

DIOSCOR
RUELLII

CVM PRIVILEGIO AD QVADRIENNIVM

VENTER PLVMA VENVS LAVDEM FVGIENDA SEQVENTI

EXPVLSA VT AIVNT CORNICE. ADHVC.

H S

Pedacij Dioscoridis Anazarbei de medicinali materia libri quinq;.

De virulẽtis animalibus, et venenis cane rabioso, et eorum notis, ac remedijs libri quattuor

Ioanne Ruellio Suessionensi interprete.

Habetur venale in officina Henrici Stephani
E regione Scholæ Decretorum.

IOANNES RVELLIVS SVESSIONENSIS ANTONIO DISOMO REGIO CONSILIARIO VTRIVSQVE LINGVAE PERITISSIMO .S.P.D.

CVm sæpe mecum reputarem humanissime simul ac eruditissime Antoni Disome omniũ ferme disciplinarum conditionem, illud imprimis cum admiratione michi, tum miseratione dignũ occurrebat, quod saluberrimæ humano generi artes vel diuinitus nobis datæ, vel mortalium studio adinuentæ, ita affectæ iaceant, vt ad interitum spectare videantur. Quibus olim excolendis veteres vsque eo diligentiam omnem, & operam impenderunt, vt intentatum nihil indiscussumque reliquerint. Etenim per aliquot iam sæcula, & qui discunt & qui docent, neglecta vera liberalium scientiarum maiestate, ad echinatas captionum cauillationumque argutias diuertentes, dici docti haberique, quam esse malunt. Quod vt in cæteris ferri dissimularique fas sit, in ea tamẽ arte nefarium est, quæ ad tuẽdam salutem hominum nata, incorrupta semper augustaque esse debet. Quæ tamen fere iam inde ab auorum nostrorũ memoria, tam turpi ac desidioso consensu deserta exoleuit, vt verear ne flagitiosa fortasse suis professoribus aut inhonesta videatur, qui principem eius partem quæ cognitione delectuque medicamentorum constat, vel rei difficultate deterriti, vel ingenio diffisi, vel iudicio lapsi, a se abdicarũt, rudique medicamentariorũ ministerio delegarunt, existimantes fortasse dignitati amplitudinique suæ non parum detractum iri, suamque auctoritatem eleuari, si ea ipsi tractent, quorum officinæ sibi iam cognitionem vendicarunt. Cum cæteri artifices ignominiosum sibi esse putent, si imprudentes sui negocij conspiciantur, aut vniuersam instrumentorum supellectilem non plane ac memoriter teneant. Proinde ars illa præstantissima, sine qua natura manca merito ac mutila esse censetur, priscis temporibus clara & percelebris, literarumque monumentis diligentissime tradita, posterioribus sæculis adeo a se ipsa degenerauit, vt simulacrum eius tantum, vel potius vmbra nomenque remanserit. Quippe cum olim hærbarij ijdem atque medici essent, scidit inde se studium, hominumque inertia simul & incuria factum est, vt ab ijs destituta quorum erat propria, circulatorum ne dicã impostorum præda facta fuerit. Cum igitur pluribus scriptorum monumentis admonerer, apud antiquos gloriæ fuisse simplicium curam, ac memorabiles illos Græcorũ duces hoc illustri studio sem-

per floruisse, huic parti ruinosæ, nutāti, breuiꝗ casuræ adhibendam esse manum duxi. Nec aliud occurrebat præsentius auxilium, vt a medijs ignorātiæ tenebris assereretur, ac errores expiari inumeraꝗ mōstra domari possent, q̃ vt ea quæ græcis literis hac de re tradita erāt, latinis illustrarētur, ac quæ sine graui pernicie dissociari nō poterāt, a cæteris medicinæ partibus auulsa, suo corpori restituerētur. Pedacium igitur Dioscoridem præstātissimū huiusce partis auctorem, tot sæculorum suffragijs comprobatum, pro mediocritate nostra latinitate donauimus, tuoꝗ nomini dicamus. Q; te acerrimi iudicij virum, omnium bonarum literarum ac vtriusꝗ linguæ studiosissimum cognouimus, nec parum laudis tibi ex ea re peperisti. Simul vt extaret pignus mutuæ inter nos beniuolētiæ, simul vt mortales officio cumulatiore demereremur. Quod quidem opus non paruo sane negocio a nobis elucubratum, veluti primitias industriæ nostræ & maioris laboris præludiū læta frōte suscipias. De quo id cōstantissime ausim polliceri, esse quasi quoddam naturæ promptuariū ex quo res omnes, hærbæ, fruges, frutices, arbores, fructus quibus arua, campi, pascua, montes, conualles, plana confragosaꝗ vestiantur, & visceribus terræ abdita, in humani generis præsidium depromi facile possunt, ac deniꝗ veluti a quodam rei medicamentariæ seminario, in humanum vsum transferri, e quo vita omnis ea haurirequeat, quibus humanæ saluti prospiciatur, & morbis omnibus cōsulatur. Quæ vero meæ partes fuerunt, quoniam in propria harena, vt dicitur, versari videbar, cum sim professione medicus, dedi operā vtinam & præstiterim, vti omnia ex fide respōderent, & vt latina oratio græci auctoris sensum fideliter redderet, ne absurda peregrinitas medicinā quoquomodo pollueret, etiam si res ipsa elegantiam ac nitorem non facile admittat. Curaui præterea vt idem vtrobiꝗ sensus seruaretur, nulla vocum nouitas, nec triuialia verba aut exposita, quibus quærendis Latinos fere omnes euoluimus. Cum vero latina me defecerunt, græcis quidem & fere iam receptis vti malui, q̃ noua aut barbara licenter admittere. Sed nihil æque me torsit q̃ veterum manuꝗ exaratorum exemplarium inopia (illud enim tantū nactus sum quod bibliopolæ typis excusum circumferunt) in quo permulta manifestissime deprauata ex varia auctorū lectione, & præsertim in libris venenorum ex vetustissimo Pauli Aeginetæ codice, ad pristinam synçæritatem restituimus. In quibus studiosos omnes rogatos velim vt boni consulant. Vale Parisijs. Calendis Maij. Anno Domini. M.D.XVI.

TABVLA

Index omnium quæ in hoc Dioſcoridis volumine continentur literarum ordine digeſtus.

F I N I S.

Io. Oliuerius Abbas. S. Medardi suessionensis Dioscoridem a Io. Ruellio Latinū factum Alloquitur.

Carmen phaleucium Endecasyllabum

I secure liber, nec extimescas
Vulgi vaniloqui licentiorem
Nasum, Rhinocerote longiorem
Qui tātū soleat queatq; Rōchos
Spurcis ædere naribus tumenteis,
Nec quicq̄ olfaciat bonū, vel altū,
Cum vires habeat nequaq̄ odoras
Ad florentia prata literarum,
Et gratas superis rosas olenteis,
Atq; ad pegasidōn amæna tempe,
Linguas nauciputa procaciorum,
Queis sublime nihil sapit, quibusq;
Infirmum solidis cibis palatum,
Cœlestē Ambrosiā, deūq; Nectar
Ne gustare quidem parūper ausint.
I secure liber domos per omneis
Quæ musas redolent politiores,
Totus te chorus obuius sophorū
Plaudens excipiet, leget, fouebit,
Ornabit, venerabitur, coletq;
Ad cœlum efferet, et fauore multo
Consensuq; pari omniū probabit
Quin tu (crede mihi) licet pelasgōn
Pridem palliolo decorus esses
Vestitu latio magis placebis
Tectus Romulea toga quiritum,
Quam contexuit inclytus Ruellus
Artis pœoniæ decus Ruellus
Aeque rhetoricans vtraq; lingua,
O Dioscorida, parens medelæ
Tu quantum vide debeas Ruello,
Qui te ex Helladico facit Latinū,
Quod debere sibi fatetur orbis
Totus, Nos quoq; gratulamur oēs
Testis Endecasyllabis ouantes.

F I N I S.

LIBER PRIMVS PEDACII DIOSCORIDIS ANAZARBEI DE MEDICINALI MATERIA LIBER PRIMVS, IOANNE RVELLIO SVESSIONENSI INTERPRETE.

QVamquam amicissime Ari, cõplures non veterum modo, sed recentiorum quoq;, de medicamentorum compositione, viribus atq; probatione commẽtati sunt, nobis tamen nec vanum, nec à ratione abhorrentem impetum animi ad hoc opus incessisse, tibi ostẽdere tentabimus. Cum eorum nonnulli absolutum nihil ædiderant. alij q̃plurima quæ auditu percunctando didicere, scriptis tradiderant. Siquidem Bithynus Iolas & Heraclides Tarẽtinus omissa prorsus hærbarum tractatione, rem saneq̃ paucis perstrinxerunt. Neq; vero oẽs illi de metallicis quicq̃ rebus aut odoramẽtis memoriæ prodiderunt. Crateuas autem hærbarius & Andreas medicus, qui cæteris diligentius hac in parte versati videntur, radices multas apprime vtileis, hærbasq;, haudquaq̃ adnotatas reliquerũt. Nec sic quoq; prisci laude sua fraudãdi sunt, quos & si pauca ipsis referantur accepta, magnam tamen impendisse diligẽtiam constat. Iuniorib⁹ minus assentiendum, e quibus Iulius Bassus, & Niceratus, & Petronius niger, & Diodotus, Asclepiadæ omnes, medicinalem materiã vernaculam cognitamq; vulgo dignam cẽsuerunt, quæ ab eis litteris exacte mandaretur. vt medicamentorum vires probationesq; cursim complexi, sic nullo experimento eorum effectus colligentes, inani vero reddendarum causarum studio verba fundentes, alia pro alijs scriptitando, rẽ in aceruũ congeriemq; extulerũt. Siquidem qui inter eos egregius habetur Niger, Ephorbium nascẽtis in Italia Chamelææ succum esse contendit. Androsæmonq; eamdem hærbam cũ Hyperico esse. Quinetiam Aloen in Iudæa fossilem nasci. et pleraq; his similia citra effectuũ explicationem exponit, quæ prorsus veritati refragantur. Quibus cõiectura colligi potest, ea nõ oculata fide, sed narratione potius ab alijs accepisse. In ordine ijdem ipsi aberrarunt, partim eorum discrepãteis nullaq; cognatione cõiunctas vireis collidentes, alij per elementa litterarum scripta in ordinem digerẽtes, quo facilius memoriæ mãdarẽtur, genera & eorũ effectus a sua cognatiõe disiũgẽtes. Nos vero ab ieũte, vt ita dicã, iuuẽtute, iugi

desiderio cognoscendæ materiæ allecti, permultos mundi tractus peragrauimus, nec enim nescis nos militarem vitam exegisse, tuoq; hortatu commentationẽ in sex libros contulimus. quod opus tibi dicam⁹ Ari, grato nostro animo obsequẽtes, ob eum quo nos prosequeris affectum. Etenim natura cũ in omneis eruditione excultos, tum vero in eos quis cum tibi eiusdem artis necessitudo intercedit, pronus ad amicitiam esse soles. in nos etiam aliquanto peculiarius. Enimuero non paruum præbet tuæ probitatis argumentum, optimi viri Licinij Bassi singularis erga te charitas, quam vna degentes nouimus, cum mutuam inter vos beneuolentiam æmulatione dignam intueremur. Admonitum autem te velim, eosq; qui in commentarios nostros incident, vt ne in verbis facultatem nostram æstimetis, sed potius adhibitam rebus cum peritia curam. Etenim partim res oculis subiectas exactissime cognouimus, partim narratione omnibus consona, indagationeq; rerũ apud singulos vernacularum diligenter accepimus. Dabimus igitur operã vt differenti ab alijs ordine vtentes, genera medicinarum viresq; describamus. Quod autẽ necessaria sit medicamentorum ratio, nemo est ferme qui ignoret. ꝙ ea & toti arti coniuncta sit, et ab ea expugnandis membratim vitijs remedia petantur. Quare per medicamentorum compositiones atq; misturas & facta in morbis pericula extendi, & incrementum capessere potest, ꝗplurimum opitulante singulorum medicaminũ cognitione. Quinetiam vernaculam familiaremq; materiam complectemur, vt perfecta sint quæ scriptis relinquemus. Verum imprimis curam impendere oportet, vt suis temporibus singula & demetãtur et recondantur. Intempestiue enim decerpta conditave, aut nullo aut euanido munere funguntur. Serena etenim cœli constitutione demetenda sunt. Magni siquidem refert inter colligendum, si vel squallores vel imbres infesti sint. quemadmodum si loca in quibus prodeunt cliuosa, & ventis exposita sint & perflata, frigidaq; & aquis carentia. in his enim locis vires eorum longe validiores intelliguntur. Cõtra, quæ ĩ campestribus, riguis & opacis, cæterisq; locis a vẽto silentibus enascũtur, plerumq; degenerant, & minus viribus valent. multoq; magis si non suis horis peropportune colligantur, aut si per imbecillitatem intabuerint. Neq; ignorãdum ꝙ sepe præcoci aut serotina loci natura, aut anni clementia, maturius aut celerius adolescunt. Nõnulla propria vi hyeme florent & folia pariunt. quædam bis anno florifera. Quare cui in animo est horum peritiam assequi, necesse est ijs prima germinatione solo emergentibus, adultis, et senescentibus adesse. Nam qui pullulãti herbæ dũtaxat astiterit, adultã cognoscere nõ potest. neq; q adultã tãtũ ĩspexerit, nuꝑ erũpẽtẽ noscet. Quo fit vt ꝓpter mutatã foliorũ faciẽ, cauli

um proceritates, florum seminisq; magnitudinem, nonnulli qui olim has ætatum varietates non perspexerunt, magno in errore versentur. Quæ causa etiam nonnullis scriptoribus imposuit, qui hærbas quasdam, verbi gratia gramen, quinquefolium, & tussilaginem, emittere florem, fructum et caulem, negant. Ergo qui sæpius ad visendas hærbas & earum loca se contulerit, earum cognitionem maxime consequetur. Scire etiamnum conuenit, sola ex hærbaceis medicaminibus veratri genera, nigrum inquam & candidum, multis edurare annis. reliqua a trimatu inutilia. Quæ vero ramis scatent sicut stichas, trixago, polium, abrotonum, seriphum, absinthium, hyssopum, & alia id genus semine prægnantia demetantur. Flores quoque antea quam sponte sua decidant. Fructus autem vt maturi excutiantur necesse est. & semina vbi siccari cœperint, priusquam defluant. Hærbarum succus, & foliorum elici debet, germinantibus adhuc cauliculis. Lac et lachrymæ excipiantur, inciso per adolescentiam caule. Radices, & liquamenta, corticesve vt recondantur eximere conuenit, cum hærbæ suis folijs exuuntur. Siccantur etiam expurgatæ inibi, locis aspergiem non redolentibus. sed quæ luto aut puluere sunt obsitæ aqua elui debent. Flores & omnia quæ iucundum odorem efflant, arculis tiliaceis nullo situ obductis reponantur. Nonnunquam charta aut folijs semina vt perennent, apte inuoluuntur. Liquidis medicaminibus densior materia argentea, vitrea, aut cornea, conuenit. Fictilis etiamsi modo rara non sit, accommodatur. & lignea præsertim e buxo. sed ænea vasa liquidis oculorũ medicamentis, quæ aceto, pice liquida, aut cedria, componũtur. Adipem autem & medullas stagneis vasis recondi conuenit.

De Iri CAP. I.

I Ris ab aliquibus illyrica, ab alijs thelpide, ab alijs vrania, a nõnullis cathæron aut thaumaſtos, a romanis marica radix, a qbuſdã gladiola, ab alijs cõſecratrix, ab ægyptijs nar appellat̃. A cœleſtis arc⁹ ſĩlitudine nomẽ accepit. Folia fert gladiolæ, ſed maiora, latiora, et piguiora. Flores ſũmo caule, alterno ſitu icurui euariãt. Siqdẽ cãdidi, pallẽtes, lutei, purpurei, aut cerulei cõſpiciunt̃. q̃ diuerſi coloris ſpecie, quædã cœleſtis arcus imago repræſentari videt̃. Radices ſubiacẽt geniculatæ, duræ, odoratæ. quæ fruſtatim diſſectæ, in vmbra ſiccãtur, & traiectæ lino recõduntur. Melior eſt illyrica, & macedonica. et inter has laudatiſſima, quæ pumili fere & denſa cõſtat radice, frãgenti cõtumax, ſubruffa colore, guſtu amaro, odore perq̃ ſuaui, ac ſyncæro, ita vt nullũ ꝓrſus ſitũ redoleat. quæ dũ tundit̃, ſternutamenta mouet. Secundũ locũ habet africana, candicãs, guſtuq; amara. Teredines in vetuſtate ſentiũt, tũc tñ odoratiores reddi ſolent. Vis oĩbus excalfactoria, extenuãs, cõtra tuſſim efficax, humoꝝ qui ægre reijciunt̃ craſſitiẽ digerũt. Bilẽ, craſſamq; pituitã ex hydromelite drachmis ſeptẽ epotæ purgãt. Sõnũ cõciliãt. Lachrymas ciũt. Torminib⁹ medentur. Eædẽ potæ ex aceto auxiliant̃ ſerpẽtiũ ictib⁹, lienoſis, conuulſis, a vento refrigeratis aut rigentibus, & quib⁹ genitura effluit. Mẽſes, ex vino potæ pellũt. Decoctũ earũ, fœminarũ fotib⁹ vtiliter imponitur, ad emolliẽdos locos, laxandaq; in eis venarũ ſpiracula. Iſchiadicis ĩfunditur. Fiſtulas ac ſinus carne explet. Radices ex melle glandis modo ſubditæ partus extrahũt. Quietiã coctæ & illitæ, ſtrumas, veteresq; duricias emolliunt. Siccæ quoq; vlcera replent, & cum melle purgant. Nudata oſſa corpore operiũt. Doloribus capitis, cum aceto & roſaceo magna vtilitate illinuntur. Admotæ cũ albo veratro, & duabus mellis partibus, lentigines & vitia cutis in facie emaculãt. Peſſis, malagmatis, & acopis iſſeruntur. In vniuerſum magni ad oĩa vſus.

De Acoro CAP. II.

A Corũ aliqui chorõ aphrodiſias, romani venereã aut radicem nauticã, galli piper aqueũ vocãt. Folia iridis habet, anguſtiora tamẽ. Radices nõ diſſimiles, cõplicatas, non in rectũ ſed obliquũ tendentes, & ſummo ceſpite ſparſas, geniculis iterceptas. albicãtes, guſtu acres, odore nõ ingratas. Optimũ eſt dẽſum, candidũ, plenũ, nõ exeſum, odoratũ; cuiuſmodi colchidicũ & galaticũ quod aſpletiõ dicũt. Radici vis calfactoria. Decoctũ potu vrinã cit. Prodeſt lateris dolorib⁹, & iocineris, atq; pectoris. Item torminibus, vulſis, ruptis. Lienem abſumit. Vrinæ ſtillicidio & ſerpentum ictibus auxiliatur.

Ad muliebres insessus iridis modo vtiliter imponitur. Oculorum caligines succo discutit. Antidotis radix magno vsu commiscetur.

De Meo CAP. III.

Eon quod athamanticum vocant, in macedonia & hispania
m plurimũ gignit, anetho folijs & caule simile, sed eo crassius. binum ferme cubitorum altitudine attollitur, sparsis in obliquum rectumq; radicibus, longis, tenuibus, odoratis, linguam excalfacientibus. Quæ feruefactæ ex aqua, vel tritæ citra coctionem, præclusorũ renũ vesicæq; farctæ vitia potu leniũt. Vrinę difficultati medẽtur. Stomachi inflationes discutiũt. Torminib⁹, cõmotæ vuluæ, articulorũ dolorib⁹, atq; fluxiõib⁹ pectoris, tritæ cũ melle in elegmate auxiliant. Sanguinẽ per mẽstrua pellũt, desessionib⁹ feruefactæ. Infantib⁹ autẽ illitæ imo vẽtri, vrinas mouent. q; si plus q̃ deceat ex his bibatur, caput dolore afficiunt.

De Cypiro CAP. IIII.

ypirus quẽ aliqui erysisceptrũ, vt aspalathũ appellant, romani
c iunci radicẽ aut iuncũ, folia fert porraceis ꝓxima, sed longiora & exiliora. Caulẽ odorati iunci, cubitalẽ aut maiorẽ, angulosum. In cui⁹ cacumine minuta folia cũ semine exoriunt. Radices quarũ i medicina est vsus, cõtiguis iter se oleis oblõgis rotũdisve similes, nigro colore, suaui odore, amaro gustu. In lacunosis et palustribus enascit. Optima est grauissima, densa, fractu cõtumax, plena & aspera, odoris cũ quadã acrimonia iucundi, qualis est cilicia, syriaca, & quæ a cicladib⁹ isulis petit. Huic calida vis inest. Venarũ spiracula laxat. Vrinã ciet. Ad calculos, aquãq; subtercutẽ vtilissime bibit. Aduersus scorpionũ ict⁹ remedio est. Perfrictionib⁹ vuluæ, & præclusionibus, fotu ꝓdest. Pellit mẽses. Cõtra vlcera oris etiã si depascãt voretq;, farina ei⁹ efficax est. Malagmatis calfacientib⁹, & vnguẽtorꝝ spissamẽtis adijci solet. Aliud cypiri gen⁹ tradũt in india nasci gingiberis effigie, qd mãducatũ croci vi reddit. & illitũ præsentẽ psilotri vi exhibet.

De Cardamomo CAP. V.

Ardamomum optimũ est, quod ex comagene, armenia, bos
c phoroq; deuehit. In idia quoq; et arabia ꝓuenit. Eligi debet plenũ, frangẽti cõtumax, cõtractũ, quod eni hmoi nõ est, intẽpestiuũ iudicat, et gustu acre, subamarũ, & odore caput tentãs. Excalfactoriã vi habet. Potũq; ex aq̃ facit ad comitiales, ischiadicos, tusses, neruorũ resolutionẽ. Itẽ ad rupta, vulsa, tormina. Latas vẽtris tineas excutit. Ex vino aũt potũ renib⁹, difficultati vrinæ, a scorpione ictis, neq; nõ oibus venenũ vibrantib⁹, auxilio est. Cũ cortice radicis lauri epota drachma calculos comminuit. Partus suffitu enecat. Scabiem ex aceto illitum adimit. Et ad vnguentorũ spissamenta additur.

De Nardo CAP. VI.

Vo nardi genera, vnũ indicum, alterum Syriacum appellatur. Nõ quod i syria proueniat, sed quod mõtis in quo orit, pars vna ad syrios, pars altera ad indos flectit. Ex hoc syriaci genere præcipuũ est recẽs & leue, largã gerens comã, flauũ colore, perq̃ odoratũ, ac cyperũ redolẽs, breui spica, amaro sapore linguã siccãte, quod diu in sua odoris gratia permaneat. Ex indicis autẽ nardũ quoddã Gangitis vocat a fluuio Gange apud quẽ enascit, montẽ prẹterfluẽte. quod gen⁹ ob multã loci in quo prodit vliginẽ, virib⁹ infirmius est, atq; pceri⁹ adolescit, oppletas ferẽs spicas, ab radice comatas, vnaq; cõuolutas, ac grauiter olẽtes. Montanũ autẽ odorati⁹, spica breui, odore cypero vicino, cẹteras habẽs syriaci dotes. Est & gen⁹ quoddã, cui sampharitico nomen locus indidit, frutice breui, in magnas se spargens spicas, cãdidiore caule, hircorũ virus supra modũ redolẽte. quod iprobatur. Madefactũ vẽdi solet, quod vitiũ ex eo deprehendit, q; candida sit spica & squalida, nulloq; puluere obsita. Adulteratur stibio cũ aqua aut palmeo vino, inspissationis põderisq; causa ispirato. Intueri autẽ oportet si lutũ radicibus insideat, et incerniculo puluerem excutere, eluendis manib⁹ vtilẽ. Vim habẽt excalfactoriã & exiccantẽ. Vrinã mouẽt. Aluũ potu sistũt. Vuluẹ profluuia, saniẽq; apposita supprimũt. Nauseẹ ex aqua frigida auxiliantur. & cardiacis, inflationi, iocineri, regio morbo, renũ vitijs. Aquẹ autẽ incoctẹ fotu ad insessum, vulụe inflãmationib⁹ medẽtur. Ad glabras oculorũ genas valẽt. siquidẽ eas ad densiorẽ pilũ reducũt. Perfusis humore corporib⁹ inspargun tur. Miscent ãtidotis, & i fictili nõ picato ad ocularia medicamẽta reconduntur, trita in farinam, & cum vino in pastillos coacta.

De Nardo Celtico CAP. VII.

Elticũ nardũ nascitur in liguriẹ alpibus, saliũca patrio nomine appellatũ. Prouenitq; in istria. Exigue fruticat, & cũ radice vellit. Alligat manualibus fasciculis, manipulatimq; cõponitur. Folia habet oblonga, colore in flauum languido. Florẽ luteũ. Foliorũ ac cauliculorũ dumtaxat vsus est, & odoris suauitas. Vnde pridie fasciculos aqua abluere expedit, & exẽpta terra pauito solo atq; humẽti subiecta charta reponere, postridie repurgare. siquidẽ vtile ab aceroso, alienoq;, ppter humoris vi, nõ excutitur. Adulterat ipositą hærba simili, quẹ hircul⁹ vocat ab odoris grauitate. sed facilis cognitio. Nãq; hẹrba cãdidior est, sine cauliculo, minoribus folijs. Radice neq; amara neq; odorata, vti verũ nardum est. Itaq; radices atq; cauliculi, abiectis folijs triti, vino excipiũtur, digeruntur q; in pastillos, & ita fictili nouo diligenter operto, asseruari debent. Laudatur maxime recens, iucundi

odoris, radice numerosa cohęrens, plenum, nec fragile. Ad eadem quæ syriacũ pollet. sed vehemẽtius vrinam cit, et stomacho vtilius est. Inflãmationibus iocineris, & felle suffusis auxiliatur. Cõtra stomachi inflationes, cum absinthij decocto bibitur. Item aduersus lienem, renum et vesicæ vitia, & venenatos ictus ex vino. Additur in malagmata, potiones, & calfacientia vnguenta.

De montano Nardo CAP. VIII.

m Ontanum Nardũ, quod ab aliquibus Thylachitis & Niris appellatur, in Cilicia et syria nascitur, caule et folijs Eryngio similibus, minoribus, minime tamẽ spinosis asperisq;. Radicibus binis nititur, aut pluribus, nigris, odoratis, ceu hastulæ regię, sed longe gracilioribus, & exilioribus. Neq; caulẽ neq; fructum neq; florem profert. ad eadem quæ celticum efficax.

De Asaro CAP. IX.

a Sarum, quod & ipsum aliqui syluestre nardũ appellãt, magi sanguinem martis, Latini perpensam, alij bachar, Osthanes thesam, Aegyptij cerea, alij Nardum rusticũ, Galli Bachar, Aethrusci succinũ. Odorata hęrba est, qua ĩ coronamẽtis vtunt̃, hęderæ folijs, minorib⁹ multo, rotundioribusq;, floribus cytini hyoscyami, purpureis, inter folia proxime radicẽ emicantibus, odoratis in quibus semen acinosum. Cauliculos habet angulosos, asperos & molles. Radices numerosas, geniculatas, tenues, obliquas, graminĩ nõ dissimiles, longe tamẽ graciliores, odoratas, quibus odor inest cinnamomo proximus. Asperũ siccumq; solum amat. Eius radix, ruptis, conuulsis, ĩ tussi vetere, & spirãdi difficultate, & si vrina ægre redditur, opifera est. Menses ciet. Contra serpentũ ictus, eam in vino bibere salutare est. Folia, vt quæ astringant, illita, capitis doloribus, oculorũ inflãmationibus, incipientibus ægilopijs, mãmis tumẽtibus a partu, ignibus sacris auxiliantur. Odor somnũ gignit. Crateuas hærbari⁹ de eo ita scriptũ reliquit. Asarum excalfactoriã vim habet. Vrinã cit. Hydropicis, & vetusto coxẽdicum dolori prodest. Radices senis drachmis ex aqua mulsa potæ, menses trahunt. & veratri albi modo purgant. In vnguenta additur. Vmbrosis montibus prouenit, sed plurimum in ponto, phrygia, illiryco, & italiæ iustiniensi agro.

De Phu CAP. X.

p Hu, quod & aliqui syluestre nardũ appellant, nascitur in ponto, folio olusatri, aut elaphobosci, caule cubitali, aut altiore, læui, cauo, molli, in purpuram vergente, geniculis intercepto. Floribus narcisso ꝓximis, maioribus, teneris, & in albicãte purpureis. Rdice superi⁹ ad adigiti minoris crassitudinẽ, ex obliquo villosa

in nigri veratri, aut iunci odorati modũ, capillamẽtis inuicẽ cõtextis, flauescẽtibus, odoratis, cũ quadã odoris grauitate nardũ ęmulantibus. Excalfacit. Vrinam mouet, si sicca potui detur. Decoctum eadem præstare potest. ad lateris etiam dolorẽ efficax. Menses cit. Antidotis inseritur. Adulteratur radice rusci ammista. sed maleficium deprænenditur, qm̃ hæc dura est, & frangẽti contumax, sine vlla odoris gratia.

De Malabatro Cap. XI.

m Alabatrum arbitrantur aliqui esse indici nardi folium, falsi quadam odoris cognatione. permulta enim nardũ olent. quẽadmodum phu, Asarum, Niris. secus autem res se habet. Nãq; malabatrum foliũ sui generis est, quod indicæ gignunt paludes, lentis palustris modo innatans aquis, sine radice. Id collectũ statim lino transsuitur, & siccatum reconditur. Tradunt siccatis æstiuo feruore aquis, humũ aridis fruticibus vri. quod vbi non euenerit, ne amplius quidem renasci. Laudatur recẽs, cũ nigredine quadã candicãs, integrũ, nec fragile, odore caput feriens, quod diu insuaui odore permaneat, & nardũ sapore imitetur, nullo salis gustu. Infirmũ vero & minutim contusum, præsertim si cariosum virus olet, viciosum est. Easdẽ nardo sortitur vires, sed efficacius omnia præstat. Vrinam vehementius ciet, ac stomacho magis prodest, malabathri vis. Lippitudinibus, inflãmationibusq; tritũ et in vino feruefactũ cõmode illinitur. Subditum linguæ, oris halitũ & suauitatem cõmendat. Vestiũ quoq; odorẽ interpositum seruat, & ab erosione tuetur.

De Casia CAP. XII.

c Asia, cuius complura sunt genera, iuxta odoriferam arabiam gignitur, crassi corticis sarmento, folijs piperis. Eligenda est fuluescens, pulchri coloris, coralij æmula, perq̃ angusta, longa, crassa, & fistulosa, gustu mordẽs, & cum aliquãto feruore astringens, aromatica, vinoso odore. cuiusmodi est quæ ab incolis achy appellaẽ, ab alexãdriæ negociatoribus, daphnitis. Huic præfertur crassa, purpurea, et nigricans, zigir cognomine, quæ rosam odore imitatur, præcipui in medicina vsus. Secundũ locum tenet antedicta. Tertia, cui mosseletico blasto cognomen est. Reliquæ viles. et quæ Aphemum dicitur, nigra, insuauis, cortice tenui, ac rimoso. & quam darcam & citton vocant barbaro nomine.

De Pseudocasia CAP. XIII.

f Imilior huic est pseudocasia, q̃ vt explicari possit. quæ gustu coarguitur, cum nec acris, nec odorata sit, hærentemq; medullæ corticẽ habeat. Inuenitur etiam lata quædam fistula, mollis, leuis, plena, ab alia distans. Dãnatur candicãs, scabra, hircinum vi-

rus redolens,& quæ tenui fiſtula & ſcabra cute ſit. Vim obtinet calfaciendi, vrinam ciendi, ſiccandi, & leniter aſtringendi. Conuenit ad medicamenta oculorum & malagmata, quæ præſtandæ claritatis gratia con cinnãtur. Lentigines tollit, cum melle illita. Menſes trahit. Contra viperarum ictus pota auxiliatur. Aduerſus inteſtinas inflãmationes omneis, et renũ vicia, pota proficit. Fœminis in ſolia deſidẽtibus, aut ſuffimentis, prodeſt ad dilatationẽ vuluæ. Ea duplo pondere medicamentis mixta, cinamomi vicem ſupplet. Nam eoſdem effectus præbet, ad plurima perq̃ vtilis.

De Cinnamomo CAP. XIIII.

c Innamomi genera plura patrium ſibi nomẽ vendicãtia. Præfertur tamen moſyllum, quod caſiæ cui moſyliti nomẽ eſt, aliquam referat effigiem. Sed in eo genere, ręcens, nigrum, ex vinoſo in cinereũ vergens, læue, tenuibus ramulis, ac frequentibus nodis cinctum, perq̃ iucunde olens. Optimi fere temperamentum, odoris proprietate cõſtat. Inuenitur enim in optimo, quodq; ſeorſum naſcit̃, odor cardamomo proximus. Inſuper, acre & mordẽs et cũ calfactione quadã tenus ſalſum, quod non cito confricãti hirſutũ, aut friãti lanuginoſum, læuibus tamẽ internodijs appareat. Si certior fieri voles, vellito ab radice ſurculum. facilis eſt huiuſcemodi probatio. Nãq; fragmenta, adiecticia quædam ſunt. Quæ autem potẽtius ſpirant, ſuo halitu cum nares conſuluntur olfactũ explentia, deterioris dignotionem impediunt. Eſt etiãnum Montanũ, craſſum, pumile, fuleſcẽs admodũ. Tertium a moſylo, perq̃ ſuauiter olet, nigrum, fruticoſum, paucis intercedentibus geniculis. Quartũ, fungoſum, candicans, aſpectu tuberoſum, vile, ac friabile, magnã habens radicem, caſiam plane repræſentantẽ. Quintum genus, guſtu amarum, et cortice fuluæ caſſię ſimile, tangẽti firmum, minus neruoſum, denſa radice firmatum. Ijs quæ thuris, caſiæ aut amomi odorem ſpirant, minus ſuauitatis ineſt. Deligito ſcabrum, rugoſum, læue, lignoſum. Radicem autem vt inutilem reijcito.

De pſeudocinnamo CAP. XV.

e St etiãnum gen⁹ aliud, cui pſeudocinnamo cognomẽ eſt. Inualidi odoris, ſolutarumq; virium. Vocatur etiam zyngyber, cũ tamen ſit xylocinnamomũ, præbẽs quandam cinnamomi faciem. Eſt autem lignoſum cinnamomũ, ſarmẽta longa robuſtaq; ferẽs, odore longe cinamomo inferiore. Sũt qui xylocinnamomũ, a cinamomo differre dicant, q̃ a natura eius abhorreat. Cinamomum omne excalfacit, emollit, et cõcoquit. Vrinã ciet. Tam mẽſes quam partus potũ aut ex myrrha impoſitũ pellit. Cõtra beſtias quæ virus eiaculãtur, venenaq; cõuenit. Caliginẽ pupillis oculoꝝ obuerſantẽ diſcutit. Craſſiti-

em extenuat. Lentigines & vitia cutis in facie ex melle illitum detergit. Contra tusses, defluxiones, aquam subter cutẽ fusam, renũ vitia, et vrinæ difficultatẽ efficax est. Vnguẽtis preciosis inseri solet. & in summa, magni ad omnia vsus. Tritum vino excipitur. vmbraq; siccatũ, quo diutius duret, recõditur. Est & quoddam cinamomum, quod aliqui pseudocinamomum appellant, perq̃ denso atq; crasso sarmẽto, longe tamen inualidius cinnamomo, & odore & gustu.

De Amomo. CAP. XVI.

Momum exigue fruticat, ex ligno se conuoluens in vuæ mo-
a dum. flore ceu candidæ violæ, paruo. folijs vitis albæ simili-
bus. Laudatur q̃maxime armeniacũ, fuluo auri colore, ligno subruffo, valde odorato. Medicũ, quoniã in campestrib⁹ et aquosis enascitur, infirmius esse cõstat. Est autem magnum, subuiride, tactu molli, frutice venoso, odore origani. Põticum vero subruffum, paruũ, fragile, racemosum, fructu turgens, & odore nares feriens. Deligito recens, candidũ vel subrubrũ, quod nec astrictũ cohæreat, nec cõuoluatur, sed solutũ diffundatur, seminis plenũ, vuis paruis simile, graue, odoratũ, modo cariẽ non contraxerit, acre, gustu mordens, simplici colore non euariante. Vim habet calfaciendi, astringẽdi, exiccãdi. Somnum allicit, & illitum frõti, doloris sensum aufert. Inflãmationes & meliceridas concoquit, discutitq;. Iuuat quos scorpius percussit, ex ocymo illitũ. Et podagricis confert. Inflãmationes oculorũ viscerũq; lenit ex vua passa. Ad vuluarum vitia in pessis, aut insessionibus vtile est. Decoctum iocineri, renibus, podagræ, potu conuenit. Antidotis immiscetur, & preciosissimis vnguẽtis. Adulteratur hærba amomo simili, quæ Amomis vocatur, sed sine odore, sine fructu. Nascitur in armenia, flore origani. Quare i huiuscemodi probationibus fragmẽta fugiẽda sunt. Eligẽda autem quæ ab vna radice integros surculos emittunt.

De Costo CAP. XVII.

Ræcellit Arabicus candidus, leuis. eximia odoris suauitate.
p Secundũ locum sibi vendicat indicus, leuis, plenus, vt feru-
la niger. Tertius est syriacus, grauis, colore buxeus, & odore feriens. Optimus est recens, albus, abũde plenus, densus, a teredinibus non erosus, sine graueolentia, gustu calidus ac mordens. Vis ei excalfactoria. Vrinã ciet. Menses pellit. Vitijs quæ vuluã male habẽt, tam impositu q̃ fotu auxiliatur. Contra viperarum morsus sextãtem bibere prodest. Item aduersus pectoris dolores, conuulsa, inflationesq;, ex vino & absinthio. Venerẽ ex mulso stimulat. Latas vẽtris tineas ex aqua pellit. Rigentibus, ex oleo, ante febrium significationes, & neruorũ resolutionibus oblinitur. Vitia cutis in facie, cum aqua vel melle illitus

emẽdat. Additur ĩ ãtidota & malagmata. Sunt qui ãmiſtis helenij co mageni prẽduris radicibus, adulterent. quod deprehenſu facile eſt. Si quidem neq; guſtu feruet helenium, neq; validum odorem vibrat, vt caput tentare poſſit.

De odorato Iunco CAP. XVIII.

o Doratus Iuncus, in africa & arabia naſcitur. Laudatiſſimus ex nabathea, Proxim⁹ arabicus, quẽ aliqui babylonium cognominant. Alij teuchitin. Peſſimus ex africa. Eligendus eſt ruffus, recens, floribus refertus, tenuis, rubẽtibus fragmentis, qui manibus cõfricãdo roſę odorem emittit. Igneę mordacitatis ad linguã. Floris & arundinũ radiciſq;, eſt vſus. Vim vrinę ciundę habet. Menſes pellit. Diſcutit iflationes. Caput aggrauat. Modice aſtringit, comminuit, excoquit, ac venarum ſpiracula laxat. Vrinã mouet. Flos eius in potu vtilis ſanguinẽ reiicientibus, doloribus ſtomachi, pulmonis, iocineris, & renũ. Miſcet̃ ãtidotis. Radix aſtrigẽtior eſt. Ideo faſtidiis ſtomachi, hydropicis, conuulſis, cũ pari põdere piperis, per dies aliquot dat̃. Decoctũ vuluę inflãmationib⁹, ad deſidentiũ fot⁹, vtile eſt.

De Calamo odorato CAP. XIX.

c Alamus odoratus in india naſcitur. Melior eſt fuluus denſe geniculat⁹, et qui aſſuloſe frangitur, plena araneorũ fiſtula, albicãs, lentus in mandendo, & aſtringens, ac cum aliquanta acrimonia amarus. Vrinã potu ciet. quare cum graminis aut apii ſemine coctus, ĩ aquę ſubter cutẽ fuſę morbo, renũ vitiis, ſtillicidio vrinę, ruptiſq;, cõmode bibitur. Menſes et potu & appoſitu pellit. Tuſſi ſuffitu medetur per ſe, aut ex reſina terebithina, hauſto per arundinem fumo. Ad muliebres inſeſſus decoquitur. Et clyſterib⁹ imponitur. Suffitionibus, malagmatiſq;, odoris gratia commiſcetur.

De Balſamo CAP. XX.

b Alſamum, arbor albę violę, lycij, aut pyrachãthę magnitudine conſpicitur. Foliũ rutę proximũ, longe candidius, perpetuo virens, in iudęa ſolum quadã valle & ægypto naſcẽs. Iis differens modis, ſcabricia, proceritate, gracilitate. quod igitur tenui & capillacea coma eſt, theriſtũ vocant, quaſi demeſſile. Fortaſſis quoniã ob gracilitatem facile demetatur.

De Opobalſamo. CAP. XXi.

a Eſtiuis ſub ortu canis ardorib⁹, arbos vnguibus ferreis inciditur, manatq; e plaga ſuccus, quem opobalſamũ vocant. ſed tã exiguo ſtillatu, vt annis ſingulis, ne plures quidem q̃ ſeni ſeptenive congij cogantur. Inibiq; pondus, duplo repẽditur argẽto. Succi probatio eſt, vt ſit recens, validi odoris, ſyncęrus, nõ ad aco

rem vergens, pellucidus, læuis, astringens, ac modice mordens gustu. Sed varie vitiatur, misto ab aliquib⁹ terebithi, cypri, lẽtisci, balani vnguento. Itẽ susino, metopio, melle, aut cypria cæra. quod maleficiũ facile depræhenditur. Namq; merus in laneã vestem fusus, neq; maculã facit, neq; si eluatur notã reliquit. Vitiatus autẽ inhæret. & lac instillat⁹ coagulat, quod adulterat⁹ non efficit. Quietiã syncærus in aqua aut lacte celerrime liquatur lactescitq;. Vitiat⁹ vero olei modo innatat, se cõuoluens, aut in stellæ modũ diffundẽs. Syncær⁹ senescens crassescit, deteriorq; redditur. Allucinant qui aqua concretũ pessum ire, & ad ima sidere arbitrantur, postea dissipatũ supernatare.

De Xylobalsamo CAP. XXII.

Ligni genere quod xylobalsamũ vocant ꝓbatur recens, tenue, fuluũ, odoratum, quadã tenus opobalsamũ spirans. Necessari⁹ etiã seminis erumpit vsus. Quare eligatur flauũ, plenum, grande, ponderosum, mordens gustu, feruens in ore, modice opobalsamũ olens. Adulteratur semine hyperico simili, quod a petra oppido defertur. Sed coarguitur magnitudine, inanitate, viriũ ignauia, sapore piperis. Efficacissima vis inest succo, & q̃maxime calfaciẽs. Abstergit, quæ tenebras, oculorum pupillis offundũt. Medetur perfrictionibus vuluæ, cum rosaceo cærato appositus. Mẽses quoq;, secundas, & part⁹ extrahit. Rigores illitu discutit. Vlcera sordida expurgat, & cruda cõcoquit. Vrinã potu ciet. Aegre spirãtibus prodest. Datur in lacte contra aconitũ haustũ, aut serpentiũ ictus. Miscetur acopis, malagmatis, & ãtidotis. In summa, præcipua authoritas succo, secũda semini, minima ligno. Semen cõmode potui datur doloribus lateris, pulmonum vitijs, tussi, ischiadicis, comitialibus, vertiginosis, orthopnoicis, vrinæ difficultati, torminibus, ac serpentum morsibus. Ad muliebres suffitus perq̃ vtile est. Vuluã aperit in desessionibus balnearũ decoctũ, & humorẽ euocat. Lignũ easdem habet vires aliquãto minores. Ex aqua potum cruditatib⁹, torminosis, vulsis, venenatorũ ictibus opitulatur. Vrinã cit. Ad capitis vulnera cum sicca iri cõuenit. Squãmas ossium extrahit. Et ad vnguentorũ spissamenta additur.

De Aspalatho CAP. XXIII.

Spalathus quem alij Erysisceptron, alij phasganon, Syri diaxylon vocant, frutex est surculosus, multis spinis horrens. Nascitur in istro, nisyro, syria, & rhodiorũ insula. quo ad vnguentorũ spissamẽta pigmentarij vtuntur. Optimus est grauis, detracto cortice rubens, aut in purpuram vergẽs, odoratus, gustatu amarus. Est & alterum genus candidũ, lignosum, sine odore, quod deterius habetur. Vim calfaciendi cũ astrictione obtinet. Vnde decoctũ cum vino

ad oris vlcera colluenda conuenit. Ad nomas genitaliū & sordida vlcera infunditur. Subiectum in pesso, partum extrahit. Aluum sistit eius decoctum. Et sanguinis reiectionem potu cohibet. Vrinæ difficultatem inflationesq; discutit.

De Musco CAP. XXIIII.

Ryō id est musc⁹, a quibusdā splachnō appellatur. In cedro
b arbore, populo alba, & quercu inuenitur. Optimum est cedrinū. Proximum populneū. In quo genere candidum & odoratius præstat, nigricans iprobatur. Astringendi vim habet. Decoctū insidentium vuluis vtile. Vnguento balanino, oleisq; inspissandi gratia inseritur. thymiamatum, acoporumq; cōpositionibus conueniens.

De Agallocho CAP. XXV.

Gallochū, lignum est quod ex india atq; arabia deportatur.
a thuiæ ligno simile, maculatum, odoratum, gustu astringens, cum quadam amaritudine. cute vestitur aliqtulum versicolore. Manditur, aut decocto os colluitur, cōmendandi halitus gratia. Sudores arcet toto corpori insparsum. Pro thure ad suffimenta substituitur. Radix epota drachmæ vni⁹ pōdere, humida stomachi vitia, & imbecillitatē, feruorēq; mulcet. Si lateris, iocinerisve dolor excruciat, si dysenteriæ, aut tormina infestant, ex aqua bibere prodest.

De Narcaphtho CAP. XXVI.

Arcaphthum ex india defertur, corticosum, simile sycomo-
n ri libro. quod iucundi odoris gratia suffitur. Miscetur thymiamatis cōpositis. Cōstrictionibus vuluæ suffitu prodest.

Ce Cancamo. CAP. XXVII.

Ancamum arabici ligni lachryma est, myrrhæ quodammo-
c do similis, olidi gustus, quā ad suffimenta vsurpant. Vestes eo ex styrace & myrrha suffiuntur. Vim proditur obtinere extenuandi obesos, si ternum obolorum pōdere ex aqua, aut mulso aceto, aliquot dies ebibatur. Lienosis datur, comitialibus, & suspiriosis. Menses cum aqua mulsa pellit. Oculorū cicatrices confestim emēdat. Vino madefactum medetur eorumdē hebetudinibus. Aduersus gingiuas humore prægnāteis, doloresq; dentium, non aliud efficacius.

De Cyphi CAP. XXVIII.

yphi thymiamatis cōpositio est, dicata dijs, qua abūde ægy-
c ptij sacerdotes vtūtur. In antidota misceri solet. Suspiriosis datur i potu. Permultæ cōponēdi rationes, quarū vna hæc est. Sumitur cyperi dimidium sextariū, cum pari iuniperi adultæ modo. vuæ passæ pinguis, exemptis vinaceis, minas duodecim. resinæ repurgatæ minas quinq;. calami & iunci odoratorum & aspalathi, singu-

lorum minã.myrrhæ duodecim.vini veteris ſextarios nouem,cũ duabus mellis minis.vuam detractis vinaceis tuſam,cũ vino & myrrha ſubigito.cætera tuſa & cribrata adijcito.die vno humorẽ cõbibere ſinito.dein mel coquito,dum ſibi glutinis aſciſcat craſſitudinẽ. eliquatam reſinã accurate permiſceto cum reliquis diligenter contritis,& in fictile vas recondito.

De Croco CAP.XXIX.

Rocum ab aliquib⁹ caſtor, ab alijs cynomorphos, a magis
c herculis ſanguis appellat. Optimũ in medẽdi vſu coryceũ, recẽs, & boni coloris,paulũ cãdidi gerẽs in capreolo, ob lõgum,oĩb⁹ ſuis partibus conſtãs,nõ fragile,plenũ,a quo detractũ eſt nichil,quod madefactas manus inficit,nec ſitũ redolet, aut cariem ſentit, ſubacre.Sin hui⁹ generis nõ eſt,aut vetus,aut humore perfuſum creditur. Secũdus locus datur coryceo, e tractu lyciæ cõtermino. Terti⁹ lycio e mõte olympo.dein ex ægibus ætoliæ.Cyrenaicum e centoria, inter ſicilica omnia viribus præſtat. Omniũ ad obſonia vſus. Itali tamẽ ob ſucci copiam,& coloris venuſtatẽ,ad thuiæ infectus vſurparũt. quibus de cauſis magno venditur. Vtiliſſimũ in medicina quod ante deſcripſimus. Adulteratur immiſto crocomagmate tuſo, atq; etiã ſapæ ſublitu,contrita,quo põdus adijciatur,ſimul argẽti ſpuma,aut plũbagine. Sed maleficium declarat inſidens puluis, præſertim ſi ſapam oleat. Theſſalus ipſum tantũ odoratum eſſe voluit. Alij exitioſum,tribus drachmis ex aqua potis. Proculdubio vim coquendi,emolliendi, atq; ſubſtringendi habet. Vrinã cit. Elegãtem colorẽ præſtat. Qui ex paſſo biberint,crapulã non ſentiẽt. Oculorum fluctiones illitum cum humano lacte,cohibet. Additur in potiones, quæ interaneorum cauſa temperantur. Ad vuluæ etiam, ſediſq; cataplaſmata, commode permiſcetur. Venerem ſtimulat. Vergentes ad ignem ſacrũ inflãmationes mulcet. Auricularijs collectionibus vtile. Quo facilius cõteratur,in calido fictili ſole ſiccari oportet,celeriterq; verſari. Vrinã mouet radix ex paſſo pota.

De crocomagmate CAP.XXX.

It etiam expreſſis vnguenti crocini odoramentis, quod cro
f comagma vocant. Optĩmũ eſt odoratum, modice myrrhã olens, graue,nigrũ,ligni expers,læue, ſubamarũ. quod madefactum croci colorem reddit,guſtatumq;, vehementer dentes ac linguã inficit,multis durans annis.Quale eſt quod a ſyria defertur. Habet ſuas vires ad delenda quæ caliginem oculis obuerſant. Vrinã cit. Calfacit,concoquit,& emollit. Vires croci proportione repræſentat. quandoquidẽ plurimam croci partem ſibi crocomagma vendicat.

De Helenio. CAP. XXXI.

Elenium quod symphyton aliqui vocant, alij persicam, a-
h lij medicam, alij orestium, alij nectarion, alij cleoniam, alij idæam baton, aut flomũ, Latini terminalium, aut enulam cãpanam, Aegyptij lenen, folia habet verbasci angustioris folij, aspe-riora, oblonga. Caulem quibusdam in locis non emittit. radicem subalbidam, interdum subruffam, odoratam, acrẽ, vegetam, magnam, ex qua agnatæ appendices liliorum aut ari modo feruntur. Montibus in vmbrosis, siccoq; solo prouenit. Foditur æstate radix, particulatimq; dissecta siccatur. Potum radicis decoctum menses & vrinas ciet. Ipsaq; ĩ eclegmate ex melle prodest tussi, orthopnϾ, ruptis, cõuulsis, inflationibus, & serpentiũ morsibus. In summa excalfaciẽs. Folia ex vino cocta vtiliter ischiadicis illinũtur. Helenium stomacho vtile, in passo conditum. siquidẽ salgamarij paululum siccatam radicem, mox decoctam, & frigida aqua madefactam, in sapã conijciũt, et ad vsus recondunt. Trita potaq; ad cruentas excreationes efficax est.

De altero Helenio. CAP. XXXII.

Lterum helenij gen⁹ in ægypto gigni Crateuas tradit. Hær-
a ba est cubitalibus ramulis, serpylli modo per humũ repentibus, folijs lenticulæ, sed longioribus crebrisq;, radice pallida, digiti minoris crassitudine, ꝑ ima tenui, superne crassa, cortice nigro. Nascitur in maritimis collibusq;. Radix vna in vino epota, contra serpentium ictus auxiliatur.

De Omphacino oleo. CAP. XXXIII.

Leum quod ex immaturis oliuis exprimitur, ad multos vsus
o recte valentibus accõmodatissimum, Omphacinum id appellatur. Præstat recens, odoratum, quod non mordeat. Tale vnguẽtorũ compositionibus idoneũ intelligitur. Stomacho vtile est quod astringat. Gingiuas cõtrahit. Dẽtes firmat, si cõtineatur in ore. Sudores cohibet. Et quo vetustius ac pinguius, eo ad medicamẽta aptius est. Et vt reliqua in commune dicantur, omne oleum calfacit. Emollit ventrem. A perfrictionibus corpus tuetur, ipsumq; prõptius ad obeunda munera reddit. Aluũ læuigat. Vlcerariorum medicamẽtorum vires permistũ hebetat. Cõtra venena datur, assidue potũ redditumq; vomitionib⁹. Soluit aluũ heminæ mẽsura cum pari ptisanæ succo aut aqua potum. Ad tormina calidum simul decocta ruta trib⁹ sextarijs in potu datur. Ventris animalia pellit. Idẽ maxime ilei intestini morbo laborantibus infunditur. Vetus magis calfacit & vehementius discutit. Oculorũ claritati sublitum confert. Si vetusti nõ sit occasio, in vase decoquitur ad mellis crassitudinem vt vetustatem

repræſentet.

De Oleo ſylueſtris oliuæ. CAP.XXXIIII.

Leum quod ſylueſtres oliuæ fundunt, vehementer aſtringit, & ad ſanorũ vſus ſecundum ſibi locum vendicat. In doloribus capitis vtiliter pro roſaceo ſubſtituitur. Sudores arcet. Defluẽtes capillos inhibet. Furfures, vlcera capitis manãtia, ſcabiẽ, lepraſq; abſtergit. Tardius caniciẽ ſentiunt, qui eo quotidie perungũtur. Candidum oleum fit hoc modo. Album colore nec anniculo vetuſtius, in nouũ fictile oris patuli funditur, centũ heminarũ mẽſura, & ſub ſolem media quaq; die concha refunditur. ex altoq; demittitur, vt aſſidua deuolutiõe, ictuq; agitatũ reſpumet. octaua die fœnũ græcũ mũdũ quinquaginta drachmarũ pondere, calida aqua madefactũ donec emolleſcat, in ſupradictũ oleũ deijcitur, ita ne extillet aqua. Poſtea tedæ præpinguis piceæ, aſſulatim cæſæ æquale põdus adijcitur, & trãſactis octo diebus, oleum cõcha mouetur. Si intentum finem aſſequatur, in vas nouum vetere vino affuſum recondi debet, ſubſtratis ſertulæ campanæ corollis drachmas vndecim pendẽtibus, cum pari iridis pondere. Sin minus, rurſus ſoli mandandũ, & idem munus obeundũ, vſq; dum inalbeſcat.

De Sicyonio. CAP.XXXV.

Icyonij cõponẽdi ratio hæc eſt. In lebetẽ oris lati ſtãno inductũ, funditur olei albi quod crudæ oliuæ reddiderũt, cõgius vnus, aquæ cõgius ſemis. leui id igne coquitur, leniter mouẽdo. At vbi bis efferbuit, & ſubſtracto igne refrixit, innatãs oleũ cõcha tollitur. & adiecta noua aqua conferueſcit, & reliquis vt diximus peractis reponitur. In ſicyonia maxime fieri conſueuit, Sicyonij inde accepto cognomine. Calfactoriam ad quendã vſq; modum vim habet. Febri ac neruorum vitijs prodeſt. Fœminæ ad cõmendãdũ faciei nitorem eo vtuntur.

De ſtrigmentis balnearum. CAP.XXXVI.

Trigmenta a balneis calfaciunt, molliũt, diſcutiunt. Ad ſedis rimas & cõdilomata illinũtur. Illa vero quæ ex palæſtris puluerẽ ſibi aſciuerũt, in ſordis ſpeciẽ redacta, articulorũ nodos impoſita adiuuãt. Iſchiadicis in fotus aut malagmatis locũ, calida cõmode ſufficiũtur. Deraſæ gymnaſiorũ parietibus ſimulacriſq; ſordes calfaciunt. Tubercula, quæ ægre ad coctionem perducuntur, diſſipant. Deſquãmatis & vlceribus ſenũ proſunt.

De Elæomelite. CAP.XXXVII.

N palmyris ſyriæ quod Elæomeli vocant, ex quodã caudice manat, craſſius melle, ſapore dulci. Bilem, cruditateſq; detra-

hit, sextario cũ vna aquæ hemina dato. Sed qui sũpsere, torpescũt & viribus deficiũtur. quod minime vereri oportet, verũ crebro excitare ne veterno pressi somnos captẽt. Fit & oleũ e piguitudine surculorũ oleæ. Optimũ vetus, crassũ, pigue, nõ turbidũ. Calfacit. Priuati caliginib⁹ oculorũ illinitur. Lepras, neruorũq; dolores, illitum emendat.

De Cicino oleo. CAP. XXXVIII.

Icinũ oleũ hoc modo tẽperaẽ. Maturi ricini quavoles quãti
c tate torrido sole flaccescũt, et instrati tãtisper insolantur dũ vestiens cortex fractus decidat. Caro colligitur, & cõiecta in pilã diligẽter tũditur. postea in lebetẽ stanno illitũ, qui aquã habeat demittitur, subiectoq; igni feruescunt. & vbi insitũ prorsus humorẽ reddiderunt, sublato ab igni vase, innatans oleũ concha tollitur, & recõditur. Sed in ægypto, vbi largior increbruit vsus, lõge secus fieri solet. Nã repurgatos ricinos molæ mandant, & accurate molitos per sportulã organo exprimũt. Tũ quidẽ ematuruerunt ricini, cũ cõtinẽtibus orbiculis exuũẽ. Ad psoras, & vlcera capitis manãtia valet. Prodest inflãmatiõib⁹, vuluis cõuersis atq; præclusis. Itẽ idecoris cicatricib⁹ & auriũ dolorib⁹. Emplastra efficaciora reddit additũ. Potu aquã aluo extrahit. Vẽtris aialia pellit.

De amygdalino oleo. CA. XXXIX.

Mygdalinũ oleũ quod aliqui metopiũ vocãt, hoc fit mõ. Se
a modius ex amaris nucib⁹ repurgatis siccatisq;, in pila ligneo pistillo leniter tũditur in offas. aquæ quæ ferbuerit sextarius adijciẽ. & vbi dimidia hora humorẽ hauserit, vehemẽtius q̃ ãtea tundiẽ, mox tabellis premiẽ. & quod digitis hæsit, cõcha excipiẽ. Pressis nucibus rursũ hemina aquæ ĩspergiẽ. & postq̃ ebiberit, idẽ opus p̃sequẽdũ. Sigulas heminas reddũt singuli modij. Cõtra vuluarũ dolores, strãgulatus, cõuersiões, & eorũdẽ locorũ ĩflãmationes efficax est. Vitijs renũ, calculosis, difficili vrinæ, suspiriosis, lienosisq; p̃ficit. Dolores capitis, grauitatẽ auditus, sonos incertos, tinitusq; discutit. Maculas tollit in facie, & cutẽ erugat cũ melle radice lilij & cypria cæra aut rosaceo cærato. Et oculorũ hebetudines emẽdat. Vlcera capitis manãtia & furfures cum vino abstergit.

De Balanino oleo CAP. XL.

Imili modo fit balaninũ oleũ, quod repurgat maculas, lẽtigines,
f varos, & cicatrices nigras. Aluũ soluit. Stomacho aduersatur. Cõtra auriũ dolorẽ, sonos, et tinit⁹ auxilio est cũ ãserino adipe instillatũ. Sil'is sesamini ratio. Fit etiã e nuce iuglãde oleũ, q̃d caryinũ vocãt. Eãdẽ vi habet q̃ balaninũ.

De Hyosciamnio oleo. C. XLI.

yosciaminũ sic fit. Semẽ cãdidũ, recẽs ac siccũ tũdiẽ. & calida
h aspergiẽ aqua, vt i amygdalino diximus. dũq; ĩsolaẽ siccatæ partes madidis p̃misceãẽ. hoc aũt fieri oportet, dũ nigrescat & grauiter oleat. Mox pressũ atq; excolatũ recondiẽ. Ad auriũ dolores efficax est. Pessis miscetur. ad emolliendũ vtile.

De Oleo e grano cnidio. CAP. XLII.

f It & e grano cnidio purgato & tuso. Vis ei aluũ soluere potu.

De Cnicino oleo. CAP. XLIII.

n On secus cnicinum oleum temperatur. Cui facultas eadem est quæ facto e gnidio grano, verum inualidior.

De Rhaphanino. CAP. XLIIII.

Haphaninum e rhaphani semine fieri solet cæterorum more.
r Phthiriases mala valetudine cõtractas tollit. Scabricias cutis in facie emendat. Ad obsonia vtuntur ægyptij.

De Melano. CAP. XLV.

m Elanthinum idem quod rhaphaninum potest.

De Sinapino. CAP. XLVI.

Ritũ sinapis semen, & calida aqua madefactũ, adiecto postea
t oleo exprimitur. Id ad diuturnos dolores efficax est. Trãsfert humores qui in aliqua parte concreuerunt.

De Myrteo oleo. CAP. XLVII.

yrtei faciundi ratio hæc est. E myrto nigra syluestri, aut sati-
m ua, foliorum mollissima quæq; tusa premuntur. Succo pares omphacini olei portiones adijciũtur. subiectisq; carbonibus inferuescunt donec concoquantur. Innatans oleum deraditur. Sed longe facilior hæc compositio. Tenera folia contusa coquuntur in oleo & aqua, & quod innatat eximitur. Priuatim alij deiecta in oleũ folia in sole macerant. Alij prius oleum inspissant malicorio, cupresso, cypiro & iunco odorato. Efficacius est amarum gustu & oleosum, viride, translucens, & olens myrtũ. Astringit & indurat. Ideo medicamentis miscetur quæ cicatricem obducunt. Prodest vlceribus in capite manantibus, ambustis igni & papularum eruptionibus. Facit ad attrita et furfures, sedis rimas, condylomata, articulos laxatos, corporis sudores, & ad omnia quæ astrictionem inspissationẽq; desiderant.

De Laurino. CAP. XLVIII.

Aurinũ fit hoc modo. Maturæ lauri baccæ in aqua coquun-
l tur. siquidẽ ex obducto corticæ quandã piguitudiuẽ reddunt quæ manibus expressa, cõcha excipitur. Alij õphacinũ prius oleũ cypiro iũco odorato, & calamo inspissant, deinde mollia lauri folia cõcoquũt. Alij etiã baccas, donec oleũ odorẽ cõtraxerit. Alij styracem & myrtum addunt. Optima laurus ad id latifolia & montana. Oleum laurinum vtilius quo recentius, quoq; viridius colore, amarissimum, & acre. Vis ei excalfactoria, emolliẽs. Venarũ spiracula laxat. Lassitudines discutit. Omnibus neruorũ vitijs, horroribus, destillationibus, aurium doloribus, malis renũ frigore contractis, illitum non aliud iuuantius. Attamen potum nauseam parit.

De Lentiſcino. CAP. XLIX.

Imilis lentiſcini ratio. Nā e maturo fructu temperatur, fa
f ctis prius ſpiſſamentis vt in laurino diximus. Hoc ſcabiem
iumentorū canūq; ſanat. Vtiliſſimū peſſis, acopis, & lepra-
rū medicamētis. Sudores cohibet. Nec ſecus terebenthinū fieri ſolet.
quod refrigerat & aſtringit. De Maſtichino oleo CAP. L.

Aſtichinū e trita fit maſtiche, quod contra oīa vuluæ mala
m efficax eſt. Mediocriter calfacit, aſtringit, & emollit. Aduer-
ſus prominētes ſtomachi duricias, cœliacorū, dyſētericorūq;
cruciat⁹, vtile. Faciē emaculat, & colorē nitidū facit. Optimū in chio
inſula cōponitur. De Vnguentorum ratione. CAP. LI.

E ratione vnguentorū cōſequēter tractandū exiſtimauimus.
d quādoquidē ea in nōnullis corporū vitijs, aut medicamētis
miſta, aut corpori perfuſa, aut naribus obiecta, plurimū pro
ſunt. In quorū probationib⁹ cōſulere nares oportet, an ea oleāt ex qui
bus tēperātur. Optimū huiuſcemodi iudiciū. quod in quibuſdā plane
obſeruari nō poteſt, propter ea quæ admiſcētur odore cæteris præua-
lētia, vt ī amaracino & crocino, telino, & plerifq; alijs, quæ cræbra cir
ca hæc meditatione experiri cōueniet. De Roſaceo. CAP. LII.

Oſaceū oleū ſic fit. Iunci odorati quiq; libras & beſſem tū-
r dito, & ſubactas aqua in duabus olei libris & quicunce ſub-
īde mouēdo coquito. Dūq; pcolaueris, ī olei libras vigīti &
quicuncē, adijcito roſas nō madefactas numero mille, & manib⁹ mel-
le peruncti̇s identidē moueto, ſenſim premēs. finito nocte tota macera
ri. poſtea exprimito. & vbi recrementū peſſum ierit, mutato vaſe, in
craterē melle illitū recondito. Cæterū roſas quæ antea preſſæ fuerunt,
in labellū demittito, & affuſis octo libris & quadrante ſpiſſati olei, ite-
rum premito. eritq; ſecūdariū oleū. Quod ſi tertias vſq;, quartaſve per
fuſiones infundens exprimere voles, ſecūdariū fiet, tertiariū, & quarta
rium vnguētum. Sed quoties id feceris, vaſa melle oblini debēt. Si ve
ro ſecūdam adiectionē inſtituere libet, in expreſſum oleū, numero pari
recētes roſas nullo humore ībutas inijcito. manibus melle præmadefa-
ctis, agitans premito. & iterū, tertio aut quarto, ſimili modo exprimēs
facito. totieſq; recenteis roſas detractis vnguibus immittito. fiet enī ita
oleū multo validius. Nā ſepties oleū roſarū infuſionē admittit, nec am
plius. Prælum melle perungatur. Oleum a ſucco diligenter ſecerni
oportet. nam ſi minimū quid relinquaī, vnguētū corrūpet. Alij autem
detractis vnguibus, roſas tantum oleo macerant in ſole hoc modo.
Roſæ quæ ſelibram pondere æquant, in ſextario olei diebus octo
madeſcunt & vſque tertiam perfuſionem quadraginta diebus inſo-
lantur, & ſic oleum reconditur. Alij calamo, aut aſpalatho prius

olei ſpiſſamēta faciunt. Alij coloris cauſa anchuſam admiſcent, & ſalē quominus oleat. Vim aſtringendi & refrigerandi obtinet. Fomentis et cataplaſmatibus vtile. Potū ſoluit aluū. Stomachi ardorē reſtiguit. Vlcera caua replet, & mulcet quæ cacoethe vocātur. Vlceribus ĩ capite manātibus, atq; feruidis eruptionib⁹ illinitur. Caput dolēs eo perfundit. Dētes inter initia doloris collui prodeſt. Ad genarū duricias illitū efficax eſt. Ad laceſſita interanea & cōcitatas vuluas vtiliſſime ſubijcitur.

De Elatino. CAP. LIII.

Racta elate tuſa & ſcarificata in labellū deijcitur. Ompha-
f cinū oleū triduo infunditur, mox per ſportulā exprimitur. Verū pares eſſe debēt vtriuſq; portiones, dein mūdo vaſe ad vſus recōditur. Viribus roſaceo proportione reſpōdet. Aluū tamen nō mollit.

De Melino. CAP. LIIII.

Elinū oleū hoc mō tēperatur. Olei cōgius, decē aquæ ſexta-
m rijs ammiſcetur. Adijcitur ſpathæ fractæ quadrans, & iūci odorati vncia, quæ die vno macerata coquūtur. mox in vas oris patuli oleū excolatur, & indita harundinacea crate, aut vetuſta tegete, cotonea mala ſuperponuntur, et veſtimentis operta tantiſper inibi reſidēt, dū malorū vires ad ſe oleū alliciat. Aliqui cotonea, decē dierū ſpatio operimētis inuoluūt, vt cōtineatur odor nec euaneſcat. Poſtea biduo macerata oleo, exprimūtnr. oleūq; reconditur. Id vim refrigeratoriā et aſtringentē habet. Contra ſcabioſa vlcera et quæ ſerpūt, ac furfures, perniunculoſq; effectū præbet. Exulceratis vuluis infunditur. Citatā vrinā ſiſtit inditū. Sudores cohibet. Contra cantharidas, bupreſti, pinorū erucas, bibit. Laudatur maxime quod cotonea mala olet.

De œnanthini compoſitione CAP. LV.

Enanthe e labruſca, optime olēs poſtq̄ emarcuit, deiecta in
o omphacinū oleū mouetur, voluiturq;. et cū biduo manſerit exprimitur. oleū reconditur. Aſtringit, proximū roſaceo effectum præbens. ſed aluū non reſoluit, aut mollit. Probatiſſimum eſt quod odore œnanthem refert.

De Telini componendi ratione CAP. LVI.

Oeni græci libræ quinq;, calami libra vna, cypiri libræ duæ,
f olei libris nouem ſeptenis diebus macerantur, quotidie ter mouētur, poſtea premūtur. Aliqui pro calamo cardomomū ſubſtituūt, & cypiri loco xylobalſamū macerant. Alij oleo antea his odoribus ſpiſſato fœnū græcū macerātes exprimūt. Hoc telinū abſceſſus emollit, et cōcoquit. Oibus vuluarū duricijs magnopere cōuenit. Fœminis difficile parietibus ſubijcitur, vbi præ excretis humoribus loci ſiccitatē cōtraxerūt. Sedis inflāmationes lenit. Teneſmo ſubditū prodeſt. Vlcera capitis manātia furfureſq; expurgat. Ambuſtis & per-

nionibus addita cæra proficit. Vitia cutis in facie emendat. Pigmentis ad conciliandum faciei nitorem inferitur. Eligi oportet recẽs, quod non vehementer fœni græci odorem præ se ferat, & manus abstergat, sapore ex dulci in amarum inclinato. Tale enim optimum iudicatur.

De Sampsuchino CAP. LVII.

f Erpilli, casiæ, abrotoni, florum sisymbrij, frõdiũ myrti, sampsuchi singulæ portiones, quadam pro viribus singulorum cõiectatiõe, vna tundũtur. atq; is õphacini olei modus adijcitur, qui madentium vires non euicat, hæc post quatriduum exp̃mũtur. denuo alia, simili mẽsura & æquali tempore macerata premuntur. ita enĩ validius reddi solet. Eligi oportet sampsuchũ colore nigrum, plurimũ redolẽs, mediocriter acre. Vi habet acrẽ, calfactoriã, extenuãtẽ. Aduersus vuluæ præclusiones, cõuersionesq; efficax est. Mẽses & secũdos partus extrahit. Vuluæ strãgulatus recreat. Lũborũ ĩguinũq; dolores lenit. sed cũ melle vti eo præstat, quãdoquidẽ vehemẽti astrictione locos indurat. Lassitudines illitũ discutit. In opisthonicorum, vulsorumq; cataplasmata vtilissime additur.

De Ocimini compositione. CAP. LVIII.

o Ciminũ oleũ fit vt cyprinũ, ocimi folia detrahens librarũ vndecim & bessis pondo, die noctuq;, viginti olei libris macerato, premito, colato. Cũq; exhauseris quallũ, rursus parẽ olei modũ fundito, & exprimito. Vocatur autẽ id secũdariũ. nã tertiæ perfusionis nõ est capax. Deinde recẽs ocimũ æquali põdere vt in rosaceo diximus, maceratur. & cũ tãto tẽporis spatio maduerit, exprimitur, & oleũ recõditur. quod si in animo fuerit ter aut quater madefacere, semper ocimũ recẽs addes. Potest ex omphacino cõfici, sed illo modo melius. Idẽ quod sampsuchinũ potest, sed inefficacius.

De Abrotonini compositione. CAP. LIX.

o Lei cyprini odoribus ĩbuti libris nouẽ & quĩcũce, foliorũ abrotoni libras octo die noctuq; madefactas, premito. quod si in lõgũ tẽpus oleũ velis asseruari, eiectis prioribus folijs, noua appones, & macerata exprimes. Calfacit. Ad vuluæ duricias præclusionesq; efficax est. Menstrua & secundas pellit.

De Anethini compositione. CAP. LX.

o Lei libris octo & dodrante, florum anethi libras vndecĩ & bessẽ maceratas, manibus premito, et recõdito. quod si iterũ perfũdere velis, recẽtes anethi flores cõsimiliter madefacito. Vuluarum duricias emollit. Venarũ spiracula laxat. Cõtra rigores febriũ circuitu redeuntes auxiliatur. Calfacit enĩ et lassitudines discutit. Prodest articulorum doloribus.

De Susini compositione. CAP.LXI.

s V sinum,quod alij lilinũ appellant,sic temperatur. Olei libræ nouẽ cũ quincũce,calami libræ quinq; & quadrans, myrrhæ vnciæ quinq;,permixto odorifero vino decoquũtur.& colato oleo,cardamomi tusi & cœlesti aqua madefacti libræ tres & semis macerãtur,pmũturq;. Tres libræ cũ semisse spissati olei assumũt. Mille lilia decerptis folijs in latum labellũ demittũtur.Iniectũ oleũ, manibus melle punctis agitatur. die noctuq; conquiescũt,& in pixidẽ matutinis exprimũtur. Oleum protin⁹ ab aqua,quæ simul expressa fuerat cclo incerni oportet.non eni vt rosaceũ morã tolerat. Nã concalfactũ feruet & cõputrescit.Quare sæpius decapulãdũ . Vasa melle illinẽda. Tenuis sal inspargendus.& si qua sordes vasis faucibus hæsit,eximenda. Odoramẽtis iam expressis ex quasillo in labellũ transfusis,rursum olei prius odoribus imbuti quod primũ pondus æquet,& cardamomi tusi drachmæ decẽ cõijciũtur. Hæc manib⁹ scite pressa , iteriecta breui mora exprimuntur.quod profluit repurgatur. tertio eadẽ infundũtur adiecto cardamomo & sale,& manib⁹ melle madefactis. Lõge optimũ erit quod prius exprimitur. Proximũ quod sequitur. Tertiũ locũ sibi vẽdicat,quod nouissimum prodijt.Denuo i mille lilia enulsis folijs, expressum primo oleũ infunditur.tũ porro prosequẽdũ,eadẽq; faciẽda vt prius,addito cardamomo, dein expresso.& quo frequenti⁹ recẽtia lilia maceraueris,eo validius vnguẽtum efficies.Deniq; cum factũ abunde videbit, singulis cõpositionib⁹ miscere cõuenit myrrhæ q̃optimæ duas & septuagita drachmas,& croci decẽ,cardamomi quiq; et septuagita. Croci vero & cinamomi pares portiones tundũtur,& cribratæ in labellũ cũ aqua demittunt.expressumq; primo vnguentũ infundit. et paulopost excipiunt vasculis siccis myrrha aut gũmi antea perfusis,et croco,melle & aqua,madefactis. Eadẽ fiunt in altera aut tertia expressione. Aliqui simplex ex balanino, aliove oleo,& lilijs componũt. Optimũ esse cõstat in phœnice,mox ægypto factum. Sed cũprimis laudat quod lilia redolet. Excalfacit. Emollit. Vuluæ pclusiones laxat,& collectiones aperit. Vtilissimum ad muliebria mala. Vlcera i capite manãtia, feruidas eruptiones , varos , furfuresq; emẽdat. Vibices cicatricesq; celerrime ad colorẽ reducit, ita vt sæpe fallãt. In summa extenuat. Potũ bilem per aluũ extrahit. Vrinã ciet. Sed stomacho alienum est, & nauseam parit.

De Narcissini compositione. CAP.LXII.

n Arcissini olei spissamẽta ita fiũt. Sex libræ aspalathi cũ sextãte tũduntur.olei eloti libræ septuaginta cum vncijs quinq;

assumuntur. Aspalathus aqua madefactus in tertia olei parte coquitur, quo exempto, calamus quinq; libris & besse, cum myrrhæ gleba cõtunditur, cribratusq; ac vino veteri odorato immistus decoquitur. simulac autem cum ijs efferbuerit, eximitur. Refrigeratum oleum excolatur, cuius portio in labellum mittitur. Flores narcissi q̃plurimi cõijciuntur, qui bidui spatio vt in susino dictũ est, p̃moti exprimũtur. Oleũ subinde decapulandũ. siquidẽ celerrime putredinẽ sentit. Valet hoc ad emolliendas vuluæ duricias, præclusionesq;. sed capitis dolores facit.

De Crocini olei compositione. CAP. LXIII.

CVm crocinũ cõponere voles, prius olei vt in susino dixim⁹, spissamenta facies eisdem ponderib⁹ & mensuris, cui⁹ olei libras treis & semissem, croci vnciã vnam assumes. idẽtidẽ in die moueto. & sexta die quam hoc assiduo peregeris, oleũ a croco colis incernito. Eidẽ croco parẽ olei modũ adijcito. Moue triduo. Dein contusæ myrrhæ atq; cribratæ drachmas quadraginta p̃misceto. & in pila agitans recondito. Aliqui parem cyprini portionem oleo aromatibus ad crocinũ imbuto adijciunt. Optimũ est quod abunde crocum spirat, in medẽdi vsu expetitum. Proximũ quod myrrhã refert. Calfacit. Somnũ allicit. Quare persæpe phreniticis subuenit, aut perfusum, aut naribus admotũ, aut illitum. Pus mouet. Vlcera purgat. Cõtra vuluæ duricias atq; præclusiones, & vlcera q̃ cacœthæ vocant̃ p̃dest, cũ croco, cæra, medulla, duplicato olei põdere. Cõcoquit em̃, emollit, humectat, & permulcet. Ad oculorũ glaucitates ex aqua illinitur. Huic autem simile est butyrinũ, onychinũ & styracinũ. quæ etsi nominibus distant, viribus & cõpositione cognata sunt.

De Cyprini spissamẽto & olei cõpositione. CAP. LXIIII.

OLei omphacini eloti pars vna, aquæ cœlestis dimidiũ, cuius vna parte oleũ diluitur, altera adijciẽdis odoramẽtis ãmiscet̃. dein assumptis aspalathi libris quinq; & semisse, calami libris sex & semisse, myrrhæ libra vna, cardamomi libris tribus & dodrãte, olei libris nouẽ & vncijs quĩq;. Aspalath⁹ tusus & aqua affusus decoquit̃ i oleo, donec efferuescat. Myrrha autẽ vino vetere odorifero subacta, contususq; calamus digeruntur in offulas, quæ exẽpto aspalatho immittuntur, & vbi efferbuerint, sublato ahæno, oleũ percolatur. Cardamomum tusum reliqua aqua aspersum infunditur. spatha agitatur, nulla dũ refrixerit interpellatione. Post hæc colato oleo, in vigitiocto libras olei, floris ligustri quod cyprũ vocãt, sex & quadraginta libræ cũ besse istillant̃. q̃ sufficiẽter madefactæ p̃ sportulã exp̃mũtur. quod si copiosi⁹ desideret̃, idẽ flor̃ põd⁹ iniectũ sĩli mõ p̃mat̃, et iterũ aut tertio si q̃s velit madefacere, poterit, et ita reddet̃ efficaci⁹. Eligi oportet

bonum, quod cum odoris suauitate nares feriat. Aliqui cinnamomũ addũt. Calfacit. Emollit. Venarũ spiracula laxat. Vuluæ neruorũq; vitijs conuenit. Pleuriticis, fractisq;, per se vel cærato immistum. Malagmatis imponi solet, quæ opisthotonicis, angina laborantib⁹, inflammationiq; inguinũ oppitulantur. Item acopis.

De Irini spissamento CAP. LXV.

Pathæ q̃minutissime contusæ sex libras cum besse, in tribus
f & septuaginta libris & quincunce olei, æreo vase, additis decem aquæ heminis incoquito, quoad odorẽ acceperit. postea in craterem melle oblitum colato. ex eo aromatibus imbuto oleo, irinum primo temperatur, macerata Iride vt scripsimus. Sed alia est cõponendi ratio. In olei septuaginta libris & quincunce, xylobalsami vt dictum est contusi, libras quinq; & sextantem excoquito. postea detracto xylobalsamo nouem libras & dextantem adijcito, & myrrhæ glebam vetere vino odorato perfusam, & in olei odoribus imbuti quatuordecim libris tantumdem tusæ iridis, binis diebus ac noctibus madefacito, strenue & vehemẽter distriginto. quod si vis validi⁹ fieri, par pondus iterum ac tertio maceratum exprimito. Longe optimum est quod solã irin olet, quale est in perge, in pamphilia, & elide achaiæ natum. Vim habet calfactoriam atq; emollientẽ. Crustas adimit. Sordida vlcera et putrida purgat. Cõfert fœminis vuluæ affectionib⁹ obnoxijs. Item inflammationibus eiusdem atq; præclusionibus. Partus eijcit. Hæmorrhoidas laxat. Cõtra auriũ sonit⁹ ex aceto ruta & amaris nucibus, prodest. Diuturnis destillationibus naribus illitũ, & cõtra graueolentia earũ vlcera, quas ozenas vocãt, auxiliatur. Aluũ purgat cyathus epotus. Facit ad ilei cruciatus. Vrinam mouet. Difficileis vomitiones adiuuat, perunctis eo digitis & immissis, vel ijs quæ ad vomitum ciendum induntur. Anginæ etiã illinitur, aut ex aqua mulsa gargarisatur. Item contra faucium scabriciã. Datur ijs qui cicutã, coriandrum, aut venena fungorum hauserunt.

De Gleucini compositione. CAP. LXVI.

Leucinum absolute constat omphacino, iunco, calamo, celti
g ca nardo, spatha, aspalatho, sertula cãpana, costo, et musto, circundatis interim vinaceis vasi, quod aromata vinum & oleũ cõceperat. Tricenis diebus, bis in die mouetur. postea expressum oleũ reconditur. Calfacit, emollit, cohibet. Rigoribus & neruorũ vuluæq; vitijs auxiliatur. omni acopo iuuantius, quippe quod emolliat.

De Amaracino. CAP. LXVII.

Maracinũ longe optimum in cysico fieri solet ex omphaci
a no & balanino, spissamentis e xylobalsamo, iunco odorato,

& calamo factis, ascitaq; suauitate costi, amomi, nardi, casiæ, carpobalsami & myrrhæ odoribus. Aliqui, quo preciosius fiat, cinamomũ addunt. Mel autem & vinum assumũtur, hoc in vasorũ illitionem, illud ad cogẽdas tusorum aromatum offas. Amaracinum calfacit. Soporẽ mouet. Venarũ spiracula laxat. Emollit. Feruorem excitat. Vrinã cit. Putridis vlceribus ac fistulis perq̃ vtile, necnon humentibus hernijs, postq̃ medica manus operam suam impenderit. Crustas, & tetra vlcera quæ theriomata vocant, rumpit. Difficili vrinæ illita sede, & eius inflãmationibus auxiliatur. Hæmorrhoidas illitu soluit. Vuluæ subditũ mẽstruos cursus euocat. Duricias, ac vuluæ tumores, discutit. Vulneratis neruis lacertisq; confert, leniter astringẽtibus madefactum & impositum.

De Megalino. CAP. LXVIII.

f Actitabatur olim megalinum, sed nunc compositio exoleuit & prorsus obliterata est. Cuius ad historiæ complementum meminisse non fuit alienum. Mistura cum amaracino eadẽ erat, sed resina exuperabat, excellebatq;. Quare leuiter emolliebat. Resina vnguẽtis, neq; tutellæ neq; voluptatis gratia, adijciebatur, sed coloris crassamẽtiq; causa. Ea tãtisper coquebatur, dum desineret olere. Cuius coquendæ ratio declarabitur, dum de resina differemus.

De Hedycroo. CAP. LXIX.

q Vod hedycroon vocant, in coo fieri solet, eisdem præditum viribus & misturis, quibus amaracinũ, sed suauius spirat.

De Metopio. CAP. LXX.

f It in ægypto vnguẽtum, quod metopion patrio nomine appellatur propter galbani mistionẽ. Nam lignum in quo galbanum enascitur, metopion vocant. Constat amaris nucibus, omphacino oleo, cardamomo, odorato iunco, calamo, melle, vino, myrrha, balsami semine, galbano & resina. Probatur pingue, graui odore, quod magis cardamomum & myrrham q̃ galbanum resipiat. Calfacit vehementer, & adurit, atq; extrahit. Ora venarum aperit. Vlcera purgat. Ad præcisos neruos, & lacertos, ad hernias putri humore contractas, efficax est. Ceratis & malagmatis inseritur. Rigoribus, conuulsisq;, præsertim quibus ceruix in scapulas deiecta, & retrorsum contracta est, vtile habetur. Sudores ciet. Vuluæ spiracula laxat, et eiusdem duricias discutit. In summa, molliendi naturã habet.

De Mendesio. CAP. LXXI.

m Endesium constat balanino oleo, myrrha, casia, & resina. Aliqui tamen post singulorũ pondera, cinamomi exiguũ addũt, nullo compendio. Nam quæ simul contrita non fuere, vim

nullā exhibent. Similē metopio vim obtinet, sed inferiorem multo.

De stacte. CAP. LXXII.

Stacte vocatur pinguitudo recentis myrrhæ cum exigua a-
f qua tusæ, et organo expressæ. Ea per q̄ odorata, ac pciosa est.
atq; vnguentum per se facit, stacte nominatū. Maxime pro-
bat, quæ nullā olei mistionē admisit, cuius minima portio cōpos est
viriū plurimarū. Vim myrrhæ calidis vnguētis correspōdētē habet.

De cinnamomino. CAP. LXXIII.

Innamominum e balanino oleo, & xylobalsami, calami, iun
c ci odorati spissamētis, atq; cinnamomi, & seminis balsamini
suauitate, quadruplaq; myrrhæ ad cinnamomū portione cō-
stat. Mel ad cogenda omnia adijcit. Laudatur acre, molli odore, plane
myrrham redolēs, crassum, odoratum, gustu per q̄ amaro. Id nō a re-
sina, sed myrrha crassitudinē obtinuit. Resina eni neq; amaritudinem
præbet, neq; vllam odoris gratiam adijcit. Vim habet admodum a-
crē, amaram, & calfacientē. Itaq; ora venarū aperit. Calfacit. discutit.
dissipat. Humores & spiritus attrahit. Caput aggrauat. Contra vul-
uæ vitia cum duplo oleo, cæra, & medulla efficax est. Ita enim fere acri-
monia exolescit, & quædam emolliendi vis contrahitur. Alioqui adu
rit, et præ cæteris vnguētis indurat. Facit mirū in modū ad fistulas &
vlcera quæ putredinis vitiū senserūt. Item ad hernias humidiores, car
būculos, febriū rigores, tremores, gangrænasq; cū cardamomo. Ad-
uersus serpentium morsus, illinitur. Scorpionū & phalangiorum icti-
bus cum tritis grossis imponitur.

De nardino vnguento. CAP. LXXIIII.

Atio nardini faciundi euariat. Nam aut malabathrino folio,
r aut sine eo fit. Complurimum autem balanino oleo, aut om-
phacino, iuncus odoratus spissamenti gratia adijcitur, sicuti
propter odoris suauitatē costus, amomū, nardum, myrrha, balsamū.
Laudatur tenue, non acrē, nardi aut amomi odorē referēs. Vis ei exte
nuās, acris. Expurgat. Excalfacit. Humorem extenuat. Hoc liquidum
est, nec habet strigmenti crassitudinem, nisi resinam recipiat. Fit etiam
simplex ex omphacino oleo, iunco, calamo, costo, & nardo.

De Malabathrino. CAP. LXXV.

m Alabathrinū spissamēta nardini habet. Insup myrrha addit,
q̄ de causa calfacit, crocino, aut amaracino, virib' correspōdēs.

De Iasmino. CAP. LXXVI.

Pud persas fit, quod iasminum cognominatur, ex albis flori-
a bus violæ, quorum sextans, in italicū sextariū sesamini olei
demittitur, violis vt in lilino diximus, vicissim permutatis.

Apud persas inter epulādū vsurpatur odoris causa. Nā toti corpori cōuenit, præsertim cū in balneas descēsū est. Sed his opitulatur corporibus quæ calfactionē, laxationemq́, desiderant. Grauius enim spirat, q̄ vt libenter a plerisq́ recipiatur.

De Myrrha CAP. LXXVII.

m yrrha lachryma est arboris, quæ in arabia gignitur, ægyptiæ spinæ non dissimilis. e cuius vulnere defluit lachryma in subiectas tegetes. Alia circum caudicem cōcrescit. Dicitur ex his aliqua pediasimos, præpinguis, qua expressa stacte emittitur. Alia gabirea, pinguissima, læto & pigui solo nascens, ea copiosam sudat stacten. Omnium prima est. quæ troglodytica appellatur, accepto cognomine ab tractu, in quo prouenit, splendens, subuiridis, ac mordens. Qui etiam legitur tenuis quædam, quæ troglodyticæ secunda est, bdelij modo mollis, verum odore grauiuscula, apricis nascens. Alia caucalis cognominatur, scabra præter modū, nigra, & retorrida. Omnium deterrima, quæ ergasima dicitur, pingui carens, cano situ obducta, acris, ad gūmis imaginem vergens, & viribus eius proxima. Improbatur āminea cognomine. Ex ijs pastilli fiunt, sed e pinguibus pingues, & odorati, e siccioribus haud quaq̄ pingues, & inodorati. Minus viribus pollet, quæ oleum non admisit, cum in pastillos digerebatur. Adulteratur macerato gummi aqua, in qua myrrha maduerit. Eligenda est recens, squallore obsita, leuis, vndiq́ concolor, quæ confracta internatos quasi vngues, cādidos & læues ostendat, minutis glebis, amara, acris, odorata, calfaciēs, Superuacua & inutilis est grauis, coloris picei. Calfacit, cohibet. Soporē gignit. Siccat. astrigit. Vuluā emollit, & præclusam laxat. Menses & partus celeriter extrahit, cum absinthio, lupinorū cremore, vel succo rutæ admota. Tuberculo fabæ deuoratur in vetere tussi, orthopnœa, in laterum pectorisq́ doloribus, in alui profluuio, et dysenteria. Rigores discutit, duabus horis ante febrium accessiones, fabæ magnitudine pota cum pipere & aqua. Subdita linguæ liquataq́, scabriciem arteriæ expolit. Et densam vocē expedit. Vētris tineas enecat. Contra grauem oris halitum māditur. Et aduersus alarum tædia cū liquido alumine illinitur. Gingiuas & dentes stabilit, colluto cum vino & oleo ore. Vulnera capitis illitu glutinat. Medetur fractis auribus, ac ossibus nudatis, peruncta cum cochleæ carnibus. Item purulentis auribus inflammatisq́ cum meconio castorio & glaucio. Ad varos autem cum casia & melle illinitur. Impetigines ex aceto purgat. Defluentes capillos cum ladano & vino myrteo illita, firmat. Diuturnas distillationes lenit, illitis pinna naribus. Oculorū vlcera complet. Albugines tollit. Caliginem discutit. Sca-

briciẽ læuigat. Fit e myrrha peride atq; thure fuligo, & vt postea ostẽdemus, ad eadem conueniẽs.

De Beotica myrrha CAP. LXXVIII.

b Eotica myrrha, dissecta radix est arboris cuiusdam in beotia nascẽtis. Melior est quæ myrrham odore repræsentat. Vis ei calfactoria inest. Emollit discutitq;. Suffimẽtis commodissime inseritur.

De Styrace CAP. LXXIX.

ſ Tyrax lachryma est arboris malo coroneæ similis. Præfertur sordescens, flauus, resinosus, albicantibus grumis, q̃plurimum in sua odoris gratia permanens. qui dum mollitur, melleum liquorem reddit, qualis e castabala vrbe, pissidia, & cilicia deuehitur. Deterior niger, furfurosus, canoq; situ obductus. Cæterum lachryma inuenitur gummium similitudine, perlucida, & myrrhæ æmula. Verum perpauca manat. Adulteratur ligni scobe quam vermiculi erodentes excusserunt, melle, & iridis crassamento. & quibusdam alijs. Alij cærã aut adipem odoribus imbutum, flagrantissimis solibus cum styrace subigunt, et per laxa cribri foramina in frigida aqua vermiculos exprimũt, venũdantq;. Styracen hunc, quoniam in vermiculorum speciem contrahatur, scoleciten cognominant, quẽ tanq̃ syncærum imperiti approbant, non animaduertentes ad præcipuam odoris fragrantiam. Siquidem acer admodum est, qui adulterationis vitio caret. Styrax calfacit, emollit, et concoquit. Medetur tussi, destillationibus, raucedini, grauedini, et retusæ voci. Vuluæ præclusæ duriciaue laboranti conuenit. Cit mẽses potu appositúq;. Aluum leuiter mollit, si exiguum cum resina terebinthina bibatur. Miscetur vtiliter discutientibus malagmatis, acopisq;. Adoletur autem & igni torretur, vt fiat ex eo veluti ex thure fuligo, ad eadẽ conueniens ad quæ thuris fuligo. Ex eo etiam in syria styracinum oleum cõponitur. quod calfacit vehemẽter, & emollit. Verum caput dolore afficit, adgrauatq;, et soporem adfert.

De Bdelio. CAP. LXXX.

b Delium alij Bolchon appellãt, alij madelcon. Lachryma est saracenicæ arboris. Probatur gustu amarũ, trãslucidum taurini glutinis in morem, intus pingue, liquescens facile, ligni ac sordis expers, suffitu oderatum, vngui simile. Est etiamnum bdelij genus sordidum, nigrum, in offas conuolutum, aspalathi odore, ex india aduectum. Defertur etiam a petra oppido siccum, resinosum, liuescens, sed facultate secundum. Adulteratur gummi. sed ita vitiatum nõ perinde gustui amaritudinem repræsentat, nec vsq; adeo suffitionibus

odoratũ. Calfacit et emollit. Duricias, et turgẽtia guttura, humidasq; hernias discutit cũ ieiuna saliua impositum. Vuluæ spiracula laxat appositu et suffitu. Et partus humiditatesq; omneis extrahit. Calculos potu comminuit. Vrinam mouet. Tussientibus, a serpente percussis, vtilissime datur. Valet ad rupta, vulsa, intentas laterum membranas, et discursantes spiritus. Malagmatis inseritur, quæ contra duricias et neruorum nodos prosunt. Contusum resoluitur affuso vino aut aqua calida.

De Thure CAP. LXXXI.

Hus in ea gignitur arabia, quæ thurifera cognominatur. Pri
t matum tenet in eo genere masculum, stagonias appellatum, suapte natura rotundũ. Tale autem indiuiduũ est, candidũ, cũ frãgitur intus pigue, in suffitu statim ardẽs. Indicũ vero fuluescit, et colore liuet. Sed rotundum industria factitant. Nam in quadrangulares formas dissectum dolijs versant, donec rotunditatẽ cõtrahat. Verum huiusmodi thus tẽpore flauescit, quod atomum aut syagrum appellant. Secundum locum habet arabicum, et in smylo nascens, quod aliqui copiscum vocant, minus multo et fuluius. Est et genus aliud cui amymitæ cognomen est, alioqui candidum, quod dum mollitur mastiches more digitis cedit. Adulteratur pini resina & gummi, quod facile depræhendi potest. siquidem suffitum gummi flammam non eiaculatur, & resina in fumũ euanescit. Thus vero statim ardet. Idem maleficium odor prodit. Ad calfaciendum & astringendum pollet. Oculorum caliginem discutit. Caua vlcera complet. Et ad cicatricem perducit. Cruẽta vulnera glutinat. Infrenatq; sanguinis eruptiones, etiam si cerebri membranis effluat. Vlcera quæ cacoethe vocantur & sedis et reliquarum partium permulcet, tritum cum eo & lacte linamentum. Formicantes verrucas inter initia, impetiginesq;, ex aceto & pice illitum tollit. Ambusta igni, pernionesq; cũ suillo adipe aut anserino, & vlcera in capite manãtia cum nitro, si infricetur sanat. Paronychijs cũ melle, auribus fractis cum pice, medetur. Ad reliquos aurium dolores cum dulci vino infunditur. Imflãmatæ a partu mãmæ cum cimolia & rosaceo magna vtilitate perunguntur. Additur ad arteriæ viscerumq; medicamenta. Prodest sanguinis excreationi potum. Sed in secũda valetudine haustum insaniam monet, & largius cum vino potum interficit. In fictili mundo thus crematur flagrante glebula succẽsum a lucerna, donec exuratur. post perfectam vstionem operire oportet, vsq; dum restinguatur, sic enim in cineres redigitur. Aliqui ollulam æneo vase cauo circa medium perforato cigunt ad excipiendam fulliginem, vt in eius mentione mox ostendemus. Alij crudo fictili luto oblito, & in furnum indito, cremãt. Fictili etiam nouo viuacibus prunis torre-

tur, dum non amplius bullet, aut vaporem emittat. facile enim commi nuitur quod perustum non est.

De Cortice thuris. CAP. LXXXII.

Ræfertur thuris cortex crassus, pinguis, odoratus, recens,
p læuis, minime scaber, sine membranis. Adulteratur admisto pini aut nucis eius cortice, sed horum index ignis est. Siquidẽ reliqui cortices suffiti nequaq̃ incenduntur, sed sine odore fumum eructant. Thuris vero cortex ardet, & cum odoris fragrantia vaporẽ eiaculat. Thuris modo vritur. Et vis eadẽquæ thuri, sed validior astrĩ gentiorq;. Quare cruentis excreationibus, vuluis fluctione laboranti bus, in pesso confert. Ad caua oculorum vlcera, cicatrices, sordesq; efficax est. Tostus scabris lippitudinibus auxiliatur.

De Manna thuris. CAP. LXXXIII.

Anna thuris probatur candore, micarum frequentia, & puri
m tate. Vim habet eandem quam et thus, sed inualidiusculam. Sunt qui cribrata pini resina, ac polline, aut cortice thuris contusi adulterant. sed hæc igne depræhenduntur. Neq; enim eque suffitu aeriũ vaporẽ sed fuliginosum & impurum expuit. & permistũ suaueolentiæ odoris virus habet.

De Fuligine thuris. CAP. LXXXIIII.

Vliginem thuris sic facito. Forcipicula, lucernis accẽsas sin
f gulatim thuris glebas, i nouã fictilẽ ollã concauã imponito. & æreo vase in medio perforato, detersa diligẽter sorde, obtegito. Aliã admoueto, in altero aut vtroq; labro, subiectis quaternũ digitorũ altitudine lapillis, quo facilius perspici queat, si vrãtur. Et qua locus capax fuerit, glebulas alias supponito. & antea quã prorsus prior gleba restinguatur, aliam imponito. donec sufficientem fuliginem videaris aggregasse. Continuo tamẽ externæ æramenti partes spõgia aqua frigida madefacta, abstergãtur. Ita enim temperato æris feruore, fuligo omnis inhærebit. Quæ alioqui per leuitatẽ decidua, thuris cineribus admiscetur. Derasa itaq; fuligine, cinis cremati thuris seorsum substrahẽdus est. Idem opus quoad satisfactum tibi videbitur, obeundum. Oculorum inflammationes mitigat, Fluctiones suspendit. Vlcera purgat. Caua explet. Carcinomata sistit.

De Fuliginis compositione. CAP. LXXXV.

f Imili modo e myrrha, resina, styrace, reliquisq; lachrymis, fuligo excipitur, ad eadem conueniens.

De Pinu & picea. CAP. LXXXVI.

Inus & picea generi eidem ascribuntur, sed quandam flagit
p tant specierum distinctionem. Arbores vulgo cognitæ. Quarum cortex astringit. Prodest tritus & illitus intertri

gini, vlceribus ſummũ corpus occupantibus, ambuſtiſq; cum ſpuma argenti & māna. Vlcera delicatulorum acrimoniam recuſantium cærato myrtino exceptus ad cicatricem perducit. Tritus cum ſutorio atramento ſerpentia cohibet. Suffitu partus et ſecundas eijcit. Potus aluum ſiſtit. Vrinam mouet. Folia eorum trita & illita inflammationes leniunt. Vulnera ab inflāmatione vindicant. Trita autem & decocta in aceto, ferventi collutione, dentium dolores mulcent. Hepaticis vtilia ſunt, drachmæ pondere in aqua aut mulſa pota. Pineæ nucis cortex & folia potu eadem præſtant. Teda particulatim ſecta ſi i aceto coquatur, et decocto dens colluatur, dolores leuat. Ex his etiam fit ſpatha acoporũ peſſorumq; cõpoſitionibus idonea. Quinetiam earum crematarum fuligo ad librarij atramenti confectionem excipitur. Ea circumlitionib⁹ efficaciſſime imponitur, quib⁹ palpebras ornāt, coloremq; mentiuntur, calliblephara græci vocāt. Arroſis oculorum angulis, calloſis glabriſq; genis, & collachrymationibus opitulatur. Pityides appellantur pinorum piceæq; fructus, qui in conis inueniũtur. Vim aſtrictoriam habent, et aliq̃tũ excalfaciētem. Tuſſi & pectoris vitijs auxiliātur, per ſe, aut ex melle ſumpti.

De Pineis nucibus CAP. LXXXVII.

n Vces pineæ cum repurgatæ mādūtur, aut cũ paſſo aut cucumeris ſemine bibuntur, vrinam ciēt. Acrimonias in renibus aut veſica hebetant. Stomachi roſiones leniunt, datæ cum portulacæ ſucco. Virium imfirmitatem roborant. Corruptorũ quoq; humorum labē obtũdunt. Pineæ nuces recenter arboribus decerptæ in paſſo franguntur, & decoctæ, vetuſtæ tuſſi ac tabitudini conferunt, ſi quotidie ex eo liquore terni cyathi bibantur.

De Lentiſco. CAP. LXXXVIII.

l Entiſcus nota arbor eſt, cui vis ineſt aſtrigēdi. Semini eni, folio, ramo, cortici, radicibuſq;, cognatæ inſunt vires. Liquamentum autē ita fieri ſolet. Folia cortex & radix in aqua coquũtur, et vbi abũde cocta ſũt, folia abijciũtur. Aqua denuo coquitur, donec mellis habeat craſſitudinē. Lentiſcus ſua aſtringēdi dote, valet aduerſus ſanguinis reiectiones, alui profluuia, & dyſenterias in potu. Item contra eruptionem ſanguinis e vulua & eiuſdem aut ſedis procidentia. In totum acaciæ & hypocyſtidis vicem repræſentat. Idem facit ſuccus e tritis folijs. Decoctum fotu caua explet. Et fracta oſſa ferruminat. Vuluæ fluctiones ſiſtit. Nomas arcet. Vrinā pellit. Motus dentium collutione ſtabilit. Virētes ſurculi calamulorum vice dentibus repurgādis affricātur. Fit e ſemine oleum, quod prodeſt cum quid aſtrigi opus eſt.

De Resina lentiscina. CAP. LXXXIX.

Entiscus resinam gignit, quæ lentiscina cognominatur, et ab
l aliquibus mastiche. Pota vtilis est sanguinem reijcientibus,
& tussi veteri. Stomacho auxiliatur, sed ructum mouet. Additur in dentifricia & illitiones faciei ad nitorem cutis conciliandum. Palpebras oculis incommodas replicat. Manducata halitum oris cōmendat. Gingiuas contrahit. Optima & copiosissima in insula chio prouenit. Præfertur nitedulæ modo resplendescens, & cādore tyrrhenicæ ceræ similis, adulta, friabilis, odorata, stridorem edens. Viridis autem inferior est. Adulteratur thuris, resinæq; mistura.

De Terebintho. CAP. XC.

Erebinthus cognita arbor est, cuius folia et semen & cortex
t astringunt, & ad eadē ad quæ lentiscus conueniunt, simili pa
rata modo sumptaq;. Fructus esui aptus est, sed stomacho aduersatur. Excalfacit. Vrinā mouet. Venerē excitat. Cōtra phalangiorū morsus conuenienter in vino bibitur. Resina eius ex petra arabiæ oppido defertur. Prouenit etiam in Iudæa, syria, cypro, aphrica & cicladibus insulis. Sed præualet candida, perlucida, vitreo colore & in cæruleum vergēte, odorata, terebinthū olens. Terebinthina resinas omneis antecedit. proxima lentiscina, & e pinu et abiete. Has sequitur e picea et pineis nucibus resina. Natura omnibus calfacere, mollire, discutere, expurgare. Tussi ac tabi conueniunt per se, aut in eclegmate ex melle. Vitia pectoris expurgant. Vrinam cient. Cruda concoquūt. Ventrē emolliunt. Palpebras commodissime replicant. Lepras tollūt, cum erugine ac sutorio atramento, nitroq;. Auribus saniem emananti bus, item in pruritu genitalium vtiles. Malagmatis, acopisq; ammiscentur. Laterum doloribus illitu aut appositu auxilio sunt.

De liquida resina e pinu & picea. CAP. XCI.

iquida resina e pinu & picea, a Gallia et hetruria conuehi so
l let atq; oli a Colophone petebāt, hinc Colophonie sibi co
gnomētū vēdicauit. A galatia quoq; alpibus cōtermina, quā vernaculo nomine laricē appellant incolæ. Ea i linctu magnopere prodest tussi veteri. Colore inter se distant. Siquidem alia candida est, alia oleosa, alia mellei liquoris similitudine, vt larigna. Cupressus etiam liquidam fundit resinā, quæ ad eadem pollet. Quæ vero spissarū generi ascribuntur, quædam ex pineis nucibus, aliæ abiete, aliæ picea & pinu exierunt. Eligi debet longe omnium odoratissima, translucēs non russa, nec humida, quandam ceræ faciem præbens, et friabilis. E picea et abiete resinæ, cæteras antecedunt. odoratæ enim sunt, atq; thus odore imitantur. Præstantiores a pytiusa insula deferuntur, quæ secundum hispaniā sita est. Sed quæ e picea, nucibus pineis & cupres-

ſo manarunt, nihil ad illas, nec tantis viribus potiuntur. Verumtamen eorumdem gratia vt illæ ſumi ſolent. Lentiſcina terebinthinæ correſpondet. Vritur reſina omnis liquida in vaſe quadruplæ capacitatis ad humorem, qui infunditur. Itaq; reſinæ congius, in duobus aquæ pluuiæ coquitur, ſubiectis leuibus prunis, reſina aſſidue mouetur, donec omnis odor aboleatur, & friabilis et ſtridula reddatur, ac digitis cedat. Cæterum vbi refrixit, in fictile non picatum, quod aconitum vocant, id eſt non illitum, reconditur. Fiet etiam eximij candoris, ſi reſina omnis eliquata præcoletur, quo fœculenta ſordes excernatur. Vruntur quoq; ſine aqua, primum lento igne, & vbi coire cœperunt, maior carbonum ſtrues ſupponitur, & triduo citra intermiſſionem diſcoquuntur, vſq; dum ſuum odoris virus exuerint. Mox vt dictum eſt reponuntur. Spiſſam vnius diei ſpacio decoxiſſe ſatis eſt. Vſtæ odoratis malagmatibus, & acopis & vnguentorum colorationibus magnopere vtiles ſunt. E reſina perinde atq; thure fuligo excipitur, ad circunlitiones idonea, quibus palpebras fucant, & colorem mētiuntur. Prodeſt glabris genis, collachrymationibus, eroſiſq; oculorum angulis. Ex ea fit atramentum ſcriptorium.

De Pice liquida. CAP. XCII.

PIx liquida quam alij conum vocant, e pinguiſſimis pini piceæq; lignis congregatur. Optima eſt ſplendens, ſyncæra, læuis. Contra venena, phthiſin, purulentam excreationem, tuſſe, ſuſpiria, & pectoris humores qui difficile extuſſiuntur, efficax eſt, eclegmate cyathi menſura cum melle dato. Tonſillarum & vuæ inflammationes, anginæq; vtiliter perunguntur. Purulentis auribus infunditur cum roſaceo. Et illinitur cum trito ſale ſerpentium morſibus. Adiecta vero pari cæra ſcabros vngues extricat. Tubercula vuluæ, et duricias ſedis, diſcutit. Cum farinaq; hordeacea et pueri impubis vrina decocta, ſtrumas rumpit. Cohibet vlcera quæ ſerpunt, cū pineo cortice, aut ſulphure, aut furfuribus illita. Cæterū cum thuris manna & cærato ſubductos vlcerū ſinus conglutinat. Rimis ſedis & pedū, magno auxilio illinitur. Vlcera replet, & cū melle purgat. Quin & cū vua paſſa & melle carbūculos, & putrida vlcera emar

ginat. Erodentibus medicamentis quas ſeptas vocant, probe immi-
ſcetur.

De Picino oleo. CAP XCIII.

Pice fit quod piſſelæon appellant, ſeparato liquore aquoſo
e qui ſupernatat pici, ſicut ſerum lacti. Nam expanſa quamdiu
pix coquitur ſupra cortinam vellera madeſcunt, acceptoq; ha
litu eius exprimuntur in vas. Quas pix liquida præbet vtilitates. Alo
pecias capillo replet cum farina hordeacea illitum, quibus & liquida
pix medetur. Iumentorum vlcera ſcabiemq; emendat.

De Fuligine liquidæ picis. CAP. XCIIII.

It hoc modo e liquida pice fuligo. In lucerna noua quæ elly
f chnium habeat, nonnihil picis incendito, lucernamq; fictili
vaſe in clibani ſpeciem conformato, ſuperius in anguſtum
fornicato, inferius perforato vt clibani eſſe ſolent, operito, & adoleri
ſinito, conſumptoq; liquore nouum infundito, quo ad ſufficientem
vſui fuliginem collegeris. Vis ei adſtringens, acriſq;. Vſui eſt ad pig-
menta quibus palpebras linunt & venuſtant, & ad circunlitiones, itē
vbi glabris genis pilos reſtitui oportet, ad imbecilles lachrymoſoſq;
oculos. Inſuper ad eorumdem vlcera non inutilis eſt.

De Sicca pice. CAP. XCV.

Iquida pix decocta in ſpiſſam coit, quam vocant aliqui pa-
l limpiſſam, quo in genere quædam viſci modo lenteſcit, bo-
ſcas cognominata. Altera ſicca eſt. Probatur pura, pinguis,
odorata, ſubruffa, reſinoſa. Calfactoriam vim habet. Dura emollit.
Pus mouet. Tubercula panoſq; diſcutit. Vlcera replet. Vulnerarijs
medicaminibus commode permiſcetur.

De zopiſſa. CAP. XCVI.

Opiſſam aliqui aiunt deraſam nauibus reſinam cum cæra,
z quam alij apochyma appellant. Ea diſſipandi naturam ha-
bet. quoniam marino ſale macerata ſit. Alij pineam reſinam
hoc nomine vocauerunt.

De Bitumine. CAP. XCVII.

b Itumen iudaicũ cæteris anteponitur. Cuius probatio est vt purpuræ modo splẽdeat, sitq́ graue, ac validũ odorẽ vibret. Nigrum autẽ et sordidum, vitiosum est. Adulteratur pice. Gignitur i fœnice, babylone, zacintho, et sydone. Liquidũ iuenitur in Agragrantino siciliæ, fontibus innatans, quo vtuntur ad lucernarũ lumina olei vice. Hallucinãtur qui id sicilicum oleũ nominant. Nãq́ liquidi bituminis genus esse constat.

De Pissasphalto. CAP. XCVIII.

n Ascitur in apolloniatarũ agro circa epidamnum quæ pissasphaltos appellatur. Ea ceraunijs montibus deuoluta, impetu fluminis rapitur, æstuq́ in littus expuitur, illic coacta in glebas. Mistam bitumini picem redolet.

De Naphtha. CAP. XCIX.

n Aphtham vocant babylonij, bituminis colamen, colore cãdidum. Inuenitur etiã nigrum. Vis ei ignium rapax, ita vt ex spacio protinus in eam transiliãt. Ad suffusiones oculorum, et albugines vtilis. Bitumen omne discutit, glutinat, emollit. Ab inflãmatione tuetur. Vuluarum procidẽtia, strangulationesq́, olfactu, suffitu imposito, emendat. Comitiales morbos suffitum depræhẽdit, gagatis lapidis more. Purgationes mulierum cum vino et castorio potum elicit. Tussim veterẽ et anhelitũ adiuuat. Serpẽtiũ morsibus, coxendicũ laterũq́ doloribus, auxiliatur. Datur cœliacis in catapotio deuorãdũ. Cum aceto potum discutit sanguinem concretum. Dysentericis cum ptisana liquatum infunditur. Distillationibus suffitione medetur. Mitigat dentium dolores oblitum. Cæterũ pilos incommodos siccum replicat, specillo impositum. Concalfactum autem et cum farina hordeacea nitro et cæra illitũ, podagris, articulorũ doloribus, lethargicisq́ prodest. Pissasphaltos eadẽ quæ pix et bitumen si misceãtur potest.

De Cupresso. CAP. C.

c Vpressus refrigerat et astingit. Cuius folia ex passo et exigua myrrha vesicæ rheumatismis, et vrinæ difficultati auxiliantur. Pilulæ autem ex vino tusæ in dysenteria, alui fluctione, tussi, et orthopnœa, aut si reijciatur sanguis, conuenientissime bibuntur. Earum decoctum eosdem præbet effectus. Tusæ cum fico duricias emolliũt. Nariũq́ polypo medẽtur. In aceto coctæ & cũ lupinis detritæ scabros vngues eijciunt. Hernias intestinorum prolapsu erũpẽtes illitu reprimũt. Folia eadẽ præstãt. Pilulæ cũ arboris coma suffitæ, culices abigere existimãtur. Folia trita & ipo sita vulnera cõglutinant: Sãguinẽ supprimũt. Capillũ ex aceto tingũt. Illinũtur per se aut cũ

polēta ignibus sacris, vlceribus quæ serpūt, carbūculis, & oculorū inflammationibus. Admota cum cærato stomachum corroborant.

De Iunipero parua. CAP. CI.

i Vniperum paruam græci arceuthida, aliqui Mnesitheum, Alij acatalidem, ægyptij Libium, Galli iupicellum, Romani iuniperum vocant. Eius duo genera. Altera maior, altera minor. Vtraq; acris est. Excalfacit, & vrinam mouet. Accensa serpentes fugat. Baccarum nonnullæ nucis iuglandis magnitudine nonnunquam grandescere, aliæ nucem ponticā æquare inueniuntur, rotundæ, odoratæ, in mandendo dulces, subamare, quæ archeutidis etiam nomē id est iuniperi retinuerunt. Modice calfaciūt & astringunt, stomacho vtiles. Contra pectoris vitia, tussim, inflationes, tormina & serpentium ictus efficacissime bibuntur. Vrinam cient. Vnde ruptis, conuulsis, & vuluæ strangulatui subueniunt. Folia acrimoniam habent. Ideo tam ipsa q̄ eorum succum ex vino contra viperarum morsus illini, aut bibi prodest. Corticis cinis cum aqua illitus lepras eximit. Ramenta ligni deuorata interficiunt.

De Iunipero magna, CAP. CII.

i Vniperus magna, quam aliqui syluestrem cupressum appellant, alij Mnesitheum, alij Acateram, Romani Iuniperum, vulgo cognita est, cupresso assimilis. Asperis maritimisq; locis plerumq; nascitur, easdem quas supradicta vires habens.

De Hærba Sabina. CAP. CIII.

g Ræcis brathy, alijs baryton, alijs baron, romanis hærba sabina appellatur. Duorum generum est. Vna folijs cupresso similis, spinis horridior, grauiter olens, acris & feruens. Arbor est coactæ breuitatis, quæ sese magis in latitudinem fundit. Huius folijs nonnulli pro suffitu vtuntur. Altera tamaricæ folio similis est. Vtriusq; folia nomas sistunt. Collectiones illitu mitigant. Et cū melle nigricias sordesq; repurgant. Carbunculos cū vino pota rūmpūt. Sanguinem per vrinā eliciunt. Partus apposita extrahunt. Et suffitu idem præstant. Vnguentis calfacientibus immiscētur & priuatim gleucino.

De Cedro. CAP. CIIII.

c Edrus arbor magna est, ex qua picē colligunt, quæ cedria vocatur. Iuniperi modo baccas parit, baccarum myrti magnitudine, rotundas.

De Cedria. CAP. CV.

c Edria optima est crassa, perlucida, validi odoris. quæ dum effunditur, guttatim non dissipata coit. Cui ea vis inest vt defuncta corpora conseruet, et viuentia corrumpat. Qua ex cau

sa mortuorum vitam aliqui appellauere. Vestimenta quoq; & pelles, eximia calfaciendi et siccandi dote, corrumpit. Magni ad ocularia medicamenta vsus. Quippe illita oculis claritatem affert. Albugines cicatricesq; detergit. Instillata autem cum aceto, vermes auriũ necat. Cũ hyssopi decocto ĩfusa, sonitus sibilosq; sedat. Cauis dẽtiũ ĩdita eos frangit, & dolores leuat. Quaproter cũ aceto colluere eosdem prodest. Perunctο ante coitũ genitali abortiuum fieri constat. Anginæ ea terunguntur. Tonsillarũ inflãmationibus auxilio est. Lendes pediculosq; illitu enecat. Cerastæ morsibus cũ sale imposita subuenit. Cõtra hausta leporis marini venena, in passo sumpta auxiliatur. In elephãtia aut linctu, aut perunctione proficit. Pulmonũ vlcera purgat, & si cyathus eius sorbeatur, persanat. Tineas & cætera vẽtris animalia necat. Infusa partus extrahit. Fit et oleũ, a cedria separatum dum coquitur, velleribus supra halitum eius expassis, vt in pice. Eiusdẽ ad omnia vsus. Priuatim vehemẽter perunctum scabiem quadrupedum, canum, boumq; persanat. Inhærentes ricinos enecat. Vlcera quæ ex tonsura accœperunt, ad cicatrices perducit.

De Cedride. CAP. CVI.

c Edrides cedri fructus vocãtur. Calfatoriã vim habent. Stomacho aduersantur. Auxilio sunt tussi, cõuulsis, ruptis, strãguriæ. Menses ciunt, ex polline piperis poti. Contra haustũ leporem marinũ in vino sumuntur. Serpentes fugantur, perunctο ex adipe ceruino, aut medulla, corpore. In antidota addũtur. Fuliginem quomodo ex pice, congeri oportet, quæ eandẽ quã picea fuligo vim præbet.

De Lauro. CAP. CVII.

l Aurus quædam tenui folio cõstat. Altera latiore. Vtraq; excalfactoriam naturã habet & emollientẽ. Vnde decoctũ earũ in muliebres insessus additũ, vuluæ & vesicæ vitijs conuenit. Virentia folia sensim substringunt. Illitæ quoq; vesparũ apiumq; ictibus opitulantur. Eadẽ cũ polenta aut pane illita inflammationem omnẽ mitigant. Sed pota stomachũ effundunt. et vomitiones mouẽt.

De Baccis lauri. CAP. CVIII.

l Auri baccæ magis q̃ folia calfaciunt. Ergo in eclegmate cum melle vel passo prosunt tabi, orthopnoœæ, & omnibus thoracis rheumatismis. Contra scorpionũ ictus ex vino bibũtur. Vitiligiues emaculant. Succus baccarum vtilissime aurium dolori et grauitati instillatur, cũ vino vetere et rosaceo. In medicamẽta autem adijciũtur quæ neruorũ lassitudines reficiũt, acopa vocant, et ad vnguenta quæ calfaciunt et discutiunt. Cortex radicis calculos rumpit.

Partus necat. Hepaticis prodest, tribus obolis in vino odorato potus

De Platano. CAP. CIX.

Enerrima platani folia in vino decocta, mox illita, oculorum fluctiones sistunt. Tumores & inflammationes leuant. Decoctus cortex in aceto, dentes in dolore colluit. Virides pilulæ in vino potæ, serpentium morsibus auxiliantur. Exceptæ autem adipe igni ambusta sanant. Incidens foliorum pilularumq; lanugo, oculos & aures defendit.

De Fraxino. CAP. CX.

f Raxinus arbor nota est, cuius folia cum succo peruncta, aut ex vino pota, viperarum ictibus auxiliantur. Corticis cinis ex aqua illitus lepras eximit. Ramenta scobemq; potu, perniciem afferre traduntur.

De populo alba. CAP. CXI.

p Otus albæ populi cortex vnciæ vnius pondere, ischiadicis ac vrinæ stillicidio prodest. Abortiuum fieri tradunt, si cum mulino rene bibatur. Folia quoq; cum vino post purgationes pota, idem præstare produntur. Tepens foliorū succus vtiliter aurium dolori instillatur. Pilulæ quæ primo foliorū partu exiliūt, illitæ cum melle, oculorum hebetudini medentur. Memoriæ prodiderūt corticem albæ populi particulatim cæsum, & sulcis stercoratis mandatū, omni tempore anni edules fungos proferre.

De Macere. CAP. CXII.

m Acer ex barbaria aduehitur, cortex flauescens, crassus, gustu perq̃ astringens. qui contra cruentas excreationes, dysenterias, & alui fluctiones bibitur.

De Vlmo CAP. CXIII.

v Lmi & folia & cortex & rami, vim habēt spissandi. Folia trita ex aceto ad lepras efficaciter illinūtur. Vulnera glutinant, sed multo magis corticis tilia, si fasciæ loco intorqueatur. Nā lori more flecti potest. Crassior cortex in vino aut aqua vnciatim potus, pituitas trahit. Fracta ossa celerius solidescunt, si decocto foliorū corticis aut radicis foueātur. Humor in foliculis enascens prima germinis eruptione, cuti illitus nitorē inducit, faciemq; splendidiorē præstat. qui dū siccatur, in animalia abit, quæ culicū formam gerunt. Folia cum tenerescunt, holerum more ad obsonia vsurpantur.

De Lignorum marcore. CAP. CXIIII.

i Ncidens caudicibus lignisq; veteribus caries congeritur, quæ farinæ modo illita, vlcera purgat, & ad cicatricem perducit. Serpentia cohibet, si cum pari aniso & vino subacta,

linteisq; imposita, illinatur.

De Populo nigra. CAP. CXV.

p Opuli nigræ folia cum aceto illita, magna vtilitate podagricis doloribus illinuntur. Resinam populus fundit, quæ in malagmata additur. Semen potum ex aceto comitialibus vtile est. Lachrymam commemorant, quæ i padum amnem defluat, durari ac coire in succinum, quod electrum vocant, alij chrysophoron. Id attritu iucundum odorem spirat, & aurum colore imitatur. Tritum, potumq;, stomachi ventrisq; fluctiones sistit.

De Harundine. CAP. CXVI.

i N harundinum genere quædam nastos vocatur, ex qua sagittæ factitari solent. Alia fœmina qua tibiarum ligulas efficiũt Alia quod fistulis addicta fit, Syringias, cui multũ inest carnis, crebris cincta geniculis, ad librorum cõscriptionem accõmodata. Alia crassa, cõcaua, apud amnes nascens, quæ a quibusdam cypria, ab alijs donax appellatur. Alia phragmites seu vallatoria, gracilis, cãdicans, vulgo cognita. cuius trita radix per se, aut cum bulbis suis illita, spicula aculeosq; corpore extrahit. Luxata, lumborũq; dolores, cũ aceto mulcet. Virentia folia tusa & imposita ignibus sacris medẽtur, & cæteris inflammationibus. Corticis cinere peruntæ cum aceto alopeciæ sanantur. Paniculæ lanugo si aures intrauerit, exsurdat. Eundẽ effectum implet harundo quæ cypria dicitur.

De Papyro. CAP. CXVII.

p Apyrus qua chartæ fiũt, nullis nõ cognita, præcipue in medicina vtilitatis ad laxãdas fistulas. Madefacta lino inuoluitur vsq; dum inaruerit. Constricta enim atq; immissa in hiatum humore completur, et intumescendo fistulas aperit. Habet nescio quid alimenti radix. Itaq; ægyptij eam mandunt, succũ tantum deuorantes, & mansam expuunt. Ipsis radicibus pro ligno vtuntur. Crematæ papyri cinis' depascentia vlcera cum omniuñ partium, tum oris maxime, cohibent. Verum melius id combusta charta præstat.

De Myrica. CAP. CXVIII.

m yrica seu tamarix arbor vulgo cognita est, cum apud pigras & stagnantes aquas enascatur, fructũ quasi florẽ ferens cõpage muscosum. Aegyptus syriaq; alterã gignũt mitiorẽ, syluestri cætera similem. Fructũ parit gallæ proximũ, inæqualiter asperũ gustu, quo conuenienter vtimur vice gallæ in medicaminibus oculorum orisq;. Datur cruentæ excreationi in potu, & cœliacis, & cõtra profluuia fœminarum, regium morbum, et phalangiorum morsus;

Illitus tumores inhibet. Cortex in eoſdem vſus adhibetur. Decoctum foliorum cum vino potum, lienem abſumit. Ad dolorem dentium in collutionibus ſalutare, & mulieribus fluctioni vuluæ oportunis, in deſeſſionibus. Phthiriaſi lendibuſq; circumfuſum prodeſt. Abundantiam fœminarum ſiſtit impoſitus arboris cinis. Potorios calices e caudice lienoſis moliuntur, quo datus in his potus proficiat.

De Erica. CAP. CXIX.

e Rica fruticoſa arbor myricæ ſimilis, longe minor, cuius flore apes reprobum mel efficiunt. Tam flos quam coma ſerpentium ictibus illitu medetur.

De Acacalide. CAP. CXX.

a Cacalis fructus eſt naſcētis in ægypto fruticis, ſeminis myricæ quadā tenus ſimilis, cuius aqua in qua maduerit ad collyria additur, quæ ad excitandā oculorū aciem conueniūt.

De Rhamno. CAP. CXXI.

r Hamnum alij perſephonion vocant, alij leucacantham, Romani ſpinā albam, aut cerualem, Aphri atadim. Rhamnus fruticat, in ſepibus ramos ferens rectos & aculeos in acutæ ſpinæ modum, folijs paruis, oblongis, ſuppinguibus, teneris. Alterū ei genus candidius. Tertium nigrioribus latioribuſq; folijs conſtat, et quadam tenus rubentibus. cuius rami quinum cubitorum longitudinem implent, infirmioribus horrentes ſpinis, innocentioribuſq;. Fructum ædit latum, candidum, tenuem veluti foliculum, haſtulæ regiæ ſimilem. Omnium folia igni ſacro, & ſerpentibus vlceribus, efficaciter illinuntur. Fama eſt ramos huius valuis feneſtriſve impoſitos, veneficia depellere.

De Halimo. CAP. CXXII.

h A limum alij damaſonium vocant, alij Erymon, alij Brettanicam, alij Rhabdion, alij Baſilion, magi Mercurij baſim, aut Oſiridis diadema, alij Elyſtephanon aut ſacrum caulem, pythagoras Anthenoros, ægyptij aſontiri, alij aſphen, alij aſcaluri, alij aſariphen, Latini Albutium aut Ampeluciam. Halimus frutex eſt ſepimētis idoneus, ſimilis rhamno, ſine ſpinis, folijs oleæ, ſed latioribus. Naſcitur in ſepibus & maritimis. Folia decoquuntur ciborum gratia. Radix conuulſa, rupta, torminaq; mitigat, dragmæ pondere in aqua mulſa pota. Eadem lactis vbertatem facit.

De Paliuro. CAP. CXXIII.

p A liurus frutex cognoſcitur aculeatus, durus, cuius ſemen pingue et fuliginoſum inuenitur. Quod potum tuſſi opitulatur. Veſicæ calculos cōminuit. Serpentium ictibus aduer-

ſatur. Folia & radix aſtrictoriam vim habent. Quorum decoctum potu aluum ſiſtit. Vrinam trahit. Contra venena & ſerpentium morſus auxiliatur. Radix recẽtia tubercula, tumoreſq; omneis diſcutit, trita & impoſita.

De Acuta ſpina. CAP. CXXIIII.

a Cuta ſpina, quam pyrinã aut pityanthen aliqui vocãt, arbor eſt pyraſtro ſimilis, ſpinoſa, et minor. Baccas profert myrti, plenas, rubras, fragiles, & intus nucleũ, radicẽ multifidã, alte deſcendentẽ. Huius baccæ potu aut cibo, alui profluuium, & abundãtiã fœminarum ſiſtũt. Radix illita aculeos & ſpicula extrahit. Abortum fieri tradunt, ſi ter radice vẽter, aut ſenſim feriatur aut perungatur

De Rubo canis CAP. CXXV.

f Rutex eſt arboris inſtar, rubo longe maior. Folia fert multo latiora myrto. firmis circa ramos ſpinis, flore candido, fructu oblongo, nucleo oliuæ ſimili. qui per maturitatem fulueſcit. et floculos intus continet. Fructus exemptis interioribus flocis areſactus, aluum ſiſtit. Feruefacti enim ij in vino, mox poti, arteriam infeſtant.

De Liguſtro CAP. CXXVI.

l iguſtrum arbor eſt oliuæ folijs circum ramos, latioribus, mollioribus, et virentioribus. Flore candido, muſcoſo, odorato, ſemine ſabuci, nigro. Optimum naſcitur in Canopæ et aſcalone. Folia aſtrictoriam vim habent. Quare commanducata vlceribus oris medentur. Illita feruidis inflãmationibus, carbunculiſq; proſunt. Decocto eorundem igni ambuſta fouentur. Capillum ruffant trita folia, que in radiculæ ſucco maduerint. Flos ex aceto fronti illitus capitis dolorẽ ſedat. Cyprinum oleum quod ex eo fit, excalfacit, emollitq; neruos. quoniã miſta quæ feruenti natura prædita ſunt, aſſumat.

De Tilia CAP. CXXVII.

t Ilia arbor eſt liguſtri magnitudine, Folijs oleæ, nigrioribus et latioribus. Fructu lẽtiſci, nigro, ſubdulci, racematim cohærente. Aſperis naſcitur. Huius folia aſtringũt. ad eadem vtilia ad quæ oleaſter, cum aſtrictione eſt opus. maxime ad infantium vlcera in ore, commanducata, aut ſi decocto colluantur. Pota vrinã ac menſes cient.

De ciſto CAP. CXXVIII.

c iſtus quem aliqui citharon, aut ciſſaron vocant, ramoſus frutex eſt, ſed improcærus, folioſus, ſaxoſis locis naſcens. Folijs rotundis, acerbis, hirſutis. Flos maſculo vt mali punicæ, fœminæ albet. Vis aſtringens. vnde flores in vino auſtero bis in die po-

ti ,prosunt dysentericis. Et nomas illiti cohibent. Vetustati vlcerum, et igni mabustis cum cerato medentur.

De Hypocistide. CAP. CXXIX.

h Hypocistis Robethron, aut cytinus a nonnullis cognominata, iuxta cisti radices nascitur, floris punici similitudine. Quædam flaua. Altera virens. Tertia candida. Liquatur acaciæ modo. Aliqui tamen exiccant, fractamq; macerant, et icoquunt, reliquaq; vt in lycio prosequuntur. Vires acaciæ habet. Verum aliquãto magis siccat, et astringit. Prodest dysentericis, cœliacis, sanguinem excreantibus. Fœminarum profluuio et pota et indita.

De Ladano. CAP. CXXX.

e St et alterum cisti genus, ledon a nonnullis appellatũ, frutex simili modo nascens, longioribus folijs et nigrioribus. quæ verno tempore quiddam cotrahunt pingue. Foliorum vis astringens, atq; effectus cisti præbens. Fit ex eo quod ladanum dicitur. Siquidem cum cisti frondes pascuntur capræ hirciq;, pinguitudinem conspicue barba carpunt, et suo lentore vilosis cruribus adhærescentem reportant, quam depectentes incolæ, colantesq; cogunt in offas, et ita recondunt. Alij vero attractis funiculis, insidentem fruticibus lentorem abstergunt, conglomerantq; in ladanum. Maxime probatur odoratum, subuiride, facile mollescens, pingue, quod arenas non collegit, nec squallore obsitum est, resinosum. quale in cypro gignitur. Arabicum vero lybicumq; vilius. Natura ei spissandi, calfaciẽdi, molliendi. Laxat ora venarum. Capillum fluentem continet, addito vino myrrha aut myrteo oleo. Cicatricibus decorem reddit cum vino illitum. Medetur aurium doloribus cum hydromelite aut rosaceo infusum. Suffitu secundas eijcit. Pessis immistum, vuluæ duriciẽ sanat. In medicamenta quæ dolorem tussimq; finiunt & malagmata vtiliter inseritur. Aluum sistit cum vino vetere potum. Et vrinam ciet.

De Hebeno. CAP. CXXXI.

h Ebenus optima habetur æthiopica & nigra, nullos habẽs venarũ discursus, factitij cornus læuitate. Cũ frãgitur densa apparet, mordẽs gustu, atq; astringẽs. Suffitur iucũdo odore supra carbones sinefumi tædio. Recens ąutẽ ad ignẽ prolata ob pinguitudinem accenditur, & trita ad cotem flauescit. Altera est Indica internatis segmentis candicantibus, & modice fuluis, item frequentibus maculis. Cæterum prior, bonitate antecedit. Apud quosdã sesamina, aut spinea ligna, hebeni vice veneũt. quod discernitur ex eo, quod fungosa sunt, et in purpureas assulas resoluuntur, nichil mordacitatis in gustu nec redolentiæ in suffitu præferentia. Caliginem oculorum absterget;

Ad veteres distillationes, pustulasq; mirũ in modũ pollet. Si quispiã facta ex eo coticula collyrijs vtatur, meli⁹ proficiet. Ad oculorũ medicamenta efficax est, si scobes ramentave vino chio die noctuq; macerata, in collyria digerantur. Nonnulli prætrita ramenta excolant, reliquaq; eundem in modum peragunt. Alij pro vino aqua vtuntur. Vritur in fictili nouo donec in carbones redigatur. Lauatur plumbi modo, & ita siccis lippitudinibus conducit.

De Rosa. CAP. CXXXII.

r Osa refrigerat & astringit, sed sicca multo magis. Succus recentibus folijs exprimitur, desectis forfice vnguibus, sic appellantur candidæ foliorũ partes. Reliquũ in pila premi & teri debet in vmbra, donec cogatur, & ita ad oculorũ circũlitiones recõdi. Siccãtur etiamnũ folia rosarum, continuo versata, ne muceãt, neve situs in ijs insideat. Aridis rosis & in vino decoctis expressus liquor, facit ad dolores capitis, auriũ, oculorum, gingiuarũ, sedis, recti intestini, ac vuluæ, pina illitus aut infusus. Eadẽ sine expressione tusa, præcordiorum inflammationibus, humidis stomachi vitijs, igni sacro illini prodest. Siccis ac tritis fœmina asperguntur. Misceri solent vulnerarijs antidotis atq; compositionibus quas antheras vocant. Folia vruntur in calliblephara. Flos qui in medijs rosis inuenitur, siccatus, gingiuarum fluctionibus efficaciter inspergitur. Capita pota citam aluum, et cruentas reiectiones sistunt.

De Roseis pastillis. CAP. CXXXIII.

p Astilli quos rodides vocant, hac ratione conficiũtur. Rosarum viridium, quæ nullo antea humore madefactæ exaruerint, drachmæ triginta, indicæ nardi drachmæ decem, myrrhæ drachmæ sex, tritæ digeruntur in pastillos, qui trium obolorũ põdus æquẽt. Siccatiq; in vmbra, in fictili non picato, atq; obturato recõduntur. Alij adijciunt costi drachmas duas, iridis illyricæ totidem, & vinum chium cum melle miscent. Mulieribus monilium loco vsui sunt, ad retundendum graue sudoris virus. Tritis etiam vtuntur ad illitiones & diapasmata quæ fiunt ad sudores coercendos, ita vt a balneis inarescant corpora, dein frigida aqua abluantur.

De Lycio. CAP. CXXXIIII.

l Ycium quod aliqui pyxacanthan vocant, arbor est spinosa, ramis trium cubitorum, aut longioribus, folijs buxi, densis, fructu piperis, nigro, læui, amaro, densoq;, cortice pallido, nõ dissimili lycio madefacto, radicibus multis, obliquis, lignosis. Nascitur plurimum in Capadocia, Lycia, & plerisq; alijs locis. Aspera loca amat. Coquũtur rami cum radiculis tusi & ante per aliquot dies mace-

rati,tum abiectis lignis denuo liquor coquitur, donec mellis craſſitu-do fiat. Adulteratur id lyciũ adiecta decoctioni amurca, aut abſinthij ſucco, aut felle bubulo. Innatans ſpuma inter coquẽdum exempta, oculorum medicamentis additur. Reliquo ad alia vtuntur. Simili modo fit lycium, ſemine expreſſo & inſolato. Optimum quod vti poteſt, reſtinctumꝗ rubentem ſpumam oſtendit, glebis extrinſecus nigris, intus cum fregeris ruffis, inguſtabile, cum amaritudine aſtringens, crocino colore, cuiuſmodi Indicum eſt, cæteris præſtãtius. Lyciũ aſtrigit. Caliginem oculorum diſcutit. Genarum ſcabiem, pruritus, vetereſꝗ fluctiones ſanat, Facit ad purulentas aureis, exulceratas gingiuas, tonſillas, labiorum fiſſuras, ſedis rimas, attrituſꝗ illitum. Cœliacis, dyſentericis, potum inditumꝗ cõuenit. Datur ſanguinem excreãtibus, & tuſſi ex aqua. Contra rabioſi canis morſus in catapotio deuoratur, aut in aqua bibitur. Flauos facit pilos. Paronychijs, vlceribus quæ ſerpunt aut putrẽt, medetur. Fœminarum profluuia appoſitum ſiſtit. Rabioſorum ictibus ex melle potum, aut vice catapotij deuoratum, auxiliatur. Tradũt Indicum fieri lycium, ex frutice lonchitide appellato. Ea ſpinarũ generi aſcribitur, ramos rectos habẽs, ternũ cubitorũ lõgitudine, maioreſve, rubo craſſiores, a radice numeroſos. Fructus cortex rubeſcit. Folia oleæ ſimilia. Hærba in aceto decocta proditur lienis inflãmationibus et regio morbo mederi. Et fœminarũ purgationes elicere. Aſſeuerant etiam crudam in potu, eoſdem effectus præſtare. Semen cyatho dimidio potum, pituitam expurgare. Venenis quoꝗ auxilio eſſe.

De Acacia. CAP. CXXXV.

Cacia in ægypto naſcitur inſtar arboris, frutice ſpinoſo, non ſe in rectum attollente. Florem habet candidum, & ſe-
a
men lupino ſimile in folliculis, ex quo ſuccus expreſſus ſiccatur in vmbra, niger ex maturo ſemine, ſubruffus ex viridi. Eligatur modice ruffus & odõratus. Aliqui folia cum ſemine exprimunt. Manat & gummi ex ea ſpina. Vis ei ad ſpiſſandum, refrigerandumꝗ efficax. Succus oculorum medicamentis vtilis. Valet ad ignem ſacrũ, vlcera quæ ſerpunt, perniones, pterygia, & oris vlcera. Procidentes oculos reprimit. Menſium abundãtiam ſiſtit. Prociduam vuluam cohibet. Citam aluum ſupprimit aut potus aut inditus. Capillos denigrat. Lauatur oculorum medicamẽtis, trito in aqua, mox effuſo quod concreuerat, donec pura extet aqua. Et ita cogitur in paſtillos. Vritur etiam in fictili nouo fornacibus, torreturꝗ in carbonum halitu perflata. Spinæ decoctum ſolutos artus fotu committit. Præfertũr eius ſpinæ gummi, quod in vermiculorum ſpeciem contrahatur, & vitri mo-

do perluceat, ligni expers. Proximum est candidum. Sordidum vero ac resinosum inutile. Cutis meatus obstruit. Et medicamentorum quibus ammiscetur, acrimoniam hebetat. Ambustis ex ouo illitum pustulas non patitur erumpere.

De Acacia altera. CAP. CXXXVI.

a Lterum acaciæ genus in capadocia pontoque prouenit, ægyptiæ spinæ similitudine, longe minor, tenerior, humilis. Aculeorum vallo munitur, folia habens rutæ. Semen lenticula minus fert autumno, in loculis ternũ quaternumque seminũ capacibus. Succus eius astringit, viribus inferior. & ocularibus medicamentis inutilis.

De Amurca CAP. CXXXVII.

a Murca expressæ oliuæ recrementum est. Decocta in cupreo vase ad crassitudinẽ mellis astrigit, cæteros præbẽs lycij effectus. Insuper dentiũ dolori, & vulneribus, cũ aceto, vino aut mulso, cõmode illinitur. Additur in medicamenta ocularia, et meatus obstruẽtia. Vetustate meliorem fieri constat. Vtiliter iufunditur sedis, genitaliũ, et vuluæ exulcerationi. Si vero cum omphacio recoquatur ad mellis crassitudinẽ, cariosos dẽtes extrahit. Iumentorum scabiem cum decocto lupini et chameleonte illita sanat. Cruda et recenti amurca podagras articulariosque dolores foueri vtilissimum. Peruncta in villosa pelle et hydropicis imposita, tumoris mollem reprimit.

De Vitice. CAP. CXXXVIII.

a Gnon aliqui agynon, alij lygon vocant, alij Amictomiænon, alij tridactylon, magi semnon, alij hæma ideos. Aegyptij sum. Romani salicem marinam, alij piper agreste, alij lecristicum. Vitex seu castus frutex est in arborem assurgens. Nascitur in fluminum ripis, asperisque locis, ac torrentium alueis. Ramos gerit prælongos, fractu peruicaces, folia oliuæ, sed molliora. Duo genera eius. Vna harum album florem mittit cum purpureo, altera tantum purpureum, & semen vt piper. Excalfactorias vires habet & astrictorias. Semen eius potum venenatis ictibus, aquæ quæ cutem subijt, lienosisque auxiliatur. Lac euocat. Menses ciet, drachmæ pondere in vino potum. Genituram exoluit. Caput tentat, & soporem affert. Decoctum hærbæ & seminis in desessione, mulieribus vuluæ malo opportunis opitulatur. Item inflammationibus. Purgationes mouet semen cum pulegio potum, etiam suffitu vel apposito. Capitis dolorem dissoluit illitum. Instillatur cum aceto & oleo capiti in letargo & phrenitide. Folia suffitu aut substratu fugant venenata. Illita quoque serpentium morsibus auxiliatur. Testium duricias cum butyro et folijs

vitium emolliũt. Rimas sedis semen cum aqua illitum mitigat, et cum folijs medetur luxatis, vulneribusq;. Virgam qui manu teneat dũ iter facit, negatur intertriginem sentire. Agnum quasi dicas purum vocãt Græci, quoniam matronæ in thesmophorijs athenienſium castitatem custodientes, folijs cubitus sibi sternunt. & lygon quasi vimen, propter inuictam fere ramorum flexilitatem.

De Salice. CAP. CXXXIX.

Salix vulgo nota est, cuius semẽ, folia, cortex, & succus spissãdi vim habent. Trita folia cum exiguo pipere et vino pota, ileosis subueniunt. Sumpta cum aqua præstant mulieribus ne concipiant. Salignum semen in potu sanguinẽ expuentibus prodest. Cortex eosdem præbet effectus. Corticis cinis admisto aceto illitus, clauos et callos tollit. Ex folijs et cortice succus cũ rosaceo in calice punici calfactus, aurium doloribus auxiliatur. Decocto eorum podagras foueri vtilissimum. Furfures purgat in corpore. Excipitur succus qui manat ex ea, cum floret exciso cortice. In plaga enim concretus humor inuenitur, qui ad purganda quæ obstant oculis, suam vim præbet

De Syluestri olea. CAP. CLX.

Syluestris oleæ, quam aliqui oleastrum appellant, alij æthiopicam oliuam, folia astringunt. Trita autem & imposita ignem sacrum, vlcera quæ serpunt, epinyctidas, carbunculos, paronychia, nomasq; cohibent. Crustas emarginant cũ melle illita. Quin etiam sordida repurgant. Inflammationes panosq;, cum melle imposita discutiũt. Cutem a capite vulsam conglutinant. Oris vlceribus com manducata medentur. Succus et decoctum eosdem habent effectus. Sanguinis eruptiones, ac muliebre profluuium, admotus succus inhibet. Vuæ oculorum pustulisq; prodest. Vlcera & veteres defluctiones sistit. Quapropter in collyria additur, ad genarum erosiones perq̃ vtilis. Exprimitur succus tusis folijs, affuso vino ex aqua, siccatusq; sole in pastillos digeritur. Sed longe validior ad recondendum succus habetur, qui cum vino q̃ cum aqua expressus est. Auribus subuenit, siue vlcerentur, siue pus effluat. Folia conuenienter cœliacis cum farina hordeacea illinuntur. Vruntur cum floribus folia, vt spodij vicem cinis præstet. In cruda olla oblito ore luto, vsq; dum figlinũ percoquatur, restinctaq; vino & rursus subacta, eodẽ modo vruntur. Postremo cerusæ modo elota coguntur in pastillos. Huiuscemodi cinerem in medicamentis oculorum constat spodio non cedere. Sed eisdẽ viribus præditum esse putandum est. Foliorum satiuæ oleæ eadem vis intelligitur, sed aliquanto inferior. Vnde ocularibus medicamẽ-

tis ob suam mitiorem vim conuenientior est. Sudor ligno virenti accēso manans, illitu sanat lichenas, furfures, et scabiem, Oleaginum semen illitum medetur furfuribus, et vlceribus quæ depascunt vorantq;. Quod autem intra nucleum est ex adipe & farina scabros vngues excutit.

De Colymbadibus oliuis CAP. CXLI.

c Olymbades tritæ & ambustis illitæ, pustulas gigni prohibēt. Sordida vlcera purgant. Muriæ succus collutas gingiuas contrahit. Et motus dentium firmat. Oliua flaua & recēs stomacho vtilior est. Vētri difficilis. Nigra autem & matura, corruptioni oportuna est. Stomacho aduersatur. Oculis non conuenit. Capitis dolorem mouet. Arefacta illitu depascentia vlcera sistit. Et carbunculos emarginat.

De Oleo syluestris oliuæ CAP. CXLII.

o Leum syluestris oliuæ humidis gingiuarū vitijs colluitur. Dentiū mobilitates stabilit. Calfacti fotus, gingiuis fluctione laborantibus vtilis est. Lanā enim specillo circūligatam oleo madefacere oportet, et gīgiuis admouere, donec albæ spectētur.

De Lachryma æthiopicæ oleæ. CAP. CXLIII.

l Achryma quam æthiopica olea stillat, scamoniæ similis est, fulua, stillis exilibus constans, mordax. Quæ autē ammoniaci, aut gummi similitudinem refert, colore nigricans, nec gustu mordens, superuacua est. Nostrates oleæ, oleastriq; similem lachrymam sudāt, quæ cōmode ad oculorū hebetudines illinitur. Cicatrices albuginesq; illitu emendat. Vrinā et menses ciet. Cauis dentiū īpressa, ad dolores efficax est. Inter venena scribitur. Partus pellit. Lepras et ipetigines sanat. Appellatur autē æthiopica et agrestis olea.

De quærcu CAP. CXLIIII.

q Værcus omnis adstrictoriā vim habet, præsertim liber qui cortici & ligno intercedit. Quinetiā tunica putamini glādis subiecta Decoctum ex ijs datur dysentericis, cœliacis, sanguinem excreantibus. Trita in pesso, fœminis fluctione vuluæ laborantibus subijcitur.

De Glande. CAP. CXLV.

g Landes eosdem effectus exhibent. Vrinā ciunt. Capitis dolorem & flatus in cibum sumptæ pariunt. Resistunt esitatæ venenatorum ictibus. Decoctum corticis cum lacte vaccino potum prodest contra toxica. Intritæ crudæ, inflammationes illitu leniunt. Ad duricias quas cacoethæ vocant, & malefica vlcera cum salsa axungia conueniunt. Ilgneæ glandes viribus quærnas præstant.

De Fago & ilice. CAP. CXLVI.

Agus & ilex quærcus generi assignantur, & consimile munus obeũt. Ilignæ radicis cortex cum aqua coctus dum eliquescat & tota nocte illitus, denigrat capillos, prius cimolia terra purgatos. Folia omnium tusa & trita tumoribns prosunt. Et imbecillas membrorum partes corroborant.

f

De Castaneis. CAP. CXLVII.

Ardianæ glãdes quas aliqui castaneas, aut lopima, aut glandes Iouis appellãt, adstringunt, similesq; effectus præbent. Præfertur tunica quæ carnem & corticem media intercursat. Caro his qui ephemerum biberunt conueniens est.

f

De Galla CAP. CXLVIII.

Alla fructus est quærcus. Aliqua omphacitis appellaẽ, parua quidẽ sed torosa, solida, nullo foramine peruia. Altera plana leuis, perforata. Eligi debet omphacitis, quæ efficacior est. Vtriusq; vis vehemẽter adstrigere. Tritæ excrescẽtia in carne, fluctiones gingiuarũ & vuæ, atq; oris vlcerationem cohibent. Nucleus, dẽtium caruernis inditus dolorem sedat. Crematæ carbonibns donec igne flagrent & vino aut aceto aut acida muria extinctæ, sanguinem supprimunt. Decoctum quibus insidere expedit efficax est. Et contra vuluas procidentes, fluctionesq;. Capillos denigrant aceto aut aqua maceratæ. Dysentericis cœliacisq; cum vino aut aqua tritæ coueni enter illinuntur, aut bibuntur. Obsonijs addi debent, aut integræ in aqua præcoqui, in qua nonnihil excoquendum est, quod ipsis conferat. In summa his vtendum ad adstringenda quæ opus sunt.

g

De Rhoe. CAP. CXLIX.

Hus quæ obsonijs aspergitur, ab aliquibus erythros appellata, semen est coriarij fruticis. Ita vocari solet, quoniam coriorum infectores ea vtantur ad inspissandas pelles. Arbuscula in petris nascens, binum cubitorum altitudine, folijs oblongis, rubicantibus, in ambitu serratis, acino vuarum gracilium, denso, magnitudine terebinthi, quadãtenus lato. Cuius corticosa tunica perq̃ vtilis est. Folia vim habent adstringẽdi & acaciæ effectus præbent. Decoctum capillos denigrat. Dysentericis infunditur, et in potus eorum insessusq; adijcitur. Instilatur auribus purulentis. Gangrænas et pterygia cohibent folia ex aceto aut melle illita. Liquamentum fit ex aridis folijs, ad crassitudinẽ mellis in aqua decoctis, ad eadem vt lyciũ cõueniens. Semen eosdẽ effectus exhibet. Cœliacorũ, dysentericorumq; obsonijs inspergitur. Fracta desquãmata, liuidaq; illitũ ex aqua ab inflammatione vindicat. Linguæ asperitates cum melle abstergit.

r

Candida fœminarũ profluuia sistit. Hæmorrhoidas sanat, cũ quærno carbone intrito admotũ. Latex in quo semen maduit decoctus, cogitur coitq;, efficacior ipso semine. Gummi defert quod dentium cauis imprimitur, ad dolores finiendos.

De Palma. CAP. CL.

p Alma in ægypto gignitur. Ea medio autumni vigore decerpi soler, arabici myrobalani similis, pomatis cognomine, colore viridi, & odore mali cotonei. quod si ematurescens sole percoquatur, phœnicobalanus fiet. Palma acerba est et adstrigẽs. Cõtra alui fœminarũq; profluuia, in vino austero bibitur. Hæmorrhoidas sistit. Vulnera glutinat illitu. Phœnicobalani plus siccis adstringunt. Capitis dolorẽ afferunt. Copiosiores in cibo inebriãt. Sicciores sanguinẽ excreantibus, stomachicis, & dysentericis vtiles in cibo. Illinuntur cuũ cotoneo et cærato œnanthino vesicæ vitijs. Cariotæ præsertim faucium asperitati esu medentur.

De Thebaicis palmis. CAP. CLI.

t Hebaicarũ decoctũ potu æstuationẽ sedat. Vires recreat cum hydromelite veteri sumptũ. Cibo idẽ faciunt. Fit ex eis vinũ ad eadẽ conueniens. Decoctũ potu & gargarisatione magnopere adstringit, & cohibet. Nuclei palmarum cæterorũ more cremati in crudo fictili, & vino restincti cinere loto, spodij vicẽ efficiunt. Miscenturq; in calliblephara. Quod si non iustam vstionẽ acceperint, denuo cremandi. Vim adstringendi habent, & spiracula cutis obstruunt. Contra oculorum vuam, & pustulas, palpebrarum defluuia, cum nardo effectum præbent. Corporis excrescentias reprimunt. Vlcera ad cicatricem perducunt. Sed inter primas vtiles ex palmis humilibus ægyptiæ.

De Palma Elate. CAP. CLII.

p Alma, quam aliqui elaten aut spatham appellãt, fructus palmarum adhuc florentium, tegumẽtum est calyxq;. quo in spissamenta vnguentarij vtuntur. Optima habetur odorata, adstringẽs, grauis, præclusa, intus pinguis. Vis ei adstrictoria. Sistit vlcera quæ depascunt. Laxatos artus committit. Trita miscetur cataplasmatis & malagmatis. Prodest præcordijs, imbecilli stomacho, & iocineri affecto, mista cõferentibus cataplasmatis. Eius decoctum subinde detersum, capillos denigrat. Datur bibẽdum congrue, renum vesicæ & viscerum vitijs. Vuluæ ac ventris fluctiones sistit. Scabiem cum resina & cæra sanat, si viginti diebus recens apponatur. Fructus quem suo amplexu fouet, Elate etiam vocari solet, & ab aliquibus Borassus. Adstringit & spathæ effectus præstat, non sic vnguentis expetitus. Alba medula caudicis recens in cibo, aut decocta eadem facit.

De Malo punico. CAP. CLIII.

m

Alũ punicũ omne boni ſucci eſt,ſtomacho vtile, nullũ ſufficiens alimentũ.Dulcia ſtomacho vtiliora habentur.Sed aliquantulũ in eo calorem gignũt.Inflationes pariunt.Vnde in febri abdicantur.Acida adſtringũt.Aeſtuanti ſtomacho auxiliantur. Et multo magis cõtrahũt,ac vrinã ciẽt.Ora gingiuaſq; lædũt.Vinoſa vero mediã ſortiũtur naturã.Nuclei acinorũ acidi punici i ſole ſiccati,& obſonijs inſparſi,concoctive, fluentẽ aluũ ſtomachũq; ſiſtunt. Cœleſti aqua madeſcũt,bibũturq; cõmode ſanguinẽ excreãtibus. Ad defeſſus dyſentericorũ, fœminarũq; fluctione vuluæ laborãtiũ vtiles ſunt. Expreſſus nuclei ſuccus coquitur cũ melle ad oris, virilitatis, & ſedis vlcera,nomas,reduuias, & ea quæ in corpore extuberant, auriũ dolores,& narium vitia,præſertim acidi.

De Cytino id eſt flore punici. CAP. CLIIII.

h

Vius flores cytini vocãtur, qui adſtrigũt,ſiccãt,cohibẽt.Sãguinolẽta glutinãt. Quas punicũ præſtãt vtilitates. Humida gigiuarũ vitia mobileſq; dẽtes decocto colluũtur.Herniã prolapſu inteſtini erũpẽtẽ cataplaſmate repellũt. Memoriæ tradũt qui tres q̃ minimos cytinos deuorauerit, nullã eo ãno lippitudinẽ paſſurũ. Eliquat̃ hypociſtidis exẽplo.

De Mali corio. CAP. CLV.

m

Ali coriũ aſperũ eſt mali punici putamẽ, quod aliqui ſidion appellant. Id ſpiſſandi vim habet, & quos cytini, præbet vſus.Decoctũ radicis potu latas vẽtris tineas pellit.Et eaſdẽ euocat.

De Balauſtio. CAP. CLVI.

b

Alauſtiũ ſylueſtris punici flos eſt cytino ſimilis.Cuiꝰ cõplura genera reperiũtur,cãdidũ,fuluũ,roſaceũ. Liquamẽtũ ex eo fit hypociſtidis modo.Cui adſtrictoria vis ineſt, eadẽ faciẽs quæ hypociſtis & cytinus.

De Myrto CAP. CLVII.

m

yrtus ſatiua nigra vtilior eſt medicinæ q̃ candida: Sed hac multo magis mõtana.Semen tamẽ imbecillius parit. Vis & myrti & ſeminis adſtringit.Semẽ viride aut aridũ in cibo datur ſanguinẽ excreantibus, & veſicæ eroſionibus. Succus virentibus baccis expreſſus eoſdẽ effectus exhibet.Stomacho vtilis.Vrinam cit. Prodeſt cõtra phalãgij morſũ, & ſcorpionis ictus in mero. Seminis decoctũ capillũ tigit.Ius decocti in vino vlcera in extremitatibus ſanat.Oculorũ inflãmationes illitũ cũ polline polẽtæ lenit.Cõtra ægilopas illinitur. Crapulã arcet præſumptũ vinũ, quod ferueſacto ſemine exprimat̃,alias enĩ acorẽ cõtraheret.Præſtat vinũ ſeminis effectus. Vtile procidẽtiæ vuluarũ in defeſſionibus,ſedis vitijs,& fœminis fluctione vuluæ laborantibus. Purgat furfures, vlcera capitis manantia,atq; eruptiones papularum. Fluentes capillos continet. Additur

quoq; in medicamēto quod liparas vocāt, vti oleū quod ex folijs eius factū est. Decoctū foliorū ad desessiones balnearū conuenit. Et contra laxatos artus, & male solidescentes. Eo fracta ferruminationi repugnātia vtilissime fouētur. Vitiliginē emēdat. Purulentis auribus infunditur. Et capillos denigrat. Succus eadē efficit. Trita folia & ex aqua illita humidis vlceribus, & mēbris omnibus fluctione laborātibus, cœliacisq; prosunt. Et admisto omphacino oleo aut exiguo rosaceo cum vino ad vlcera serpētia, ignē sacrū, testiū inflāmationes, epinyctidas, & cōdylomata. Arētium foliorum farina vtiliter inspargitur paronychijs, pterygijs, & cōtra alarū fœminūq; perfusiones. Cardiacorū sudores cohibet. Folia cruda seu cremata cū cærato, ambustis, paronychijs, pterygijsq; medentur. Exprimitur folijs succus adfuso vetere vino aut aqua cœlesti, cuius recētis vsus est. Nā exiccatus plane cariē sentit, & vires amittit.

De Myrtidano. CAP. CLVIII.

Myrtidanū dicit incremētū inæquabile, verrucosum & cōcolor. Quod perinde quasi manus myrti caudicē amplectitur. Magis q̄ myrtus adstringit. Tusum addito austero vino reponitur, coactūq; in pastillos siccat in vmbra, multo efficacius & folio & semine, cærato, pessis, insessionibus, cataplasmatis admistū, vbi adstringēdū aliquid est.

De Cerasijs. CAP. CLIX.

Cerasia vētri vtilia sunt, si viridia sumant. Eadē siccata aluū sistunt. Gūmi quod cerasi resudarūt, cū vino diluto tussi vetustæ medet. Colorē cōmēdat. Visū exacuit. Appetētiā iuitat. Idē ex vino potū calculosis auxilio est.

De Siliquis CA. CLX.

Siliquæ recentes stomacho aduersantur. Aluū soluunt. Eædē siccatæ sistunt. Stomachoq; vtiliores fiunt. Vrinam ciunt, sed præcipue quæ vinaceis condiuntur.

De Malo. CAP. CLXI.

Folia flores & germina cū omnis mali, tū maxime cotoneæ adstringūt. Pomis acerbis adstringendi vis inest. Maturis vero longe secus. Ex ijs verna bilem gignūt. Neruos lædūt. Inflationes pariūt.

De Cotoneo malo. CAP. CLXII.

Cotonea stomacho vtilia. Vrinam cient. Verum tosta accommodatiora habentur. Prosunt cœliacis, dysentericis, purulenta extussientibus, cholericis, præsertim cruda. Maceratorum liquor, cōmode in stomachi aut vētris fluctionibus, potui datur. Succus crudorum assumptus orthopnoicis salutaris est. Decocto fouentur vuluæ & sedes si procidant. Cotonea quæ melle condiuntur, vrinam mouēt. Mel autem sibi constringentem illā vim & inspissantem adsciscit. Quæ cū melle coquūtur stomacho atq; ori gratiora sunt,

ſed minus inſpiſſant. Cruda cataplaſmatis adijciuntur, ad cohibendã aluũ, aut ſi ſtomachus æſtuet,aut in vomitiones effundatur,ad mãmarum inflammationes,præduros lienes,& condylomata. Fit vinum ex ipſis tuſis expreſſiſq́;. Sed quo perduret,quidecim ſextarijs ſucci vnus mellis adiũgitur, alioquin in acorẽ degenerat. Prodeſt ad omnia quæ dicta ſunt. Fit & oleũ ex ijs quod melinũ vocauimus,quo vtimur quoties adſtrigẽti oleo eſt opus. Eligi oportet vera,rotũda,parua,& odorata. Quæ vero ſtruthia dicuntur magna quidẽ ſunt, ſed minus vtilia. Flos & viridis & ſiccus cataplaſmatis imponitur,ijs conueniens quæ adſtrictionẽ deſiderant. Inflammationibus oculorũ, reiectionibuſq́; ſanguinis,contra citam aluum,& menſium impetus, in vino bibitur.

De Malis dulcibus. CAP. CLXIII.

m Elimela vẽtrẽ molliũt & animalia expellũt. Stomacho negociũ exhibẽt. Aeſtuoſa. Ea a multis dulcia mala vocãtur.

De Orbiculatis malis. CAP. CLXIIII.

e Pirotica mala quæ latine orbiculata dicũtur, ſtomacho vtilia. Siſtunt aluũ. Vrinas euocant. Malis tamen cotoneis inualidiora.

De Sylueſtribus malis. CAP. CLXV.

ſ ylueſtria mala ſimilia ſunt vernis,& adſtringunt. Sane in hunc vſum immatura opus ſunt.

De Perſicis malis. CAP. CLXVI.

p Erſica poma matura tã ſtomacho q̃ vẽtri vtilia ſunt. Acerba aluũ cohibent, ſed ſicca vehementius. Decoctum e ſiccis alui ſtomachiq́; fluctiones ſiſtit.

De Præcocibus. CAP. CLXVII.

a Rmeniaca quæ a latinis præcocia dicũtur,minora ſunt ſupradictis,& ſtomacho vtiliora.

De Medico malo ſeu citreo. CAP. CLXVIII.

m Edica mala aũt cedromela quæ latini citrea vocãt, nemini nõ cognita. Arbor ipſa omnibus anni tẽporibus pomifera, alijs deciduis,alijs ſubnaſcẽtibus. Malũ oblõgũ eſt, rugoſum, colore aurum imitans,cũ grauitate odoratũ. Semen habet pyri. Id in vino potum venenis reſiſtit. Aluum mouet. Oris ſuauitatẽ cõmendat,decocto eius colluto,aut ſucco. Eſtur in malacia mulieribus. Veſtiarijs impoſitũ ab eroſionis vitio veſtes vindicare exiſtimatur.

De Pyro. CAP. CLXIX.

p yrorum multa genera,quæ tamẽ omnia adſtringunt. Addũtur conuenienter in repellentia cataplaſmata. Decoctum e ſiccis & cruda ipſa aluum ſiſtunt. Ieiunos eſitata lædunt.

De Pyrastro. CAP. CLXX.

Chras pyrastri genus est, quod tardissime maturescit. Vim
a pyro adstringentiorem habet. Et ad eadem conuenit. Strin
gunt etiam eius folia. Ligni pyrorum cinis efficaciter his auxiliatur, quos fungi strangulant. Aiunt fungos si syluestria pyra cũ eis coquantur, innoxios fieri.

De Mespilis. CAP. CLXXI.

Espilus quæ a nonnullis Aronia vocatur, spinosa arbor est,
m folio acutæ spinæ. Fert pomũ suaue, exiguũ, tribus itus ossi-
culis. Qua ex causa id nõnulli tricoccon appellauere. Tarde maturescit. Esu adstringit. Stomacho gratũ est. Aluũq; supprimit.

De Setanijs. CAP. CLXXII.

Lterum mespili genus in Italia nascitur, quod aliqui Seta-
a nium, alij Epimelida vocãt. Arbor folijs mali, sed minori-
bus. Pomum fert rotundum esui aptum, ima parte latius. Quod adstringit, seroq; maturescit.

De Loto arbore seu faba græca. CAP. CLXXIII.

Otus arbor est vastæ magnitudinis, ferens baccã pipere ma
l iorẽ, dulcem, graui odore, stomacho facilẽ. Aluũ sistit bac
cis. Ramẽtorũ ligni decoctũ siue potu siue infusione dysentericis, ac fœminis fluctione vuluæ laborantibus, auxilio est. Ruffat capillos. Citam aluum cohibet.

De Corno. CAP. CLXXIIII.

Ornus dura arbor est baccas ferens oliuæ modo oblongas,
c quæ primum virent, dein per maturitatem rubescunt, aut
cæræ colorem repræsentant. In cibo adstringunt. Profluuio alui atq; dysenteriæ salutares, siue in edulio, siue in cibis exhibeantur. Muria vt oliuæ condiuntur. Sanies quam virentia folia torrendo resũdarunt, impetigini conuenienter illinitur.

De Sorbis. CAP. CLXXV.

Orba colorẽ malorũ referẽtia priusq̃ maturescãt, dissecta &
f sole siccata mandũtur, vt aluũ sistãt. Eadẽ est functio moli-
torum farinæ, si polentæ loco sumatur. Quod & decoctum eorum in potu præstat.

De Prunis. CAP. CLXXVI.

Runus arbor est nota, cuius pomũ estur. Sed stomachum
p male habet. Aluum mollit. Syriaca pruna & præcipue quæ
damasci gignuntur, exsiccata stomacho vtilia sunt. Aluũ adstringunt. Folia pruni in vino decocta gargarizatu vuam, gingiuas, & tonsillas fluctione laboranteis reprimunt. Præstant idem syl-

ueſtrium prunorum baccæ, poſt maturitatem exiccatæ. Cum ſapa vero decoctæ ſtomacho vtiliores redduntur. Aluumq; magis adſtringunt. Gummi prunorum agglutinat. Potum in vino calculos comminuit. Ex aceto quoq; illitum impetigines infantium ſanat.

De Arbuto. CAP. CLXXVII.

a Rbutus ſiue vnedo arbor eſt cotoneæ malo non diſſimilis, tenui folio. Cuius fructus pruni magnitudinem implet, nullo intus nucleo. Huic apomacolæ cognomen eſt. Maturus aut flauet, aut rubeſcit, in eſu aceroſus. Stomacho aduerſatur. Capitiſq; dolorem mouet.

De Amygdalis. CAP. CLXXVIII.

a Mygdalæ amaræ radicũ decoctum, vitia cutis in facie corrigit. Illitæ nuces idem munus præſtant. Menſes admotæ ciunt. Capitis dolori auxiliãtur, illitæ fronti aut temporibus cum aceto vel roſaceo. Epinyctidas ſanant ex vino. Item putreſcentia vlcera, & quæ ſerpunt, & morſus canum cum melle. Earum autem eſu dolores finiuntur. Aluum emolliunt. Somnum faciunt. Vrinam cient. Contra ſanguinis reiectiones cum amylo aſſumuntur. Renum vitijs, & pulmonum inflammationibus ex aqua in potu aut eclegmate cum reſina terebinthina dantur. Calculoſis difficiliq; vrinæ in paſſo auxiliãtur. Et illinctu cum melle & lacte hepaticis, tuſſi, & inflationibus coli, nucis auellanæ magnitudine. Quinis ſeptenisve præſumptis ebrietatem non ſentiunt potores. Vulpes ſi cũ quauis eſca eas vorauerint, emoriuntur. Gummi eius calfacit & adſtringit. Reijcientibus ſanguinem, potũ auxilio eſt. Impetigines quæ ſummum corpus occuparunt, illitum cum aceto tollit. Tuſſi vetuſtæ cum diluto vino potum medetur. Calculoſis cum paſſo bibere prodeſt. E nucibus græcis dulces cibo idoneæ, ſed multo minus valent in remedijs q̃ amaræ. Attamen extenuant. Vrinam ciunt. Recentium eſu cum ſuo putamine humida ſtomachi vitia recreantur.

De Piſtacijs. CAP. CLXXIX.

p Iſtacia quæ in ſyria gignuntur, pineis nucibus ſimilia ſunt, & ſtomacho facilia. Trita cum vino cõtra ſerpentium ictus proſunt, ſiue edantur ſiue bibantur.

De Nuce iuglande. CAP. CLXXX.

n Vces iuglandes ſunt difficiles concoctu, ſtomacho inutiles, bilioſæ, capitis dolorem inferentes, tuſſientibus inimicæ, & vomituris ieiunis in cibo aptæ. Cũ ruta vero & ficis præſumptæ venenis reſiſtunt. Nec minus ſi a veneni hauſtu comedantur. Largius eſitatæ tineas latas pellũt. Illinũtur mammarũ inflãmationi,

abscessibus, luxatisq; cum mellis exiguo & ruta. Cum cepa autem sale et melle, canis hominisq; morsui proficiunt. Tormina cum calyce suo perustæ, & vmbilico admotæ sedant. Putamen combustum tritumq; in oleo & vino, infantium capite peruncto, nutrit capillum. Alopecias replet. Sistunt menses nuclei vsti, si triti ex vino admoueantur. Iidem e veteribus illiti carbunculis, gangrænis, & ægylopijs medentur. Alopecijs commanducati & impositi præsenti sunt remedio. Nucibus tusis oleum exprimitur. Recẽtes stomacho innocentiores sunt, & suauiores. Itaq; allio mistæ eximunt acrimoniã. Liuores in corpore illitu tollunt.

De Nucibus auellanis. CAP. CLXXXI.

n Vces auellanæ quas & leptocarya vocant, stomacho infestæ sunt. Ipsæ tamẽ tritæ & in aqua mulsa potæ, tussi veteri medentur. Tostæ & cum exiguo piperis potæ distillationem concoquũt. Crematarum cinis cum axungia aut adipe vrsi perunctus alopecijs capillum reddit. Aiunt nõnulli vsta earum putamina, & in cineris speciem redacta cum oleo, cæsiorum oculorum pupillas infantibus denigrare, perfuso sincipite.

De Moro. CAP. CLXXXII.

m Orus arbor nota est, cuius fructus aluum soluit. Stomacho inutilis est, & facile corruptionem sentit. Hoc idem præstat mori succus. Decoctus autem æreo vase atq; insolatus adstrĩgentior redditur. Facit ad fluctiones, nomas, & tonsillarum inflammationes, addito mellis exiguo. Sed inolescit vis eius adiecto scissili alumine, galla, croco, & myrrha, item myricæ semine, iri, & thure. Immatura mori poma siccantur, tusaq; acinorum rhois vice obsonijs miscẽtur, vt cœliacos iuuent. Radicis cortex decoctus in aqua & potus aluum resoluit. Latas vẽtris tineas excutit. His quoq; auxiliatur qui aconitum hauserunt. Folia ex aceto illita ambustis igni medentur. Tinguntq; capillum, vitium & fici nigræ frondibus simul coctis in aqua cœlesti. Succus foliorum cyathi mensura potus contra phalangiorum morsus auxilio est. Feruefacti corticis & foliorum iure dentes aptissime in dolore colluuntur. Radix circiter messem incisa, facto in ambitu scrobe, succum emittit qui postridie concretus inueniri solet. Is in dolore dentium efficax est. Tubercula discutit. Et aluum purgat.

De Sycomoro. CAP. CLXXXIII.

f ycomorũ aliqui etiã sycaminũ id est morũ vocãt, cuius fructus sycomorũ etiã propter inefficacẽ gustũ appellatur. Arbor est magna, fico similis, frõdosa, multo lacte abũdãs, folijs mori. Pomum ter aut quater in anno fert, non ramis vt ficus, sed caudice ip-

ſo, caprifico non diſſimile, dulcius groſſis, ſine granis interioribus. Quod non matureſcit niſi vngue aut ferro ſcalpatur. Naſcitur plurimum in caria, rhodo, lociſq; non multi tritici feracibus, vbi prouentu fœcundo iuuamentum adfert, cum annonæ caritas premit. Pomũ aluo vtile eſt, ſed nullam præbet alimoniam. Stomacho aduerſatur. Succus tenera arbore antequam fructũ ferat eximitur, lapidis ictu ſummo cortice deſquammato. Si enim altiore plaga violetur cortex, nihil effluet. Spõgia aut vellere lachryma excipitur, quæ ſiccata & in paſtillos coacta reponitur. Vis ſucci emollit. Vulnera cõglutinat. Diſcutit collectiones coctioni repugnantes. Bibitur etiam aut illinitur contra ſerpẽtium morſus, duratos lienes, ſtomachi dolores, & horrores. Celerrime pomum teredinẽ ſentit. Gignitur & in cypro arbor genere diſtans, quod vlmus eſſe videatur, folijs ſycomori, fructu pruni craſſitudine, multo dulciore, ſupradictis cætera ſimilis.

De Ficis. CAP. CLXXXIIII.

f Ici maturæ recẽtes ſtomachum lædunt. Aluũ ſoluunt. Sed facile contracta ab eis fluctio ſiſtitur. Sudorem euocant papulaſq;. Sitim ſedant. Calorem reſtingunt. Siccis natura excalfaciendi. Vires alunt. Sed ſitim magis ſtimulãt. Aluo vtiles. Rheumatiſmis vẽtris et ſtomachi contrariæ. Gutturi autẽ, arteriæ, renibus, veſicæ, & ijs quos longa valetudo decolorauit, anhelatoribus, hydropicis, comitialibus aptiſſimæ. Ferueſactæ cum hyſſopo & potæ, pectus purgant. Tuſſi veteri, diuturniſq; pulmonum vitijs conueniunt. Aluũ molliunt tuſæ cum nitro & croco, dein manducatæ. Decoctum arteriæ & tõſillarum inflammationibus gargarizatu prodeſt. Cum hordeacea farina cataplaſmati miſcentur. Et in muliebres fotus cum fœno græco & ptiſana. Cæterum cum rutá coctæ torminibus infunduntur. Coctæ illitæq; duricias diſcutiunt. Parotidas ac panos emolliunt. Furunculos ad maturationem perducunt, maxime nitro, iri, aut calce addita. Crudæ ſi cum antedictis tundantur, eadem efficiunt. Cum mali corio, pterygia purgant. Cum atramento ſutorio deploratis fere tibiarum fluctionibus, & cacoethicis vlceribus medentur. Quin & cũ vino decoctæ addito abſynthio & hordeacea farina, vtiliſſime hydropicis illinuntur. Crematæ cum cærato ſanant perniones, prurigines. Sonituſq; ſi crudæ terantur, & ſynapi liquido exceptæ auribus inſtillentur. Tam ſylueſtri, q̃ ſatiuæ fici lacteus ſuccus coaguli modo lac cõtrahit, concretumq; diſſoluit, vt acetum. Exulcerat corpora. Venarũ ſpiracula laxat. Soluit aluum. Vuluam aperit cum detrita nuce græca potus. Mẽſtrua ciet cum luteo oui appoſitus, aut tyrrhenica cæra. Podagricorũ cataplaſmatis cũ farina fœnogræci & aceto vtilis. Lepras,

lichenas, vitiligines, vitia cutis in facie, pſoras, vlcera in capite manã tia, cum polenta expurgat. Inſtillatum plagæ percuſſis a ſcorpione, venenatorum ictibus, & rabioſi canis morſibus auxiliatur. Prodeſt dentium dolori lana exceptus, & in cauis eorum additus. Verrucarũ informicationes tollit cum adipe, circumlita in ambitu carne. Hoc idem præſtat ſuccus e teneris ramis ſylueſtris fici, qui lacte prægnãtes, ſilente adhuc oculo tuſi exprimũtur, & ſiccatus in vmbra reponitur. Et lac & ſuccus imponuntur exulceratorijs medicamẽtis. Decocti cũ bubulis carnibus ramuli ficulni, facilem afferunt decoctionem. Lac efficiunt quod magis ſoluat, ſi inter coquendum ficulneo ſurculo ſpathæ loco moueatur.

De Groſſis. CAP. CLXXXV.

Roſſi quæ erinei nonnullis vocãtur, coctæ illitæ & ſtrumas
g nodoſq; omneis emolliũt. Crudæ formicãtes verrucas & thy
mos nitro farinaq; additis tollunt. Folia eadem poſſunt. Illita cum ſale & aceto vlcera in capite manantia, epinyctidas, & furfures ſanant. Ijs ficoſæ extuberationes, & genarum ſcabriciæ perfricantur. Nigræ ficus folijs cauliculiſq; candidæ vitiligines perunguntur. Faciunt ad canũ morſus & vlcera quæ ceria id eſt fauos vocant. Groſſi cum ſylueſtris papaueris folijs oſſa extrahunt. Furunculos cum cæra diſcutiunt. Contra muris aranei morſus, & ſcolopendræ venena, cũ eruo & vino illitæ auxiliantur. Fit ex cinere ficus tam ſylueſtris q̃ ſatiuæ lixiuiũ, crematis ramorũ cauliculis, quod ſubinde macerari opus eſt & inueteraſcere. Si quidem inter cauſtica intelligitur. Gangrænis prodeſt. namq; expurgat & conſumit quæ excreſcunt. quo vtendum ita eſt. Spõgia aſſidue hoc lixiuio imbuta ſuperponitur. Interdum dyſentericis, & in fluctiones vetuſtas, & ſinus cuniculatim exedentes, magnoſq;, inſtillari conueniet. Etenim purgat, conglutinat, carne replet, & oras committit, non ſecus atq; emplaſtra quæ cruentis vulneribus iniiciuntur, enhæma vocant. Bibitur ad diſcutiendum ſanguinem concretum, & contra præcipitationes, rupta, conuulſa, cum cyatho aquæ recenter colatum, addito olei exiguo. Cœliacis, dyſentericis per ſe cyathus datus prodeſt. Neruorum vitijs, conuulſionibus commode illinitur ex oleo, vt pote quod ſudores moueat. Aduerſus gypſi potum & phalangiorum morſus bibitur. Hæc eadem præſtant reliqua lixiuia, præſertim quærnum. Omnia tamen adſtringunt.

De Perſea. CAP. CLXXXVI.

Erſea arbor eſt, in ægypto fructum ferens cibo idoneũ, ſtoma
p cho vtilem, in quo phalangia cranocolapta nomine inue
niuntur, præſertim in thebaide. Arida folia illitu ſanguinis

eruptiones sistunt. Arborem hanc prodiderunt aliqui in perside exitiosam esse, translatamq; in ægyptum, mutata natura in cibos receptam.

De Iberide. CAP. CLXXXVII.

i Beris siue cardamantica folia habet nasturcij, vere virentia, caulem cubitalẽ, aut minorẽ. In incultis nascitur. Aestate lacteum florẽ promit, quo tempore efficacior est. Radices duas nasturcio similes habet, calfacientes, et adurentes. Ipsæ enĩ ischiadicis cum salsa axungia emplastro vtiles, quaternis horis alligatæ, vt dein in balneas descendatur, & postea oleo cum lana locus perungatur.

De Halicacabo. CAP. CLXXXVIII.

h Alicacabum aliqui dircæon, alij strychnon, alij quod insaniam faceret manicon, alij dorichnyon quod cuspides eo tĩgerentur appellauere, Rhomani Apollinarẽ minorem, aut vlticanã hærbam, alij opsaginem, Daci cocalidam, Aphri cancabon. Frutex est multos habens ramos fractu peruicaces, surculosos, folia plurima, pinguia, cotoneæ malo similia, florem rubrum, acinum in folliculis paruis croceum, ciceris magnitudine, semina quina sena ve erui modo rotunda. Nascitur in petris non procul a mari. Huius succus cum vino potus drachmæ pondere somnum conciliat, vt papaueris opium. Semen vrinam cit. Dantur hydropicis duodeci corymbi. Plures autẽ poti mẽtis alienationem creant. Remedio est aqua mulsa copiosa potui data. Succus & cortex miscentur pastillis, qui doloris sensum auferũt. Decoctũ in vino si in ore contineatur, dẽtium dolorẽ mitigat. Radicis succũ melle illitus oculorũ hebetudines discutit.

F I N I S.

PEDACII DIOSCORIDIS ANAZARBEI DE MEDICINALI MATERIA LIBER SECVNDVS, IOANNE RVELLIO SVESSIONENSI INTERPRETE.

N primo chariſſime Ari libro, quem de medicinali materia condidimus, de aromatibus, oleis, vnguentis, arboribus, & naſcentibus in eis ſuc-
I cis, lachrymis, ſeminibuſq; diſſeruimus. In hoc autem ſecundo de animantibus, melle, lacte, adipe, frumentis, atq; oleribus explicabimus, ſubnexis hærbaceis quæ acri prædita ſũt facultate. Vt pote quæ cum ipſis cognatione iuncta ſint. Qualia allium, cepa, ſynapi, intelliguntur. Idq; ideo, ne cognatorum vires diſiunxiſſe videamur.

De Aquatili echino. CAP. I.

Arinus echinus ſtomacho ventriq; vtilis eſt. Vrinam cit.
m Huius teſta recens inaſſata, commode medicamentis ammiſcetur, quæ pſoras abſtergunt. Crematæ vero cinis ſordida vlcera expurgat. Luxuriantem carnem reprimit.

De Terreſtri herinaceo. CAP. II.

Erreſtris herinacei coriũ combuſtum alopecijs cum pice li-
t quida aptiſſime illinitur. Aſſicatum corpus, & cũ aceto mulſo potũ, renum vitijs auxilio eſt. Item aquæ quæ cutẽ ſubijt, conuulſionib⁹, elephantiæ, & male habitis, quos cachectos vocãt. Viſcerum fluctiones exſiccat. Eiuſdem iecur teſta inſolata arefactum, ad eoſdem vſus vtiliſſime reconditur.

De Hippocampo. CAP. III.

Ippocampus marinum animal eſt exiguum, cuius cremati
h cinis cum liquida pice aut axungia ſeu amaracino vnguento illitus, alopecias replet.

De Purpura. CAP. IIII.

Vrpura vſta exſiccat. Dentes abſtergit. Excreſcentias in car-
p ne cohibet. Vlcera purgat. Et ad cicatricem perducit.

De Buccinis. CAP. V.

Adem præſtant concremata buccina, ſed vehemẽtius vrũt.
e Si quis ſalis plena, fictili crudo adurat, dentifricio cõueniũt. Ambuſtis vtiliter illinuntur, quibus ſolui medicamentũm

non oportet. Nam postea q̃ vulnus cicatricem duxerit, ipsum in testæ modum induratum, spõte sua decidet. Fit etiam calx e buccinis, vt in eius mentione demonstrabimus.

De Ionijs. CAP. VI.

i

Onia vocantur purpurarum buccinorũq; media, qua parte testæ volumẽ clauiculatim intorquetur. Cremata simili modo, maiorem purpuris buccinisq; facultatem vrendi consequuntur, vt pote cum ea parte, eorum natura prematur. Buccinorum carnes ori gratæ sunt, & stomacho vtiles. Sed aluum non molliunt.

De Myacibus. CAP. VII.

m

yaces laudatissimi in ponto. Cremati eundem buccinis effectum præbẽt. Priuatim plũbi more eloti, oculorum medicamentis cum melle vtiles habentur. Genarum crassitudines absumunt. Albugines purgãt, & cætera quæ oculis caliginem offundunt. Carnes eorum ad canis morsus vtilissime imponuntur.

De Tellinis. CAP. VIII.

r

Ecentes tellinæ aluo vtiles, sed maxime ius earum. Salitæ vruntur, tritæq; in cinerem & cũ cedria instillatæ, auulsos pilos renasci non patiuntur.

De Chamis. CAP. IX.

c

Hamarum conchularumq; in exigua aqua decoctarum ius, aluum ciet. Id cum vino assumitur.

De Onyche. CAP. X.

o

Nyx conchylij tegumẽtum est, ei simile quo purpura integitur. Quod in Indiæ nardiferis lacubus inuenitur, suauem ideo spirans odorem, q; conchylia inibi nardi pabulo vescã tur. Colligitur posteaq̃ stagnantes aquæ æstiuis squalloribus inaruerunt. Laudatissimus qui a rubro mari defertur candicans, pinguis. Babylonicus nigrescit, atq; minor conspicitur. Ambo odoris gratia suffiuntur. Sed aliquatenus castoreum olent. Ijdem suffitu excitant fœminas vuluæ strãgulatu oppressas, comitialesq;. Poti ventrem molliunt. Crematum conchylium eadem efficit quæ purpura & buccinum.

De Cochleis. CAP. XI.

t

Errestres cochleæ stomacho vtiles sunt & non facile corrũpũtur. Optimæ sardonicæ, aphricanæ, astypaleicæ, & quæ in sicilia, chio, & liguriæ alpibus gignũtur, pomatiæ id est operculares cognominatæ. Marina stomacho idonea, & facile aluo excernitur. Fluuiatilis virus olet. Quæ vero vepribus frutetisq; glutinata cohæret, quã vocãt nõnulli cesilon, ventrem & stomachum turbat. Vomitiones excitat. Crematæ omniũ testæ excalfaciendi et vrẽdi

naturam ſortiuntur. Purgant lepras, vitiligines, denteſq;. Emendant oculorum cicatrices, & vitia cutis in facie, albugines, ac viſus hebetudines, ſi vſtæ tritæq; ex melle illinantur. Crudæ cum tegumentis impoſitæ, aquæ inter cutem tumores exugunt. Sed non ante ſoluantur, quam omnis hauriatur humor. Podagricas inflammationes leniunt. Impactos corpori aculeos illitæ euocant. Menſes tritæ & admotæ ciunt. Carnes earum cum thure & myrrha illitæ, cum vulnera alia, tũ maxime quæ nerui acceperunt, conglutinant. Tritæ in aceto ſanguinem naribus erumpentẽ infrænant. Viuæ corpus & præſertim aphricanæ cum aceto deuoratum, ſtomachi dolores mitigat. Trita cum teſta, vino & myrrha, ſi exiguũ inde bibatur, coli veſicæq; cruciatus ſanat. Terreſtris pilos incommodos replicat, ſi quis abraſo acu lẽtore, pilum attingat.

De Cancris. CAP. XII.

c Ancrorum fluuiatilium exuſtorũ cinis qui duo cochlearia expleat, adiecto conſimili radicis gẽtianæ modo, triduo potus cum vino magnopere prodeſt canis rabioſi morſibus. Rimas pedum ſediſq;, perniunculos, & carcinomata, cũ decocto melle lenit. Triti crudi, potiq; ex aſinino lacte, auxiliantur contra ſerpentium phalangiorumq; morſus, atq; ſcorpionum ictus. Decocti autem & cum iure eſitati, ijs proſunt qui tabe conficiuntur, aut leporem marinum hauſerunt. Necant ſcorpiones triti & cum ocimo admoti. Poſſunt eadem marini, verum inefficacius omnia præſtant.

De Terreſtri ſcorpione. CAP. XIII.

t Erreſtris ſcorpio tritus & impoſitus, ſuæ plagæ remedium eſt. Quin inuenitur affatus ad eadem prodeſſe.

De Marino ſcorpione. CAP. XIIII.

m Arini ſcorpionis fel conuenit ad ſuffuſiones oculorum, albugines, & hebetudines.

De Dracone marino. CAP. XV.

d Raco marinus replicatus atq; impoſitus, ictus ſpinæ ſuæ qua ferit, medela eſt.

De Scolopendra. CAP. XVI.

ſ Colopẽdra in oleo decocta ſi illinatur auellit capillos. Sed contactu pruritus facit.

De Torpedine piſce. CAP. XVII.

m Arina torpedo diuturnis capitis doloribus admota, cruciatus vehementiam mulcet. Eadem appoſita cõuerſam ſedem prociduamq; coercet.

De Viperinis carnibus. CAP. XVIII.

Viperinæ carnes si coctæ edantur, claritatem oculis afferunt. Neruorũ vitijs auxiliantur. Increscentes strumas reprimũt. detracta autem cute, caput caudaq; quoniam carne vacant, amputari debent. Quippe commenticium est quod præcipitur, certam vtrinq; mensuram præcidi oportere. Reliquum vero corpus elotum dissectumq; discoquitur cum oleo, vino, salis exiguo, & anetho. Aiunt ijs qui viperas esitent pediculos procreari, quod plane a veritate abhorret. Adijciunt aliqui longam senectutem agere, qui eo cibo vescuntur. Sal ex eis ad eadem conficitur, sed inefficacior est. Viua autem vipera in fictile nouum demittitur. Adijciuntur salis caricarumq; tritarum, singulatim quiq; sextarij, mellis cyathi sex. Mox fictilis operculum luto oblinitur, & fornacibus inassatur, donec sal in carbones redigatur. qui postea tritus in pulueris faciem, recõditur. Plerumq; quo stomacho gratior fiat, immiscetur nardi spica, aut folium, aut malabathri momentum.

De Senecta anguium. CAP. XIX.

Senectus anguium in vino decocta dolori aurium infusu, & dentium, collutione auxilio est. Addunt eam in medicamenta oculorum sed præcipue viperinam.

De Lepore marino. CAP. XX.

Lepus marinus lolligini paruæ similis est, qui per sese tritus aut cum vrtica illitus, capillos euellit.

De Lepore terrestri CAP. XXI.

Terrestris leporis inassatum cerebrum manditur, iuuandis tremoribus qui valetudine contracti sunt. Affrictu aut cibo facilem infantibus dentitionem præstat. Exustum caput & cum adipe vrsino aut aceto illitum, alopeciarum inanitatibus medetur. Leporinum coagulum post triduum a concubitu potum, conceptum adimere, partusq; spem intercipere proditur. Vuluæ & alui fluorem sistit. Comitiales iuuat. Cõtra venena ex aceto bibitur, præsertim aduersus concretum lac, & viperarum morsus. Sanguis eius si calidus illinatur vitia cutis in facie, vitiliginem, lentiginesq; sanat.

De Pastinaca. CAP. XXII.

Marinæ pastinacæ radius, qui eius cauda enatus aduersis squãmis reflectitur, dẽtiũ dolorẽ mitigat. Nã eos frãgit & euocat.

De Sepia. CAP. XXIII.

Sepiæ coctæ comesum atramentum ægre conquoquitur. Aluum mollit. Collyrijs e testa factis cõuenienter genarum scabriciæ perfricãtur. Vstum in sua testa donec id quod crusto-

sum est abscedat, postea tritũ, expurgat vitiligines, furfures, dentes, & vitia cutis in facie. Elotum in medicamenta oculorum addi solet. Cõtra albugines, oculis iumentorum efficaciter inspuitur. Pterygia oculorum absumit, cum sale tritum & iniectum.

De Mulo pisce. CAP. XXIIII.

Vlorum assiduo cibo, aciem oculorum hebetari constat. Is
m marini draconis, aranei, ac scorpionis morsibus medetur, si crudus atq; dissectus admoueatur.

De Testibus hippopotami CAP. XXV.

Ippopotami testes exiccati ac triti contra serpentiũ morsus
h bibuntur.

De Fibrinis testibus. CAP. XXVI.

Iber ancipitis vitæ animal, plerumq; cũ piscibus & cancris
f ex aqua victum capescit. Huius testes serpẽtium venenis aduersantur. Sternutamenta mouent. Et in vniuersum varios obtinent vsus. Siquidem menses ac partus ciunt, duabus drachmis cum pulegio poti. Secundas quoq; eijciunt. Contra inflationes, tormina, singultus, venena, ixiãq; ex aceto bibuntur. Lethargicos, & vtcũq; veterno obdormiscentes excitant infusi. Cum aceto autem & rosaceo, olfactu & odoris suffitu, idem faciunt. Poti & illiti prosunt tremulis, conuulsionibus, & omnibus neruorum vitijs. In summa calfactoriã vim habent. Eligi debẽt testes qui ex vno ortu connexi sunt. Fieri enĩ non potest vt gemini folliculi in vna membrana coniuncti reperiantur. Liquore intus veluti mellis cærosi odoris grauis, gustu acri, mordente, ac friabili, naturalibus tunicis circumdato. Quem fraude aliqui corrumpunt conijcientes in follem gummi, aut ammoniacum cum sanguine & castorio subactum, & ita exiccantes. Vanum est quod traditur, testes ab ipsis euelli, & a sese abijci, quum venatu vrgentur. Siquidem tangi nequeunt, ita vt in sue sustricti. Operæ autem precium est, diuisa pelle melleum liquorem cum euestiente tunica assumere, & siccatum potui dare.

De Vulgari mustella. CAP. XXVII.

Vstella quæ in domibus nõstris oberrat, ambusta exentera-
m tur, & inueterata sale in vmbra siccatur. Ea binis drachmis cũ vino pota aduersus omnia serpentium venena præsentaneo est remedio. Toxico, simili sumpta modo resistit. Eius ventriculus coriandro farctus inueteratusq;, percussis a serpente, & comitialibus potu auxiliatur. Cremata in fictili podagricis confert, cinere ex aceto illito. Sanguine perunctæ strumæ iuuantur. Comitialibus etiam prodest.

De Ranis. CAP. XXVIII.

Ontra omnium serpentium venena pro antidoto sunt ranæ,
c si ex sale et oleo decoctæ edantur, iusq; earum itidem sorbeatur. Cōtra inueteratos tendonum rigores pollent. Illitus earum cinis, profluentis sanguinis impetus sistit. Explendis alopeciarū inanitatibus ex liquida pice illinitur. Viridium ranarū cruor auulsos genis pilos renasci prohibet, in vestigia euulsorum instillatus. Decoctæ in aceto & aqua, dentium dolores collutione leniunt.

De Fele. CAP. XXIX.

Ecens felis in cibo nutrit, & facilem præbet aluum. Sale ve-
r ro conditus, non suppeditat alimētum. Arteriam expurgat. Et vocem expedit. Illita saliti caro, aculeos extrahit. Muria eius incipientibus dysenterijs prodest, si in desidentium fotus adijciatur. Fluctiones siquidem ad summa cutis elicit. Ischiadicis infusa medetur.

De Cerro pisce. CAP. XXX.

Erri saliti caput exustum, excrescentes vlcerum oras puluil
c losq; reprimit. Nomas cohibet. Thymos clauosq; absumit. Caro non secus atq; salsamentum prodest a scorpione percussis, aut a cane demorsis.

De Menis. CAP. XXXI.

Enarum ex capitibus cinis si illinatur, callosas sedis rimas
m abolet. Eius etiam garrum corporis putredines collutione sedat.

De Gobio. CAP. XXXII.

Obius recens in suillum vētrem coniectus, si consuta rima in
g duodecim aquæ sextarijs, donec duo supersint decoquatur, & sub diuo refrigeratus potui detur, aluus sine molestia deijcitur. Illitus contra serpentium canumq; morsus auxilio est.

De Thunno. CAP. XXXIII.

Onditanei thunni caro, quam omotharicon vocant sumpta
c ijs auxiliantur, quos vipera nomine prester m omorderit. Sed oportet vinum q̄plurimum subinde cogantur haurire, ita vt vomitione reddatur. Cōtra acrimonias esitatorum maxime valet. Canum morsibus vtilissime illinitur.

De Garro. CAP. XXXIIII.

Arrum omne, quod ex piscibus carnibusq; sale maceratis li-
g quamen est, illitū depascentia vlcera sistit. Morsis a cane medetur. Dysentericis atq; ischiadicis infunditur. Nōnullis vt exulcerata adurat. Alijs autem ad lacessanda, quæ vlcera non senserunt.

De Iure piscium. CAP. XXXV.

r

Ecentium piscium ius, modo per se, modo ex vino potum, aluum subducit. Priuatim ad hūc vsum conficitur e gobijs, & scorpionibus, & iulide, e percis, & recentibus alijs saxatilibus, nec virus recipientibus, simpliciter cum aqua oleo & anetho.

De Cimicibus lectularijs. CAP. XXXVI.

c

Imices qui in cubilibus enascuntur, cauis fabarum inclusi, si ante febrium significationes septeni deuorentur, quartanis auxilio sunt. Et citra fabas illiti, percussis ab aspide prosunt. Vuluarum exanimationes olfactu reuocant. Poti cum vino aut aceto adhærentes sanguisugas abigunt. Triti, & vrinariæ fistulæ impositi, stranguriam leuant.

De Millepeda. CAP. XXXVII.

m

Illepedæ, quæ sub aquario vase stabulantur, animalia sunt multis pedibus nitentia, quæ cōtacta manu contrahuntur in orbem. Hæ ex vino potæ difficili vrinæ, & regio morbo auxiliantur. Millepedas illini anginis vtilissimum. Tritæ, & in cortice mali punici calfactæ, doloribus aurium addito rosaceo conuenienter instillantur.

De Blatta pistrinaria CAP. XXXVIII.

b

Lattæ eius quæ in pistrinis inuenitur, interanea trita aut cum oleo decocta, aurium dolores instillatu mitigant.

De Pulmone marino. CAP. XXXIX.

p

Odagras pernionesq; emendat pulmo marinus recens, tritus & illitus.

De Suillo pulmone. CAP. XL.

f

Villus & agninus vrsinusq; pulmo impositu, intertrigines ab aquis contractas, ab inflammatione tuetur.

De Vulpino pulmone. CAP. XLI.

p

Vlmo vulpis si arefactus bibat, suspiriosos adiuuat. Adeps quoq; liquefactus, infususq;, auris dolorem finit.

De Asinino iocinere. CAP. XLII.

a

Sini iecur inassatum, esu comitialibus prodest. Verumtamen ieiunis edendum præcipitur.

De Genitali cerui maris. CAP. XLIII.

g

Enitale masculi cerui tritum & in vino potum, a vipera demorsis auxiliatur.

De Vngula Asini. CAP. XLIIII.

Ngularum asini cinis, per dies multos binis coclearibus po
v tus, proditur comitiales adiuuare. Eædem oleo subactæ stru
mas discutiunt. Et illitæ pernionibus medentur.

De Lichenibus equorum. CAP. XLV.

Ichenes sunt in equorum genibus, & super vngulas indurati
l calli, qui triti & in aceto poti comitialibus mederi tradun-
tur.

De Vngula capræ. CAP. XLVI.

Ngularum caprinarum cinere perunctæ ex aceto alopeciæ
v sanantur.

De Caprino iocinere. CAP. XLVII.

Apræ inassati iocineris decidua sanie, inungi lusciosos pro-
c dest. Et dũ coquitur apertos oculos vaporari. Carnes assas
vesci perq̃ vtile. Tradunt hircini iocineris cibo comitiales
depræhendi.

De Apri iocinere. CAP. XLVIII.

Ecur apri recens si arefactum teratur, ex vino potum cõtra
i serpentium volucrumq; morsus auxilio est.

De Cane rabioso. CAP. XLIX.

Ecur canis qui rabie exagitatur, ab emorsis sumptum, ne ten
i tentur metu aquæ tueri creditur. Vtuntur autem ad arcendos
aquæ pauores dente eo, qui caninus dicitur. Hũc a cane qui
mormordit exemptum, & folliculo inditum, pro amuleto brachio ad-
nectunt.

De Soleis veteramentarijs. CAP. L.

Eteris soleæ crematæ illitus cinis ambusta igni, intertrigi-
v nes, necnon calciamentorum attritus sanat.

De Mergi iocinere. CAP. LI.

Iccatum mergi iecur & ex hydromelite binis coclearibus po
s tum, secundas expellit.

De Gallina. CAP. LII.

Issectæ gallinæ & adhuc calentes appositæ, serpentium mor-
d sibus auxiliantur. Sed identidem alias sufficere oportet.

De Gallinaceo cerebello. CAP. LIII.

Allinarum cerebellum in vino bibendum datur contra serpẽ
g tium morsus. Sanguinẽ a cerebri mẽbrana profluentẽ sistit.

Subdita autem ventriculo galli membrana cornu non absimilis, cuius pellis in decoctionibus detrahi solet, siccatur. Tritaq; in vino cõuenientissime stomachicis datur in potu. Ius e vetere gallinaceo aluum soluit. Abiectis itaq; interaneis salem conijci oportet, & consuto ventre decoqui in viginti sextarijs aquæ, donec ad treis heminas redigãtur. Totũ id refrigeratũ sub diuo, datur. Aliqui incoquunt olus marinum, mercurialem, cnicum, aut filiculam. Crudos humores crassosq;, atram bilem & strigmenta elicit. Prodest lõgis febribus, suspirijs, articularijs morbis, & inflationibus stomachi. Eorum venter sale conditus & in vmbra siccatus, contra eximias vacuationes medicamentorum trium drachmarum pondere, præsenti est auxilio. Quandoquidẽ protinus deiectiones cohibet. Teri autem debet in farinam, & aqua subactus dari.

De Ouorum natura. CAP. LIIII.

O Vum molliculum plus alit sorbili, & durum plus molli. Luteum oui contra oculorum dolores vtile est. Inassatum sedis inflammationibus prodest, cum croco & rosaceo. Et condylomatis cum meliloto. Cum vua autem fruticis eius quẽ rhoa dicunt. & galla in patinis frigitur, vt cibo aluos sistat. Per se etiã offerri solet.

De Candido oui. CAP. LV.

C Andidum oui crudũ refrigerat. Spiramenta cutis obstruit. inflammationes oculorum infusum lenit. Ambusta si statim eo perungantur, pustulas nõ sentiũt. Faciẽ a solis adustione tuetur. Fronti impositum cum thure fluctiones arcet, auertitq;. Inflãmationes oculorum lana exceptum, addito rosaceo melle & vino mitigat. Vtiliter cõtra hæmorrhoidũ morsus crudum sorbetur. Sũme tepidũ prodest vesicæ rosionibus, renũ exulcerationibus, fauciũ scabriciæ, reiectionibus sanguinis, destillationibus, & thoracis rheumatismis.

De Cicadis. CAP. LVI.

C Icadæ quæ inassatæ manduntur, vesicæ doloribus prosunt.

De Locustis. CAP. LVII.

L Ocustæ odoris suffitu vrinæ difficultates adiuuant, præsertim quæ fœminas male habent. Earũ carnes nullo sunt vsui.

Est & quoddã genus locustæ quæ assiracos aut onos dicitur, sine pennis, prælongis mẽbris. Exiccata autẽ si ex vino bibatur, cõtra scorpionis morsus magnopere proderit. Hac abũde vescũtur Aphri, qui leptim incolũt.

De Ossifrago. CAP. LVIII.

V Enter eius auis quam latini ossifragum appellant, particulatim potus, calculos cum lotio pellere proditur.

De Galerita. CAP. LIX.

Alerita auicula eſt parua, apicem in vertice pauonis modo
g geſtans, quæ aſſa & in cibo ſumpta cœliacos adiuuat.

De Hirundinibus. CAP. LX.

Iſſectis creſcente luna pullis hirundinis, qui primo partu ex-
d cluſi ſunt, in ventre eorum lapillos offendes. E quibus duos, vnum verſicolorem, alterum purũ eximes. Ij priuſq̃ terrã attigerint, in iuuencæ corio, aut ceruina pelle, lacerto aut collo adalligati, comitialibus proderunt. Et ſæpe prorſus eos recreabunt. Hirundines vti ficedulæ in cibo, aciei viſus medicamentũ præbent. Tam pullorũ q̃ matrũ cinis cũ melle oblitus, oculis claritatẽ adfert. Anginæ eo cõmode perunguntur. Vuæ & tonſillarũ inflammationibus hoc cinere ſuccurritur. Et ipſæ & pulli exiccati, ſi drachmæ põdere ex aqua bibantur, hos iuuant qui anginæ morbo conflictantur.

De Ebore. CAP. LXI.

Boris ſcobe illito paronychia ſanantur. Vim adſtringendi
e ebur obtinet.

De Suillo talo. CAP. LXII.

Vis talus comburitur. dũ e nigro albeſcat, qui tritus & po-
f tus inflationibus coli, longiſq; torminibus medetur.

De Ceruino cornu. CAP. LXIII.

Eruini cornus cinis elotus, binis cochlearibus epotus pro-
c deſt dyſentericis, excreantibus ſanguinẽ, cœliacis, regio morbo, & veſicæ doloribus cũ tragacantha. Fœminis fluctione vuluæ laborãtibus, cũ liquore huic rei accõmodato. Cerui cornu cõtuſum, crudo fictili luto circũlito & in furnum indito vritur donec albeſcat. Id cadmiæ modo elotũ, vlceribus oculorum & defluctionibus ſalutare eſt. Infrictum dẽtes expurgat. Crudi cornus ſuffiti nidore ſerpentes fugantur. Ferueſactum in aceto ſi eo gingiuæ colluantur, maxillarum a dentitione dolorẽ adimit.

De Eruca. CAP. LXIIII.

Rucis quæ in oleribus gignuntur cum oleo peruncti, a vene-
e natis beſtijs feriri negantur.

De Cantharidibus. CAP. LXV.

Frumẽtis cõgeſtæ cantharides ad recondendũ idoneæ ſunt,
e quæ fictili vaſe nõ picato cõduntur, & raro linteo obligato ore, & deorſum cõuerſo ſuſpẽdũtur ſuper aceti feruẽtis q̃ acerrimi halitũ, donec æſtu examinẽtur. Poſtea lino trãſfixæ reponunt. Potentiſſimæ omnes variæ, lutheis lineis, quas in pẽnis trãſuerſas habẽt, promiſſoq; corpore, craſſæ, ac blattarũ modo præpigues. Sed inertes

ac imbecillæ quæ, vnius sunt coloris.

De Bupreste. CAP. LXVI.

Imili modo reconduntur buprestes, genera quædam cantari-
ſ dum, & pinorum erucæ, quæ supra cribrum suspensum fer-
uenti cinere paulisper intostæ, reponuntur. Vis omnium cō-
munis erodere, vlcerare, calorem elicere. Qua de causa ammiscētur medicamentis quæ lepras, ferosq; lichenas, & carcinomata sanant. Menses ciunt pessis emollientibus additæ. Aliqui cantaridas antidotis impositas, aquæ subter cutem auxiliari prodiderunt. Argumento ꝙ vrinam moueant. Alij pennas pedesq; contra potarum veneficia, remedio esse tradiderunt.

De Salamandra. CAP. LXVII.

Alamādra lacertæ genus est, iners, varium, quod frustra cre-
ſ ditum est, ignibus non vri. Vim habet erodentē, calfactoriā,
exulcerātem. Additur vt cantaris in medicamenta, quorum vis est excesse, & lepras abolere. Similiq; modo reconditur. Liquefacta in oleo pillos euellit. Exenterata detractis pedibus & capite in melle seruatur ad eundem vsum.

De Araneo. CAP. LXVIII.

Raneus quem olcum, alij lycium vocant, subactus cum sple-
a nio, & linteo illitus, prolatusq; vtrisq; temporibus aut fron-
ti, tertianos circuitus persanat. Tela eius imposita sanguinē sistit. Vulnera quæ summam cutē occuparunt, ab inflammationis iniuria vindicat. Est & alterum aranei genus qui cādidā, tenuē, densamq; telam orditur, quē in loculo ligatū, & lacerto appensum, quartanis circuitibus mederi narrāt. Decoctus ex rosaceo & infusus, aurium doloribus auxiliatur.

De Lacerta. CAP. LXIX.

Acertæ caput intritū & appositū, aculeos & omnia corpori
l infixa extrahit. Varos, formicantes verrucas, & pensiles quas
acrochordonas vocant tollit. Iecur exesis dentibus coniectū dolores finit. Si diuulsa admoueatur, ictis a scorpione leuamentum præstat.

De Sepe. CAP. LXX.

Eps quam aliqui lacertam calchidicam vocarūt, in vino po-
ſ ta morsus suos sanat.

De Scinco. CAP. LXXI

Cincus aut ægypti, aut indiæ, aut rubri maris alumnus. quis
ſ inueniatur in lydia mauritaniæ. Est autem terrestris croco-
dilus sui generis, qui salsus affertur in nasturcio. Aiūt carnes quæ renes amplectantur, id sibi viriū vēdicasse, vt si drachmæ pōdere bibantur, venerē accēdant. Verū decocto lentis cū melle aut semine la

&ucæ cũ aqua poto, veneris cupiditates inhibentur. Additur in antidota.

De Terrenis vermibus. CAP. LXXII.

Erreni vermes, impositi præcisos neruos glutinant. Tertia-
t nas discutiunt decocti cum anserino adipe. Infusi, affectis auribus medentur. Cum oleo autem decocti si in contrariam aurem instillẽtur, dentium doloribus præstant auxilium. Poti ex passo vrinam ciunt.

De Mure araneo. CAP. LXXIII.

m Vs araneus dissectus & impositus, sui morsus veneficia luit.

De Muribus. CAP. LXXIIII.

Vres qui in domibus oberrant, concisos scorpionum plagis
m vtilissime imponi, in cõfesso est. Si inassatos infantes ederint, oris saliuam exiccari promittunt.

De Vsu lactis. CAP. LXXV.

Ac generatim omne boni succi est. Corpus alit. Aluũ emol-
l lit. Stomachum & intestina, inflatione vexat. Vernũ tamen dilutius æstiuo habetur. E viridi pabulo aluum magis læuigat. Probatur autem candidum, æquali crassitudine, quod vngui instillatum cogitur. Aluum minus tentat caprinum. Quoniam adstringentibus pabulis, robore, lentisco, & oleaginis frondibus, magna ex parte vescũtur. Inde stomacho accommodatissimum reddi solet. Ouillum autem dulce, asperũ, & præpingue, non vsq; adeo vtile stomacho. Bubulum tamen, asininum, & equinum, ventri magis idonea. Sed ipsum turbant. Quibus in locis pecora, scamoniam, veratrũ, lematidem, aut mercurialem pascuntur, lac omne ventrem & stomachum subuertit. Quale in iustinis montibus esse, a nobis proditum est. Siquidem capræ quibus candidum veratrũ pabulo fuerit, primo foliorum partu, euomunt, & eorum lac haustum nauseam creat, & stomachum in vomitiones effundit. Adstringentius omne decoctum, præcipueq; candentibus calculis marinis exuctum. Iu summa, omnibus auxiliatur internis exulcerationibus, præsertim faucium, pulmonis, interaneorum, vesicæ & renum. Foris vero contra pruritum cutis, eruptiones papularum, & vitiatos corporis succos. Recens cum melle crudo, addito sale, datur exigua aqua dilutum. Minus inflat quodcunq; feruefactũ. Decoctum cum calculis marinis ad dimidias, vlcerosas vẽtris fluctiones adiuuat.

De Sero lactis. CAP. LXXVI.

Ac quodcunq; serum continet implicitum. Quod vbi disces-
l sit a lacte, multo potentissimum ad purgationes redditur, Datur quibus sine acrimonia volumus deiectionem moli-

ri, vt melancholicis, comitialibus, lepris, elephantijs, & erumpētibus toto corpore papulis.

De Schisto ceu scissili lacte. CAP. LXXVII.

X omni lacte fit quod schistum appellant. Lac autem fictili
c nouo feruet, ramoq; ficulneo recēti mouetur, insparsis postq̃ bis aut ter efferbuerit, totidem aceti mulsi cyathis, quot sunt heminæ lactis. Ita enim serescens liquidũ ab eo diuiditur, quod in caseum concreuit. Sed cum feruet, ne superfundatur, cōueniet spongia ex frigida cōtinuo fictilis labrum detergere, sextariumq; argenteũ frigidæ aquæ plenum demittere. Bibitur heminis per interualla singulis vsq; ad quinas, ita vt intercedentibus spatijs, potantes ambulent. Lac autē recens efficax est contra rosiones vstionesq;, ab exitialibus medicamētis factas, vti a cantharidibus, aut salamandra, bupreste, aut pinorum eruca, hyoscyamo, dorycnio, aconito, aut ephemero. Præsertim bubulum ad id eximie confert. Gargarizatur autē exulceratis faucibus, tonsillisq;. Asininum peculiariter collutos dentes gingiuasq; stabilit. Fluctiones alui si vlcera sentiantur tenesmosq;, ouillum, bubulum aut caprinum cum marinis lapillis decoctum, sistit. Per se autē & cum hordeacea ptisana aut halicaceo cremore infusum, magnopere intestinorum rosiones mitigat. Exulceratæ vuluæ immittitur.

De Muliebri lacte. CAP. LXXVIII.

Vmanum lac dulcissimum est. Et maxime alit. Mammis au-
h tem exuctum, prodest tabi & stomachi rosionibus. Contra haustum leporē marinum præsidio est. Oculis cruore ex ictu suffusis, cum thuris polline instillatur. Podagricis vtile est cum meconio & cærato illitum. Lac omne respuēdum splenicis, hepaticis, comitialibus, vertiginosis, & neruorum vitio laborantibus, febriculosis, & capite dolentibus, nisi si quis interdum purgationis gratia vt ostendimus, schistum præbeat. Primiperæ canis lacte perunctos narrant glabrescerē. Potum contra venena antidoti vicem obtinet. Abortus mortuos expellit.

De Caseo. CAP. LXXIX.

Aseus recens sine sale sumptus alit. Stomacho vtilis est & fa-
c cile in mēbra delegatur. Corpus auget. Aluũ modice emollit. Alius tamen alio præstantior, pro natura lactis a quo conficitur. Decoctus autem & expressus, deinde inassatus, aluum sistit. Illitus, oculorum inflammationibus & sugillatis prodest. Qui vero recens salitus est, minus alimenti præbet. Corpus apte minuit. Stomacho aduersatur. Negocium ventri interaneisq; exhibet. Vetustio-

re sistitur aluus. Sero quod a caseo manauit, q̃ optime canes alũtur.

De Hippace. CAP. LXXX.

q Vod hippacen vocant, caseus est equinus. Ea virus redolet. Magnopere alit. Bubuloq; proportione correspõdet. Nec desunt qui hippacen, equinum coagulum appellarint.

De Butyro & eius fuligine. CAP. LXXXI.

Lacte pinguissimo probatum fit butyrum, quale bubulum e est. Fit & ex caprino, agitato in vasis lacte, donec pingue discedat. Butyrum natura oleosum est & emolliens. Vnde largius epotum, ventrem resoluit. Prodest vbi oleum nõ adfuerit, contra venena. Cum melle si infricetur, dentitiones adiuuat. Gingiuarum pruritus, & oris vlcera infantibus emendat. Illitum foris capaciora alimentorum facit corpora. Et ab albidis pustulis per summa scatentibus asserit. Cõtra inflammationes & duricias vuluæ, quod nec virus respipit, nec vetustatem sentit, butyrum efficax est. Dysentericis, & coli exulcerationibus infũditur. In medicamẽta addi solet, quæ pus mouent. Vtile præsertim cum nerui, aut cerebri membranæ, vesica, aut ceruix, vulnera accœperit. Id autẽ purgat. Replet. Carnẽ creat. Ab aspide percussis vtilissime imponitur. Recens obsonijs additum olei vicem pensat. & adipis vice fungitur in bellarijs. Colligendæ ex eo fuliginis ratio hæc est. Butyrum in lucernã nouam ingestum accẽditur, fictilique operculato quod superne in siphunculum desinat, & sub pedibus cuniculos clybani modo habeat, crematur. & subinde aliud in absumpti locum sufficitur, dũ coaceruetur fuliginis modus, quem facere institueris. Penna post deraditur ad vsus. Eius effectus est in medicamẽtis oculorum, exiccare & adstringere. Fluctiones cohibet. Et vlcera celeriter ad cicatricem perducit.

De Medicina lanarum. CAP. LXXXII.

Vccidæ lanæ molles, e collo fœminibusq; laudatissimæ habẽ f tur. Subueniunt inter initia vulneribus, percussis, desquammatis, liuidis, ossibus fractis, aceto oleo aut vino imbutæ. Siquidem capaces sunt liquidorum, quibus oblesæ partes fouentur. Et ob pecudum sordem, sic enim œsypum vocant, emolliunt. Capitis, stomachi, aliarumq; partium doloribus, cum aceto & rosaceo efficaciter imponuntur.

De Lanis vstis. CAP. LXXXIII.

Rematarum lanarum cinis crustas obducit. Excrescẽtias in c carne cohibet. Et vlcera ad cicatricem perducit. Mũdæ autem & carptæ in fictili crudo cæterorum more vrũtur. Nec

secus purpurarum tomēta cremari solent. Aliqui cum sordibus lanas carpunt & melle irrigant, eodemq; modo vrunt. Alij in fictili oris patuli, verucula inter se distantia componūt, & conceptas lanas oleo ita suffusas, vt ne stillare quidem possint, assulis tædæ subiectis & eisdem lanisq; permutatim interstratis, leuiter succendunt, & vstas tollunt. Quod si e tæda pix, pinguitudove vlla profluxit, collecta recōditur. Lauatur ad oculorum medicamenta. Cinerem in labellis aqua addita manibus confricant, & cōsidere patiuntur. Idq; sæpius, mutātes aquā donec linguam adstringat, nec mordeat.

De Oesypo pecudum sorde. CAP. LXXXIIII.

Esypum vocant græci, succidarum lanarum pinguitudinē. o Cuius parandi ratio hæc est. Succidæ molles radicula curatæ, calida aqua lauantur, & quibuscunq; sordibus expressis, & in labellum oris ampli coniectis, aqua infunditur, magnoq; impetu cocleari vti respumet agitatur, aut lignea rude validiuscule conturbatur, quo largius sordida spuma colligi possit. Deinde marina respergitur. Et considēte pingui quod supernatabat, collectoq; in fictili vase, denuo aqua in labellum fusa agitatur. Spuma mari perfunditur, & demum eximitur. Hoc tantisper fieri solet, dū consumpta pinguitudine nihil prorsus spumæ extet. Collectū œsypū manibus emollitur. & si qua insedit spurcitia, cōfestim demitur. Exclusaq; sensim omni aqua, recentiq; affusa, manibus misceatur, donec admotum linguæ œsypū, adstringat leuiter, nec mordeat. Atq; pingue candidūq; spectetur. Tū in fictili vase conditur. Verum omnia feruido sole fiant. Nonnulli excolatum pingue frigida aqua eluunt, & manibus non secus atq; cæratum fœmine, confricant. Ita enim cādidius redditur. Alij elotis lanis, & sordibus quibuscunq; exemptis, ac lento igni in æneo vase ex aqua decoctis, pingue quod supernatat collectum, aqua vt diximus lauant, colatumq; in fictilem ollam quæ calidam aquam contineat, linteo operiunt, atq; soli mandant, donec candidum fiat, & satis crassum. Alij bidui spacio aquam effundūt, nouamq; adijciunt. Melius est læue, radicula non curatum, quod succidarum virus oleat. Et si manu in concha fricetur cum aqua frigida albescat, nihil in se duri aut concreti habens. Veluti quod cærato aut adipe adulteratur. Oesypum excalfacit, explet vlcera, & emollit, præsertim sedis ac vuluæ, cum meliloto & butyro. In vellere appositum mēses & partus euocat. Vlcera nō aurium modo sanat, sed & genitalium cum anserino adipe. Cōtra erosos angulos oculorū, scabiososq;, genas quæ occalluerunt, & ciliorum defluuia, efficax est. In testa noua torretur, donec redactum in cinerem pinguitudinē amittat. Ex eo etiā fuligo colligitur, vti demonstrauimus. Quæ

in oculorum medicamenta commode addi solet.

De Coagulo. CAP. LXXXV.

Eporis coagulum tribus obolis ex vino, venenatorum morsibus, cœliacis, dysentericis, & fœminis fluctione vuluæ laborantibus, ac reiectionibus a pectore, auxiliatur. Sanguinem concretum discutit. Post menstruas purgationes appositum vuluæ cũ butyro, præstat mulieribus vt concipiant. Potum vero partus enecat. Et post excretiones, pariẽdi spem adimit. Equi coagulum quam hippacen aliqui vocant, priuatim cœliacis dysentericisq; conuenit. Hædi, agni, hinuli, capræ, apri, cerui, vituli, bubaliq; coagula similes naturas sortiuntur. Contra aconiti potum in vino, & cõcretum lac in aceto, conuenienter assumuntur. Hinuli coagulum triduo a purgationibus admotum, partus spem intercipit. Vituli marini coagulum castorei vires repræsentat. Comitialibus, strangulatis vuluis, potu conferre existimatur. Sed syncæri hoc experimentum est. Aqua inspergitur, qua paulisper cum alterius animantis, tum præcipue agni coagulum, maduerit. Quod si verũ est, statim liquescit in aquam. Sin minus, cõsimile permanet. Excipitur autem catulis qui nondum natare possunt. In summa coagulum omne dissipata cogit, & coacta dissoluit.

De Adipis ratione. CAP. LXXXVI.

Deps anserinus aut gallinaceus recens & sine sale conditus, ad vuluæ vitia proficit. Sale inueteratus, & qui tẽporis spatio acrimoniam concœpit, vuluæ inimicus est. Recens exemptis membranis in fictilem ollam demissus, quæ altero tantopere capacior sit, quantus sit modus adipis quem curare institueris, obstructo diligenter vase, flagrantissimo soli exponitur. Eliquescens inde humor in fictile alterum excolatur, donec adeps omnis absumatur. mox loco vehementer frigido reconditur. Et ad vsus digeritur. Alij fictile fulciũt super aquam calidam, aut tenuem & elãguidam prunam, quæ solis vicem penset. Est & alia curandi ratio. Exemptis membranis teritur, coniectusq; in ollam eliquatur, adiecto minuti salis momẽto. Mox lineo colo trãsfusus reponitur. Vtiliter in medicamenta additur, quæ lassitudines & fatigationes leuant. Suillus adeps & vrsinus hoc curãtur modo. Recẽs, præpinguis, renibus potissimum detractus, in largiore aqua cœlesti & q̃frigidissima, exẽptis tunicis, diligẽtissime manibus confricatur, & exprimendo ferme siccatur, subindeq; noua aqua abluitur. Cæterum fictili capacitatis duplæ inditus, in aquam demergitur. Et subditis leuibus prunis spatha mouetur. Eliquatusq;, colo trãsfunditur in aquam. Vbi vero refrixit & guttatim aquam omnem exclusit, in prælotum fictile demittitur. Et infusa aqua leniter eliquari debet,

& manu deprimi, quo facilius fæculentum virus pessum eat. Postea in pilam spongia madefactam transfunditur. Vbi coire cœpit, residens in imo sordes eximitur. Tertio citra aquam eliquatur, repurgatusq; fictili bene operculato, perq̃ frigidis locis reponitur. Hircinũ seuum, ouillum, ceruinumq; ita curato. Elotũ ex his quodcunq;, tunicis vt in suilli mentione dictum est exemptis, pilæ emolliẽdum tradito, ac manibus fricato, affusa paulatim aqua, donec ne amplius quidem cruentum virus excernatur, aut pingue aliquod innatet, sed nitida spectetur. Deinde in ollam conijcito, & adiecta aqua vt supereemineat, leui pruna liquefacito, atq; in aquam colato. Cumq; refrixerit, iterum in loto fictili eliquato. Et quæ ante diximus facito. Tertio sine aqua liquefactum, in perfusam liquore pilam colato. Refrigeratumq; vt in suilli ratione diximus, recondito. Bubulum autem seuum renibus maxime detractũ, exemptis membranis, aqua, marina ex alto petita eluendum est. Mox in pila tundendum diligenter, affusa maris aqua. Cum vero dissolutũ fuerit, in fictililem ollam conijciẽdum. & marina aqua quæ nõ minus dodrante supereemineat, proluẽdum. Decoquendum donec omnis aboleatur odor, additis ad singulas seui atticas minas, quaternis tyrrhenicæ ceræ drachmis. Excolatumq;, detractis quæ pessum ierant sordibus, in nouo fictili reponendum. Opertumq; soli interdiu credendum, vt ad candorem reducatur, & virus euanescat. Priuatim taurorũ pinguia sic curari debent. Renibus euulsum pingue profluente amnis aqua abluito, detractisq; tunicis fictili nouo postq̃ exiguum salem insperseris, liquefacito. Dein in nitẽtẽ aquã excolato, & vbi concrescere cœpit, manibus iterum confricando vehementer lauato, aqua sepius infusa refusaq;, donec q̃ optime elotum videatur. Rursus in olla cũ pari modo vini odorati decoquito. Et cũ iterũ efferbuerit, dempto ab igni vase, ibidẽ sinito pernoctare. Postridie si grauiter adhuc oleat, noua olla repetitum, vino odorato perfundatur. Eadem quæ prius fiant, dum omne virus euanescat. Colliquatur, & sine sale, præsertim affectionum earum causa, quibus sal aduersari solet. Sed ita paratum nõ magnopere albescit. Eodem modo pardorũ ac leonum pinguia curari oportet. Taurorum autem & vitulorum pinguia, necnon ceruorum medullæ, odoramentis imbuuntur, hac ratione. Pingue quod odoratũ reddi debet, demptis quo diximus modo membranis, elotum & vino q̃ odoratissimo nulla maris aqua diluto feruefactum, pernoctare sinitur. Alterum id genus vinum eadem mensura infunditur, colliquatur, & exquisite colatur. Nouẽq; eius heminis, iunci arabici septẽ drachmæ adijciũtur. Quod si ipsum odoris fragrãtioris fieri voles, quadraginta floris eiusdem drachmæ, cum paribus palmæ, calami, & ca-

fiæ modis addũtur. Et xylobalsami, aspalathi singulæ drachmæ, cinnamomi, cardamomi, & nardi, singulæ unciæ. Omnia exactius tunduntur, & affuso vino odorato, in vase operto quod supra carbones firmiter collocatum sit, ter efferuescunt, & semoto ab igni vase inibi pernoctant. Postridie vinum effunditur. Aliudq; generis eiusdem adijcitur. Ter simili modo conferuescat. Matutinis vinum effundatur. Et abluto vase, si quid imo subsidẽs hæsit, detergatur. Postremo eliquatũ pingue & excolatũ, ad vsus recõditur. Hoc autẽ modo odoramẽtis imbuitur, quod antea curatum est. Verum ante dicta prius inspissari solent, quo facilius sibi odoramẽtorum vires adsciscant. Itaq; assumens quod voles cum vino feruefacito, impositis vna myrti ramulis, serpylo, cypero, item aspalatho plenius tuso. Aliqui tamen pro vsu, vno dumtaxat horum contenti sunt. Cum autem ter efferbuit, exemptum leniter & linteo colatũ, aromatis vti expositum est imbuitur. Adipibus spissamenta sic fiunt. Syncærus & sanguinis expers adeps, reliqua habẽs quæ sæpe retulimus, in ollam nouã demittitur, infuso vino albo vetere odorato, quod semipedis altitudinem superet, lento igni feruescat, dum vernaculus odor aboleatur, planeq; vinum redoleat. At vbi deposito vase refrixit, duæ adipis minæ in ollam mittuntur, & duo vini eiusdem sextarij, & seminis loti, eius inq̃ cuius e ligno ludicræ tibiæ factitantur, tusi minæ quattuor adijciuntur. Lento igni subinde miscẽdo decoquuntur. Cumq; odoris virus euanuerit, excolatusq; adeps refrixerit, vna contusi aspalathi mina, cũ amaracini floris minis quattuor, & vetere vino subigitur. Nocte vna hæc odorẽ rapiunt, cõbibuntve. Postridie in fictilem ollam tricongialem ea omnia cum adipe iniecta, additis sextarijs tribus vini, vna feruescũt, quousq; & vim & odorem spissamentorum adeps ipse contraxerit: qui eliquescens colatur & reponitur. Quod si maiorẽ odoris fragrãtiam efflagites, drachmas octo q̃pinguissimæ myrrhæ vino maceratæ quod multos in annos asseruatum est, misceto. Gallinaceus anserinusq; sic odoribus imbui solent. Cuiusuis eorum percurati sextarij duo fictili olla excipiuntur, erysceptri, xylobalsami, palmæ elatæ, & calami plane contusi singulorum sescũcia admiscetur. Vini lesbij veteris cyathus vnus adijcitur. Ea ter efferuescunt prunis. Mox vase sublato ab igne, die noctuq; refrigerantur. Postridie liquata per linteũ mundũ in vas excolatur. Vbi vero adeps coierit, concha excipitur, fictiliq; nouo densius operto perfrigidis locis reponitur. Hyberno tẽpore id instituere oportet. Aestate siquidem pinguia nõ cogũtur. Nec desunt qui tyrrhenicæ ceræ momẽtum adijciant, quo facilius in vnum corpus omnia coalescant. Eadem ratione suillus adeps & vrsinus cæteriq; id genus, odoramentis imbu-

untur. Verum sansuci odorẽ adeps ipse repræsentabit hoc modo. Curati q̃ optimi adipis præsertim taurini mina vna, tempestiuiq; sansuci exquisite confracti sesquimina miscentur, & insparso largiore vino digerũtur in offas, quæ in vase cooperto nocte quiescunt. Matutinis in fictili olla leuiusculo igni, affusa aqua coquuntur. Dumq; suum adeps odorẽ exuerit, defæcatus ac bene opertus, nocte tota permanet. Postero die detersa sorde quæ pessum ierat, sansuci vt dictum est contusi iterum sesquimina priori pastillo adijcitur. Eodemq; modo in offas cogitur. Alijs quæ diximus peractis, decoquitur & colatur. Quod si qua fundo hæsit spurcitia deraditur, & frigido loco reconditur. Si quis tamen incuratum adipem anserinum, gallinaceum, aut vitulinum, a putredine tueri velit, ita faciundum est. Quamuis adipem diligenter elotam & siccatam in vmbra super cribrũ per lintea mũda manibus vehementer exprimat, linoq; consutam vmbroso in loco suspendat. Et post multos dies noua charta inuolutam, frigido loco recondat. Pinguia autem indito melle vindicantur a putredinis vitio. Vis omnium est excalfacere, mollire, odorem ciere. Taurinus adeps, bubulus, & vitulinus aliquãtum adstringunt. Earundem virium compos leoninus. Nam resistere eum aiunt ijs qui insidias moliuntur. Ceruino, elephantinoq; perunctos, serpentes fugiunt. Adstrigẽtior est caprinus. Qua ex causa decoctus cum pollenta, rhoe & caseo, dysẽtericis datur, & cũ ptisanæ succo infunditur. Ius decocti phthisicis in sorbitionibus prodest. Datur quoq; vtiliter hijs qui cantharidum venena hauserũt. Hircinus, vt qui validissime discutiat, podagricis auxiliatur cum fimo capræ & croco impositus. Huic proportione respõdet ouillus. Suillus vero contra vuluæ & sedis vitia idoneus est. Ambustis igni medet̃. E sue vetustissimus quisq; sale conditus excalfacit, & emollit. Elotus vino pleuriticis prodest. Cinere aut calce exceptus, imflammationibus, fistulis, ac tumoribus succurrit. Asininum tradũt, cicatrices corpori concolores reddere. Anserinus gallinaceusq; conueniunt muliebribus malis, & ad labiorum rimas, ad mangonizandam faciem, & contra aurium dolores. Vrsinũ cõstat raptos vitio alopeciæ capillos restituere. Pernionib⁹ subuenire. Vulpinus medetur auriũ doloribus. Fluuiatilium piscium pinguia perunctis oculis claritatem afferunt, si in sole liquescant, & melli ammisceantur. Viperæ adeps cõtra oculorum hebetudines suffusionesq; efficax est, addita cedria, melle attico, & pari oleo vetere. Pilos alis euulsos perunctis radicibus obliterat.

De Medullarum ratione. CAP. LXXVIII.

Audatissima est ceruina. Mox vitulina. Post hanc taurina.
I Dein caprina, & ouilla. Colliguntur æstatis exitu, cum appe-

tit autumnus. Quippe cum alijs anni temporibus concrementũ sanguinis, & veluti caro friabilis, in ossibus inueniatur. Nec facile cognosci potest ni quis eam ossibus extrahat & recondat. Omnes medullæ molliunt, sedant, rarefaciunt. Vlcera explent. Ceruina perunctos venenata fugiunt. Curantur recentes aquæ resparsu mollitæ, selectisq; ossibus elotæ, donec aqua syncæra emanet, & detersa sorde pina, si qua innatet, liquatæ per duplicatũ linteum in pillam exprimuntur. Et vbi coiere, omni fæce quæ ad ima sidit derasa, fictili nouo reponuntur. q si libet incuratas reponere, facito omnia quæ de anserum & gallinarum adipe demonstrauimus.

De Felle. CAP. LXXXVIII.

Fel omne curatur hoc modo. Recens præligato ore folliculi lino, demissum in feruẽtem aquam, spatio quo quis stadia tria percursaret, mox exemptum siccatur vmbroso loco aspergi nem non redolente. Sed quod ad oculorum medicamenta adijci solet, ligatum lino in vitreum vas quod mel habeat immittitur, circumuoluto ad os vasis lini principio, & operto vase reconditur. Est enim vis omnium acris & excalfaciens. Intensis tamen & remissis viribus differunt. Siquidem præstãtius in effectu esse videtur fel marini scorpionis, & piscis qui callionius appellatur, marinæ testudinis, hyenæq;. Item perdicis, aquilæ, gallinæ candidæ, & syluestris capræ. Quod priuatim prodest contra suffusiones incipientes, & oculorum caligines, albuginesq;, & genarũ scabricias. Ouillo, suillo, hircino, atq; vrsino, taurinũ multo efficacius. Felle omni perfacilem præsertim infantibus deiectionem quis molietur, si intinctum eo tomentum sedi subijciat. Priuatim taurino anginæ cum melle perunguntur. Sedis vlcera sanat, & ad cicatricem vsq; perducit. Idem auribus fractis, & purulentis, cum muliebri lacte aut caprino instillatum, medetur. Et sibillo earumdẽ ex porrisucco. Admisceri insueuit vulnerarijs emplastris, & circumlinitionibus quæ contra venenata parantur. Phagedænicis vlceribus, colis & scroti doloribus, ex melle prodest. Lepras, furfures cum nitro & terra cimolia q̃ optime purgat. Ouillum & vrsinum contra eadem pollent. Verum inefficacius hæc præstant. Vrsinũ eclegmate comitiales adiuuat. Fel testudinum anginis, & in ore infantium nomis, prodest. Naribus inditum comitiales erigit. Syluestrium caprarum felle peculiariter perun cti lusciosi sanantur. Hircinum idem obit munus. Thymia abolet. Et luxuriantes elephanticorum extuberationes illitu reprimit. Suillum autem contra auriũ vlcera, reliquaq; omnia, magno vsu assumitur.

De Sanguine. CAP. LXXXIX.

Anguis anseris, agni & hædi, vtilissime in antidota miscē-
f tur. Palumbi autem turturis & columbæ, necnon perdicis, oculis cruore suffusis, & recentibus eorum vulneribus, luscio sisq; illinuntur. Peculiariter columbæ sanguis, cruorem membranis cerebri erumpentem inhibet. Hirci, capræ, cerui & leporis sanguis patinis inassatus, dysenterias & cœliacorum profluuia sistit. In vino potus cõtra toxica efficax est. Leporinus sanguis ita vt tepet illitus, vitia cutis in facie, lẽtiginesq; emaculat. Caninus commode ab his bibitur quos efferata in rabiem bestia momorderit. Contra epotum toxicũ auxilio est. Testudinis terrestris sanguinem epotum tradunt prodesse comitialibus. Marinæ autem testudinis cum vino & leporis coagulo cuminoq; contra serpentium morsus, & hausta rubetæ venena, conuenienter bibitur. Taurinus cũ polenta illitus, duricias discutit, emollitq;. Sanguis equarum quæ admissurã expertæ sunt, in medicamenta additur quæ erodũt, septica vocant. Sanguine chamæleonis genarũ palpebras euelli creditum est. Hoc idẽ viridium ranarũ sanguine præstatur. Menstruus sanguis fœminarum, circumlitu conceptionem inhibere existimatur, aut si omnino mulier mẽstrua supergrediatur. Leuat podagras muliebres & ignem sacrum illitus.

De Fimo. CAP. XC.

Rmentarij bouis fimum si recens admoueatur, vulnerum in-
a flammationes mitigat. Folijs autem inuoluitur, & calfactum cinere feruenti superponitur. Coxendicis cruciatus tali imposit u compescit. Illitũ ex aceto duricias, panos, & strumas discutit. Priuatim suffitu fimi, quod a masculo boue redditum est, procidẽtes vuluæ reprimuntur. Accensi nidore culices abiguntur. Fimum caprarum præsertim quæ in montibus errant, potum in vino regium morbum emẽdat. Menses cit cum odoramẽtis haustum. Et partus euocat. Tritum in farinam, & impositum lanis cũ thure, fœminarum profluuia sistit. Cæterosq; sanguinis ipetus ex aceto cohibet. Medetur alopecijs exustum, & cum aceto mulso illitum. Cum axungia vero impositum, his qui podagra tentantur auxilio est. Caprillum in aceto decoctum imponitur serpẽtium morsibus, vlceribus quæ serpunt, igni sacro, & parotidibus. Vtilem ischiadici vstionem hunc in modum accipiunt. In interstitio pollicis qua parte brachio committitur, caua veluti lacuna subsidet, in qua lana oleo imbuta substernitur, deinde sigillatim feruentes stercoris caprini pilulæ imponuntur, dum vapor per brachiũ ad coxam sentiatur peruenire, & coxendicis dolorem mitigare. Adustio id genus arabica appellatur. Fimum pecudum ex aceto illitum sa-

nat epinyctidas, clauos, pẽsiles verrucas, thymos, & ambusta igni rosaceo cærato exceptum. Fimum suis syluestris aridum, in aqua aut vino potum, reiectiones sanguinis sistit. Vetustum lateris dolorem mulcet. Ad rupta & conuulsa ex aceto bibitur. Luxatis cum cærato rosaceo medetur. Tam asinorum q̃ equorum fimum, siue crudũ siue crematum addito aceto, sanguinis eruptiones cohibet. Armentarij qui hærba pascitur siccum fimum liquatum in vino, mox potum, contra scorpionũ ictus magnopere auxiliatur. Columbinum vehemẽtius excalfacit & vrit cum hordeacea farina mixtum. Strumas ex aceto discutit. Carbunculos emarginat, tritum cum lini semine & oleo. Ambustis igni medetur. Gallinaceum vero omnia eadẽ, sed inefficacius præstat. Priuatim tamẽ contra venena fungorũ, & coli cruciatus ex aceto aut vino bibitur. Ciconiæ fimum si ex aqua hauriatur, comitialibus prodesse credunt. Vulturini fimi nidore partus excuti produntur. Murinum detritum cum aceto & illitum alopecijs medetur. Cum thure & mulso calculos expellit. Subditæ infantibns muscerdæ alui deiectionem promouẽt. Caninum quod flagrantissimo canis sydere fuerit exceptum, cum vino aut aqua potum, sistit aluũ. Humanum stercus illitum, vulnera imflammationem minantia intumescere nõ patitur. Sed ea statim glutinat. Sicco ex melle anginæ perungi commodissime traduntur. Terrestris crocodili fimum crocodileam vocant, quæ mulieribus colorem nutrit in facie, nitoremq; seruat. Optima est tenuissima & friabilis, amyli modo minime ponderosa, in humore statim eliquescens, quæ cum teritur fermenti acorem quadamtenus refert. Adulterant eam sturnorum fimo, quos captos oryza pascunt. Ipsumq; non dissimile vændunt. Alij Amylũ aut Cimoliam miscent, & adscito colore per rarum cribrum paulatim exprimunt, vt se cõtrahat in vermiculorum speciem. Qui siccati pro crocodilea væneũt. Inter omnes cõuenire inuenio humanum stercus caninumq; gutturi impositum, anginis auxiliari.

De Vrina. CAP. XCI.

Vmanam vrinam suam cuiq; bibere, contra viperæ morsus ac venena, incipientemq; aquam intercutem proderit. Marini scorpionis, viperæ, draconisq; morsus ea cõuenientissime fouẽtur. Canina ad perfundẽdos canis morsus idonea est. Pruritus & lepras nitro addito expurgat. Sed vetus vlcera capitis manãtia, furfures, psoras, & feruidas eruptiones, multo magis abstergit. Nomas & præcipue genitaliũ cohibet. Auribus infusa manans pus supprimit. Decoctaq; in calice mali punici, earum vermiculos abigit. Pueri impubis resorbta vrina, orthopnoicis auxiliatur. Decocta in æreo vase

cum melle emendat cicatrices, argema, caliginesq́. Ex ea & cupro idoneum auri ferrumen conficiunt. Lutum quod in vrina subsidit, illitu ignem sacrũ mitigat. Feruefactum cũ cyprino, inditumq́, vuluæ dolores mulcet. Strãgulatus leuat. Genas deterget. Oculorũ cicatrices expurgat. Taurina si cum myrrha instilletur, auriũ dolores lenit. Apri na viribus eisdem prædita est. Priuatim comminuit vesicæ calculos, & potu expellit. Ad aquam quæ cutem subijt, cum nardi spica cotidie binis cyathis cum aqua bibitur, vrinamq́ per aluum extrahit. Aurium doloribus instillata medetur. Asinina traditur renum vitijs mederi. Lyncis vrinam quam lyncurium appellant, simulac excernitur, glaciari coireve in calculi duriciam, vulgo creditum est. Quare quod de ea proditum est, vanum esse conuincitur. Est enim quod a nonnullis vocatur succinum pterygophoron. Id potum ex aqua stomacho aluoq́ fluctione laboranti conuenit. Asininæ vrinæ potu renum vitia sanari traduntur.

De Melle. CAP. XCII.

PRincipem locum obtinet mel, quod atticæ regionis est, præcipue ex hymeto, mox cycladibus insulis, & e sicilia cognomine simblion. Maxime probatur dulcius & acre, odoratũ, subflauum, nec humectum, graue, & minime fluxum, quod ob sequacem lenticiam non facile abrumpitur, tractumq́ resilit in digitos. Mel abstergẽdi vim habet. Ora venarum apperit. Humores euocat. Qua ratione in sordida vlcera sinusq́, commodissime infunditur. Decoctũ atq́ impositum abscedẽtem carnem glutinat. Medetur impetigini coctum cum liquido alumine & illitum. Item aurium sonitui & dolori cum fossili sale tepido instillatum. Lendes & fœda capitis animalia illitum necat. Nudam glandem recutitis operit, præsertim quæ circũcisione aperta non est, si melle coles a balineo triginta diebus emolliatur. Oculorum caliginem discutit. Faucibus, tonsillis, anginæ illitum gargarisatũmve medetur. Vrinam ciet. Auxiliatur tussi, & a serpente percussis. Contra haustum meconium, cum rosaceo calidum assumitur. Aduersus venena fungorum, & rabiosi canis morsus linctum aut potum proficit. Crudum tamen aluum inflat. Tussim lacessit. Et ea de re despumati vsus aptior est. Primãtũ tenet in mellis genere vernum, deinde æstiuum. Hybernum vero vtpote quod crassius constet, deterrimum reputatur. Siccas eruptiones excitat. Quod in Sardonia gignitur mel, amarũ est. Quoniã apes inibi absinthio vescãtur, quo vitia cutis in facie & maculæ aptissime perungũtur. Heracliæ in põto quibusdam anni tẽporibus, propria quorũdam florũ dote, mel conflatur, quod qui edere, mente abalienantur, ac sudore diffluũt. Remedio sunt

esitata ruta,& salsaméta,aut epotũ mulsum,resũpta quoties vomitio-
ne reijciũtur. Acre autẽ est.Et olfactu sternutaméta mouet. Quod cũ
costo illitũ fœminarũ cutẽ emẽdat, & cũ sale sugillationes rapit. Est et
aliud cõcreti mellis genus,quod saccharon nominatur.In India vero
& fœlici Arabia in arũdinibus iuenit. Salis modo coactũ est,dẽtibus
vt sal fragile. Aluo idoneũ,& stomacho vtile.Si aqua dilutũ bibatur,
vexatæ vesicæ,renibusq; auxiliat.Illitũ ea discutit,quæ tenebras ocu-
lorũ pupillis offundũt.

De Cæra, CAP. XCIII.

Aera optima est subfulua,odorata,suppiguis,pura,odorisq;
c quadãtenus mellei,natione pontica,aut cretica. Secũdũ locũ
obtinet cãdida,& suapte natura pinguis. Cãdida fit hoc mo
do. Ex ea radunt album syncærũq;,atq; transfundunt in vas, quod sa-
tis habeat marinæ ex alto petitæ,insparsoq; nitri momẽto,decoquunt.
Cũq; iterũ tertiove inferbuit,separatũ vas refrigerant,ac cæræ pastil-
lum eximũt,detersa sorde,siqua forte adhæsit. Tũ denuo indita noua
maris aqua feruet,vti retulimus.& vase dẽpto ex igne, basin ollulæ no
uæ aqua frigida madefactã,in cærã summã suspẽsa manu intingũt,quo
celerius cõcrescat,& q̃ minima portio extrahatur. Suscepto primo cæ
ræ orbiculo,iterũ vas imum aqua refrigeratũ,tantisper immitti debet,
dũ tota excipiat. Orbiculi lino cõsuti,ita vt intercedat spatiũ,suspen-
dũtur. Et interdiu,cõtinuo sub sole,noctu sub luna aspergũtur,vsq; dũ
perfecte albescant. Verũ si eximius ille candor desyderetur,eadẽ factita
ri,& identidẽ recoqui,operæpreciũ est. Nec desunt qui pro marina,in
muria q̃acerrima,semel aut iterũ excoquant. Dein languncula, tenui,
rotunda,ansam habente,extrahunt. Postea orbiculos,substrato cespi-
te hærboso insolãt, donec candorẽ summũ cõtraxerit. Præcipiũt hoc
obeũdũ munus vere,cũ sol remissa vehemẽtia humorẽ pariat,vt nõ fa-
cile liquetur. Cæra omnis mollit,calfacit,modice explet corpora. Da-
tur in sorbitione dysentericis. Ac milij magnitudine decẽ grana cæræ
hausta,lac in lactantibus non patiuntur coagulari.

De Propoli. CAP. XCIIII.

Ropolis eligi debet flaua,odorata,styracẽ referẽs,in vehemẽ
p ti ariditate mollis, & mastiches more ductilis. Magnopere
calfacit & euocat. Aculeos & omnia infixa corpori extrahit.
In vetere tussi suffita proficit. Impetigines admota tollit. Ea i aluearũ
foribus,cærosæ naturæ inuenit.

De Tritico. CAP. XCV.

Prima e tritici generibus ad secũdæ valitudinis vsus habent,
o quæ recẽtia & iã perfecte adulta,colorẽ mali referũt. Dein se-
quũtur trimestria,quæ nõnullis Sitania nominant. Itaq; cruda i cibis

teretes tineas gignũt. Canũ morsib⁹ prosũt mãsa & ĩposita. Cõfectus eorũ similagine panis, plus alit q̃ cibarius. E trimestriũ farina panis le uiorẽ cibũ præbet, & qui facile in mẽbra demãdet. Farina eorũ cũ hyo scyami succo illinit aduersus neruorũ fluctiones, quas Græci rheuma tismos vocant. Itẽ cõtra interaneorũ inflationes. Lentigines ex aceto mulso tollit. Furfures autem in acri aceto decocti, turgẽtes mãmas se= dant. Viperarum ictibus auxiliantur. Et torminosis prosunt. Farina= ceũ fermẽtum calfaciendi extrahendiq; vim habet. Priuatim callos pe= dum, clauosq; extenuat. Cætera tubercula furunculosq; ex sale conco= quit, & aperit. Sitaniorum farina, contra venenatos ictus cũ aceto aut vino cõmodissime illinitur. Eadem si decocta in glutini modum de= lingatur, cruẽtis excreationibus proderit. Contra tussim & exaspera= tas fauces, cum menta & butyro decocta efficax est. Tritici pollen si ex aqua mulsa, aut hydræleo decoquat, omnẽ discutit inflãmationẽ. Pa= nis & crudus & coctus inflãmationes omneis illitu mulcet, cũ emol= liat & quadamtenus refrigeret. Sed hærbis succisve huic rei accõmo= datis ammisceatur. Vetus panis aridus, adiectis cõueniẽtibus, citã al= uũ cohibet. Recẽs muria maceratus illitu, vetustas impetigines sanat. Glutinũ ex similagine & polline, quo chartæ glutinãtur, sanguinẽ ex= creãtibus prodest, si liquidius ac tepidũ cochlearis mensura detur sor= bendum.

De Hordeo. CAP. XCVI.

Ordeũ optimũ est candidũ purũq;. Id minus q̃ triticũ alit.
h Ptisana tamen ob cremorẽ in decoctione redditũ, plus alimẽ ti præbet q̃ pollenta ex hordeo facta. Cõtra acrimonias atq; fauciũ scabricias, exulcerationesq; pollet. Quibus etiam triticea ptisa= na præsidio est. Sed plus alit magisq; vrinam mouet. Lac abunde sup peditat, si cum fœniculi semine decocta sorbeatur. Hordeũ abstergit. Vrinã ciet. Inflationẽ parit. Stomacho aduersatur. Tumores conco= quit. Farina hordeacea decoquitur in mulsa aqua cũ fico, vt inflamma tiones collectionesq; discutiat. Duricias cũ resina & fimo columbarũ cõcoquit. Cũ meliloto autẽ et papaueris calyce dolores finit, qui latus excruciãt. Aduersus intestinorũ inflationes cũ lini semine, fœnogræ= co, & ruta, illini iuuat. Strumas cũ pice liquida, cæra, oleo, & impubis pueri vrina, ad cõcoctionẽ perducit. Et cũ myrto, vino, malicorio, syl uestribus pyris, & rubo, alui profluuia sistit. Podagricis inflãmationi bus, cũ cotoneis aut aceto prodest. Decocta in acri aceto, modo quo hordeaceũ cataplasma, & calida imposita, lepris medetur. Liquata ea= dem cũ aqua, atq; cum pice decocta, pus excitat. Cum aceto liquata iti dem contra articulorum fluctiones prodest. Farina ex his aluum cohi= bet, inflammationesq; mitigat.

De Zytho. CAP. XCVII.

X hordeo potus fit, cui zytho nomen est. Is vrinam cit. Re-
e nes & neruos tentat. Membranis præsertim cerebrum vesti
entibus officit. Inflationem parit. Vitiosum succum creat.
Elephātiasin gignit. Qui eo potus genere perluitur, agilis, & ad opus
obeundum expeditus, euadit.

De Courmite. CAP. XCVIII.

It & ex hordeo potus quem Courmi nominant. Eoq; sæpe
f potu, pro vino vtuntur. Verum dolorem capitis mouet. Ma
lum succum gignit. Neruis nocet. Cōsimilia etiam potus ge-
nera ex tritico fieri solent, in Britania, & quæ occidentem spectat ibe-
ria. De Zea seu semine. CAP. XCIX.

Ea duorum generum est. Vna simplex. Altera in geminis pu-
z taminibus grana bina iuncta gerit. Ob id dicoccos appella-
tur. Plus q̃ hordeũ alit. Ori grata. Digeritur in panificia, mi-
nus q̃ triticũ alens. De Crassiore farina. CAP. C.

Rimnon crassior est ex zea triticoq; farina, ex qua pultē fa-
c ciunt. Abunde alit. Facile conficitur. Aluũ vehemētius ad-
stringit, si zea ex qua fit, prius torreatur.

De Siligine. CAP. CI.

Idem generi siligo adscribitur, sed minus aliquanto nutrit.
e In panes vt zea cogitur. Fit quoq; e siligine crassior farina,
quam græci crimnou vocitant.

De Athera idest tenui pulticula. CAP. CII.

Thera ex zea fit tenuissime molita. Est autem sorbitio, quasi
a liquida pulticula infantibus conueniens, & cataplasmatis
efficax. De Trago. CAP. CIII.

Ragos quamdam halicæ figuram gerit. Multo minus q̃ zea
t nutrit, ꝙ multum aceris habeat. Quare ægrius conficitur. Al
uumq; magis emollit. De Bromo. CAP. CIIII.

Romus genicula quædam habet. Folio & stipula triticum
b imitatur. Et in cacuminibus dependentes paruulas veluti
locustas gerit, in quibus semen continetur, vtile ad cataplas-
mata vti hordeum. Pulte huius aluus sistitur. Prodest tussientibus in
sorbitione succus. De Oryza. CAP. CV.

Ryza frugum generis est, in palustribus riguisq; nascēs. Me
o diocrem cibum præstat. Sed aluum supprimit.

De Halica CAP. CLVI.

Alica fit ex zea, quam dicoccon appellauimus. Plus alit q̃
oryza. Aluum magis cohibet. Stomacho longe vtilior. De-

cocta in aceto illitaq; lepras tollit. Vnguium scabricias extricat. Incipientibus ægylopijs medetur. Decoctum dysentericis quos excruciat dolor, infusum idoneum est.

De Milio. CAP. CVII.

m Ilium in panes coactum, minus cæteris frugibus alit. Sistit pulte sua aluum. Vrinam cit. Torretur milium: feruensq; in sacco ponitur, vt torminibus, reliquisq; doloribus, auxilio sit.

De Panico. CAP. CVIII.

p Anicum frumentaceis seminibus annumeratur, milio simile. Eodemq; modo in panes subigitur. Eosdem habet vsus. Minus tamen & nutrit & stringit.

De Sesama. CAP. CIX.

s Esama stomacho inutilis cibus. Halitus grauitatẽ facit, quoties inter mandendũ, commissuris dentium inhæsit. Neruorum crassitiẽ illitu discutit. Medetur auribus fractis, ambustis, inflammationibus, coli doloribus, & cerastæ morsibus. Capitis dolores qui æstuatione concitantur, ex rosaceo lenit. Eadẽ efficit hærba decocta in vino. Præsertim inflammationibus oculorum, doloribusq; prodest. Ex ea fit oleum quo ægyptij vtuntur.

De Lolio. CAP. CX.

l Olium quod inter segetes nascitur, molitum, illitu nomas, vetera vlcera, gangrænasq; emarginat. Sanat cum raphanis, sale & aceto, feros lichenas. Et ex aceto & sulphure viuo, lepras. Strumas quoq; discutit, cum fimo columbino & lini semine decoctum in vino. Abscessus etiam rumpit, qui ægrius ad coctionem perducuntur. Decoctum ex aqua mulsa vtilissime ischiadicis illinitur. Si cum polenta, thure, myrrha, aut croco suffiatur, conceptionem adiuuat.

De Amylo. CAP. CXI.

a Mylum ex eo appellatum est ꝙ sine mola fiat. Optimum ex trimestri, natione creticum aut ægyptium. Ratio faciundi amyli hæc est. Purgatum trimestre triticum madescit quinquies in die, & si fieri potest nocte. Cum emollitum fuerit, effunditur sensim sine agitatione aqua, quo minus cremoris dulcedo vna excludatur. Vbi mollissimum esse videtur, mutata aqua pedibus calcari oportet. Rursus infusa, teri. Tum demum enatantes ibi furfures incerniculo eximẽdi. Reliquũq; quallo sportisq; siccatũ tegulis nouis cõ festim torreatur flagrantissimo in sole. Nãq; si paulisper vdũ maneat, acorẽ concipit. Cõtra fluxiones oculorũ, pustulas, cauaq; efficax est.

Sanguinis reiectiones potu cohibet. Exasperatas fauces lenit. Lacti atq; obsonijs amimiscetur. Fit etiam amylum ex zea, quæ maceratur, ac eluitur vno aut altero die, & farinæ modo manibus subigitur. Pressaq; feruentissimo in sole, vt ante retulimus, exiccatur. Nullius in medicina vsus. Ad alia tamen conueniens.

De Fœni græci farina. CAP. CXII.

g Ræci Telin, alij Carpon, alij Buceras, alij Aegoceras. Latini fœnum græcũ appellant, Aegyptij itasin. Vis farinæ est mollire, dissipare. In aqua mulsa decocta aduersus tam internas, quam externas inflammationes, efficaciter illinitur. Lienem cum aceto & nitro trita extenuat. Succus decocti eius fœminarum malis subuenit, & siue tumor, siue præclusio sit vuluæ, fouentur, & insident. Decocti cremor, capillos, furfures, & manantia capitis vlcera purgat. Locos laxat & emollit, si cum anserino adipe pessi vice subijciatur. Viride cum aceto vtilissimum imbecillis partibus, & vlcera sentientibus. Decoctum eius prodest aduersus tenesmos fœtidamq; dysentericorum proluuiem. Oleum quod ex eo exprimitur, ex myrto, capillos et genitalium cicatrices absterget.

De Lino. CAP. CXIII.

l Inum aliqui linocalamin vocant, alij annon, alij linon agrion, Romani linum, Pœni zeraphoes. Vulgo notum est. Cuius semen easdem quas fœnum græcum vires habet. Discutit & emollit omnem intus forisq; imflammationem, cum melle, oleo, exiguaq; aqua decoctum, aut melle cocto exceptum. Vitia cutis in facie varosq; crudum tollit. Illitum cum nitro & ficulneo cinere, parotidas duriciasq; discutit. Vlcera quæ serpunt, fauosq;, cum vino decoctum expurgat. Vngues scabros eximit, cum pari modo nasturcij & mellis. Vitia pectoris extrahit, si ex melle in eclegmatis vicem substituatur. Tussim lenit. Venerem stimulat, si farina piperis & melle exceptum, pro placenta largius adsumatur. Huius decoctum interaneorum vuluæq; erosionibus immittitur. Alui excrementa euocat. Ad vuluæ inflammationes in desessionibus perquam vtile.

De Cicere. CAP. CXIIII.

c Icer satiuum aluo idoneum est. Vrinam ciet. Inflationẽ parit. Colorem commendat. Menses ac partus expellit. Lac auget. Cum eruo decoctum illinitur ad inflammationes testi-

um, verrucosas informicationes, ad scabiem, vlcera capitis manantia, impetiginesq;. Contra carcinomata, & vlcera quæ cacoethe vocantur, cum melle & hordeo prodest. Alterum genus arietinum nominatur. Vtrumq; cit vrinas, dato cum rore marino, hydropicis aut regio morbo laborantibus eorum decocto. Lædunt ea exulceratam vesicam & renes. In verrucarum formicantium pensiliumq; genere, prima luna singulis granis singulas tangunt, eaq; grana lintheolo deligata abijci post se præcipiunt. Ita decidere eas arbitrantur. Syluestre cicer, folijs satiuo simile est, odore acri. Sed semine discrepat. Idẽ quod satiuum præstat.

De Faba. CAP. CXV.

Faba inflationẽ excitat. Aegre cõcoquitur. Tumultuosa som-
f nia facit. Tussi cõfert. Carnem gignit, media calidi frigidiq;
natura. Decocta in posca, & cum suo cortice esitata, dysenterias & cœliacorum profluuia sistit. Contra vomitiones conuenienter manditur. Inflatio leuior contrahitur, si aqua prior inter coquendum abijciatur. Viridis plus negocij stomacho exhibet, maioremq; flatum parit. Lomentũ eius & per se, & cũ polẽta illitũ, inflãmationes quas vulnus excitauit, mitigat. Cicatrices concolores facit. Turgentes præ durasq; mammas, etiam si inflammatione tẽtentur, adiuuat. Lac restinguit. Furunculos, sugillata, parotidasq;, cum fœnigræci farina & melle discutit. Cum rosa autem, thure & oui candido, procidẽtes oculos, tumores, vuasq;, reprimit. Subactũ vino, suffusos ictu oculos recreat. Manducata sine cortice faba, ad auertẽdas fluctiones, fronti illinitur. Decocta in vino testium collectiones sanat. Quo tardius pubes erumpat, pueris imo ventri illinitur. Vitiliginem purgat. Fabarum cortice illiti capilli, qui post euulsionem renascũtur, gracilescũt, & minus alimenti capescunt. Cum polenta scisso alumine & vetere oleo impositi cortices, strumas discutiunt. Decocto earum lanæ inficiũtur. Faba dempto cortice in illas parteis diuisa, in quas suapte natura scinditur, imponi solet sanguinis defluctionibus ab hirudine concitatis. Namq; eas supprimit, si semisecta apprimatur.

De Faba ægyptia. CAP. CXVI.

Egyptia faba, quam aliqui ponticam vocant, in ægypto ple-
a rumq; prouenit. In Asiæ etiã Siciliæq; lacubus, iuenitur. Fo-
lia habet ampla, etiam si ad arborum frondes comparentur, caulem cubitalem, digiti crassitudine, florem roseum, dupla papaueris ãplitudine. Et vbi flore exuitur, fert folliculos loculis similes, in quibus faba supra operculũ bullæ modo prominet. Cibotion ideo nominant, id est arculam, quoniam seratur ipsa, humenti glebæ mandata, &

ita in aquam demissa. Radice firmatur harundine crassiore, quæ cruda cocta ve estur. Ei collocasiæ nomẽ est. Faba virens manditur, & exiccata nigrescit. Græcam magnitudine superat. Adstrigendi facultatem obtinet, & stomacho vtilem. Dysentericis cœliacisq; prodest, insparso polentæ vice lomento. Datur quoq; in pulte. Cortices in vino mulso decocti, si terniq; inde cyathi bibantur, magis proficient. Facit ad aurium dolorem, quod in earum medio viride spectatur, gustu amarum, si tritum & cum rosaceo coctum instilletur.

De Lente. CAP. CXVII.

I Ens suo cibo aciem oculorũ obtundit. Aegre concoquitur. Stomachũ male habet. Eũq; & intestina inflat. Sed aluũ cũ cortice cocta sistit. Præstat in cibo, quæ facillime coquitur, nihil atri in maceratione reddens. Vim habet adstringendi. Qua ex causa aluũ cohibet, si detracto antea cortice discoquatur accurate, primaq; aqua inter coquendũ effundatur. Quippe primũ id decoctũ ventrem resoluit. Somnia tumultuosa excitat. Capiti, neruis, ac pulmoni inutilis. Melius suo fungetur munere cõtra alui fluctiones, addito cũ aceto intybo, aut portulaca, aut beta nigra, aut baccis myrti, aut putamine punici, aut aridis rosis, aut mespilis, sorbisve, pyris thebanis, aut malis cotoneis, aut cichorio, aut plãtagine, aut gallis itegris, quæ post decoctionem abijciuntur, vel vuarum rhois quæ obsonijs insparguntur. Verum acetum cum eo diligenter percoqui debet, alias aluum conturbat. Contra subuersionem stomachi, triginta grana lẽtis delibrata deuorari proderit. Decocta cum polẽta & illita podagras lenit. Sinus cum melle glutinat. Crustas rumpit. Vlcera purgat. Decocta in aceto duricias & strumas discutit. Cum cotoneo aut meliloto medetur inflammationibus oculorum, sedisq;, addito rosaceo. Sed in amplo sinu aut inflammationibus sedis, quæ maius remedium exigũt, cum putamine punici ac siccis rosis, adiecto melle decoquitur. Nomis quæ in gangrænam euaserunt, adiũcta maris aqua, pustulis, & his quæ serpũt, igni sacro, pernionibusq;, vt antea dictum est. Contra, turgentes mãmas & vsq; eo duras vt quamdam cartilaginis speciem referant, cocta in aqua maris & illita auxiliatur.

De Phasiolis. CAP. CXVIII.

p Hasioli inflant. Spiritus ciẽt. Aegre coquuntur. Virides cibo aluum emolliunt, ad vomitiones idonei.

De Eruo. CAP. CXIX.

e Ruũ paruus frutex omnibus cognitus, angusto folio, tenuis, semina in valuulis habẽs, e quibus farina fit nomine eruina, ad multos medẽdi vsus conueniens. Eruum capiti onerosum

est. Aluum esu turbat. Sanguinem per vrinam extrahit. Elixo boues saginantur. Parandæ farinæ ratio hæc est. Vberiora grana cādidaq; deliguntur, permiscendoq;, aqua resperguntur, donec sufficienter combibant. Postea torrentur, vsq; dū hians cortex disrumpatur. Molitaq; farinario cribro incernuntur. Postremo farina reconditur. Hæc aluo vtilis est. Vrinam ciet. Meliorem colorem efficit. Sāguinem per vesicam aut aluū cū torminibus elicit, si largius in cibo aut potu assumatur. Vlcera cum melle purgat. Lentigines & vitia cutis in facie, & maculas, totumq; corpus emēdat. Nomas, gangrænas, duriciasq;, serpere non patitur. Mammarum duricias emollit. Atra vlcera quæ theriomata vocant, fauosq; emarginat. Carbunculos rumpit. Cum vino illitum morsibus viperarum, canum, hominumq;, medetur. Vrinæ difficultates, tenesmosq;, ex aceto mitigat. Tabidis, qui alimentum non sentiunt, tostum, & in nucis magnitudinem melle collectum, conuenit. Eius decoctum perniones, & pruritus in toto corpore, sanat fouendo.

De Lupinis CAP. CXX.

f Atiuus lupinus notus est. Cuius farina cum melle delinctu. aut potu, vētris animalia expellit. Ipsi quoq; macerati, & cū sua amaritudine esitati eadē efficiunt. Decoctū eorū idē munus præstat, cū ruta & pipere potū. Quare lienosis prodest. Eodē vlcera tetra quæ theriomata vocant, gangrænas, incipientē scabiē, eruptiones pustularū, vlcera in capite manātia, vitiligines, maculasq; fouere vtilissimū. Menses & partus extrahit, cū myrrha & melle subditum in vellere. Eorum farina cutem liuoresq; corrigit. Inflammationes cū polenta & aqua mitigat. Tubercula, & coxendicū cruciatus, ex aceto lenit. Strumas in aceto cocta illitaq; dissipat. Carbunculos rumpit. Decocti cœlesti aqua, donec in liquamenti crassiciem redigantur, faciē abstergunt. Medentur pecorum scabiei, cum radice nigri chamæleontis, ita vt tepēte decocto abluantur. Cit vrinam radix cū aqua cocta. Lupini triti, vbi maceratu dulcescere cœperit, cū aceto poti, fastidium detrahunt, & cibi auiditatē faciūt. Gignuntur & syluestres lupini satiuis similes, sed omnino minores, qui eadem quæ satiui possunt.

De Rapo. CAP. CXXI.

d Ecocta rapi radix alit. Inflationem parit. Mollesq; spongiosasq; carnes creat. Venerem stimulat. Decocto podagræ, pernionesq;, fouentur. Contritoq; rapo atq; imposito iuuantur. Si excauatæ radici rosaceum cæratum adigatur, & feruenti cinere eliquescat, exulceratis, pernionibus proficiet. Asparagi eius decocti esu,

vrinam ciunt. Semen antidotis & theriacis, præsertim quæ sensum doloris auferunt, anodyna vocant, idoneum est. Potum contra venena salutare est. Venerem concitat. Muria conditum, minus alimenti sufficit. Sed multo magis appetẽtiam recreat. Syluestre rapũ in aruis nascitur, fruticosum, in cubiti altitudinẽ assurgẽs, ramosum, læue. In cacumine folia fert læuia, digitali latitudine, aut maiora, & fructũ in siliquis calyculatis. Cumq; pulpæ aperiũtur, alia intus siliqua spectatur, quæ quandã capitis speciem præbet. In qua semina paruula concipiuntur; foris nigra, intus alba. Additur in medicamenta quibus ad detergendam cutem in facie, totoq; corpore, vtimur, præsertim quæ ex lupini aut erui, tritici aut lolij farina, fieri solent.

De Buniade napo. CAP. XXII.

c Octa buniadis napi radix inflat. Modicum alit. Semen eius potum venenorũ vires hebetat. Antidotis ammiscetur. Conditur sale radix.

De Radice. CAP. CXXIII.

r Aphanus latine radix dicitur. Excalfacit. Flatus gignit. Ori suauis est. Sed stomacho aduersatur. Ructus ciet. Vrinã pellit. Aluo aptior. Summo tamen cibo sumi debet, quo magis eius distributionem adiuuet. Cum autem præsumitur, cibum subleuat. Quare vomituris cõmodissime datur, ante cibum. Sensuum aciem excitat. Decocta contra veterem tussim, & pituitæ crassitiem in pectore, efficax est. Cortex ex aceto mulso, celerius vomitiones mouet. Hydropicis commodissime illinitur. Lienosis vtilis. Sugillata cum melle tollit. Contra viperarum ictus auxiliatur. Alopecias ad pilum reducit. Lentigines cum loliacea farina emendat. His qui fungis strangulantur, tam cibo q̃ potu salutaris est. Semẽ vomitiones facit. Vrinam mouet. Menses cit. Lienem extenuat. Cum aceto potũ gangrænas validissime emerginat. Coctum cum aceto mulso, anginis perq̃ vtiliter gargarizatur. Cõtra cerastis morsus, potum ex vino auxilio est. Syluestris raphanus quam Romani Armoraciam vocãt, alij montanum raphanum, alij apium, alij iscada, alij chamæbalanum, Romani etiam radicem syluestrẽ, ramulos tenues iunceos duos siue tres spargit, rubentes, folijs rutæ, syluestris, oblongioribus, & angustioribus, semine paruo, radice albuci, rotundiore, turbinatiore pyri figura, candido cortice. Ea lacteo succo madet. Pars radicis superior vomitione. bilẽ pituitamq; extrahit, inferior per aluum. Tota susq; deq; purgationes mouet. Quod si tibi in animo est succũ extrahere, radix tusa in fictili mergitur, & qui supernatat succus pinna eximitur. Is sesquiobolo potus, vtraq; parte purgat.

De Syluestri raphano. CAP. CXXIIII.

yluestris raphani quam Romani Armoraciam vocant, fo-
ſ lia satiuo similia, & quadamtenus lampsanam imitantur. Radix gracilis, tenera, subacris. Tam folium q̃ radix in olera recipitur. Excalfacit. Vrinam concitat, æstuosus.

De Sisaro. CAP. CXXV.

Isarum vulgo cognitum. Cuius radix decocta ori grata est,
ſ & stomacho vtilis. Vrinam ciet. Et appetentiam inuitat.

De Lapatho et rumice CAP. CXXVI.

X generibus lapathi, oxylapathum vocant quod in acutum
e tendit, prædura habens extrema, non nisi in palustribus nascens. Aliud est satiuum, illi dissimile. Tertium syluestre, paruum, plantagini proximum, humile & tenerum. Quartum genus est quod alij oxalida, alij anaxyrida, aut lapathon vocant, syluestri ac exiguo rumici simile, caule non magno, semine subacuto, rubente, acri, in caule, & agnatis appendicibus, emicante. Omnium decocto olere aluus emollitur. Crudi illitu, meliceride temporis tractu discutiuntur. Syluestris & oxilapathi, & eius quã oxalida nominãt, semen ex aqua aut vino vtiliter bibitur, contra dysenterias, & cœliacorum affectus, stomachi fastidia, scorpionum ictus. Quod si quis in potu præsumat, nihil molesti ex ictu patietur. Radices ex aceto coctæ, aut illitæ crudæ, lepras, impetigines, & scabrosos vngues persanãt. Sed antea locus aceto & nitro in sole perfricandus est. Pruritus corporis, decoctum earũ sedat, si foueatur, aut in solijs balnearum cõfricetur. Coctæ in vino & instillatæ, aurium dentiumq; dolorem mulcent. Strumas parotidasq; discutiunt. Lienem cum aceto extenuant. Aliqui amoliendis strumis radicum gestamine vtuntur, eas collo appendentes. Tritæ & inditæ fœminarum profluuia sistũt. Cum vino autem potæ, regio morbo medentur. Calculos vesicæ cõminuunt. Menses cient. Scorpionum ictibus auxiliantur.

De Lampsana. CAP. CXXVII

Ampsana quod Romani napiũ vocant, syluestre olus est.
l Plus alit q̃ rumex, et stomacho vtilius. Cuius folia caulesq; coquuntur in cibo.

De Hyppolapatho. CAP. CXXVIII.

yppolapathon olus est magnum, in paludibus nascens. Ea-
h dem habet vires quas supradicta rumicis genera.

De Bunio napi genere. CAP. CXXIX.

Vnion aliqui actiuam vocant, alij Anemosphoron, magi pa
b radachry, Aegyptij erxonẽ, Romani Scopã regiam, Aphri

zigar, aut tempso. Caulem emittit quadrangulum & in eo foliosos ramulos, tenues, prætenuibus foliolis & flosculis scatentes, longitudine digitali, folia propter radicẽ, apio similia, sed multo tenuiora, & quæ modo quodam folia tribuli imitentur. Flores anethi, semen odoratum, minus Hyoscyamo. Excalfacit bunion. Vrinam ciet. Secundas detrahit. Lieni, renibus, & vesicæ vtile. Eo humenti aridove vtuntur, exempto radice & caulibus succo, ex aqua mulsa.

De Blitto. CAP. CXXX.

b Litton ægyptij echlotoripam appellãt, alij riplam. Romani blitũ, Daci bles. Olus est aluo vtile, nullius in medicina momenti.

De Malua. CAP. CXXXI.

m Aluam hortẽsiam pythagoras Antema vocauit, zoroastres diadema, ægyptij cochortem, magi lienem capræ, aut muris vrinam. Satiua esui longe aptior syluestri. Stomacho aduersatur. Aluum iuuat, sed multo magis caules. Interaneis & vesicæ vtilis. Cruda folia cum salis exiguo mãducata, ægylopas ex melle sanãt. Verum cum cicatricẽ trahere cœperint, ea demum citra salem vtẽdum est. Contra aculeatos apium vesparumq; ictus, illita efficax est. Eadem cum oleo trita peruncti, non feriuntur. Vlcera manantia in capite, furfuresq; cum vrina sanat. Sacris ignibus & ambustis decocta folia, tritaq;, vtilissime ex oleo imponũtur. Eius decoctum vuluas insessione mollit. Prodest erosionibus vesicæ, & intestinorũ, vuluæ, sedisq;, clystere infusum. Ius decoctæ cum radice sua contra omnia venena auxiliatur, si continuo a bibentibus reuomatur. Contra phalãgiorum morsus remedio est. Lac euocat. Semen in vino potum, addito loti syluestris semine, vesicæ cruciatus lenit.

De Attriplice. CAP. CXXXII.

a Traphaxin aliqui Chrysolachanon vocant, Romani attriplicem, Aegyptij Ochi. Cognitum olus est. Duo eius genera. Syluestre & satiuum. Coctum estur vt olus. Aluũ mollit. Panos discutit, siue crudum siue coctum illinatur. Semen cum aqua mulsa potum, regium morbum sanat.

De Brassica. CAP. CXXXIII.

c Ramben Romani brassicã vocant, Ea aluo est idonea, si modo leuiter feruefacta edatur. Nam percocta aluum sistit. Sed multo magis bis cocta, aut quæ in lixiuio coquitur. Stomachum autem male habet. Acrior est æstiua. In ægypto propter amaritudinem non estur. Cæcutientibus, & tremulis esse prodest. Summo cibo sumpta crapulam discutit, & vini noxam restinguit. Melior flo-

macho cyma, ſed acrior, & ad ciendum vrinam validior. Ea condita ſtomacho inimica eſt. Aluum conturbat. Crudus ſuccus cum nitro & iri deuoratus, aluum emollit. Cum vino quoq; epotus viperarum morſibus auxiliatur. Cum fœnogræci farina, podagris & articulorum vitijs illinitur. Prodeſt & ſordidis vlceribus, & vetuſtis, illitus. Caput purgat naribus infuſus. Menſes extrahit cum loliacea farina inditus. Folia per ſeſe aut cum polenta trita, conferunt inflammationibus, tumoribuſq;. Epinyctidas, ignem ſacrum, lepraſq; ſanant. Carbunculos ex ſale rumpunt. Fluentes capillos retinent. Cocta addito melle aduerſus depaſcentia vlcera, gangrænaſq; valent. Lienoſiſq;, ex aceto cruda proſunt. Manſa deuorato ſucco, retuſam vocem inſtaurant. Decoctũ eius potu, aluum & menſes ciet. Flos poſt conceptionem in peſſo ſubditus, partus ſpem adimit. Semen eius præſertim, quæ in ægypto naſcitur, potum tineas repellit. In antidota cœliacorum additur. Faciei cutem lentigineſq; expurgat. Virentes cauliculi cum radice cremati, & adipe porci vetuſto excepti, diuturnos laterum dolores mitigant.

De Syluestri braſſica, CAP. CXXXIIII.

S ylueſtris braſſica, quam Romani ruſticam appellant, maritimis præruptiſq; locis, magna ex parte gignitur. Satiuæ ſimilis, ſed candidior, hiſpidiorq;, amara. Cuius cyma in lixiuio cocta, ori non inſuauis. Folia illitu vulnera cõglutinant. Et inflãmationes tumoreſq; diſcutiunt.

Ee Braſſica marina. CAP. CXXXV.

M Arina braſſica a ſatiua prorſus abhorret, q; folia ferat rotundæ Ariſtolochiæ, prælonga, tenuia. Singula a ramulis rubẽtibus exeunt, ſingulari vt hædera ſtillo. Habet lacteum ſuccum, ſed paucum, ſalſo guſtu, & aliquantum amaro, pingui compage. Hærba in totum ſtomacho inimica, acris. Vehementiſſime aluũ ciet, in cibo cocta. Coquitur propter acrimoniam cum pingui carne.

De Beta. CAP. CXXXVI.

B Eta duorũ generum eſt, e quibus nigra coquitur cũ lenticula, vt vẽtrem ſiſtat. Quod magis radice eius præſtatur. Candida aluo vtilis eſt. Vtraq; tamen propter nitroſum humorem quem habet in ſe, noxij ſucci eſt. Vnde ſuccus earum, cum melle naribus inditus, caput purgat. Aurium doloribus auxiliatur. Decoctum radicis & foliorum, furfures lẽteſq; deterget. Perniones fotu mitigat. Crudis folijs vitiligines nitro antea perfrictas, alopeciarum inanitates, atq; depaſcentia vlcera, illini prodeſt. Eruptionibus papularum, igni ſacro, ambuſtiſq;, cocta medetur.

De Portulaca ſylueſtri. CAP. CXXXVII.

ſ ylueſtris portulaca quam aliqui Aizoon ſylueſtre vocāt, alij Telephion, Romani illecebram, aliqui portulacam, Aphri mœmoen, Daci lax, Aegyptij mochmutim, folijs puſillis, ad ſatiuā accedētibus, hirſutis, latioribus. Naſcitur in petroſis. Nonnunq̄ in hortis. Folia oleæ habet, minora multo, plura & tenera, rubētes cauliculos, ex vna radice multos, in terra ſeſſiles, qui manducati bonum ſuccum pariunt, viſcoſi, & aliquantum ſalſi. Vis ei excalfactoria, acris, exulcerans. Diſcutit ſtrumas cum axungia illita.

De Portulaca. CAP. CXXXVIII.

p Ortulacæ vis adſtringit. Capitis doloribus, inflammationibus oculorum, cæteriſq;, cum polēta imponitur. Ardoribus ſtomachi, ſacro igni, veſicæ doloribus, auxilio eſt. Commanducata, dentium ſtupores ſedat. Stomachi & inteſtinorum æſtuationem, fluctioneſq; mulcet. Renes & veſicā adiuuat, etiā ſi eroſionē ſentiant. Veneris impetus exoluit. Succus epotus ſimili effectu prodeſt, in febribus valens. Contra teretes ventris tineas, cruentā excreationē, dyſenteriā, hæmorrhoidas, & profluuia ſanguinis, percocta efficax eſt. Item contra ſepis morſus. Ocularibus medicamentis vtiliſſime commiſcetur. Interaneis fluctione laborātibus, atq; vuluarum eroſionibus, infunditur. Contra dolores, quos æſtus excitauit, caput ex roſaceo & oleo fouetur. Eruptiones papularum in capite, cum vino emēdat. Vulneribus quæ ad ſyderationem ſpectant, ex polenta illinitur.

De Aſparagis. CAP. CXXXIX.

a Sparagus, quem aliqui Petreon, alij Myacantham, alij Myon vocant, vulgo notus eſt. Huius cauliculi in cibo, vētrem emolliunt. Vrinam cient. Radicis decoctū contra vrinæ difficultatem, regiū morbum, renum vitia, & coxendicum cruciatus, in potu proficit. Cum vino autem phalangiorum morſibus auxiliatur. Si decocti ſuccus ſuper dente contineatur, eius dolori medetur. Semen ad eadem valet. Canes vt aiunt, ſi decoctum bibant, emoriūtur. Aſparagum etiam naſci prodiderunt, arietis cornibus cōtuſis, atq; defoſſis. Quod quantum equidem ſentio, plane a veritate abhorret. Is tamen Aſparagus multis ramis fruticat, folijs fœniculi, numeroſis, radice rotunda, grandi, tuber habēte. Huius teneri cauliculi triti in vino albo, renum dolores ſedant. Aſſus autem coctuſve, vrinæ ſtillicidium, difficultatemq;, ac dyſenterias, mitigat. Radix cū vino aut aceto cocta, luxatos artus mulcet. Cum ficis aut ciceribus ſumpta, regium morbum ſanat. Coxēdicis cruciatus ſtranguriāq; leuat. Alligata radix, aut hauſtum eius decoctum, conceptum adimit, & ſterilitatem adfert.

De Plantagine. CAP. CXL.

a Rnoglosson alij Arnion vocant, alij Probation, alij Cynoglosson, alij Heptapleuron, alij Polyneuron, Magi Eurechnemona, Aegyptij Asonth, Romani plantaginē, Hispani thesaricā, Pœni Atijrcon. Duo eius genera. Minor folia habet angustiora, minora, molliora, læuiora & tenuiora, caule angulofo, in terra sessili, floribus pallidis, semine summis caulibus emicante. Altera maior & virentior, latis constans folijs, olerum generis. Cuius caulis cubiti altitudinem petit, angulosus, subruber, a medio ad verticem tenui semine circumdatus. Radicibus nititur teneris, hirsutis, candidis, digitum crassitudine æquantibus. Nascitur in lacunosis, sepibus, & locis humidis. Multo vtilior magna est. Vim habent folia exiccatoriam, constringentem. Quare omnibus malignis vlceribus, & fluctioni oportunis atq; elephanticis, sordidisq; illita prosunt. Profluuia sanguinis, vlcera quæ serpunt, epinyctidas, carbunculos, nomasq; cohibēt. Vetera vlcera & inæqualia cicatrice obducunt. Chironia sanāt. Sinus conglutinant. Morsibus canis, ambustis igni, inflammationibus, panis, parotidibus, strumis, ægylopijs, illita cū sale prosunt. Coctum cum aceto & sale olus, dysentericis, cœliacisq;, sumptum subuenit. Datur & in locum betæ cum lenticula coctum. In leucophlecmatia, inter aridas epulas, hærba decocta datur. Comitialibus & suspiriosis data proficit. Foliorum succus, colluta subinde oris vlcera, purgat. Cum cimolia aut cerusa igni sacro medetur. Fistulis infusus prodest. Lippitudinibus & aurium doloribus idem succus instillatur. Additur quoq; in oculorū collyria. Gingiuis cruore suffusis, & sanguinis reiectionibus, potu confert. Clystere dysentericis infunditur. Contra tabem datur in potu. Aduersus strāgulationes vuluæ, in vellere subijcitur, etiam si vulua fluctione laboret. Semen ex vino potum alui fluctiones & sanguinis excreationes sistit. Decocta radix & manducatu, & collutione, dētium dolores sedat. Eadem cum folijs, vlceribus renū & vesicæ in passo datur. Ferūt treis radices cum tribus vini cyathis, & pari aquæ modo, tertianis auxiliari, & quattuor quaternis. Sūt qui radicis gestamine, discutiendis strumis vtantur. Syriius plantaginis & calaminthæ, cum melle produnt ijs mederi, quos vires defecerūt, datum die secunda, & quarta, & parasceue, id est veneris die. Hoc autem veluti arcanum accipito, quod veraci experientia compertum est.

De Lauere seu sio. CAP. CXLI.

f Ion quod in aquis est, aliqui aquatilem anagalida, alij Darenion, alij lauer, alij Schinon aromaticum vocant. In aquis inuenitur, frutice pingui, recto, folijs latis, holusatro similibus,

ſed minoribus,& odoratis. Quæ cruda coctaq; eſu,calculos rumpunt, atq; excernunt. Vrinas cient. Menſes & partus extrahunt. Dyſenteri-cis in cibo auxiliantur. De Sio Crateuas tradit,hærbam eſſe fruticis ſpecie,pauca folia ferentem,rotunda,maiora q̃ mentæ,nigra & ad eru-cam accedentia.

De Siſymbrio. CAP. CXLII.

s Iſymbrion alij ſerpyllum vocant,alij veneris coronam, Romani veneream, aut euſteralem. In ſolo inculto naſcitur,mentæ hortenſis ſimilitudine, odoratius, latiore folio. Inſeritur coronis. Calfaciendi vim habet. Contra ſtillicidia vrinæ,calculoſq;, ſemen ex vino bibitur. Tormina & ſingultus ſedat. Folia in capitis dolore,fronti aut temporibus illinuntur. Item cõtra veſparum apiumq; ictus. Vomitiones potu cohibet.

De Altero Siſymbrio. CAP. CXLIII.

a Lterum ſiſymbrij genus, quod aliqui cardaminam, alij Sion appellãt. Ea hærba riguis gaudet,& eiſdem in locis, quibus ſion, prouenit. Quæ ideo nõnullis cardamina nominatur,q; guſtu cardamum,ideſt naſturcium repræſentet. Folia primum rotun-da prodeunt. Adulta erucæ modo findũtur. Id excalfacit. Vrinas mo-uet. Crudũ eſtur. Purgat lentigines,cutiſq; vitia in facie, noctibus im-poſitum,matutiniſq; detractum.

De Crithmo. CAP. CXLIIII.

c Rithmum, ſeu potius vt aliqui Crithamon, fruticoſa hær-bula eſt,cubiti altitudinem petens. Naſcitur in maritimis,& petroſis,folijs pinguibus,numeroſis,albicãtibus, veluti portulacæ,craſſioribus,& lõgioribus,ſalſo guſtu. Flores candidi ſunt. & ſemen ceu roriſmarini, odoratũ,molle,rotũdum,quod ſiccatũ rumpi-tur. Habet intus ſemẽ ruffum,radices digiti craſſitudine,tres aut quattuor,grati odoris & iucundi. Radix,ſemen,& folia incocta vino,potu vrinæ difficultati & regio morbo auxiliantur. Menſes cient. Eſtur crudum coctumve in holere. Seruatur etiam in muria.

De Coronopo. CAP. CXLV.

c Oronopus aliquibus Ammonos,alijs Aſtriõ, Pœnis Atirſitte, Romanis Caciatrix,alijs Stilago, alijs Sanguinaria dicitur. Oblonga hærbula eſt per terram repẽs,fiſſis folijs. Coquitur in holere. Radicem habet tenuem,adſtringentem, quæ in cibo cœliacis facit. Prouenit in ſemitis,iuxta domicilia,& locis incultis.

De Cicerbita ſeu Soncho. CAP. CXLVI.

ſ Onchon aſperum aliqui Cichorium vocant, Romani Cicerbitam aſperam, Aphri gathonem. Huius duo genera. Sylue-

ſtrior magis ſpinis horret. Alter teneritate quadã molleſcit, cibis expetitus, anguloſo caule, interdum rubicante, folijs in ambitu per interualla diſſectis. Vtriuſꝙ vis refrigerat. Modice adſtringit. Vnde æſtuanti ſtomacho & inflammationibus illiti proſunt. Succus eorum ſtomachi roſiones ſorbitione mitigat. Lac elicit. In vellere appoſitus, ſedis ac vuluæ collectionibus opitulatur. Tam hærba quam radix illita vibratis a ſcorpione ictibus ſubuenit. Alter ſonchus tenerior, arboris inſtar, latis conſtans folijs. Eum qui ramos habet, folia diſtingunt. Sed ad eadem pollet.

De Intubo & ſeri. CAP. CXLVII.

ſ Atiuam Serin alij Picrida appellant, Aegyptij Agon, Romani intubum. Duum generum eſt. Altera ſylueſtris, quæ picris & cichorion vocatur. Altera latioribus folijs conſtat. Stomacho q̄ hortẽſia vtilior. Quæ iterũ in duas ſpecies digeritur. Vna folio latiore prodit, lactucarũ ſimillima. Altera anguſtiore eſt folio, & guſtu amara. Vtraꝙ refrigerat & adſtringit. Stomacho vtiliſſima. Aluum ſiſtit cocta, ſi cũ aceto adſumatur. Sylueſtres ſtomacho meliores. Quandoquidẽ æſtuantẽ ipſum, & quẽ imbecillitas vexet, leniũt. Cardiacis per ſe, aut cũ polenta, vtiliter illinuntur. Podagris & oculorũ inflammationibus auxilio ſunt. Hærba cum radice illita, percuſſis a ſcorpione ſubuenit. Igni ſacro cum polenta medetur. Succus cum ceruſa & aceto valet ad illitus eorum quæ refrigerationem deſyderant.

De Condrilla. CAP. CXLVIII.

c Ondrilla, quam aliqui cichorion, alij Serin appellant, caulem, flores, & folia habet cichorio ſimilia. Qua ex cauſa nonnulli ſylueſtris intubi ſpeciẽ eſſe pronunciarũt. Verũ tenuior tota eſt, in cuius ramulis, gummi maſtices ſimillimũ, tuberculo fabæ inueniri ſolet. Quod cum myrrha tritum, & linteo appoſitum inſtar oliuæ, fœminarum menſes trahit. Tuſa cum radicibus tota, adiecto melle, diuiditur in paſtillos, qui nitro ammiſti vitiligines emaculant. Gummi inordinatos pilos replicat. Quod item tenera radix efficit, ſi intincta ſucco acus, pilis admoueatur. Contra viperas in vino pota proficit. Succus decoctæ, in vino, aut per ſeſe potus, aluum ſiſtit. Aliud habetur condrillæ genus, folium ferens oblongum, circumroſum, humi ſparſum, caulem ſucco madentem lacteo. Radice tenui, rotunda, leui, vegeta, flaueſcente, ſuccoſa. Cuius & caulis & folia cõcoquendi vim habent. Succus incommodos palpebrarum pilos reflectit. Naſcitur in lætis & cultis.

De Cucurbita. CAP. CXLIX.

c

Vcurbita esui apta. Cruda illitu tumores & abscessus mitigat. Ramenta eius infantibus cõtra capitis ardorẽ, quã syriasin vocant, in sincipite illinũtur. Oculorũ inflãmationes podagrasq; refrigerant. Succus e ramentis tusis per se, aut cũ rosaceo infusus, auriũ doloribus auxiliatur. Adustiones cutis illitu adiuuat. Totius feruefactæ & expressæ succus, cum melle exiguo & nitro potus, aluũ leniter resoluit. Vinũ in cucurbitam recentẽ excauatam infusum, si mistum sub diuo teneatur, potu aluum læuigabit.

De Cucumere satiuo. CAP. CL.

s

Atiuus cucumis aluo & stomacho perq̃ vtilis habetur. Refrigerat, qui corruptionẽ nõ sentit. Vesicæ prodest. Olfactu reuocat, quos animus liquerit. Semẽ modice vrinam mouet. Cũ lacte aut passo vesicæ exulcerationibus subuenit. Illita cũ vino folia morsus canum sanant, & epinyctidas cum melle.

De Pepone. CAP. CLI.

p

Eponis caro in cibis, vrinã cit. Inflãmationes oculorũ illita sedat. Ramẽta eius cõtra adustionẽ infantiũ, quã syriasin vocãt, sincipiti imponũtur. Fronti admota oculorũ fluctiones auertunt. Succus cum semine, adiecta farina, siccatus in sole cogitur in smegmata, quæ faciẽ repurgãt & nitorẽ afferũt. Radix sicca, & ex hydromelite pota drachmæ põdere, vomitionẽ mouet. Si quisq̃ moderate secũdam cœnam vomere cupiat, geminis obolis sit contẽtus. Sanat quoq; illita cum melle, vlcera cõcreta in modũ faui quæ cæria vocãt.

De Lactucis. CAP. CLII.

l

Actucæ satiuæ, quibus natura refrigeratrix inest, stomacho gratæ habẽtur. Somnũ cõciliãt. Aluũ emolliũt. Lac euocãt. Verũ decoctæ magis alũt. Stomachicis illotas esse prodest. Epotũ semen, assiduas libidinum imaginationes in somno, compescit. Et veneri refragatur. Frequẽtiores tamẽ in cibo, claritati oculorũ officiunt. Muria condiũtur. Cũ in caulẽ exierunt, vim quãdã nanciscuntur, succo aut lacti syluestris lactucæ similem.

De Lactuca syluestri. CAP. CLIII.

s

ylueſtris lactuca, quã magi sanguinẽ Titani, Zoroastres Pherombion, Romani Lactucã syluestrẽ appellãt. Satiuæ similis est, sed lõgior caulis, & cãdidiora folia, graciliora, & asperiora. Amaro gustu est, & viribus aliquãtũ papaueri similis. Vnde lacteũ eius succũ aliqui meconio permiscuerũt. Aquã per aluũ elicit, potus in aceto mulso succus ad duos obolos. Argema caliginemq; repurgat.

Contra aduſtiones efficaciter illinitur, cum lacte mulierum. In ſumma ſomnum allicit. Doloris leuamentum præſtat. Menſes trahit. Contra ſcorpionũ & phalãgiorum ictus bibitur. Semẽ nõ aliter q̃ ſatiuæ, libidinum imaginationes in ſomno amolitur, ac venerẽ arcet. Succus ad eadem valet, ſed viribus infirmior. Reponitur in fictili nouo lac eius, antea, vt in alijs liquaminibus moris eſt, inſolatum.

De Gingidio. CAP. CLIIII.

Ingidiũ aliqui lepidion, Romani biſacutũ, Aegyptij doryſa
g trũ, Syri Adoriũ, Aphri Tiricta appellãt. In Syria & Cilicia plerũq; naſcitur. Hærbula ſylueſtri paſtinacæ ſimilis, tenuior, & amarior, radice parua, cãdicãte, ſubamara. Olus hoc crudũ, coctũ, cõditũve eſtur magna ſtomachi vtilitate. Vrinã cit. Decoctũ ex vino potũ veſicæ prodeſt.

De Scãdice. CAP. CLV.

Candix, quã Romani hærbã ſcanariã, aut aculã nominãt, ſyl
ſ ueſtre olus eſt, amarũ, ſubacre. Quod crudũ coctũve mãditur. Stomacho & ventri vtile, Decoctũ in potu, veſicæ, renibus & iocineri confert.

De Gallinaceo pede ceu caucalide. CAP. CLVI.

c Aucalis quam alij Caucũ, alij ſylueſtre daucun, alij myitin, Democritus Brion, Romani pedẽ gallinaceũ, aut pedẽ pulli, ægyptij ſeſelin vocant, cauliculo eſt dodrantali, aut maiore, hirſuto, folijs apio ſimilibus, fœniculi modo per extrema multifidis, hiſpidiſq;, candida in cacumine vmbella, ſuauiter olente. Crudum coctũve olus eſtur. Vrinã mouet.

De Eruca CAP. CLVII.

Vzomon Romani Erucam vocant, ægyptij Ethericẽ, pœni
e aſuric. Cruda eruca venerẽ largiore cibo concitat. Semen eodem effectu prodeſt. Vrinã cit. Aluo perq̃ cõmodata. Semine ad condimẽta vtuntur, quod vti in longũ tẽpus aſſeruetur, adiecto lacte aut aceto, digerunt in paſtillos. Gignitur etiamnũ ſylueſtris eruca, maxime in iberia, quæ occidentẽ ſpectat. Cuius ſemine pro ſinapi incolæ vtuntur. Vrinam vehementius pellit, multo ſatiua acrior.

De Ocimo. CAP. CLVIII.

Cimũ vulgo cognitũ. Id copioſiore cibo oculorũ aciẽ hebe
o tat. Aluũ mollit. Spiritum mouet. Vrinã pellit. Lac euocat. Aegre tamẽ cõficitur. Illitũ cũ polline polentæ, aceto & roſaceo, pulmonũ inflãmationibus auxilio eſt. Draconis marini et ſcorpionis ictibus per ſe prodeſt, & cũ vino chio oculorũ doloribus. Succus viſus caliginẽ abſtergit. Deſtillationes exiccat. Semẽ potũ cõuenit inſaniẽtibus, difficili vrinæ, inflatiſq;. Naribus hauſtũ ſubinde mouet ſternutamẽta. Quod idẽ hærba efficit. Sed oculos premi neceſſum

eſt,cū ſternutamētū vrget.Sūt qui in cibis abdicādū cēſeāt.Quādoqui dē mādūcatū, & in ſole poſitū,vermiculos gignat.Aphri autē adijciunt,ſi feriātur a ſcorpione,qui Ocymū ederit,nullo cōflictari dolore.

De Orobanche. CAP. CLIX.

o Robanchen,alij Cynomorion appellāt, a ſimilitudine canini genitalis, Cyprij tyrſinen, cōmuniter lycon. Cauliculus eſt ſeſquipedalis & iterdū maior,ſubruber, hirſutus,tener,folio pingui, flore luteo, aut cādicāte,radice digiti craſſitudine,& cum ariditate flacceſcit caulis, fiſtuloſa.Hāc inter legumina naſci cōſtat,& ea ſtrangulare.Vnde Orobanche ſibi cognomētum vſurpauit.Eſtur vt olus cruda,& in patinis aſparagi modo decocta.Legumentis addita,coctionē accelerare creditur.

De Barbula hirci. CAP. CLX.

b Arbula hirci quæ ab alijs come vocatur,breui eſt caule,folijs croci,radice lōga, dulci,ſupina, magno ſuper caulē calyce, e cuius ſummo ſemen nigrū depēdet. Vnde nomē inditū eſt, Hærba eſui apta eſt.

De Ornithogalo. CAP. CLXI.

o Rnithogalū cauliculus eſt tener, cādicās,tenuis,ſeſquipedalis,tribus aut quattuor in cacumine mollibus agnatis, a quibus flores prodeunt,foris hærbacei,& cū hiantes ſe pandunt lactei viſuntur.Inter quos diſectum vt milio capitulū emicat. Coquitur cū pane vt melanthiū.Radix bulboſa,cruda & cocta manditur.

De Tuberibus. CAP. CLXII.

t Vbera rotundæ radices ſunt,ſine caule,ſine folijs,flaueſcentes. Vere fodiuntur.Cruda & cocta eduntur.

De Smilace. CAP. CLXIII.

h Ortenſia ſmilax frutex,cuius ſemen a nonnullis lobia vocatur.Folia habet hederæ,molliora tamen,tenues caules, & capriolos vicinis fruticibus circumuolutos, qui tantum adoleſcunt,vt topiarum quoddam tabernaculū effingere videatur.Fructū fœnigræci profert longiorē,& corpulentū, in quo ſemina renū ſimilia ſed inæquali colore recludūtur,quæ quadā ex parte fulueſcūt.Fructus cū ſemine in oleribus aſparagi modo māditur. Vrinā ciet,& tumultuoſa ſomnia facit.

De Medica. CAP. CLXIIII.

m Edica cum recenter prodijt,folijs & caule trifolio pratenſi ſimilis eſt. Procedens vero folia contrahit, caules edens trifolij, in quibus ſemen lendis magnitudine dependet. Quod in cornicula incuruatur. Id ſiccatum iucundi ſaporis gratia, conditaneo ſali ammiſcetur. Viride ſemē quibus refrigeratione opus eſt illitu ſuffragatur.Hærba tota pro gramine vtuntur,qui pecora alunt.

De Aphaca. CAP. CLXV.

Phaca in aruis nascitur, altior lenticula, tenuioribus folijs.
a Siliquas maiores fert, in quibus terna quaternave semina, lē
te minora, continētur. Quæ adstringendi vim habēt. Quare
torrefacta, stomachi aluiq; fluctiones sistunt, si fresa lentis more deco-
quantur. De Porro capitato. CAP. CLXVI.

Apitatū porrū inflationē facit. Noxiū succū creat. Tumul-
c tuosum somnū parit. Vrinā ciet. Aluo accōmodatur. Exte-
nuat. Oculorū aciē hebetat. Menses pellit. Sed lædit exulce-
ratam vesicā renesq;. Cū ptisana vero coctū esu pectoris vitia extra-
hit. Coma eius in aqua maris & aceto cocta, in desessionibus, ad præ-
clusiones vuluæ & duricias, vtilis habetur. Porrū bis aqua mutata co
ctū, aut frigida maceratū, dulcescit, & multo minus inflat. Semē acrius
est, & quādam adstrictoriā vim habet. Quare succus cū aceto, addito
thure aut manna, sanguinis profluuia sistit, maxime si naribus erum-
pat. Venerē stimulat. Contra omnia thoracis vitia tabēq;, pro delin-
ctu efficax est. Arteriā esu purgat. Sed si assidue estur, visus obscurita-
tem inducit. Stomacho aduersatur. Succus ex melle potus, aut illitus,
cōtra bestiarū morsus auxilio est. Cū aceto & thuris polline, lacte aut
rosaceo, vtiliter auriū doloribus & sonitui instillatur. Varos tollunt
folia illita cū vua rhois, qua ad obsonia vtuntur. Epinyctidi medētur.
Crustas ex sale illita rūpunt. Veteres sanguinis reiectiones cohibent,
si binis drachmis & æquali baccharum myrti pondere bibantur.

De Ampeloprasso. CAP. CLXVII.

Mpeloprassum stomacho magis aduersatur. Et plus porro
a excalfacit. Vrinam & menses vehemētius ciet. Id contra ser-
pentium morsus esse conuenit.

De Cepa. CAP. CLXVIII.

Rommyon aliqui Polijdos vocāt, magi calabotim, Roma-
c ni Cepam. Cepa lōga acrior est q̄ rotūda, Itē flaua q̄ candi-
da, & sicca q̄ viridis, & cruda q̄ cocta, aut condita. Omnes ta
men mordent. Flatus gignūt. Appetentiam inuitant. Sitim mouēt. Et
extenuant. Fastidiū pariunt, & expurgāt. Aluo vtiles sunt. Eæ detra-
ctis purgamētis in oleū coniectæ, hæmorrhoidas, reliquosq; excretio-
num exitus laxāt, subditæ pro balanis. Succus cū melle illitus oculo-
rū hebetudinibus, argemis, nubeculis, & icipiētibus suffusionibus au-
xiliat. Anginæ eodē perungūtur. Suppressos mēses pellit. Caput pur
gat naribus infusus. Canis morsibus cū aceto ruta & melle illinit. Cū
aceto autē perūctas in sole vitiligines sanat. Et cū pari spodio scabras
lippitudines sedat. Varos cū sale reprimit. Contra calceamētorū attri-

tus,cũ gallinaceo adipe vtilis est.Citæ aluo prodest.In auribus sonitũ ac grauitatẽ emẽdat.Ad purulẽtas aureis & eliciẽdã earũdem aquã valet.Alopeciæ earũ succo perfricantur,qui celerius q̃ alcyonium,pilos euocat. Largiore cibo cepa capitis dolores ciet. Coctaq; vehemẽtius vrinã pellit. Eos lethargicos efficit, qui valetudinibus aduersis, ea etiã cocta,plus æquo vescãtur.Cum passis vuis & fico illita,tubercula concoquit, & celerrime rumpit.

De Allio. CAP. CLXIX.

Llium græci Scorodon,alij Geboscon,alij Elaphoboscon
a vocãt. Quoddam satiuũ atq; hortensium habetur. Quod in ægypto,singulari vt porrũ capite cõstat,dulce,in purpureũ vergẽs,paruũ.Reliqua vero magna & cãdida, ex pluribus coagmentãtur nucleis,quos aglithas græci nominãt. Aliud est syluestre quod opioscorodon id est anguinũ vocãt. Vis alij acris est.Excalfacit.Mordet.Excernit.Aluũ turbat.Inflationes facit.Stomachũ exiccat.Sitim gignit.Flatũ permouet.Aciẽ oculorũ esu hebetat. Eosdẽ effectus præbet anguinũ,quod & elaphoscorodon dicitur. Latas ventris tineas in cibo sumptũ abigit.Vrinas detrahit. Contra viperarũ ictus,& priuatim hæmorrhoidũ prodest, ita vt non aliud magis, si cum vino iugiter adsumatur,aut tritũ in eodẽ ebibatur. Cõtra rabiosorũ morsus & illitu & cibo valet. Magnæ & allio vtilitates contra aquarũ mutationes.Vocẽ clarificat. Veterẽ tussim crudũ coctũ ve lenit. Potũ autẽ cũ origani decocto,pediculos & lendes enecat. Cremati cinis illitus sugillationibus cũ melle,& alopecijs cũ nardino vnguine,medetur. Eruptiones papularũ cũ oleo & sale sanat. Vitiligines,lichenas, lẽtigines, vlcera capitis manãtia, lepras, & furfures,eximit. Cum thure et teda decoctũ,dentiũ dolorẽ leuat,si in ore cõtineatur.Cõtra venenatos muris aranei morsus,cũ ficulneis frondibus & cumino illinitur. Feruefactæ comæ ius,fœminarũ desessionibus additũ,menses & secũdos partus extrahit.Alliũ eiusdẽ gratia suffitur.Factũ ex eo & nigra oliua intritũ,esu cit vrinã.Laxat venarũ spiracula.Hydropicis vtile.

De Scordoprasso. CAP. CLXX.

Cordoprassum magnitudine porrũ æquat, qualitatũ porri
f & allij particeps. Vnde promiscuas sibi vires ex vtroq; vendicauit,effectus allij & porri præbẽs,inefficacius tamẽ. Coctum porri modo dulcescit,& in olerum vicem transit.

De Sinapi. CAP. CLXXI.

Inapi hortensiũ, aliqui napi, Romani Sinapi vocãt. Eligi
f debet maturũ,valde russũ,nõ magnopere siccũ,sed quod fractũ interne virescat,& quoddã succo madeat, cæsium colore,

Siquidē recēs id genus ,adultū́qꝫ habetur. Ad calfaciendū́it, extenuandū , extrahendū , efficax est. Ad eliciendā capitis puitā manditur. Cōtra præduros tōsillarū tumores,ac veterē callosáqꝫ arteriæ scabriciem,succus ex aqua & melle, conuenienter gargarizatur. Sternutamenta ciet,tritum & naribus admotum. Comitialibus quoqꝫ auxiliatur. Fœminas vuluæ strangulatu oppressas excitat. Lethargicis,deraso capite,illinitur cum ficis amistum,donec rubescat locus. Ad coxendicum cruciatus,lienes, & omne genus dolores confert, cū permutandæ valetudinis causa, ex alto vitia extrahenda sunt. Alopecijs illitum medetur. Faciem purgat. Sugillata cū melle adipe aut cærato rapit. Feræ impetigines, & lepræ,eo cum aceto perunguntur. Contra febrium circuitus aridum bibitur, aut potui polētæ modo inspargitur. Extrahētibus emplastris,scabiemqꝫ extenuantibus, vtiliter ammisceri solet. Grauitati aurium & sonitui,cum fico impositum prodest. Succus ad hebetudines oculorum & genarum scabricias magna vtilitate illinitur. Expressus recenti semine succus in sole siccatur.

De Nasturcio. CAP. CLXXII.

Ardamon alijs Cynocardamon,alijs iberis,alijs Cardaminaca, Aegyptijs Semeth, Romanis Nasturcium dicitur. Optimū cōstat esse Babilonicū. Omniū semen est acre. Excalfacit. Stomacho aduersatur. Aluum turbat. Tineas excutit. Lienē imminuit. Partus exanimat. Vrinā cit. Venerem stimulat. Sinapis & Erucæ simile intelligitur. Lepras & impetigines absterget. Illitū cum melle lienem extenuat. Fauos expurgat. Pulmonū vitia extrahit, sorbitionibus incoctū. Serpentiū venenis potū resistit, atqꝫ eas suffitu fugat. Capillorū defluuia cohibet. Carbūculos ad suppurationē perducit & rumpit. Coxendicibus cum polēta commode ex aceto illinitur. Tumores collectionesqꝫ discutit. Emittit furunculos, illitum cum muria. Hærbæ ad omnia eadem effectus, licet minor.

De Thlaspe. CAP. CLXXIII.

Hlaspi aliqui Thlaspidion,alij Sinapi persicū, alij Myiten, alij syluestre sinapi,alij Dasmophon,alij Myopterō, alij Bitron, Egyptij Sintēpsum. Romani Scādulatiū, alij Capsellam,aut pedē gallinaceū vocant. Hærbula angustis folijs, digitali longitudine,in terram versis,suppinguibus,in cacumine diuisis,sesquipedali cauliculo,tenui,non sine adnascentibus ramis, fructu circa ipsum totū,ab extremo in latius se pandēte,semine nasturcij incluso,lēticulæ effigie,nisi quod infringitur. Vnde nomē accœpit. Flos albicat. Nascitur in semitis, & sepibus, fossisqꝫ. Semen asperi gustus, excalfaciens. Bilem & pituitam vtrinqꝫ extrahit, potum acetabuli mensura. Pro-

dest ischiadicis infusum. Sanguinem potu educit. Internas suppurationes rumpit. Menses ciet. Sed partus enecat. Alterum Thlaspi tradit Crateuas, quod aliqui persiconapi vocant, latis folijs, radicibus magnis, vtile ischiadicorum infusioni.

De Arabide. CAP. CLXXIIII.

Arabis hærba ad cubiti altitudinẽ assurgit, tenues spargẽs ramos, et ex vtroq; latere folia, ceu lepidij, sed molliora, et cãdidiora. In cacumine vero sabuci vmbellã gerit, cãdidos flores habentem. Hærba hæc cum ptisana coquitur, in cappadocia maxime. Semen aridũ pro pipere obsonijs ammiscetur.

De Irione. CAP. CLXXV.

Erysimon aliqui chamæplion, Latini irionem vocãt, magi herculis alphita, Aegyptij erethmon. Iuxta vrbes, domicilia hortosq; nascitur, folijs erucæ syluestris, cauliculis in lori modũ lentis, floribus luteis, siliquis in cacumine gracilibus, vt fœnogræco corniculatis, semine nasturcij, exiguo, vrentis gustus. Contra thoracis fluctiones efficax est, & si purulenta extussiuntur. Regio morbo & lumborum vitijs prodest. Cõtra venena in delinctu cum melle datur. Illinitur ex aqua aut melle vtiliter cæcis carcinomatibus, parotidibus, duricijs mammarum, & testium inflammationibus. In totum extenuat, & calfacit. Mitius multo ad clysteres fiet, si aqua madescat atq; torreatur, vel linteo illigatum, oblito adipe perassetur.

De Pipere. CAP. CLXXVI.

Piper in India nasci, breui arbore traditur. Quæ inter initia, prælongum fructum, veluti siliquam promit. Quod longũ piper est. Habet intus aliquid tenui milio simile, quod tandẽ in perfectum piper euadit. Id autẽ suis temporibus adultum, racemos emittit grana ferentes, quæ noscimus. Ea acerba candidum piper faciunt, aptum ocularibus remedijs, antidotis, & medicaminibus, quæ cõtra venenata parantur, theriaca vocãt. Longũ vero vehementius mordet. Et quoniam priusq̃ ematurescat decerptum est, subamarum relinquitur. Antidotis & theriacis medicaminibus expetitum. Nigrũ vero, vtpote quod tempestiua maturitate collectum sit, odoratum esse cõstat, candido suauius, acrius & ori gratius, necnon ad condimẽta vtilius. Sed cãdidum, adhuc in acerbum vergens, prædictis infirmius est. Eligi oportet grauissimum, plenum, nigrum, sine multis rugis, recens, minime furfurosum. Inueniuntur etiamnũ in genere nigri semina macie confecta, cassa & inania, quod vocant brasma, Indorum lingua, sic significante abortum. Vis omnium excalfacit. Vrinam ciet. Cõcoquit. Extrahit. Discutit. Absterget caliginem quæ oculis obuersatur.

Piper febrium rigoribus siue potu, siue illitu, subuenit. Serpentiũ morsibus auxiliatur. Partus extrahit. Conceptum adimere creditur, statim ab initu suppositum. Tussi omnibusq; pectoris vitijs siue eclegmate, siue potu, succurrit. Anginæ eo & melle conuenienter perungũtur. Potum cum recentibus lauri folijs, tormina discutit. Cum vua passa manducatum pituitam a capite elicit. Valitudinem tuetur. Dolores finit. Appetentiam mouet. Concoctionem adiuuat, in embammata additum. Strumas cum pice discutit. Vitiligines ex nitro emaculat. Fictili nouo, vt aiunt, motum torretur. Non est huius arboris radix gingiber, vt aliqui existimauere, sicuti paulo post ostendemus. Namq; piperis radix costo similis est, gustum calfaciens, eiq; hygræ cognomentum est. Hæc lienem reprimit, cum aceto illita aut pota. Caput etiam purgat, manducata cum vua taminia quam staphidem agriam vocant.

De Gingiberi. CAP. CLXXVII.

g Ingiberis sui generis plãta est, in troglodytica Arabia magna ex parte nascens. Qua virente ad multa, perinde ad quæ nos ruta, vtuntur. Et primis potibus & edulijs ammiscent. Huius radices cyperi modo paruæ sunt, candicãtes, & odoratæ, atq; piper sapore imitantur. Eligi debent quæ teredines non nouerunt. A multis tamen ob id condiuntur, q; celeriter cariem sentiant. Fictilibus in italiã asportãtur. Gingiberis cibo cõueniens est. Et cũ condimento assumitur. Excalfactoriam vim & excoquentem habet. Aluum leniter emollit. Stomacho vtile est. Efficax aduersus ea quæ oculis caliginem offundunt. In antidota addi solet. In totum piperi viribus nõ dissimile.

De hydropipere. CAP. CLXXVIII.

h ydropiper apud aquas nascitur, quæ stagnant, aut pigro lapsu repunt. Caulem ædit angulosum, prædurum, multis alis concauum, folia mentæ, maiora, molliora, candidioraq;, gustu piperis, acri, citra tamen illam odoris gratiam. Fructum acrem in surculis paruis, prope foliã racematim cohærẽtem. Folia cum semine illita tumores veteresq; duricias discutiũt. Sugillata delẽt. Quæ postq̃ inaruerũt, tusa pro pipere in obsonijs ammiscentur. Radix parua, nullius in medicina momenti.

De Ptarmica. CAP. CLXXIX.

p Tarmica frutex est, surculos habens paruos, multos, & rotũdos, abrotono non dissimiles, & circa eos folia oleæ, lõga, & in cacumine capitulũ vti anthemidis, paruũ, rotundũ. Quod suo acri odore sternutamẽtum excitat. Vnde nomẽ accœpit. Folia cũ

floribus illita ſugillationes rapiunt. Flores ſternumenta efficaciſſime mouent. Naſcitur in montibus & petroſis.

De Radicula ſeu lanaria hærba. CAP. CLXXX.

ſ Truthium ab aliquibus Cerdon, ab alijs Catharſis, ab alijs Struthocamelus, a quibuſdã chamærrhyton, a magis Calyrhyton, a Latinis lanaria hærba aut radicula appellatur. Nota eſt hærba, qua purgãdis lanis vtuntur, qui eas eluunt. Huius radix eſt acris. Vrinam ciet. Prodeſt tuſſi, quam iecur excitauit, & orthopnœæ ex melle ſumpta cochlearis mẽſura. Aluũ ſoluit. Eadem cũ panace & capparis radice, calculos frãgit, & cum vrina exturbat. Duriciem lienis abſumit. Menſes impoſita trahit. Partus enecat. Cum polẽta autem & aceto illita, lepras tollit. Tubercula diſcutit, cũ farina hordeacea & vino decocta. Miſcetur & malagmatis & colyrijs claritatis cauſa. Sternutamenta mouet. Per os purgat, trita cũ melle & naribus infuſa.

De Cyclamino. CAP. CLXXXI.

c yclaminus a quibuſdã Cyſanthemon, ab alijs Cyſſophyllon, ab alijs Chelonion, alijs ictyopheron, ab alijs Silene, a Zoroaſtre Triphalites, ab Oſthane Aſpho, a Magis Miaſpho, Aegyptijs Theſce, a Romanis rapũ terræ aut terræ vmbilicus vocatur. Folia habet hæderæ, purpurea, varia, in quibus ſuſq; deq; albicãt maculæ, caule nudo, quaternos digitos æquãte, floribus in eo purpureis, roſarum effigie, radice nigra & aliquantum lata, vt rapum videri poſſit. Quæ cum hydromelite pota, pituitam aquamq; detrahit. Mẽſes potu appoſituve ciet. Tradunt, ſi prægnans radicem tranſgrediatur, abortum fieri. Partũ appenſa accelerat. Contra venena præſertim leporis marini, ex vino bibitur. Illita cõtra ſerpentium ictus remedio eſt. Radix immiſta vino inebriat. Regium morbum diſcutit, tribus drachmis pota, cum paſſo aut diluto mulſo. Sed oportet eum qui ebibit, multis veſtibus contectum, loco calido, & perfrictionibus tuto, recumbere, quo facilius exudet. Eiecti autem ſudores fellei colore inueniuntur. Succus eius ad purgandum caput, naribus infunditur. Ad deijcienda quoq; alui excrementa, in vellere ſedi ſubijcitur. Illito vmbilico & imo ventre coxarum tenus, aluum emollit. Sed abortum efficit. Suffuſionibus, & retuſæ oculorum aciei, oblitus cum melle ſuccus prodeſt. Medicamentis abortum inferentibus, ammiſcetur. Succus cũ aceto illitus, prociduã ſedem reſtituit. Exprimitur tuſa radice ſuccus, & ad mellis craſſitudinem decoquitur. Radix cutem purgat. Eruptiones papularum reprimit. Vulneribus ex aceto aut melle medetur. Lienem abſumit. Vitia cutis in facie, & alopecias emendat. Eius decocto

luxata, podagras, & capitis vlcuſcula, pernioneſq; foueri congruum eſt. Ipſaq; in oleo vetere ferueſacta, illito oleo, vlcera ad cicatricē perducit. Cauata radix oleo expletur, & cinere feruenti imponitur, adiecto interdū tyrrhenicæ cæræ momēto, vt ſtigmēti craſſitudinē vnguētum cōtrahat, cum primis vtile pernionibus. Radix ſcyllæ modo cōciſa reponitur. Narrant ad amatoria aſſumi contuſam, & in paſtillos diuiſam. Naſcitur in vmbroſis, maxime ſub arboribus.

De Altera Ciclamino. CAP. CLXXXII.

E
St & altera Cyclaminus, quam Ciſſanthemon, aut Ciſſo-
e phyllon vocant, minoribus q̄ hedera folijs, geniculatis cau-
libus, craſſiſq;, circa vicinas arbores capriolorū modo ſevo
luētibus, flore cādido, odorato, acinis hederæ mollibus, lenti guſtus, aliquantulum acris, radice ſuperuacua. Naſcitur in aſperis. Huius acini, drachmæ vnius pondere poti cum vini albi cyathis duobus triginta diebus, lienem per vrinam & aluum abſumunt. Ad orthopnœam bibitur. Reliquias a partu purgat.

De Dracunculo. CAP. CLXXXIII.

D
Raguntium magnū aliqui Aron, alij Iſaron, alij Iaron, alij
d Geracicon, alij Biaron, alij Armiagrion, alij Cyperida vo-
cant. In vmbroſis ſepibus gignitur. Caulem habet rectum, læuem, duum cubitorum, baculi craſſitudine, verſicoloribus draconū maculis, purpureis tamen euincentibus. Folia rumicis, inflexa. Fructū ſummo caule facit, racemoſum, coloris primum cineracei, mox per maturitatem in crocum & purpuram vergentis, radicem prægrandem, rotundam, candidam, cortice tenui veſtitam. Colligitur, & dum matureſcit ſuccus exprimitur, ſiccaturq; in vmbra. Radix quoq; meſſibus effoditur. Elotaq; particulatim cōciditur, & funiculo tranſfixa ſiccatur in vmbra. Cum diluta potione crudam coctamve, cum melle delingi prodeſt, contra orthopnœas, rupta, cōuulſa, tuſſim, & deſtillationes. Pota cum vino venerem ſtimulat. Vlcera quæ cacoethe vocantur, atq; phagedænica expurgat, Præſertim cum vite alba. Ex ea & melle collyria ad fiſtulas et partus euocādos cōponūtur. Ad vitiligines cū melle, efficaciter illinitur. Polipos & carcinomata abſumit. Succus ad oculorum medicamenta, item contra nubeculas, caliginem, albugineſq; effectum præbet. Herbæ radiciſq; odor, teneros cōceptus abortu vitiat. Item ſi triginta grana eius in poſca bibantur. Sunt qui eius ſuccum cum oleo, aurium doloribus infudere. Quinetiam folia, vtpote quæ adſtringant, vulneribus recentibus impoſuere, & cocta in vino pernionibus. Qui folia manibus affricuerit, aut radicē exemerit poſſe a vipera feriri, inficiantur.

De Dracunculo paruo. CAP. CLXXXIIII.

Racũculus paruus folio cõſtat hederaceo, magno, cãdidis
d notis inſigni, caule recto, bicubitali, verſicolore, maculis re-
ſperſo purpureis, ita vt anguẽ plane referat, baculi craſſitudi
ne. Fructus ſũmo caule racematim cohæret, colore primũ felleo, & cũ
ematuruit, croceo, guſtu feruẽs, mordaxq́, radice rotunda, bulboſa, ra-
phano nõ abſimili, tenui obducta cortice. Naſcitur in ſepibus vmbro-
ſis. Seminis ſuccus cum oleo inſtillatus, aurium dolorem mitigat. Na
ribus etiã ex lana impoſitus, polipum abſumit. Carcinomata illitu ſi-
ſtit. Triginta eius grana, ſi in poſca bibantur, abortus inferunt. Odo-
rem aiunt poſteaq̃ flaccidi flores emarcuerunt, conceptus adhuc tene-
ros enecare. Radix excalfacit. Orthopnœis, ruptis, vulſis, tuſſi, deſtil-
lationibus, auxiliatur. Humores pectoris excreatu faciles reddit, ſiue
cocta toſtaq́ cum melle, aut per ſeſe edatur, ſiue farina eius ex melle de-
lingatur. Vrinam pellit. Venerem excitat, cum vino pota. Phagæde-
nas vlcerum, & quæ cacoethe vocantur, trita cum melle & brionia al-
ba, expurgat, & ad cicatricem perducit. Collyria ex ipſa ad fiſtulas &
eijciendos partus fieri ſolent. Qui radice ſuas manus perfricuerumt, a
viperis feriri negantur. Illita ex aceto vitiligines emaculat. Folia recen
tibus vulneribus, concerptorum linteolorum vice, cõuenienter impo-
nuntur. Decoctam in vino pernionibus appoſuiſſe prodeſt. Caſeus fo
lijs inuolutus, a putredine defenditur. Succus radicis ad nubeculas, al
bugines, & oculorum caligines cõuenit. Radix cruda cocta ve, ad ſa-
norũ vſus, pro olere recipitur. In gymnetidibus iſulis, quæ calarides
vocantur, coctam radicem cum melle multo, in cõuiuijs placentarum
loco offerunt. Radix meſſibus effoditur, lotaq́ fruſtatim conciditur,
& lino traiecta ſiccatur in vmbra, & ita reconditur.

De Aro. CAP. CLXXXV.

Ron apud ſyros Lupha vocitatũ, aliqui Alymon, alij Thy
a mon, alij Dracontiam, Cyprij Collocaſſion dicũt. Folia
emitit dracunculi, ſed longiora, & paucioribus diſtincta ma-
culis, caulem ſuppurpureum, dodrantalem, piſtilli ſpecie, a quo croce-
um ſemen exit. Radice dracũculi alba, quæ decocta eſtur, vtpote cum
minus acris ſit. Folia ad eſum condiuntur, & arida per ſe, decocta mã-
duntur. Radix ſemen & folia, dracunculi vires habent. Priuatim ra-
dix ex fimo bubulo podagris illinitur, & dracunculi more reponitur.
In totum ob mitiorem eius acrimoniam, in cibum expetitur.

De Ariſaro. CAP. CLXXXVI.

Riſarum exigua hærbula eſt, cuius radix oleæ magnitudinẽ
a implet, longe maioris q̃ Aron acrimoniæ. Vnde illitu no-

mas ſiſtit. Fiũt collyria ex ea ad fiſtulas. Illitu radicis, genitale animalis cuiuſcunq; in perniciem agitur.

De Haſtula regia. CAP. CLXXXVII.

Aſtulã regiã græci aſphodelon, alij Nartheciõ, Romani al
h bucũ vocãt, vulgo notũ. Folijs eſt maioris porri, caule læui, ferẽte in cacumine florẽ, quẽ Anthericon appellãt. Radices ſubiacẽt oblõgæ, rotũdæ, glãdibus ſimiles, guſtu acres. Quæ excalfaciunt. Vrinas & menſes epotæ ciũt. Lateris doloribus, ruptis, conuulſis & tuſſibus, drachmæ põdere potæ ex vino medẽtur. Ea vero vomitiones adiuuat, ludicri tali magnitudine commanducata. A ſerpente demorſis datur aptiſſime. Verum trium drachmarum pondere, folijs floribus & radice ex vino, morſus illinire oportet. Item vlcera ſordida & depaſcentia. Mammarum quoq; & teſtiũ inflãmationes, tubercula, furunculoſq;, decoctis in fæce vini bulbis. Recentibus oculorũ inflammationibus ex polenta auxiliatur. Radicis ſuccus adiecto vetere vino dulci myrrha & croco decoquitur, fitq; perq̃ vtile oculis medicamentum. Ad purulẽtas aureis per ſe, aut cũ melle vino & myrrha tritus, prodeſt. In contrariã aurẽ infuſus, dentium dolorem mitigat. Cinis e radice illitus, alopecias ad pilum reducit. Oleum in excauatis radicibus igni decoctum, illitu exulceratis pernionibus & ambuſtis igni, cõducit. Surditati, inſtillatus in aurem, auxiliatur. Candidã vitiliginem lintheo antea perfrictam in ſole, illita radix emendat. Semen floreſq; in vino poti ſcolopendræ & ſcorpionum venenis, mirũ in modum reſiſtunt. Aluum purgãt. Floret meſſibus albucum. Quare æquinoctio verno antequam ſemen adoleuerit demetendum. Radicẽ aiunt potam, veneris cupiditatem inhibere. Quod hærbarius Cratæuas aſſeuerat. Addiditq; ſanare podagræ dolores, ſi drachmæ pondere bibatur.

De Bulbo vomitorio. CAP. CLXXXVIII.

Vlbus quem vomitorium vocant, folia habet lentiora mul
b to & lõgiora bulbo cibario, radicem ſimilem, cortice magno. Ea manſa, aut decoctum eius potum, veſicæ malis medetur. Vomitiones mouet.

De Bulbo cibario. CAP. CLXXXIX.

Ibarius bulbus vulgo cognitus, a nobis eſtur. Stomacho &
c aluo vtilis ruffus, & ex aphrica delatus. Amarus vero & ſcylinus, ſtomacho aptior eſt, & concoctionem adiuuat. Bulbi omnes acrimoniam habent. Excalfaciunt. Venerem ſtimulant. Linguam tonſillaſq; exaſperant. Multum alimenti præbent. Carnes creant. Inflationem pariunt. Luxatis, fractis, articulorũ doloribus effi

caciter illinũtur. Spicula extrahunt. Gangrænas & podagras ex melle aut per ſeſe, hydropicorũ tumores, & canũ morſus cũ melle & piperis polline illiti cohibent. Stomachi dolores mitigãt. Furfures & vlcera quæ in capite manant, cũ toſto nitro abſtergunt. Sugillata varoſq; per ſe aut ex oui luteo, & lentigines cum melle & aceto, emẽdant. Fractis auriculis vnguibuſq;, ex polẽta medentur. Iidem calidis cineribus torrefacti, tollũt ficus. Item cum cinere e mænarum capitibus, impoſiti. Cremati vero & cum alcyonio miſti, vitia cutis in facie, atraſq; cicatrices, in ſole illiti emaculant. Faciunt ad rupta, ſi cũ aceto cocti edãtur. Sed copioſiore eorum cibo abſtinendum. Quoniã neruos tentant. Cocti cum polenta, & ex ſuillo adipe impoſiti, tumores ac tubercula velociſſime ad ſuppurationem perducũt & rumpũt.

De Scilla. CAP. CXC.

s Cilla vim acrem atq; feruentem habet. Aſſatam multo vtiliorem eſſe conſtat. Polline aut luto oblita, in clybanũ conijcitur, aut carbonibus obruitur, donec obducens farina ſufficiẽter intoſta fuerit. Qua exempta ſi non emolleſcat, altera farina aut luto circumlinitur, & eadem quæ prius fiunt. Nam quæ ita non aſſatur, interaneis maxime noxia eſt. Torretur itẽ in olla, indito operculo, quæ in furnum demittatur. Sumi etiam ſolet medium, direptis viuo tenus tunicis, quod fruſtatim conſectum coquitur, mutata ſæpius aqua, donec ipſa nec amaritudinem aut acrimoniam habeat, traiectaq; lino fruſta ſiccantur in vmbra, ita vt ne vlla quidem parte ſe contingãt. His ſcillæ ſegminibus ad oleũ, vinũ, aut acetum ſcillinũ vtimur. Ad rimas pedum, interna pars crudæ ſcillæ in oleo feruefacta, aut cum reſina liquefacta, imponitur. Decocta in aceto demorſis a vipera, cataplaſma eſt. Ad ſingulas aſſæ parteis adiectis octonis toſti ſalis, cochlear vnũ aut alterum damus ieiunis, ad emolliendam aluum. In potu autem & odoratis medicaminibus, quibus vrinã ciere volumus, hydropiciſq; & ſtomachicis, quibus inflatat cibus, regio morbo, torminibus, in tuſſi vetere, ſuſpirioſis & cruẽta extuſſiẽtibus, tres obolos in delinctu ex melle ſumpſiſſe ſatis eſt. Coquitur cũ melle, & eſtur eorũdẽ gratia, maxime vt concoctionem adiuuet. Strigmẽta per aluum extrahit. Cocta & ſimili ſũpta modo, eoſdẽ præbet effectus. Sed cauẽdus ſcillæ vſus, his qui inteſtinũ ſentiũt vlcus. Ad penſiles verrucas & perniones, toſta efficaciter illinitur. Tritũ ſemẽ & in carica aut melle deuoratũ, aluũ emollit. Scilla in limine ianuæ ſuſpẽſa, mali medicamẽti noxã arcet.

De Pancratio. CAP. CXCI.

p Ancratium quod aliqui ſcillam appellant, radice eſt magni bulbi, ruffo colore, aut ſuppurpureo, guſtu amaro ac feruente.

Folijs lilij,ſed longioribus. Scillæ vires & præparationē habet. Eodemq; pondere in morbis efficaciter aſſumitur. Cui tamen mitior q̃ ſcillæ facultas ineſt. Radicis ſuccus,cum erui farina digeritur in paſtillos,qui hydropicis ſpleniciſq; cum hydromelite,commodiſſime dantur.

De Cappari. CAP. CXCII.

c Apparin aliqui Cynoſbaton.alij Capriam, alij Corui malū,alij Ophioſcorodon,alij Phylloſtaphylon,quidā Thalliam aut Petræam,alij Olophyton,alij ionitem,nōnulli Oligochloron aut Acontion,aut Hippomanes,alij Trichomanes,Magi Potera,alij Pentheron,aut cor lupi,alij aloſchorodon,Romani inturim.Aphri Hærbieathon. Capparis aculeatus frutex eſt,qui in terra ſtratus magis in orbē euagatur.Spinas vt rubus habet,in hami modum aduncas. Folia mali cotoneæ,rotunda,fructum oleæ ſimilem,qui cum dehiſcens panditur,florem candidum promit.quo excuſſo, nonnihil glandis oblōgæ figura inuenitur, quod apertum grana acinis punicorum ſimilia oſtendit. Radices lignoſas ſpargit, grandes, numeroſaſq;. Tenui ſolo, aſperiſq; locis, in inſulis iuxta domicilia naſcitur. Caulis, & fructus,cibi gratia condiuntur. Aluum turbat. Stomacho aduerſatur. Sitim gignit. Cocta tamen ſtomacho q̃ cruda vtilior eſt. Fructus drachmis duabus in vino potus,quadraginta diebus, lienem abſumit. Et vrinam,cruentumq; excrementum emittit. Bibitur vtiliſſime in coxarum doloribus, & neruorū reſolutione, item ruptis & cōuulſis. Menſes ciet. Caput purgat. Dentium dolorem ſedat, ſemen ex aceto decoctum,colluto inde ore. Aridus radicis cortex ad eadem proficit. Vlcera omnia vetera, & ſordida,& quæ occalluerunt, expurgat. Lienoſis cum farina hordei illinitur. Dente demorſa dolori eius auxiliatur. Cum aceto trita,vitiligines albas abſterget. Radix foliaq; intrita ſtrumas ac duricias diſcutiūt. Auriū vermiculos infuſus ſuccus enecat. Aphrica,& Marmarica Capparis, vehemēter inflāt. Apula vomitus facit. Libyca, & quæ rubro mari defertur, mirū in modū acris eſt. Siquidem in ore puſtulas excitat,gingiuaſq; oſſe tenus exeſt,quare in cibis non ab re damnatur.

De Lepidio. CAP. CXCIII.

l Epidium aliqui gingidiū vocant. Hærbula vulgo nota. Muria cum lacte ſeruatur. Vis foliorum acris & exulcerans. Quapropter iſchiadicis illita, præſentiſſimum eſt auxilium, ſi cū helenij radice quarta parte horæ illinatur. Lienoſis ſimili modo prodeſt. Lepras eximit. Radix appenſa collo, dolore dentium liberare exiſtimatur.

De Ranunculo. CAP. CXCIIII.

r Anunculum aliqui syluestre Apium vocāt. Complura eius genera. Vis tamen omnibus vna, acris, & vehementer exulcerans. Nam vnum coriandri folijs constat, latioribus, subalbidis, pinguibus, flore luteo, interdum purpureo, caule gracili, cubitum alto, radice alba, exigua, amaraq;, multis capillamentis hellebori modo fibrata. Nascitur in limitibus humidis. Alterum lanuginosius, longiori caule, pluribus foliorū incisuris, plerumq; in Sardonia proueniens, q̄acerrimum, quod syluestre Apium appellant. Tertium minimum, odore graui, flore aureo. Quartū huic simile, flore lacteo. Folia, flores & cauliculi recentes, illitu exulcerant, & crustas non sine dolore gignunt. Quare vngues scabros extricant. Scabiem eximunt. Stigmata delent. Formicantibus verrucis, & pensilibus, alopecijsq; paulisper illinuntur. Tepente decocto perniones fouentur. Sicca radix tritaq; sternutamenta ciet, naribus admota. Dentium dolorem appensa leuat, ipsos tamen frangit.

De Fremio. CAP. CXCV.

f Remium, græci Anemonem, alij Agriam, aut nigram vocāt, alij Anemonem phœnicam, alij Enemion, nonnulli Meconion, alij Tragoceros, alij terræ parinem aut Barbylam. Ostanes Berilion, Itē Ornios cheranion, Pythagoras Attractilida, Magi Cnicum agriam, Romani Orci tunicam. Duo fremij genera. Vnum syluestre. Alterū in cultis nascens. Cuius multæ species. Vna phœniceum florem profert. Altera candicantem, aut lacteum, aut purpureum. Harum folia coriano similia, tenuioribus prope terrā diuisuris, caules lanuginosos, tenues, in quibus flores vt papaueris, & in medio capitula nigra, aut cærulea. Radix oleæ magnitudine, aut amplius paulo grandescit, fermeq; geniculis quibusdam cingitur. Syluestri amplitudo maior, latioraq; folia, & duriora. Oblongius caput, flore puniceo, multis radicū capillamētis. Acrior est quæ nigra habet folia. Vis omnium acris. Ea de causa succus naribus infusus, purgat caput. Commanducata radix pituitam trahit. Decocta in passo & illita medetur oculorum inflammationibus. Cicatrices eorumdem & hebetudines emendat. Sordida vlcera abstergit. Folia & caules, si cum ptisana decocti edantur, copiam lactis præbēt. Menstrua ciunt, vellere appositi. Illiti quoq; lepras eximunt. Sunt qui errore ducti, argemonen nominari eupatorium putent. Quoniam a syluestri fremio, argemonen & papauer quod Rhœam appellant, de quo inter papaueris genera referemus, propter colorum cognationem in floribus, distinguere non possunt. Verum papaueris & argemonæ color, minus puniceus

ſpectatur, & vtraq; tardius floret. Quinetiam Argemone croceum ſuccum,guſtu admodum acrem,reddit. Rhœas vero candidiorem & acrem. Inſuper fremio & rhœadi capitula ſylueſtris papaueris ſimilia inſunt,ſed in fremio ſuperne craſſiuſculum,in rhœade anguſtius. Fremij genera nec ſuccum remittunt,nec caput habent, ſed quaſi aſparagi cacumen.In aruis illa ſæpius enaſcuntur.

De Argemone CAP. CXVI.

a Rgemone a Græcis Oenone vocatur, ab alijs Anthemis, alijs Homonœa,aliquibus flos campeſtris,Romanis Concordialis,aut Pergalia,alijs Lyburnia,Gallis Corona.Sylueſtri papaueri ſimilis eſt.Folia habet fremij,diuiſa,florẽ puniceũ, caput in cauliculo papaueris rhœadis, oblongius, & ſummis partibus latũ, radicem rotundã. Succũ croci colore acrẽ, dimittit,Argema & nubeculas expurgat. Folia illitu inflammationes compeſcunt. Ea, vt hærbarius Crateuas author eſt, contuſa cum axungia ſtrumas diſcutit.Cribrata eius farina cum nitro & ſulphure ignem non experto.cõtra vitiligines efficax eſt. Eaſq; ſicco linteo antea confrictas in balneis ſanat.Facit & ad ſcabiem.

De Altera Argemone. CAP. CXCVII.

a Ltera eſt Argemone,quam Artemonen aliqui, alij Arſelam,aut Sarcocollam vocãt,Romani Argemoniam. Ea folijs ſylueſtri papaueri ſimilis eſt. Recens trita intercitiones impoſitu ſanat. Oculorum inflammationes mitigat. Pota cum aqua dyſentericis auxiliatur. Vulnera conglutinat. Conuulſis,& vellicatibus,impoſita medetur.Inflammationibus vtilis. Contra ſerpentium morſus cum vino bibitur.

De Anagallide. CAP. CXCVIII.

a Nagallis purpurea, quibuſdam Aeritis, aut Aegitis vocatur, alijs Sauritis, a Magis Oculi ſanguis, aut Chelidonion,Romanis Macia,Hetruſcis Maſytipos,Gallis Sapana, Dacis Cerceraphron. Anagallis communis,a quibuſdã Corchoron, alijs Halicacabon, alijs Zeliaurus, Magis Nycteritis, Aegyptijs Mecij, Romanis Aneciaton, Aphris Aſirriſœ. Duo eius genera: quæ tantũ flore diſtãt.Nã quæ cæruleo flore eſt,fœmina dicitur.Mas quæ fœnico.Frutices ſunt parui in terra iacẽtes.Folijs in quadrãgulo caule puſillis,ſubrotũdis,ad Helxinæ folia accedẽtibus,ſemine rotũdo. Vtraq; mitigãdi vim habet.Inflãmationẽ arcet.Adactos corpori

aculeos extrahit. Nomas cohibet. Succus caput gargarizatu purgat. Et naribus infusus, dolorem dentium lenit, si in aduersam narem inijciatur. Argema cum melle attico emendat. Retusæ oculorum aciei auxiliatur. Contra viperarum morsus, iocineris et renum vitia, ex vino bibere prodest. Tradunt eam quæ cæruleum ædit florem, prociduam sedem reprimere. Quæ vero phœniceum, illitu euocare.

De Hedera. CAP. CXCIX.

Edera aliquibus Citharon, alijs Cissaron, alijs Chrysocarpos, alijs Poetica, alijs Corymbethra, alijs Cyssion, alijs Dionysia, alijs Ithytherion, alijs Persis, alijs Cemos, alijs Asplenos, Romanis Sylua mater, alijs Hedera, Gallis Suibites. Hedera differentias multas in specie sortitur, generalissimas autem treis. Nam quædam candida est. Altera nigra. Tertia Helix. Candida fructum fert candidum. Nigra nigrum, aut croci æmulum, quam vulgus Dionysiam vocat. Helix fructum non gignit. Sed tenues habet palmites, & folia parua, angulosa, & rubra. Hedera omnis acris est, & adstringens. Neruos tentat. Flos trium digitorum carptu, facit ad dysentericos, in vino bis die potus. Ambustis cum cærato illinitur. Recentia folia ex aceto cocta, aut cruda cum pane detrita, lienes sanant. Foliorum & corymborum succus, cum irino vnguento, melle aut nitro, naribus infunditur. Et contra veteres capitis dolores, caput eo cum aceto & rosaceo perfundi vtile est. Purulentis auribus, aut dolentibus cū oleo medetur. Nigræ hederæ succus, aut epoti corymbi corpus infirmant. Mentemq; turbant largius sumpti. Acini quinq; triti, calfactiq; in punico cortice cum rosaceo, si instillētur a contraria aure, dolorem dentium mitigant. Denigrant capillum illiti corymbi. Folia in vino decocta illinuntur omnium vlcerum generi, etiam si cacoethe sint. Vitia cutis in facie & ambusta sanant, vti antea diximus decocta. Mouēt menses triti & subditi corymbi. Ijdem poti post purgatiōes fœminarum, drachmæ pondere concipiendi spem adimunt. Pediculus foliorū melle irrigatus, ac vuluæ inditus, menstrua & partus extrahit. Instillatus succus putrida tædia narium, graueolentiamq; emendat, & sanitatī restituit. Lachryma hederæ psilothrū est. Illitu pediculos enecat. Succus in aceto potus, contra phalangia prodest.

De Chelidonia. CAP. CC.

Helidoniam magnam nonnulli Pæoniam vocant, alij Cratæam, alij Aubion, alij Glauciam, quidam Philomedion, alij Othonon, Romani Fabium, Galli Thonan, Aegyptij No-

thoth, Daci Crustana. Chelidonia maior, caule est cubitali aut altiore, surculoso. Folijs ranunculi, multis, mollioribus tamẽ, & colore cæsijs, flore violæ albæ, secundum singula folia prodeunte. In ea succus croci, mordax, acris, & aliquantulum subamarus, grauiter olens. Radix superne singularis in multa crocea capillamenta fibratur. Siliqua ceu corniculati papaueris, tenuis, longua, in qua semẽ papauere maius recluditur. Succus in æreo vase, cum melle prunis decoctus, oculis claritatẽ adfert. Folijs, caule, radice, succus exprimitur ineunte æstate, & siccatus in vmbra digeritur in pastillos Radix cum aniso & vino albo pota medetur regio morbo, & vlceribus quæ serpunt. Imposita cũ vino aut manducata, dentium dolorem sedat. Hoc nomen sibi videtur vendicasse, ꝙ aduentu hirundinum exoriatur, & discessu emarcescat. Sunt qui narrant hirundines matres excæcatis pullis adferentes hærbam visũ restituere.

De Chelidonia minore. CAP. CCI.

C Helidonia minor, quam Tyrinon syluestre aliqui nuncuparunt, hærbula est stolonibus constans, sine caule, folijs hederæ, multo rotundioribus, & minoribus, teneris, & suppinguibus. Radices habet complures pusillas, in granorum tritici modum aceruatim cõgestas. Quarũ tres aut quattuor in longitudinẽ exeunt. Iuxta aquas nascitur. Vis ei acris & fremij modo summam cutem exulcerat. Psoras & scabros vngues eximit. Succus radicibus expressus ad purgandum caput, naribus infunditur. Decoctum eius cum melle gargarizatum vadide caput inanit. Et omnia pectoris vitia extrahit.

De Othonna. CAP. CCII.

O Thõnam aliqui maioris Chelidoniæ succum esse aiunt. Alij succum floribus corniculati papaueris expressum. Alij permistos cæruleæ Anagalidis, Hyoscyami & papaueris succos, esse contendunt. Alij Troglodyticæ hærbæ succum, quæ Othõna vocatur. Nasciq; eam in eo Arabiæ tractu qui ad Aegyptum spectat. Othonna similis Erucæ, perforatis crebro folijs & veluti a tinea derosis, squallore obsitis, paucis. Flore croci, latifolio. Quare quidã fremij speciem esse putauerunt. Extractus succus oculorum medicamentis adijcitur, vbi expurgare est opus. Mordet enim & abstergit omnẽ caliginem, quæ oculis offunditur. Tradunt humorem quẽdam ex hærba emanare, qui elotus semotis calculis, in pastillos ad eadem digeritur. Aliqui tamẽ affirmant, lapidem esse Aegyptium, in Thebaide nascentem, exigua magnitudine, candido colore, gustu cum feruore quodam & adstrictione, mordaci.

De Auricula muris. CAP. CCIII.

yoſota alij Myoton, alij Anthilion, alij Alſinen, nõnulli m Myorthochon, alij Myrtoſplenon, Latini muris auriculam vocant, Aphri Labatholabat. Nomen ideo accœpit ꝙ muſculorũ aures folijs imitetur. Lucos & ſabuloſa loca amat, ideo Alſine dicta eſt. Ea Helxinæ ſimilis, ſed humilior, ac folijs minor. Vim refrigeratoriam habet. Oculorum inflammationibus conuenienter ex polenta illinitur. Succus eius aurium doloribus inſtillatur. In totum eadem poteſt quæ Helxine.

De altera auricula muris. CAP. CCIIII.

Vris auricula quã Myoſotida vocant. Hærba eſt caulibus m pluribus ab vna radice, aliquatenus rubentibus, concauis ab imo. Folijs anguſtis, oblongis, dorſo acuto, nigricãtibus, per interualla aſſidue geminatis, atq; in mucronem deſinentibus, & tenuibus cauliculis ex alarũ ſinu prodeuntibus, flore cæruleo. Radix digitali craſſitudine, multis capillamẽtis fibrata. In ſumma ſcolopendrio ſimilis, ſed breuior, minor. Radix illita ægilopia ſanat. Sunt qui Helxinen, muris auriculam vocitent.

De Glaſto ſatiuo. CAP. CCV.

Satis ſatiua aliquibus Augion, Magis Aruſion, Romanis i gluta aut glaſtum dicitur. Glaſtum quo infectores lanarũ vtũtur, folium habet plantagini ſimile, verũ pinguius nigriuſq;. Cuius caulis duum cubitorũ altitudinẽ excedit. Illita folia tumores omneis diſcutiũt. Cruenta vulnera glutinant. Sanguinis profluuia ſiſtunt. Ignem ſacrum, phagedænas, putreſcentia vlcera & quæ ſerpũt ſanant.

De Syluestri glaſto. CAP. CCVI.

ylueſtre glaſtum ſatiuo ſimile eſt. Folia fert maiora, lactuca- ſ ceis proxima, caules prætenues, multifidos, rubicantes. In quorum cacumine folliculi dependent, quãdam linguarum effigiem referẽtes, in quibus ſemẽ. Flore tenui, luteo. Eadem quæ & ſupradicta præſtat. Potu & illitu lienoſis auxiliatur. Sed ſciẽdum eſt, ne tradita errorem pariant, ſatiuum glaſtum, luteum florem, tenuiores multifidoſq; ramulos, proferre. In cacumine autem folliculos linguæ ſpeciem repræſentantes in quibus ſemen continetur, melanthio ſimile, caulemq; ſupra binum cubitorũ altitudinem attoli. Syluestre vero nigriora ferre folia, caulem minorem ſed craſſiorem. Florem purpureum, aut cæruleum, fructum cruciformem, aſperum, in quo ſemen, folijs exilibus quinquepertito diuiſum.

De Telephio. CAP. CCVII.

Elephium aliqui ſylueſtre ſemperuiuum, alij portulacam ſyl
t ueſtrem appellant, Romani illecebram, Aegyptij Anoth, Aphri Tirtopurin. Hærba portulacæ ſimilis et caule et folijs habens geminas alas, ſingulis foliorum geniculis inhærentes, a quibus rami ſeni ſepteni ve fruticãt, a radice referti cæruleis folijs, craſſis, lentis, carnoſis. Flore luteo, aut candido. Naſcitur, in cultis & maxime inter vites. Tempore verno folia ſenis horis illita albam vitiliginem ſanant. Sed poſtea hordeacea farina illini debet. Perunctam etiam in ſole vitiliginem tollunt. Sed vbi inaruerunt abſterguntur

Pedacij Dioſcoridis Anazarbei De medicinali materia ſecundi Libri

F I N I S

DE MEDICINALI MATERIA PEDACII DIOSCORIDIS ANAZARBEI DE MEDICINALI MATERIA LIBER TERTIVS, IOANNE RVELLIO SVESSIONENSI INTERPRETE.

SVperioribus chariſſime Ari commentarijs, tradidimus de aromatibus, vnguẽtis, oleis, arboribus, & prodeuntibus ex eis fructibus et lachrymis. Item de animalibus, frumẽtis, oleribus, & hærbis acrimonia præditis. In hoc autem tertio de radicibus, ſuccis, ſeminibus, hærbis quæ & vernacula conſuetudine vſurpantur, quæq; pluribus ſcatent remedijs, diſſeremus.

De Agarico. CAP. I

Garicũ radix fertur laſerpitio ſimilis, ſed facie ſũma ſolutior
a & fungoſa tota. Duo eius genera. Fœmina rectis venarum diſcurſibus conſtat. Mas rotundus eſt & vndiq; compactior. Vtriq; guſtus in initio dulcis, mox in amaritudinẽ tranſit Sarmaticæ in aquifolia prouenit. Sunt qui radicẽ eſſe plantæ affirmẽt. Alij vt fungos naſci in arborum caudicibus, quadã putredine. Gignitur in Galatia Aſiæ cõtermina, & Cilicia in cedris. Sed friabile & infirmũ. Adſtringendi calfaciendiq; naturã habet. Contra tormina, & cruditates, rupta, præcipitationeſq; efficax. Datur duobus obolis in vino mulſo, febrim nõ ſentientibus. Febriculoſis vero in aqua mulſa. Arquatis quoq;, ſuſpirioſis, iocineris renũq; vitio laborantibus, dyſentericis. Itẽ ſi vrina ægre reddatur, ſi vuluæ ſtrãgulatus vrgeat, ſi pallor mẽbra decoloret, drachma vna dari ſolet. Si tabes infeſtat, ex paſſo. Si lien negociũ exhibet, ex aceto mulſo. Si diſſolutio ſtomachi eſt, ita vt cibi tenax non ſit, manditur, & ſine vlla humoris ſorbitione deuoratur. Simili modo accide ructantibus propinatur. Sanguinis reiectiones ſiſtit, tribus obolis ex aqua ſumptum. Facit ad coxendicum & articulorum dolores, & comitiales morbos, ſi cũ aceto mulſo, pari pondere aſſumatur. Mẽſes ciet. Fœminis, quas inflatio vuluæ vexat, vtiliter æquali modo datur. Rigores ſoluit datũ ante febriũ ſignificationes. Aluũ purgat drachma vna aut altera, ſi cũ aqua mulſa bibatur. Venenorũ ãtidotũ eſt drachmæ inſtar, cũ diluta potione ſumptũ. Si ſerpẽtes ictũ vibrarũt, morſũq; ſubfrixerũt, tribus obolis ex vino potũ, mire auxiliatur. In ſũma iternis omnibus vitijs cõuenit, pro viribus et ætate datũ

nunc ex aqua, nunc ex vino, ijs ex aceto mulso, alijs ex aqua mulsa.

De Rapontico. CAP. II.

r Ha aliqui Rheũ, aliqui Rhiã, Latini Rapõticũ vocãt. Prouenit in ijs quæ supra bosphorũ sunt regionibus, ex quibus affertur. Radix nigra Centaurio magno similis, sed minor & ruffior, fungosa, aliquantũ leuis, sine odore. Optimũ habetur quod teredines nõ sensit, si gustatu cũ remissa adstrictione lentescat, manducatumq́ colorẽ reddat pallidũ, aut ad crocũ inclinantẽ. Id epotũ facit ad inflationes, stomachi imbecillitatẽ, & omne genus dolores, ad cõuulsa, lienosos, hepaticos, tormina, ad renũ vesicæ & pectoris vitia, aduersus intẽta præcordia, & vuluæ mala, coxendicum dolores, sanguinis excreationes, suspiria, singultus, dysenterias, & cœliacorũ affectus, contra febriũ circuitus, & venenatorũ morsus. Datur in singulis valetudinibus eodẽ quo agaricũ põdere, & cũ eisdẽ liquoribus. si febri careãt, in mulso, sin aliter ex aqua mulsa. si tabẽ experiũtur, ex passo. si lienis exercet, in aceto mulso. Si dissolutio est stomachi, id est cũ cibi tenax non est, mãditur, & sine sorbitione vlla deuoratur. Liuẽtia lichenasq́ tollit, cũ aceto illitũ. Inflãmationes omneis veteres ex aqua oblitũ dissipat. Summa eius vis adstringens cum aliquanto calore.

De Gentiana. CAP. III.

g Entianã aliqui cẽtauriã radicẽ, alij Aloẽ gallicã, alij Narcẽ, alij Chironion, Dardani aloitin, Romani genus aut Cicẽdiam, alij Ciminalẽ vocãt. Huius inuẽtio prima assignatur Gẽtidi Illyriorũ regi, a quo cognomẽtũ habuit. Folijs proxime radicẽ, iuglãdi plãtagini ve similibus, subrubris, a medio caule præserti iuxta cacumẽ paulũ dissectis, caule cauo, & inani, digiti crassitudine, geniculato, & ex iteruallis maioribus foliato, binũ sæpe cubitorũ. Semine in calycibus lato, leui paleaceo, satis ad sphõdilij semẽ accedẽte. Radice longæ Aristolochiæ, crassa, amara. Nascitur in sublimibus montium iugis, vmbrosis locis, aquosisq́. Vis radicis excalfactoria, & adstringens. Contra morsus serpentiũ, duabus drachmis cũ pipere ruta & vino pota, auxiliatur. Extracti succi drachma, laterũ doloribus, & ex sublimi deuolutis, ruptis, & conuulsis, prodest. Hepaticis & stomachicis, pota cum aqua subuenit. Radix collyrij modo subdita, partus eijcit. Imposita vt lycium, vulneraria est, & vlcerum cuniculatim depascentiũ medela. Succus præcipue eodẽ effectu prodest. Oculis inflãmatione laborãtibus illinitur. Pro meconio collyrijs acribus imiscetur. Radix vitiliginẽ absterget. Succi extrahẽdi ratio hæc est. Contusa radix quinq́ diebus aqua maceratur. Postea in eadem tantisper

decoquitur, dum extent radices. Et vbi refrixit aqua, lintheo excolatur. Mox diſcoquitur, dum mellis craſſitudo fiat: Fictiliq; reconditur.

De Ariſtolochia rotunda. CAP. IIII.

Riſtolochia rotunda nomen ex eo ſibi adoptauit, ꝙ exiſtime
a tur optime puerperis opitulari. Tria eius genera traduntur.
Vna quæ fœmina vocatur, folijs hederaceis, præſtāti odore, cum acrimonia, mollibus, ſubrotundis, multis ab vna radice germinibus, prælongiſq; palmitibus, flore candido tanquam pileolo, rubro, grauiter olente.

De Ariſtolochia longa. CAP. V.

Riſtolochia longa, maſcula appellatur, nōnullis dactylitis,
a alijs Melocarpos, alijs Teuxinon, Latine Ariſtolochia, longiore q̃ rotunda folio, tenuibus ramulis, dodrantalibus, flore purpureo, grauiter olente, qui marceſcens in pyri ſimilitudinem conformatur. Tuberibus radicum rotundis, vt rapum. Longæ vero radix digiti craſſitudinem, & palmi longitudinem implet. Nonnunq̃ paulo grandius adoleſcit. Ambæ colore intus buxeo, guſtu amaro, & graui. Eſt etiamnum tertia lōga, quæ clematitis vocatur, ramulos habens tenues, refertos folijs ſubrotundis, minori ſemperuiuo ſimilibus, flores rutæ, pleniores, radices longiores, tenues, craſſo cortice odoratoq; veſtitas, vnguētorum ſpiſſamentis conuenientes. Rotunda cæteris venenis reſiſtit. Longa vero aduerſus angues & venena, drachmæ pondere ex vino bibitur & illinitur. Pota cū pipere & myrrha menſes, partus, & omnia vuluarum onera eijcit. Eadem efficit ſubdita in peſſo. Rotunda ad eadem pollet. Inſuper ſingultibus, ſuſpirijs, rigoribus, lieni, conuulſis, laterum doloribus, pota cum aqua ſingulariter auxiliatur. Aculeos & ſpicula extrahit. Oſſium ſquammas illitu adimit. Vlcera putrida exeſt, & ſordida expurgat. Caua cum iri & melle explet. Gingiuas & dentes extergit. Clematitis ad eadē pollere creditur. Viribus tamen inferior eſt. Appellatur a quibuſdam Arariſa & melecaprum, epheſtios, leſtitis, pyxionix, dardanion, iontitis, Gallis theximon, Aegyptijs Sophoeph, Siculis Chamæmelon. Italis malum terræ. Dacis Abſinthium ruſticum. Naſcitur in montibus & calidis locis aut campeſtribus & petroſis. Ad grauem febrim efficax eſt. Si nidore ſubditis carbonibus febricitans ſuffiatur, febris leuabitur. Vulnera impoſitu ſanat. Carcinomatis narium, cum cypiro & dracunculi ſemine & melle prodeſt. Rigoribus medetur, cocta in oleo aut adipe ſuillo, illitaq;.

De Dulci radice. CAP. VI.

Lycyrrhiſam aliqui Ponticã, alij Glyceraton, quidam Sym-
g phyton, alij Leonticam, alij Glycyphyton, aliqui Scythion,
alij Adipſon, alij Sylithram, alij Lybieſtaſon, alij Omœno-
mœon, alij Peenthaomœon, Latini dulcẽ radicẽ appellauere. Pluri-
ma gignitur in Cappadocia & ponto. Fruticoſa eſt, ramis binũ cubi-
torum altitudine aſſurgentibus, folijs lentiſci, denſis, pinguibus, ta-
ctuq; gummoſis, flore hyacinthi, fructu pilularum plãtani magnitudi-
nis, aſperiore, qui ſiliquas lentium modo habet, ruffas & paruas, radi-
cibus longis, vt gentianæ coloris buxei, ſubacerbis & dulcibus, quæ
denſantur in ſuccũ lytij exemplo. Is in arteriæ ſcabricia efficax habe-
tur. Verum oportet vt liguæ ſubditus eliqueſcat. Aeſtuãti ſtomacho,
thoraci, ac iocineri conuenit. Sanat veſicæ ſcabiem & renum dolores
cum paſſo potus. Idem eliquatus ſitim ſedat. Vulneribus illitus accõ-
modatur. Cõmanducatus ſtomacho prodeſt. Recẽtis radicis decoctũ
ad eadem conuenit. Eiuſdem farina pterygijs commodiſſime inſpar-
gitur.

De Centaurio magno. CAP. VII.

Entaurium magnum aliqui Narcen vocant, alij Limneſion,
c alij Maronem, alij Plectroniam, alij Chironiam, alij Linne-
ſtin. Magi Herculis ſanguinem, Romani fel terræ. Folia ha-
bet iuglandis, oblonga, viridi braſſicarum colore, ſerrata in ambitu,
caulẽ ceu rumicis, binum aut ternum cubitorum, multis ab radice ad-
natis, in quibus capita ceu Papauerum, in rotunditate oblonga, flos
cæruleus, ſemẽ Cnico ſimile, floccis quibuſdam inuolutũ. Radix craſ-
ſa, grauis, ſolida, tripedalis, ſucco prægnans, cum adſtrictione aliqua
& dulcedine acris, & rubeſcẽs. Amat ſolum pingue & apricũ, ac ſyl-
uas & colles. Copioſiſſima eſt in Lycia & Peloponneſo, in Arcadia,
Helide & Meſſenia, pluribuſq; locis circa Pholoen, Lyciam & Smyr
nam. Radix cõuenit ruptis, cõuulſis, pleuriticis, halitus difficultati,
veteri tuſſi. Sanguinẽ expuentibus, drachmis duabus trita datur, ſi fe-
bris ſit, in aqua, cæteris in vino. Itẽ ad tormina & vuluæ dolores. Ra
mẽta eius in collyrij formã vuluæ ſubdita, mẽſes atq; partus extrahũt.
Succus eadẽ præſtat. Vulneribus prodeſt. Nam recens tuſa, aut arida
ante madefacta, ea glutinat & coniũgit. Carnes coaleſcũt, ſi tuſa ſimul
decoquatur. In Lycia ſuccũ exprimunt, quo pro lytio vtuntur. Pana
cia appellata eſt, quoniam omnia mitiget vitia, quæ inflammationem
minantur, plurimiſq; ſcateat remedijs. Pulſationes vulnerum, vrinæ
ſtillicidia, calculoſorum cruciatus, clyſtere immiſſa ſedat. Legitur ma-
tutinis ſole ad ortum ſpectante, hora diei pura cum omnia cõplentur.

De Centaurio minore. CAP. VIII.

C Entaurium minus aliqui Limnesion, alij Elleboriten, alij Amaranton, Magi herculis sanguinem, Latini febrifugam, alij Auram, multi radicẽ, Daci Tulbellam appellant. Limnesion aliqui vocauere, quoniam rigua amet loca. Hærba origani aut hyperici similis, caule anguloso, palmum excedente, flore lychnidis, e puniceo in purpuram vergente, folijs rutæ prælongis & paruis, fructu tritico simili, radice pusilla, læui, & superuacua, quæ gustanti amaritudinem adfert. Hærba recens tusa, suo illitu vulnera conglutinat. Vetera vlcera purgat & cicatrice obducit. Bilem crassosq́ humores per aluũ exigit, si decocta deuoretur. Ius decocti ischiadicis conuenientissime infunditur. Trahit enim sanguinem & dolorem leuat. Succus oculorum medicamentis perq̃ vtilis. Siquidem cum melle caliginem oculorum expurgat. In vellere appositus, menses & partus extrahit. Epotus peculiariter neruorum vitijs succurrit. Legitur semine prægnans, & diebus quinq́ madefacta, decoquitur donec supereminent aquæ. Mox vbi refrixit lintheolo exprimitur. Et eiecta hærba, iterum decoquitur, vsq́ dum mellis crassitudinem habeat. Nonnulli eam recentẽ grauidamq́ contundunt, atq́ succum fictili non picato exprimunt, & in sole lignea rude assidue mouentes, inspissant. Quod si quid concretũ faucibus vasis adhærescat, deradunt, reliquoq́ humori permiscent. Noctu diligenter operiunt. Namq; ros nocturnus, liquores coalescere non sinit. Quæ autem siccis radicibus aut hærbis liquamẽta exprimuntur, decocta vt in Gentianæ mentione retulimus, præparantur. Sed quæ ex corticibus humidis, aut contusis hærbis factitantur, in sole, vti ante dictum est, coguntur. Sic e Tapsia, sic e Mandragora, reliquisq́ similibus succus, sic ex acerbis vuis melligo elicitur. Lycium tamen & absinthium, hypocistis & consimilia, decocta eo quo diximus modo coguntur.

De Chamæleone albo. CAP. IX.

C Hamæleo albus quibusdã Chrysisceptron, alijs Ixia, Romanis cardus varin⁹, Aegyptijs Ephear dicitur, alijs Ephthosechin. Ixiam ideo aliqui vocauere, ꝙ quibusdã in locis viscum circa radicem inueniatur. Quo pro mastichæ vtuntur mulieres. Folia habet sylibo aut carduo similia, asperiora, acutiora, nigroq́ chamæleone validiora. Caulem non promit. Verũ ex medio spinas Echini marini, aut Cinnaræ modo, erigit. Flores purpureos veluti papporum lanugines emittit. Semen Cnici simile, Radicẽ in lætis collibus crassam, in montosis vero graciliorem, in profundo albam, aliquatenus aromaticam, graui odore, dulcẽ. Quæ pota acetabuli mensura, latas

interaneorum tineas pellit. Bibitur autem in vino austero cum Origani feruefacti succo. Hydropicis commodissime drachma in vino datur. Etenim eos extenuat. Contra difficultatem vrinæ decoctum propinatur. Hausta in vino serpentium venenis resistit. Occidit canes & sues. Mures item necat subacta cum polenta aut aqua, & oleo madefacta.

De Chamæleone nigro. CAP. X.

Hamæleo niger quem Pancarpon aliqui, alij Vlophonon,
c alij Ixiam, alij Cynomazon, alij Ocimoides, alij Cnidion coccon, alij Cynoxyllon, Latini Carduum nigrum aut vernilaginē, Aegyptij Sobel vocant, folijs scolymo similis esset, nisi minora, tenuioraq; ac rubro distincta viderentur. Caulem emittit dodrātalem, crassitudine digitali, subrubrum & in vmbella flores spinosos, tenues, hyacinthi æmulos, versicolores, radice crassa, nigra, densa, interdum exesa, quæ dissecta flauescit, & commanducata mordet. Prouenit in cāpestribus siccis, & cliuosis tractibus, & maritimis. Radix trita addito attramenti sutorij exiguo, cedrino oleo, & axungia, scabiem abigit. Eadem cum sibi sulphur & bitumen asciuit, & cocta in aceto illinitur, impetigines absterget. Decoctum collutione dentium dolorem mitigat. Cū pari pipere & cæra oblita radix, dolēti denti auxiliatur. Radice concisa & in aceto decocta dētes fouentur. Eos quoq; frangit, si scriptorio stylo feruēs admoueatur. Vitia cutis in facie, viriliginesq; cum sulphure emendat. Erodentibus medicamentis ammiscetur. Phagedænas, tetraq; vlcera illitu sanat. Quare Chamæleo vocetur, a varietate foliorum euenit. Mutant enim cum terra colorem. hic viridia, illic albicantia, aliubi cærulea, nonnusq̄ rubra inueniuntur.

De Crocodilio. CAP. XI.

Rocodilion chamæleontis nigri figuram habet. Nascitur in
c syluosis, radice longa, læui, aliquantū lata, odore vt nasturcij acuto. Feruefacta in aqua & pota radix, sanguinem copiosum per nareis pellit. Datur lienosis, eos euidenter adiuuans. Semen eirotundum inest, duplex vti scutum. Quod suapte vi vrinam ciet.

De Labro veneris seu dipsaco. CAP. XII.

Ipsacum aliqui Crocodilion vocant, alij Chamæleonem, alij
d Onocandion, alij Veneris Lauacrum, Romani labrum veneris, alij carduum veneris, Aegyptij Seseneor, alij Chir, alij Meleta, Daci Sciaram. Aculeatarum generis est. Caulem habet altū, spinis horridum, folia lactucæ, aculeata, prælonga, bullas intus & extra spinosas in dorsi medio, binis folijs geniculatim caulem amplectentibus, concauo alarum sinu, in quo imber aut ros asseruetur, vnde

dipſaci quaſi ſitientis nomen traxit. In cacumine caulis, ſingula ſurculis capitula inſunt, oblonga, echinata ſpinis, quæ areſacta cãdida ſpectantur, diſectaq; medullatenus, vermiculos oſtẽdunt. Sanat rimas ſedis fiſtulaſq;, ſi tuſa & decocta in vino radix, vſq; dum ſit craſſitudo ceræ, immitatur. Medicamentum ærea pixide recondendum. Aiunt formicationibus verrucisq; penſilibus remedio eſſe. Vermiculi capitulorum in folliculo alligati, collo aut brachio appenſi, produntur quartanis febribus remedio eſſe.

De Spina alba. CAP. XIII.

SPina alba quam Agriocinnaram, alij Donacitin, alij Eryſiſceptrum vocant, Romani Spinam albam, aut Regiam, alij Cardum Ramptariũ. Naſcitur in montibus & ſyluoſis. Folia albi Chamæleonis, anguſtiora, & candidiora, aliquãtum hiſpida, & aculeata, caulem ſupra bina cubita altum, digiti magni aut pollicis craſſitudine, albicantem, intus cauum. In cacumine capitulum ineſt ſpinoſum, echini marini æmulum, ſed minus, & oblõgum. Flores purpurei, in quibus ſemen ceu Cnicum, ſed rotũdius. Huius radix pota, cœliacis, ſtomachicis, & ijs qui cruenta extuſſiũt, efficax eſt. Vrinam cit. Tumoribus illinitur. Decocto eius dentes in dolore collui prodeſt. Epotum ſemen conuulſis infantibus, & a ſerpente demorſis auxiliatur. Geſtatum pro amuleto ſerpentes abigere traditur.

De Spina arabica. CAP. XIIII.

ARabicæ ſpinæ quæ Acanthis aliquibus dicitur, naturam albæ ſpinæ ſimilem eſſe conſtat. Ipſa ſiquidem ſtringit. Ad ſanguinis reiectiones, menſium abundantiam, cæteraſq; fluctiones radix etiamnum valet. Prouenit in aſperis.

De Carduo. CAP. XV.

CArduus græce Scolymos, alias Pheruſa, alias Pyracãtha nominatur, in Aegypto Cnus. Folia Chamæleonis habet, aut albæ ſpinæ, nigriora, & craſſiora. Caulẽ longum ædit, folioſum, capite ſpinoſo. Radice nigra & craſſa, quæ illita graueolentiam alarum totiuſq; corporis emendat. Item ſi decocta in vino bibatur, Copioſam autẽ vrinam fœtidamq; expellit. Hærba cum recens teneraſcit, in olera aſparagi modo tranſit.

De Poterio. CAP. XVI.

POterium aliqui Phrynion, Iones Neurada, aliqui Acidoton vocãt. Large fruticat, cortice obductum tenui, ſpinis horridum, lanugine ſpiſſa, ramulis longis, mollibus, lentis, tenuibus, tragacanthæ proximis, folijs paruis, rotundis, flore exiguo, cãdidi coloris. Seminis nulli vſus, ſed guſtu acuto & odorato. Naſci-

tur in aquosis & collibus. Radices demittit binum ternumve cubitorum neruosas, & firmas. Quæ proxime terram recisæ dant succum gũmi similem. Tusæ præcisis neruis & vulneribus glutinandis illinitur. Decoctum quoq; eius neruorum affectibus prodest.

De Acanthio. CAP. XVII.

a Canthium albæ spinæ simile, folijs aculeatis per extremitates, & lanugine araneosa obductis, quæ collecta & in vnum aceruata bombicis effigiem præbent. Folia vel radices ad remedia opisthotoni bibuntur.

De Acantha. CAP. XVIII.

a Cantham aut Hærpacantham, quidam Melamphyllon, Romani Pederotam, aliqui Topiariam, alij Mamolariã, quidam Cræpulam vocãt. Nascitur in hortis, petrosis & riguis. Folia habet multo lactucaceis latiora, & longiora, Erucæ diuisura nigricantia, pinguia, læuia. Caulẽ binum cubitorum digitali crassitudine, læuem prope verticem ex interuallis circũdatũ foliolis paniculas oblõgas referẽtibus, hyacinthi similibus. E quibus flos prodit albus, semen oblongum, luteum, caput thyrsi specie. Radicibus nititur longis, mucosis, rubris, & glutinosis. Quæ vstis igni & luxatis artubus illitæ subueniunt. Potæ vrinam ciunt, sed aluũ cohibent. Ruptis, cõuulsis, tabem sentientibus, mire prosunt.

De Syluestri spina. CAP. XIX.

e St & syluestris spina carduo similis, aculeata, breuior q̃ quæ in hortis satisq; proueniat. Cuius radix ad eadem ad quæ superior pollet.

De Anonide. CAP. XX.

a Nonis quam aliqui Onotida appellant, ramos habet fruticosos, dodrante maiores, frequentibus geniculis cinctos, cauis alarum multis, capitibus rotundis, folijs lenticulæ, pusillis ad rutæ aut pratensis loti folia accedentibũs, subhirsutis, odoratis, non iniucunde olentibus. Muria conditur anteq̃ spinosa fiat. Cibis gratissima. Rami acutioribus spinis & veluti durioribus aculeis horrent. Radicem mittit candidam. Quæ excalfacit & extenuat. Huius cortex ex vino potus vrinam ciet. Calculos cõminuit. Margines vlcerum erodit. Radix cum decoquitur in posca, dolorem dentium collutione mitigat. Decoctũ eius potu hæmorrhoidas sanare creditur.

De Leucacantha. CAP. XXI.

l Eucacanthã quidã Polygonaton, alij Phyllon, alij Ischiada vocant, Romani Spinam albam. Radice cyperi valida & amara. Quæ manducata dolorem dẽtium sedat. Veteri la-

terum dolori, atq; ischiadicis prodest, decocto cyathis tribus ex vino poto. Eadem ruptis & cõuulsis medetur. Radicis epotus succus eosdem præbet effectus.

De Tragacantha. CAP. XXII.

t Ragacanthæ radix lata & lignosa summo cespite nititur, surculos humiles, robustos, latissime fundens, in quibus minuta folia nonnunq̃ tenuia exoriuntur. Quæ sub se spinas albas, rectas & firmas occulunt. Est etiamnũ Tragacantha lachryma quæ, vulnerata radice manans, concreuit. Præstat pellucens, gracilis, syncæra & subdulcis. Cutis spiracula vt gũmi obstruit. Huius increbuit visus ad oculorum medicamenta, ad tussim, exasperatas fauces, retusas voces, cæterasq; destillationes, cũ melle in delinctu. Subdita quoq; liguæ liquescit. In passo madefacta drachmæ pondere bibitur, contra renum dolorem, & vesicæ rosiones, mixto cornu cerui vsto & eloto, aut scissi aluminis momentõ.

De Eryngio. CAP. XXIII.

e Ryngion aliqui Eryngen, alij Caryon, alij Gorginion, alij hernion, alij origanũ, chlounion, alij Myracãthon, alij Moly, Aegyptij Crobyson, Magi Siserton, Romani capitulũ martis, Daci Sicupnoex. Hispani Centumcapita, Aphri Cherdam, alij Oriam Chloem, alij Chida appellant. Aculeatarum generis est. Cuius folia in principio, sale condita, in cibos recipiuntur. Lata autẽ sunt & extremo ambitu aspera, gustu aromatica, quæ cum adolescunt per multas caulium prominentias spinose inhorrescunt. In quorum smmitatibus globosa capitula, durarum acutissimarumq; spinarum ambitu stellatim circumuallantur, quorũ colos alias viridis, alias albus, interdum cæruleus inuenitur Radix oblonga, lata, foris nigra, interne candida, pollicis crassitudine, odorata. Nascitur in asperis & campestribus. Vim habet calfactoriam. Pota mẽses & vrinas pellit. Tormina inflationesq; discutit. Contra iocinerum vitia, serpentiũ morsus, & hausta venena, cum vino prodest. Bibitur aduersus plurima, cum seminis pastinacæ drachma vna. Appensa illitave tubercula discutere proditur. Pota cum hydromelite radix, opisthotonicis & comitialibus medetur.

De Aloe. CAP. XXIIII.

a Loe aliquibus Amphibion, alijs Herminion, alijs Eryngion, alijs Tragoceros, Romanis Aloa, Barbaris Aloe dicitur. Cuius folium scyllæ similitudinem habet, crassum, pingue, latum, rotundum, retrorsus pandum. Folia vtrinq; gerit, ex obliquis spinosa, rariuscule striata, breuia. Caulis emittitur non dissimilis

antherico. Flos albus. Fructus hastulæ regiæ cognatus. Graui tota est odore, & gustu amarissima. Radice vna ceu palo in terram depacta. Plurima præpinguisq; in India gignitur, ex qua coactus succus adfertur. Nascitur etiam in Asia & Arabia, in insulis quibusdam & maritimis vt in Andro, minime succo extrahendo idonea, sed ad glutinanda vulnera sane q̃ vtilis, si detrita illinatur. Duo succi genera. Quoddã harenosum, quod sidens crassamentum purissimæ esse videtur. Alterum ad iocineris imaginem vergit. Eligi debet syncæra, quæ nihil doli sentit, nitida, calculorum expers, ruffi coloris, friabilis ac iocineris modo coacta, facile liquescẽs, eximiæ amaritudinis. Improbatur nigra & fractu cõtumax. Gummi eam adulterant, quod depræhẽditur gustu, amaritudine, & valido odore. Eoq; argumento q; digitis friata non ad minima vsq; frusta resoluitur. Nec desunt qui Acaciam immisceant. Natura eius est spissare exiccare, somnum allicere & corpora densare, aluũ resoluere. Stomachum repurgat binum cochlearium mensura, in aqua frigida aut lacte pota. Sanguinis reiectiones sistit. Regium morbum purgat, tribus obolis ex aqua, aut drachmæ pondere in potu. Deuorata cum resina, aut cum aqua vel melle cocto sumpta, aluũ soluit. Purgationis perfectæ causa tribus drachmis sumitur. Alijs purgatorijs medicaminibus ammista, præstat vt minus stomachum infestent. Sicca glutinandis vulneribus inspargitur. Vlcera ad cicatricem perducit, cohibetq;. Eadẽ peculiariter exulceratis genitalibus medetur. Disrupta infantibus iũgit. Cõdylomata rimasq; sedis ex passo sanat. Hæmorrhoidum abundantiam & sanguinis eruptiones sistit. Pterigia ad cicatricem ducit. Liuores & insignita, ex melle tollit. Priuatim scabras lippitudines, pruriginesq; angulorum, permulcet. Dolorem capitis sedat temporibus & fronti illita, ex aceto & rosaceo. Capillum fluentem continet, cum vino. Tonsillis, gingiuis, & omnibus oris vlceribus, cum melle & vino proficit. Oculorum medicamentis torretur, in munda & candenti testa, pennaq; subinde versatur, vt possit æqualiter torreri. Lauatur vt quod sit harenosissimũ, tanq̃ inutile subsidat, & leue ac pinguissimum assumatur.

De Absinthio. CAP. XXV.

a ABsinthiũ aliqui Bathy picron, Aegyptij Somi. Romani absinthiũ. Hærba vulgo cognita. Præstãtius in ponto & Cappadocia. In monte Tauro nascitur. Vim habet calfaciendi & adstringendi. Bilem expurgat, quæ & stomacho & ventri inhæsit. Vrinam cit. Crapulam præsumptum arcet. Ad inflationes ventris, & stomachi dolores prodest, cum seseli & nardo gallico potum. Fastidia discutit. Arquatos sanat madefacti dilutũ, aut decocti ius, cotidie

tribus cyathis haustum. Menses cit potum, aut cū melle appositum. Contra fungorum strangulationes cōuenienter ex aceto bibitur. Aduersatur ixiæ venenis cū vino. Itē cicutæ, & muris aranei morsibus, & draconi marino. Anginæ eo cum melle & nitro perunguntur, & epinyctides ex aqua. Ad sugillata & oculorū caligines ex melle illinitur. Item auribus si manat sanies. Dentium auriumq; dolores decoctū vaporis suffitu compescit. Decoctum in passo dolentibus oculis oblinitur. Item præcordijs & iocineri, tritum cū cærato cyprino. Stomacho quoq; longa valetudine laborāti cū rosaceo. Cum ficis autem, aceto & erui farina, aquæ inter cutē lienosisq; subuenit. Vinum ex eo fit, quod absinthiten vocāt, præsertim in Propontide & Thracia, quo ad antedicta vtuntur, cum febri carent. Alioquin in æstate propinant & accœptam huic vino incolumitatem referunt. Insparsum arcis Absinthium, vestes ab erodentiū iniuria vindicat. Culices eo & oleo perunctis abigit, & a corpore arcet. Atramentum librarium diluto eius temperatum, literas a murium erosione tuetur. Existimatur liquamentum eosdem præstare effectus. Attamen potionibus improbatur, quoniam stomachum male habet, & capitis ciet dolorem. Sunt qui cocta Amurca liquamentum adulterant.

De Marino Absinthio. CAP. XXVI.

Bsinthium marinū quod aliqui Seriphum, Latini Centoni-
r cum vocant, copiosissimum in Tauro mōte, iuxta Cappadociā & in Taphysiri Aegypti gignitur. Quo Asiatici pro Oliuæ ramo vtūtur. Hærba est tenuis, Abrotoni parui similitudine, referta minutulis seminibus, subamara, stomacho inimica. Ea grauiter olet, & cum quadam calfactione adstringit. Id per sese aut cū Oryza coctum interaneorum animalia, teretesq; tineas, adiecto melle enecat. Aluū læuigat. Cum edulio autem vel lenticula decoctum eadem præstare potest. Pecora maxime pinguescunt hoc pabulo. Tertium genus absinthio assignatur, quo Galatia alpibus finitima scatet. Id patrio nomine Santonicum vocant, regionis in qua nascitur cognomēto, absinthio non dissimile, verum subamarum est, non adeo seminis fœcundum. Eadem quæ Seriphium potest.

De Abrotono. CAP. XXVII.

Brotonum alij Abutonon, alij Absinthium, alij Heraclion,
a alij Cholopœon, alij Absinthiomenon, alij Theliphthoricon, alij Procampylon, Magi Neura phœnicos, alij Cynanchiten, Romani Absinthium poticū, nonnulli Thelythamnum, alij Glycyn ancona vocant. Duorum est generum. Fœmina quadam arboris specie fruticans candicat, circum ramulos folijs seriphi modo mi-

nutim incisis. Floribus referta est, comantibus in summo fulgore auri corymbis. Quod per æstatem prodijt, suauiter olet, cũ grauitate quadam & amaro gustu. Id genus Siculum esse constat. Alterum mas vocatur, sarmentosum, tenui semine vti Absinthium. Plurimum in Cappadocia gignitur & Galatia Asiatica, atq; in Syriæ Hierapoli. Crudũ semen, tritũ & feruefactũ ex aqua, in potu auxiliatur, orthopnoicis, conuulsis, ruptis, coxendicibus, vrinæ angustijs, mensibus suppressis, aut remorantibus. In vino potum exitialium venenorum antidotum est. Rigoribus ex oleo illinitur. Serpẽtes & substratu & nidore fugat. Contra ictus eorum cum vino potum prodest. Priuatim efficax contra scorpionum & phalangiorum venena. Oculorum inflammationibus commode illinitur, cum cotoneo cocto aut pane. Tritum cum farina hordeacea, decoctumq;, tubercula discutit. Irini compositionibus ammiscetur.

De Hyssopo. CAP. XXVIII.

h yssopum aliqui Later vocãt, alij Cassialam, Aegyptij Pesalem. Hærba nulli non cognita. Duũ generũ est, montanũ & hortense. Optimum est Ciliciũ. Vim habet extenuãdi & calfaciendi. Decoctum cũ ficis, aqua, melle, & ruta, potũq;, peripneumonicis, diuturnæ tussi, suspiriosis, destillationibus & orthopnoicis auxiliatur. Tineas enecat. Idem facit si cum melle delingatur. Crassum humorem per aluum extrahit, decoctum ex aceto mulso epotum. Ad subducendam aluum cum ficis viridibus detritis mãditur. Vehementius addita Iri, Cardamomo, aut Irione deijcit. Colorẽ in corpore fouet. Lieni, & aquæ inter cutem, cum fico nitroq;, inflammationibus quoq; ex vino illinitur. Cum feruente aqua impositum sugillata discutit. Cũ decocto ficorum optime anginis gargarizatur. Decoctum cum aceto dentium dolorem in collutione sedat. Inflationes auricularum vaporis suffitu discutit.

De Stichade. CAP. XXIX.

ſ Tichas quam aliqui Syncliopa, alij Alcibiadem, alij Pancration, nonnulli Styphoniam, Aegyptij Suphlo, Magi Pythonis oculum, Romani Sciolebinam vocitant, iuxta Galliã in insulis eiusdem nominis, e regione Massiliæ gignitur, vnde cognomentũ accœpit. Hærba tenui semine, coma Thymi, longiore folio, subamara gustu, & aliquantum acris. Cuius decoctum Hyssopi modo ad pectoris vitia efficax est. Antidotis miscetur. Viscera omnia & vniuersum animantis habitum extenuat.

De Origano. CAP. XXX.

o Riganum Heracleoticum, quod & Cornelion vocant, foliũ habet hyssopo non dissimile, vmbellamq; non in rotæ speciẽ orbiculatam, sed veluti multifidam, semine in summis virgis haudquaquam denso. Excalfacit. Vnde decoctum cum vino potum demorsis a serpente conuenit. Si cicutam aut meconion hauserunt, ex passo, si gipsum aut ephemeron, ex aceto mulso propinatur. Ruptis, conuulsis, hydropicis cum fico esui datur. Aridum acetabuli mensura potum in aqua mulsa, atros humores per aluum extrahit. Menses ciet, & tussi cum melle linctum medetur. Ad pruriginem, psoras, regiumq; morbũ decocti ius in balneis prodest. Succus virentis tõsillas, vuã, & oris vlcera sanat. Et per nares ex oleo irino infusum trahit. Auriũ dolores cum lacte mulcet. Cõficitur ex eo & cepis & rhois frutice quo ad obsonia vtuntur, vomitorium medicamentum, his omnibus in cupreo vase per tricenos dies insolatis, dũ caniculæ sydus flagrat. Herbæ autem substratu serpentes fugantur.

De Onitide. CAP. XXXI.

q Væ Onitis appellatur, cãdidiore est folio, nõ dissimilis hyssopo. Semen veluti coniunctos corymbos habet. Vis ei Origani Heraclei, sed multo inefficacior.

De Syluestri Origano. CAP. XXXII.

s yluestre Origanum aliqui Panaces heraclion, alij Cunylam vocant, ex quibus est Nicãder Colophonius. Folijs est Origani, ramis tenuibus palmum altis in quibus vmbellæ anethi insunt. Flores candidi. Radix tenuis, superuacua. Peculiariter percussis a serpente, folia & flores ex vino poti, auxliantur.

De Tragorigano. CAP. XXXIII.

t Ragoriganũ tenuis frutex est, syluestri Serpyllo aut Origano similis, folio & ramulis. Quibusdam in locis virentius inuenitur, & latioribus folijs, satis glutinosum. Alterũ exilibus surculis, ac tenuibus folijs, quod aliqui prassium vocauere. Optimum est Ciliciũ, & Cretense, & Smyrneum, & in Chio Cooq; proueniens. Omnia excalfaciunt. Vrinam cient. Aluo accommodãtur. Decocto poto bilem deijciunt. Lienosis ex aceto bibere prodest. Contra pota ixiæ venena in vino bibuntur. Menses trahunt. Peripneumonicis, tussientibus, ex melle in eclegmate dantur. Grata ac mitis eorũ potio est. Quare cibum fastidientibus, & stomacho acide ructanti, imbecilloq; traditur. Item si a maritima iactatione nausea & æstus præcordiorum excitetur. Tumores vero cum polenta discutiunt.

De Pulegio. CAP. XXXIIII.

g Lichona Græci aut blechron,alij Arsencāthon, Latini Pulegium vocant, Galli Aluolum, Aphri Apoleiū, Quidam Galisopsim.Hærba vulgaris notitiæ.Extenuat,calfacit,decoquit.Menstrua,secundas,ac partus eijcit. Pulmonis vitia ex melle & aloe potum extrahit. Cōuulsis auxiliatur. Nauseas stomachiq; intercisiones,ex posca permulcet. Atram bilem per aluū exigit. Bibitur in vino vtilissime contra serpentium morsus. Defectos animo recreat, cum aceto naribus obiectum. Gingiuas arefacti cinere corroborat. Illitum cum polenta inflammationes omneis sedat. Podagris per se subuenit,impositum vsq; dum rubescat locus. Cum cærato varos extinguit. Lienosis cum sale vtiliter illinitur. Decoctum eius ablutas prurigines mitigat. Conuersas vuluas corrigit. Cōtra inflationes duriciasq; vuluæ,in desessiones cōueniēter adijcitur. Vocant aliqui Blechona, quoniam dum floret gustatum a pecoribus, balatum concitat.

De Dictamo. CAP. XXXV.

d Ictamum, aliquibus syluestre Pulegium vocatur, alijs Embactron, alijs Belouacos, alijs Artemedeion, alijs Cretica, quibusdam Ephemeron,nonnullis Eldia,aliquibus Belotocos, aut Dorcidion,aut Helbunion,Romanis Vstilago rustica. Cretensis hærba est,acris,læuis, Pulegio similis,sed maioribus folijs,quæ tomento quodam spissaq; lanugine pubescunt. Florem nullum aut semen profert. Præstat omnia quæ satiuum Pulegiū, sed efficacius multo. Nō potum modo sed appositum quoq; aut suffitum,defunctos partus eijcit. Produnt in Creta capras sagittis percussas,huius hærbæ pastu,eas excutere. Purgandi vim habet succus illitus, aut cum polenta tritus. Hærba impactos pedibus reliquove corpori aculeos,illitu refigit. Ad lienis dolorem efficax habetur. Siquidem ipsum imminuit. Metunt semen æstate & autumno. Radix eius gustu calfacit. Partus accelerat. Succus cum vino potus, contra serpentium morsus præsidio est. Tāta hærbæ facultas est,vt olfacta abigat bestias,quæ venenato ictu sæuiunt,appensaq; exanimet. Vulneribus ferro illatis,& venenatis morsibus, infusus succus præsentaneo est remedio, si etiam ab instillatione statim in potu assumatur.

De Pseudodictamo. CAP. XXXVI.

q Vod pseudodictamum vocant, multis in terris nascitur ante dicto simile, sed minus q̃ illud acre. Eosdem effectus præbet. Sed inefficacius multo.

De Cretenſi Dictamo. CAP. XXXVII.

Efertur a Creta alterũ Dictami genus,folijs Siſymbrij,ramis
d maioribus.In quibus flores ſylueſtris Origani, nigri, mol-
les. Odor foliorũ iter Siſymbriũ & ſaluiã iucũdiſſimus. Effi
cax ad eadẽ,ſed vehementius nares ferit. Miſcetur emplaſtris & medi-
caminibus quæ aduerſus ſerpẽtium iniurias cõfingũtur, theriaca vo-
cant.

De Saluia. CAP. XXXVIII.

Leliſphacõ alij Elaphoboſcon,aliqui Phacon,alij Cioſmin,
e alij Phagnon, Aegyptij Becion,Romani Saluiã vocãt.Fru
tex eſt ramoſus,lõgus,virgas habẽs quadrangulas,& canas.
Folia mali cotonei effigie,ſed longiora,aſperiora,craſſiora,& quæ ſen
ſim attritarũ quaſi veſtiũ ſcabriciẽ referant,hirſuta, ſubalbida,perq̃ iu-
cũdo odore,ſed graui.Semen ſummis in caulibus ſylueſtri Ormino ſi-
mile gerit.In aſperis naſcitur. Menſes cit & vrinas decoctũ foliorũ ra
morũꝗ potũ. Partus extrahit. Paſtinacæ marinæ ictibus auxiliatur.
Capillos denigrat. Vulnerũ ſanguinem cohibet. Tetra vlcera purgat.
Teſtiũ pruritus ſedant rami foliaꝗ, ſi decocto eorum foueantur

De Menta. CAP. XXXIX.

Edyoſmon ſatiuũ alij Minthã,alij Calaminthan,Latini Mẽ
h tam vocant,alij Nepetã,Aegyptij Tis,alij Perxo, alij Ma-
cetho. Cognita hærba eſt. Calfaciendi,adſtringẽdi atꝗ exic-
candi vim habet. Siſtit ſanguinẽ poto ex aceto ſucco. Tineas in ven-
tre teretes enecat. Venerẽ ſtimulat.Singultus,vomitiones, choleraſꝗ
ſedant,terni ramuli cũ acidi granati ſucco poti. Suppurationes diſcu-
tit,ſi cum polẽta illinatur.Impoſita fronti capitis dolores mulcet. Mã
mas ſi tendantur,aut lacte turgeant,compeſcit. Cũ ſale canũ morſibus
illinitur.Auriũ doloribus cũ aqua mulſa ſubuenit. Vuluæ ante coitũ
admota, conceptioni reſiſtit.Linguæ ſcabriciẽ cõfricta læuigat. Coi-
re lac denſariꝗ in caſeũ nõ patitur,ſi folia potionibus lactis immergã
tur. In ſũma ſtomacho vtilis eſt. Et in condimẽtis peculiarẽ gratiã ha-
bet.

De Mentaſtro. CAP. XL.

ylueſtrem Mentam Latini Mentaſtrum vocant, hirſutiore
f folio, & prorſus maiore q̃ Siſymbrij,grauiori odore. Quare
minus ad ſanorum vſus expetitur.

De Calamintha. CAP. XLI.

X Calaminthæ generibus,quædam montibus familiaris,fo-
e lia Ocimi habens, incana, ſurculos aridos, & caules angu-
loſos,purpureum florem.Altera Pulegio ſimilis eſt,ſed ma-
ior.Quam ſylueſtre Pulegium ideo appellarunt,ꝗ odore ipſum æmu
letur.Nepetam Latini vocitant. Tertia Mentaſtro cognata eſt,folijs

oblongioribus, caule & ramis maioribus q̃ superioris, sed viribus inefficacior. Omnium folia gustu feruentia & acria. Radix superuacua. Nascitur in cãpestribus, asperis, & aquosis. Potu aut illitu demorsis a serpente opitulatur. Decoctum potu menses & vrinas expellit. Ruptis cõuulsis, orthopnoeæ, torminibus, choleræ, rigoribusq; auxiliatur. Regium morbum expurgat. Præsumpta in vino venenis resistit. Tineas cæteraq; interaneorũ animalia, cũ sale & melle pota, enecat. Nec secus cocta crudave si teratur. Elephãticos esitata adiuuat, si postea serũ lactis ebibatur. Folia detrita si in vellere subijciãntur, menses extrahunt, & partus enecant. Accensa aut substrata serpẽtes fugãt. Nigris cicatricibus candorem reddunt, in vino cocta & illita. Sugillata tollunt. Calamintha ischiadicis imponitur vt concretum humorem euocet summam cutem exurens. Vermes necat succus auribus instillatus.

De Thymo. CAP. XLII.

t Hymon quidã Cephaloton, alij Epithymum, alij Thyrsion, Latini Thymum, Aegyptij Stephanen, Daci Mosulam. Thymum ab omnibus cognoscitur, surculosus frutex, exilibus folijs & angustis circũdatus, capitulis in cacumine flore purpureo refertis. Gracili solo & petroso prouenit. Vim habet hanc, vt cũ sale & aceto potum, pituitã per aluũ detrahat. Decocti ius prodest orthopnoicis, & anhelatoribus. Tineas ventris exigit. Menses, partus, & secundas pellit. Vrinas ciet. Cũ melle in eclegmate faciles facit excreationes. Recẽtes tumores discutit cũ aceto illitũ. Concretum sanguinem dissoluit. Verrucas thymi colorem reddentes, pensilesq; tollit. Ischiadicis cum vino & polenta impositum subuenit. Hebetibus oculis in cibo prodest. Perq̃ vtile pro condimento, dumtaxat ad vsus eorum, qui recte valent.

De Satureia. CAP. XLIII.

s Atureia nota est. Gignitur in asperis locis & tenui solo, Thymo similis, minor tamen & tenerior. Defert spicam florũ plenam, diuq; permanentem. Eadẽ potest quæ Thymum, si modo consimili sumptitetur. Aptus sanis vsus. Est etiamnum quædam satiua, syluestri prorsus minor, quæ propter mitiorem acrimoniã commodius in cibos recepta est.

De Serpyllo. CAP. XLIIII.

s Erpyllum aliqui zygin syluestrẽ, alij Polion vocãt, Aegyptij Meruopyũ, Latini Serpyllũ. Duorũ generũ est. Hortẽsiũ odore Sampsucũ imitatur, atq; in coronas addi solet. Cui a serpẽdo nomẽ inditũ est, quoniã si qua eius particula terrã attingat,

inibi radices demittet. Folia & ramulos Origani habet, ſed candidiores. In macerijs multo procærius aſſurgit. Syluestre zygis appellatũ non ſerpit, ſed in altitudinem increſcit, ramulos ædẽs tenues, ſurculoſos, folijs refertos lõgioribus q̃ Rutæ, & durioribus, anguſtis. Flores iucunde olent, guſtanti acres. Radicis nullus vſus. Naſcitur in petris ſatiuo efficacius, atq; magis excalfaciẽs, & ad medendi vſum aptius. Menſes trahit. Vrinã potu ciet. Torminibus, ruptis, vulſis & iocineris inflammationibus, auxiliatur. Et aduerſus ſerpentes potu illituve. Capitis dolores mulcet coctum adiecto roſaceo, & madefactũ in aceto. Maxime vero Phreniticis & lethargicis conuenit. Cruentos vomitus ſedat, ſuccus drachmis quatuor ex aceto potus.

De Sampſuco. CAP. XLV.

ſ Ampſucum aliqui nominãt Amaracũ, alij Triphyllon, alij Agathides, alij Cnecion, alij Acapnon, Pythagoras Thraben, Aegyptij Sopho, Armenij Myuron, Magi Ichrei aſinum, aut Hecigonon Iſidis, Romani Maioranã. In Cypro & Cyziceno laudatiſſimũ. Secundũ ſibi locũ vendicauit Aegyptiũ. Amaracum gens Sicula & Cyzicena appellat. Hærba eſt ramoſa, per terrã repens, folijs eius calaminthæ quæ tenui folio cõſtat, letophyllos appellatur, hirſutis & rotundis. Suauiſſimũ odorem ſpirat, ideo coronis inſeritur. Vis eius excalfaciens. Succus decocti potus conuenit incipiẽtibus hydropicis, & ijs quos vrinæ difficultas aut tormina excruciant. Illita ex melle arida folia, ſugillata tollunt. Menſes ſubdita in peſſo trahunt. Cõtra ſcorpionis ictũ ex aceto & ſale illinuntur. Luxatis tumoribuſq;, cærato excepta imponuntur. Aduerſus oculorum inflammationes, tumoreſq; cum polline polentæ illini prodeſt. Acopis malagmatiſq; calfaciendi gratia commiſcetur.

De Sertula campana. CAP. XLVI.

ſ Ertula cãpana laudatiſſima in Attica & Cyzico & Carthagine nata. Cuius color vicinus eſt croco, boni odoris. Naſcitur & in campania circa Nolam, colore in luteum langueſcẽte, odore infirmo. Vim habet adſtrictoriam. Inflammationẽ omnẽ emollit, præſertim quæ in oculis, vulua, ſede aut teſtibus erũpat, ſi ex paſſo cocta illinatur. Interdum autẽ addito oui luteo aſſato, aut fœnogræci farina, lini ſemine, aut polline, aut capitulis papaueris, intybove. Recentes meliceridas per ſe cũ aqua, & vlcera manãtia in capite, illita cum creta chia, vino, aut galla ſanat. Stomachi dolores & cruda & cocta cũ aliquo ex antedictis leuat. Doloribus aurium mitigandis cruda ex paſſo inſtillatur. In aceto aut roſaceo madefacta, capitis dolorem lenit.

De Maro. CAP. XLVII.

m Arum aliqui Origanida, aut Hysobrion vocant. Hærba cognita vulgo, surculosa, flore Origani, folijs multo cādidioribus, flore odoratiore. Vim habet sisymbrio cōsimilem. Substringit enim & modice calfacit. Qua de causa illitu serpentia vlcera sistit. Et in calidas illitiones additur. Iuxta Magnesiā & Traleis copiosissima gignitur.

De Ocimastro. CAP. XLVIII.

a Cinos aut Aconos a Græcis dicitur ab alijs syluestre basilicum. Latinis Ocimastrū tenui siccoq; ramulo hærba, Ocymo similis, odorata. Sed hirsutior. Qua coronæ factitātur. A nonnullis olitoribus colitur. Menses & aluū pota sistit. Illita panos ignemq; sacrum sanat.

De Bacchare. CAP. XLIX.

b Accharis hærba fruticosa, quæ in coronas additur. Cuius folia aspera sunt, media violæ & verbasci magnitudine. Caulis angulosus, cubiti altitudinem petens, adnatis appendicibus aliquantulum asperis, flore purpureo subalbicāte, odorato. Radicibus veratro nigro similibus, quibus odor inest Cinnamomo proximus. Asperum squallidumq; solum amat. Radix in aqua decocta ruptis, vulsis, præcipitatis, spirandi difficultati, salutaris. Item diuturnæ tussi & vrinæ difficili. Menses pellit. Contra serpentium morsus vtilissime datur in vino. Recens radix apposita partum extrahit. Puerperis eius decoctum in defessionibus prodest. In diapasmata vtiliter inseritur, iucundi odoris gratia. Folia vtpote quæ adstringant, capitis doloribus illitu prosunt. Oculorum inflammationibus, mammis tumentibus a partu, ægilopijs incipientibus, ignibusq; sacris auxiliātur. Odor somnum gignit.

De Ruta CAP. L.

r Vta duplex, montana quam aliqui Rhyten montanam vocānt, et hortensis quam Aegyptij Epnubum, Syri Armala, alij Besasa. Aphri Churma. Mōtana syluestrisq; acrior est & in cibis dānata. Satiua vero quæ sub arbore ficus enascitur, magis in cibos admittitur. Vtraq; vrit, calfacit, exulcerat. Vrinā ciet. Mēstrua pellit. Aluum sistit potu cibove. Letalium medicamentorū antidotū est, si semē ex vino acetabuli mēsura ebibatur. Folia per se præsumpta, aut cū nuce iuglāde aridisq; ficis, inefficaces venenorū vires reddunt. Contra serpentes simili modo sumere conuenit. Genituram cibo potuve extinguit. Cum anetho sicco decocta, tormina sedat. Facit ad pectoris laterumq; dolores, difficultatem spirandi, tusses, pulmonis inflamationem, coxendicum articulorumq; cruciatus, & rigores febrium

circuitu repetentes, pota vt antedictum est. Item ad inflationes coli, vuluæ, rectiq; intestini, decocta & imposita. Fœminas vuluæ strangulatu liberat, si a genitali sede tenus cum melle subijciatur. Feruefacta ex oleo & pota vētris tineas excutit. Articularijs doloribus ex melle, aquæ inter cutem cum ficis illinitur. Eisdem in potu auxiliatur, decocta in vino ad dimidias parteis, & oblita. Cruda cōditaq; cibo, visus aciem excitat. Dolores oculorum cum polenta lenit. Doloribus capitis cum rosaceo & aceto illita auxiliatur. Profluentem naribus sanguinem sistit, trita & indita. Testiū inflammationibus cum laureis folijs imposita, & eruptionibus papularum cum myrto & cærato prodest. Cum pipere autem & nitro affricta, albæ vitiligini medetur. Cū eisdē illita formicationes tollit, & verrucas quæ thymi florem repræsentāt. Contra impetigines cum alumine & melle vtilissime imponitur. Succus in mali punici calyce calfactus, aurium dolori efficaciter infunditur. Hebetudinem oculi qui sensere, ruta cum fœniculi succo ac melle peruncti iuuantur. Ignem sacrum, vlcera quæ serpunt, aut in capite manant, cum aceto rosaceo & cerusa persanat. Mansa Alliorū Ceparūq; acrimoniam domat. Montana si copiosius estur interficit. Dum florē promit & ad murias colligitur cutē inflat & rubore quodā inficit, cū pruritu ac vehemēti inflāmatione. Oportet itaq; eā vnctis antea manibus & facie colligere. Tradunt succum gallinaceis pullis insparsum feles arcere. Adijciunt eā quæ in Macedonia circa Olcimum amnem prodeat, comedentes interimere. Mōtosus autem is locus, viperis scatet. Semen eius potum cōtra intestina vitia efficax est. In antidota cōmode additur. Contra incontinentiam vrinæ tostum semen septenis diebus potui datur. Radix huius montanum Moly vocatur. Syluestris ruta satiuæ similis est. Prodest comitialibus & coxendicum doloribus. Menstrua mouet. Partus enecat. Acrior est viribus q̄ hortensis & validor. Syluestris vtpote noxia, cibis abdicatur.

De Syluestri Ruta. CAP. LI.

R Vtam syluestrem aliqui appellant Hypericon, alij Androsæmon, alij Coron, alij Chamæpityn, Romani Hederalem, aut Centonalem, Aphri Churma semmaced. Odor seminis resinosus est. Ideo chamæpitys aliquibus nominatur. Frutex est surculosus, rubescēs. Folia rutæ figura, flores lutei, qui digitis triti sanguineo succo manant. Vnde Androsæmon vocitarunt. Ramuli subhirsuti. Siliquæ teretes hordei effigie, in quibus semen nigrum resinam olens. Gignitur in cultis & asperis. Vrinam ciet. Menses appositu trahit. Pota cum vino quartana liberat. Folia cum semine ambustis illitu medētur. Et diebus quadraginta epota ischiadicos sanant. Vocāt

etiamnum hoc modo ſylueſtrem Rutam, quod in Cappadocia & Galatia Aſiæ finitima Moly dicitur. Frutex eſt qui ab vna radice multos emittit cauliculos. Folijs multo q̃ alterius Rutæ lõgioribus, tenerioribuſq;, odore graui, flore candido, capitulis in cacumine paulo maioribus q̃ ſatiuæ Rutæ, quæ tribus maxime partibus conſtant. In quibus triangulum ſemen, ſubruffum, guſtu amarum recluditur. Cuius eſt vſus. Semen autumno matureſcit. Quod cum melle, vino, croco & fœniculi ſucco, ac gallinaceo felle, teritur contra retuſam oculorum aciẽ. Sunt qui eam Armalam vocent, Syri Beſaſſan. Qui Cappadociam incolunt, Moly, quoniam quamdam cũ Moly ſeruet ſimilitudinem. Radice nigra, flore candido. In collibus & læto ſolo prouenit.

De Moly. CAP. LI.

m Oly aliqui ſylueſtre Leucoion appellant. Folia habet graminis, latiora, humi ſparſa, Florem albæ violæ ſimilem, ſed minorem, lactei coloris. Caulem cãdidum quaternum cubitorum. In cuius cacumine ineſt aliquid quod Allij ſpeciẽ referat. Radix parua, bulboſa, quæ mirum in modum valet ad aperiendas vuluas, ſi trita cum irino vnguento in peſſo ſubijciatur.

De Panace. CAP. LIII.

p Anax nõnullis Heracleum dicitur. Ex quo Opopanax colligi ſolet. Plurima ex parte in Beotia & in Phocide Archadiæ naſcitur. Ibiq; compendij cauſa ſtudioſe colitur. Folijs eſt aſperis, in terra iacentibus, hærbacei coloris, ad ficulnea accedentibus, in ambitu quinquepartito diuiſis. Caule vt ferulæ altiſſimo, qui lanugine quadã incaneſcit. Folijs etiã minutioribus obſitus. Muſcarijs ceu Anethi in cacumine. flore luteo, & ſemine odorato feruẽteq;. Radices habet multas ab origine vna candidas, graue olentes, craſſi corticis & amari. Naſcitur in Cyrene Libyæ, & Macedonia. Excipitur ſuccus inciſa radice, recenti caulium pullulatu. Ea candidum ſuccũ emittit, q̃ui ſiccatus in ſumma cute croceum colorem contrahit. Effluentem autem ſuccum excipiunt, folijs excauato ſolo ſtratis, quæ ſiccata tolluntur. Simili modo caule meſſibus inciſo, profluentem ſuccum eximũt. Meliores ex radicibus albæ, rigidæ, & ſiccæ, inguſtabiles, aromaticæ, feruentes guſtu. Fructus ex media ferula cibo idoneus eſt. Sed ex agnatis ſtolonibus, ab vſu cibario abhorret. Maxime in hoc ſucci genere probatur, q̃ amariſſimus, interne albus, aut ſubfuluus foris ad croci colorem inclinãs, læuis, pinguis, friabilis, ſtatim in aqua eliqueſcens, graui odore. Niger improbatur ac mollis. Adulteratur ammoniaco aut cæra. Sed ſyncæri experimẽtum eſt, ſi digitis in aqua friatus reſoluatur, & lacteſcat. Excalfacit, mollit, extenuat. Febriũ rigoribus,

vulsis, ruptis, laterum dolori, torminibus, stillicidio vrinæ conuenit. Contra vesicæ scabiem ex aqua mulsa aut vino bibitur. Menses trahit. Fœtum enecat. Inflationes quæ vuluam male habent, duriciasq; ex melle impositus discutit. Ischiadicis illinitur. Acopis & capitis medicaminibus ammiscetur. Carbunculos rumpit. Podagricis cum vua passa illitus subuenit. Dolore dentium liberat, cauis inditus. Oculorum aciem excitat. Ex eo & pice optimum fit emplastrum contra bestiarum morsus, quæ in rabiem efferantur. Raméta radicis vuluæ admota, partus extrahũt. Ad vetera vlcera efficax est. Nudata ossa, corpore operit, si trita cum melle illinatur. Semen cum absinthio sumptũ menses pellit. Cum Aristolochia prodest, aduersus animalia quæ venenum eiaculantur. Contra vuluæ strangulatus in vino bibitur.

De Panace Asclepij. CAP. LIIII.

P Anax Asclepij caulem a solo emittit tenuem, cubitalem, geniculatum, maioribus q̃ fœniculi folijs, hirsutioribus, odoratis, aureo flore, acri, odorato, ex muscarijs depẽdente. Radix parua est & tenuis. Auxiliarem vim habent flores & semina, contra vlcera, phagedænas & tubercula, si trita cum melle imponantur. Aduersus serpentes ex vino bibuntur, & cum oleo illinuntur. Aliqui panaces syluestre origanum vocant, alij Cunilam de qua in origani mẽtione diximus.

De Panace Chironio. CAP. LV.

P Anaces, chironium in Pelio monte maxime prouenit. Foliũ eius Amaraco simile. Flos aureus. Radix parua quæ non alte demittitur, gustu acris. Pota radix serpentium veneno resistit. Illita coma eadem præstat.

De Ligustico. CAP. LVI.

L Igusticum quod alij Panaciam, alij Panaces vocant, plurimum in Liguria nascitur, in monte Apennino alpibus cõtermino. Vnde nomen traxit. Panaces incolæ non ab re appellant. Quoniam & radice & caule heracleotico panaci simile sit, & viribus eisdem præditũ. Gignitur in altissimis asperisq; montibus, ac vmbrosis, maxime iuxta riuos. Cauliculum fert anethi, geniculatum, tenuem, & in circuitu folia Sertulæ campanæ, molliora, odorata, prope verticem graciliora, & lõge magis diuisa. In cacumine muscarium, in quo semen dependet nigrum, durum, & oblõgum, fœniculo proximũ, gustanti acre & Aroma olens. Radix cãdida, heracleotici panacis similis, odorata. Radicis seminisq; vis excalfactoria, concoquens. Prodest ad intestinos dolores, tumores, cõcoctiones. Item ad inflationes, præsertim quibus stomachus turgeat. Et contra serpentium ictus. Vri

nas & menſes potu trahit. Eoſdem præſtat effectus appoſita radix. Semen cum radice oxyporis & medicamentis decoquentibus ammiſcetur. Stomacho perq̃ vtile. Quare pro pipere vtuntur eo indigenæ ad obſonia. Adulteratur ſemine quodã ſimili. Quod facile guſtu diſcernitur. Amarum enim eſt. Alij ſemen Fœniculi aut Seſelis ammiſcentes Liguſticum dolo vitiant.

De Paſtinaca. CAP. LVII.

p Aſtinacam ſyluestrem, aliqui Ceraſeoniam, vocant, Latini ruſticam paſtinacam, aliqui Carotam, Aegyptij Babubyron, Aphri Sichã. Folia Gingidij habet, latiora, ſubamara, caulem rectum, ſcabrum. Vmbellam ſimilem Anethi, in qua flores inſunt candidi, & in medio purpureum quiddam, ferme croceum. Radix digiti craſſitudine, dodrantalis, odorata, quæ cocta manditur. Semen potum vel impoſitum menſtrua mouet. Ijs conuenit in potione, quos vrinæ difficultas torquet, aut lateralis dolor excruciat, aut ſi aqua cutem ſubijt. Serpentium morſibus ictibuſq; prodeſt. Præſumentes eam nulla affici iniuria a ſerpentibus traduntur. Conceptus adiuuat. Radix vrinam pellit. Venerem ſtimulat. Partus appoſita eijcit. Folia trita & cum melle impoſita phagedænas vlcerum purgant. Satiua ad eadem pollet, inefficacior tamen, & cibo aptior.

De Seſeli. CAP. LVIII.

ſ Eſeli maſſilienſe quod nonnulli Sphagnon vocant, folia Fœniculi habet, craſſiora, caulẽ vegetiorem. Vmbellam Anethi, in qua ſemen oblongum, anguloſum, deguſtanti acre. Radix longa eſt, iucundi odoris. Semen & radix excalfaciendi vim habent. Potu ſtranguriæ & orthopnœæ medentur. Suffocationibus mulierũ comitialibuſq; proſunt. Menſes & partus trahunt. Ad omnia interna mala pollent. Tuſſim veterem ſanant. Semen cum vino potum concoquit & tormina diſcutit. Epialis febribus vtile. Contra perfrictiones in itineribus, cum pipere & vino bibitur. Capris cæteriſq; pecudibus datur in potu, quo facilius ſuos fœtus enitantur.

De Aethiopico Seſeli. CAP. LIX.

a Ethiopicũ Seſeli quod Aegyptij Cyonũ phricen vocãt, folia habet Hederæ, minora & ad Periclymeni modũ oblõga. Frutex nigricat, palmitibus in bina cubita extẽſis, ramis ſeſquipedalibus, capitulo Anethi. Semine in Tritici morẽ denſo, nigro, amaro, maſſilienſi odoratiore & acriore, multum ſuaui.

De Peloponnenſi Seſeli. CAP. LX.

p Eloponnenſe folia habet Cicutæ, latiora, & craſſiora. Caulẽ ſupra maſſilienſis magnitudinem, ferulaceum, & latum in ca-

cumine capitulum, in quo ſemen latius, odoratum, & carnoſum pendet. Eiſdem viribus præditum eſt. Naſcitur in aſperis, riguis & collibus. Inuenitur etiamnum in Ida monte.

De Cretico Seſeli. CAP. LXI.

Ordylium quod aliqui Creticum Seſeli vocant iuxta Ciliciam in Ameno mõte naſcitur, hærbula ſurculoſa, ſemine duplici, rotundo, ſcutulorum effigie, odorato, ſubacri. Contra vrinæ difficultatem bibitur. Potu cit mẽſes. Succo ſeminis cauliſq; virentis, ternis obolis ex paſſo decem diebus hauſto, renes ſanantur. Efficax eſt radix ad ciendas pectoris excreationes in delinctu cum melle.

De Siſone. CAP. LXII.

Iſon exiguum ſemen eſt in Syria natum, Apio ſimile nigrũ, feruens, oblongum. Contra lienis vitia bibitur. Vrinæ difficultatẽ potu emendat. Remoratos menſes citat. Quo in condimẽtis cum Cucurbita & aceto indigenæ vtuntur. In cacumine granula multa gerit.

De Aniſo. CAP. LXIII.

Niſum ſemen paruum eſt in Syria natum. Apio ſimile eſt, magnum, feruens, oblõgum. Contra lienẽ & vrinam quæ ægre redditur, bibere prodeſt. Retardatos menſes pellit. Id incolæ ad condimenta vſurpare ſolent, & cum Cucurbita in aceto decocta aſſumunt. Aniſum in ſumma excalfacit, exiccat. Oris halitum iucundiorem facit. Doloris leuamẽtum præſtat. Vrinam ciet. Aquam quæ ſubijt cutẽ diſſipat. Potum ſitim cohibet. Animalium venenis aduerſatur. Valet ad inflationes aluumq;. Alba fœminarum profluuia ſiſtit. Lac ad mammas elicit. Venerem ſtimulat. Dolores capitis leuat ſuffitum naribus. Cum roſaceo tritum, inſtillatumq; fractis auribus medetur. Melius ſemper recens, plenum, non furfuroſum, odore præſtans. Inter prima laudatum eſt, Creticum. Proximum Aegyptium.

De Caro. CAP. LXIIII.

Arum ſemen eſt vulgaris notitiæ. Excalfacit. Vrinam concitat. Stomacho vtile. Os commendat. Cõcoctionẽ adiuuat. Miſtum antidotis & oxyporis Aniſi vicem præbet. Radix cocta Paſtinacæ modo manditur.

De Anetho. CAP. LXV.

Nethum quod eſtur, aliqui Polygida vocãt, alij Anicetum, Magi Cynocephali geniturã, aut capillos, alij Mercurij ſemen, Latini Anethum, Aphri Sicciriam, Aegyptij Adracum. Daci Pulpum. Aridi anethi comæ ſeminiſq; decoctum, potu lac euocat. Inflationes & tormina ſedat. Aluum vomitioneſq; ſiſtit. Vri-

nas ciet. Singultus lenit. Oculorum aciem hebetat. Genituram restinguit assidue potum. Fœminis vuluæ malo opportunis ad desessiones vtile. Condylomata illitus eius cinis tollit.

De Cumino satiuo. CAP. LXVI.

Vminum satiuum ori gratũ est. Sed multo magis Aethiopi-
c cum, quod Hippocrates regium appellauit. Secundum locũ tenet Aegyptium. Reliqua sequuntur. Prouenit in Galatia, in Asia, Cilicia, & Therẽtia, & plerisq; alijs tractibus. Excalfacit, adstringit, exiccat. Ad tormina inflationesq; conuenit, coctum & cũ oleo inditum, aut cum hordeacea farina illitum. Orthopnoicis datur in posca. Demorsis a serpente in vino. Testium collectionibus auxiliatur, impositum cum vua passa, aut lolij farina cæratove. Mensium abundantiam inhibet. Contritum autem in aceto & naribus obiectum, sanguinis profluuia sistit. Colorem bibentium aut perunctorum mutat in pallorem.

De Syluestri Cumino. CAP. LXVII.

ylueſtre Cuminũ siue syluaticum, plurimum efficaciusq; in
s Lycia & Galatiæ Asia, atq; Carthagine Hispaniæ gignitur. Frutice paruo, dodrantali caule, ac tenui, quaternis aut quinis folijs tenuibus, veluti serratis, & Gingidij diuisura. In cacumine capitula quina aut sena habet, mollia, rotunda, in quibus est semen acerosum, gustu satiuo acriore. Nascitur in collibus. Bibitur semen ex aqua aduersus tormina inflationesq;. Item contra venenatas bestias ex vino. Singultus ex aceto sedat. Stomacho vtile quẽ humor vexat. Sugillata tollit, si manducatum cum melle & vua passa illinatur. Testium inflammationibus, adiectis eisdem medetur. Est & aliud syluestris Cumini genus, satiuo nõ dissimile, quod a singulis floribus pensilia promit cornicula, in quibus semen est Melãthio simile. Quod potum omnium serpentium morsibus præsidioest. Calculosis & ijs qui vrinæ stillicidio vexantur, aut concretum sanguinem cum lotio reddunt auxiliatur. Sed Apij semen feruefactum postea bibendum est.

De Ammio. CAP. LXVIII.

Mmi Latini Ammium Alexãdrinũ, nonnulli Aethiopicũ,
a quidam regium Cuminum appellant. Plerisq; diuersarum naturarũ esse Aethiopicum Cuminum & Ammiũ existimant. Vulgo notũ est, semen exile, multo minus Cumino, Origanum resipiens. Eligẽdum est purum, minime furfurosum. Vis ei excalfactoria, feruens & exiccans. Facit ad tormina, vrinæ difficultatem, serpentium ictus cum vino potum. Menstrua ciet. Miscetur derodentibus cantharidum medicamentis; quæ Ecdoria vocant, vt inde exortis vrinæ

difficultatibus resistat. Sugillata cum melle tollit. Colorem potu aut illitu mutat in pallorem. Suffitum cum vua passa aut resina vuluas purgat.

De Coriano. CAP. LXIX.

Orium aut Corianum Aegyptij Ochion vocant. Vulgaris
c est notitiæ. Vim refrigeratoriam habens. Quare illitum cum pane aut polēta, ignibus sacris, & vlceribus quæ serpunt medetur. Epinyctidas cum melle vel vua passa, testium inflammationes, carbunculosq; sanat. Cum faba fresa strumas & tubercula discutit. Tineas interaneorum expellit, semen cum passo potum. Genituram adauget. Largius tamen sumptum, mentem non sine periculo mouet. Quare continuo & copiosiore vsu abstinendum. Succus cum cerusa, spumave argenti, necnon aceto & rosaceo illitus, ardentes summæ cutis inflammationes emendat.

De Hieracia. CAP. LXX.

Ieracia magna, alijs Sonchites, Romanis Lampuca, Pœnis
h Sithileas, caulem emittit asperum, subrubrum, spinosum, cauū, folia, ex interuallis rariuscule diuisa, similia Soncho per ambitum, luteos flores in oblongis capitulis. Vim refrigerandi habet & modice substringēdi. Vnde illita, stomacho æstuanti, inflammationibusq; prodest. Succus erosionem sorbitione mitigat. Hærba cum radice illita, vibratis a scorpione ictibus auxiliatur.

De Hieracia parua. CAP. LXXI.

Ieracia parua, quam aliqui Sonchiten, alij Entimon agrion,
h Romani Intybum syluestre vocant, folia ex interuallis habet diuisa in ambitu. Cauliculos teneros, virentes, in quibus lutei flores orbem circinantes emicant. Vim suam ad eadem ad quæ superior impendit.

De Apio CAP. LXXII.

Atiuum Apium ad eadem quæ Corianum conuenit. Inflam
f mationibus oculorum cum pane aut polēta illinitur. Aestuantem stomachum mulcet. Mammarum duriciam reprimit. Vrinam ciet, siue crudum siue coctum edatur. Decoctum eius radicisq; potu, venenorum noxæ resistit, quum vomitiones excitet. Aluum cohibet. Semen vehementius vrinam pellit. Contra serpentium venena, aut epotam argenti spumam auxiliatur. Inflationes discutit. Ammiscetur medicamentis quæ dolorū leuamēta præstant, Theriacis quoq; ac tussis remedijs.

De Eleoselino. CAP. LXXIII.

Leoselinum quod a quibusdam Pedinon, ab alijs Hydro
e selinon agrion, Romanis Apium rusticum appellatur. In

humidis naſcitur. Satiuo grandius & ad eadem efficax.

De Oreoſelino. CAP. LXXIIII.

O Reoſelinon quod aliqui Petroſelinon ſyluestre appellant, Aegyptij Anonim, caule eſt palmum alto, ab radice tenui exeunte. Ramis & capitulis cicutæ, multo tamen tenuioribus, ſemine cumini, oblongo, acri, & odorato, tenui. Naſcitur in petroſis & montibus. Vrinam ciet ſemine ac radice in vino potis. Menſes trahit. Antidotis necnon medicamentis vrinam cientibus, & excalfactorijs, inſeritur. Nec hallucinari nos oportet exiſtimantes oreoſelinum eſſe, quod in ſaxis prouenit. Aliud enim eſt Petroſelinum.

De Petroſelino. CAP. LXXV.

P Etroſelinum in Macedonia prouenit, in præruptis locis. Semine Ammij, odoratiore, ſapore acri, aroma olente. Vrinam cit ac menſtrua. Contra ſtomachi & coli inflationes & tormina prodeſt. Laterum, renum, & veſicæ doloribus in potu ſubuenit. Ammiſcetur antidotis vrinam cientibus.

De Oluſatro. CAP. LXXVI.

H Ippoſelinum aliqui Grielon, alij Agrioſelinum, Latini Oluſatrum appellãt, aliqui Smyrnion, quãuis aliud ſit, quod proprie Smyrnion dicitur, vt paulo poſt referemus. Eſt autem maius, & ſatiuo apio candidius. Caule alto, cauo, molli, habente veluti lineas. Folijs latioribus, in puniceum vergentibus, coma Roriſmarini. Depẽdentibus in cacumine corymbis, anteq̃ defloreſcat. Ea ſemine turget nigro, oblõgo, acri, ſolido, aromatico. Radix demittitur tenuis, odorata, candida, quæ os commendat. In vmbroſis & paluſtribus enaſcitur. Olerum generis vt Apium. Radix cruda coctave eſtur. Folia cum caulibus decocta mãduntur, & per ſe aut cum piſcibus præparantur, crudaq; muria condiuntur. Vim hanc habet vt poto ſemine ex mulſo vino menſes cieat. Rigentes calfacit potu aut illitu. Vrinæ ſtillicidio auxiliatur. Radix eoſdem præſtat effectus.

De Smyrnio. CAP. LXXVII.

S Myrnion quod in Cilicia Petroſelinum vocant, paſſim in Amano monte gignitur. Caulem habet apij, & ſtolones multos, folia latiora, pinguia, ad terram infracta, robuſta, odore medicato, cum quadam acrimonia iucunda, colore in luteum langueſcente. Capitibus caulium orbiculatis vt anethi. Semine braſſicæ, rotundo, nigro, acri, myrrhæ ſapore. Ita vt alterum alterius loco cedat. Radix quoq; odorata, guſtu acri. Fauces mordet, ſuccoſa, mollis. Cortex eius foris niger, itus viridis aut ſubalbidus. Naſcitur in ſaxoſis et collibus, atq; ſquallidis, & limitibus terrenis. Vis radicis, hærbæ & ſe

minis excalfacere. Folijs muria maceratis ad obsonia vtuntur. Aluũ sistunt. Radicem contra serpentium ictus bibere conuenit. Tusses & orthopnœas mitigat. Vrinæ difficultati medetur. Recentes tumores, collectiones, duriciasq; discutit. Illita vulnera ad cicatricem perducit. Partus abortu vitiat, si feruefacta subijciatur. Semen, lienis renum & vesicæ vitijs prodest. Mẽses & secundas pellit. Cõmode datur ischiadicis in vino. Inflationes stomachi lenit. Sudores ciet & ructus. Semen peculiariter datur hydropicis in potu, & contra febrium circuitus.

De Elaphobosco. CAP. LXXVIII.

Ræci elaphoboscon, aliqui Elalphicon, alij Nephrion, alij
g Ophigenion, nonnulli Ophioctonon aliqui Herpyxen, alij
Limen vocant, Romani cerui ocellum, Aegyptij Chemin, Aphri Aschancam. Fœniculaceus caulis est, aut Rorimarino similis, geniculatus, folijs duum digitorum latitudine, vt Terebinthi prælongis, aliquantum asperis, circumfractis. Adnata multa caulis habet ferentia vmbellas Anethi similes, & semina eiusdem, florem subluteum. Radice ternum digitorum longitudinis, & crassitudinis vnius, candida, dulcis, esui apta. Caulis tener pro olere manditur. Contra serpentium ictus, datur semen in vino. Fama autem est hoc pabulo, ceruas serpentium morsibus resistere.

De Fœniculo. CAP. LXXIX.

Oeniculum si hærba edatur aut semen cum ptisana bibatur,
f mammas lacte replet. Comæ decoctum in renum doloribus
subditum proficit, quippe quod vrinam excitet. Contra serpentium ictus in vino conuenienter bibitur. Menses ciet. In febribus nauseam & stomachi feruorem, ex aqua frigida potum sedat. Contritæ radices & cum melle illitæ, morsibus canum medentur. Succus caule & folijs exprimitur, & in sole siccatus in medicamenta adijcitur, quæ ad excitandam oculorum aciem commode temperantur. Extrahitur etiam semine viridi ramulisq; & radicibus prima germinatione incisis. In Iberia succum reddit gummi similem. Caulem medium dum hærba floret rustici demetunt, igniq; admouẽt, quo facilius vi caloris exudans, gummi remittat. Quod efficacius succo est ad medicamenta oculorum.

De Erratico fœniculo. CAP. LXXX.

Ræci hippomarathrum, aliqui Marathin, alij Marathrum
g agrion, Aegyptij Sampsoth, Magi Thymarnolion, Latini
fœniculum erraticum, aliqui Mion, Galli Sistrameor. Syluestre est fœniculum, magnum. Fert autem semen Canchry simile. Cuius

radix iucunde olet, potaq; ſtranguriæ medetur. Menſes impoſita ciet. Ventrem ſiſtit, radice aut ſemine poto. Contra ſerpentium morſus auxiliatur. Calculos comminuit. Regiũ morbum expurgat. Lactis abundantiam facit. Decoctum foliorum hauſtum, fœminas a partu purgat. Traditur aliud Hippomarathri genus longo exili & anguſto folio, ſemine coriandri, rotũdo, acri, & odorato. Excalfaciendi naturam habet, & viribus fœniculo reſpondet. Ad omnia infirmius.

De Dauco. CAP. LXXXI.

Aucum aliqui Dircæum vocant. Creticum, folijs fœniculo
d ſimile, minoribus & tenuioribus, caule dodrantali, vmbella coriãdri, flore albo, ſemine acri, candido, hirſuto, ſuauiſſimi odoris in mandendo. Radix digitali craſſitudine & palmi longitudine adoleſcit. In ſaxoſis naſcitur, & locis ſole illuſtratis. Aliud eius genus ſylueſtri Apio ſimile, acre, odoratum, aroma olẽs, feruẽtis guſtus. Probatiſſimum Creticum. Tertium aſſignatur genus folijs coriãdri, floribus albis, capite & ſemine anethi, muſcario paſtinacæ, ſemine oblõgo ceu cumini, acri. Omnium ſemen excalfacit potum. Vrinam mẽſes & partus extrahit. Torminibus liberat. Veterem tuſſim mitigat. Phalangiorum morſibus potum in vino auxiliatur. Tumores illitu diſcutit. Seminis dumtaxat in alijs generibus inualuit vſus. In Cretico etiam radicis. Quæ maxime cõtra venenatorum iniuriam in vino bibitur.

De Delphinio. CAP. LXXXII.

Elphiniũ Græcis Diachyſis, alijs Diachytos, alijs Paralyſis
d alijs Camarus, alijs Hyacinthus. alijs Delphinias, alijs Neriadion, aut Soſandron, aut Cronion, Romanis Bucinus minor vocitatur. Surculos emittit a radice vna ſeſquipedales, aut maiores, a quibus folia exeunt parua, tenuia, diuiſa, prælõga, quæ Delphinorum effigiem repræſentant. Vnde tractum nomen eſt. Flos violæ albæ nõ diſſimilis, purpureus, & ſemen in ſiliquis, milio proximũ. Quo non aliud vtilius bibi poteſt, ab ſcorpione percuſſis. Aiunt enim obiecta hærba, ſcorpiones reſolui atq; ignauos torpeſcere. Semota vero ea, ſeſe recolligere. Prouenit in aſperis & apricis.

De Altero Delphinio. CAP. LXXXIII.

Lterum eſt Delphiniũ quod Romani Bucinum vocant, ſu-
a periori ſimile, ſed folijs & ramis longe gracilius. Viribus eiſdem pollet, ſed non ita efficacibus.

De Pyrethro. CAP. LXXXIIII.

yrethrum aliqui Dorycnion, alij Pyrinon, alij Pyroton aut
p Pyrothron, alij Arnon pyriten, Magi Pyriten, Romani

Saliuarem vocant. Folia caulemq; emittit vt Daucum ſylueſtre & fœniculum, vmbellamq; Anethi circinatæ rotunditatis. Radix longa eſt pollicis craſſitudine, guſtu feruidiſſimo. Pituitam elicit. Ideo in dolore dentium decocta in aceto, colluto inde ore, auxiliatur. Manſa pituitam extrahit. Sudores ciet, perunćto ex oleo corpore. Diuturnis rigoribus efficax. Contra perfrictiones membrorum, reſolutioneſq; eximie conducit.

De Roſmarino. CAP. LXXXV.

Vo Roſmarini genera. Alterum fructiferum, aliquibus zea
d aut Campſanema appellatum. Cuius ſemen Canchrys vocatur. Folia fœniculi habet, craſſiora & latiora, in rotæ ſpeciem humi ſparſa, iucunde olentia, caulem cubiti altitudine, aut maiorem, multis cōcauum alis. In cacumine vmbellam in qua ſemen copioſum, candidum, ſphondylo ſimile, rotūdum, anguloſum, reſinaceum. Quod in mandendo linguam exurit. Radix thus redolet, candida, prægrandis. Eſt & alterum omnino conſimile, ſemen ferens latum, nigrum vti ſphondylion odoratū, minime exurens, radice foris nigra, intus alba. Verum id quod ſterile dicitur illorū plane ſimilitudinē refert. Sed neq; caulem neq; florem neq; ſemen promit. Naſcitur in ſaxoſis & aſperis. Trita omnium hærba communiter hæmorrhoidum profluuia ſiſtit. Sedis inflammationes & condylomata mitigat. Concoquit ſtrumas & abceſſus, qui ad maturationem ægre perducuntur. Siccæ radices cū melle vlcera purgant. Torminibus medentur cum vino potæ. Et contra ſerpentium morſus conueniunt. Menſes & vrinas cient. Veteres tumores illitu diſcutiunt. Tam radicis q̄ hærbæ ſuccus adiecto melle illitus, oculorum aciem exacuit. Potum ſemen ad eadem pollet. Si comitiale malum ſentiatur, aut vetus pectoris vitium, auxilio eſt. Regio morbo laborantibus cum vino & pipere datur. Sudores mouet cum oleo perunctum. Ruptis & conuulſis prodeſt. Podagris cum loliacea farina & aceto tritum illinitur. Purgat vitiligines, addito aceto q̄ acerrimo. Semine in potionibus vtendum, eius quidem quod Canchryn non ferat. Quippe illud ſua acrimonia arteriam exaſperat. Roſmarinum cum erica naſci, folijs lactucæ ſylueſtris, aſperioribus, candidioribuſq;, radice breui, Theophraſtus author eſt. Potumq; idipſum alterutra parte purgare.

De Canchry. CAP. LXXXVI.

Anchrys vim habet excalfaciendi & vehemēter exiccandi.
c Quare abſtergētibus medicamentis inſeritur. Cōtra oculorū fluctiones capiti illinitur, ita vt tertio die ſoluatur.

De Rosmarino coronario. CAP. LXXXVII.

r

Osmarinū quo coronarij vtūtur, ramos mittit tenues, & circa eos folia minuta, densa, lōga, exilia, subter incana, superne virentia, graui odore. Excalfactoria vi præditum est. Regiū sanat morbum, si decoctum in aqua ante exercitationes bibatur, & vbi laborans exercitationi se crediderit, in balnea descendat, & merum potet. Acopis gleucinoq; vnguento ammisceri solet.

De Sphondylio. CAP. LXXXVIII.

s

Phondylium aliqui Arangen vocant, alij Phalāgion, alij Asterion, nonnulli Nesyrin aut Sphōdylin, quidam Chorodanon, aut Oenanthen, Romani hærbam rutinalē, Aegyptij Apsaphear, Magi Osirin. Folia Platani & Panacis habet. Caules fœniculaceos, cubitali altitudine, aut amplius assurgentes, in quorum cacumine semē duplex Seseli simile, sed latius, candidius & magis paleaceum, grauis odoris. Flores eius albi aut pallentes. Radice Raphani candida. Nascitur in palustribus & aquosis. Potum semen pituitam per aluum extrahit. Medetur iocineris vitijs, regio morbo, comitialibus, orthopnoicis, vuluarum strangulationi. Veternosos suffitu reuocat. Cum oleo cōmode infunditur capitibus phreniticorū, & lethargicorum, Item capitis doloribus. Cum ruta illitum serpentia vlcera cohibet. Datur radix contra regium morbum, & iocineris vitia. Circumrasa eadem callos fistularum derodit. Recentis floris succus exulceratis auribus, purulentisq; accommodatur. Qui cæterorum succorum more exprimi, dein recondi solet.

De Ferula. CAP. LXXXIX

e

Viridi Ferula medulla pota vtilis est ad cruentas excreationēs, cœliacosq;. Contra viperarum morsus in vino datur. Erumpentem naribus sanguinem indita sistit. Semen potum torminosis auxiliatur. Sudores ciet vncto ex oleo corpore. Caules si edantur, capitis dolores faciunt. Muria condiuntur. Ferula itaq; caulem profert ternum sæpe cubitorum, folia fœniculi, longe asperiora, & latiora. Qua ab imo caule vulnerata, Sagapenum efficitur.

De Peucedano. CAP. XC.

p

Eucedanum aliqui Agrion vocant, alij Agriophyllon, Magi bonum dæmonem, Romani Satariam. Caulem emittit tenuem, gracilentum. Fœniculo similem. Comam ha-

bet statim ab terra foliosam spissamq;. Flore luteo, radice nigra, crassa, firma, graui odore, succosa. Gignitur in montibus opacis. Tenera radix cultello conciditur, profluensq; e plaga succus vmbræ mandatur. In sole siquidem confestim euanescit. Colligitur capite prius & naribus rosaceo perfusis, ne capitis dolor premat, et vertigo sentiatur. Assata radix vtilior fit. Tam lac quam succus radice & caulibus extrahi solet, sicuti e Mandragora. Verum inefficacior lacte succus habetur, et velocius expirat. Interdum etiam concreta inuenitur lachryma, thuris similitudine, caulibus radicibusq; adhærens. Præfertur succus e Sardonia & Samothrace, colore ruffo, odore graui, feruens gustu. Ex oleo et rosaceo illitum podest lethargicis, phreniticis, vertiginosis, comitialibus, & longis capitis doloribus, resolutis, ischiadicis, conuulsis. Omnibus in vniuersum vitijs neruorum, ex oleo & aceto illitũ prodest. Eius olfactu respirant vuluæ strangulatus, & veternosi reuocantur. Incensum serpentes abigit. Aurium doloribus conuenienter ex rosaceo instillatur. Cauernis dẽtium inditum, mitigat dolorem. Cõtra tussim efficacissime ex ouo assumitur. Suspirijs, torminibus, & inflationibus subuenit. Ventrem leniter emollit. Lienem absumit. Difficiles partus mire adiuuat. Facit ad vesicæ cruciatus, & renum distentiones potum. Vuluam aperit. Radix ad eadem vtilis est. Sed inefficacior. Eius decoctum bibitur. Farina eius sordida vlcera purgat, & vetera cicatrice obducit. Squamas ossium extrahit. In cærata & calfacientia malagmata additur. Eligi debet recens, esu difficile, firmũ, odoris plenum. Succus ad potiones amaris nucibus aut ruta aut pane callido aut anetho resoluitur.

De Gith seu Melanthio. CAP. XCII.

GIht ex Græcis aliqui Melanthiũ, alij Mecona agrion melana, Romani Papauer nigrum appellant. Exiguus frutex est sæpe binos palmos excedens. Folijs vt Senetionis minutis, sed multo tenuioribus. Capitulo in cacumine tenui, ceu papaueris oblongo, intercursantibus intus membranis. Quibus semen includitur nigrum, acre, odoratum, quod panibus inspargitur. Capitis doloribus illitum fronti, subuenit. Discutit recentes oculorum suffusiones, tritum ex Irino, & infusum naribus. Tollit lepras, lentigines, duricias, tumoresq; vetustos cum aceto illitum. Circumscarificatos clauos excutit cum vetere vino impositum. Dentium doloribus decoctum cum aceto & teda prodest. Teretes ventris tineas expellit, perunctо ex aqua vmbilico. Destillatione laborantes adiuuat, tritum in linteo & olfactum. Vrinam & menstrua ciet, multis diebus sumptum.

Et lac extrahit. Difficultatem spirandi cum vino potum leuat. Phalangiorum morsibus ex aqua drachmæ pondere haustum auxiliatur. Incenso serpentes fugantur. Tradunt largius epotum enecare.

De Laserpitio & Lasere. CAP. XCIII.

LAserpitium in Syria, Armenia, Media, & Libya nascitur, caule ferulaceo, quem Maspetum vocant. Folijs apio similibus, lato semine. Radix excalfacit. In cibis ægre concoquitur. Vesicæ noxia. Sugillatis illita cum oleo, & strumis, ac tuberculis cum cærato, medetur. Ischiadicis conuenit cum Irino aut cyprino cærato. Excrescentibus circa sedem tollendis, illinitur cum putamine mali punici & aceto decocta. Venenis pota resistit. Os cõmendat, cibis aut sali permista. Laser e radice atq; caule scarificatis colligitur. Præfertur autem ruffum, translucẽs, myrrhæ æmulum, non porraceũ, odore valens, suaui gustu. Quod dilutum facile albescit. Syrenaicum si quis degustarit, humorem toto corpore ciet, blãdissimo odore, adeo vt ne os quidem gustanti nisi paululũ spiret. Medicum & Syriacum minus viribus valent, & grauiorem reddunt odorem. Laser omne anteq̃ siccescat adulteratur sagapeno, aut fabæ lomẽto. Quod maleficiũ depræhenditur gustu, odore, visu, & madefactione. Caulem aliqui Silphion, radicem Magudarin, & folia Maspeton vocauere. Efficacissimum Laser, mox folia, postremo caulis. Acrẽ vim habet. Inflationes facit. Perunctas cum aceto pipere & vino alopecias sanat. Oculorũ aciem exacuit. Incipientes suffusiones, illitum cum melle dissipat. Cauernis dentium in dolore inditur, aut cum thure in linteo circumligatur, aut cũ hyssopo ficis coctis in posca, os colluitur. Ijs prodest quos bestia in rabiem efferata momorderit, vulneribus immissum. Valet aduersus venena telorum, & animalia omnia, quæ virus eiaculantur, potum aut illitum. Scorpionum plagis oleo dilutum circumlinitur. Gangrænis præcoercitis immittitur. Et cum ruta, nitro, & melle, vel per se carbunculis. Clauos callosq; prius circumrasos vellit. Cærato aut aridorum ficuum carne præmollitũ, recentes Lychenas ex aceto sanat. Et excrescentia in carne polyposq;, si aliquot diebus cum attramento sutorio aut erugine illinatur. Extuberantia cum forfice extrahit. Veteribus faucium scabricijs opitulatur. Grauem subitoq; irraucescentem vocem, dilutum aqua sorbitione confestim expedit. Vuã illitum cum melle reprimit. Anginis ex aqua mulsa vtilissime gargarizatur. Vescentes eo lætiore colore mangonizat. Tussi commode in sorbili ouo datur, & pleuriticis in sorbitionibus. In fellis suffusione, & aqua inter cutem cum aridis ficis. Rigores discutit cum vino

pipere & thure potum. Neruorum contractionibus opisthotonicisq; datur oboli pondere deuorandum. Hærentes gulæ hirudines, gargarizatum cum aceto decutit. Ad lac intus coagulatum bibitur. Comitialibus ex aceto mulso proficit. Menses ciet cum pipere & myrrha potũ. Cœliacos adiuuat in acino vuæ sumptum. Cum lixiuio autem potui datum repente conuulsis ruptisq; prodest. Ad potiones resoluitur, nucibus amaris, aut ruta & calido pane. Foliorum succo ad eadem proficitur, sed multo inefficacius. Cum aceto mulso manditur, ad expediendam arteriam, maxime cum vox retunditur. Eo cum lactucis vtuntur, exitq; in vicẽ erucæ. Fertur & altera Magudaris in Lybia nasci. Radix Laserpitio similis, sed minus crassa, acris & fungosa. Ex qua non profluit succus. Eiusdem cum lasere facultatis.

De Sagapenio. CAP. XCIIII.

Sagapenium færulaceæ herbæ succus est, quæ in Media nascitur. Optimum est translucens, fuluo forinsecus colore, & intus albo, nescio quid inter laser & galbanum redolens, gustu acri. Prodest laterum & pectoris doloribus, tussibus vetustis, conuulsis & ruptis. Crassam pulmonis pituitam expurgat. Datur comitialibus, opisthotonicis, lienosis. Item cõtra neruorum resolutionem, perfrictiones, & febrium circuitus in potu. In vnguenta probe admittitur. Menses pellit. Sed fœtum exanimat, cũ hydromelite potum. Prodest ex vino haustum serpentium ictibus. Olfactum ex aceto vuluarũ strangulatus excitat. Oculorum cicatrices, offusam caliginem, hebetudines, suffusionesq; detergit. Resoluitur succi modo, ruta, aqua, & amaris nucibus, aut melle, aut calido pane.

De Euphorbio. CAP. XCV.

Euphorbia Libyca arbor est ferulæ speciẽ habens, quæ in mõte Atlante iuxta Mauritaniã inuenitur. Ea acerrimo succo turget. Cuius eximiũ feruorẽ expauescẽtes incolæ, ouillos vẽtres elutos, arbori circũligant, & eminus caulẽ contis incidũt. Confestimq; e plaga perinde atq; vase quodã, in vẽtriculos copiosus lactis humor effluit, præter id quod sparsi in humũ, vulnus eiaculatur. Duo succi genera. Vnũ Orobi magnitudine, sarcocolæ modo emicat. Alterũ in vẽtriculis cõcrescit atq; vitreũ spectatur. Eligendũ est translucẽs & acre. Euphorbiũ adulteratũ sarcocollæ & glutini mistione. Sed difficile quidẽ experimẽtũ. Quippe cũ leui gustu, os accẽsũ diu detineat, adeo vt quicquid ori obijciatur plane Euphorbium resipiat. Eius inuentio tẽpore Iubæ regis Libyæ cognita extitit. Succus illitu suffusiones discutit. Potus tota die exurit. Quare melli collyrijsq; pro acrimo-

niæ ratione ammiſceri debet. Coxarum doloribus prodeſt in odoriſe-ra potione hauſtus. Squammas oſſium eadem die eximit. Verum eo vtentes neceſſe eſt, linamentis aut cæratis communire corpus, quo oſ-ſa conueſtiuntur. Aliqui memoriæ prodiderunt, percuſſos a ſerpente nihil moleſti paſſuros, ſi inciſa oſſe tenus capitis cute, intritus ſuccus infundatur, vulnuſq; poſtea conſuatur.

De Galbano. CAP. XCVI.

g Albanum ſuccus eſt naſcentis in Syria ferulæ, quod nonnul-li Metopium vocant. Maxime laudatur cartilaginoſum, me-rum, thuris effigiem præbens, minime lignoſum, retinens nõ-nihil adiecti ſeminis aut ferulæ, graui odore, neq; humidum neq; ari-dum. Adulteratur faba freſa & ammoniaco. Galbanũ excalfacit, vrit, extrahit, diſcutit. Menſes ac partus trahit, appoſitu vel ſuffitu. Lenti-gines aceto & nitro perũctas tollit. Deuoratur ad tuſſim veterem, dif ficultatem ſpirandi, ſuſpiria, rupta, conuulſa. Aduerſatur toxicis potũ cum aceto & myrrha. Simili modo ſumptum mortuos partus extra-hit. Imponitur lateris doloribus & furunculis. Comitiales & vuluæ ſtrangulatus & vertiginoſos olfactu ſuſcitat. Si vratur fugat nidore ſerpentes, & perunctos feriri non patitur. Serpẽtes cum oleo & ſphon dylo circumpoſitum necat. Dentium dolorem oblitum aut cauernis inditum mitigat. Vrinæ difficili prodeſſe exiſtimatur. Reſoluitur ad potiones amaris nucibus, aqua aut ruta, aut calido pane, mulſave. Alias meconio, ære vſto, aut felle liquido. Si purgare galbanũ voles, in feruentem aquam demittito. Namq; cum liquefactum fuerit, eius ſordes fluitabunt. Quas hoc modo facile ſeparabis. Mundo linteo alli gatum in fictili aut ærea pixide ita pendeat, vt imum vaſis ne tangat. Opertoq; vaſe in feruidam aquam demittito. Sic enim ſyncærũ, velu-ti per colum eliqueſcet, & lignoſum in linteo remanebit.

De Ammoniaco. CAP. XCVII.

a Mmoniacũ hærba eſt, ex qua Ammoniacũ fit ſuffimen quod tymiama vocãt, aliqui Agazyllon, alij Criotheum, alij He-liuſtrum, Romani guttam appellãt. Ferulæ ſuccus eſt, quam iuxta Cyrenen Aphrica gignit. Cuius fruticẽ cum radice Agaſyllim vocant. Probatur bene coloratum, ligni & calculorum expers, thuris ſimilitudine, minutis glebis, dẽſum, ſyncærum, nulla ſorde ſpurcatum, caſtoreum odore imitans, guſtu amarum. Hoc genus trauſma ideſt friaturam appellant. Quod vero terram & calculos collegit, Phryama quod ſignificat miſturam. Gignitur in Aphrica iuxta Ammonis ora-culum, ſuccum ſtillante ferulacea arbore. Mollit, extrahit, calfacit. Tubercula duriciaſq; diſcutit. Potum aluum ſoluit. Partus extrahit

Lienem consumit, drachmæ pondere haustum. Articulorum coxendicumq; doloribus liberat. Auxilio est anhelatoribus, orthopnoicis, comitialibus. Item quibus humor in pectore coit, si cum melle delingatur, aut cum ptisanæ succo sorbeatur. Cruentam vrinam pellit. Albugines oculorum absterget. Genarum scabriciam absumit. Tritũ autem cum aceto & impositum, iocineris lienisq; duricias sedat. Discutit tofos, qui in artubus cõcalluerunt, cum melle aut cum pice illitum. Lassitudines & coxendicum dolores eo perungi vtile est, cum nitro & cyprino oleo vice acopi.

De Sarcocolla. CAP. XCVIII.

f Arcocolla lachryma est arboris in Perside nascentis, pollini thuris similis, russa, gustu amara. Vulnera glutinat. Oculorum fluctiones inhibet. Emplastris inseritur. Adulteratur ammisto gummi.

De Glaucio. CAP. XCIX.

g Laucium succus est herbæ quæ in Hierapoli Syriæ nascitur, folijs fere corniculati papaueris, pinguioribus tamen, in terram sparsis, odoris tetri, gustus amari. Tota croceo succo madet. Folia in olla fictili semifrigidis clibanis calfaciunt indigenæ, vsq; dum flaccescant. Deinde contusis succum exprimunt. Cuius est vsus ad oculorum medicamenta. Vt pote cum inter initia refrigeret.

De Glutino. CAP. C.

g Lutinum quod Xylocollan, alij Taurocollan vocant, præstantissimum Rhodiacum, quod ex bubulis corijs conficitur. Id candidum est & translucens. Nigrũ vero minus probatur. Resolutum in aceto, impetigines leprasq; cutis delet. Ambustis igni ex aqua calida impositum, pustulas erumpere non patitur. Vulneribus prodest melle aut aceto madefactum.

De Glutino piscium. CAP. CI.

g Luten piscium, venter est piscis cetacei. Præstat candicans, natione ponticũ, subasperum, carens squammis, & quod celerrime liquescit. Vtile emplastris, capitis & leprarum medicaminibus, & tetanothris, quæ cutem faciei erugant & extendunt.

De Visco. CAP. CII.

v Iscum optimum est recens, intus porraceum, extra fuluum, quod asperi nihil, aut furfurosi concœperit. Fit acinis in robore nascentibus, buxeo fruticis folio. Contusum acinum lauant, & postea in aqua decoquunt. Sunt qui commanducando ipsum efficiant. Gignitur quoq; in malo, pyro, & plerisq; alijs arboribus. Quinetiam inuenitur in quorumdam fruticum radicibus. Emollit,

discutit, extrahit. Parotidas, tubercula, cæterasq; collectiones, ad maturationem perducit. Cum resina autem & cæra pari, epinyctidas in splenio sanat. Vetera vlcera suppurationesq;, quas cacoethe vocāt, ex thure mollit. Lienē cū calce, Gagate, aut Asio lapide, impositum absumit. Cum sandaraca, aut auripigmento illitum vngues extrahit. Mistum cum calce & vini fæce, suam vim intendit.

De Aparinæ. CAP. CIII.

Parinen aliqui Ampelocarpon, alij Omphalocarpon, non-
a nulli Philanthropon vocant, ramosam hærbam & quadrangulam, ex interuallis orbiculato foliorum ambitu, vt in rubia. Flos albus, semen durum, rotundum, cōcauum, album, vmbilici figura, asperitate vestium tenaci. Ea pastores coli vice vtuntur, ad eximendos e lacte pilos. Seminis caulium ac foliorum succus, potu contra viperarum phalangiorumq; morsus auxiliatur. Infusu aurium dolori medetur. Hærba cum axungia trita strumas discutit.

De Alysso. CAP. CIIII.

Lysson aliqui Aspidion, alij Aplophyllon, alij Accysiton,
a alij Adeseton nuncupant. Fruticosa hærbula est, vnicaulis, rotundis folijs, fructu duplicium scutorum effigie, in quo est semen, quadam tenus latum. In mōtibus & asperis locis emicat. Eius decoctum singultus sine febri, potu discutit. Idem efficit si quis eā aut teneat, aut odoretur. Cum melle trita, vitia cutis in facie, & lentigines emendat. Contusa in edulio, rabiei canis mederi putatur. Domibus appensa salutaris esse creditur. Et hominibus atq; animalibus fascini, amuletum. Purpureo linteo circumligata pecorum morbos abigit.

De Asclepiade. CAP. CV.

Sclepiadem aliqui Cission, alij Cissophyllon, nomināt. Ra-
a mos emittit longos, folia hederæ, radices numerosas, tenues, odoratas. Floris virus graue. Semen securidacæ. Nascitur in montibus. Radices ex vino potæ torminibus auxiliantur, & contra serpentium ictus. Folia aduersus vuluæ mammarumq; vlcera, quæ cacoethe vocant, illinuntur.

De Atractylide. CAP. CVI.

Tractylis quam aliqui Amyron vocant, alij Cnicon sylue-
a strem, alij Aspidion, Magi Aphedron, Aegyptij Chenon, Romani Præsepium, aliqui fusum agrestem, alij Colum rusticam, spina est Cnico similis, folia multo longiora ferens, in summis virgis, magna parte nuda, asperaq;. Qua fœminæ pro fusis vtuntur. Capitula in cacumine spinis horrent. Flos luteus. Quibusdam in locis purpureus inuenitur. Radix tenuis superuacua. Coma, semen &

folia cum pipere & vino teruntur vtilissime contra scorpionum ictus. Percussos tradunt quamdiu ea teneatur hærba, nullum experiri dolorem, ipsumque deposita, statim recrudescere.

De Polycnemo. CAP. CVII.

P Olycnemon quidam Clinopedion, alij Polygonaton, alij Iouis colum, alij Echeonymon vocãt. Frutex est surculosus, folijs Origani, caule Pulegij, geniculis multis itercepto, sine vmbella, tenui tamẽ in cacumine corymbo, boni odoris & acris. Vulneribus agglutinandis recens aut aridum cum aqua, efficaciter illinitur. Sed quinto die solui debet. Ad vrinæ stillicidia ruptaque, cum vino bibitur. Edocuit experientia contritos in vino albo ramulos, ijs qui affectibus laborant, quæ violentiæ vocantur, magno esse præsidio.

De Clinopodio. CAP. CVIII.

C Linopodion aliqui Cleonicon, alij Ocimoides, alij zopyron vocant, fruticem folijs serpyllo similem, surculosum, duum palmorum altitudine. Nascitur in petrosis. Flores marrubij, ex interuallis speciẽ lectipedum præbent. Bibitur hærba & succi eius decoctum, ad conuulsa, rupta, strangurias, serpentium ictus. Menses & partus pellit. Et pensiles verrucas quas Acrochordonas vocãt, eijcit aliquot diebus potum. Aluum sistit decoctum ad tertias, potumque si febrim sentiunt ex aqua. Alioquin ex vino.

De Leontopedalo. CAP. CIX.

L Eontopedalon aliquibus Leontopodion, alijs Leuceoron, alijs Leontiõ, alijs Doris aut Dorideris, alijs Lychnis agria alijs Pardale, alijs Horybethron, alijs Rhapeion, Romanis Patabelclon, aut semen leoninum dicitur. Caulem emittit dodrantalẽ, aut altiorem, plurimis alis concauum, & in cacumine semina duo aut tria, in siliquis ciceris modo. Flores fremio similes, punicei coloris. Folia brassicæ, sed papaueris diuisura. Radicibus nigris rapæ similibus, torosis. Nascitur in aruis & segetibus. Radix auxiliatur serpentium ictibus ex vino pota. Nec alia res celerius dolorem finit. Miscetur ischiadicorum clysteribus.

De Teucrio. CAP. CX.

T Eucrion siue vt alijs placet Teucris, Hærba est virgæ referens effigiem, Trisaginis similitudine, tenui folio, non multũ a cicere alieno. Hæc in Cilicia iuxta Gẽtiadem Scissademque vbertim prouenit. Recens cum posca, aut aridæ feruefactæ ius, potu lienem potenter absumit. Lienosis cum aceto & ficis illinitur. Item serpẽtium morsibus ex aceto solo, siue ficis.

De Trisagine. CAP. CXI.

Hamædrys Græcis, alijs Chamædrops. Latinis Trisago di-
c citur. Sunt qui eam Teucrion appellauere, propter eam quã
cum Teucrio seruat similitudinem. Nascitur in Petrosis & asperis. Frutex dodrantalis, folia habens exigua, amara, effigie & diuisura quærcus. Flore pene purpureo. Carpitur semine prægnans. Recens in aqua decocta, potu tussibus, indurato lieni, vrinæ difficultati, incipientibus hydropicis, auxiliatur. Cit menses. Partus extrahit. Lienem ex aceto pota consumit. Aduersus serpentium venena ex vino, potu illituq; efficacissima. Trita digeritur in pastillos ad supradicta. Purgat vetera vlcera cum melle. Cum oleo illita caliginẽ oculorum discutit. Natura eius est calfacere.

De Leucade. CAP. CXII.

Eucas montana, latioribus q̃ vrbana folijs, semine acriore,
l amariore, ori ingrato. Efficacior tamẽ q̃ satiua habet. Vtraq;
ex vino contra animalium venena, præcipue marinorum, opitulatur.

De Lychnide. CAP. CXIII.

ychnis coronaria quam aliqui Athanaton vocant, alij Acy-
l lonion, alij Ballariõ, alij Geranopodion, quidã Corymbiõ,
aliqui Taurion, alij Sceptrũ aut Maloion, Aegyptij Semeon, Magi Sanguinẽ Apocathemenes, Romani Genicularẽ aut Balariam, Flore est albæ violæ simili, quo corollæ factitantur. Cõtra scorpionũ ictus semen in vino potum auxiliatur.

De Syluestri Lychnide. CAP. CXIIII.

ychnis syluestris, Tragonoton, alias Atocion, alias Hieraco
l podion, aut Lampas vocatur. Aegyptijs Semura, Magis
Apocathemenes Taurus, Romanis Agreste intubum. Omnia vrbanæ similis. Bilem per aluũ detrahit, semine duabus drachmis poto. Ictis a Scorpione subuenit. Aiunt huius hærbæ appositu, scorpiones torpescere & inertes prorsus reddi.

De Lilio. CAP. CXV.

Ræci Crinon basilicon vocãt, alij Crinanthemon, alij Calli-
g rion, Magi Martis sanguinem. Osthanes auram Crocodili,
Aegyptij Simphæphon, quidam Tialon, Latini Lilium, aliqui Rosam iconis. Syri Sasa. Aphri Abiblabon. Lilia coronamentis se dedũt, Lyria a quibusdam vocata. E quibus vnguentum temperatur, quod aliqui Lirinum, alij Susinum appellant. Neruos & priuatim vuluæ duricias emolliens. Folia hærbæ illita contra serpentium ictus auxiliãtur. Feruefacta ambustis proficiunt. Aceto cõdita vulne-

ribus opitulantur. Succus adiecto melle aut aceto, in æreo vase coquitur, conuenienti medicamento vetustati vlcerum, & ad recentia vulnera. Inassata radix & ex rosaceo trita igni ambusta sanat. Vuluam emollit. Menses ciet. Vlcera cicatrice obducit. Cum melle detrita neruis præcisis luxatisq; medetur. Vitiligines, furfures, & lepras emendat. Vlceraq; in capite manantia expurgat. Abstergit faciem & erugat. Teritur in aceto cum Hyoscyami folijs & farina tritici, mulcēdis testium inflammationibus. Semen potū morsibus serpētium aduersatur. Ignibus sacris semen & folia cum vino illinuntur. Tradunt & rubra esse Lilia. In Syria autem & Pisidia Pamphiliæ efficacissima, vnguentis nascuntur.

De Ballote seu Marrubio nigro. CAP. CXVI.

Balloten nomine alio nigrum Marrubiū, aut magnū vocant, aliqui Nophthan, alij Notianoscemin, alij Nospraslon, alij Northera, alij Nochelin aut Nosteli, alij Nophrim, alij Gnoturim, Romani Vlcerariam aut Marrubium nigrum, alij Cāthurinū, Aegyptij Asphon, Magi Isionis sanguinem. Caules ædit quadrangulos, nigros, subhirsutos, complures ex vna radice. Folijs maioribus q̄ Marrubij, hispidis, intercedente spatio, subrotundis, graue olentibus, apiastro proximis. Vnde aliqui Apiastrum eam vocauerunt. Caulibus albis orbiculato florū ambitu, qui rotæ speciē præbeat. Vis eius efficax aduersus canis morsus, folijs ex sale illitis. Feruenti cinere flaccescunt folia, vt condylomata reprimant. Purgant & sordida vlcera cum melle.

De Apiastro. CAP. CXVII.

Melissophyllon Græci, alij Melithæum, alij Melithænā, alij Meliphyllon, alij Erythran, Latini Apiastrum aut Citraginem, Galli Merissimorion vocant. Id sibi nomen vsurpauit, quoniā apes ipsa hærba delectātur. Cauliculi & folia Ballotæ, de qua paulo ante diximus similia essent, nisi minora tenuioraq; nec ita hirsuta spectarentur. Citreum malum olent. Folia cum vino pota aut illita prosunt contra ictus Phalangiorum scorpionumq;. Item aduersus canis morsum. Decocto eorūdem gratia, foueri prodest. Desessionibus fœminarum ad ciundos menses conuenit. Dentes eodem in dolore colluuntur. Dysentericis infunditur. Fungorum strangulationibus folia addito nitro, potu auxiliantur. Torminibus & orthopnoicis delinctu. Illita cum sale strumas discutiunt. Vlcera purgant. Articularios dolores illita sedant.

De Marrubio. CAP. CXVIII.

P Rassion e Græcis aliqui vocāt, alij Eupatorium, alij Phyllophares, alij Tripedilon, alij Camelopodion, Aegyptij Asteropen, Magi tauri sanguinem, aliqui Aphedron, Latini Marrubium, aliqui Labeoniam, Aphri Atierberziam. Frutex est ab radice ramosus, candicans, subhirsutus, quadrangularibus ramis. Folium pollicem æquat, subrotundum, hispidum, rugosum, gustu amaro. Semen in caulibus, et ex interuallis flores verticillato ambitu, asperi. Nascitur propter ædificia, & ruderata loca. Huius folia sicca, cum semine decocta in aqua, aut viridium succus datur cum melle suspiriosis, tussientibus, & ad tabitudinem redactis. Crassam e pectore pituitam, cum sicca Iri eijcit. Mulieribus a partu nō purgatis datur, vt mēstrua & secūdas extrahat. Item in difficili partu, & his qui venena hauserūt, aut a serpentibus demorsi sunt. Vesicam renesq; lædit. Folia cum melle illinuntur sordidis vlceribus purgandis. Pterygia nomasq; sistūt. Laterum dolores mitigant. Succus folijs contusis expressus, & sole coactus ad eadem pollet. Cum vino & melle illitus, oculorum claritatem adiuuat. Naribus regium morbum expurgat. Aurium doloribus cōuenienter instillatur, per se aut cum rosaceo.

De Stachye. CAP. CXIX.

S Tachys frutex est, Marrubio similis, sed longior. Folia ferēs numerosa, hirsuta, rara, prædura, cana, odoris iucūdi, & com plures virgas ab radice exeuntes, Marrubio cādidiores. Nascitur in mōtibus & asperis. Vim habet excalfactoriam & acrem. Foliorum decoctum potu pellit menstrua & secundas.

De Phyllitide. CAP. CXX.

P Hyllitis quam aliqui Phyllin, alij Acaulon, alij Syluestre lapathum vocitant, folia promit Rumici similia, longiora, & viridiora, sena aut septena, quæ parte anteriore læuia cernuntur, a tergo autem pensiles quasi vermiculos ostendunt. In vmbrosis, & opacis hortorum ambulationibus emicat, gustu acerbo. Neq; caulē neq; semen profert. Folia in vino pota serpentium morsibus aduersantur. Quadrupedibus per os infusa auxilio sunt. Et si dysenteria aut resoluta aluus exercet, potui dantur.

De Phalangio. CAP. CXXI.

P Halangium a quibusdam Phalāgition vocatur, ab alijs Leucacantha. Ramuli sunt ei duo, pluresve, in diuersa tendentes, flos candidus, Lilio similis, multas incisuras habens. Semine nigro, lato ad lenticulæ dimidiatæ figuram, multo tenuiore. Radice parua, tenui, hærbacei coloris, dū a terra eruitur. Prouenit in collibus

Huius folio semine flore cum vino poto, auxiliatur contra scorpionũ phalangiorumq; ictus. Tormina quoq; discutit.

De Trifolio. CAP. CXXI.

g Ræci Triphyllon, alij Oxyphyllon, alij Menyanthes, alij Asphaltion, alij Cnicion vocant, Romani Trifolium, aut acutum aut odoratum. Frutex supra cubiti altitudinem attollitur, virgas habens tenues, iunceas & nigras, e quibus ramulares enascũtur appẽdiculæ, quæ in terna singulis germinationibus exeunt folia, Loto arbori similia. Ijs recẽter enatis rutæ odor inest. Vbi autẽ adoleuerunt, bitumen olent. Florem ædit purpureum, semen quadamtenus latum, subhirsutum, ex altera extremitate exertum veluti corniculum gerens. Radix tenuis, longa, valida. Semen & folia in aqua pota pleuriticis, vrinæ difficultati, comitialibus, & ijs qui aquæ inter cutẽ principia sentiunt, fœminis quoq; vuluæ vitio oportunis, auxiliantur. Menses cit, ternæ dragmæ e semine dari debent, e folijs vero quaternæ. Cõtra serpentium ictus trita folia & ex aceto mulso pota, præsidio sunt. Tradunt aliqui totius fruticis, radicis, foliorumq; decoctũ fotu dolores eorum finire, quos serpẽtes percusserint. Qua autem aqua huiuscemodi, sanatus quis fuerit, si ea quispiã alius foueatur, qui vlcus habuerit, perinde afficitur vt a serpente demorsus. Quidam terna folia aut semina in tertianis, cum vino potui dedere, & in quartanis quaterna, vt quæ febrium circuitus discuterent. Radix antidotis inseritur.

De Polio. CAP. CXXII.

p Olium montanum, aliqui Theuthrion, alij Feuxaspidion, alij Achamenin, alij Ebenitin, alij Melosmon, nõnulli Belion, quidam Leontocharon vocant. Duo genera eius. Montanum cui Teuthrio nomen est, & cuius est vsus. Tenuis frutex est, candidus, neq; palmo altior, semine refertus. Capitulo in cacumine quandã corymborum speciem præ se ferente, paruo, canis hominis simili, grauiter olente, non sine quadam suauitate. Alterum fruticosius non vsq; adeo valens odore, & viribus infirmius. Potum feruefacti ius auxiliatur serpẽtium ictibus. Hydropicis, morbo regio, & lienosis ex aceto. Stomachum male habet. Caput doloribus afficit. Aluum & menses ciet. Substratum suffitumve serpentes abigit. Illitum vulnera conglutinat.

De Scordio. CAP. CXXIII.

s Cordium aliqui Scorbion, alij Pleuritin, alij Dysosmon, alij syluestrem Calaminthen, quidam Chamædryn, alij Mithridanion, Magi Podotis sanguinem, Aegyptij Apho, Romani Trisaginem palustrem appellant. In mõtibus & palustribus nasci

tur, folijs Trisaginis, maioribus, nõ sic in ambitu diuisis, aliquãtũ Allia redolentibus, gustu amaris & adstringentibus. Quadrangulis caulibus, subrubro flore. Hærba vim excalfactoriam habet. Vrinam cit. Cocta recens aridave cum vino, aduersus venenatos serpentium morsus bibitur. Ad stomachi quoq; rosiones, dysenteriam, & vrinæ difficultatem, binis drachmis cum hydromelite. Crassamen purulẽtum pectore expellit. Facit aridæ farina ad veterem tussim, rupta, conuulsa, si cum nasturcio melle & resina misceatur in eclegmate. Inflammata modice præcordia cærato excepta, recreat. Cum aceto acri aut aqua, podagris conuenienter illinitur. Menses imposita mouet. Vulnera conglutinat. Vetera vlcera purgat, & ex melle ad cicatricem perducit. Sicca excrescentias in carne cohibet. Succus ad eadem vitia bibitur. Inter prima efficax Ponticum natione, Creticumq;.

De Tussilagine, CAP. CXXV.

Echion Græci, quidam Richion, alij Petrinam vocant, alij
b Peganon, alij Pithion, alij Pagonaton, alij Chamæleucen,
alij Procheton, alij Arcophyton, alij Chamægiron, Aegyptij Saarthan, Latini Tussilaginem, quidam Pharphariam aut Pustulaginem, Bessi Asa. Folia ei sunt maiuscula q̃ hederæ, sex aut septem a radice, subalbida a terra, superne virentia, in plures angulos exeuntia. Caulis palmũ altus, flos luteus. In vere, flore & caule cõfestim exuitur. Inde nonnulli his vacare existimauerunt. Radix tenuis est & superuacua. Nascitur in amœnis & riguis. Folia ex melle trita igni sacro & omnibus inflãmationibus illitu medetur. Aridæ fumus per infundibulũ hianti ore raptus, hos sanat qui sicca tussi atq; orthopnœa infestantur. Pectoris vomicas rumpit. Eundem effectum præbet suffita radix. Decocta in hydromelite & pota emortuos partus eijcit.

De Artemisia. CAP. CXXVI.

Rtemisia ramosa Græcis quibusdã, Monoclonos, alijs Toxi
a tesia, alijs Ephesia, alijs anactorios, alijs Sozusa, alijs Lyco-
phryx. Magis hominis sanguis, alijs Crysanthemon Romanis hærba regia, aut Arthemisia, alijs Rapiũ, aut Tertana, Gallis Pona, Dacis Zuoste dicitur. Magna ex parte in maritimis nascitur, Absinthij modo fruticosa, maioribus & pinguioribus folijs, ramisq;. Tenuior autem flore est paruo, tenui, candido, graue olente. Aestate floret. Sũt qui in mediterraneis Vnicaulis nomine appellẽt, tenuẽ hærbulã, simplici caule & minuto, floribus scatente, flauo colore. Hæc iucũdiorem q̃ præcedens efflat odorem. Vtraq; excalfacit, extenuat. Feruefactæ conuenienter in muliebres desessus adijciuntur, ad detrahendos mẽses, partus, secundasq;. Item ad præclusiones vuluæ, & eiusdem in-

flammationes. Calculos comminuunt. Remoratam vrinã cient. Menses pellunt pubi illitæ. Succus vuluæ inditus ex myrrha eadem quæ insessio trahit. Coma tribus drachmis eorumdem educendorum gratia bibitur.

De Artemisia tenuiore. CAP. CXXVI.

a Ltera tenuioribus folijs, in sepibus & cultis, iuxta aquarum ductus, nascitur. Cuius flores & folia cõtrita. Sampsuci odorem reddũt. Si quis stomacho laboret, hærbam cum amygdalino oleo bene contundat, in malagmatis lentorem, & stomacho imponat, sanitati restituetur. Qui neruorum dolore cruciantur, si succum ex rosaceo illinant, sanantur.

De Ambrosia. CAP. CXXVII.

a Mbrosia quam Romani caprum syluaticum vocant, quidã Botryn, alij Apium rusticũ, Aegyptij Merseon. Tenuis frutex est ramosus, trium fere palmorum, folijs rutæ, circa imum caulem exiguis. Cauliculi seminibus, perinde quasi racemulis grauidi, nunq̃ florem pariunt. Odore vinoso, suaui. Radice tenui, sesquipedali. Coronãtur ea Cappadoces. Vis eius reprimere ac repellere. Et illitu adstringere humores qui in aliquam partem incumbunt.

De Botrye. CAP. CXXVIII.

b Otrys fruticosa hærba est, lutea tota, & in multas alas sparsa. Semẽ circa ramulos prouenit. Folia Cichorio similia. Tota suauem odorẽ spirat. Quare vestimẽtis interponitur. Inuenitur in torrentium ripis. Pota orthopnœas mulcet. Hanc cappadoces Ambrosiam vocant, alij Artemisiam.

De Geranio. CAP. CXXIX.

g Eranion aliqui Peloniten, alij Trica, alij Geranogerõta, Romani Vchinastrum, Aphri Lescen appellãt. Folijs Fremij, diuisuris longioribus, radice rotunda, dulci. Quæ drachmæ põdere in vino pota, vuluæ inflationes discutit.

De Altero Geranio. CAP. CXXX.

g Eraniũ alterũ, aliqui Myrrhin, alij Oxyphyllon, alij Cardamomum, alij Origanum vocãt, Magi Hierobryncas, Latini gruinam, aut pulmoniam, aut cicotriam. Caulibus minutis & pilosis sesquipedalibus. Folijs maluæ. In summis alijs sursum spectantia gruum capitula insunt, cum suis rostris, aut canini dentes. Nullius in medicina vsus.

De Gnaphalio. CAP. CXXXI.

g Naphalion, alij Hires, alij Ampetocon, alij Anaxiton, alij Anaphalin, Aegyptij Semeon, Galli Gelasonen, Latini cen-

tũculũ vocant,quidã tucularẽ,alij Albinũ. Cuius folijs mollibus minutisq; pro tomẽto vtũtur. Bibũtur efficaciter folia in vino austero ad dysenteriã.

De Typha. CAP. CXXXII.

t ypha foliũ ædit cyperidi simile, caulẽ albũ, læuẽ, æquabilẽ, florẽ in cacumine ambiẽtẽ, densũ, qui in pappos soluitur, quod lanuginem aliqui nominant. Huius hærbæ flos, suillo adipe eloto exceptus, ãbustis medetur. Gignitur in palustribus & aquis stagnãtibus.

De Circæa. CAP. CXXXIII.

c Ircæa quã & dircæã aliqui vocant, folijs est hortensis solani Agnatis crebris, flore nigro, pusillo, copioso. Semine millij nascente in quibusdam corniculis. Dodrãtali radice, triplici ferme aut quadruplici, candida, odorata, excalfaciẽte. Nascitur in apricis, saxis & vẽto perflatis. Radicis tusæ triẽs, in sextarijs tribus vini dulcis, per diem & noctem maceratur, potuq; triduo vuluas expurgat. Semen sorbitionibus datum, lacte, mammas nutricum explet.

De Oenanthe. CAP. CXXXIIII.

o Enanthe quam aliqui Cerascomion, alij Leucanthon vocitant. Folia habet pastinacæ, florem candidum, caulem crassum, palmi altitudine. Semẽ atriplicis. Radicem magnam, in multa rotunda capitula extuberantem. Nascitur in petris. Caulis eius & folia, cum melle & vino pota secũdas eijciunt. Radix e vino vrinæ stillicidio conuenit.

De Conyza magna. CAP. CXXXV.

c Onyza magna aliquibus cynozematitis, alijs Danais, alijs Tanachion, aliquibus Phycos, alijs Ichis, alijs Dinosmos, Magis Brephoctonos, quibusdã anubias, nõnullis hedemias, Aegyptijs Ceti, Romanis militaris aut deliarium, aut febrifuga, alijs fraginosa nuncupatur.

De Conyza parua. CAP. CXXXVI.

c Onyzæ duo genera. Quæ parua vocatur, odore præstantior est. Maior vero frutice altior, & folijs latioribus, graui odore. Vtriusq; folia oliuæ similia, hirsuta, pinguia. In maiore caulis binum cubitorum altitudine attollitur. In minore pedem æquat. flos squallidus, lutei aut fului coloris. Qui in pappũ abit. Radices superuacuæ. Suffitu substratuq; frutex animalia fugat. Culices abigit, & pulices necat. Folia cõuenienter illinuntur serpentium plagis, & tuberculis, ac vulneribus. Flos cum vino ad menses partusq; eijciendos bibitur. Item contra vrinæ stillicidia, arquatum morbum, & tormina. Comitiales potus ex aceto adiuuat. Decoctum in desessionibus medetur vuluæ malis. Impositus succus abortum facit. Ex oleo efficaciter rigoribus oblinitur. Capitis dolores tenuis illita sanat.

De altera Conyza. CAP. CXXXVII.

St et tertiũ Conyzæ genus, quod aliqui paruã, alij Paniõ, alij
e Libanotidẽ. Magi cronõ vocãt. Caule crassiore, ac molliore. Folijsq̃ paruæ maiusculis, minime pinguis, & maiore minor, multo grauioris odoris & iniucundioris. Sed inefficacior. Prouenit locis nõ riguis.

De Lilio syluestri. CAP. CXXXVIII.

Ræci Hemerocallen, alij Hemerocatalacton, alij Crinõ agri
g on, alij Crinãthemon, alij Porphyranthes, alij Bulbum hæmaticon, alij Anticantharon, Romani bulbum, aut Lilium syluestre, aut marinũ, Aphri Abiblabon vocant. Folium & caulem habet Lilij, porraceo colore. Flores in caule per singulos exortus, terni aut quaterni erumpunt, Lilij diuisura, quoties dehiscere cœperunt. Colore perq̃ pallido. Radix magna est atq; bulbosa. Quæ pota aut cũ melle & lana in pesso apposita, aquam educit & sanguinem. Folia trita mammarum inflammationes a partu contractas, oculorumq; collectiones mitigant. Radix & folia igni ambustis vtilissime illinũtur.

De Viola alba. CAP. CXXXIX.

Eucoion ex Græcis aliqui Basilion vocant, Latini vio-
l lam albam, aliqui augustiam, nõnulli violam autũnalem, aut passarinam. Vulgaris est notitiæ, sed in floribus differentia quædam. Namq; aut cærulei, aut albi, aut purpurei, aut lutei inueniuntur. Lutea vero præcipui in medicina vsus. Huius aridi flores feruefacti in desessionibus, valent contra vuluæ imflammationes. Et mẽstrua expellunt. Sanant oris vlcera cum melle. Cum cærato rimas sedis. Semen duum drachmarum pondere ex vino potum, aut cum melle inditum, menses, secundas & partus extrahit. Radices cum aceto illitæ lienem reprimunt Et podagricos iuuant.

De Cratæogono. CAP. CXL.

Ratæogonum, siue vt alijs placet Cratæonon, folijs tritico
c simile est, multis calamis ex vna radice emicantibus, multorumq; geniculorum. Semine milij. Nascitur in opacis & frutetosis, summopere acre. Traditum est a quibusdam, quod si bibat ieiuno ore, ter in die post mẽses purgatos, tribus obolis in cyathis aquæ duobus mulier, ante conceptum quadraginta diebus, & vir modo consimili, totidẽ diebus ante coitum hauriat, virilis sexus partũ futurũ.

De Phyllo. CAP. CXLI.

Hyllon aliqui Elæophyllõ vocãt. Nascit̃ in saxis, sed quod
p Thelygnõ vocãt, est veluti muscus, folio oliuæ, magis hærbacei coloris, Caule tenui ac breui. Radice minuta. Flore candido. Semine papaueris simili, maiore. Sed arrhenogonon cætera huic si

mile, solo fructu distat. Habet enim vuas deflorẽtibus oleis non dissimiles. Arrhenogonon potu, masculi sexus facere partus, vt thelygonō fœminei proditur. Horũ Crateuas author est. Sed huiusmodi historia tenus, mihi produxisse videtur.

De Testiculo Canis. CAP. CXLII.

Testiculus Canis quem græci Orchin, aut Cynosorchin vocant, folijs circa caulẽ mollis oleæ similibus, in terra stratis, longioribus, angustis, læuibus. Caule dodrantali, floribus purpureis, radice bulbosa, oblonga, oliuæ modo angusta, duplici ordine, superiore quæ plenior est, inferiore, quæ mollior ac rugosior. Eduntur radices coctæ, vt bulbi. Ex quibus si maiorẽ edãt viri, mares generari dicũtur. Si minorẽ fœminæ, alterũ sexũ. Addũt, in Thessalia mollẽ mulieres in lacte caprino bibere, ad stimulandos coitus. Aridã vero ad inhibendos. Et alterũ alterius potu resolui. Nascitur in petrosis & sabuletis.

De altero Testiculo. CAP. CXLIII.

Testiculus qui alio nomine Serapias, Andrea authore vocacatur, quoniam radix inter pauca vtilis fit, folijs est porri, latioribus, oblongis, pinguibus, ex alarum sinu inflexis. Caule palmeo, floribus pene purpureis. Radice testiculis simili. Quæ illita tumores discutit. Vlcera purgat, & serpere eadem non patitur. Abolet fistulas. Et illitu inflammationes lenit. Aridæ radices nomas inhibent. Sanantq; oris putredines, & vlcera cacoethe. Aluũ sistunt e vino potæ. De hac, eadem quæ de testiculo Canis, produntur.

De Satyrio. CAP. CXLIIII.

Satyrium aliqui Trifolium vocant, quoniam tria fert folia, ad terram infracta, Rumici aut Lilio similia, minora tamen ac rubra. Caulem cubitalem, nudũ. Florem Lilij effigie, candidum, radicem bulbosam, mali magnitudine, fuluam, intus vt ouum candidam, gustanti dulcem, & ori non ingratam. Quam in vino nigro austero bibere conuenit, contra opisthotonum. Vtendum ea dum cōcumbendi incessit cupiditas. Siquidem ea, promores ad venerem fieri affirmant.

De Satyrio Erythronio. CAP. CXLV.

Satyriũ Erythronion, aliqui Erythraicon, alij Melion aqueum, alij Entaticon, alij Priapicon, aut Satyriscon, aliqui Satyri testiculum appellant, Latini molorticulum veneris. Semine lini, maiore, duro, læui, splendẽte. Quod fertur, non secus atq; Scincus libidinem excitare. Cortice radicis gracili, russo. Intus autem album includitur, sapore dulci non ingrato ori. In mōtosis & apricis enascitur. Venerem vt produnt, si omnino manu teneatur radix, stimulat. Eoq; magis si bibatur in vino.

De Hormino. CAP. CXLVI.

Orminum satiuum a Latinis Geminalis, a Dacis Hormia
h dicitur. Folijs est Marrubio similis, caule semicubitali, quadrangulo, circa quem eminentiæ siliquis similes prodeunt, quæ ad radicem spectant, in quibus diuersum semen recluditur. Siquidē in syluestri rotundum, fuscumqꝫ inuenitur. In altero nigrum, & oblongum, cuius est vsus. Ad venerem stimulandam, cum vino bibi volunt. Purgat cum melle argema albuginesqꝫ. Illitum ex aqua tumores discutit. Eo etiam extrahuntur aculei, ex corpore. Idem effectus est illitæ hærbæ. Syluestre magis viribus pollet. Quare vnguentis præsertim gleucino permiscentur.

De Securidaca. CAP. CXLVII.

Edysaron vnguentarij pelecinum id est Securidacam vocāt.
h Fruticosa est, folijs ciceris. Semen ruffū in siliquis fert, corniculorum modo aduncis, quod ancipitem securim æmulatur. Vnde nomē accœpit. Amarum gustu. Stomacho vtile in potu. Additur in antidotis. Cum melle ante coitus subditum, concipiendi spem adimit. Nascitur in segetibus & hordeis.

De Onosmate. CAP. CXLVIII.

Nosma aliqui Osmaden, alij Ononin, alij Phlonytin appel-
o lāt. Oblōga folia habet, ad similitudinē anchusæ, lōgitudine quattuor digitorū & duū latitudine, mollia, in terra iacētia. Sine caule, sine semine, sine flore. Radice nititur lōga, tenui, īfirma, rubescēte. Gignitur in asperis. Folia in vino pota partus extrahūt. Prægnans si eam supergrediatur, abortum facere dicitur.

De Nymphæa. CAP. CXLIX.

ymphæa nascitur in paludibus, & stagnantibus aquis, folijs
n ciborio minoribus, & lōgioribus. Alijs in summa aqua, alijs demersis, pluribus ex radice prodeuntibus. Flore lilio simili, albo, & in medio crocos habente. Cum defloruerit, vt rotundum malum, aut papaueris caput, extuberat. Nigro semine, denso & lato, lenti gustus. Caulis est læuis, niger, minime crassus, ciborio cognatus. Radix nigra, scabra, clauæ similis. Quæ autumno secatur. Sicca cū vino pota cœliacis dysentericisqꝫ auxiliatur. Lienē absumit. Radix stomachi ac vesicæ doloribus illinitur Vitiligines ex aqua emendat. Imposita cum pice, alopecijs medetur. Eadem contra veneris insomnia bibitur. Siquidem ea prorsus adimit. Pota assidue aliquot diebus, genitale infirmat. Idem semen potum efficit. Nymphææ nomen sibi vendicasse videtur, quoniam aquosa amet. Plurima inuenitur in Helide, in Anygro amne, & in Beotiæ Haliarto.

De altera Nymphæa. CAP. CL.

St & altera Nymphæa, cuius flos Blephàra dicitur, folijs an
e te dictæ. Radice alba, scabra, flore luteo, nitente, rosæ simili.
Huius semen & radix, contra fœminarũ profluuia efficaciter
ex vino nigro bibuntur. Nascitur in Thessalia amne peneo.

De Androsace. CAP. CLI.

Ndrosaces, sunt qui Picrada appellẽt, alij Leucen, alij Tha-
a lassiam. Hærba est amara, tenues spargẽs iuncos, sine folijs.
Folliculos in capitulis habens, in quibus semen continetur.
Gignitur in Syriæ maritimis. Ea drachmis duabus in vino pota co-
piosam hydropicis vrinam ciet. Idem effectus est semini poto, & hær-
bæ decocto. Podagris vtiliter illinitur.

De Asplenio. CAP. CLII.

Splenium aliqui Scolopendrion vocant, alij Splenion,
a alij Hemionium, alij Pteryx, alij Lonchitim, alij Asurion,
alij Phrygiam, aut Phrygitim, aliqui Philtrodoten, Magi
mustellæ sanguinem. Folijs est multis, Scolopẽdræ animali similibus,
ab radice vna prodeuntibus. Nascitur in parietibus, saxisq; filiceis, &
opacis. Nec caulem nec florem nec semẽ habet. Folia filiculæ modo di-
uiduntur. Subter flauenscentia hirsutaq;, superne viridia. Vim hanc ha-
bent folia in aceto feruefacta, vt per dies quadraginta pota, lienem ab-
sumant. Quibus etiam contritis lienem ex vino illini oportet. Stran-
guriæ & regio morbo prodest. Singultum sedat. Calculos in vesica cõ-
minuit. Conceptum adimere creditur, per sese aut cum muli liene ap-
pensa. Tradunt noctu, silente luna, huius rei gratia effodiendam.

De Hemionitide. CAP. CLIII.

Emionitis quam aliqui Splenion vocant, folium emittit Dra-
h cunculi, lunatũ. Radicibus cohæret multis, tenuibus. Nunq̃
flores neq; semen neq; caulem gignit. In petrosis nascens, au-
stero sapore. Ea ex aceto pota lienem absumit.

De Anthyllide. CAP. CLIIII.

Nthyllis quam quidam Anthemida vocãt, alij Erãthemin,
a alij Leucanthemon, alij Soranthin, alij Campestrem florem,
Romani Solastrum, duplex est. Quædam enim lenti simill-
ma, folijs mollibus, rectis ramulis, palmi altitudine, radice parua, te-
nui. Nascitur in salsis terris, & a sole illustratis, non insulso gustu. Al-
tera est folijs ramulisq; trisagini similis, hirsutioribus tamen, breuiori-
bus & asperioribus. Flore purpureo, odoris admodũ grauis. Radice
Cichorij. Pota drachmis quattuor vrinæ difficultati renibusq; pluri-
mũ prodest. Tritæ, vuluæ pituitas emolliũt, cũ rosaceo & lacte imposi-
tæ. Vulneribus medentur, quæ autem trisaginis similitudinem refert,

pota cum aceto mulſo comitiales ſanat.

De Anthemide. CAP. CLV.

a Nthemida aliqui Leucanthemon, alij Heranthemon, quoniam vere floreat, alij Chamæmelon, quoniam mali odorem habeat, nonnulli Melanthemon, alij Chryſocomam, alij calliam, Romani mallium, Aphri aſtertiphen appellāt. Genera eius tria, tantum flore diſtantia. Rami palmum nō excedunt, fruticoſi, alis multis, concaui. Tenuibus ramulis, rotundis capitulis, floribus in medio aureis, forinſecus orbiculato ambitu, candidis, melinis aut purpureis, magnitudine foliorū rutæ. Naſcitur in aſperis, & iuxta ſemitas. Colligitur vere. Vim habent radices flores & hærba excalfaciendi extenuandiqꝫ. Potu & inſeſſione, pellūt mēſtrua, partus, vrinam, calculoſqꝫ. Aduerſus inflationes & ilei tormenta bibuntur. Bilem ſuffuſam expurgant. Iocinerum vitia ſanant. Decoctio earum veſicæ fouentur. Ex omnibus his generibus ad calculos efficaciſſima eſt, quæ florem purpureum habet, cuius amplitudo maiuſcula eſt. Hāc proprie Heranthemon vocant. Ea cui Leucanthemo nomen eſt, itē quæ Cryſanthemon dicitur, vehementius vrinam ciunt. Aegilopijs illitæ medētur. Commanducatæ vlcerum eruptiones in ore, ſanāt. Nōnulli in clyſteribus ex oleo vtuntur. Teruntur in farinam ad abigēdos febrium circuitus. Flores & folia recondi debent, & priuatim tuſa, in paſtillos digeri. Radix quoqꝫ ſiccari, dūqꝫ ingruit neceſſitas, binæ partes hærbæ dari, modo floris aut radicis pars vna, modo contra, floris partes duæ & hærbæ vna, permutatim duplicato pondere alternis diebus. Bibere autem oportet in vino mulſo diluto.

De Parthenio. CAP. CLVI.

p Arthenium aliqui Amaracon vocant, alij Anthemida, alij Leucanthemon, alij Camæmelon, alij Chryſocalin, alij Melabathron, nonnulli campeſtrem florem. Romani Solis ſeculum, aliqui millefoliū, Hetruſci Cautam, Aphri Thamath. Folijs eſt coriandri, tenuibus, flore per ambitum albo, intus melino, odore graui, ſapore amaro. Siccatum cum aceto mulſo aut ſale potum, nō ſecus atqꝫ Epithymum, & bilem & pituitam detrahit. Suſpirioſis prodeſt & melancholicis. Hærba ſine flore a calculoſis & anhelatoribus magna vtilitate bibitur. Valet decoctum ad inſedendum in duricia vuluarum & inflammationibus. Illinitur ſacro igni & collectionibus cum flore.

De Buphthalmo. CAP. CLVII.

b Vphthalmon quidam cachlam vocant, alij Balſamenā, Magi hæmoran, alij mercurij genituram, alij Aphthitis ſemen, aut mneſitheum, Romani cappacoraniam, Aphri narat. Te

nues emittit cauliculos mollesq́, folia fœniculi, luteum florē Anthemide maiorem, oculi similitudine. Vnde nomē traxit. Circa opida nascitur, & in campestribus. Flores cum cærato triti tumores duriciasq́ discutiunt. Aiunt epotam post exitum a balneis, regio morbo correptis, colorem tractu temporis reddere.

De Pæonia. CAP. CLVIII.

Paeonia mas siue glycyside, Græcis aliquibus Pētoboron dicitur, alijs Orobeliō, quibusdā Orobax, alijs Hæmagogō, alijs Pasæden, alijs Monogenion, alijs Menion, alijs Pæonion, alijs Panthiceratos, alijs idei dactyli, alijs Aglaophotis, alijs Theodonion, alijs Selenion. Magis Selenogonō, alijs Phthisis, Romanis casta. Caulis altitudine sesquipedis adolescit, comitantibus multis stolonibus. Huius duo genera. Mas folia iuglandis habet. In fœmina vero, Smyrnij more diuidūtur. Summo caule siliquas emittit veluti græcas nuces. In quibus, quum dehiscūt, multa granula rubra, acinis punicorum similia, inueniūtur, & in medio nigra, quinq́ aut sex purpurea. Radix maris tenuis, digitali crassitudine, & palmi longitudine, gustu adstringens, alba. Fœminæ radicibus ceu glandes circiter septem aut octo inhærerent vt in hastula regia. Fœminis a partu non purgatis sicca radix datur. Ciet menses nucis græcæ magnitudine pota. Sic vētris doloribus cum vino auxiliatur. Valet cōtra regiū morbum & renum ac vesicæ dolores. Decocta in vino aluum sistit. Rubra grana rubenteis menses sistunt, decem vel duodecim pota in vino austero & nigro. Stomacho & erosionibus eius esse prodest. A pueris pota, initia calculorum eximunt. Grana nigra auxiliantur suppressionibus nocturnis, vuluæ strāgulationibus, & matricis doloribus, quindecim numero pota, in aqua mulsa aut vino. Nascitur in altissimis mōtibus & promontorijs.

De Lithospermo. CAP. CLIX.

Lithospermō alij Aegonychō vocāt, alij Leontion, alij leoninum lapidem, alij Gorgonion, alij Tantalitin, alij Diosporon, Romani Columbam. Daci Gonoletā, alij Heracliam. A seminis duricia nomē accœpit. Folijs est oliuæ longioribus, & latioribus. Iacent humi quæ ab radice exiliunt. Ramulis surculosis, rectis, tenuibus, firmis, crassitudine iunci. In quorum cacumine bifidi exortus, cauliculorum speciem exhibent. Folijs longis, inter quæ paruū semen, rotundum, erui magnitudine, duricea lapidea. Nascitur in asperis & æditis locis. Vim hanc habet vt semine cum vino albo poto calculos frangat, pellatq́ vrinam.

De Phalaride. CAP. CLX.

p Halaris cauliculos emittit, quales zea, e minutis ac nullius vsus radicibus, multos, duum palmorum, geniculis cinctos. Semen candidum, oblōgum, milij magnitudine. Tunditur, et in aqua aut vino succus ad vesicæ cruciatus vtilissime bibitur. Semen cochleari mensura potum ad eadem efficax est.

De Rubia. CAP. CLXI.

e Rythrodanũ aliqui Teuthrion, alij Dracanon, alij Cinnabarim, Latini Rubiam, Etrusci Lappam minorem, Aegyptij Sophobi vocant. Radix rubra est, qua tinguntur lanæ. Vna sponte prouenit. Altera seritur vt in Thebana Galileæ, & Rauēna Italiæ. In Caria inter oleas, vt in aruis, solo creditur. Hāc nō sine quæstu serunt. Namq; maximum ex ea sentiunt prouentum. Asperi caules & quadranguli, longi, Aparinæ nō dissimiles, robustiores, & multo maiores. Folijs per interualla certa circũ articulos, stellatim decussatis. Semen eius rotundum, inter initia viride, mox rubrum, postea cum ematuruit nigrũ. Radix tenuis, lōga, rubra. Vrinam ciet. Qua de causa regio morbo opitulatur, pota cum aqua mulsa. Item Ischiadicis & resolutis. Crassam copiosamq; vrinam pellit, nonnunq̃ & sanguinem. Bibentes tamen quotidie lauari oportet, & excrementorum quæ redduntur differentiam spectare. Aduersus serpētium morsus, succum ex vino bibere prodest. Semen ex aceto potum lienem absumit. Imposita radix trahit partus, menses, secūdasq;. Albæ vitiligini, illita ex aceto medetur.

De Lonchitide. CAP. CLXII.

l Onchitis quæ Cestron aut Medusa alio nomine dicitur, latine venerea aut Lanceola, folia habet latioris porri, rubētia, plurima, ad radicem circumfracta, veluti in terram procumbentia, pauca in caule. In quo flores ceu galericuli hiantibus comicis personis similes, nigri, & velut e rictu albam exerentes linguam, quæ ad labrum inferius semē promat, lanceæ simile, triangulum. Vnde sibi cognomentum arrogauit. Radix dauci. Nascitur in sitiētibus & asperis. Radix ex vino pota vrinam ciet.

De altera Lonchitide. CAP. CLXIII.

a Ltera est Lonchitis, quam aliqui asperam Lonchitin, Latini Longinā, aut Calabrinam dicūt. Folia Scolopēdrij emittit. Sed asperiora maioraq;, ac multo magis diuisa. Vulneribus mirum in modum prodest. In eisq; inflammationes excitari non patitur. Pota ex aceto lienem absumit.

De Althæa. CAP. CLXIIII.

a Lthæa quam alij Althiocon, alij Ibiscũ vocant, in syluestriũ maluarũ genere est, cui folia vt Cyclamino rotunda, lanugine canescunt. Flore rosaceo, bicubitali caule. Radice lenta, intus alba. Althæa appellatur ꝙ inter primas sit vtilis, & pluribus polleat remedijs. Decocta enim in vino aut aqua mulsa, in potu efficax est contra vulnera, parotidas, abscessus, mammarum inflammationes, attritus sedis, inflationes, neruorum rigores. Siquidem discutit, & excoquit, rumpit, & ad cicatricem perducit. Cocta vt dictum est, adiecto suillo adipe, aut anserino, terebinthinave, vt malagmatis lentor fiat, facit ad vuluæ inflammationes, præclusionesq; in pessis subdita. Decoctum eodẽ fungitur munere. Onera vuluæ reliquiasq; a partu extrahit. Decoctæ succus ex vino potus, succurrit vrinæ difficultati, calculosorum cruditatibus, dysentericis, ischiadicis, tremulis, ruptis. Dentium mulcet dolorem, cũ aceto decocta, colluto inde ore. Viride semen siccumq; tritum, vitiligines in sole perunctas emendat. Eodem cum oleo peruncti, a venenatis non feriuntur. Valet contra dysenteriam & sanguinis reiectiones, aluiq; profluuium. In posca aut vino decoctum bibitur, cõtra omnes vesparum, apum, similiumq; aculeatos ictus. Folia cũ olei momento, morsibus & igni ambustis illinuntur. Constat aquã trita radice addita, sub diuo addensari

De Alcea. CAP. CLXV.

a Lcea syluestrium maluarum generi assignatur. Folia habet diuisa, Verbenacæ proxima, caules treis aut quattuor, cortice cãnabino vestitos. Florem rosæ, paruum, radices albas, latas, quinq; aut sex, cumplurimum cubitales. Quæ cum vino aut aqua potæ dysentericis ruptisq; medentur.

De syluestri Cannabe CAP. CLXVI.

s ylueſtris Cannabis quã aliqui Hydrastinam, Romani terminalẽ vocãt, virgas fert Althææ similes, minores, nigriores & asperiores, cubiti altitudinem æquantes. Folio satiuæ, nigriore & asperiore, flore Lychnidis, subrubro, semine & radice Althææ. Decocta radix, illitu inflãmationes mulcet. Tumores discutit. Tofos articulorum dissipat. Huius cortex, torquendis funibus accommodatus.

De satiua Cannabe. CAP. CLXVII.

s Atiuã Cãnabim aliqui Cãnabion, alij Schinostrophon, alij Asterion appellarũt, plãtam magni in vita vsus, ad robustissimos funes factitãdos. Folijs mali, graui odore, caulibus procæris, inanibus, semine rotundo. Quod largiore cibo genituram extin-

guit. Succus ex ea recente cōueniēter auriū doloribus instillatur.

De Anagyri. CAP. CLXVIII.

Nagyris quā aliqui Acopon, alij Anagyron, alij Agnaco-
a pon vocant, frutex est arboris instar, grauis odore, folijs agni virgisq;, flore oleris. Semē in corniculis nō breuibus gignit, subrotundum, firmum, versicolori facie, simile renibus, quod durescit per messes. Tenera folia tumores illitu reprimunt. Si partus hæreat, & secundæ mensesq; morentur, drachmæ pondere bibuntur in passo. Sic et suspiriosis dantur, & contra capitis dolores in vino. Difficulter parientibus adalligantur, ita vt a partu statim auferantur. Radicis cortex concoquendis discutiendisq; adhibetur. Semen commanducatum vomitiones vehementer ciet.

De Cepæa. CAP. CLXIX.

Epæa portulacæ similis est, sed nigriora habet folia, & radicē
e tenuem. Folia in vino pota, vrinæ stillicidio, & vesicæ scabie laborantibus, opitulantur. Maxime id præstat, si cum decocto radicum Asparagi bibatur.

De Alismate. CAP. CLXX.

Lisma alij Alceā, alij Damassonion, alij Acyrō, alij Lyron,
a appellant. Folia ei plantaginis, nisi angustiora essent, laciniosa, cōnexaq; in terram, caule simpliciter tenui, cubito altiore, capitibus thyrsi. Flore tenui, candido, pallescente, radicibus tenuibus, vt veratri nigri, acribus, odoratis, pinguibus. Aquosos amat tractus. Radix si drachma vna aut altera bibatur, his cōuenit qui leporem marinum deuorarūt, aut a rubetis ranis demorsi sunt, aut opium hauserūt. Torminibus atq; dysenteriæ, per se aut cū pari modo Dauci, potui datur. Conuulsis & contra vitia vuluæ prodest. Hærba sistit aluum. Mēstrua pellit. Tumores illita mitigat.

De Onobrychide. CAP. CLXXI.

Nobrychis quæ e Græcis aliqui Onobrochilon, alij Eschas-
o menē, alij Corion, alij Chamæpityn, Romani opacā, alij Brichilatam, alij Loptā, alij Iocinalē, Daci Aniassexe appellāt. Folia habet lentis, longiora paulo, caulem dodrantalem. Florem purpureum, radicem paruam Nascitur in vliginosis. Hærba suapte vi si trita illinatur, tubercula dissipat. Cum vino pota strangurias sanat. Illita ex oleo sudores mouet.

De Hyperico. CAP. CLXXII.

ypericū alij Androsæmō, alij Coriō, alij Chamæpithyn ap-
h pellāt, quoniā semē odore resinā imitatur. Surculaceo frutice, dodrātali, rubente. Folio rutæ, flore albæ violæ simili, qui di-

gitis tritus sanguineũ succum remittit. Qua ex causa Androsæmon cognominatur. Subhirsuta siliqua, & tereti, hordei magnitudine, semine intus nigro, resinosi odoris. Gignitur in cultis & asperis. Vrinam cit. Menstrua pellit appositum. Tertianis quartanisq; cum vino potum liberat. Semẽ triginta diebus haustum, ischiadicis medetur. Folia cum semine illita ambusta sanant.

De Ascyro. CAP. CLXXIII.

Scyrum quod a quibusdam Ascyroides nominatur, hyperi-
a ci genus est, magnitudine distans, fruticosius, maiores habẽs
ramos, rubentia folia, tenuia. Flores luteos & fructum resinosum, hyperico non absimilem. Cuius attritu digiti fere cruentantur. Qua de causa Androsæmum vocauere. Vsus seminis ad ischiadicos. Potum in hydromelitis sextario biliosa recrementa amplissime detrahit. Sed assidue dare oportet, donec sanitati restituantur. Illinitur & ambustis efficaciter.

De Androsæmo. CAP. CLXXIIII.

Ndrosæmon siue vt alij appellauere Ascyron, aut Diony-
a siadem, ab hyperico ascyroq; differt, quod surculosum ac te-
nue sit. Rubentes rami, & folia rutæ duplicia, aut triplicia. Quæ trita vinoso succo manant. Compluresis alas habet in cacumine, in versus vtrinq; digestas. In quibus flores pusilli lutei & in calyculis semen Papaueris nigri, insigne lineis. Huius comæ tritæ resinosum odorem reddunt. Semen drachmis duabus potum, biliosa excrementa pellit. Ischiadicis medetur, sed a purgatione aquam exorbere oportet. Hærba ambustis illita medetur. Vulneribus sanguinem cohibet.

De Cori. CAP. CLXXV.

Oris quod aliqui hypericon vocant, frutex est folio ericæ, ru-
c bro, pinguiore, ac minore, non altior palmo, suauis, odora-
tus, acris. Potum semen mẽses trahit & vrinas. Contra Phalangiorum morsus ex vino potum auxilio est. Rigoribus ex pipere, opistotonicis ex oleo, aptissime illinitur. Radix vino decocta potaq; defectis opem ferre creditur. Sed laborantem inter potandum q̃ optime cooperiri licet. Siquidem corpus totum desudabit, ex qua re pristinam agilitatem recuperabit.

De Aiuga. CAP. CLXXVI.

Ræcis chamæpitys, alijs pitysorysis, alijs Orizelon, ijs qui
g pontũ incolũt Olocyron, alijs Bryonia syluestris, Athenis
Ionia, Euboicis Sideritis, Magis mineruæ sanguis, Latinis Aiuga aut cypripũ, Dacis Dochela appellatur. Herba in terra repẽs incurua, folijs semperuiui minoris, multo tenuioribus, hirsutis et pin-

pinguioribus,circum ramos dēſis. Odore pinus,flore tenui,luteo,vel candido, radicibus cichorij. Folia ſeptem diebus in vino pota, regio morbo medentur. Et quadraginta diebus ex hydromelite,iſchiadicos ſanant. Dantur peculiariter vrinæ difficultatibus, iocineris & renum vitijs. Torminoſis proſunt. Ea apud heracleam pōticam,perinde atq; antidoto contra aconitum vtuntur, bibentes decoctum. Ad antedicta illinitur,cum polenta iure decocti ſubacta. Trita in farinam & cum fico in pilulis ſumpta,aluum emollit. Excepta melle cum æris ſquamma & reſina purgat. Appoſita ex melle vuluæ vitia extrahit. Mammarum duricias diſcutit. Vulnera glutinat. Vlcera quæ ſerpunt cum melle illita cohibet.

De altera Aiuga. CAP. CLXXVII.

Lterum eſt genus Aiugæ,cubitalibus ramis,in anchoræ ſpeciem incuruatis,prætenuibus,coma præcedentis,flore candido,ſemine nigro. Hæc pinū redolet. Tertia mas nominatur, paruula,folijs exilibus,albis,ſcabris,caule aſpero,cādido,luteis floribus, ſemine iuxta alas. Reſipit hæc pinum. Vim eandem obtinet,ſed non vſq; adeo efficacem.

a

Pedacij Dioſcoridis Anazarbei
de medicinali materia
Tertij Libri
F I N I S

PEDACII DIOSCORIDIS ANAZARBEI DE MEDICINALI MATERIA LIBER QVARTVS, IOANNE RVELLIO SVESSIONENSI INTERPRETE.

IN superioribus libris amantissime Ari, tradidimus de odoramentis, oleis, arboribus, vnguentis, animalibus, frumentis, oleribus, radicibus, succis, hærbis, seminibusque. In hoc autem quarto differemus de radicibus & eis quæ restant hærbis.

De Betonica. CAP. I

Estron Psychotrophon vocitatur, quoniã frigidis locis inueniatur. Latini Betonicam appellãt. Hærba est, caulem ferẽs tenuem, cubiti altitudine, aut maiorẽ, quadratum, folia quærcus, mollia, longa, in ambitu diuisa, odorata, prope radicem maiora. In summis caulibus, semen veluti Satureiæ spicatum inest. Decerpta huius folia siccantur, plurimos ad vsus. Radicibus nititur vt veratri tenuibus. Quæ ex hydromelite in potu, pituitosam vomitionem euocant. Folia dari debent ruptis, cõuulsis, mulieribus vuluæ malo oportunis, & ad laxandos vteri strãgulatus, drachmæ vnius pondere cum hydromelite. Tres in vini sextario drachmæ, contra serpentium morsus ebibuntur. Hærba magna vtilitate illatis a serpente vulneribus illinitur. Aduersus etiam venena drachma ex vino pota conuenit. Præsumpta ea, si venenum hauriatur, nihil nocebit. Vrinam ciet. Aluum subducit. Medetur comitialibus & insanis pota ex aqua, & iocineris lienisque vitijs, drachmæ pondere in aceto mulso. Concoctionem adiuuat, si quis ea fabæ magnitudine secundum cœnam cum melle cocto deuorarit. Modo consimili accide ructãtibus propinatur. Stomachicis eam manducare & succum deuorare proderit, si postea dilutum vinum sorbeatur. Datur sanguinem excreãtibus tribus obolis, cũ diluti vini aut lactis cyatho. Ischiadicis, renum & vesicæ doloribus ex aqua. Aquæ intercutem binis drachmis ex hydromelite. Regio morbo laborãtes recreat. Menses pellit, drachmæ pondere cum vino pota. Aluum purgant drachmæ quattuor potæ, in hydromelitis decem cyathis. Facit cum melle ad tabem & purulẽtam excreationem. Folia sicca tritaque fictili vase reconduntur.

De Bretanica. CAP. II.

Retanica aut Vettonica, folia habet syluestris lapathi, sed ni
b griora, & densiora, gustu adstringentia. Radicem tenuem & breuem. Caulem paruũ emittit. Folijs exprimitur succus, qui igni aut sole cogitur. Vim habet adstringentem. Priuatim depascentibus oris & tonsillarum vlceribus accommodatam. Valet etiam ad reliqua, quibus adstrictione est opus.

De Vettonica. CAP. III.

Ettonica nascitur in pratis & montibus, locis mundis, &
v opacis, circa frutices. Animas hominũ & corpora custodit, nocturnas ambulationes, & loca sancta. Grauibus somnis resistit. Ad omnem medendi vsum commendata. Radicem habet rubram, odoratam, porracea folia, medio eorum puniceo, in recto calamo triangula, floribus in cacumine purpureis. Farina recentis vulneribus capitis indita, dolorẽ finit. Vulnera glutinat. Fracta ossa extrahit. Sed quotidie imponi debet, dum persanescant. Dolori capitis medetur, si iure decocti perfundatur, aut temporibus cum bitumine illinatur, aut radix suffiatur.

De Lysimachia. CAP. IIII.

ysimachia, quã aliqui Lytron appellant, caules emittit cubi
l tales altioresve, fruticosos, tenues, prodeũtibus geniculatim folijs, tenuibus, salicis figura, gustu adstringẽtibus, flore russo aut aureo. Gignitur in aquosis & palustribus. Foliorum succus adstringẽte sua vi sanguinis reiectionem supprimit. Dysentericis potui datur, aut infunditur. Mensium abundantiam sistit, in pesso. Sanguinis profluuio subuenit, si nares ea hærba obturentur. Vulnerum cruorem cohibet. Acerrimum nidorem suffita reddit. Qua de causa serpentes fugat, & muscas interficit.

De Sanguinaria ceu polygono. CAP V.

Olygonum arrhen, aliqui Polygonatum appellãnt, alij Cy
p nochalam, alij Heracliam, alij Asphalton, alij Chiliophyllon, alij Clema, alij Polycarpon, alij Carcinethron, alij Teuthalida, alij Myrtopetalon, alij Cnopodion, alij zaritheã, alij Pedalion, Aegyptij Telphin, aliqui Stẽphin, Magi genituram herois, aliqui vnguem muris, Latini Sanguinariam aut seminalem, Aphri Chulum. Ramos habet teneros & molles, frequentibus geniculis cinctos, qui per terram vt gramen repunt. Folia rutæ, sed molliora planioraq;. Semine sub omnibus folijs turgescente. Vnde marem appellari volũt. Flos ei cãdidus, aut puniceus. Vis epoti succi est spissare ac refrigerare. Prodest cruentæ excreationi, choleræ, alui fluctionibus, & vrinæ

ſtillicidio. Vrinam aperte ciet. Cum vino potus, contra ſerpentium morſus auxiliatur. Datur in febribus per horam ante ſignificationes. Fœminarum profluuia impoſitu ſiſtit. Idem ſuccus purulentis auribus inſtillatur. Facit eximie ad genitalium vlcera, cum vino adiecto melle decoctus. Stomachi feruori, ſanguinis reiectionibus, vlceribus quæ ſerpunt, ignibus ſacris, collectionibus, tumoribus, & recentibus vulneribus folia illinuntur.

De Sanguinaria fœmina. CAP. VI.

f Anguinaria fœmina fruticat vno caule, arũdini teneræ ſimili, denſis geniculis, & in ſe tubarum modo farctis, tuberibus articulorũ eminulis, toruliſq; cingentibus. Folijs piceæ. Radicis nullus vſus. Naſcitur in riguis. Huic quoq; ſpiſſandi refrigerandiq; natura, ad eadem valens ſed inefficacior.

De Polygonato. CAP. VII.

p Olygonatum naſcitur in montibus, frutice cubito altiore, folijs lauri, latioribus, & læuioribus, ſapore mali cotonei, aut punici, cum quadam adſtrictione. Flores per ſingulos foliorum exortus promit, candidos, folijs numeroſiores incepta a radice ſupputatione. Radicem habet albam, mollem, longam, crebro geniculatam, denſam, graueolentem, digitum craſſitudine æquantem. Quæ vulneribus efficaciter illinitur. Quinetiam maculas in facie delet.

De Clematide. CAP. VIII.

c Lematis Græcis, alijs Phyleteriõ, ab alijs Daphnoides ab alijs Smyrnoides, aut polygonoides appellatur. Læto pinguiq; ſolo prouenit, iuncos ſpargens exiguos. Folia lauri figura & colore, multo minora. Folia cum caulibus in vino pota, alui profluuia & dyſenterias ſedant. Subdita in peſſo cum lacte & roſaceo aut cyprino, cruciatibus vuluæ medentur. Dolores dentium commanducata finit. Impoſita ſerpentium morſibus iuuamentum præſtat. Fertur etiam contra aſpidum ictus ex aceto pota opitulari. Gignitur ſolo inculto.

De altera Clematide. CAP. IX.

e St & altera Clematis, quã aliqui Epigetin, Aegyptij Philacrion, Romani Ambuxũ vocitant. Viticulos emittit rubeſcentes, lentos, folium guſtu admodum acre, ac exulcerãs. Repit per arbores vt Smilax. Semen tritum pituitam bilemq; detrahit, in aqua aut hydromelite potum. Folia eius illita, lepras purgant. Cum Lepidio conditur ad cibos.

De Polemonia. CAP. X.

P Olemoniā alij Phylætheriā, Cappadoces Chiliodynamin appellant. Ramis exilibus in versus vtrinq; digestis. Folijs paulo q̃ Rutæ maioribus, ac lōgioribus, calaminthæ aut sanguinariæ proximis. Quibus in summis corymbi dependent, nigro semine. Radice cubitali, albicante, radiculæ simili. Nascitur in mōtosis & asperis. Bibitur in vino radix contra serpentes & dysenteriam. Et ex aqua aduersus vrinæ difficultatem & coxendicum cruciatus. Datur ex aceto drachmæ pondere lienosis. Eadem scorpionis plagæ alligatur. Tradunt eum qui radicem gestauerit, a scorpione nō feriri, eūq; si ictus sit, nihil molesti passurum. Dentium dolorem mansa mitigat.

De Alo. CAP. XI.

s ymphyton petreon id est alus, nascitur in petris, ramis tenuibus, paruis, origano similibus, capitulis thymi, surculosum totum, odoratum, gustu dulce, saliuam ciens. Longa radice, subrussa, digitali crassitudine. Decoctum in aqua mulsa & potum pulmonis vitia purgat. Sanguinē reijcientibus & renū malis ex aqua datur. Ad dysenteriam rubraq; fœminarum profluuia in vino decoctum. Ad conuulsa vero & rupta ex aceto mulso bibitur. Quin & commanducatum sitim sedat. Faucibus asperis subuenit. Vulnera recentia enterocelasq; cōglutinat, & illitu cohibet. Carnes autem cum symphyto decoctæ coalescunt.

De Altero Symphyto. CAP. XII.

e St & aliud Symphyton quod aliqui pecton, Romani Soldaginem vocant. Id caulem emittit bicubitalem, aut maiorem, crassum, leuē, angulosum, inanem, quasi fungosum, circa quē breui interuacante spacio, folia exeunt angusta, linguæ bubulæ proxima, oblonga, hirsuta, caule secundum angulos quosdam striato. Folijs tenuibus ex alarum sinu prodeuntibus. In quibus flores lutei, rutaceis similes, & verbasci semina emicant. Tam caulis q̃ folia, aspera lanugine horrent, tactuq; pruritum concitant. Radices demittuntur foris nigræ, intus candidæ, viscosæ. Quarum est vsus. Tritæ & potæ cruentis excreationibus, ruptisq; proficiunt. Recentia vulnera illitæ cōglutināt. Carnes quoq; si cōcoquātur, cogunt additæ. Inflammationibus præsertim sedis, cum senetionis folijs, vtiliter illinuntur.

De Holosteo. CAP. XIII.

h Olosteon quadrantalis hærbula est, humi repens, folijs viticulisq; coronopo aut gramini proximis, gustu adstringentibus. Radice, alba, prætenui vsq; in capillamēti speciem, lōgitudine quattuor digitorū. Nascitur in collibus terrenis. Vsus eius

ad rupta in vino potæ. Nā & carnes cogūtur, decoctionibus addita.

De Stoebe. CAP. XIIII.

Toebe quam alij Tobion, Romani stipam vocant. Vulgaris
f est notitiæ. Cuius semen & folia stringunt. Quapropter decoctum dysentericis infunditur. Auribus quoq; purulentis instillatur. Illita folia oculis ab ictu cruentis prosunt. Erumpentis sanguinis impetus, cohibent

De Volucro. CAP. XV.

Ræci clymenon vocant, alij Calycanthemon, alij Peryclymenon,
g menon, alij Helyophyes, nonnulli Hepatitin, alij Milacem, alij Anatolicon, alij Dyticon, alij merginē, Latini volucrū, aliqui volucrum maius. Aegyptij oxioni. Clymenion quod & agonon, id est sterile, nūcupant, caulem fert fabæ, quadratum, folia plantaginis, foliculis supra caulem in sese inflexis, iridi & poliporum cirris non absimilibus. Probatissimum est e montibus. E frutice toto cum radice succus exprimitur, qui ad sanguinis reiectiones, in potu efficax est. Cœliacos rubraq; fœminarum profluuia, refrigerando infrenat. Sanguinem naribus erumpētem supprimit. Trita folia aut siliquæ recentibus vulneribus impositæ, ea ad cicatricē perducunt.

De Periclymeno. CAP. XVI.

Ericlymenon aliqui Aeginā, alij Cylmenon, alij Carpathon,
p alij Splenion, alij Epetitin, alij Axinam maiorem, nonnulli clematitin, alij Myrcinen, alij Calycanthemō, Magi polion veneris, Aegyptij turcon, Romani volucrū maius, Aphri lanath appellant. Simplex fruticat, ex interuallis parua folia habens, ipsum amplectentia, subcandida, hederacea. Inter folia surculi exeunt, in quibus baccæ, hederæ similes. Flos fabæ, candidus, aliquantum rotundus, & quasi in foliū procūbens, semen durū, & quod difficile euellatur. Radice rotunda, crassa. Nascitur in aruis ac sæpibus, cōuoluens se adminiculis, propter assidentibus. Semen eius postq̄ ematuruit collectum, & in vmbra siccatū, drachmæ pōdere datur in vino quadragenis diebus, vt lienem absumat, ac molestiā discutiat. Sed vrinā ciet, statim a sexto die cruentā. Orthopnoeæ & singultui prodest. Partū accelerat. Folia sunt eisdē viribus prædita. Quæ tricenis septenis diebus epota, sterilitatem facere produntur. Perunctis ex oleo febrium rigores abigunt.

De Tribulo. CAP. XVII.

Ribulus aliquibus Bucephalus, alijs Tauroceros, Romanis
t tribulus aquaticus dicit̄. Tribuli genus vnū terrestre, folijs ad effigiē portulacæ, tenuioribus viticulis, in terra stratis, spinis secūdū folia rigidis, præduris. Iuxta amnes & domicilia nascit̄. Est

& alterū genus aquis familiare, quod in fluminibus natū comā exerit, aculeos condens. Folijs latis & pediculo longo. Caule parte summa q̃ ima crassiori. Capillamenta quædam indidem exorta spicantur. Semen durum, ab altero non abhorrens. Vterq; refrigerantis & inspissantis est naturæ. Ideo inflammationes omneis cataplasmate adiuuat. Vlcera in ore erumpentia, putredines, gingiuas, tonsillasq; persanat. Succus ex his colligitur ad oculorum medicinas. Semen dum recens bibitur, calculosis iuuamētum affert. Drachma terrestris tribuli pota, illita ve, ictos a vipera recreat. Contra venena cum vino aptissime bibitur. Decoctum eius sparsum pulices necat. Thraces qui ad Strymona amnē habitant, virēti tribulo equos saginăt, & e dulci semine & esculento panem quo vescuntur faciunt.

De Sarxiphago. CAP. XVIII.

Arxiphagō aliqui Sarxiphrāgō, alij Empetron, Romani saxifragiam vocant. Frutex est surculosus, in petris & asperis locis nascens. Coctus in vino, mox potus, febricitātibus opitulatur. Stranguriæ prodest. Singultum sedat. Calculos vesicæ frangit, & vrinam ciet.

De Limonio. CAP. XIX.

Imonion aliquibus Potamogiton appellatur, alijs Neuroides, alijs Lonchitis, alijs Rapionion, Mysijs Mendruta, Syris Meuda, alijs Lycosemphyllon, alijs Heleborosemata, alijs Scyllion, Magis lupi cor, Romanis viartū nigrum, quibusdam titinabulum terræ, Gallis iumbarū, Dacis dacina. Folia habet betæ, tenuiora & longiora, decem, sæpe plura, caulem tenuem, rectum, vt in lilio æqualem, seminibus scatentem, quæ gustata adstringunt. Semen tritum & ex vino acetabuli mēsura potū, dysentericis cœliacisq; prodest. Rubra fœminarum profluuia sistit. Nascitur in pratis & palustribus.

De Lagopo. CAP. XX.

Agopus hærba, quam aliqui Leporis cuminum appellăt, sistit aluum in vino pota, aut in febri ex aqua. Eadem inguini adligatur, in inflammatione. Nascitur in segetibus.

De Medio CAP. XXI.

Edion aliqui medicam appellant, alij Triphyllon, alij Clemathion, nōnulli Osmō, quidā Trigonon, alij Cybelliō, alij polyphyllon, Romani Trifoliū odoratū, Aegyptij Epaphon. Medion in saxis & opacis nascitur. Folia habet Iridis, caulē tricubitalē, & in eo florē grandē, purpureū, rotundū, semine cnici minuto, radicem dodrantalem, crassitudine baculi, gustu acerbo. Quæ trita in

farinam & ex melle decocta, rubros mẽses fœminarum sistit, eclegmate per aliquot dies sumpto. Semen in vino potum menstrua pellit.

De Epimedio. CAP. XXII.

E Pimediũ ab alijs Erineos, ab alijs Tryas, a nõnullis Polyrrhizon, a Romanis vindicta nominatur. Caulis est non magnus, hederæ folijs, denis atq; duodenis, neq; florem neq; fructum ferens. Radice tenui, nigra, graui odore, gustu fatuo. Nascitur in humidis. Folia cũ oleo trita, imposito cataplasmate, mãmas increscere non sinunt. Radix cõceptũ adimit. Folia quinis drachmis, post mẽstruas purgationes quinq; diebus in vino pota, præstant mulieribus ne concipiant.

De Gladiola. CAP. XXIII.

X yphion, aliqui Anactorion, alij Phasganon, alij Machæronion, alij Arion vocãt, Romani gladiolam, quidam genitalẽ. Nomen inde accœpit, ꝙ foliũ, gladij præbeat speciem. Iridi simile erat, nisi minus & angustius videretur, & gladij modo mucronatum, neruosumq;. In caulem exit cubitalem, in quo purpurei flores, in ordinem digesti, inter se distant. Rotundo semine, radicibus geminis, vna bulborum modo super alteram insidente. Quarum inferior gracilis est, superna vberior. Nascitur in aruis. Pars superior radicis cum thure illita, admisto vino, spicula & aculeos e corpore extrahit. Panos cum lolij farina & hydromelite discutit. Qua de re huiusmodi emplastris inseri solet. Menses imposita trahit. Superiori radice ex vino pota, venerem stimulari, & inferiore sumpta sterilescere tradunt. Superiorem quoq; vtiliter infantium enterocelis, cum aqua potui darĩ præcipiunt.

De Sparganio. CAP. XXIIII.

S Parganion aliqui Xiphidiõ, alij Bolon vocãt. Folia gladiolæ, sed arctiora & in terram magis procumbentia. In summo caule pilulæ prominent, in quibus semen. Contra serpentis venena, radix cum vino datur.

De syluestri Iride. CAP. XXV.

X yris ab aliquibus Iris agria, ab alijs Cacos, a Romanis Gladiolus, aut Iris agrestis, a Dacis Caprus dicit̃. Folia habet Iridis, latiora, & in turbinẽ mucronata, quorũ medio caulis erũpit, crassus, cubitalis, ex quo siliquæ triãgulares depẽdẽt. In quibus purpureus flos, in medio puniceus. Semen in folliculis, simile fabis, rotundum, rubrũ, acre. Radix longa, geniculata, ruffa. Cõtra capitis vul

nera, fractaq; efficax est. Aculeos & spicula omnia citra, molestiā extrahit, adiecta floris æris tertia parte, & radicis cētaurij ac mellis quinta. Tumoribus & collectionibus illita cum aceto medetur. Radix ex passo bibitur, ad cōuulsa, rupta, coxendicū dolores, strangurias & alui profluuia. Semē tribus obolis potū, vrinā vehemētius impellit, & cū aceto lienē absumit.

De Anchusa. CAP. XXVI.

a Nchusam aliqui cantanchusam vocant, alij Libycā, alij Archibelion, alij Alcibiadion, alij Onophyllō, alij Porphyrida, alij Mydusam, alij Calyca. alij Noneam, Aphri Bunesath. Anchusa quæ alio nomine calyx, aut Onoclia appellatur, folia habet lactucæ acuti folij similia, hirsuta, aspera, nigra, multa, quoquo versum humi sparsa, spinis horrida. Radici crassitudo digitalis. Quæ æstate prouenit, manus inficit sanguineo colore. Læto solo nascitur. Radix adstrigit. Ad ambusta & vetera vlcera, ex oleo & cæra efficax est. Igni sacro cū polenta medetur. Lepris & vitiliginibus illinitur ex aceto. Partus extrahit, vuluæ indita. Eius decoctū renū vitijs, lieni & bile suffusis datur, & si febris sit, ex aqua mulsa. Sistūt aluū folia in vino pota. Radice pigmentarij vtuntur ad spissamenta.

De alia Anchusa. CAP. XXVII.

e St & alia quam aliqui Alchibiadion, aut Onochiles appellarūt. Hæc a priore distat, q; minora habeat folia, sed simili modo aspera, ramulos exiles, florem purpureum, radices rubras, oblongas. Quæ messibus sanguineum succum fundūt. In sabulosis nascitur. Vis ei folijsq; inest, quæ contra virus cū reliquorū serpentiū, tū maxime viperarū, auxilietur siue cibo, siue potu, siue alligatu. Nam si quisquam mandens in serpentis os inspuat, eum necabit.

De alia Anchusa. CAP. XXVIII.

e St & alia huic haud dissimilis, semine puniceo, minore. Cuius semen māducatū, si in serpētis fauces inspuatur, eā interficiet. Radix acetabuli mensura cū hyssopo & cardamomo pota, latas vētris tineas excutit.

De Lycopsi. CAP. XXIX.

l ycopsis quæ a nonnullis Anchusa vocatur, lōgioribus q̄ lactuca constat folijs, asperioribus, latioribusq;, crassis, ad radicis caput recidētibus. Caule lōgo, recto, scabro, hirsutis adnatis, multis, cubitalibus, flore paruo purpureo. Radice rubra & adstringente. Nascitur in campestribus. Cū oleo radix illita vulneribus medetur, et cum farina hordeacea ignibus sacris. Sudores perūcta mouet, adiecto oleo.

De Echio. CAP. XXX.

Chion aliqui aridam, alij Alcibiadion, Romani alcibiacum
e nominant. Folia habet prælonga, hirsuta, subalbida, anchusæ proxima, minora tamen, subrubra, & pinguia, spinulis tenuibus horridula. Cauliculos exiles, numerosos, minutaq; vtroq; latere folia, in versus digesta, nigra, in summo caule minuscula. Flores secundum folia purpureos, in quibus semina capiti viperarum similia insunt. Radix nigricat, digito tenuior. Quæ non percussis modo a serpentibus ex vino prodest, sed eos qui antea biberint feriri non patitur. Folia & semen, idem præstāt munus. Lumborū dolores sedat. In vino aut sorbitione sumpta lac extrahit.

De Ocimastro. CAP. XXXI.

Cymoides aliqui & hanc Echion vocant, alij Scorpiuron,
o alij Sparganon, alij Althæam, alij Amaranthida, alij Probathæam, alij Elaphion, alij Antiminō, alij Porphyriada, alij Augion, alij Nemesion, alij Pphiletærion, alij Hyænopsolon, alij Thyrsitin, alij Themutin, alij Misopathos, Latini Ocimastrū. Folia fert ocimi, & ramos dodrātales, hirsutos, siliquas hyoscyamo similes semine vt gith nigro prægnantes. Vim habet semen in vino potum, qua viperarum cæterarūmq; serpentium morsibus medeatur. Datur ischiadicis cum melle vino myrrha et pipere. Radice nititur tenui et superuacua.

De Erino CAP. XXXII.

Rinon aliqui Hydreron, aliqui Ocymoides vocant. Na-
c scitur apud fontes et fluuios, folijs Ocymi, sed minoribus parte superna diuisis, quinis senisve, dodrantalibus surculis flore candido, semine nigro, et acerbo. Folia et caules lacteo succo turgent. Semen drachmis duabus, in quattuor mellis cyathis, oblitū oculorū fluctiones cohibet. Succus cū sulphure et nitro instillatus, auriū dolores sedat.

De Gramine. CAP. XXXIII.

Grostin aliqui Egiron, alij Amaxitin, Aegyptij anuphi vo-
a cant, Latini gramen, aliqui Asyphylion, alij Sanguinalem, alij vniolam, Hispani apariam, Daci cotiatam. Aphri iebal. Gramen geniculatis serpit ramulis a quibus crebro radices spargit dulces, articulis præcinctas. Folia dura, & vt arundinis paruæ lata, in exilitatem fastigiantur. Eaq; iumenta & boues pascunt. Trita radix illitu vulnera conglutinat. Decoctum eius in potu, torminibus medetur, & vrinæ difficultatibus. Calculosa etiam vesicæ excrementa cōminuit.

De Arundinaceo gramine. CAP. XXXIIII.

St & arundinaceū gramē, priore multo maius, quod iumēta
e necare traditur, præsertī in babylone. Idq; iuxta vias nascit.

De Gramine Parnaſi. CAP. XXXV.

q Vod in Parnaſo monte gignitur, denſius fruticat, folijs hederaceis, flore odorato, cãdido, ſemine paruo, nõ inutili. Radicibus quinis aut ſenis, digitali craſſitudine, cãdidis, mollibus, & mirum in modum dulcibus. Succus ſi in vino cũ melle pari, & myrrhæ dimidio decoquatur, adijcianturq; piperis & thuris tertiæ portiones, probatiſſimum erit oculorum medicamentum. Id in ærea pixide reconditur. Decoctum radicis, idem quod hærba, præſtat. Semen vehementius vrinam impellit. Aluum vomitioneſq; ſiſtit. Natũ in Sicilia gramen, quod incolæ Cinnam appellant, boues inflãmat, ſi eo virẽti ſæpe paſcantur.

De Siderite. CAP. XXXVI.

ſ Ideritin aliqui Heracleam vocant, Magi genituram aut ſanguinem titani, alij Scorpionis vrinã, Pythagoras Parmirõ, Andreas Xanthophanea, Oſthanes boephthalmon, Aegyptij ſendionor, Romani vertemnium, alij Soleaſtrum, Aphri vdedonin. Folia habet Marrubij, ſed longiora, ſatis ad frondem quærcus aut ſaluiæ accedẽtia, minora tamen, & hirſuta. Caules ædit quadratos, palmum ſæpe excedentes, non iniucundi guſtus, aliquantũq; ſubſtringentis. In quibus per interſtitia, orbiculatæ vertebræ vt in Marrubio ſpectantur. Et ſemen in eis nigrum. Naſcitur in petroſis. Illita folia, ſuapte vi, vulnera ſine inflammationis periculo iungunt.

De alia Siderite. CAP. XXXVII.

a Lia Sideritis binũ cubitorũ, ramulis exilibus, folio Filicis, in ambitu vtraq; parte diuiſo, pediculo lõgo, prodeũtibus e ſummo alarum ſinu ſurculis, longis, tenuibus, capitulo in cacumine orbiculato, aſpero, in quo ſemen continetur, q̃ Betæ rotundius aliquanto, ac durius. Huius vis foliorumq; ad vulnera præcipua.

De aliã Siderite. CAP. XXXVIII.

ſ Ideritin aliam eſſe tradunt, quam Crateuas Heracleam vocat, in macerijs & vineis naſcentem, folijs coriani, a radice numeroſis, dodrantalibus cauliculis, læuibus, teneris, in rubore candicantibus. Flore purpureo, paruo, guſtanti amaro & viſcido. Huius ea vis eſt, vt quamuis recenti vulneri impoſita ſanguinem ſupprimat.

De Achillea. CAP. XXXIX.

a Chilleam aliqui Myriomorphon nominãt, alij Chiliophyllon, alij Stratioticon, alij Heracleon, Latini ſupercilium veneris, alij Acron ſyluaticum, alij Militarem, alij Millefoliũ

Aphri asterchillos, et aliqui Achilleam sideritin, Dodrantales aut maiores, gerit scapos, fusorum effigie, quasi minutulis folijs circundatos, crebris in latere, foliorum sectionibus, coriādri similitudine, subfuluo colore, odore multo, non insuaui, medicato, & viscido. Vmbella in cacumine rotunda, floribus cādidis, purpureis, & aurum æmulantibus. Prouenit læto solo. Trita coma sanguinolenta glutinat, & ab inflammationum periculo tuetur. Erumpentem sanguinem inhibet, & cruenta vuluæ profluuia in vellere. Decocto quoq; insident fœminæ fluctione vuluæ laborantes. Ad dysenteriam bibitur.

De Rubo. CAP. XL.

Atos a Græcis, ab alijs Cynosbatos, ab alijs, Selinoriticn,
b ab alijs Syntrophos, a Magis titani sanguis, ab alijs ibidis sanguis, a Romanis Rubus, ab alijs Sentes, a quibusdam mora baticana, a Dacis manthia, Aegyptijs hæmoos, alijs Ametros appellatur. Rubus notitiæ vulgaris. Vim habet siccandi & adstringendi. Capillum tingit. Ramorum decoctum, potu aluum sistit, & fœminarū profluuia. Præsteris morsui accōmodatissimum. Gingiuas firmat. Oris vitijs folia commanducata medentur. Cohibent vlcera quæ serpunt. Vlceribus in capite manantibus, oculisq; procidētibus, remedio sunt. Condylomatis & hæmorrhoidibus folia illinuntur. Cardiacis, & stomachi doloribus, trita conuenienter imponuntur. Caules cum folijs tunduntur, exprimiturq; succus, mox sole cogitur, singulari remedio, contra omnia, quæ modo dicta sunt. Mori in rubo nascentis, q̄ optime maturi succus, ad oris medicamenta conuenit. Sistitur aluus præmaturi cibo, necnon flore in vino poto.

De Idæo Rubo. CAP. XLI.

Dæus Rubus appellatus est, quoniam passim n Ida proue-
i niat. Est autem lōge tenerior priore, ac minoribus spinis horrens. Quanq̄ & sine spinis inueniatur. Eadem præstat quæ supradictus. Cæterum flos cum melle oculorum collectionibus commodissime illinitur. Ignem sacrum extinguit. Stomachicisq; ex aqua bibēdus datur.

De Helxine idest murali hærba. CAP. XLII.

Elxinen aliqui Elitim vocāt, alij Canocersæā, alij Amelxinē,
h alij Eusinen, nonnulli, Amorginen, alij Sucotachos, alij Pychuacos, alij psychouacos, alij Melāpelon, alij Cittāpelon, alij Cissamethō, alij Anatetamenō, Romani volutū lapparō, Aegyptij apap, alij Partheniō, alij Sideritin, alij Heracleā, nonnulli agriā, quidā Clibodiō, alij Polyonymō. Nascitur in sæpibus, vinetis, macerijs, & segetibus. Folia ei mercurialis adsunt, hirsuta, cauliculi leniter

rubentes, & circa eos veluti semina aspera, adhærētia vestibus. Folia refrigerādi spissandiq; naturā habent. Qua ex causa sanāt illitu ignes sacros, adusta, condylomata, incipiētes panos, tumores, inflationesq;. Succus eius cū cerussa, ignibus sacris, & vlceribus quæ serpunt, aptissime illinitur. Imponiturq; podagris, cum hircino seuo aut cærato cyprino. Veterem tussim adiuuat, cyatho hausto. Tonsillis inflammatione turgentibus, vtilissime & gargarizatur, & illinitur. Succus in aurium dolore infusus, iuuamen præstat.

De Elatine. CAP. XLIII.

Latine folia habet Helxinæ, minora, rotundiora, pilosa, semi-
e pedalibus ramulis, quinis senisve, a radice foliosis, gustu adstringentibus. Nascitur in segetibus & cultis. Oculorum fluctionibus et inflammationibus auxiliatur, folijs cum polēta tritis et impositis. Eadem cocta sorbitionis vsu dysenteriam sistit.

De Eupatorio. CAP. XLIIII.

V patorium siue vt alijs placet hepatorium, aut hepatitis, fru-
e ticosa hærba est, vnum efferens caulem, lignosum, nigricantem, rectum, tenuem, hirsutum, cubitalem, interdum ampliorē. Folijs per interualla quinquefolij aut Cānabis similibus, quinquepartito aut amplius diuisis, nigricantibus, per ambitum serratis. Semen medio caule erumpit, pilosum, deorsum spectans, quod siccatū vestibus inhæret. Contrita huius folia, & cum suillo adipe imposita, vlceribus quæ ægre cicatricem trahunt, medentur. Hærba aut semen in vino potum, dysenteria, iocineris vitijs, & serpentium ictibus, liberat. Nec desunt qui aberrantes, Artemisiam hanc appellarint, cum tamen longe alia sit, vti exposuimus.

De Quinquefolio. CAP. XLV.

Entaphyllon aliqui Pentapetes, alij Pentatomon, alij Pen-
p tadactylon, alij Pseudoselinum, alij Callipetalon, alij Xyloloton, nonnulli Xyllopetalon, alij Asphalton, alij Pentacœnon, alij Thymiatitin, Aegyptij Orphitebeocen, alij Enotrō, Magi Ibidis vnguem, alij Ibidis pēnam, alij Hermodactylon, Romani quinquefolium, Galli pempedulam, Daci propedulam appellant. Ramulos fert surculaceos, tenues, palmi magnitudine, in quibus semē, folia mentæ, quina singulis pediculis, raro plura, in ambitu serrata, florem ex luteo pallescētem, interdum auri æmulum. Nascitur in riguis, & aquarijs ductibus. Subrubram habet radicem, oblongam, veratro nigro crassiorē. Plurimis pollet remedijs. Ius radicis decoctæ ad tertias, si in ore contineatur, dentium dolores sedat. Putrida oris vlcera, collutione sistit. Arteriæ scabricias, gargarizatu læuigat. Cōtra alui

profluuia, & dyſenterias auxiliatur. Item articulorum coxendicumq́ cruciatibus potum. Cocta in aceto & illita, ſerpentia vlcera cohibet. Strumas, tumores, duricias, abſceſſus, & diſtentiones diſcutit. Ignes ſacros, reduuias, condylomata, pſoraſq́ ſanat. Teneræ radicis ſuccus, cõtra iocineris pulmonumq́ vitia prodeſt. Item aduerſum venena. Cũ hydromelite autem vel diluto vino & piperis exiguo, bibuntur folia, contra febrium circuitus. In quartana quidem quaternum ramulorũ, in tertiana vero ternum, in quotidiana vnius. Tricena quoq́ folia, tricenis pota diebus, comitialibus proſunt. Foliorum ſuccus, tribus cyathis aliquot dies potus, celerrime regio morbo medetur. Illita cũ melle & ſale, tam vulneribus q̃ fiſtulis remedio ſunt. Enterocelicis auxiliũ præſtant. Quinquefolium ſanguinis profluuia & potu & illitu ſiſtit. Ad expiationes, caſtimonias, & ſanguinis eruptiones inciditur.

De Phœnice. CAP. XLVI.

p Hœnicen aliqui rhon, alij Anchinopa, alij Phœnicopteron, alij Rhonſtachyos, alij Oſthalen, Aegyptij Athnõ nominant. Folia habet hordei, ſed breuiora, & anguſtiora, ſpicã lolio ſimilem, ramos digitorum ſenum, radici aduolutos, ſeptenas octonaſve ſpicas. In aruis tectiſq́ recenter illitis naſcitur, harum viriũ compos, vt in vino auſtero pota, alui profluuium & emanantem vulua ſanguinem ſiſtat. Vrinæ impetus infrenet. Sunt qui adalligatam in puniceo vellere & ſuſpenſam, ſanguinem ſupprimere prodant.

De Idæa radice. CAP. XLVII.

i Dææ radici folia ſunt ea quæ Ruſco. Adhærent his veluti exigui pampini, in quibus flos. Radix ſpiſſandi cohibendiq́ naturam habet, his conueniẽs, quibus adſtrictione opus eſt. Pota citam aluum menſeſq́ & omnem abundantiam ſanguinis ſiſtit.

De Rhodia radice. CAP. XLVIII.

g Ignitur rhodia radix in Macedonia, coſto ſimilis, leuior, inæquabilis. Quæ cõtrita roſas redolet. Vtiliſſima capitis doloribus, ſi madefacta frõti & tẽporibus cũ nardo imponatur.

De Equiſeto. CAP. XLIX.

e Quiſetum Græci hippurin, alij Trimachion, alij Anabaſin, alij Cheredranon, alij Phædran, alij Iriandendron, alij gis, alij Scœnioſtrophon vocant. Aegyptij pherphram. Magi ſaturni cibum, Romani equinalem, alij equi ſalicem, aut Anabaſion, alij Ephydron. In riguis & ſcrobibus naſcitur. Cauliculi prodeũt inanes, geniculati, in ſe farcti, rubeſcẽtes, ſcabri, & iuncea circa eos folia, crebra, exilia. In ſublime equiſetum attollitur, vicinos arborum caudices

ſcandens,obuolutumq; dependet, comis multis , nigris , vt equorum cauda. Radix lignoſa,dura. Vis eius ſpiſſare. Quare ſanguinē naribus erumpentē ſuccus ipſe ſiſtit. Prodeſt dyſentericis in vino potus. Vrinam cit. Sanguinolēta vulnera glutinantur,tritis folijs & illitis. Tuſſim orthopnœam ruptaq; adiuuat . Folijs in aqua potis , diſectiones veſicæ & inteſtinorum , enteroceleq; in vnum coaleſcere , cogiq; feruntur.

De altero Equiſeto. CAP. L.

a Lterum Equiſetum quod aliqui Equition, alij Chedran, alij Gynon appellant. Caulis eſt rectus, cubitalis, aut maior, inanis. Comis per interualla breuioribus, cādidioribus, & mollioribus. Id cum aceto tritum vulneribus remedio eſt. Eademq; fungitur facultate.

De Cocco ſeu infectorio. CAP. LI

c Occū quo infectores vtuntur , frutex eſt ſurculoſus , paruus, cui grana ceu lentes adhærent, quæ electa congeruntur. Optimū gignitur in Galatia & Armenia. Deinde Aſia & Silicia. Vltimus ex omnibus Hiſpanicus . Vis huic ſpiſſandi . Vulneribus neruiſq; præciſis, cōuenienter ex aceto illinitur. Naſcitur quoq; in Siliciæ quærcubus, cochlearum exilium ſimilitudine, quod illius regionis mulieres ore legunt & Coccum vocitant.

De Tragio. CAP. LII.

t Ragium naſcitur in Creta tantum inſula, lentiſco ſimile, & ſemine, folio & ramis. Singulis tamen minoribus. Succus ei lacteus, gummi non diſſimilis . Semen folia lachrymaq; , illitu ſpicula e corpore eijciunt. Omnia quoq; corpori impacta, euocant. Pota ſtranguriæ medentur . Calculos veſicæ frangunt . Menſes trahunt. Modus in ſūptione eſt, drachma vna. Fama eſt ſylueſtres capras ſagittis conſoſſas, eius hærbæ pabulo, ſpicula excutere.

De alio Tragio. CAP. LIII.

e St & aliud tragium quod tragoceros aliqui vocant, alij Scorpion, alij Garganon, Romani cornulacā, Daci Saliā, Aegyptij ſober, Aphri Achœoſim. Folia ſcolopendrij habet, & radicem ſylueſtris raphani, tenuem, candidam. Quam crudam vel coctā eſſe dyſentericis prodeſt. Folia autumno, hirci virus olent. Exinde ſibi tragij nomen adoptauit. Prouenit in montibus, & præcipitijs.

De Trago. CAP. LIIII.

e St etiam hærba Tragos, quam aliqui ſcorpion aut Tragonon vocant, maxime in maritimis naſcens, palmum alta, aut amplior, fruticoſa, humilis, oblonga, ſine folijs , puſillis circa

ramos acinis ruffis, multis, magnitudine tritici, acuto cacumine, guſtu multum adſtringente. Racemorum grana decem ex vino pota, cœliacis, et fœminis fluctione vuluæ laborãtibus, auxiliãtur. Tũduntur a pleriſq;, et in paſtillos digerũtur, quibus vtuntur.

De Iunco CAP. LV.

Xyſchinos aliquibus Schinos læuis, alijs Oxypternos, alijs
o Solis ſuperciliũ, Romanis Iũcus marinus, aut manualis dicitur. Duo eius genera. Vnum læuis nominati, alterũ acuti, qui in mucronẽ faſtigiatur. Cuius etiam duo aſſignantur genera. Vnũ ſterile. Reliquum fert ſemen nigrum, rotundum, & craſſiore conſtat calamo, carnoſioreq;. Tertius eſt iũcus qui vocatur Oloſchinos, prioribus carnoſior, aſperiorq;, qui ſimilem fructum in cacumine parit. Semẽ vtriuſq; toſtum, ex diluto potum, ſiſtit aluum, & rubra fœminarum profluuia. Vrinam cit. Capitiſq; dolores facit. Quæ proxima ſunt radici folia, tenera conuenienter illinuntur, aduerſus phalangiorum morſus. Aethiopici iunci ſemine, ſomnus allicitur. Sed modus in potione ſeruandus eſt, ne ſopor fiat.

De Lichenæ. CAP. LVI.

Ichen qui ſaxis eſt familiaris, aliquibus Bryon appellatur.
I Aſperginoſis petris adhæret, vt muſcus. Qui illitus ſanguinis profluuia ſiſtit. Inflammationes arcet. Impetigini medetur. Iuuat regio morbo correptos, cum melle illitus, Oris & linguæ defluctiones inhibet.

De Parrhonychia. CAP. LVII.

Arrhonychia alij Adocetos, alijs Neuras, alijs Phrynion,
a Romanis bouinalis, exiguus frutex in petris naſcens, peplo ſimilis, minor longitudine, maioribus folijs. Illita Paronychijs atq; duricijs remedio eſt.

De Chryſocomæ. CAP. LVIII.

Hryſocome, alijs Chryſitis, alijs Chryſanthemon, nonnul-
c lis amaranton, alijs Dioſpogon, Aphris dubath, vel buchumath, Romanis iouis barba appellatur. Palmi altitudine fruticat. Coma ſpecie corymborũ, hyſſopo ſimili. Radice hirſuta veratri nigri modo, tenui, cyperum æquante, guſtu nõ iniucundo, ex auſtero dulci. In petroſis opaciſq; naſcitur. Radix excalfacit & adſtringit. His conueniens, quos iecur aut pulmonis inflammatio male habet. Contra purgationes vuluæ, decocta cum hydromelite aſſumitur.

De Chryſogono. CAP. LIX.

Hryſogonon, aliqui Chryſoſpermon vocant, alij Daſpin,
c alij Origanũ, alij Arcophthalmon, Romani Arilanã. Dẽſe

fruticat, quærnis folijs, flore coronarij Verbasci. Radix vt rapum extuberat, intus ruberrima, foris nigra, quæ trita cum aceto, atq; imposita muris aranei morsibus auxiliatur.

De Elichryso. CAP. LX.

c Lichryson quidam Chrysanthemon, nonnulli & id amaranton vocant, quo Lymphas coronant. Ramulum habet candidum, virentem, rectum, firmum. Folia intercedentibus spacijs angusta, Abrotono similia, comam aureæ lucis, in orbem, vmbella rotunda, veluti siccis corymbis dependentibus, radice tenui. Nascitur in asperis & torrentium alueis. Contra serpentium ictus, coxendicum dolores, vrinæ stillicidia, ruptaq;, coma e vino pota opitulatur. Ciet menses. Sanguinem concretum ventris ac vesicæ absumit, pota cum mulso folia. Ieiunis, trium obolorum pondere, sistit destillationes, data in vino albo diluto. Vestibus inseritur, vt eas ab erodētium iniurijs tueatur.

De Chrysanthemo. CAP. LXI.

c Hrysanthemon aut chalcas, aliqui chalchitin vocāt, alij chalcanthon, alij chalcanthemon, alij Buphthalmon, Romani acanthan, Hetrusci garuleū, Aphri churseten. Hærba est tenera, fruticosa, læues proferens caules, & multifida folia, flores supra modum splendentes, luteos, orbem oculi imitantes, vnde nomē traxit, Propter oppida nascitur. Cuius caules oleris vice manduntur. Flores cnm cærato triti, steatomata discutere produntur. Regio morbo correptis, colorem breui reddit, si sequente longo balnei vsu, post exitum ebibatur.

De Agerato. CAP. LXII.

a Geraton fruticosa hærba est, palmari longitudine assurgens, simplex, humilis, Origano non dissimilis. Vmbellam gerit, in qua flos bullis aureis emicat, elichryso minor. Nomen ei inditum est, quoniam diutissime flos, in sua coloris specie, cōseruetur. Vis decocti feruens. Huius vstæ nidor vrinam cit, et vuluæ duricias emollit.

De Verbenaca. CAP. LXIII.

v Erbenacam rectā, Græci peristereona vocāt, alij Trigonion, alij Bunion, alij Hierobotanen, alij Philtrodoten, Aegyptij pempsempe, Magi Iunonis lachrymā, nōnulli mustellæ sanguinem, alij Sanguinem Mercurij, Romani Cristam gallinaceam, alij Pheriam, alij trixalidem, alij exuperam, aliqui hærbam sanguinalem. Nascitur in aquosis. Nomen ex eo duxisse videtur, quod columbæ circa hanc, perq; libenter versari soleant. Palmi altitudine et interdum am-

plius adolescit. Folia e caule prodeũt incisa, & subalbida. Ea singulari ramo, radiceq; sola, constare sæpius inuenitur. Folia cum suilla adipe recenti, aut rosaceo imposita, vuluarum dolores finire putantur. Ignẽ sacrum illita ex aceto reprimunt. Putrida vlcera cohibent. Vulnera glutinant. Veteraq; ex melle, ad cicatricem perducunt.

De Supina verbenaca. CAP. LXIIII.

VPinam verbenacam aliqui sacram hærbam appellant, alij
f Erigeniõ, alij Chamælycon, alij Sideritin, quidam Curitin,
alij Persephonion, alij Iouis colũ, alij Dichromon, alij Callesin, alij Hipparison, nonnulli demetriada, Aegyptij pẽphtheuphthã, Pythagoras Erysisceptron, Romani cincinallem. Ramulos emittit cubitales, aut maiusculos, angulosos, in quibus ex interuallis folia quærcus, sed minora angustioraq;, eisdẽ diuisuris in ambitu, colore aliquatenus cæsio. Radix longa, tenuis. Flores purpurei, graciles. Folia cum radice in vino pota, illitave, aduersus serpentes pollent. Eadem drachmæ pondere cum thuris obolis tribus, in vini veteris hemina, quadragenis diebus ieiuno ore, contra regium morbum bibuntur. Veteres tumores & inflammationes mitigant. Sordida vlcera purgant. Tota in vino decocta tonsillarum crustas abrumpit. Oris nomas gargarisatu cohibet. Aiũt si aqua spargatur triclinium, qua maduerit, lætiores conuictus fieri. Datur potandum in tertianis febribus, tertium a terra geniculum, cum folijs circundantibus, quartanis quartum. Sacrã vocant hærbam, quoniam multum ad amuleta, expiationesq; commendetur.

De Astragalo. CAP. LXV.

Stragalũ aliqui Chamæsycen, alij Gatalen, alij Onyca vo-
a cant, Romani Pinum triuiam, aut ficum terræ, aliqui glan-
dulam, alij Thium, alij Nonariam. Astragalus paruus in terra frutex, folijs & ramis lupino similis, flore purpureo, paruo, radice rotunda, raphani modo grandi, quæ adnatas appendices, firmas habet, nigras, præduras, veluti cornua inter se implicatas, gustu adstringentes. Nascitur in vẽtosis, opacis, & inuallibus. Eo Mẽphis Archadiæ scatet. Aluum sistit radix in vino pota. Vrinam mouet. Vetustis vlceribus, sicca efficaciter inspargitur. Sanguinẽ supprimit. Aegre propter duriciam tunditur.

De Hyacyntho. CAP. LXVI.

yacynthum aliqui Heloniam, alij porphyranthes, Roma-
h ni vaccinum, alij vlcinum vocant. Folia habet bulbi, dodran-
talem caulem, minimo digito tenuiorem, hærbaceum, comam procumbẽtem, florum purpureorum plenam, incuruam, radicẽ

bulbaceam. Quæ vt creditur, pueris cum vino albo illita, puberitatẽ coercet, & non patitur erumpere. Sistit aluum. Pota vrinam impellit. Phalangiorum morsibus auxiliatur. Semen adstringentius est, theriacis expetitum. Regium morbum emendat, cum vino potum.

De Papauere erratico. CAP. LXVII.

Papauer erraticum quod Rhoeã vocant, nonnulli Oxytonon, Romani papaueralem, Aegyptij nanti, vere quidem in aruis cũ hordeo nascitur, flore protinus deciduo, vnde et nomen apud Græcos accœpit. Folia erucæ aut origano aut cichorio aut thymo similia spectantur, sed longiora, diuisa, scabra. Iunceus ei caulis, rectus, cubitalis, asper, flos syluestris fremij, puniceus, interdum albus, oblongum caput, sed q̃ fremij minus, semen ruffum, radix longa, subalbida, minoris digiti crassitudine, gustu amara. Huius capita quinq; aut sex, in vini cyathis tribus ad dimidias decocta, potui dabis, quibus somnus accersenolus est. Semina acetabuli mensura ex aqua mulsa pota, aluũ leniter emolliũt. Ad idem præstandũ mellitis rebus, & dulciarijs, ammiscetur. Folia cum calycibus illita, inflãmationes sanant. Eorumdem fotu & perfusione, somnus allicitur.

De Papauere satiuo. CAP. LXVIII.

Papauer satiuũ aliqui chamæsycen, alij oxytonon appellant, Romani papauer, Aegyptij nanti. E satiui genere, quodam hortensium est, cuius semen in panem densatur, qui sanis in vsu fit. Eo etiam ex melle pro sesama vtuntur. Thylacitin vocant. Capitulum habet longum, & semen candidum. Syluestre vero, caput insidens demissumq; et nigrum semẽ. Quod pithitis nominatur. Nõnullis tamen & ipsum rhoeas dicitur, quoniam eius scapo lacteus succus emanat. Tertium magis syluestre, & ad medicinas valẽtius, multo his longius, productiore capitulo. Omnium in commune natura refrigeratrix. Quare si capita ipsa & folia decoquantur in aqua, somnũ fotu conciliabunt. Bibitur decoctum cõtra vigilias. Calyces cum polenta triti, & cataplasmatis ammisti, ignibus sacris, & inflammationibus prosunt. Tunduntur quoq; virides, & digeruntur in pastillos, qui siccati ad vsum reconduntur. Capita quoq; in aqua coquũtur ad dimidias, iterumq; adiecto melle, dum humor coeat in eclegmatis lentorẽ. Id medicamentum in tussi, arteriæ fluctionibus, & cœliacorum affectu, doloris leuamẽtum præbet. Efficacius tamen redditur, addito hypocystidis succo, & acacia. Papaueris nigri semen tritum cũ vino bibitur, contra citam aluum, & fœminarum profluuia. In peruigilijs frõti tẽporibusq; illinitur, ex aqua. Opiũ eius, magis refrigerat, inspissat, siccatq;. Sumptum erui magnitudine, dolorem finit, cõcoquit, & som-

num allicit. Tussi atq; cœliacorum valetudini auxiliatur. Verum si copiosius hauriatur, nocet, cum lethargicos efficiens interimat. Ad dolores capitis, cum rosaceo perfusum efficax est. Aurium dolori, cũ amygdalino, myrrha & croco instillatur. Inflãmationibus oculorum cũ torrefacto oui luteo proficit. Igni sacro & vulneribus cum aceto, podagris cũ lacte mulieris & croco. Somnum accersit, subditũ sedi pro balano: Optimum habetur graue, & densum, gustu amarum, odoratu soporiferum, quod facile aqua diluitur, læue, candidum, neq; asperum, neq; grumosum, quod inter colandũ nõ vt cæra coeat, et in sole diffundatur. Dein admotum lucernis non atra luceat flamma, extinctum deniq;, odoris vim cõseruet. Sed opion glaucio, gummi, aut syluestris lactucæ succo, adulterant. Verum glaucio fucatum in dilutione croci colorem reddit, lactucaceo succo fictũ, exiliter spirat, & asperius spectatur. Gummi vitiatum, splendescit, & infirmum est. Nec desunt qui eo dementiæ deuenerint, vt adipem ei admiscerent. Fictili nouo torretur ad oculorum medicamenta, dum mollius, atq; ruffius appareat. Diagoras, vt Erasistratus author est, vsum eius damnauit, oculorum lippitudinibus & aurium vitijs infundi vetans, quoniam visus aciem hebetaret, & soporem gigneret. Addidit Andreas, illitos eo protinus excæcari, si nõ adulteraretur. Mnesidemus vsum dumtaxat olfactandi probauit, quoniam ad conciliandum somnum conueniret, alioqui nobis vt noxio interdicit. Quæ commentitia esse, experimento deprenduntur. Siquidem effectus, virium huiusce medicamenti, fidem faciunt. Quare non alienum fuerit scriptis mandare, quonam modo is excipiatur succus. Aliqui capita ipsa & folia tundunt, & prælo exprimunt, terentesq; in mortario, digerunt in pastillos. Id meconium vocatur multum opio ignauius. Porro opij faciundi ratio hæc est. Cum ros in eo exaruerit, cultro circũdante asterisco, ne penitus adigatur, ex obliquo in rectum summam cutem incidere oportet, lachrymam exeuntem, digito in concham abstergere. Nec multo post redire, vt cõcreta inueniatur. Etenim quæ tum, aut postero die etiam offenditur, in vetere pila teri debet, & in pastillos cogi. Cum tamẽ inciditur retrocedẽdum est, ne vestibus succus deradatur.

De corniculato Papauere. CAP. LXIX.

Papauer ceratidem idest Corniculatum, aliqui paralion, alij syluestre Papauer, alij Thalassion, Romani sabulum marinum, Aphri Sisimacam vocant. Folia habet cãdida, hirsuta, verbasco similia, in ambitu syluestrium papauerum more serrata, caule non dissimili, flore luteo, calyculo fœnogræci, in corniculorum modũ inflexo. Vnde nomen mutuatur. Semine papaueris, pusillo, nigroq;,

radice per summa cespitũ,nigra,crassa. Nascitur in maritimis & asperis. Radici ea vis inest, vt in aqua decocta ad dimidias, coxendicum & iocineris affectus,potu sanet. Prodest his qui crassa quædam,aspera aut araneosa cum lotio reddunt. Aluum leniter purgat semen,acetabulo in aqua mulsa poto. Crustas emarginant,illita ex oleo folia,floresq;. Argema ac nubeculas iumentorum perunctas,abstergunt. Sunt qui glaucium,hoc papaueris genere factitari existimarunt,falsi quadam foliorum cognatione. Qui hoc papauer hauserit, non alia accident,q̃ qui opium ebiberit. Cui eisdem succurritur auxilijs. Semen æstate dum siccum est, colligitur. Decoctum radicis bibitur cum vino, sanatq; dysenteriam.

De spumeo Papauere. CAP. LXX.

Lterum papaueris genus, aphrodes idest spumeum vocatur,
a ab alijs Heracleum,caule dodrãtali,folijs admodũ paruis,radiculæ similibus,fructu inter ea candido. Nam hærbula alba est & spumea tota. Radice in summo cespite. Legitur æstate semen, cũ integre adoleuit, deciditq; exiccatum. Datũ acetabuli mẽsura in aqua mulsa,vomitione expurgat. Priuatim huiusmodi purgatio,comitialibus prodest.

De Hypecoo CAP. LXXI.

ypecoon, aliqui Hypopheon vocant. Nascitur in segetibus
h aruisq;,folijs rutæ,exilibus ramis. Natura eadem quæ papaueris succo.

De Apollinari & hyoscyamo. CAP. LXXII.

yoscyamon,alij Pythonion,aliqui Dioscyamon vocãt, alij
h Adamãta, alij Adamenon,alij Hypnoticon,alij Emmanes, alij Atomon,nonnulli Dithiambrion,Magi,Pythagoras et Ostanes,zeleo,Zoroastres Tiphomon,alij Raponticam, Romani apollinarem,Aegyptij Saphtho, Hetrusci fabulũ,Galli billinuntiã, Daci dieliam. Frutex est caules emittens crassos,folia lata, oblonga, diuisa,nigra,hirsuta. Flores e latere caulis,ordine prodeunt,tanq̃ punicorum cytini,scutulis septi seminum plenis, vt papaueris. Tres eius differentiæ. Vna semine nigro, floribus pene purpureis, similaceis folijs,cytinis præduris, & spinosis. Alterius semen subflauum, vt Irionis. Flores lutei,folia & siliquæ simpliciores. Ambo insaniam gignũt & soporem. Ideo in communi vsu damnãtur. Tertium genus vt quod mitissimum esset,medici recepere,pingue,lanuginosum, molle,candidi floris seminisq;, in maritimis ruderibusq; nascens. In cuius deficiẽtis vicẽ,ruffum vsurpari oportet. Niger vt deterrimus, improbatur. Recenti semine,caulibus folijsq; tusis,succus in sole exprimitur, & exic-

cato humore, vsus ad annum vsque prorogatur. Nam facile corruptionem sentit. Extrahitur etiã separatim ex sicco semine, in aqua calida tuso, & obtrito. Succo autem liquamentum præstantius, & magis dolores finit. Contusa hærba, addita trimestri farina, digeritur in pastillos, & reconditur. Liquamentum primum, & quod a sicco semine exemptum est, collyrijs quæ doloris sensum auferunt, commodissime inseri solent. Cõtra acutas calidasque fluctiones, dolores aurium, atque vuluæ mala prosunt. Cum farina autem aut polẽta, oculorum, pedum, cæterarumque partium inflammationes placant. Semen eadẽ præbet. Tussi, destillationibus, oculorum fluctioni, & doloribus, efficax. Contra mensium abundantiam, & erumpentem aliunde sanguinem, oboli põdere cum papaueris semine & aqua mulsa, bibitur. Podagris subuenit, testibus inflatis, mammisque tumentibus a partu, tritum ex vino illinitur. Alijs quoque cataplasmatis, quæ doloris leuamentum præstant, ammisceri solet. Folia omnibus medicamentis dolorem sedantibus, per sese, & ex polenta, vtilissime imponuntur. Recentia, ad mitigandos omne genus dolores, oblinuntur. Cum vino ter quaterve pota, sanant algidas febres, quas hepialos vocant. Cocta olerũ modo folia, si acetabuli mensura manduntur, mediocrẽ insaniam gignunt. Idẽ efficere tradunt, si colo vlcus sentiente infundantur. Radice in aceto decocta, dentes in dolore colluuntur.

De Psyllio. CAP. LXXIII.

Psyllion aliqui cataphysin, alij Cynocephalion, alij Chrystallion, alij Cynomyam, alij Psyllerin, alij Sicelioticon, Siculi comidijn, Romani hærbam pulicarem aut silbacium. Aphri Vargugum appellant. Folijs coronopo non dissimilibus, hirsutis, longioribus, sarmentosa in totum hærbula, ramis dodrantalibus. Coma a medio caule exoritur, duobus tribusve conuolutis in cacumine capitulis, semine duro, nigro, pulicum simili. Vnde & nomen. In aruis & incultis nascitur. Vis ei ad refrigerandum, inspissandum, & molliendum conueniens. Articulorum morbis, parotidibus, tuberculis, tumoribus, vulsis, illitum auxiliatur. Imponitur in dolore capitis, cum rosaceo aqua aut aceto. Enterocelis infantium, & prominenti vmbilico, illitum ex aceto, medetur. Teritur acetabuli mensura, & in aquæ sextario madefactum, vbi concreuit aqua, illinitur. Siquidem vehemẽter refrigerat, & in feruentem aquam deiectum, calorem reprimit. Contra ignes sacros efficax est. Fama est, si virens domum importetur, non sinere in ea pulices gigni. Cum adipe tusum, sordida vlcera, & quæ cacoethe vocãtur, expurgat. Succus vermiculosis auribus, aut fluctione laborantibus, ex melle prodest.

De Hortensi Solano. CAP. LXXVII.

Ortensium seu vrbanũ Strychnon Romani Solanum vo-
h cant, alij Cacabalum, Aegyptij allelo, Galli scubulum, Aphri astrismunim. Frutex cibis idoneus, exilis, pusillus, multis concauus alis, folio nigro, maiore q̃ ocimi, & latiore, frũctu rotundo, viridi, qui post maturitatem nigricat, aut fuluescit. Hærba innocẽtis gustus. Natura ei refrigerandi. Quare folia vlceribus quæ serpunt, & ignibus sacris, conuenienter cum polline polentæ illinuntur. Aegilopia, capitisq; dolores, trita & imposita sanant. Aestuanti stomacho auxiliantur. Parotidas, cum sale detrita illitu discutiunt. Valet succus eius aduersus ignem sacrum, atq; vlcera quæ serpunt, cum cerussa, rosaceo & argenti spuma, ad ægilopas cũ pane, infantiũ adustioni quam syriasin vocãt, cũ rosaceo perfusus proficit. In colyrijs, aquæ vel oui vicem exhibet, contra acutas fluctiones, suffusionesq;. Aurium dolori instillatus prodest. Mensium abundantiam sistit, in vellere subditus. Succus fuluo gallinarum in domibus oberrantium fimo subactus, & linteo appositus, ægilopijs præsentaneo est remedio.

De Vesicaria. CAP. LXXV.

St & aliud solanum, quod peculiari nomine Halicacabon,
e id est vesicariã, aut Physalida vocãt, folijs antedicto latioribus. Cuius caules, posteaq̃ adoleuerunt, humi prosternũtur, folliculis orbiculatis, fuluo intus acino, vesiculis simili, rotundo, læui. Quo coronarij vtuntur, & corollas factitant. Vim vsumq; hortensij solani habet. Verum cibis nequaq̃ expetitur. Regium morbũ purgat, semine poto. Et vrinam pellit. Ex vtraq; hærba succus extrahitur, qui siccatus in vmbra reconditur, ad eadem valens.

De Solano somnifero. CAP. LXXVI.

Olanum somniferum e Græcis aliqui Dircion appellant,
f alij Strychnon, alij Manicon, alij Dorycnion, alij Calliada, Romani Apollinarẽ minorẽ, alij Vlticanã hærbã, aut opsaginẽ, Daci Cycolidẽ, Pœni Cacabũ. Fruticat multis ramis, densis, lignosis, fractu contumacibus, pinguiũ foliorũ cotoneæq; mali similiũ plenis, flore grãdi, rubro, fructu in folliculis crocato, radice lõga, subrubro cortice vestita. Nascitur in saxis non procul a mari. Radicis cor-

tex,in vino drachmæ pōdere potus,somnificā vim habet, opio mitiorē. Semen vehemēter vrinā cit. Corymbi duodecī,hydropicis dātur. Si quid numero adijciatur,alienationem mentis faciunt. Remedio est aqua copiosa mulsa, potui data. Succus pastillis inseritur, & medicamentis quæ doloris leuamentum præbent. Decoctus in vino, si in ore contineatur,dentium doloribus auxiliatur. Radicis succus, cum melle illitus,ocūlorum hebetudines tollit.

De Manico solano. CAP. LXXVII.

f Trychnon siue solanū Manicon, aliqui Persion,alij Thryon appellauere, alij Andron, alij Pentadryon, alij Enoron, quidā Orthogyon. Huic folium erucæ simile,maius aliquāto, satis ad spinam quam pæderota vocant, accedens. Caules a radice eximios emittit, decem aut duodecim vlnarum altitudine adolescentes,caput in cacumine oliua maius,& latius, & vt platani pillula, hirsutius,florem nigrum. Postq̄ eo exuitur, racemus exit rotūdus, niger, denis aut duodenis acinis constans, similibus hederæ corymbis, vt vuæ mollibus. Radice firmatur candida,crassa,caua,cubitali. Gignitur in montibus vento perflatis, maritimis foueis, & vagis. Radix drachmæ vnius pondere pota ex vino,facit species vanas,imaginesq; non iniucundas, obuersari. Sed duplicatus hic modus, ad treis vsq; dies mētis alienationē affert. Triplicatus interimit. Remedio est aqua mulsa copiosius pota,& vomitione reiecta.

De Dorycnio. CAP. LXXVIII.

d Orycnion Crateuas Halycacabon, aut caleā vocat. Frutex oleæ nuper prodeunti,similis. Nascitur in petris non procul a mari,ramis cubito minoribus, folijs oleæ similibus colore,minusculis, firmioribus, præter modum scabris,flore candido, siliquis in cacumine ceu ciceris,densis, rotūdis,quinis intus aut senis seminibus,exigui erui magnitudine,læuibus,firmis,versicoloribus. Radix ad digiti crassitudinem & cubiti lōgitudinē adolescit. Id somniferum esse constat. Copiosius haustum mortem adfert. Nec defuere, qui dicerent,semen in amatoria expeti.

De Mandragora. CAP. LXXIX.

m Andragoram aliqui circæum, alij Xeranthes, aliqui antimnion aut antimion, alij Bombochylon, nonnulli minon,

Aegyptij Apemum, Pythagoras anthropomorphon, alij Aloeten, alij Thridaciā, alij Cammaron, Zoroastres diamonō, aut Archinen, Magi hemionos, aliqui Gonogeonas, Romani caninū malum, alij terrestre malum, quidam antimelon, nonnulli dircæam, alij Circæam vocant, quoniam videatur radix ad amatoria conducere. Duo eius genera. Niger, quæ fœmina existimatur, Thridacias appellatus, angustioribus folijs, ac minoribus q̃ lactucæ, graueolentibus, in terra sparsis. Mala gerit luteis ouorum similia, pallida, odorata, in quibus semen veluti pyrorum. Radicibus inhæret binis, ternisue, inter se conuolutis, nigris foris, intus albis, carnosis, ingentibus. Verum is Mandragoras caule viduus est. Alter candidus, qui mas dicitur, nonnullis Norion vocitatus. Huius folia, magna, alba, lata, læuia vt Betæ. Mala q̃ alterius duplo maiora, colore in crocum inclinante, iucunde cum grauitate quadam olentia. Horum pomorum cibo, aliquantum opiliones soporantur. Radix, alterius similis, maior, & candidior, orbata caule. Succus fit e cortice recentis radicis tuso, & prælis subiecto, qui terendo coactus, fictili reconditur. Malis quoq; succus depromitur, sed aliquanto ignauior. Delibratur radix, & traiectus lino cortex, ad vsum suspenditur. Aliqui radices in vino ad tertias coquunt, & defæcatum ius seruant. Cyathoq; vno vtuntur, in peruigilijs, & doloribus, & ante sectiones vstionesq;, ne sentiantur. Succus duobus obolis ex mulso potus, vt Veratrum, per vomitiones bilem atram, pituitamq; extrahit. Verum potu largiore, vita adimitur. Medicamentis ocularibus, & his quæ dolores finiunt, pessis quoq; emollientibus, ammiscetur. Semioboli pondere inditus, menses & partus expellit. Subditus pro balano, somnificus est. Radix ebur emollire fertur, quæ senis horis cum eo decocta sit, & ad accipiendam quam effingere optaueris formam, ipsum facile præstat. Folia recentia conuenienter oculorum inflāmationibus, & collectionibus, quas vlcera citarunt, cum polenta illinuntur. Duricias omneis, suppurationes, strumas, & tubercula discutiunt. Stigmata sine exulceratione delent, si quinis senisve diebus, sensim perfricentur. Folia seruantur in murijs, eosdem ad vsus. Trita radix ignibus sacris ex aceto, & serpentium ictibus ex melle aut oleo, medetur. Strumas atq; tubercula, cum aqua dissipat. Articulorum cruciatus, cum polenta sedat. Fit citra coctionem vinum e cortice radicis, ad hunc modum. Ternæ minæ in vini dulcis metretā, conijciuntur. Dātur ex eo terni cyathi, ijs qui secari aut amburi debent, vt ante dictum est. Siquidem nullo tunc afficiuntur dolore. Sed veterno quodam pressi, torpescunt. Mala soporem afferunt olfactu, & etiam si mandantur.

Item expressus ex eis succus. Nimio tamen odore percussi, obmutescunt. Semen malorum potum vuluas purgat, appositumque cum sulphure ignem non experto. Rubra fœminarum profluuia sistit. Scarificatis multiphariam radicibus, erumpens lachryma, cauo vase recipitur. Est autem lachryma lacteo succo efficacior. Sed non vbique vt experientia docet, radices lacteum succum delachrymant. Alium tradunt esse mandragoram, nomine morion, in opacis iuxta specus enatum, folijs albi mandragoræ, minoribus, albis, dodrantalibus, in orbem circum radicem. Quæ mollis est & candida, paulo maior palmo, pollicemque crassitudine æquat. Tradunt eam in pane, offa, obsoniove, drachmæ pondere deuoratam, non memoriam modo, sed vsum quoque rationis intercipere. Obdormiscit enim homo, eo fere quo comederit habitu, sẽsus impos, ternis quaternisve ex quo data est horis. Hac medici vtuntur, cum scindendi, vrendique necessitas adest. Antidotũ esse volunt radicem cum manico solano potam.

De Aconito. CAP. LXXX.

Conitũ aliqui Pardalianches, alij Cammoron, alij Thelyphonon, alij Myoctonon, alij Therophonon vocant. Folia
a habet Cyclamini, aut cucumeris, tria aut quattuor, minora & subhirsuta, caulem palmo altũ. Radix scorpij caudam æmulatur, & alabastri modo splendet. Torpescunt, vt fama est, scorpiones admota radice, stupentque. Qui rursum hellebori contactu, excitantur. Oculorũ medicamentis leuãdi doloris gratia adijcitur. Enecat pantheras, sues, lupos & feras omneis, in carnibus obiectum.

De altero Aconito. LXXXI.

Est & alterum aconitum, quod aliqui Cynoctonon, alij Ly-
e coctonon appellant, alij Cyamon leucon, Romani Colomestrum. Huius genera sunt tria. Vnum quo vtũtur venatores, alia duo in vsum suum vertere medici. E quibus tertium, quod ponticum nominatur, magna ex parte in Italia montibus iustinis exilit, a priore distans, quoniam folia faciat effigie platani, crebriore diuisura, longiora, & multo nigriora. Caulem filicis, læuem stylum cubitali altitudine aut ampliorem. Semen in siliquis oblongis recondit. Radices in modum squillæ piscis scirrorum nigrescunt. Quibus ad venationem luporum vtuntur. Insertæ siquidem crudis carnibus, et deuoratæ lupos enecant.

De Cicuta. CAP. LXXXII.

Onīō aliquibus ægynos,alijs Ethusa,alijs Apolegusa, alijs
c Dolia,alijs Amaurosis,alijs Paralysis,nonnullis Aphron,
Quibusdam Creidion, alijs Coeten, alijs catechomenion,
alijs Abioton,alijs Absendes,alijs Ageomoron, alij Timoron, alijs Polyanodinos,alijs Dardanis,alijs catapsyxis,Ostanis Babathy,Aegyptijs Apemphi,Romanis cicuta appellatur. Caulē ædit geniculatum,vt fœniculi grandem,in cacumine ramosum,folia ferulæ,angustiora, graui odoratu. Vmbellæ in summo prodeunt, flores quoq; albicantes,& semē aniso candidius. Radice non alta,concaua. Cicutæ letale venenum inest,suaq; vi refrigeratoria necat. Remedio est vini meraculi potus. Succus exprimitur cōtusis cacuminibus,priusq̃ semina & comæ siccescant, qui sole dēsatur in pastillos. Præcipuus ad medendi rationem vsus est aridi. Miscetur collyrijs,quæ leuandi doloris gratia temperantur. Ignes sacros, & vlcera quæ serpunt,illitu restinguit. Hærba cum coma trita, & testibus circumlita, libidinum imaginationes in somno, cōpescit. Sed genitale resoluit. Lac puerperarum mammis apposita extinguit. In virginitate mammas coercet,& increscere non patitur. Pueris præstat vt eorum testiculi cibum non sentientes,intabescant. Efficacissima vis Creticæ, Megarensi,mox Atticæ & in Chio & Cilicia nascenti.

De Taxo. CAP. LXXXIII.

Milax a Græcis,Taxus a Latinis appellatur. Arbor abietis
s magnitudine, & foliorum eiusdem figura. In Italia & Narbonensi Gallia Hispaniæ contermina nascens. Auiculæ quæ Italicæ taxi baccas deuorant,denigrantur,& qui ederint easdem homines,alui profluuio corripiuntur. Narbone tam præsentis est veneni, vt si qui dormiant sub ea, aut in eius vmbra subsideant,lædantur,& sæpenumero moriantur. Quare de taxo hæc traduntur, vt ab ea caueamus.

De Apocyno. CAP. LXXXIIII.

Pocynon aliqui Cynanchon appellant, alij Pardalian-
a ches,alij Cynomoron,alij Cynocramben,alij Cynoctonon,
alij Phaleon, alij Cynanchen, alij Oligoron, alij Hippomanes,alij Onistin,alij Ophioscorodon,alij Cynaricā,alij Elaphoscorodon, Magi paralysin, Romani brassicam rusticam aut caninam. Frutex est paruis viticulis constans,male olentibus, fractu fere inuictis,folio hederæ, molliore tamen, & per extremum acutiore, viscoso,

graui odore. Id luteo succo turget. Siliquæ ceu fabarum, digiti longitudine protenduntur, semine intus albo, duro, paruo. Folia cũ adipe in panes coacta, canes, lupos, vulpes, & pantheras enecant in cibo data, & protinus eorum coxas resoluunt.

De Nerio seu Rhodendro. CAP. LXXXV.

Erion aliqui Rhododaphnen, alij Rhodendron, alij Spon-
n gicen, alij Hæmostarin, Romani Rhododẽdron, Lucani Iemanen, Aegyptij Scympham, Pœni Rhododaphnem appellauere. Frutex est vulgaris notitiæ, longioribus q̃ amygdala folijs, asperioribusq;, flore in rosam conformato, fructu nuci græcæ simili, corniculato qui patefactus quãdam flocorum speciem ostendit, Hyacynthi pappos repræsentantem. Radice longa, acuta, lignosa, gustanti salsa. Nascitur in amœnis, maritimis, amnibusq;. Flores & folia mulis, asinis & quadrupedum plurimis venena sunt, hominum vero contra serpentium morsus præsidia. E vino pota, eo magis ruta addita imbecillæ etiam animantes, vt pœcus & capræ, si aquam bibãt in qua folia ea maduerint, moriuntur.

De Fungis. CAP. LXXXVI.

Vngorum differentia duplex. Aut enim manduntur, aut per-
f niciales sunt. Multis de causis venenosi gignuntur. Si enim clauus ferreus, in quo sit rubigo, aut panni marcor adfuerit. Aut si iuxta serpentis cauernam, arboresve, quæ pariunt noxios fructus erumpant. Continent nescio quod strigmentum concretamq; pituitam, terraq; eruti, q̃celerrime computrescunt, atq; marcore vitiantur. Sed qui veneno imbuti non sunt, suauem in iuribus gratiam habent. Largius tamen sumpti nocent, & ægrius concocti strangulant, aut choleram morbum citant. Remedio est nitri potus, aut lixiuium cum acida muria, aut feruefactæ satureiæ aut Origani iusculum. Debellãtur etiam gallinacei fimi potu ex aceto, aut eiusdem delinctu cum melle multo. Corpus alunt, sed ægre dissoluuntur, cum magna ex parte integri ipsi, cum recrementis alui reijciantur.

De Colchico. CAP. LXXXVII.

Olchicon aliqui Ephemeron, Romani agrestem Bulbum
c vocant. Autumni exitu florem ædit croci, candicantẽ, ab eo tempore, folia bulbi, sed pinguiora, caulẽ palmo altũ, ferentẽ russum semen, radicem foris e nigra russescentem, quæ delibrata, candida & mollis spectatur. Lacteo succo madet, atq; gustatu dulcis inuenitur. Bulbus mediam habet rimam, fissuramq;, qua flos erumpit. Pluri-

mum in Messenia, & Colchis, enascitur. Ea comesa, fungorum more, strangulando enecat. Hanc autem depinximus, ne a quoq̃ imprudenter, pro bulbo deuoretur. Miram enim incautis voluptatẽ affert. Remedia sunt eadem quæ fungis. Bubulum etiam lac potum auxiliatur. Itaq; cum adfuerit, non aliud desideratur auxilium.

De Ephemero. CAP. LXXXVIII.

e Phemeron aliqui syluestrẽ Irin appellant. Folia habet Lilij, sed tenuiora, caulem parem, florem candidum, amarum, semen molle, radicem vnam, digitali crassitudine, longam, adstringẽtem, odoratam. Nascitur in syluis & opacis. Huius radix dentibus præcipua, si decocto colluantur. Folia in vino cocta, discutiunt tumores, & tubercula, quæ nihil adhuc humidi contraxerunt.

De Alsinæ. CAP. LXXXIX.

a Lsinen aliqui Anthyllion. alij Myortochon, alij Myrtosplenon, Romani Muris auriculam, Pœni Labatholabat, nõ nulli myos ota vocãt, quoniam musculorum aures folia imitantur. Lucis opacisq; gaudet, vnde alsine dicta est. Hæc erat eadẽ quæ Helxine, nisi folijs minor, minusq; hirsuta esset. Cum teritur, odorẽ cucumis reddit. Vim refrigerandi adstringendiq; obtinet. Oculorum inflãmationibus cum polenta illinitur. Succus aurium doloribus infunditur. Quin & emendat omnia quæ helxine idest muralis hærba.

De palustri Lente. CAP. XC.

l Ens palustris quam agriam aliqui, alij Epipteron, Romani Viperalem vacant. Inuenitur in aqua non fluente, muscus lẽticulæ similis, refrigeratoriæ naturæ. Propter quod conuenienter collectionibus, igni sacro, & podagris, illinitur per se, & cum polenta. Glutinat & procidentia puerorum interanea.

De semperuino seu Sedo magno. CAP. XCI.

a Izoon maius, aliqui Aithales, alij Ambrosion, alij Chrysispermon, alij zoophthalmon, alij Bubophthalmon, alij Stergethron, alij Aeonion, alij Aichryson, alij Olochryson, nonnulli Chrysanthemon, alij Protogonon, alij Boron, alij Notion. Magi Paronychiam, alij Chrysitin. Romani ceriam cuspiã, aut iouis caulem nominant, alij Leapetes, alij Sedum maius, Aegyptij Pamphanes. Semperuiuum ideo nominatur, quoniam perpetuo folia vireant, cuius caules cubiti altitudinem implent, interdum excedunt, pingues, crassitudine pollicari, virẽtes, Characiæ titimali modo isecti, folia carnosa, longitudine pollicari, in cacumine linguæ similia, alia in terram conuexa, alia in capite stantia inuicem, ita vt ambitu, effigiem imiten-

tur oculi. Naſcitur in mõtibus, & teſtaceis. Supra domicilia etiam ſe-
ritur. Eius vis refrigerare & adſtringere. Medentur igni ſacro, nomis,
vlceribus quæ ſerpunt, oculorum inflammationibus, ambuſtis igni,
podagris per ſe, & cum polenta illita folia. Succus capiti, in dolori-
bus cum polenta aut roſaceo perfunditur. Datur in potu contra pha-
langiorum ictus, dyſenteriam, aluiꝗ profluuia. Teretes tineas potus
in vino excu⁊it. Subditus in vellere, mulierum abundantiã ſiſtit. Suc-
cus oculorum lippitudinibus, ſanguinis vicio conceptis, inungitur.

De minore Semperuino. CAP. XCII.

Izoon paruum, alij Petrophyes appellant, alij Brotion, alij
a Theobrotion, alij Crobyſſon, alij Chimerinen, alij Cerau-
niam, Romani Vitalem, alij Semperuiuum, Aegyptij Etij-
celtam. In petris, parietinis, & macerijs, necnon ſcrobibus opacis
naſcitur, caulibus ab vna radice multis, tenuibus, crebro foliatis, exili
bus folijs, rotundis, pinguibus, mucronatis, caule a medio emicante,
palmum alto, vmbellam hærbidoſꝗ flores & tenues gerẽte. Folia eiſ-
dem cum priore, viribus prædita ſunt. Semperuiuum quod tenui con
ſtat folio, aliqui aizoon paruum, alij Petrophyes, alij Aizoon ſylue-
ſtre, Romani Semperuiuũ minus, appellant. Tertium videtur ſemper-
uiui genus, quam aliqui Andrachnen agriam, aut Telephion vocaue
runt, Romani illecebram, puſillis craſſioribuſꝗ folijs, hirſutis, portu-
lacæ proximis. Vis ei excalfactoria, acris, exulcerans. Illita cum axun
gia ſtrumas diſcutit.

De Veneris vmbilico. CAP. XCIII.

Otyledon aliquibus Cymbalion, alijs Scytalion, alijs Ce-
c pos Aphrodites, alijs terræ vmbilicus, alijs Stœchis, alijs
Stergethron, Latinis vmbilicus veneris dicitur. Folio eſt in
acetabuli formam tornato, ineuidenter concauo, breui in medio cauli-
culo, in quo ſemen ineſt, radice oliuæ modo rotunda. Succus cum vi-
no circumlitus, inſtillatuſve, aſperam carnis excreſcentiam conſtrin-
gẽtem os vuluæ, reprimit. Inflammationibus, ſacris ignibus, ſtrumis,
pernionibus, illitu auxiliatur. Stomachi ardorem refrigerat. Folia cũ
radice comeſa, calculos frangunt. Vrinam cient. Hydropicis ex melle
dantur. Hærba vtuntur ad amatoria.

De altero veneris vmbilico CAP. XCIIII

ſt et alterum genus eiuſdem, cymbalion aliqui vocant, pingui
e bus folijs, latioribus, ligularum modo denſis, circa radicem
ambitum oculi deſcribẽtibus, vt in maiore Semperuiuo, ad-
ſtringentis guſtus, cauliculo tenui, in quo flores & ſemina hyperici, ra
dice maiuſcula. Facit eadem, quæ ſemperuiuum.

De Vrtica. CAP. XCV.

Calyphen aliqui Cniden, alij Adicen, Latini Vrticam, Aegyptij Selepsion, Daci Dyn appellant. Acalyphen etiam alteram aliqui Cniphen, Romani Vrticam mollem vocant. Duo eius genera. Syluestris asperior, latioribus, nigrioribusq; folijs, semine lini, sed minore. Altera nō aeque aspera, minuto semine. Folia vtriusq; illita, canis morsibus addito sale medentur. Gangraenas, carcinomata, sordida vlcera, & quae cacoethe vocantur, item luxata, panos, tubercula, parotidas, suppurationesq; sanant. Lienosis cum caerato imponuntur. Faciunt ad profluuia narium cum succo trita, & naribus indita. Menses ciunt, eadem recentia detrita cum myrrha, & imposita. Procidentes vuluas, contactu resilire cogunt. Semen potum ex passo, venerem stimulat. Vuluam aperit. Cum melle delinctum, orthopnoeae, lateris & pulmonū inflammationibus, prodest. Thoracem expurgat. Erodentibus medicamentis ammiscetur. Cocta cum conchis folia, aluum emolliunt. Vrinas mouent. Inflationes discutiunt. Decocta cum ptisana, vitia pectoris extrahunt. Mulierum menses euocant, cum myrrhae modico pota. Inflammatione turgentem vuam, gargarisatus succus reprimit.

De Galiopsi. CAP. XCVI.

Aliopsis, aut vt alijs Galeobdolon, vel Gallephos, Aegyptijs Aetopi, Latinis Vrtica labeo dicitur. Frutex in totum caulem & folia habet vrticae, laeuiora, & quae grauem odorē trita reddant. Flore purpureo, tenui. Nascitur circa sepes, aedificia, ac semitas, vbiq;. Folia, caules, semen, succusq;, duricias & carcinomata dissipant. Strumas, panos, & parotidas discutiunt. Oportet bis in die tepidum ex aceto cataplasma imponere, & eius decocto fouere. Ad putrescentia, gangraenas, & nomas, cum sale efficaciter illinuntur.

De Gallio. CAP. XCVII.

Allion siue vt alijs Gallacion, aut Gallerion, nomen ex eo traxit, q in contrahendo lacte, coaguli vicem impleat. Ramulum foliumq; habet aparinae simillimum, rectū, florem in cacumine luteum, tenuē, odoratum. Flos igni ambustis illinitur. Sanguinis profluuia sistit. Caerato rosaceo Gallion ammiscetur, insolatum vsq; dum albescat. Lassitudines reficit. Radix venerem concitat. Nascitur in palustribus.

De Senetione. CAP. XCVIII.

Rigeron a Graecis vocatur, a Latinis haerbulum aut senetio, alias Erechtites. Cauliculo est cubitali, subrubro, folijs continuis, diuisura erucae, sed minoribus multo, luteis floribus

qui celeriter diſſecti, vaneſcũt in pappos. Nomen vero ſibi vẽdicauit, quoniã flores capillorũ ritu, vere caneſcãt. Radice ſuperuacua. Naſcitur maxime in macerijs, & circũ oppida. Folia cũ floribus refrigerant. Quare illita cum vini modico, vel per ſeſe, teſtium & ſedis inflammationes ſanant. Quin & ex manna thuris medentur, cum reliquis vulneribus, tum ijs quæ nerui accœperunt. Illiti cum aceto pappi, idem munus præſtãt. Verum recentes epoti, ſtrangulant. Totus caulis ſi coctus in paſſo potui detur, ſtomachi dolores a bili contractos, perſanat.

De Thalictro. CAP. XCIX.

Halictron folia Coriandri habet, pinguiora paulo, caulem
t rutæ, in quo folia. Quæ trita, illitu antiqua vlcera ad cicatricem perducunt. Naſcitur maxime in campeſtribus.

De marino Bryo. CAP. C.

Aarinum Bryon, aliqui Balaryin, alij Iranen vocant. Na-
m ſcitur in ſcopulis teſtaceiſq; haud procul a mari, gracile, capillaceum, caulis expers. Præcipua ei ſpiſſandi vis, & collectiones cohibendi, & podagras, quas refrigerare opus ſit.

De Fuco marino. CAP. CI.

Fuci marini generibus, quoddam latum, & alterum ſublon-
e gius, & rubens. Tertium candidum, naſcens in Creta, floridum valde, quod nulla corruptionis labe polluitur. Omnia vim habent refrigeratoriam, non podagræ modo, ſed etiam inflammationibus, in cataplaſmatis efficaciter vtilem. Verũ ijs vti humidis cõuenit, priuſq̃ exareſcant. Nicander, puniceum aduerſus ſerpentes dedit. Hoc fuco quidam putant, mulieres ſuum colorem mentiri. Cum tamen ſit radicula eiuſdem nominis, qua ſeſe fucant.

De Potamogetone. CAP. CII.

Otamogetõ alias Stachyites, apud Aegyptios Etheuchis,
p Latine fatalis dicitur, folium betæ ſimile, hirſutum, paululum ſupereminẽs extra aquam. Refrigerat & inſpiſſat. Foliũ pruriginibus vtile. Et contra veterum vlcerum nomas. Nomen ex eo inditum eſt, q; paluſtribus & aquoſis enaſcatur.

De Stratiote. CAP. CIII.

Tratiotes in aquis naſcens, aliquibus fluuiatilis Stratiotes
ſ nũcupatur, Aegyptijs Tibus, Magis Aeluri ſanguis. Aquis ſupernatat, & ſine radice viuit. Vnde cognomentum traxit. Hærba ſemperuiuo ſimilis, ni maiora haberet folia. Quæ refrigerant. Sanguinẽ qui defluit a renibus, pota ſiſtũt. Vulnera quæ inflãmationem minantur, intumeſcere non ſinunt. Ignibus ſacris & tumoribus

ex aceto illinuntur.

De ſtratiote Chiliophyllo. CAP. CIIII.

Tratiotes Chiliophyllos, exiguus frutex, palmi altitudine,
ſ aut amplius aſſurgit. Folijs auicularum pennas imitantibus,
breui admodum diſſectoq; foliorum exortu. Folia ſylueſtre cuminum ſimulant, præſertim breuitate, atq; ſcabricia, breuiora paulo, denſiore vmbella, & pleniore. Surculos in cacumine gerit exiguos, & capitula in modum aneti, flores paruos, candidos. Naſcitur in aſperis agris, præcipue circa ſemitas. Eximij vſus ad vlcera vetera, recentiaq;, profluentem ſanguinem, & fiſtulas.

De Verbaſco. CAP. CV.

Hlomon Græci, Latini verbaſcum vocant. Differentiam du-
p plicem habet, nigrum & album, in quo mas & fœmina intelli
gitur. Fœminæ igitur folia ſunt braſſicæ, piloſiora multo, & latiora, candida, caulis albus, cubitalis, aut amplior, ſubhirſutus, flo-res albi, aut ex luteo palleſcentes, ſemen nigrum, radix longa, acerba, craſſitudine digiti. Naſcitur in campeſtribus. Verbaſcum qui mas ap-pellatur, oblongius, albis folijs & anguſtioribus, tenui caule. Sed ni-grū prorſus albo ſimile eſſet, niſi nigriore latioreq; cōſtaret folio. Syl-ueſtre folia fert ſaluiæ, altas virgas, & lignoſas, & circa eas ramulos quales Marrubium, flores luteos, auri æmulos. Sunt & Phlomides duæ, hirſutæ, rotūdis folijs, humiles. Tertia Lychnitis appellatur, ab alijs autem thryallis, folijs ternis, aut quaternis, vel paulo pluribus, craſſis, pinguibuſq;, apta ad lucernarū lumina. Radix priorum duarū adſtringit, quare quod magnitudine ludicrum talum æquet, in alui pro fluuio, conuenienter ex vino datur. Decoctum ruptis, cōuulſis, fractis, antiquæ tuſſi, auxiliatur. Dētium dolorem collutione mitigat. Verba-ſcum cui flos aureus, capillos tingit. Et quocunq; abijciatur, blattas in ſe contrahit. Cocta in aqua folia, aduerſus tumores, inflammationes oculorum, ſyderata vlcera, ex vino & melle illinuntur. Cū aceto quoq; vulneribus medentur. Contra ſcorpionū ictus, auxilio eſt. Sylueſtris folia ambuſtis igni, ſunt cataplaſmata. Aiunt in folijs eius, quam fœ-minam dicimus, aridos ficus omnino non putreſcere.

De Aethiopide. CAP. CVI.

Ethiopis folia habet verbaſco ſimilia, perq; hirſuta, denſaq;,
a in orbem circa radicem imam redacta, caulem quadrangulū,
ſcabrum, ſimilem apiaſtro, aut arctio, multis concauum alis, ſemen erui magnitudine, geminum, in vno concœptaculo, radices nu-meroſas, longas, plenas, glutinoſas guſtu, quæ ſiccæ nigreſcunt duran-turq; vt cornua poſſint videri. Plurima naſcitur in Ida mōte Troadis,

& in Meſſenia. Auxiliatur purulentis excreationibus, Iſchiadicis, pleuriticis, arteriæ ſcabricijs, decocta radix & pota. Quin & cum melle, eclegmatis vicem præbet.

De Arctio. CAP. CVII.

a Rction aliqui potius Arcturon vocant. Similis eſt verbaſco folijs, niſi quod hirſutiora & rotundiora ſunt, caule longo, molli, ſemine cumini, paruo, radice tenera, alba, dulciq;. Decocta cum ſemine radix in vino, dentium dolorem mulcet, ſi contineatur ore decoctum. Ambuſta pernioneſq; fouentur eodem. Bibitur aduerſus coxendicum dolores, & ſtranguriam e vino.

De Perſonata. CAP. CVIII.

a Rcion alij Proſopida, alij Proſopion, alij Aparinen, Latini Perſonatam, aut Lappam appellant. Folia habet maiora etiã cucurbitis, & hirſutiora, nigriora, & craſſiora, caulẽ albicantem, quanq̃ & interdum vidua caule reperiatur, radice intus candida, foris nigra. Hæc drachmæ vnius pondere pota, cum pineis nucibus, purulenta & cruenta extuſſientibus auxiliatur. Trita dolores in artubus, aſtrictius vinctis illitu ſedat. Folia vtiliter antiquis vlceribus illinuntur.

De Petaſite. CAP. CIX.

p Etaſites pediculus cubito maior, craſſitudine pollicis, a quo prægrande folium, galeri modo amplum, ceu fungus dependet. Contra phagedænas, & vlcera quæ cacoethe vocant, efficaciter illinitur.

De Epiſactide. CAP. CX.

e Piſactis ab alijs Helleborine, aut Borion, vocatur. Parua hærba, fruticoſa, exiguis folijs. Iocineris vitijs vtilis, & contra venena pota.

De Capno ſeu fumaria. CAP. CXI.

c Apnon, aliqui Corydalion, aut Corion vocãt, alij ſylueſtre Coridalion, alij Capnon in hordeis, alij Capniten, alij Marmariten, alij Capnogorgion, alij Chelidonion micron, alij Periſterion, alij Cantharida, alij Chalcocri, Romani Fumariam, Aegyptij Tucin. Fruticoſa hærbula eſt, prætenera, Coriandri ſimilis, folijs candidioribus, vndiq; numeroſis, cineracei coloris, flore purpureo. Huius ſuccus claritatem facit oculis, delachrymationemq;. Vnde nomen traxit. Illitus cum gummi, euulſas palpebras renaſci prohibet. Cõmanducata hærba bilioſam vrinam trahit.

De Loto vrbana. CAP. CXII.

Otum vrbanam alij Triphyllon, alij Libyon, alij Tripo-
l dion, alij Tribolion vocant. Naſcitur in hortis. Extractus ſuccus, addito melle, oculorum argema, nubeculas, ceteraſq; caligines diſcutit.

De ſylueſtri Loto. CAP. CXIII.

ylueſtris Lotus, quam aliqui Libyon, alij Triphyllon, Ro-
ſ mani Trifolium minus appellant. Plurimum in Libya gignitur, caule cubitali, & ſæpe maiore, alis multis, folijs Trifolij pratenſis, ſemine fœnigræci, multo minore, guſtu medicato. Vim calfaciendi & leniter adſtringendi obtinet. Vitia cutis in facie, maculaſq;, cum melle peruncta expurgat. Trita per ſeſe, aut cum maluæ ſemine, in vino aut paſſo bibitur aptiſſime, contra dolores, qui veſicam male habent.

De Cytiſſo. CAP. CXIIII.

ytiſſus, quem aliqui Telinen, alij Lotum magnum, alij Tri-
c phyllon, Romani Trifolium maius appellant. Frutex eſt albus in totum, vt rhamnus, ramos ſpargens cubito longiores, folia fœnigræci, aut loti trifoliæ, minora, dorſo medio prominente. Ea digitis trita erucam olent, guſtataq; cicer ſapiũt. Folia refrigerant. Tumores inter initia diſcutiunt, ſi cum pane trita illinantur: Decoctum potu vrinam ciet. Nonnulli quod apes alliciat, prope aluearia ſerunt.

De Aegyptia Loto. CAP. CXV.

St & in Aegypto Lotus, quæ aquis prouenit, plana irrigan-
e tibus, caule fabæ, flore paruo, candido, Lilio ſimili, quem tradunt occidẽte ſole comprimi, occludiq;, ad ortum autem aperiri. Adduntq; caput ipſum veſpera aquis condi, & ad exortum ſolis emergere. Caput quale papaueris, maximum, & intus grana ceu milij, quæ Aegyptij exiccant, & in panes cogunt. Radicem lotos hæc habet, mali cotonei ſimilitudine, quæ cruda coctaq; mãditur. Decoctaq; lutei oui ſpeciem exhibet.

De Millefolio. CAP. CXVI.

yriophyllon alij Melophyllõ, alij Stratioticen, alij Achilli-
m on, Latini Millefolium vocant, aliqui Supercilium veneris, Galli Beliocandas. Caulis eſt tener, indiuiduus, vnica nixus radice, plurimis folijs, fœniculo ſimilibus. Vnde nomen accœpit. Caulis flaueſcit, prædẽſus, ac veluti ex induſtria delinatus. Naſcitur in paluſtribus. Vulnera recentia ab inflammatione vindicat. Si vel viride, vel ſiccum ex aceto, oblinatur, Præcipitatis cum aqua & ſale datur.

De Myrrhide. CAP. CXVII.

yrrhis quam alij Myrrham, alij Conilen vocãt, simillima est
m cicutæ, caule folijsq;. Radix ei oblonga, mollis, rotunda, cibo
non insuauis. Quæ pota in vino, phalãgiorum morsibus auxiliatur. Cit menstrua & partus. Subuenit & phthisicis cocta in sorbitione. Aiũt quoq; eamdem bis die terve potã ex vino, in pestilẽtia salutarem esse, & ne morbi contagia sentiantur, obstare.

De Myagro. CAP. CXVIII.

yagron aliqui Melampyron vocãt. Hærba est surculacea,
m folijs rubiæ, pallidis, tripedanea. Semẽ oleosum, collo simile. Quod cõtusum igni torrent, perunctisq; virgis ad lucernarum lumina vtũtur. Hoc pingui, scabricias corporis læuigari, atq; expoliri, constat.

De Onagra. CAP. CXIX.

Nagra siue Onothera, aut Onuris. Frutex est arboris instar,
o prægrandis, amygdalino folio, Lilio non dissimili, flore rosaceo, magno, radice candida, pusilla, cum siccata est vinum olẽte. Nascitur iu montibus. Aqua in qua radix maduerit, in potu data, feras mitigat & cicures facit. Illitu quoq; tetra vlcera mulcet.

De Crissio. CAP. CXX.

Rission aliqui Buglossum magnum vocant, Romani Spinã
c mollem. Caulis est tener, duorum cubitorum, triangulo similis, anguli spinosi, per interualla molles, folia buglosso similia, maiora, subcandida, modice hirsuta, partibus extremis aculeata, cacumẽ caulis orbiculatum, hispidum, in quo capitula purpurea, quæ soluuntur in lanugines. Radicem huius loco laboranti adalligatam, dolores varicum sedare Andreas scripsit.

De Astere seu inguinali. CAP. CXXI.

Ster ab aliquibus Bobonion appellatur, ab alijs Astericos,
a alijs Asterion, quibusdã Hyophthalmon. Romanis inguinalis. Dacis Rathibis. Cauliculus lignosus, florem in cacumine habens purpureum, luteumve, & in ambitu diuisum anthemidis modo capitulum, pusilla in eo circa caulem folia, stellæ modo radiata, oblonga, hirsuta. Feruenti stomacho, oculorum inflammationibus, prociduæ sedi, ac inguinibus illitu auxiliatur. Tradũt purpureum florem, si ex aqua bibatur, anginis, & pueris comitiale malum sentientibus, opitulari. Inguinum inflammationi recentem illinire conuenit. Si aridus flos sinistra dolentis manu decerpatur, & inguinibus adligetur, dolore liberat. Stellares huius radij noctu splendent, quapropter qui ignari antea non viderunt, esse inane simulacrum arbitrantur. Me-

dijs saxis & asperis exit. Inuenitur autem ab opilionibus. Crateuas rhizotomus hæc de ea refert, si viridis cum axungia vetere tūdatur, cōtra rabiosorum morsus, turgentia guttura proderit. Suffitu quoq; serpentes fugat.

De Isopyro. CAP. CXXII.

i Sopyron aliqui Phasiolon ob similitudinem vocant, quoniā foliū, quod est aniso simile, in pāpinos torquetur. Capitula sunt in summo caule, tenuia, plena seminis, melanthij gustū imitantis. Contra tussim, & cætera pectoris vitia, semen ex aqua mulsa bibitur. Hepaticis & sanguinem excreantibus vtile.

De Viola purpurea. CAP. CXXIII.

v Iolā purpureā, aliqui Dasypodion, alij Priapeion, alij Ion syluestre, alij Cybelion, Romani Violam purpureā vocant. Foliū habet hedera minus, tenuius ac nigrius, nec multo dissimile. Cauliculus a radice prodit, in quo flosculus, suauiter olens, purpureus. Opacis & asperis nascitur. Refrigerandi naturam habet. Folia per se & ex polenta illinuntur aptissime, stomacho æstuanti, & oculorum inflāmationibus, sediq; procidēti. Aiūt quod purpureū est in flore, anginis & comitialibus auxiliari, maxime pueris, in aqua potum.

De Caucalia. CAP. CXXIIII.

c Aucalia quæ leontice vocatur, folia fert magna, alba. E quibus medius caulis emicat, rectus, albus, florem ferens robori aut oleæ similem. Radix in vino madefacta vt tragacantha, delinctu aut māducatu per se tussibus, scabricijs arteriæ, medetur. Grana quæ post excussum florem innascūtur, trita & cum cærato illita, faciem erugant, & cutem extendunt.

De Bunio napi genere. CAP. CXXV.

b Vnion aliqui Aton, alij Actinen, alij Anemosphoron vocant. Magi Paradacry, Aegyptij Ersonen, Romani Scopā regiam, Aphri Zigar, nonnulli Thepso. Caulem ædit quadrangulum, digiti longitudine, in quo ramuli minutis folijs ac floribus scatent, folia proxime radicem apio similia, lōge tenuiora, coriandrinis proxima, flores aneti, semen odoratū, hyoscyamo minus. Vrinam ciet. Excalfacit. Secundas euocat. Lieni, vesicæ, renibus, vtile. Tā humidi, q̄ sicci, expressiq; succi caulibus folijs radicibusq;, vsus inualuit ex aqua mulsa.

De Pseudobunio. CAP. CXXVI.

p Seudobunion palmi altitudine fruticat, in Creta folia ramulosq; napi ferens, acri gustu. Tormina, atq; stranguriam, laterumq; dolores, sanant quaterni rami eius poti in aqua. Illiti

quoq; cum sale & vino, tepentes, anginam discutiunt.

De Chamæcisso. CAP. CXXVII.

C Hamæcissos, alio nomine Chamæleuce, alio Cissos acarpos, aut terræ corona, aut Selinitis, Latine hedera pluuiatica dicitur. Folio est hederæ, tenuiore, longiusculo, ramulis quinis senisve, dodrantalibus, foliosis, flore violæ albæ simili, candidiore, ac tenuiore, gustu supra modum amaro, radice tenui, cãdida, inutili. Nascitur in cultis. Bibũt conuenientissime ischiadici folia, tribus obolis in aquæ cyathis tribus, tricenis quadragenisve diebus. Eodẽ pota modo senis aut septenis diebus regium morbum purgant.

De Chamæleuce. CAP. CXXVIII.

C Hamæleuce lumborũ doloribus propicia est, hærba virens, incuruis folijs surculisq;, flore rosaceo.

De Buglosso seu lingua bubula. CAP. CXXIX.

B Vglossum Magi ælurigonon, Osthanes tranochi, Aegyptij Besor, Romani liguã bubulã, alij libaniũ, Pœni Anasanaph vocãt. Nascitur in cãpestribus & vaporosis. Iulio mẽse colligitur. Aiũt eã quæ treis tyrsos emittit cũ semine & radice tritã, potãq; contra tertianos rigores prodesse, quæ quattuor ad quaternos. Ea in vino decoquitur. Hærbã abcessibus vtilẽ esse volũt. Verbasco simile est, folium in terra sparsum, nigrius, asperum, bubulas imitãs linguas. Quod in vinum deiectum, animi voluptates auget.

De Cynoglosso. CAP. CXXX.

C ynoglosson alij Phyton, alij Caballation, alij Splineion, alij Scolymon, Romani Liguã canis, aut caninã appellãt. Folia latifoliæ plãtaginis habet, arctiora, minora, lanuginosa. Caule vacat, & humi sternitur. Prouenit in sabuletis. Folia cũ suillo adipe veteri, medẽtur morsibus canũ, alopecijs, & ambustis. Emollit aluũ, decoctum hærbæ ex vino potum.

De Phyteumate. CAP. CXXXI.

P Hyteuma folia habet radiculæ, copiosum semen, perforatum radicem paruam, per summa terræ nitentem. Quã ad amatoria conuenire nonnulli scriptum reliquerunt.

De Leontopodio. CAP. CXXXII.

L Eontopodion aliqui Zoonychon vocãt, alij Aetonychon, alij Cemos, alij Damnamenẽ, alij Idiophytõ, nõnulli Phytobasilã, alij Crossiõ, alij Crossophthoon, Magi Sãguinẽ Crocodili, alij Crocomeriõ, Aegyptij Daphnoenen, Romani Mineruiũ, alij Palladiũ, alij flãmulã. Digitalis est hærbula, folia ferẽs ãgusta, lõgitudine ternũ quaternũve digitorũ, hirsuta. Quæ iuxta radicẽ spissiore

flocco canescũt. Capitula in summo caule quasi dissecta, flores nigri, semen vsq; adeo spissa lanugine inuolutũ est, vt sæpe fallat. Radice parua cohæret. Quam tradunt appensam ad amatoria prodesse, & tubercula discutere.

De Hippoglosso. CAP. CXXXIII.

b Ippoglosson aliqui & id antirrhinon, alij Anarrhinon, nõnulli lychnida agriã vocãt. Frutex est folia habẽs rusci figura, & spinosam comã, & in sũmo ceu linguas e folijs exeũtes. Capitis dolorẽ corona ex comis imposita minuit. Malagmatis radix succusq; ammiscetur.

De Antirrhino. CAP. CXXXIIII.

a Ntirrhinon alij Anarrhinon, nonnulli Lychnida agriã appellãt, hærbã caule & folijs anagallidi similẽ, flore albæ violæ, purpureo. Ideoq; syluestris anagallis nominata est, semine vituli nariũ. Tradunt perunctos ea, cũ cyprino oleo aut lilino, venustiores fieri, nec vllo medicamento lædi posse, si quis appensum gestet.

De Catanance. CAP. CXXXV.

c Atanãce aliquib⁹ Dãnamete, alijs Dionysias, alijs Thyrsiõ, alijs Demos, alijs Cemos, alijs Crotion, Magis Archaras, alijs Arcopus, Romanis hærba filicula, alijs Datisca, Dacis Caropithla, dicitur. Ex eo genere vna, folia coronopi habet lõga, radicẽ iũci modo prætenuẽ, capitula sena, septenave, in quibus erui semen inest. Arescens in terrã flectitur, & se contrahit ad speciẽ vnguiũ milui exanimati. Altera mali paruæ magnitudinẽ explet, radice exigua, colore figura & magnitudine oliuæ, folijs mollibus, diuisis, humi prostratis. Semen vt cicer in ramis dependet, multis foraminibus pertusum. Vtrãq; narrãt in amatoria experti. Thessalicæ mulieres his vti traduntur.

De Tripolio. CAP. CXXXVI.

t Ripolion aliqui Psychen, alij Merida, alij Potamogitona, alij Stachyten, Romani Calliũ marẽ nominant. In marinis nascitur locis, quæ allidit vnda, recedẽsq; dimittit, neq; in mari neq; in sicco, folio glasti latiore, arido, palmeo caule, in mucrone diuiso. Eius, vt tradunt, flores colorẽ ter in die mutant. Mane cãdidi, meridie purpurei, sero punicei, cõspiciuntur. Radice alba, odorata, callidi gustus. Quæ drachmis duabus in vino pota, aquã vrinãq; per aluũ extrahit. In medicamenta digeritur, quæ venena arcent.

De Adianto. CAP. CXXXVII.

a Diãton, alij Pollytrichon, alij Callitrichõ, alij Trychomanes, alij Hebenotrichon, alij Argion, alij Corion enygron. Aegyptij Epier, Romani Cincinalem, alij terræ capillum, alij Superciliũ terræ, Daci Phithophthethela vocant. Pusilla gerit folia, similia coriandri, serrata. Cauliculi quibus exoriuntur, nigro colo-

re nitent, prætenues, palmum alti, folijs filicis, admodum exilibus, radice superuacua. Neq; caulē neq; fructū, neq; florē profert. Decoctum hærbæ potū prodest, spirādi difficultati, suspiriosis, lieni, & felle suffusis, & vrinæ difficili. Calculos frangit. Aluū sistit. Serpentium morsibus auxilio est. Contra stomachi fluctiones in vino bibitur. Secundas ciet & menstrua. Sanguinis reiectiones inhibet. Contra serpentiū morsus crudū illinitur. Alopecias densat. Strumas discutit, furfures in facie, & manantia capitis vlcera, ex lixiuio emendat. Defluentes capillos cōtinet, cum ladano & myrtino, & susino, aut hyssopo vinoq;. Decoctū eius cum lixiuio & vino infusum, idē præstat. Coturnices & gallinaceos pugnatiores facit, in cibos eorū additū. Seritur gratia vtilitatis pecorum. In speluncis, vmbrosis, & palustribus, circa parietum aspergines, & fontium specus enascitur.

De Fidicula seu Trichomane CAP. CXXXVIII.

t Rrichomanes aliqui Pterion, alij Opteron, Romani Capillarem, alij Pinulam, alij Fidiculam, nonnulli & eā adianton appellāt. Nascitur eisdem in locis quibus adianton, filici simile, sed exilius, folijs lenticulæ, tenuibus, in ordinem vtrinq; digestis, aduersis in se, ramulis acerbis, fusco colore splendentibus. Eadem quæ & adianton præstare posse constat.

De Xanthio & lapa. CAP. CXXXIX.

x Anthion aliqui Phasganon, alij Antithesion, alij Chascanon, alij Choeradolethron, alij & hanc Aparinā nominānt. Latini Lapam. Nascitur læto & pīgui solo, & lacubus exiccatis, caule cubitali, anguloso, pingui, prodeūtibus ex eo crebris alis. Folia atriplicis habet insecta, nasturtium odore imitātia, fructum grādis oliuæ modo rotundum, & vt platani pilula spinosum, qui contactu vestibus adhærescit. Is ante collectus q̃ perfecte siccescat, tunditur, & fictili vase reconditur. Flauos autē facit capillos, si acetabuli instar tepida aqūa madescat, mox caput nitro ante perfrictum illinatur. Alij in vino tundūt, & ita asseruant. Semen aptissime tumoribus imponitur.

De Auena. CAP. CXL.

a Egilops aliquibus sitospelos, alijs Siphō, alijs Bromos, Romanis Auena dicitur. Hærbula folia tritici habens, sed molliora, in summo capite semina bina ternave, rubra, quibus aristæ quasi capillaceæ, exeūt. Illita cum farina hærba ægilopijs medetur. Duricias discutit. Succus farinæ ammixtus, siccatur & eorūdem gratia reponitur.

De Bromo Auenæ genere. CAP. CXLI.

b Romos hærba quam aliqui Siphonion, alij Acrospelon vocant, Auenæ similis est, exiccatoriam vim habens. Deco-

quitur cum sua radice in aqua ad tertias, & iuri colato par modus mellis adijcitur, rursus incoquitur, dum liquidi mellis crassitudo fiat. Linteum eo humore imbutum, & naribus inditũ, contra graueolentiam vlcerum efficax est. Aliqui tritam aloen addunt, & eo modo vtũtur. Cum siccis rosis cocta in vino, grauem oris halitum emendat.

De Glauce. CAP. CXLII.

g Laux cytiso & lẽticulæ folijs similis, quæ superne virẽt, auersaq; candidiora spectantur. Ramuli a terra exiliunt quini senive, tenues, ab radice dodrãtem alti. Flores ceu violæ albæ purpurei exeunt. Nascitur iuxta mare. Coquitur cũ hordeacea farina, sale & oleo in sorbitione, ad reuocandam extincti lactis vbertatem.

De Polygala. CAP. CXLIII.

p Olygala palmi altitudinẽ petit. Folijs lẽticulæ, gustu adstricto, quæ pota lactis abundantiam facit.

De Osyri. CAP. CXLIIII.

o Syris frutex est niger, lentus, ramulos ferens tenues, & in his folia quaterna, quina senave, ceu lini, nigra in initio, dein colore mutato rubescentia. Decoctũ eius potũ iuuat arquatos.

De aspera Smilace. CAP. CXLV.

f Milax aspera ab alijs Epatitis, alijs Lycanthemon, alijs Cynosbaton, alijs Anicetõ, alijs Heliophytõ, alijs Anatolicõ, alijs Dyticõ alijs Helide, Aegyptijs Lyiste, Romanis mergina, Hetruscis Radia appellatur. Folia habet periclymeni, sarmẽta tenuia, multa, rubi modo aut paliuri aculeata. Arbores scãdit, se conuoluẽs eis. Fert racemos exiles, qui maturi rubescunt, gustũq; leniter mordẽt. Nascitur in palustribus & asperis, radice dura crassaq;. Folia & acini & ante & post epoti, venenorũ antidota sunt. Tradũt si infantibus nuper in lucẽ æditis, quid ex his tritũ propinetur, nulla post modũ venena nocitura.

De læui Smilace. CAP CXLVI.

l Aeuis Smilacis folia hederæ similitudinem habẽt; molliora, læuiora, tenuiora. Huius sarmenta nullis horrent spinis. Cõuoluitur arboribus vt prior. Fructum parit, lupini modo nigrum, exiguum, floribus in cacumine perpetuis, multis, rotundis. Hac smilace quadam topiariorũ arte, tentoria contra æstus molestiã factitãtur. Folia per autumnũ decidua. Semine cũ doricnio poto, ternis singulorum obolis varia & tumultuosa in somnis obuersari traduntur.

De Rusco. CAP. CXLVII.

f Ylueestris myrtus aliquibus, Græcis Myrtacanta, alijs Hieromyrton, alijs Oxymyrsine, alijs Myacantha, alijs Agonõ, alijs Scincos, alij Mintha, alijs Catãgelos, alijs Anange

los,alijs Acæro̅,alijs Ocneron,alijs Cnice̅,alijs Lychene,alijs Chamæpitys,alijs Chamæmyrte. Beotis Gyrenia. Magis Herculis genitura, Latinis Ruscũ appellatur. Foliũ fert myrti,latius,in formã lãceæ mucronatum. Baccæ per maturitatẽ rubescunt,rotundæ, a medio folio dependentes, osseo intus nucleo. Cubitales ramuli ab radice exeunt, vitiliũ modo lenti,fractu contumaces,foliosi. Radice graminis simili, acerba,& subamara. Folia & baccæ in vino potæ vrinã cient. Menses pellunt. Vesicæ calculos frangunt. Stillicidio vrinæ medentur. Dolores capitis sanant,& regium morbum. In asperis & præcipitibus locis enascitur. Decoctum radicis in vino potũ, eosdẽ præbet effectus. Cauliculi recẽtes asparagorum vice,in cibo sumuntur. Amari autem sunt, sed vrinam mouent.

De Lauro Alexandrina. CAP. CXLVIII.

Aurus Alexandrina quam aliqui Idæam, alij Danaen, alij
l Hippoglotton, alij Zaliam,alij Stephanen,alij Daphnon,
alij Samothracicen, alij Methrion, alij Hippoglossion vocant. Folio est maiore q̃ rusci,molliore,& candidiore, semine inter folia rubro, ciceris magnitudine. Ramos spargit in terra, dodrantales, interdum longiores. Radice syluestri myrto simili,molliore,odorata. Inuenitur in montosis. Difficiles partus accelerat, radice pota sex drachmarum pondere in vino dulci. Et stillicidio vrinæ auxiliatur. Sed sanguinem extrahit.

De Daphnoide. CAP. CXLIX.

Aphnoides alypo simile,flos vt Nymphææ,cuius mediũ nu
d ci cypressi nõ dissimile,in quo semẽ. Aliqui chamædaphnen,
alij Peplion, alij Eupetalon vocant. Cubiti altitudine fruticat,ramis flexilibus,multis inde sursum versus foliosis. Cortex supramodum viscosus ramos vestit. Folia lauri, graciliora,& molliora,fractu contumacia,quorum gustatu os & fauces incenduntur. Flores candidi,bacca cũematuruit, magna, radix inutilis. Nascitur in mõtosis. Pituitas extrahit foliũ recens vel aridũ in potu. Menses ciet & vomitus. Caput inanit cõmanducatũ. Sternutamẽta mouet. Baccæ quindecim potæ aluũ resoluũt. De Camædaphne. CAP. CL.

Hamædaphnen aliqui & hanc Alexandrinam appellarunt,
c alij Daphniten,alij Hydragogon,Romani Laureolã,alij lactaginẽ,Galli Vsubim. Virgas emittit cubitales singulari ramulo cõstãtes,rectas,tenues,læues,folia lauri similitudine,læuiora multo,ac viridiora, semen rotundũ,rubens,annexũ folijs. Illinũtur capitis doloribus trita folia. Stomachi ardores mulcent. Ad sedanda tormina cum vino bibuntur. Potus cũ vino succus mẽses & vrinam ciet. Idem

facit pesso appositus.

De albo Veratro. CAP. CLI.

h Elleborũ albũ aliqui Ascida vocãt, alij Atomon, alij Pignatoxarin, Magi sanguinẽ herculis, alij Polyidos, alij Anaphyston, Aegyptij Somphiam, alij Oure, Latini Veratrũ albũ, Galli Laginũ, aliqui Anepsa. Fert folia plãtaginis aut betæ syluestris similia, sed breuiora, & nigriora, rubescentia, caulem cauũ, quadrantalem, tunicis conuolutum cum arescere cœpit. Radicibus nititur multis, tenuibus, ab oblongo capite exeuntibus, cæparum modo fibratis. Nascitur in montibus & asperis. Radices messibus colligendæ. Optimũ habetur cãdidũ, friabile, carnosum, modice extentũ, nec tamẽ iunci modo mucronatũ, quod frangẽdo puluerẽ emittit, & tenuem habet medullã, gustu nõ admodũ ferues, neq; saliuã subinde ciens. Huiuscemodi autẽ strãgulat. Primatũ cyrenaicũ tenet. Galaticũ autẽ & Cappadocicũ, candidiora, & puluere quodã obsita, celerius strangulatus mouent. Vomitione autẽ varios extrahit humores. Collyrijs ammiscetur, quæ caliginem oculorũ discutiunt. Partus impositũ necat. Mẽses pellit. Sternutamenta excitat. Mures interficit, cũ melle & polenta subactũ. Absumit carnes si coquatur vna. Datur per se ieiunis, & cũ sesama, aut ptisanæ succo, aut halicæ aut lentis cremore, cum aqua mulsa aut pulte, aut quauis alia sorbitione. Cogitur cũ pane, & ita inassatur. Præparatio corporũ, ac victus ratio, diligenter tradita est, cum ab his qui de medica eius potione scriptitarunt, tũ maxime a Philonide siculo ennensi, cui nunc assentimur. Quippe longũ nimis esset in hac præsertim æditione de materia, simul medicam viuendi rationẽ exponere. Dant nonnulli in pulte aut halicæ sorbitione, aut paucũ antea cibum dari præcipientes, statim veratrum offerunt, ijs præsertim, quibus nulla strangulationis suspicio imminet, si nulla valetudo corpus infirmat. Siquidem dum hæc ita contingunt, deiectio nihil periculi minatur, quod nõ intempestiuẽ medicamẽtum corporibus offeratur. Vomitiones concitant subditæ ex eo balani, cum aceto.

De Veratro nigro. CAP. CLII.

h Elleborum nigrũ, aliqui Melampodion vocant, alij Ecstomon, alij Polyrrhyson, alij Protion, alij Melanorrhyzon, alij Cyiranion, Magi Zomarition, Aegyptij Isæam, alij Elaphine, alij Cemeleg, Latini Veratrum nigrum, alij Saraca, Daci prodiorna. Appellatur Melampodion, quoniam caprarũ pastor nomine Melampus, furentes in se Proeti filias, primus purgasse, & sanasse fertur. Folia ei viridia, platani similia, minora, folijs sphõdylij proxima, subaspera, pluribus diuisuris incisa, caulis asper, flores purpurei race-

matim cohærentes, semen cnici, quod in Anticyra sesamoides vocãt. Quo deiectiones moliũtur. Radicibus cohæret nigris, tenuibus, a capitulo cæpæ simili confibratis. Quarũ est vsus. In collibus, asperis, & sitientibus locis enascitur. Optimum est quod ex quibusdam petitur terris, vt ex Anticyra. Nigrum inibi probatissimum gignitur. Eligi debet corpulentum & plenum, in quo tenuis sit medulla, acre gustu, feruensq;. Cuiusmodi est Elicone, Parnaso, & Aetolia natum. Attamen Eliconium præcellit. Veratrũ nigrum purgat ventrem. Detrahit bilẽ pituitasq;, datum per se aut cũ scámonia, & tribus obolis siue drachma salis. Decoquitur cum lente & iusculis, quæ purgationis causa sumptitantur. Prodest morbis comitialibus, melancholicis, insaniẽtibus, articularijs doloribus, & resolutis. Menses inditum trahit. Partus necat. Purgat fistulas impositum, & tertio die detractum. Item contra grauitatem auditus in aurem demittitur, ibiq; in alterum aut etiam tertium diem esse sinitur. Scabiem sanat, illitum cum thure, aut cæra & pice & cedrino oleo. Vitiliginibus, lepris, impetiginibus ex aceto medetur. Dentium dolorem collutione mitigat. Erodentibus medicamẽtis commiscetur. Hydropicorum ventri vtilissime imponitur, factum ex eo, farina hordeacea, & vino, cataplasma. Cõsitum proxime radices vitium, vinum purgandi facultate donat. Huius resparsu domos expiari arbitrantur. Quare inter fodiẽdum stantes, Apollinem Esculapiũq; precantur, ac vitant aquilæ volatus. Aduolare enim non sine periculo tradunt. Namq; si auis effossionẽ hellebori conspexerit, moriturũ qui succidit augurium est. Celeriter effodiatur oportet. Quoniã odore caput aggrauat. Quapropter ad id accẽdũ fossuri, allium præsumere, & vinum bibere consueuerũt. Nulli ita noxæ opportuni reddũtur. Veratri albi modo emendulatur.

De Sesamoide magno. CAP. CLIII.

S Esamoides magnum, aliqui Sesamiten, alij Sesamin, alij Lycoscytalion, alij Anticyricon appellant, quoniam in anticyra albo veratro in purgationibus misceatur. Simile est senetioni aut rutæ, longo folio, flore candido, radice gracili, ignaua, gustu amaro, cætera sesamæ simile. Ventrem purgat. Datur tritum ad bilis pituitæq; deiectiones, q̃tum tribus digitis capitur, addito veratri albi sesquiobolo ex aqua mulsa.

De Sesamoide paruo. CAP. CLIIII.

S Esamoides paruum, aliqui Coronion, alij Sesamon syluestre vocant. Cauliculi ei sunt dodrãtales, folia coronopi, minora, hirsutiora, & in cauliculorũ cacumine capitula florũ pene purpureorũ, medio eorũ albo, semẽ sesamæ, fuluũ, amarũ, radix tenuis. De-

trahit bilē pituitasq; semen ex aqua mulsa potum dimidio acetabulo. Illitum ex aqua tumores ac tubercula discutit. Nascitur in asperis.

De syluestri Cucumere. CAP. CLV.

Syluestrem Cucumin, aliqui Elaterion vocant, alij Grynon, alij Balin, alij Syncrisin, alij Bubaliō, alij Scopion, alij Phe rombron, alij Peucedanon, alij Notion, Romani Ancetum, alij Agrestē, Pœni Cusimezar. Fructu solo distat a satiuo cucumere, longe minorem pariens fructum, oblongis glandibus non dissimilē. Folia atq; sarmenta satiui refert, radice cādida, magna. Nascitur in sabuletis, & prope domicilia, frutice in totum amaro. Instillatus foliorum succus, aurium dolori conuenit. Illita ex polenta radix, veterem tumorem discutit. Imposita cū resina terebinthina, tubercula rumpit. Ischiadicis infunditur. Podagras discutit, decocta ex aceto & illita. Eius decocto dētes in dolore colluuntur. Aridæ farina impetiginem, lepras & vitiligines absterget. Nigris cicatricibus colorem reddit. Et in facie maculas expurgat. Radicis succus sesquioboli pondere, & itē cortex acetabuli quarta parte, bilem pituitamq; deijciunt, præsertim in hydropicis. Deiectiones autē citra stomachi iniuriam mouet. Radicis selibra, præsertim in vini Libyci hemina conteritur, danturq; ex eo terni cyathi triduo, dum tumor abunde deprimi cernatur.

De Elaterio. CAP. CLVI.

Fructu huiusce Cucumeris, fit medicamentum quod Elateriū vocatur, ad hūc modū. Decerpti cucumeres qui tacti protinus exiliūt, seruantur nocte vna. Postridie imposito supra craterē rariore cribro, vtrisq; manibus præhensi, sigillatim supino cultro sursum versus aciem habente finduntur, atq; per cribrum humor in subiectū vas exprimitur. Simulq; carnosum quod hæsit cribro, quo facilius excidat eliditur, quod ita pressum est, residere finitur, atq; in vicinam peluim demittitur. Coaceruata autem in cribro segmina, dulci aqua perfunduntur, & denuo pressa abijciuntur. Humor in pelui agitatur, & linteo opertus, soli exponitur. Dumq; steterit, tota supernatans aqua cum humore concreto, effunditur. Hoc vero identidem fieri solet, donec existēs aqua liquescat, qua stillatim exhausta sedimentū mortario suscipitur, & conterendo cogitur in pastillos. Sunt qui ad hauriendam protinus succi abundantiam, cribratos cineres humi inspargant, & medium cauantes, triplicatum linteū obtēdant, per quod Elaterium cum sua humiditate diffundunt, siccatumq;, in pila vt dictū est, conterunt. Aliqui pro dulci aqua marinam perfundentes, ita eluunt. Alij in nouissima lotione, mulsam aquam respergunt. Elaterium optimum esse constat, læue, non ponderosum, cum candore leniter hu-

mectum, gustu amarissimum, quodque lucernarumque luminibus obiectum, facile flagret. Porraceum tamen scabrumque si turbidum spectetur, atque erui cinerisque plenum sit, graue & vitiosum esse solet. Nec desunt qui cucumis succo amylum immisceant, vt candorem ipsum & læuitatem imitētur. A bimatu ad decennium deiectionibus vtile est. Integer modus obolus est, minimus semiobolus, pueris chalci duo. Siquidem copiosius, periculum adfert. Bilem ac pituitam alterutra parte extrahit. Optima suspiriosis est purgatio. Quod si in animo sit deiectionem moliri, adiecto salis duplo, & stibij quod colorare sufficiat, ex aqua erui magnitudine catapotia dato, postea cyathus vnus aquæ tepidæ sorbeatur. Ad citandas tamen vomitiones aqua diluens elaterium, subiectas linguæ partes penitissime pinna oblinito. Quod si quisque difficilius euomat, oleo aut vnguento irino resoluito. Somnum inhibeto. Porro his qui eximie vacuantur, continue vinum & oleum dari conuenit. Etenim vomendo restituuntur. Quod si vomitiones non finiantur, aqua frigida, polenta, posca, poma, & quæ stomachum densando corroborāt, offerenda sunt. Ciet Elaterium menses. Partus enecat in pesso subditum. Morbo regio medetur, cum lacte naribus infusum. Diuturnis capitis doloribus liberat. Efficax anginarum vnguentum est, cum vetere oleo, melle, aut felle taurino.

De Satiuo Cucumere. CAP. CLVII.

Satiui Cucumeris trita radix, & drachmæ vnius pondere pota in hydromelite, vomitus ciet. Si quis facile secundum cœnam vomere velit, binis obolis sit contentus.

De Staphide agria. CAP. CLVIII.

Staphida agriam, alij Triphyllon, alij Stesion, alij Astaphida, alij Phthiroctonon, alij Phthirion, alij Apanthropon, alij Polyides, alij Pseudopathes, alij Arsenoten, Aegyptij Ibesaœden, Romani hærbā pediculariā vocāt. Folia habet labruscæ, diuisa, & cauliculos rectos, molles, nigrosque. Fert florem glasti, & folliculos virides, similes ciceri, & in his nucleum triangulum, scabrum, ex nigro subfuluescētem, intus album, gustu acrem. Grana quina dena ve, si trita in aqua mulsa dentur, crassum humorem per vomitum purgāt. Sed qui hauserunt, ambulare debent. Prudenter tamen attendere oportet, & aquam mulsam potui dare. Quoniam pericula strangulationis inferunt, & fauces adurunt. Trita & ex oleo illita, phthiriasi prodest. Itē prurigini & psoris. Cit plurimam pituitam commanducata. Decocta in aceto, dentium dolori colluto ore subuenit. Rheumatismum gingiuarum sistit. Vlcera oris manantia, cum melle sanat. Vrentibus malagmatis imponitur.

De Thapsia. CAP. CLIX.

Hapsia aliqui Hypopion vocant, alij Pancranon, alij Scam t monion, alij Thelyterin, Romani ferulaginem, alij Ferulam syluestrẽ, Pœni Bœden. Nomẽ ideo accœpit, quod in thapso eiusdem nominis insula, primum inuenta sit. Tota vero natura ferulæ similis est, graciliore caule, folijs fœniculi, vmbella aneti in cacumine a singulis surculis erumpente, flore luteo. Semen quale ferulæ, latum, sed aliquanto minus, radix nigra, intus candida, longa, acris, crassiore libro vestita. Lactis extrahendi ratio hæc est. Facto in ambitu scrobe, cortices inciduntur aut radix in fornicis speciem excauata, cooperitur quo merus succus confluat. Oportet illuc sequenti die se conferre, & cõgestum succum extrahere. Tunditur etiam radix in pila, & succus organo per quallum expressus, fictili crasso insolatur. Aliqui folium vna terunt. Sed inualidior huiuscemodi succus. Hoc autẽ interest: Quoniã qui ab radice manauit grauius olet, & humidus permanet. E folijs autẽ extractus exiccatur, atq; teredinum iniuriã sentit. Qui succum colligit stare debet non obuersus vento cũ dies apricus est & a flatu silet. Quoniam ob vaporis acrimoniam facies vehemẽter intumescit, nudaq; corpora inuadunt pustulæ. Ob id prius liquido cærato & adstringente, nudas partes illinunt, & ita muniti accedũt. Tam cortex radicis q̃ succus, purgãdi vim habent. Lacteus succus in aqua mulsa potus, vtrinq; bilem extrahit. Radicis modus quaterni oboli, cum tribus seminis aneti drachmis, succi terni oboli, lactis obolus vnus. Quod eo amplius assumitur, periculosum est. Huiusmodi purgatio conuenit, suspiriosis & diuturnis laterum doloribus, reiectionibusq;. Datur in cibis aut obsonio, quibus difficile fit vomere. Tam radix q̃ succus omnium maxime quæ pares cum eis vires adepta sunt, vim habent transconcretiuã, vbi ex imo aliquid euocandum est, aut meatuum laxitas alio transferẽda est. Vnde succus illitione, & radix recens affrictu, alopecias explẽt. Radix succusq; cum æquis cæræ thurisq; portionibus, suggillata liuoresq; tollunt. Sed nõ plus binis horis dimittantur. Locus deinde aqua maris calida foueatur. Vitia cutis in facie emendat, cum melle illitus. Lepras tollit. Tubercula discutit, perunctus cum sulphure. Succus in diuturnis pulmonum, laterum, pedum, articulorumq; valetudinibus vtiliter illinitur. Valet ad integẽdam colis glandem, ijs qui natura nõ circũcisione curti sunt. Tumorẽ enim excitat, qui pinguiũ fotu emollitus, in pene iacturam resarcit.

De Spartio. CAP. CLX.

Partion aliqui Lygon, alij Lobon appellant. Frutex est lon f gas ferẽs virgas, sine folijs, firmas, fractu contumaces, quibus

vites vinciuntur, ſemen lenticulæ in folliculis phaſiolorum modo naſcens, florem vt albæ violæ, luteũ. Purgant per ſuperna hellebori vice, citra periculum flores & ſemina, quinis obolis in aqua mulſa pota. Semen deiectionem mouet. Ramis in aqua maceratis mox tuſis extractus ſuccus, iſchiadicis & angina laborãtibus auxiliatur, ſi cyathi modum ieiuni bibãt. Quidam marina aqua macerare malunt, & infundere iſchiadicis clyſtere. Strigmenta autẽ elicit cruenta.

De Silybo. CAP. CLXI.

f Ilybum lata ſpina eſt, folia ferẽs Chamæleonis albi. Hæc recens cũ ſale oleoq; cocta eſtur. Radicis ſuccus drachmæ põdere potus vomitiones ciet.

De Vomitorio bulbo. CAP. CLXII.

b Vlbus, quem vomitorium vocant, folia habet lẽtiora & multo longiora cibario bulbo, radicem conſimilem cortice nigro veſtitam. Vomitiones concitat, ſi per ſe comedatur, aut eius decoctum ebibatur.

De vnguentaria Glande. CAP. CLXIII.

g Lans vnguẽtaria, fructus eſt arboris myricæ ſimilis, magnitudine auellanæ nucis, cuius nucleus græcarum nucum more tritus, humorem reddit, quo ad precioſa vnguenta pro oleo vtuntur. Naſcitur in Aethiopia, Aegypto, Arabia & Petra oppido Iudææ. Præfertur plena, recens, candida, quæ facile delibretur. Ea drachmæ põdere pota lienẽ abſumit. Cũ erui farina & aqua mulſa podagricis illinitur. Pſoras lepraſq; decocta in aceto, vitiligines & nigras cicatrices cum nitro emendat. Et cum lotio lentigines, varos & papulas in facie, & cutis vitia tollit. Vomitiones mouet. Aluum cũ hydromelite reſoluit. Stomacho aduerſatur. Oleum quod ea exprimitur, aluum potu ciet. Cortex eius magis adſtringit. Verum tuſæ & expreſſæ recremẽtum abſtergentibus medicamentis adijcitur, quæ aduerſus prurigines, & ſcabricias, idonea ſunt.

De Narciſſo. CAP. CLXIIII.

n Arciſſum, aliqui Narciſſon Anydron, alij Autogenes, alij Bulbon emeticon, alij Lirion, Romani Bulbum morbitariũ. Sũt et qui vt Lilium, lirium appelarint. Folia porro ſimilia, tenuia, multo minora, & anguſtiora, caulis vacuus & ſine folijs ſupra dodrantem attollitur. Flos albus in medio, intus croceus, in quibuſdã purpureus, radix intus alba, rotunda, bulboſa, ſemen velut in tunica, nigrum, longum. Probatiſſimum naſcitur in montibus, ſuaui odore. Cætera porrum imitatur, atq; hærbaceum virus olet. Radix cocta ſiue eſtur ſiue bibitur, vomitoria eſt. Ambuſtis igni prodeſt cũ exiguo

melle trita. Præcisos neruos illitu glutinat. Luxatis maleolis diuturnisq; articulorum doloribus, trita ex melle & imposita subuenit. Vitia cutis in facie, vitiliginesq; cum semine vrticæ & aceto emaculat. Cum eruo & melle vlcerum sordes expurgat. Abscessus rumpit concoctioni repugnantes. Infixa corpori extrahit, illita cum lolij farina & melle.

De Hippophae. CAP. CLXV.

h ippophaes, alij Hippophyes, alij Hippophanes, alij Hippion, alij Echinion, alij Pelecinon, Romani Lapaginẽ vocant, quo fulones vestes interpolant. In sabulosis maritimisq; nascitur, surculaceo frutice, dẽso & largo, folijs oleæ, lõgioribus mollioribusq;, inter quæ candicãtes spinæ emicãt, siccæ, angulosæ, interstitio quodam distantes. Flores hederæ corymbis similes, racematim cohærent, minusculi tamen, & molles, cãdidi, ex parte rubescẽtes. Radix lacteo succo madet, crassa, mollis, amara gustãti, ex qua perinde ac thapsia succus eximitur, qui cum erui farina subactus siccatur, & ad vsum reconditur. Pituitas bilemq; detrahit oboli pondere cũ mulso & quattuor obolis erui farinæ. Frutex cum radicibus siccatus tunditur, & cũ aquæ mulsæ dimidia hemina tritus datur. Radice liquamentum depromitur, vti in thapsia. Huius in purgationibus modus est drachma.

De Hippophæsto. CAP. CLXVI.

h yppophæston id quod aliqui Hippophaes appellant, nascitur eisdem locis quibus hippophaes, estq; spinæ fulloniæ genus, humilis hærba, sine cauliculo, sine flore, inanibus tãtum capitulis, folijs paruis, spinosis, radiculas habens albas, molles, crassas. Succus radice & folijs exprimitur, & exiccatur. Datus cui voles tribus obolis in aqua mulsa, aquã pituitasq; detrahit. Priuatim comitialibus morbis, neruorum vitijs, & orthopnoeæ conuenit huiuscemodi purgatio.

De Ricino. CAP. CLXVII.

c Ici aut Croton aliqui Sesamon syluestre vocant, alij Seseli Cyprion, alij Crotona. Aegyptij Sistamna, aliqui Trixin, Magi Sanguinem febris, Latini Ricinum, alij Lupam. Id nomen accœpit, a ricini animalis similitudine Arbor prouenit paruæ ficus altitudine, folio platani, maiore, læuiore & nigriore, ramis caudicibusq; cauis in arundinis morem. Semine in vuis asperis, quod corticibus exutum, Ricinum animal repræsentat, ex quo oleum nomine cicinum exprimitur, cibis fœdum, lucernis emplastrisq; vtile. Grana triginta numero purgata, potu pituitas bilem aquamq; per aluum extrahũt. Vomitiones mouẽt. Sed iniucunda admodum est, & molesta purga-

tio. Siquidem stomachum vehementer subuertit. Tusa & imposita, vitia cutis in facie, varosq; expurgat. Folia cum polenta trita inflammationes oculorum tumoresq; leniunt. Turgentes mammas cohibent. Eadem ex aceto illita, ignes sacros restingunt.

De Tithymalorum generibus. CAP. CLXVIII.

t Ithymali genera septē, quorum masculus characias appellatur, ab aliquibus cometes, aut amygdaloides, vel cobios. Alter Myrthites qui fœmina existimatur, eumq; Myrsinité aut Caryitē vocant. Tertius paralius, quē Tithymalida appellarūt. Alius Helioscopius. Quintus Cyparyssias. Sextus Dendrodes. Septimus Platyphyllos dicitur.

De Characia appellato. CAP. CLXIX.

c Haraciæ caules supra cubiti altitudinem attolluntur, rubri. Lacteo succo atq; acri madent. Folijs oleæ circum ramos, angustioribus & longioribus, radice dura, lignosa. Pendet in cacuminibus caulium coma iunci, & calyculati folliculi, aliquātum caui. In quibus semen continetur. Nascitur in asperis & montibus. Succus aluū purgat. Trahit pituitam bilemq;, binis obolis in posca sumptis: Et cum aqua mulsa vomitiones mouet. Appetente vindemiarū tempore, succus congestis ramulis, mox decisis, & vase reclusis, excipitur. Aliqui adijciunt farinam erui & in pastillos digerunt, qui erui magnitudinem impleant. Alij in aridas ficos ternas quaternasve guttas instillant, vt cum his inarescant. Quas ad vsus recōdunt. Per se etiam tusus in pila, & in pastillos coactus reponitur. Porro cū extrahitur lac neq; quo ventus aspiret, stare quemq̄, neq; manus oculis admouere cōuenit, sed āte eius collectionem, corpus, præsertim faciem, collum scrotumq; genitalis, adipe aut oleo cū vino perungere. Fauces autē exasperat. Quapropter catapotia cæra aut decocto melle, oblini par est, & hoc modo dari. Binas tamen ternasve ficos, purgationis gratia sumpsisse, satis ēst. Recens lac ex oleo, perūctos in sole capillos euellit. Renascentesq; flauos & exiles efficit. Deniq; omnes destruit. Dentium cauernis inclusum, leuat dolores. Sed cæra dentes oblinendi, ne suo delapsu, fauces & linguam vitiet. Tollit illitu impetigines, formicātes verrucas, pensiles, & quæ thymi florem repræsentāt. Valet aduersus pterygia, carbūculos, phagedænas vlcerum, gangrænas, fistulasq;. Legitur semē autumno, et siccatum sole leuiter tunditur, feruefactumq; loco mundo reponitur. Folia item siccantur. Semen et folia lactei succi effectum præbent, dimidio acetabulo pota. Sunt qui condiant admisto cum lacte lepidio, & caseo contuso. Radix drachmæ pōdere in hydromelite pota, per inferna trahit. Decocta cum aceto, dentium dolori au-

xiliatur, colluto ore.

De Fœmina. CAP. CLXX.

Oemina quam Myrsiniten, aut Caryiten vocarunt, similis f suapte natura Daphnoidi. Folijs myrti, sed maioribus, in cacumine acutis, & pungẽtibus. Ramulos ab radice mittit dodrantales. Fructum fert post annum nuci similem, mordaci gustu. Nascitur in asperis. Succus, radix, semen, folia, consimilem antedicto sortiuntur facultatem. Sed ad citandas vomitiones inualidior est.

De Paralio. CAP. CLXXI.

Liud tithymali genus dicitur paralios, quem Tithymalida, a aut Mechona aliqui appellauere. Nascitur in maritimis, ramis rubentibus, palmum altis, quinis senisve a radice exeuntibus, folijs lini, angustis, paruis, oblongis, in versus quosdam digestis, capite in cacumine orbiculato. In quo semen vt eruum, vario colore emicat. Flos albus. Frutex totus cum radice lacteo succo turget. Similes ad vsus reconditur.

De Helioscopo. CAP. CLXXII.

Liud genus Helioscopus dicitur, folijs portulacæ, rotundio a ribus, ramulis prodeũtibus a radice, quattuor aut quinq;, rubentibus, dodrantali altitudine, tenuibus, lactis copiosi plenis, capite aneti, semine in capitulis incluso. Helioscopi nomen accœpit, quoniã comas cũ sole circumagat. Circa oppida nascitur, potissimum in ruderibus. Colligitur succus semenq; vt aliorum. Eædem quæ superioribus vires, non tamen vsq; adeo validæ.

De Cyparissia. CAP. CLXXIII.

yparissias in caulem exit dodrantalem, vel maiorem, subru c brum, ex quo folia piceæ similitudine exoriuntur, molliora tamen, & tenuiora. Et in totum nascentem piceam æmulatur. Vnde nomen traxit. Candido succo madet. Cui eadem vis quæ superioribus.

De Petræo Tithymalo. CAP. CLXXIIII.

Enus Tithymali in petris nascens, Dendroides cognomi g nant, in cacumine largam spargens comã, succo lacteo prægnans, cauliculis rubentibus, folijs myrti tenuioris, fructu characiæ. Eiusdem effectus cuius superiores, similiq; modo reconditur.

De Platyphyllo. CAP. CLXXV.

Latyphyllos verbasco similis est. Radix, succus & folia, per p inferna trahunt aquas. Pisces necat, tusus & aquæ inspersus. Reliqua Tithymalorum genera quæ supra scribũtur, eadem

efficiunt.

De Pityuſa. CAP. CLXXVI.

p Ityuſam aliqui Clema, alij Crambion, alij Paralion, alij Canopicon vocant. Hanc ſpecie a Cypariſſia differre cōſtat, etſi tithymalorū generi aſſignetur. Caulis ſupra cubiti altitudinem aſſurgit, geniculatus, folijs piceæ, acutis, exilibus, flore paruo, purpureo, ſemine inſtar lenticulæ, lato, radice craſſa, candida, ſucco referta. Quibuſdam in locis frutex hic prægrandis inuenitur. Detrahit per aluum radix, drachmis duabus data in aqua mulſa. Item ſeminis drachma: Succi cum farina ſubacti cochlearium, in catapotio datur. Modus foliorum drachmæ tres.

De Lathyri. CAP. CLXXVII.

l Athyris quam aliqui Tithymalum appellant, eamq; Tithymalorū numero adſcribunt, caulem emittit cubiti altitudine, & digitali craſſitudine, inanē. Gignūtur in cacumine alæ & folia in caule oblōga, amygdalinis proxima, latiora, & læuiora. Quæ autem in ſummis ramulis exierunt, minora conſpiciūtur, ariſtolochiæ aut oblongæ hederæ figura. In cacumine fructum ſummis ſurculis gerit, triplici concœptaculo inſignē, rotundum, ceu capparin, in quo grana intercurſantibus membranis diſtincta continentur, eruis maiora, rotunda, quæ dū corticibus exuuntur, candida ſunt, & guſtu dulcia. Nullus radicis vſus. Totus frutex lacteo ſucco turget, vti Tithymalus. Grana ſex aut ſeptem in catapotio, aut cum ficis aut palmulis deuorata, aluum purgant. Sed aqua frigida poſtea ſorbenda. Trahunt autem bilem, pituitam & aquas. Succus Tithymali modo exceptus, eundem effectum præbet. In gallinaceo iure aut oleribus folia decoquūtur ad eoſdem effectus.

De Peplo. CAP. CLXXIX.

p Eplos quem aliqui Sycen, alij Meçona Aphrodem vocant, frutex eſt lactei ſucci plenus, folijs rutæ, paulo latioribus, rotunda coma, dodrantali, humi reſperſa, ſemine ſub folijs rotūdo, minore q̃ candidi papaueris. Pluribus ſcatet auxilijs. Vnicam radicem habet, ſuperuacuam, ex qua fruticat. Naſcitur inter vites, & in hortis. Colligitur meſſibus. Siccatur in vmbra & continue verſatur. Fructus tuſus & ferueſactus reconditur. Bilis ac pituita detrahitur, acetabulo eius in hydromelitis cyatho poto. Obſonijs inſperſa conturbat aluum. Muria conditur.

De Peplide. CAP. CLXXX.

p Eplis quam aliqui ſylueſtrem portulacam vocant, Hippocrates Peplion, in maritimis naſcitur, largo frutice, candidi

ſucci pleno, folijs ſatiuæ portulacæ, rotūdis, inferne rubentibus, ſemine ſub folijs rotundo, vti in peplo, feruente guſtu, radice ſingulari, ſuperuacua, tenui. Colligi & reponi ſolet. Datur vti peplos & conditur. Eaſdem habet vires.

De Chamæſyce. CAP. CLXXXI.

Hamæſycen aliqui Sycen, alij ſpumoſum papauer vocitant. C Ramos emittit quaternum digitorū, teretes, ſuccoſos, in terram deiectos, folia lentis, parua, peplum plane referentia, tenuia, quæ a terra non attolluntur, ſemine ſub folijs rotundo, vt in peplo. Neq; caulem neq; florem promit. Radice firmatur tenui, ſuperuacanea. Rami ex vino triti vuluæ dolores ſedant, in peſſo appoſiti. Tollunt tumores, ac verrucas omniū generum illiti. Decoctorum cibo, aluus reſoluitur. Succus ſimili effectu prodeſt. Illitus cōtra ſcorpionis ictum auxiliatur. Aduerſus caligines oculorum vtilis, & hebetudines, incipientes ſuffuſiones, nubeculas, cicatrices, cum melle inunctus. In ſquallidis petroſiſq; naſcitur.

De Scammonia. CAP. CLXXXII.

Cammonia aliquibus Scambonia radix, alijs Colophonia, S alijs Dactylion, Romanis Colophoniū, Magis Apopleumonos, Aegyptijs Sanilum dicitur. Ramos ab vna radice emittit trium cubitorum, multos, pingues, & qui nonnihil craſſitudinis præ ſe ferant, folijs Helxinæ, aut hederaceis, mollioribus tamen, denſis, & triangulis, flore candido, rotundo, in calathi modum cauo, graueolente, radice prælonga, craſſitudine cubitali, cādida, graui odore, ſucco grauida. Legitur ad hunc modum ſuccus. Capite exempto, radix in teſtudinis ſpeciem cultro excauatur, quo fit vt in cauum confluat ſuccus, qui conchis demum excipitur. Alij ſcrobes in terra cōcamerato ſinu fodiunt, in quos ſubiectis ioglādium folijs, profundunt ſuccum, ſiccatumq; extrahūt. Laudatur autem ſcammonium læue, nitidū, rarum, & colore q̄ ſimillimum taurino glutini, fungoſum, tenuibus fiſtulis, quale ex Myſia regione Aſiæ cōtermina deportatur. Nec attendere ſolum par eſt, ſi linguæ tactu albeſcat. Hoc enim euenit adulterato, quod admiſto fit Tithymali lacte. Sed longe magis antea narratis. Item ſi non vehementer linguam exurat. Id quod miſti Tithymali argumētum eſt. Natione autem Syriacū, & Iudaicum deterrima habētur, grauia, denſa, erui farina & Tithymalo vitiata. Succus drachmæ vnius aut quaternum obolorum pōdere hauſtus, ex aqua pura vel mulſa, per inferna bilem & pituitam extrahit. Ad reſoluendam aluum binos obolos cum ſeſama, aliove ſemine, ſumpſiſſe ſatis eſt. Dantur efficacioris purgationis cauſa, ſucci quaterni oboli cum duobus veratri

nigri, & aloes drachma vna. Fiunt purgatorij sales drachmis viginti succi scammoniæ, in senos salis cyathos adiectis. Horum modus proportione virium. Integer quidem tria cochlearia, medius duo, minimus vnum. Radicis drachma vna aut altera purgat, cum ijs quæ retulimus. Nonnulli decoctum radicis ebibunt. Coquitur in aceto & cum hordeacea farina teritur, cataplasmate ischiadicis vtili. Partus enecat, succus vuluæ in lana subditus. Tubercula discutit cum melle aut oleo illitus. Decocto in aceto perunctæ lepræ abiguntur. Diuturni capitis dolores ex aceto & rosaceo perfunduntur.

De Chamelæa. CAP. CLXXXII.

C Hamelæam aliqui Pyros agnen, alij Heracleon, alij Bdelyram, alij Coccon gnidion, Romani Citocacium, nonnulli oleaginem, quidam Oleastellum vocant. Surculosa fruticat, ramis dodrantalibus. Folia oleæ similitudinē habent, tenuiora & amara, quæ gustata linguam mordent, & arteriam deradunt. Detrahit pituitam bilemque, folijs præsertim in catapotio deuoratis. Namque duæ absinthij partes, adiecta chamelææ vna, hydromelite excipiuntur, & in catapotia coguntnr. Ea autem in ventre non liquescunt. Siquidem quotquot fuere deuorata, regerūtur. Folijs cum melle tritis sordida vlcera & crustosa repurgantur.

De Thymelæa. CAP. CLXXXIII.

T Hymelæam alij Ghamelæam, alij Pyros agnen, alij Cestron aut Cneoron vocant. Ex qua granum gnidium, quod est thymelææ fructus, colligitur. Hoc Syri Apolinum, alij linū appellant. Quoniam satiui lini frutex suapte natura similitudinem referat. Virgas ædit perpulchras, tenues, tripedaneas, folijs chamelææ, angustioribus, & pinguioribus, viscosis, gummosisque si mordeantur, flore candido, fructu myrti in modum rotūdo, qui inter initia viret, & tādē rubescit, pulpa fructus dura, foris nigra, intus alba, quæ per inferna bilem, pituitā, aquasque detrahit, si viginti granorū pars interna bibatur. Verū fauces adurit. Itaque cum farina aut polenta, aut in vuæ acino dari debet, aut melle cocto obducta deuorari. Qui ægre desudant, trito semine cū nitro et aceto, inungūtur. Folia quæ peculiariter gneorum appellantur, per messes colligi debent, & siccata in vmbra recondi. Quibus dare libeat, antea tundere, & neruos eximere cōuenit. Illitū acetabuli modo cū diluta potione, aquā extrahit. Mediocrius purgat, addita lēte cocta, aut cōtritis oleribus. Thymelææ farina vuæ acerbæ

ſucco excipitur, & in paſtillos diuiditur. Hærba ſtomacho infeſta. Partus impoſita necat. Naſcitur in mõtibus & aſperis. Halucinãtur qui coccon gnidium fructũ eſſe chamelææ exiſtimãt. Falluntur enim quadam foliorum ſimilitudine.

De Sabuco CAP. CLXXXIIII

a Cten aliqui Dendron arctu, alij Hemeron, Latini Sabucũ, Galli Scobiem, Daci Sebam vocant. Ex eo genere quædam in arborem aſſurgit, ſurculos ſpargens arundinaceos, teretes, cauos, candicantes, proceros. Folia iuglãdis, terna quaternave, ex interuallis circa ramos exeũt, grauia odore, minutim in ambitu ſecta, & in ramulorum cacuminibus cauliculiſꝗ circinatæ vmbellæ, quæ florẽ candidum pariunt, mox fructum terebintho ſimilem, in nigredine ſuppurpureum, acinoſum, ſucco madentem, vinoſumꝗ.

De Ebulo. CAP. CLXXXV.

a Lterum genus chamæacte vocatur, alijs Helioſacte, alijs Agria acte, alijs Euboica, Romanis Ebulum, Gallis Ducone, Dacis Oliua. Ebulum longe humilius eſt, magiſꝗ hærbaceo generi aſſignandum, caule quadrangulo, geniculato, folijs amygdalæ, ex interuallo longioribus, geniculatim diſtributis in verſus, graueolentibus, in ambitu ſerratis, muſcario ſabuci, flore & acino eiuſdem. Radice nititur longa, craſſitudine digitali. Eadem vtriuſꝗ vis & vſus, refrigerans, & exiccans, aluo detrahens aquã, ſtomacho inutilis. Folia, olerum more coquuntur ad pituitam bilemꝗ detrahẽdam. Caules teneri in patinis cocti, eadem efficiunt. Radix in vino decocta & in cibis data hydropicos adiuuat. Prodeſt viperarum morſibus, eodẽ pota modo. Vuluas emollit inſidentium, decocto. Laxat earum ſpiracula, & vitia corrigit. Acini in vino poti eodem fungũtur munere. Denigrant capillos illiti. Folia ſi prætenera ac mollia ex polenta illinantur, inflammationẽ mitigant. Ambuſtis & canis morſibus illitu proſunt. Vlcera quæ dehiſcunt in fiſtulam agglutinant. Ijs qui podagra tẽtantur, cum ſeuo hircino proſunt illita folia.

De Pygnocomo. CAP. CLXXXVI.

p ygnocomon conſtat erucæ folijs, acrioribus, ſcabris, & craſſis, caule quadrangulo, flore ocimi, ſemine marrubij, radice nigra, rotunda, lutei coloris, exigui mali figura, terram redolente. Inuenitur in ſaxoſis locis. Semẽ grauia ſomnia et tumultuoſa facit, drachmæ inſtar potum. Tumores diſcutit, illitum cum polẽta. Spicula adactoſꝗ corpori aculeos extrahit. Folia illitu tubercula panoſꝗ diſcutiunt. Radix eius in aqua mulſa duum drachmarum pondere, aluum et bilem extrahit.

De Apio ceu radice syluestri. CAP. CLXXXVII.

Pion nonnulli ischiada, alij Camæbalanam agriam, alij Li-
a nozostin, Latini Radicem syluestrem, Pœni Thorphathsa-
dœ appellant. Iuncos duos siue tres spargit, rubros, tenues. Qui a terra parum attolluntur. Folijs rutæ, oblongioribus tamen, & angustioribus, hærbaceis, semine paruo, radice hastulæ regiæ, in formã pyri turbinata, succi fœcũda. Intus habet succum candidum. Extra, cortices nigros. Superior pars eius vomitione bilem pituitasq; extrahit. Inferior per aluum. Tota vtrinq; purgationes mouet. Succum si libet eximere, tusa radix i fictili mergitur, & agitata aqua quod supernatat pinna selectum, exiccatur. Purgat vtraq; parte is succus sesquiobolo potus.

De Colocynthide. CAP. CLXXXVIII.

Olocynthis aliquibus Colocyntha ægos, alijs Sicya picra,
c alijs alexãdrina Colocyntha, Zoroastri tymbra, Ostani au-
togenes, Romanis Cucurbita syluatica, Dacis Tustrata dicitur. Sarmẽta foliaq; satiuæ cucurbitæ emittit, per terrã repentia, diuisa, fructũ in speciem mediocris pilæ conglomeratum, vehemẽter amarum, quem legere oportet, cum cœperit in luteum colorem permutari. Medulla fructus purgatoriam vim habet, si quattuor oboli melle cocto myrrha & nitro excipiantur, & cogãtur in catapotium. Arefactæ pilæ teruntur, & infusæ clysteribus prosunt, neruorum resolutioni, coxendicum doloribus, & coli vitijs, vt quæ bilem, pituitam & strigmẽta, interdum etiam cruorem eliciant. Fœtus admotæ enecant. Dentiũ dolorem tollunt, si vna repurgetur & luto oblita cũ aceto & nitro inferuescat, hoc q; iure decocti dẽtes colluantur. Si aqua mulsa aut passum incoquatur & sub diuo refrigescat, potu crassum humorem & strigmenta alui detrahet. Stomacho supramodum aduersatur. Subdita ex ea balano, alui excrementa eijciuntur. Virenti succo vtilissime ischiadici perfricantur.

De Epithymo. CAP. CLXXXIX.

Pithymum Romani inuolucrum vocant. Flos est e thymo
e duriore, satureiæ similis. Capitula habet tenuia & leuia & in
eis fibras, quasi capillamenta. Potum cum melle detrahit pituitam bilemq; atram per inferna. Priuatim prodest melancholicis, & inflatis, acetabuli mensura, ad quattuor drachmas, cum melle sale & aceti exiguo. Plurimum in Cappadocia & Pamphylia gignitur.

De Alypo. CAP. CXC.

Lypon surculosa hærba est, subrubra, latis ramulis, tenuibus
a folijs, flore molli, copioso, radice betæ, tenui, referta acri suc-
co, semine epithymi. Gignitur in maritimis. Hæc pleraq; li-

byæ loca scatent. Semen atram bilem deijcit, si mensura epithymo pari cum sale & aceto sumatur. Verum interanea leniter exulcerat.

De Empetro ceu calcifraga. CAP. CXCI.

e Mpetron aliqui Phacoides vocant, Nascitur in mõtibus & maritimis, salso gustu. Sed quo propius terreno fuerit, amarius sentitur. Trahit bilem, pituitã, & aquam, si bibatur in iure aliquo aut hydromelite.

De Clematide. CAP. CXCII.

c Lematidem aliqui Epigetin, Aegyptij Philacuon, Romani Ambuxum nominant. Viticulis constat subrubris, folio vehementer acri gustu, & exulcerante. Vicinis inuoluitur arboribus vt smilax. Tritum semen et ex aqua aut hydromelite potũ bilem pituitamq; detrahit. Illita folia lepras eximunt. Cum lepidio conditur ad esum.

De Labrusca. CAP. CXCIII.

l Abrusca sarmenta vitis modo prælonga emittit, aspera, lignosa, rimoso cortice, folijs hortensij solani, longioribus ac latioribus, muscoso flore, & capillaceo, fructu exiguis vuis simili, post maturitatẽ rubente. Rotũda est acinorum facies. Feruefacta radix in aqua, & in cyathis duobus vini aqua marina diluti, pota humorem alui ciet. Ideo hydropicis datur. Vuæ eius vitia cutis in facie & maculas omneis expurgant. Enascentes ramuli cibi gratia condiuntur.

De Vite alba. CAP. CXCIIII.

v Item albã aliqui Bryoniam, alij Ophiostaphylon, alij Chelidonion, aut Melothron, ant Psilothron, aut Archezostin, aut Agrostin, aut Cedrostin appellant. Folijs sarmentis pampinisq; satiuam vitẽ imitatur, sed hirsutiora sunt omnia. Ea quos prope se nacta sit frutices, suis clauiculis complectitur. Fructus rubens in vua dependet, quo coria pilis spoliantur. Ex ea asparagi qui prima germinatione exeunt, decocti in cibo, aluũ et vrinam cient. Folia, fructus, radix, acrẽ vim sortiũtur. Itaq; vlcerum phagedænis, gangrænis, chironijs, putrentium tibiarum tedio, efficaciter ex sale illinuntur. Radix corpus abstergit, & cutem erugat. Vitia cutis in facie, varosq;, lentigines, & cicatrices nigras emendat, cum eruo, creta chia, & fœnograeco. Eodem effectu prodest decocta in oleo, vsquedum liquescat. Sugillata tollit. Reduuias committit. Inflammationes discutit il-

lita ex vino. Suppurationes rumpit. Medicamento apte immiscea tur, quod carnem exest. Infracta ossa extrahit, trita & imposita. Datur comitialibus in potu, drachmæ pondere cotidie anno toto: Prodest attonittis & vertigine laborantibus, consimiliter assumpta. Contra viperarum ictus pota drachmis duabus auxiliatur. Partus necat. Mentem interdũ subturbat. Cit vrinã pota. Eclegma ex ea fit cum melle, difficile spirantibus, strangulatu oppressis, tussiẽtibus, vulsis, ruptis, & laterũm doloribus. Lienem ternis obolis pota ex aceto triginta diebus consumit. Illinitur ad eadem cum fico. Ad muliebres incessus decoquitur. Siquidem vuluas purgat, sed abortum facit. Succus e radice vere exprimitur, qui trahit pituitam cũ aqua mulsa potus. Ad psoras & lepras, semen efficaciter illinitur. Lactis abundantiã facit succus eius, si cum tritico decocto sorbeatur.

De Vite nigra CAP. CXCV.

Nigra vitis quam aliqui nigram bryoniam vocant, alij Chironion ampelon, alij Bucranion, Romani oblameniam, alij Britanutem, alij Betisalcam, Daci Priadelã, alij Pegrinam, Aphri Lauothen. Folia fert hederæ, sed maiora, similaceis proxima, caules etiam cognatos. Capreolis suis arbores quasi adminicula compræhendit. Fructus racematim cohærẽt, qui inter principia virent, et post maturitatem nigrescũt. Radix foris nigra intus buxeo colore nitet. Caules qui primo germinum partu erũpunt, in olera recipiuntur. Menses pellunt. Vrinas cient. Lienem absumunt. Vertiginosis, comitialibus, neruorum resolutione tẽtatis, prosunt. Radix eadem quæ vitis alba præstat, sed inefficacius. Folia cum vino exulceratis iumentorum ceruicibus commodissime illinuntur. Luxatis itidem imponuntur.

De Filice CAP. CXCVI.

Pterin Græcorũ alij Pterineon, alij Dacidonon, alij Anasphoron, alij Blechnon, alij Polyrrhizon, vocãt. Magi Hermubain, Romani Filicã, alij Laculẽ, alij Filisanariam, Aegyptij Asini sanguinem. Folia sine caule, sine fructu, sine flore, ex vno pediculo, cubitali longitudine exeunt, multifida & lateribus pinnata, subgraui odore, radice per summa cespitum nigra, oblonga multis capillamentis fibrata, subadstringente gustu. Nascitur in montibus & saxosis. Radix latas tineas excutit, sumpta drachmis quattuor ex aqua mulsa. Melius si cum scamionæ aut veratri nigri totidem obolis detur. Sed qui sumunt, alia prægustare debent.

Laborantes lienis incremento recreat. Radix & potu & illitu prodest ijs qui arundinibus cæsi sunt. Probatur maxime quæ in arundinetis proueniat & locis pulegio scatentibus.

De Filice fœmina. CAP. CXCVII.

t Helypterin aliqui Nymphæam pterin nominant, Romani Linguam ceruinam, folijs filicis, surculosis & quæ nõ singulari vt illa pediculo fulciantur, radicibus longis, pluribus latis, quæ ex nigro in luteum flauescunt. Aliquæ etiamnum rubræ inueniuntur. Pellunt lata interaneorum animalia, cum melle eclegmate sumpto. Potæ cum vino drachmis tribus teretes tineas eijciunt. Datæ fœminis sterilitatem faciunt, & prægnantibus abortum, si supergrediãtur. Farina humidis vlceribus & cicatrici repugnãtib⁹ ĩspargitur. Iumentorũ ceruicibus medetur. Folia recentia in oleribus cocta mãduntur vt ventrem emolliant.

De Filicula. CAP. CXCVIII.

p Olypodion aliqui Scolopendrion, alij Pterin, alij Polyrrhizon, Latini filiculam vocant. Nascitur in muscosis petris, & vetustis arborũ caudicibus, præsertim quærcuum, palmi altitudine, filici similis, subhirsuta nõ tenui peride diuisura. Radix pilosa, in qua continentur cirri, ceu poliporum, crassitudine digiti minimi, coloris intus hærbacei, austera aliquantum, & gustu subdulcis. Purgandi vim habet. Coquitur cum gallina aut piscibus, aut beta, aut malua, ad aluum soluendam. Aridæ farina aquæ mulsæ insparsa, detrahit bilem & pituitam. Trita luxatis efficaciter illinitur, & aduersus digitorum fissuras.

De Dryopteri CAP. CXCIX.

d Ryopterin aliqui Pterion, alij Nymphæam pterin nominant: Nascitur in veterum roborum musco, filici similis, multo minore foliorum incisura, radicibus inuicem implexis, hirsutis, gustu acerbis, in dulcedinem vergentibus. Psilotrum est cum radicibus trita. Illinitur enim primum vsq; dum sudorem euocet, mox sudor abluitur, & recens imponitur.

De Cnico. CAP. CC.

c Nicus folijs cõstat oblõgis, asperis, spinosis, caule sesquipedali, capitulo magnitudine grãdis oliuæ, flore croci, semine cãdido, alioqui ruffo, lõgo angulo, so. Huius flore in obsonijs vtũ

tur. Seminis tusi succus adiectis amygdalis, nitro, aneto, & melle decocto, cogitur in placentulas quæ aluum emolliunt. Hæc in frusta quattuor finduntur, quæ nucis iuglandis magnitudinem impleant. E quibus ante cœnam duo vel tria sumpsisse satis est. Ratio temperãdi hæc est. Cnici cãdidi sextarius, amygdalorum tostorum & delibratorum cyathi tres, anesi sextarius vnus, aphronitri drachma vna, cum carnibus triginta caricarũ. Seminis succus lac cogit, & magis ipsum resoluẽdæ alui facultate donat.

De Mercuriali. CAP. CCI.

Inozostin marẽ, e Græcis aliqui Parthenion, alij Argyron,
l alij Aritrillin, alij Chrysitin, Aegyptij Aphlopho, aliquĩ
Hermu botanion, Latini Mercurialẽ masculã, alij Testiculatã. Aphri Asumes vocant. Folijs constat ocimi, minoribus, Helxinæ cognatis, ramulis duplici geniculorũ nodo cinctis, alarum cauis multis, fructu in fœmina copioso, quandam racemorum speciem præbente, mari e foliorum sinu dependente, paruo, rotũdo, ceu binis testiculis vna cohærẽtibus. Frutice dodrãtali aut maiore. Vtraq; in oleribus manditur, ad aluum ciendam. Cocta in aqua, epoto iure, bilem aquamq; detrahit. Constat vt mares gignantur, hunc facere, vt fœminæ illam, si a purgatione bibantur, & trita folia genitalibus admoueantur.

De Cynocrambæ. CAP. CCII.

ynia aut Cynocrãbe, aliquibus Linozostis, Aphris Armas,
c alijs Asumestabon dicitur. Cauliculum binum palmorum
altitudine emittit, mollem, subalbidum, folia mercurtali aut hederæ similia, certis interstitijs subalbida. Semen folijs adhæret, paruum, rotundum. Folia cum caulibus pota aluum cient. Oleribus cõmendantur. Ius decocti & pituitam & bilẽ aquamq; detrahit.

De Heliotropio magno. CAP. CCIII.

Eliotropium magnum aliqui Scorpiuron vocant, alij Helio-
h tropon, alij Dialion, alij Heliopon, alij Scorpioctonon, alij
Sesamon agrion, alij Scorpij vrã. Flos ei est effigie scorpionis caudæ. Vnde scorpiuro ei nomen. Et quoniam folia cum sole circumagat, Heliotropion dicitur. Folia ocimi habet, hirsutiora & candidiora, & maiora. Ramuli a radice terni, quaterni, aut sæpe quini exiliunt, multis alis cõcaui, flos in cacumine cãdidus, aut subfuluus. Incuruatur vt scorpionis cauda. Radix tenuis est & inutilis. Nascitur in

aſperis. Decocta ex aqua faſciculo manus plenæ, pituitã bilẽq; per aluũ extrahit. Contra ſcorpionũ ictus & potu & illitu prodeſt. Adalligatur vt concœptum adiuuet. Aiunt per horam vnam ante acceſſiones, ſeminis grana quattuor, quartanas finire, tria vero, tertianas. Illitum ſemen formicantes verrucas penſileſq;, & thymi florem repræſentantes, et epynictidas exiccat. Folia, infantiũ deſtillationibus quas ſyriaſeis vocãt, podagris, luxatiſq; vtiliſſime illinuntur. Mẽſes cient. Partus trita & impoſita pellunt.

De Heliotropio paruo. CAP. CCIIII.

Eliotropion paruum quod & aliqui Scorpiuron vocant, na-
h ſcitur in paluſtribus iuxta lacus, folijs antedicto proximis,
rotũdioribus, ſemine acrochordonum verrucarũ modo, pen-
ſili, rotundo. Hærba cum ſuo ſemine pota, adiecto nitro, hyſſopo, naſturtio & aqua, latas tineas tereteſq; excutit. Penſilles verrucas quæ acrochordones vocantur, cum ſale illita tollit.

De Scorpioide. CAP. CCV.

Corpioides hærbula eſt, folijs exiguis, ſemine caudæ ſcor-
f pionis effigie. Illita ſcorpionum ictibus præſentaneo eſt au-
xilio.

Pedacij Dioſcoridis Anazarbei de medicinali materia Libri Quarti, Ioanne Ruellio Sueſſionenſi interprete,

F I N I S.

PEDACII DIOSCORIDIS ANAZARBEI DE MATERIA MEDICINALI LIBER QVINTVS, IOANNE RVELLIO SVESSIONENSI INTERPRETE.

S Vperioribus quattuor libris amicissime Ari, tradidimus de aromatibus, oleis, vnguentis, arboribus, & earumdem lachrymis ac fructibus, itē animalibus, melle, lacte, adipe, frumentis, oleribus. Necnon de omni radicū, hærbarum, succorum, seminumq; ratione. In hoc autem totius operis quinto differemus de vinis & metallicis, & a Vite nostram commentationem auspicabimur.

De vinifera Vitæ. CAP. I.

f Olia Vitium & triti capreoli, capitis dolores illlitu mitigāt, & inflāmationē stomachi ardoremq; cū polenta. Folia etiam per se, vt quæ refrigerent & adstringāt, imponi solent. Potus eorū succus dysentericis, sanguinē excreantibus, stomachicis, & grauidarū malaciæ medetur. Eadem efficiunt madefacti in aqua capreoli & poti. Lachryma Vitiū quæ veluti gummi in caudicibus cōcrescit, ex vino pota calculos pellit. Illita lichenas & psoras leprasq; nitro prius perfrictas sanat. Eadem cū oleo sæpius pillis illitis, psilotri effectum habet, maximeq; sanies quam accēsa sermenta Vitium exudarūt. Qua & perunctæ verrucarum informicationes extrahūtur. Cinis sarmentorū & vinaceorū erūpentibus in sede condylomatis & thymiis illitus ex aceto medetur. Prodest luxatis & viperarum morsibus. Contra lienis inflammationem illinitur, cum rosaceo & ruta & aceto.

De syluestri Vite. CAP. II.

f Ylueftris Vitis duorum generū est. Alterius vua non maturescit, sed flore tenus œnanthen nominatam perducit. Altera ad frugē peruenit, paruis acinis, nigra, & adstringens. Folia, caules & clauiculæ quibus repunt, vim habent cultæ Viti similem.

De Vua. CAP. III.

v Væ recentes aluum turbant, & stomachum inflant. Innocentiores quæ decerptæ diu pependere, ideo q in eis copia humoris exiccatur. Vtilesq; fiunt stomacho ægrisq;, atq; cibi auiditatem excitant. Vinaceis aut vinario vase seruatæ, ori & stoma-

cho gratæ ſunt. Aluum ſiſtũt, ſed veſicam & caput tentant. Et ſanguinem excreantibus conueniunt. Similesq; quæ in muſto fuere. Sapa aut muſto conditæ, ſtomachum magis infeſtant. At quæ ſolem prius paſſæ in aqua cœleſti cõduntur, minus vinoſæ ſunt, ſiticuloſis, ardẽtibus & longis febribus ſalubres. Recõditi vinacei inflammatis mammis, turgẽtibus ac præduris, cum ſale illinuntur. Decoctura eorum dyſentericos, cœliacos, & fœminas fluctione vuluæ laborãtes iuuat infuſa. Ad deſeſſiones ac fotus aſſumitur. Nuclei acinorum adſtringẽdi vim obtinent. Stomacho vtiles ſunt. Inſpargitur farina toſtorum polentæ modo, dyſentericis & cœliacis & ſolutis ſtomacho.

De Vua paſſa. CAP. IIII.

V Va paſſa alba adſtringentior eſt. Prodeſt eſitata caro earum tuſſi, renibus, ac veſicæ. Eſtur in dyſenteria per ſe cũ nucleis. Et decocta in patinis cum melle, admiſta milij ac hordei farina & ouo, valet ad purgãdum caput. Eiuſdem gratia cũ pipere cõmanducatur. Teſtium inflammationes ſedat, illita cum lomento fabarum, aut cumini farina. Fauos, epynictidas, carbũculos, enatas in articulis putredines, & gangrænas, ſine nucleis trita, & cum ruta impoſita ſanat. Podagræ cõuenienter cum opoponace illinuntur. Mobiles vngues illita extrahit.

De Oenanthe. CAP. V.

O Enanthe vocatur vitis ſylueſtris fructus, cum floret. Recondi debet fictili non picato, collectaq; ſubſtrato linteo in vmbra ſiccatur. Laudatiſſima in Syria & Cilicia & Phœnice. Vis ei adſtrictoria. Quare pota ſtomacho ac ciundæ vrinæ vtilis. Aluum ſiſtit, ac ſanguinis excreationes. Cõtra faſtidia & acorem ſtomachi, ſicca & illita efficax eſt. Capitis doloribus tã viridis q̃ ſicca ex aceto & roſaceo perfunditur. Sanguinolẽta vulnera cataplaſmate, & incipientes ægilopas, cicatrices in ore, & genitaliũ nomas, trita cum melle croco myrrha & roſaceo, ab inflammatione vindicat. Peſſis miſcetur ad ſiſtendum ſanguinem. Cõtra oculorum delachrymationem, et ſtomachi ardores, cum polline polentæ & vino illinitur. Crematæ carbonibus cinis facit ad oculorum medicamẽta. Rediuiuas, paronychia, abſcedentes gingiuas, cruentaſq;, cum melle ſanat.

De Omphacio. CAP. VI.

O Mphacion ſuccus eſt acerbæ vuæ, nõdũ matureſcentis e thaſia Vite, aut amminæa. Oportet autẽ ante canis ortum, expreſſam meliginem in cyprio vaſe linteo cooperto inſolare, vſq; dum cogatur. Semperq; quod ceruici vaſis concretum hæſit, reliquo humori permiſcere. Noctu ſubdialibus locis auferre. Quãdoqui

dem nocturni rores ipsum concrescere non sinunt. Eligendum est flauum, friabile, vehementer adstringens & linguam mordens. Sunt qui coquendo melliginem cogant. Prodest contra tonsillas, vuam, vlcera oris, humida gingiuarũ vitia, purulentas aureis cum melle aut passo. Item ad fistulas, veteravlcera, nomasq; ex aceto. Dysentericis & mulieribus fluctione vuluæ laborantibus clystere infunditur. Oculorum claritati & scabriciæ & erosionibus angulorum conuenit. Bibitur ad recentem sanguinis excreationem, etiam si rupta parte aliqua cõtingat, sed pauco & aquatiore est vtendum. Valde siquidem exurit. Idem adstringit. Prodest stomacho qui cibi tenax non est, aut tardius cibum concoquit. Item ijs qui ilei dolore conflictantur. Conuenit in grauidarum malacia. Sorbtum auxiliari constat, cum populatim grassatur pestifera lues. Huiuscemodi omphacium non nisi post annos multos bibi potest.

De Vini natura. CAP. VII.

Vino vetere nerui læduntur & reliqui sensus, gustu quod suauius est. Quare cauendum ijs qui internã alicuius partis imbecillitatem sentiunt. Attamen in secunda valetudine paucũ aqua dilutũ, innoxie sumitur. Nouum inflat. Aegre coquitur. Insomnia parit. Et vrinam ciet. Aetate medium vtraq; vitia fugit. Quare ad victus sanorum ægrorumq; vsurpatur. Album tenue, stomacho vtile est, ac facile in membra distribuitur. Nigrum vero crassum est, et cõcoctu difficile. Carnem alit. Et ebrietatem creat. Giluum, vtpote quod mediũ est, medias inter vtrũq; vires habet. In secũda tamen et sinistra valetudine, cumprimis laudatur album. Quin & vina qualitate distant Siquidem dulce crassis partibus constat. Et difficilius a corpore discutitur. Stomachum inflat. Aluum & interanea vt mustum turbat, sed minus inebriat. Renibus et vesicæ aptissimum. Austerum per vrinam celerius transit. Sed capita dolore tentat, & temulentiam gignit. Acerbum ad ciborum per membra digestionem accommodatissimum. Aluum & cæteras fluxiones cohibet. Nouum neruos minus tentat. Vinũ aqua marina factum, stomacho aduersatur. Sitim stimulat. Neruos infestat. Aluo aptum. A valetudine se recoligẽtibus inutile. Passũ quod vuis sole siccatis in area, aut in sarmento adustis exprimitur, creticum cognomine aut pramnion aut protopon, & sapa quæ fit musto igni decocto, Greci syrion aut hepsema appellant, quodq; melas dicitur, aut melampsytium crassa sunt, & corpora multum alunt. Cãdidũ tenuius, & medium medias sortitur vires. Omnia tamẽ adstringũt & pulsus reuocãt. Faciunt aduersus venena, que exulcerando necant ex oleo pota, & vomitionibus reddita. Contra cicutas meconium, vene-

num,toxica & concretum lac. Item contra renum ac vesicæ pruritus, rosiones,exulcerationesq̧. Inflāt tamē & stomacho aduersantur. Priuatim prodest melapsinthiū si vēter rheumatismū sentiat. Albū magis cæteris emollit aluum. Gipso conditum neruis officit,caput aggrauat et incendit,ac vesicæ aduersatur. Contra venena cæteris aptius. Picata,aut resinata,excalfaciūt, cōcoquunt. Sanguinem excreantibus inimica. Que vero parachyta vocant, admistam sapā recipiūt,caput implent. Temulentiā gignūt. Aegrius a corpore discutiūtur. Stomachū male habent. Inter Italica vina falernum principem locū obtinet,quod inueteratum perq̄ facile coquitur. Languidos pulsus exuscitat. Aluum adstringit. Stomacho vtile. Sed vesicæ nocet. Atq̧ ijs qui visus hebetudinem sentiunt,& ad potus crebros minime idoneum. Albana crassioribus constant partibus. Dulcia stomachū inflant. Ventrem emolliunt. Sed cōcoctionem non æque adiuuant,& neruosa minus infestant Vetustate eadem,austerum saporem concipiunt. Ceccubum dulce est et albano crassius. Corpus et colorem alit. Aegre tamē coquitur. Surrentinum satis austerum est. Quare intestinorū & stomachi fluctiones cohibet. Et cum tenue sit,caput minus tentat. Inueteratum suauius redditur,& stomacho vtile. Adrianum & Mamertianum in Sicilia æque crassis partibus gignūtur. Modice adstringūt, & ocyssime inueterantur,minusq̧ ob suam tenuitatem neruos tentāt. Paretypianū,& quod ex adriatico sinu defertur,odoratum ac leuius est. Quare multus epotus fallit. Diu seruat ebrietatē, & soporem adfert. Istricū paretypiano simile est,sed vrinam vehementius pellit. Chium tamen antedictis mollius,& aptum potui est. Bene alit & minus inebriat. Fluctiones cohibet. Oculorum medicamentis vtile. Lesbium facile membra subit,chio leuius & aluo idoneū. Ephesium eādē vim habet, Empygela & etinolo asiæ mesogites nomine,capitis dolores ciet,& neruos lædit. Coum vero & clazomeniū, quoniam multā sibi maris aquā vendicant,facile corrumpuntur. Flatus mouent. Aluū turbant,neruis officiunt. Vinū omne,vt reliqua in commune dicātur, merum,ac syncærum,& sua natura austerum excalfacit. Facile in membra distribuitur. Stomachum adiuuat. Appetētiam ciborum inuitat. Vires alit,ac robur auget. Somnum conciliat. Et commendat colorem. Potum liberalius auxilio est, contra assumptam cicutam,coriandrum,pharicum,ixiam,meconium, argenti spumam,taxum,aconita,fungosve. Cōtra serpentium morsus. & omnium ictus que refrigerando necant, aut stomachum in vomitiones effundunt. Facit ad longas inflationes, rosionesq̧ præcordiorum, ac distentiones & stomachi singultum, & si venter aut interanea rheumatismum sentiant. Conueniunt sudatoribus, et quibus corpus

immodico sudore digeritur, diaphorumenos vocant, maxime alba, vetera, & odorata. Quæ tamen vetustate dulcescũt, renibus ac vesicæ accommodatiora redduntur. Vlceribus, inflammationibusq; in succida lana imponuntur. Tetra vlcera & phagedænica, & fluctionibus obnoxia, commode perfunduntur. Marina austera, & alba, ad sanorũ victus vsurpantur. Ijs præstant Italica, falernum surentiuum, ceccubũ, signinum, & permulta cãpaniæ, & paratypianum ab adriatico sinu, & siculum quod mamertianum appellatur. Ex græcis chiũ, lesbiũ in phygela et epheso nascens. Crassa vero & nigra, stomacho negocium exhibent. Inflationem pariunt. Corpus augent. Tenuia tamen & austera stomacho prosunt, & minus carnes alunt. Vetera valde tenuia, & candida vehementius vrinam ciunt, & dolores capitis mouent. Neruosq; largius pota tentant. In media ætate vt a septimo anno, potui saluberrima sunt. Modus autẽ pro ætate, & tempore anni. & consuetudine, & qualitate vini definiatur. Non sitire & modice cibos prolui, optimum est præceptum. Nocet ebrietas omnis, & maxime assidua. Siquidem obsessos neruos quotidie relaxat. Largiorq; potus, acutorum morborum adfert initia. Modice tamẽ inebriari, aliquot diebus maxime post aquæ potus vtile. Namq; expurgans sensuũ excremẽta transfert & per cæca corporis spiramenta discutit. Sed aquam post ebrietatem bibere oportet. Namq; a cura constantis temulentiæ quendam auxilij modũ inducit. Omphacites nomine peculiariter fit in lesbo, siccata sole acri vua, paulo ante maturitatem decerpta, triduo aut quatriduo, donec racemi in rugas contrahantur, expressũq; vinũ cadis insolatur. Vim adstringendi habet. Prodest dissolutis stomacho, & ilei dolore laborãtibus. Itẽ prægnantiũ malaciæ, et crudis. In pestilẽtia quoq; sorbtũ auxiliari dicitur. Huiusmodi vina nõ nisi post multos ãnos bibi possũt. Lora quã deuteriã alij potimõ appellãt, fieri solet, adiectis metretis tribus aquæ, in vinacea, quibus trigita vini metretæ extractæ fuerint, calcatis vinaceis, expressoq; decocto ad tertias parteis, & additis in singulos cõgios binis salis sextarijs. Post hyemen trãsfunditur in vasa. Lora post annũ vtendũ. Eteni celeriter exolescit. Cõuenit ægris quibus timemus noxã vini, coacti sepe desiderijs eorũ obtẽperare. Item a lõga valetudine se recolligentibus. Fit & vinũ quod adynamon vocãt, loræ vires habens, hoc modo. Pares aquæ & musti mensuræ coquuntur, molli igne, donec absumatur aqua, quod vbi refrixerit elutriatum, picato vase reconditur. Alij marinæ & cœlestis aquæ, mellis, & musti pares miscent portiones, & quadraginta diebus insolant, quo post annum vtuntur. Vinum e syluestri vua nigrum adstringit. Prodest alui & stomachi fluctionibus et cæteris quibus cõstrictione & cõtra-

ctione opus est.

De Melitide vino CAP. VIII.

m Elitides datur in longis febribus, quæ stomachũ infirmarũt. Namq; aluũ emollit. Vrinam ciet. Stomachũ expurgat. Prodest articulario morbo, renibus, imbecillo capiti, et mulieribus abstemijs. Odoratum siquidem est, & corpus alit. Distat a mulso quod fit e vino vetere, austero, & melle exiguo. Melitides autẽ adiecto ad quinq; congios austeri musti, mellis congio, & salis cyatho, cortinis magnis, quo magis ad efferuescendum locus pateat, fieri oportet, sensim asperso sale. Cumq; efferuere desierit, in alia vasa transfuuditur.

De Mulso. CAP. IX.

m Vlsũ e vetere vino austeroq;, et bono melle factũ præfertur. Minus eni inflat, ac celeriter id genus vigorẽ adipiscitur. Vetus corpus alit. Media ætate, aluo prodest. Vrinã pellit. Ab vltimo cibo sumptum nocet. Et inter initia potum implet. Dein appetendi auiditatem reuocat. Fit mulsum duabus vini metretis, ammista vna mellis. Aliqui quo celerius præberi possit, mel cum vino coquũt, & ita transfundunt. Alij vtilitatis gratia, ad sextarios sex musti feruentis, vnum mellis adijciunt, & vbi ferbuerit vase recondunt. Dulce autẽ permanet.

De aqua mulsa. CAP. X.

a Qua mulsa easdem quas mulsum vires possidet. Decocta vtimur, cum mollin deiectionem, aut vomitionem incitare, volumus, vt ijs qui venena hauserunt ex oleo. Decocta datur imbecillis, & hoĩbus elanguescentis pulsus, quos illi dixere microsphyctos, tussientibus, peripneumonicis, & ijs qui immodico sudore digeruntur. Iam paratum repositumq;, quod aliqui hydromeli proprie vocant, media ætate adynamo vino aut loræ correspondet, & similem vim adipiscitur. Quare, inflãmationibus alicuius membri plus q̃ lora prodest. Inueterati tamen vsus damnatur, inflammatis, aut cõstrictis. Sed laboranti stomacho aut cibũ fastidienti, sudatoribusve conuenit. Fit duabus pluuiæ aquæ veteris ad vnam mellis partem additis, & insolatis. Alij fontanam aquam adijciunt, & ad tertias parteis decoquũt & ita recondunt. Nec desunt qui hydromeli appellẽt, quod a melle elutis aqua fauis confici soleat. Sed meratius facere cõuenit. Aliqui id coquunt. Aegrotantibus noxium est, quoniam plurimam sibi floris cerei partem vendicat.

De Aqua. CAP. XI.

a Quam in vniuersum, propter locorum proprietates & peculiares naturas, cœlũ et alia pleraq;, difficile est experiri. Magna

tamen ex parte optima est dulcis,syncæra nullius omnino qualitatis particeps. Et quæ ne minimo quidem tempore in præcordijs commoratur. Ad hæc quæ & facili via fertur, & citra molestiam. Si nec inflationes creet nec corruptioni cedat.

De Aqua marina. CAP. XII.

Qua maris calida est,& acris. Stomacho aduersatur. Aluum
a enim conturbat. Pituitam expellit. Si vero calida ad fotus adhibeatur, elicit & discutit. Neruorum vitijs & pernionibus ante vlcera prodest. Miscetur cataplasmatis ex hordeacea farina, & emplastris,& discutientibus malagmatis. Ad mouendas deiectiones tepefacta infunditur. Ad tormina calida,psoras,pruritus,impetigines & mammas turgentes,foueri vtile est. Liuores suffitu discutit. Ad venenatos ictus qui tremorem & refrigerationẽ adferũt,salutaris intelligitur, maxime scorpionum, phalangiorum aspidumq;. Etiam si quis in calidã descendat auxiliatur. Et malo habitu cõfectis iã diu corporibus,neruisq; balneæ ex ea vtiles. Hydropicos,capitis dolores,aurium grauitates,feruẽtis vapor leuat. Syncæra,& sine potabilis aquæ mistione reposita, virus deponit. Sunt qui etiã præcoquant & ita recondant. Datur ad purganda corpora per sese,aut ex posca, aut cũ vino aut melle. Verum post deiectionem, dant galinæ aut piscium iuscula,ad domandam morsus acrimoniam.

De Thalassomelite. CAP. XIII.

Vod Thalassomeli vocatur,vehementer purgare constat. Tẽ
q peratur autem æquis portionibus maris, mellis, et imbris ex alto,defæcatis,& picato vase per canis æstus isolatis. Alij ad binas marinæ coctæ singulas mellis adijciunt & vase condunt, moderatius aqua marina & mitius.

De Aceto. CAP. XIIII

Cetum refrigerat & adstringit. Stomacho vtile. Appetentiã
a excitat. Erumpentem vndecunq; sanguinẽ, potu incessuve sistit. Prodest alui fluctionibus coctum cũ cibis. Cruentis vulneribus inflammationes arcet, in succidis lanis aut spongia impositũ. Reprimit procidẽtia sedis vuluæq;. Item abscedentes gingiuas,et sanguine manantes: Ad nomas,et ignem sacrum, vlcera quæ serpunt, lepras, impetigines,pterygia,cum aliquo conuenienti efficax est. Phagedænas vlcerum,nomasq; fotu continuo cohibet. Podagricis calido fotu cum sulfure auxiliatur. Sugillationes rapit,cum melle illitũ. Contra capitis ardores cum rosaceo in succidis velleribus,aut spongia imponitur. Ad aquam intercutem, grauitatem aurium et sonitus,sibilosq; feruentis vapor proficit. Instillatum quoq; aurium vermes necat.

Panos coercet tepidi fotus, aut si imbuta aceto spongia admoueatur. Pruritus permulcet. Contra venenatos morsus, qui refrigerãdo nocent, calidum commode fouetur. Et frigidum ijs, quæ exurẽs virus eiaculantur. Calidum potum atq; vomitionibus redditum, aduersus omnia venena efficax est, præsertim contra meconium & haustam cicutã, Conglobatum in ventre sanguinem, lac coagulatum, fungos, ixiam, taxumq; cũ sale. Haustu voratas hirudines si sorbeatur eijcit. Tussim veterem mitigat, & recentem lacessit. In orthopnœa calidum commode sorbetur. Gutturis fluctiones gargarizatum inhibet. Anginis & iacenti vuæ conuenit. Contra dentium dolorem calidum colluitur.

De Aceto mulso. CXCV. XV.

a Cetum mulsum quod Oxymel vocant, hoc modo temperatur. Aceti heminas quinq;, salis marini põdo, mellis minas decem, aquæ sextarios quinq; pariter coquito, decies efferuescẽte cortina, atq; vbi refrixerit diffundito. Sumptum crassos humores extrahere & ischiadicis, comitialibus, & articulorum morbo conflictatis prodesse creditur. Contra morsum eius viperæ quam sepa vocant, haustum meconium, ixiamve, auxilio est. Anginis vtiliter gargarizatur.

De Acida muria. CAP. XVI.

a Cida muria quam Græci Oxalmen vocant. Contra nomas fotu, putrida vlcera, canũ morsus, & venenatos ictus auxiliatur. Sanguinis fluctiones post excisos calculos sistit, si statim calida in vulnus inijciatur. Prociduam sedem reprimit. Dysentericis si nomas sentiãt, infunditur. Oportet autem eam ex lacte instillare, hirudines sorbitione aut gargarizatu necat. Furfures & manãtia capitis vlcera exterget.

De Thymoxalme. CAP. XVII.

t Hymoxalme veteres vtebantur, dabantq; loborantibus imbecillitate stomachi, ternos quaternosve cyathos, aqua calida dilutos, in articularibus morbis, & inflationibus. Crassos humores atrosq; trahit. Hoc modo factitatur. Thymi triti acetabulũ, salis idem modus, rutæ, pulegij, polẽtæ, singulorum exiguæ portiones in vas conijciuntur, aquæ terni sextarij & aceti terni cyathi infunduntur & circumposito linteo sub dio madescunt.

De Scyllino aceto. CAP. XVIII.

s Cyllinum acetum hoc modo fit. Scylla quæ cãdida fuerit expurgata conciditur, traiectaq; lino segmẽta modicis interuallis ne se contingant, siccantur in vmbra quadraginta diebus. Mina eorum in aceti boni sextarios duodecim immergitur, & vase di-

ligẽter operto septenis diebus in sole madescit. Post eũ numerũ dierũ scylla eximit,& expressa abijcit. Defæcatũ acetũ trãsfundit & reponitur. Aliqui scyllæ minã, quinq; aceti sextarijs miscẽt. Alij citra exiccatione repurgãtes,parẽ mẽsurã adijciũt,& senis mẽsib⁹ macerari patiũt. Id multo magis humorũ lẽticias digerit. Gigiuas humore prægnãtes collutione stringit. Et motos dẽtes firmat. Putredines oris & graues halitus tollit. Durat fauces,& callosas facit. Vocẽ expedit et lipidã canoráq; reddit. Dat stomachicis,ægre cibũ cõcoquẽtib⁹, melãcholicis comitialibus,vertiginosis,mẽte captis. Itẽ vuluarũ strãgulationibus lienis incremẽto laborãtibus,ischiadicisq;. Imbecillos admodũ recreat. Corpus sanũ reddit,et bonũ colorẽ præstat. Oculorũ aciẽ exacuit. Tarditatẽ quoq; auriũ infusione purgat. In sũma ad oia efficax. Cauẽdũ tamẽ intestinis exulcerationibus,in capitis dolore,aut neruorũ vitijs. Datur quotidie ieiunis sorbẽdũ, inter initia exiguũ,paulatim adaugendo ad cyathũ vsq;. Nonnulli binos dant cyathos aut largius.

De vino Scyllino. CAP. XIX.

Cyllinũ vinũ fit hoc modo,disectã vti dictũ est scyllã,& sole siccatã cõtũdito,minã eius tenui cribro incernito, & linteo illigatã,in vicenos sextarios musti recẽtis ac boni demergito. Vbi trimestri spatio maduerit,elutriatũ vinũ obstructo diligẽter vase recondito. Licet quoq; sic humida scylla vti. In orbiculos rapi modo disectã duplicato põdere,quadraginta diebus insolari oportet,et inueterascere. Alia parãdi ratio. Scyllæ disectæ et repurgatæ tres minas, in italicã metretã musti demittito,& senos mẽses in vase obstructo macerari finito. Post id tẽpus excolatũ vinũ recõdito. Vtile est contra cruditates,et ciborũ corruptiones. Itẽ ijs qui reuomũt cibũ,et si pituita in vẽtre aut stomacho coierit. Prodest lienosis,male habitis corporibus, aquæ iter cutẽ,regio morbo,difficili vrinæ,torminosis,iflationib⁹, resolutioni neruorũ,rigoribus lõgis,vertiginosis,& vulsis. Mẽses pellit. Minime neruos infestat. Hoc vinũ vetustãte fit melius. Cauendus in febre vsus,aut si interanea vlcus sentiant.

De vinis marinis. CAP. XX.

Arina varie factitãtur. Aliqui eni stati quũ decerptæ sũt vuæ aquã maris ãmiscent. Alij in area vuas sole siccãt,quibus calcatis,marinã adijciũt. Alij passas prius vuas in dolijs marina aqua macerãt,mox calcatas exprimũt. Id magis passi generibus adscribitur. Quæ tamen austeriore gustu temperantur,contra febrium aduentantium indicia valent, si modo meliora non adsint. Aluum subducunt. Prosunt purulenta extussientibus, aut si dura aluus exerceat. Quæ ex aminnæis vinis fiunt,caput tẽtant. Stomacho aduersantur,fla

tus creãt. Verũ quo plenior habeatur historia, ijs qui huius studio te-
nerētur, nõ inutile existimam⁹ varias vinorũ cõpositiones adferre. Nõ
quod frequēs eorũ aut necessarius existat vsus, sed ne quid omisisse vi-
deremur, quod ad eorũ rationē attineret. Sunt autē quædã ex ijs facti-
cia, minoris curæ ac impēdij, quæ cadũt in vsus. Vti quæ ex cotoneis
malis, pyris, siliquis, itē myrti baccis cõponuntur.

De vino Cydonite. CAP. XXI.

c Ydonites noie alio melites appellat̃, & ita fieri cõsueuit. Ma-
la cotonea exēptis seminibus, frustatim rapi modo scindun-
tur, & duodeci minarũ põdo, in musti metretã trigita diebus
demergũtur. Postea defæcatũ vinũ reponit̃. Alia faciēdi ratio. Opor
tet ad singulos mellis sextarios, denos succi cotoneorũ tusorũ presso-
rumq; adijcere, & ita recondere. Vinũ hoc adstringit. Prodest stoma-
cho, dysenreriæ, hepaticis, renum vitijs, & vrinæ difficultati.

De Melomelite. CAP. XXII.

m Elomeli, quod et cydonomeli nominãt, sic fit. Cotonea mala
seminibus suis castrata, in q̃ plurimũ mellis, quo demergi pos-
sint cõijciũtur. Id post ãnũ mitescit, mulso nõ dissimile. Præ
stat eadē quæ superior cõpositio. De Hydromelo. CA. XXIII.

f It hydromelon duabus mēsuris aquæ coctæ, & sub caniculæ
sidus insolatæ additis ad vnã melomelitis facti ex cotoneis.
Vis huius eadē est. De Omphacomelite CAP. XXIIII.

o Mphacomelitis faciēdi ratio hæc est. Acerbæ vuæ immaturæ
& tribus diebus insolatæ exprimũtur, & ad ternas succi par-
teis, mellis optimi despumati singulæ partes adijciũtur, & in-
solatũ in vasa trãsfũditur. Vim adstringēdi ac refrigerãdi habet. Sto-
machicis cœliacisq; cõuenit. Vsus post annũ est.

De vino Apijte. CAP. XXV.

f It et e pyris perinde atq; cotoneis vinũ, apijtes noie, sed ita vt
pyra nõ magnopere maturescãt. Ex siliquis etiã, mespilis, sor-
bis simili modo tēperat̃. Oia hæc genera acerba sũt, & adstri-
gũt, atq; itestinas fluctiones cohibēt. De Oenãthino CA. XXVI.

f It e labrusca, hoc est vite syluestri, quod vocat̃ œnãthinũ. Sic-
ci flores minis duabus musti metreta macerati, post triginta
dies mutantur, mox collatũ vinũ reconditur. Facit aduersus
stomachi imbecillitatē, cibi fastidia, cœliacos & dysentericos.

De vino Rhoite CAP. XXII.

f It e punicis malis maturis quod rhoitē nominãt, succo expres
so ab acinis eorũ, quib⁹ lignosus nucleus abest, apyrina vocãt,
aut decocto ad tertias, & ita reposito. Efficax est cõtra fluctio

nes iternas, & febrim cũ alui profluuio exortã. Stomacho vtile. Adstrigit aluũ & vrinã mouet.

De vino Rhodite. CAP. XXVIII.

r Hodites sic fit. Rosarũ siccarũ tusarũq; minã liteolo deligatã in sextarios octo musti demergito. Et post tres menses, defæcatũ vinum transfundẽs, recõdito. Vtile ijs qui febri carent, & ad stomachi coctiones, & dolores in fine potũ, & cõtra humidas aluos & dysenterias. Fit quoq; ex succo rosarũ, addito melle quod rhodomeli vocãt quod arteriæ scabricijs cõuenit.

De vino Myrtite. CAP. XXIX.

m yrtites fit baccis nigris post maturitatem tusis, & organo expressis. Aliqui ad tertias coquũt. Alij baccas prius sole torrẽt, et quaternis sextarijs cõtusarũ, ternas aquæ heminas adijciũt, et vini veteris parẽ modũ. Postea exprimũt & seruãt. Magnopere adstringit. Stomacho vtile. Fluctionibus ventris ac stomachi prodest, & cõtra intestinas vlcerationes & profluuia. Denigrat capillos.

Di vino Myrsinite. CAP. XXX.

m yrsinites sic tẽperatur. Rami nigræ myrti cum suis baccis & folijs tusi, decẽ minarũ põdo, in tribus musti cõgijs feruescũt, donec duo supersint, aut certe sesquicõgius relinquat. Id vinũ colatũ ad vsus recõdit. Cõtra furfures, vlcera ĩ capite manãtia, eruptiones papularũ, gingiuas, tõsillas, & purulẽtas aureis efficax est. Sudores sistit.

De vino Lẽtiscino & terebinthino CAP. XXXI.

l Entiscinũ similiter vt myrsinites tẽperatur. Nec secus terebinthinũ. Nãq; bacciferi eorũ rami sumi debẽt. Similes insũt vires. Adstrigũt. Stomacho accõmodant, & defluctionibus intestinorũ, vesicæ, & stomachi, & sãguinis profluuio. Vlcera oĩa fluctionibus obnoxia, fotu ad cicatricẽ perducũt. Fluctiones vuluæ ac sedis, ĩsessione cohibẽt.

De vino Palmeo. CAP. XXXII.

p Almulas maturas quas vocãt chydæas, in vrseolũ imo pertusũ, & obstructũ picata arũdine, demittito, lino foramẽ sit obturatũ, & quadragenis sextarijs ternos aquæ cõgios infũdito. Quod si ipsum ita dulce esse non libeat, quinq; congios infudisse satis est. Post decẽ dies detracto ab arũdine linteo, assumito vinũ crassũ & dulce, et reponito. Suaue illud quidẽ, sed capiti noxiũ. Contra fluctiones propter adstrictoriã vim efficax. Stomachicis, cœliacis, sanguinẽ expuẽtibus cõuenit. Aliqui idem addita aqua iterũ capiunt, & tertio, quarto, quinto, sextove, faciunt, quod tandem acore vitiatur.

De Vino Catorchite. CAP. XXXIII.

c Atorchites aliquibus sycites vocatur. In cypro fit, Ita vt palmeum. Sed hoc interest, quoniam pro aqua tantumdem hu-

moris adijciunt, in quo recenter pressa vinacea maduerint. Caricæ quæ chelidoniæ aut phœnicæ appellantur, præsertim nigræ macerantur, vti diximus, & post decē dies humor excipitur. Atq; iterū aut tertio, idē modus aquæ in qua vinacea maduerint, infunditur. Simili modo intercedēte spatio, quarto aut quinto assumitur. De maceratarum liquor non secus acorem cōtrahit, & aceti vsum præbet. Id tenue est. Flatus gignit. Stomacho aduersatur. Fastidium parit. Aluo tamē prodest. Vrinā ciet. Menses trahit. Lactis vbertatē facit. Vitiosum sanguinē creat, & elephantiasin adfert, vt potio quā zethon appellamus. Aliqui sex amphoris, decē salis sextarios adijciūt. Alij muriæ amphoram, quod nō facile vitiatur & aluo idoneum fore censēt. Alij thymū et fœniculū imo subijciunt, & caricas superponunt & ita vicissim, donec vas expleuerint.

De vino Sycomorite. CAP. XXXIIII.

f It & e sycomoris eodē modo vinū. Sed in acetū acre degenerat, qm̄ noiata præualet vis eorū, vt fluētis liquoris dulcedinē retinere possit.

De Vino Resinato CAP. XXXV.

r Esinatū vinū populatim factitari solet. Copiosum in galatia. quoniā vinū illic coacescat, vua non maturescente. Ideoq; refrigerat, nisi picea resina temperetur. Resina autem cū cortice tūditur, & amphoræ, dimidiata hemina permiscetur. Aliqui vbi efferbuit excolant, separantes resinā. Alij relinquunt. Hæc vina vetustate dulcescunt. Omnia capitis dolorē & vertigines faciunt. Concoctionem tamen adiuuant. Vrinam cient. Tussientibus ac destillatione vexatis conueniunt. Itē cœliacis, dysentericis, mulierum mensibus, & hydropicis, & fœminis fluctione vuluæ laborātibus. Altis exulcerationibus infunditur. In hoc autem genere nigricans magis albo constringit.

De vino Strobilite. CAP. XXXVI.

f Trobilites fit maceratis in musto nucibus pineis, recentibus, fractisq;. Præbetq; resinati effectus, si quis madefactas nuces pini musto decoquat. Potum cōuenit ijs qui tabitudine conficiuntur.

De vino Cedrino. CAP. XXXVII.

c Edrinū, Iuniperinū, cupressinū, laurinū, pineū, aut abiegnū simili ratione fiunt. Diuisos recenter ramos cū fructū ædunt, aut soli, aut balneo, aut igni, admouere oportet, vti desudēt, cōgioq; vini minam vnā permiscere, & post duos menses trāsfundere. Et anteq̄ recōdantur insolare. Facticiorū vinorū vasa impleri debēt, nāq; nō plenis vasis, vina in acorem corrumpuntur. Medicata autē vina, recte valentibus insalubria. Omnia excalfaciunt. Vrinā ciēt, & substringunt. Laurinū tamen vehementius excalfacit. Fit quoq; e fructu cædri

maioris vinum, congio muſti, adiecta tuſarum baccarum ſelibra. Diebus quadraginta inſolari debet, & defæcatum in vaſa transferri.

De vino Iuniperino. CAP. XXXVIII.

f It etiã vinũ e baccis iuniperi, nõ aliter q̃ cedrites, & et ad eadẽ valens.

De Vino Cedrite CAP. XXXIX.

Edrites hoc modo fit. Cedriam dulci aqua lauãt, & ſingulas
c amphoras ſingulis cyathis diluũt. Et ita muſto replẽt. Hoc
genus vini excalfacit, extenuat. Tuſſi vtile ſine febre, pectoris laterũq; doloribus, ventris & interaneorũ vlceribus, purulẽtis excreationibus, mulieribus vuluæ malo opportunis, hydropicisq;. Facit aduerſus ventris tineas & rigores. Contra venenatos ictus auxiliatur. Serpentes necat. Aurium doloribus inſtillatum medetur.

De vino Picato. CAP. XL.

Icatũ ex liquida pice & muſto tẽperatur. Picẽ autẽ primum
p marina aut muria tantiſper eluere oportet, dum inalbuerit, et
ſyncæra maris aqua defluat. Mox aqua dulci proluẽda. Congijs octo muſti, vncia picis vna aut altera adijcitur. Vbi efferbuerit & conſtiterit, in vaſa diffunditur. Hoc genus vini excalfacit, concoquit, purgat, abſtergit. Vtile doloribus pectoris, iocineris, lienis & vuluæ, ſi ſine febre ſint, veteri rheumatiſmo, exulcerationibus in altũ recedentibus, tuſſi, ſuſpirijs, concoctionibus tardis, inflationibus, & luxatis, præſertim in ſuccida lana impoſitum.

De vino Abſinthite. CAP. XLI.

Bſinthitæ faciundi ratio euariat. Aliqui enĩ duodequinqua-
a ginta ſextarijs italicarũ amphorarũ, ammiſtã abſinthij pon-
tici librã decoquunt ad tertias parteis, & vbi infuderint nonaginta aceti ſextarios & abſinthij ſelibrã, ac diligẽter permiſcuerint, diffundũt in vas, dũq; cõquieuerit defæcãt. Alij abſinthij minã in amphorã demittũt, tuſamq; & raro linteo deligatã, in decẽ congijs muſti macerãt, binis mẽſibus. Alij abſinthij quadrantẽ, alij trientẽ, & nardi ſyriacæ, cinnamoni, caſiæ, floris iunci odorati, calami, elatæ, palmarũ, ſingulos ſextantes inijciunt in metretã muſti, & tũdentes prius pila, obſtructo vaſis ſpiraculo, binis terniſve menſibus dimittunt. Poſtea defæcatum vinum tranſfundunt ad vſus. Alij addunt in muſti caddum, celticæ nardi drachmas quattuordecim, & abſinthij drachmas quadragita liteo inuolutas, & poſt quadrageſimũ diẽ elutriãt. Alij in vigiti ſextarios muſti, abſinthij librã, & ſiccæ pini reſinæ ſextantem immittunt, et poſt decẽ dies excolant & recondunt. Vtile eſt ſtomacho. Vrinam cit. Tardã concoctionẽ accelerat. Hepaticis, regio morbo, & renũ vitijs auxiliatur. Faſtidia diſcutit. Ijs prodeſt quibus

ſtomachus negociũ exhibet. Valet contra longã præcordiorũ diſtentionẽ, & inflationes, tereteſq; ventris tineas, & remoratos menſes. Cõtra hauſta ixiæ venena q̃plurimum potum & vomitionibus redditum auxiliatur.

De Vino Hyſſopite CAP. XLII.

yſſopites e cilicio hyſſopo maxĩe laudatur. Fitq; ſimiliter ſo
h liorũ hyſſopi tuſorũ libra in amphorã muſti cõiecta. Liteolo raro cũ quibuſdã lapillis folia inuoluũtur, vt degrauatus põduſculo faſciculus ſidat. Vinum poſt quadraginta dies defæcatum elutriatur. Cõtra pectoris laterũ & pulmonis vitia, veterem tuſſim, & ſuſpiria prodeſt. Vrinam cit. Torminibus & rigoribus febrium circuitu repentibus auxiliatur. Menſes mouet.

De Vino Chamidrytæ. CAP. LXIII.

Imili modo chamedryites fieri ſolet. Excalfacit, diſcutit. Cõ
s uulſis, regio morbo, vuluæ iflationibus, tardæ cõcoctioni, incipiẽti aquæ itercutẽ, ſubuenit. Inueteraſcẽs melius redditur.

De Vino Stichadite. CAP. XLIII.

Tichadites nõ ſecus tẽperatur. Cõgijs ſex ſticadis minã ad
s dere oportet. Craſſitiẽ, inflationes, laterũ, neruorũq; cruciatus, & perfrictiones diſcutit. Comitialibus cõmode datur, cũ pyrethro & ſagapenio.

De Aceto ſtichadico. CAP. XLV.

It ad eadẽ acetũ e ſtichade hærba, vt paulo ante diximus ace
f to macerata. Quod eoſdem implet effectus.

De Vino Ceſtrite. CAP. XLVI.

It vinũ e Betonica, quã ceſtron pſychotrophon appellant:
s Hærbã ſemine maturo prægnãtem, cũ ſuis ramulis minæ põdo, congijs duobus muſti macerant, & poſt ſeptimũ menſem tranſfundunt. Ad multa interaneorũ vitia, vt frutex ipſe pollet. Et vt in vniuerſũ dicatur, facticia vina, ſibi miſturarũ vires adſciſcũt. Quare non difficile fuerit, ijs qui illarum naturas norint, vinorum vires coniectura quadam conſequi. Verumtamen vinorum vſus febricitantibus abdicandus. Fit etiamnum e betonica acetum ad eadem vicia vtile.

De Tragoriganite vino. CAP. XLVII.

Ragoriganites fit quaternis Tragorigani drachmis, in qua
t ternos muſti ſextarios coniectis, & poſt tertium mẽſem tranſfuſis. Prodeſt torminibus, vulſis, ruptis, laterum doloribus, ſpirituum diſcurſationi, ægris concoctionibus.

De Vino Bunite. CAP. XLVIII.

Napis fit vinum nomine bunites, drachmis duabus tuſi na
e pi in ſextarios duos muſti additis, & cæteris eodem modo fa-

ctis. Prodest stomachicis & dimicatione aut longo equitatu fatigatis.

De Vino dictamnite. CAP. XLIX.

Ictamni drachmas quattuor macerato quaternis musti sextaijs. Facit duersus stomachi fastidia. Menses & purgamentum a partu subducit.
d

De Vino prasijte. CAP. L.

Marrubij adulti folia tundito, & sextarios octo in musti metretam demittito, & reliqua consimiliter facito. Conuenit hoc vinum pectoris vitijs & omnibus quibus marrubium.
m

De Vino Thymite. CAP. LI.

Hymi tusi & cribrati vncias duas linteo colligatas, in amphorā musti adijcito. Valet cōtra ægras coctiones, fastidia, dysenteriam, neruorū & præcordiorum dolores, hibernos horrores, & venenata animalia, quorum morsum frigus insequitur, aut putrescit locus.
t

De Vino Thymbrite. CAP LII.

Imili modo e satureia vinū fit, quod eadē quæ thymites præstat.
f

De Vino Origanite CAP. LIII.

Ic quoq; origanites ex heracleotico Origano conficitur. Facit eadem quæ thymites.
f

De Calaminthite & Abrotonite vinis. CAP. LIIII.

Calamintha, pulegio, & Abrotono vina fiūt eodē quo thymites modo. Prosunt stomachicis, cibum fastidientibus, & regio morbo, q; vrinam moueant.
e

De Vino Conyzite. CAP. LV.

f It & item e conyza vinum, cōtra venenata ante alia efficax.

De Vino Aromatite. CAP. LVI.

Romatites ita fit. Palmæ, Aspalathi, Calami, nardi gallici, singulorū quattuor sextarios sumito, Postq̄ contriueris musto subigito, coactis ingentibus offis, & in sextarios duodecim austeri musti deiectis, operculato vase, quadragita diebus quiescere finito: Deinde vbi fæce expurgatum fuerit, recondito. Alia eius ratio. Calami vncia, phu drachmæ septem, costi drachmæ duæ, nardi syriaci drachmæ sex, casie vncia, croci drachmæ quattuor, ammomi drachmæ quinq;, asari drachmæ quattuor, omnia simul trita & linteo colligata in caddum musti demergūtur. Et postq̄ vinum deferbuerit transfunditur: Facit ad pectoris et laterum et pulmonis dolores. Difficili vrinæ, rigoribus, retardatis mensibus, atq; ijs qui per frigora iter faciunt, potū conuenit. Pituitæ crassitiem extenuat. Colorē alit. Somnum conciliat. Dolorem finit. Renū & vesicæ vitijs auxiliatur.
a

De Vino e Pipere Myrrha & iride. CAP. LVII.

It & vinum ad destillationes, cruditates, tussim, inflationes,
f et si humor in stomacho coijt, myrrhæ duæ drachmæ, piperis candidi drachma vna, iridis drachmæ sex, anisi drachmæ tres. Omnia plenius tusa & linteolo inuoluta in sex vini sextarios cõijciuntur. Vinum post triduum colatur, & in lagena reconditur. Datur post deambulationem meraculum cyathi vnius mensura.

De Nectarite vino. CAP. LVIII.

It quoq; nectarites ex Helenio hærba, quam alij medicam, alij
f symphyton, alij Idæon Phlomon, alij Orestion, alij Nectarion vocant. Radice sicca pondo quinq; drachmarum linteolo colligata, & in congios sex musti addita, & post tres menses effusa. Facit ad stomachi & pectoris vitia. Vrinam pellit.

De Vino e syriaca nardo celtica et malabathro. CAP. LIX.

Syriaca nardo & celtica, malabathroq; vinum factitatur,
e hac ratione. Singulorum selibram in binos musti congios mittito. Post menses duos colato. Datur cyathus vnus cum tribus aquæ. Hoc vinum efficax est contra vitia renum, hepaticos, regiũ morbum, & vrinæ difficultatẽ. Prodest stomachicis, atq; ijs quos palor decolorat. Alij bessem, aut sextantem acori, & celticæ nardi quadrantem, in musti amphoram adijciunt.

De Asarite vino. CAP. LX.

Ssari quadrantem in senos musti sextarios itidem demittito.
a Id vini genus vrinam ciet. Hydropicis, & regio morbo laborantibus, hepaticis, ischiadicisq; conuenit.

De Vino e syluestri nardo. CAP. LXI.

Adicis syluestris nardi recentis & tritæ cribratæq; bessem, in
r congium musti conijcito. Duos menses quiescere finito. Vtile est hepaticis, difficili vrinæ, inflationibus, stomachicis.

De Daucite vino. CAP. LXII.

Adicis dauci contusæ drachmas sex in musti amphoram im-
r ponito, & similiter transfundito. Facit ad dolores thoracis, præcordiorum & vuluæ. Menses pellit. Ructus ciet, & vrinam. Prodest tussi, ruptis, vulsisq;.

De Saluiato vino. CAP. LXIII.

Aluiæ vnciam in musti amphoram, quod idem cũ ceramio
f est, mittito. Valet cõtra renum, vesicæ, & laterum dolores, reiectiones sanguinis, tussim, rupta, vulsa & suppressos menses.

De Panacite vino. CAP. LXIIII.

Anacis vnciam in musti congiū mittito, & transfundito. Pro
p desst ruptis, vulsis, fractis, orthopnoeæ. Lienis crassitiē extenuat. Contra tormina, coxendicum dolores, efficax est. Tardas concoctiones accelerat. Menses & partus extrahit. Aquæ inter cutem, & serpentium ictibus auxiliatur.

De Acorite vino. CAP. LXV.

Iña ex acoro & dulci radice consimili modo fiunt. Oportet
v enim singulorum vncias in senos congios mittere, tribus mēsibus macerare, mox in vas transferre. Faciunt ad pectus & latera. Et vrinam mouent.

De Selenite vino. CAP. LXVI.

Eminis apij recentis, maturi, & cribrati drachmæ nouem in
s musti amphoram demittātur. Appetitum excitat. Stomachicis & difficili vrinæ auxiliatur. Oris halitum commendat.

De Marathrite & anethino vino. CAP. LXVII.

X Fœniculo, anetho, & Petroselino, vina eodem modo fiūt,
e & ad eadem efficacia.

De vino e flore salis. CAP. LXVIII.

It & e flore salis vinum multo ad purgandum efficacius, q̃ vi
f num aqua marina temperatum. Fauces, vesicam, renes, & stomachum infestat. Quare neq; in secunda neq; aduersa valetudine prodest. Fit etiam vinum quod Phthorion vocant, quoniam partus necat, & abortus facit. Veratro aut scammonia, aut syluestri cucumere, iuxta radices vitium sato. Siquidem vites sibi illorum vires adsciscunt. Id vinum partus enecat. Datur ieiunis mulieribus quæ ante vomuerunt, cyathorum octo mensura, dilutum.

De Vino e thymelæa. CAP. LXIX.

Amorū thymeleæ cū suis folijs & fructu triginta drachmas
r mittito in congios tres musti, & leui igne coquito, donec congij duo supersint, defæcatumq; recondito. Aquosa purgat excrementa, & lienem absumit.

De Vino e Chamælæa. CAP. LXX

Hamælæa dum floret, cum folijs tusa, & cribrata decem dra-
c chmarum pōdere, in musti congium additur. Post duos menses vinum in vas transfertur. Aquæ inter cutem, hepaticis, & lassitudine confractis, efficax est. Item mulieribus quæ a partu ægre purgantur.

De Vino Chamæpityino. CAP. LXXI.

Hamæpityinum simili modo fit, ad eadem cõueniens. Vrinam quoq; ciet.

c

De Vino Mandragorite. CAP. LXXII.

l Ibrum radicis concidito. Segmenta lino traijcito, quod selibrã æquat in musti cõgios decẽ demittito. Ibiq; esse sinito ad menses treis. Media potio heminæ dimidiũ. Bibitur, passo in duplum addito. Aiunt heminam vini congio mistam, potu soporem adferre. Cyathus vnus cũ sextario vini potus, enecat. Mediocris vsus eius, doloris sensum aufert. Fluctiones incrassat. Olfactu, instillatu, potuq; idem præstat.

De Vino Helleborite. CAP. LXXIII.

i N congiũ musti aqua marina diluti, drachmas duodecim nigri veratri triti in linteo mundo, mittito. Dumq; efferbuerit, in marinæ aquæ congios quatuordecim aut quindecim transfundito. Et vbi pleniuscule fregeris, inijcito. Post aliquot dies colato, & vtitor. Dato cyathum vnum ex aqua in potu ad aluum soluendam ijs qui euomuerũt a cœna. Alia ratio. Veratri drachmas viginti, iunci odorati vncias duodecim, spicæ syriacæ vncias tridecim, cribratas & linteo colligatas in septẽ vini coi sextarios, diebus quadraginta macerandas indito. Postmodum colato. Dabis in potu sesquiheminam. Aliter. Decoctæ marinæ aquæ ex pelago petitæ sextarios duodecim, veratri candidi libras sex, quadragesimo die q̃ madefeceris, colato & vtitor. Alia ratio. Veratri drachmas duodenas, & aphronitri quaternas in senis musti sextarijs diebus quinis denis macerato, mox colato, & semestri exacto, vtitor. Id vini genus abortus facit, & partus necat. Aut vuas in sole siccatas imponito in musti metretam, implet autẽ metreta congios decem, & gypsum in vinum mittito pondo drachmarũ viginti, & biduo residere sinito, conijcito veratri nigri vncias triginta, iunci odorati, calami, singulorum drachmas triginta, baccarum iuniperi sextarios duos & heminã, myrrhæ et croci singulorũ drachmã, inuoluens linteolo diebus quadraginta appendito, postea colato, dabis heminas treis aut duas dillutas. Purgat a partu & abortu fœminas. Menses extrahit. Contra strangulatus vuluæ efficax

De Vino Scammonite CAP. LXXIIII.

f Cammonites sic fit. Radicis scammoniæ per messes effossæ tritæ & linteo colligatæ drachmas quinq;, in vini cõgiũ mittito, ad dies triginta. Aluũ purgat. Bilẽ & pituitã extrahit.

De omnibus metallicis & primũ de Cadmia. CAP. LXXV.

X Cadmiæ generibus optima eſt cypria, botryitis nomine, densa, modice grauis, & in leuitatem magis declinãs, racemosa facie, colore ſpodij quæ fracta cinerulenta eſt, & æruginoſa. Proxima habet foris cærulea, intus cãdidior, internatis ſegminibus, onychitæ lapidi ſimilis. Cuiuſmodi ſũt quæ e veteribus metallis effodiuntur. Quædam etiã placodes id eſt cruſtoſa dicitur, lineis quibuſdã perinde quaſi zonis cincta, ob quod eã zonitin appellauere. Alia oſtracitis nominatur, gracilis, & magna ex parte nigra. Sed quæ teſtaceam faciem habet, terram amplexa eſt. Improbatur candida. Oculorum medicamentis botryitis nomine, & onychitis, vtiles. Reliquæ ad emplaſtra & farinas quæ cicatricibus inducendis inſperguntur. Ad eadem cypria prodeſt. Ex macedonia vero, thracia, et hiſpania delatæ improbantur. Cadmiæ effectus adſtringere, caua explere, ſordes expurgare, exiccare, corporis meatus infercire, excreſcẽtia in carne coercere, cruſtas creare, & vlcera quæ cacoethe vocantur, ad cicatricem perducere. Gignitur cadmia ex ære in fornacibus candente, fuligine egeſta flatu, et lateribus cameriſq; fornacum applicata. Prægrandes autem ac ferreæ ſunt fornaces, ab officinis appellatæ aceſtides, per ſumma nullo ſpiraculo relicto, concameratæ, vt quæ ab ære iactantur ſurſum corpuſcula cohæreant, & inibi detineãtur, quæ cum ſpiſſius inſidẽt, in corpus cõcraceſcunt, & modo genus vnum eius, modo alterũ, modo omnia perficiunt. Extrahiť & cadmia cremato lapide cui pyritæ cognomen eſt, monti ſoleo ſupereminente. In quo etiam quædam quaſi venæ, chalcitis, myſios, ſoreos, melantheriæ cærulei, chryſocollæ, attramẽti ſutorij diphrygiſq; inueniuntur. Nec deſunt qui cadmiam in lapidum fodinis iuueniri tradant, falſi quadam lapidum cognatione. Reperitur et apud cumas lapis nullã ſui vimoſtẽdens. Ij eo depræhẽduntur ꝙ ſunt cadmia leuiores, nullumq; alienum mãdentibus ſaporem exhibẽt. Cõmanducatus autẽ lapis dentes offendit. Cadmia vtpote cũ cedat, eſum non reſpuit. Alio autem diſcerni poſſunt argumento, cadmia in farinã detrita, & aceto ſubacta, in ſole ſe comprimit. Quod in lapide nũq̃ accidit. Item tritus & igni appoſitus lapis, proſilit, et fumum igni ſimilẽ eiaculatur. Cadmia vero quieta manet, fuliginẽq; luteo colore aut æreo ſplendentem expuit, vario zonarum diſcurſu. Inſuper lapis ignem expertus, atq; refrigeratus colorẽ mutabit, ac leuior multo fiet. Sed cadmia nihil euariat, niſi quis eam aliquot diebus cremauerit. Fit & in argenti fornacibus candidior, ac minus ponderoſa, ſed viribus nequaq̃ comparanda ærarie. Vritur cadmia ſuperior carbonibus obruta, do-

nec translucida spectetur, & ferrei stercoris modo bullet, mox extingui tur vino aminnæo. Sed quæ ad psorarũ medicamenta præparatur, aceto. Alij hoc modo exustam conterunt in vino, rursumq; fictili crudo torrent, donec pumicosa videatur. Iterumq; tritã ex vino, vrunt, donec in cinerem redigatur, nihil scabriciæ retinens. Hac spodij vice vtũtur. Lauatur in mortario trita, effusa subinde aqua, dũ sordidum nihil emergat. Dein coacta in pastillos reponitur.

De Pompholyge. CAP. LXXVI.

Pompholyx specie sola, non genere, a spodio distat. Siquidẽ spodios nigricat, & plerumq; põderosior est, palearum pilorumq; plena, quasi derasum quiddam, ac detractum ab ærariarum officinarũ pauimentis & fornacibus q; videatur. Pompholyx vero pinguis est, & candida, vsq; adeo leuis, vt in auras euolare possit. Cuius duo fluxerũt genera. Vnum ad aeris colorem vergens, suppingue, alterum magnopere candidũ, summamq; leuitatem nactum. Cãdida fit Pompholyx, quoties in perficiũdo ære, fabri præstãtiorem facere volentes, detritam cadmiam cumulatius insparserint. Namq; tenuissima fauilla quæ effertur, in Pompholygẽ coit. Cæterũ Pompholyx nõ ex æris modo materia & fabrili industria factitatur, sed ex cadmia quoq;, ad gignendam ipsam eximie proflata. Cuius faciundæ ratio hæc est. In domo binis tectis operta, fornax extruitur, iuxta quam mediocris fenestra versus tabulatũ a supernis partibus pateat. Domicilij paries fornaci proximus, tenui foramine ad fornacem vsq; perforetur, ad excipiendam follis narem. Ostium mediocre habeat pro exitu ingressuq; artificis fabricatum. Domuncula altera coniuncta sit, in qua & folles & flator suo munere fungantur. Deinde carbonibus in camino succensis, assidens artifex cadmiam particulatim fractã inspargit, a locis supra fornacis caput extructis. Idẽ negocium obit artificis minister, simulq; carbones adijcit, vsq; dum indita cadmiæ copia prorsus absumatur. Itaq; egestã suffitu, tenuis pars & leuis materiæ in summam domum euolat, & parietibus tectisq; adhærescit, conflatum inde corpus, inter initia erumpentibus aquarum bullis simile prodit, postea maius incremẽtum capescens, elaboratis lanis simile redditur. Põderosius autem in subiecta pedibus loca se recipit. Sed hoc fornacibus offunditur, illud domus pauimento cohæret. Quod tenuiore deterius existimandum est, ideo q; multum terræ collegerit, & spurcicia in aceruatione referciatur. Sunt qui hoc modo tantum fieri spodiũ arbitrantur, de quia antedictũ est. Optima creditur cypria, quæ accepto aceto odorem æris præstat, colore aliquantum piceo, sapore luti horrido, & si fraudem non experta, flagranti carbone inferuescit, aereum colorem

contrahit. Antedictis autem notis, diligenter attendendum est. Siquidem a nonnullis adulteratur taurino glutine, ouillo pulmone, aut marino, aut crematis grossis, & quibusdam consimilibus. Quod facile cognitu fuerit. Quippe nihil in ijs probandis inuenietur eorum, quæ antedicta sunt. Pompholygem ita lauari oportet, ligatam linteo mundo modiceq; raram, aut siccam, aut aqua respersam, in labellum demittito, quod imbrem contineat, & huc atq; illuc fasciculum deferens, immergito. Ita enim limosa pars eius ac dulcis effluet, & omne crassamentũ in linteolo remanebit. Postea residere sinens, aquam cum cinere colis incernito, & nouam infundens, agitato, & effundito, mutata tantisper aqua & colata, dũ arenosi nihil sidat. Demum aquam exprimito, & siccatum cinerem recondito. Alij quantum maxime fieri potest siccant, & manibus in aqua cõterunt, dum mellis crassamentũ imitetur. Deinde linteo faucibus excepturi vasis obtento, aut laxius illigato, colant, & quo facilius transeat, infusa per linteum largiore aqua, cinerem conturbant, mox spumosum quod traiectum est & supernatat vasi, concha excipiunt, & fictili nouo ad vsus recondunt. Quod vero resedit, et sensim cribratũ, in aliud vas transfundunt, relicto harenoso quod pessum ierat. Rursus lapidosa sidere patiuntur, & in vas aliud excolant. Hoc identidem faciũt, donec cinis merus & harenæ expers inueniatur. Alij paulatim integrã in aqua respergunt, arbitrati arenas lapillosq; suo pondusculo degrauatos, pessum ire. Pilos autem & paleas leuitate sua in sublime attolli. Cæterum cinerem medium separant & in pillã coniectum vt cadmiam eluunt. Quinetiam lauatur vino chio marina aqua diluto, modis quos supra diximus. Et ita redditur adstringẽtior, q̃ aquis elota. Vis Pompholygis adstringere, refrigerare, explere, purgare, obstruere, & aliquantum exiccare. Inter medicamenta numeratur quæ sensim crustas obducunt. Quod si spodium torrere libet, diligenter tritam & irrigatam aqua, colliges in pastillos, fictiliq; nouo, subiectis leuibus prunis, orbiculos continuo versabis, dũ assicati fuluescãt. Neq; ignorandũ, ex auro, argẽto, plumboq; fieri spodion. Verum post cypriam plumbea maxime commendatur.

De Antispodo. CAP. LXXVII.

QVoniam Spodos sæpenumero desideratur, necesse est ostẽdere, quæ simili virtute polleant, vt in spodij locum suffici possint, antispoda vocant, quoq; modo sumi debeãt. Folia itaq; myrti, cum floribus & baccis immaturis, in fictile crudum coniecta, inditoq; operculo cõtinua foramina habente vruntur fornacibus donec figlinum percoquatur. Iterum in fictile aliud crudum transferuntur, quod vbi perassatum fuerit, exempta lauantur ad vsus. Idem quoq;

fit e termite syluestris oliuæ,si habeatur, sin secus,satiuæ cum suis floribus,aut malis cotoneis dissectis,& detractis ossibus,aut gallis aut laceratis linteolis.Item ex moris immaturis id est candidis,in sole prius arefactis,aut terebintho, aut lentisco, œnanthe, aut mollibus rubi folijs,vel e buxi coma,vel pseudocypero cum flore.Alij ficus in sole antea siccatas,eodem modo parant. Alij taurinum gluten. Alij succidas lanas asperas, pice aut melle irrigatas. Quæ omnia in spondij vicem vsurpantur.

De Aere vsto. CAP. LXXVIII.

Es vstũ probatur rubrum, quod contritu colore Cinnabarim imitetur. Nigrum vero plusq̃ deceat,exustum est. Fit autẽ
a e clauis solutarum nauium,fictili crudo compositis, subsperso sulphure cum sale pari,omnibus vicissim insparsis,fictile circũlito figulari creta spiramento, fornacibus inditur, donec figlinum percoquatur. Quidem pro sulphure & sale alumen inspargunt. Alij sine sulphure ac sale fictili,aliquot dies vrunt. Alij sulphure solo vtuntur, fuliginẽ tamen excutiunt. Alij oblitos scissili alumine clauos, cum sulphure et aceto,fictili crudo cremant. Alij in ænea olla aceto respersos,vrunt, & iterum aut tertio idem efficiunt,postea recondunt. Principem locũ tenet,in memphide combustum, proximũ in cypro. Adstringit, exiccat,reprimit,extenuat,attrahit. Vlcera purgat,& ad cicatricem perducit. Vitia oculorum emendat. Excrescentia in carne consumit. Nomas cohibet. Vomitus ciet,cum hydromelite potum, aut cum melle delinctum,illitumve. Lauatur vt cadmia, mutata quater in die aqua,donec nulla prorsus sordes emergat. Aeris recrementum,stercusve,quam scoriam vocant, eodem modo lauatur & eamdem vim sed imbecilliorem habet.

De Flore æris. CAP. LXXIX.

Los æris quem nõnulli clauorum veterum psegma, quasi ra-
f mentũ,nominarũt. Optimus est,friabilis,in attritu fuluescẽs, milij effigie,breuis,ponderosus,modice splendens, atq; constringens,qui delimatam æris scobem nõ recœpit,qua sæpe adulteratur. Sed id facile depræhẽditur cum dentium illisu,dilatantur ramẽta. Fit autem cum æs fornacibus fusum,in receptacula delabitur, per cola fistularum ad ea pertinentium. Circa eas enim occupati, sordes expurgantes,aquam clarissimam infundunt,refrigerare volentes. Itaq; repẽtino concretu,ac addensatione,expuitur & scatet antedictus flos. Adstringit & excrescentia cohercet. Offusam oculis caliginem emendat, sed magnopere mordet. Quaternum obolorũ pondere datus, crassum humorem extrahit. Carnosa narium vitia absumit. Eruptiones papu-

larum cum vino cohibet. Contra diuturnas aurium grauitates tritus, in eas per fistulam flatu impellitur. Vuam tonsillasq; reprimit, farina eius cum melle admota.

De Squamma æris. CAP. LXXX.

Quãma æris excussa clauis, cyprio ære fabricatis, crassa quidem ipsa. Bona est quæ helitis nominatur. Sed ex malo ære aut cãdido, vitiosa intelligitur. Quam vtpote tenuem & inualidam dãnamus, maxime approbantes crassam, ruffam, præsertim si aceti respersu rubiginem cõtrahat. Vim habet adstrictoriam, extenuãtem, reprimentem, & erodentem. Nomas coercet. Vlcera ad cicatricem perducit. Pota ex aqua mulsa aquam trahit. Aliqui farina subactam, dant in catapotio. Additur ad oculorum medicamenta. Genarum scabritiã absumit, & fluctiones exiccat. Lauatur hoc modo. Siccæ æris squammæ expurgatæ selibra, cum nitida aqua in mortario manu diligenter conturbatur, quousq; pessum ierit. Abijcitur quod emersit, et effusa aqua, hæmina cœlestis himbris adijcitur, & distenta manu, squamma quasi exiccãda sit, vehemẽter cõfricatur. Dumq; lentorem emittere cœperit, aqua sensim ad sex heminas vsq; superinfunditur, terendo valide. Squamma ad latus mortarij colligitur, ibiq; apprimitur. Quo facto, expressus humor pixide ex ære rubro facta, excipitur. Hoc est enim velut flos squãmæ, valẽs viribus, & ad ocularia medicamẽta cũprimis efficax. Inutile quod superest. Lauatur donec nullam prorsus lenticiam excernat, & linteo opertum biduo conquiescere finitur effusaq; extante aqua, vbi siccatũ erit, reconditur pixidicula. Alij vt cadmiam lauant, & reponunt.

De Squamma ex acie decussa. CAP. LXXXI.

Quammæ ex acie aut mucronibus decussæ quam vocant stomoma eadem vis. Lauatur modo simili, & recõditur. Sed ad moliendam alui deiectionem, inefficacior est.

De Erugine rasa. CAP. LXXXII.

a Erugo rasa fit ijs modis. Super doliolum, aut aliud consimile vas aceti q̃acerrimi, æneum vas præsertim concameratum sin minus planum versetur, sitq; extersum, nullũq; habeat spiramentũ. Exempto vase quo doliolum obturaueris, decimo quoq; die, insidẽs ærugo deraditur. Aut æris lamina in caddis super acetũ ita suspenditur, ne attingat, et totidem post dies raditur. Aut massulæ æris aut laminæ, vinaceis iam accescentibus cõduntur, & simili modo versantur. Quinetiam ex delimata æris scobe æruginẽ facere licet. Necnon e laminis, quibus bracteæ auri conclusæ maleo ducuntur. Si quis eas aceto respargat, & ter aut quater verset, donec æruginẽ contrahãt.

Tradunt æruginẽ in cyprijs metallis gigni, lapidibus quibusdam nõnihil æris habentibus, quibus ærugo efflorescit. Adduntq; nonnunq̃ per caniculæ æstus, e quodã specu manare. Sed hoc exiguũ, & optimũ esse, illud speluncis effluens, copiosũ quidẽ, & boni coloris, sed vitiosum, quod lapides multos collegerit. Pluribus autẽ modis adulterant. Aliqui pumice, alij marmore, alij attramẽto sutorio. Sed depræhẽdemus pumicẽ aut marmor, pollice sinistræ manus madefacto, & æruginis portiunculã in alterũ atterente. Siquidẽ eã diffundi constat. Marmoris autem pumicisq; partes, coeunt non dissipatæ, demumq; tractatione crebra & humoris complexu dealbescunt. Quin & dentium appressu. Siquidem syncæra cedit, leuis, sine asperitate. Attramẽtum vero sutoriũ igne coarguitur. Namq; si fictile, aut lamina, adulterata ærugine illinatur, et ferventi cinere aut carbonibus incalescat, mutabit colorem. Attramentum sutorium rubescit, quod vstum suapte natura talem sortitur colorem.

De Aerugine scolecia. CAP. LXXXIII.

Eruginis quã vocant scoleciam, duo sunt genera. Quædam
a fossilis est. Altera facticia. In mortario cyprij æris dimidiam heminã aceti albi acrisq;, pistillo cupreo conterito, donec strigmenti crassitudinem imitetur. Deinde aluminis rotundi, salis fossitij, translucentis, aut marini q̃ albissimi, solidiq; drachmam vnam, aut certe cum nitri pari pondere terito in sole, æstuosissimis diebus, sub sidus caniculæ, donec colore æruginenm, & coagmẽto strigmentosum fiat. Vbi autem se in vermiculorũ speciem contraxerit, recondito. Efficax & boni coloris redditur, si duas parteis vrinæ veteris, cum vna aceti adieceris, & alia quæ dicta sunt peregeris. Sunt qui æruginẽ rasilẽ, quæ in apparatu non respondit, gummi misto digerant in formas, & ita vẽdant. Quod genus, vt vitiosum improbatur. Fit & quædã ærugo ab aurificibus, mortario & pistillo cyprij æris, cum vrina pueri impubis, qua aurũ ferruminãt. Antedicta æruginũ genera, vsto æri correspondent. Sed magis effectu valent. Sciendum fossilem scoleciam præstantissimam esse. Derasam sequi, postremo loco facticiam. Mordacissima tamen est & magis adstringens. Aurificum autẽ ærugo rasæ correspondet. Aerugines omnes adstringunt, extenuant, excalfaciunt. Oculorũ cicatrices emendant. Lachrymas cient. Nomas sistunt. Vulnera ab inflammatione tuentur. Vlcera ex oleo cæraq; ad cicatricem perducũt. Callos & sordida vlcera purgant, cum melle coctæ. Callum fistularũ erodunt, cum ammoniaco, collyrij modo in eas adactæ. Ad gingiuarum autem excrescentias, & extuberationem vtiles. Magnopere extenuant genarum crassitiem, cum melle illitæ. Verum post illitionẽ spon

gia ex aqua calida locus fouendus est. Resina terebinthina exceptæ cũ ære & nitro lepras abigunt. Vritur particulatim fracta, in fictili patina, flagrantibus prunis superposita. Versaturq; donec se mutet, & colore subcinerescat. Postea refrigerata reponitur. Sunt qui cruda olla eam vrant, vti dictum est, sed non prorsus eundem colorem cremata contrahit.

De Rubigine ferri. CAP. LXXXIIII.

r Vbigo ferri restringit. Sistit fœminarum profluuia admota. Potuq; præstat ne concipiant. Illita ex aceto ignibus sacris, & papularum eruptionibus, medetur. Perquam vtilis ad scabricias genarum, paronychia digitorum, & reduuias. Condylomatis prodest. Gingiuas firmat. Podagras illita lenit. Alopecias replet. Vinum aquave, in qua candẽs ferrum fit restinctum, potu cœliacis, dysentericis, lienosis, cholera laborantibus, & dissolutis stomacho auxiliatur.

De Stercore ferri. CAP. LXXXV.

ſ Tercus ferri quam scoriam vocant, eadem potest quæ rubigo, sed inefficacius. Aconito ex hydromelite potum opitulatur.

De Plumbo eloto. CAP. LXXXVI.

l Otura plumbi sic fit, in mortarium plumbeum aquam iniiciens, pistillo plũbeo terito, donec nigrescat aqua, & succi modo crassescat, aut cœnosa reddatur. Linteolo deinde colato, aquam infundens, quo facilius quidquid est resolutum incerni possit. Hoc facito vsq; dum satis habuisse videaris. Vbi consederit, priorem aquam effundens, nouamq; adiiciens, vt cadmiam lauato, donec nulla extet nigricia. Postea in pastillos cogens reponito. Quidam scobem mundi plumbi lima quæsitam, mortario lapideo pistilloq; terunt, aut manibus cum aqua paulatim adiecta fricãt, donec nigrescat. Mox vbi crassamentum pessum ierit, colligunt in pastillos. Nam tritum vehemẽter, cerusæ simile redditur. Alij elimatæ scobi modicam plumbaginem adiiciunt. Affirmantes ita elotum plumbum præstantius esse. Potest refrigerare, adstringere, obstruere, mollire, explere caua. Sistere oculorum fluctiones, & vlcerum excrescentia. Sanguinem supprimit. Prodest contra sedis vlcera, condylomata, & hæmorrhoidas ex rosaceo. Item ad ea quæ ægre cicatricẽ ducunt. Et in totum spodij effectus præbet. Nisi q; non obducit crustas. Integrum plumbum affrictu, marini scorpionis draconisq; plagis auxiliatur.

De Plumbo usto. CAP. LXXXVII.

v Ritur Plumbum sic. Super q̃tenuissimas plumbi laminas, fictili nouo inditas, sulphur inspargito, additisq; rursus laminis, interiecto semper sulphure, usq; dum vas expleueris, succendito. Flagrante autem plumbo, ferrea rude versato, donec perfecte redigatur in cinerem, nihilq; non ustum hæserit. Tum demum obstructis naribus, eximito. Alioquin halitus plumbi noxius sentitur. Aut elimatam scobem in olla cum sulphure urito. Alij laminas in fictili crudo, ut dictum est, imponunt fornaci, aut foco, et circumlinentes operculum, dato exili spiramẽto vrunt. Alij pro sulphure cerusam aut hordeum inspargunt. Alij integras laminas imponentes, acri igne vtuntur, & rudicula ferrea cõtinue mouent, dum in cinerem soluantur. Sed difficilis huiusmodi ustio. et si vehementius vratur, contrahit spumæ argenti colorem. Magis placet nobis prima. Plumbum ustum lauatur vt cadmia, & reconditur. Eosdem effectus habet, quos plumbum elotum sed multo acriores.

De Recremento plumbi. CAP. LXXXVIII.

r Ecrementum plumbi quod scoriam vocant, optimum est dẽsum, fractu cõtumax, cerusam plane repræsentans, nihil plũbosi habẽs, quod ad mali colorem accedit, & vitri splendorẽ imitatur. Eadem quæ plumbum exustum potest, sed magis adstringit. Lauatur in mortarijs iufusa aqua, & refusa summa aquæ parte, quæ luteum colorem duxit. Idq; sæpius, dum recrementum absumatur. Dein quod subsidit crassamentum, aqua effusa, digeritur in pastillos.

De Molibdoide lapide. CAP. LXXXIX.

m Olibdoides lapis a plũbi similitudine dictus. Correspondẽtem recremento vim habet, & eodem modo lauatur.

De Stibio. CAP. XC.

s Timmi optimum quod splendidissimum est, modoq; nitedularum emicat, confractu crustosum, nihil terræ aut sordidi habens, friabile, quod stibi appellarũt, alij platyophthalmon, alij Larbason, alij Gynæcion, alij Chalcedonion. Vis eius adstringere, obstruere, refrigerare, excrescentia in carne cohibere, vlcera ad cicatricẽ perducere, sordes & vlcera oculorũ expurgare. Sistit & sanguinẽ e cerebri membrana profluentem. Et vt in vniuersum dicatur, vis usto plumbo similis est. Priuatim ambusta igni, in crustas erũpere non patitur, cum adipe recenti illitum. Crustosas exulcerationes ad cicatricem perducit, cum cæra & exigua cerusa. Torretur adipe circumlitum &

carbonibus obrutum donec carbunculetur adeps. Exemptumq; restinguitur mulieris lacte, quæ marem peperit, aut vetere vino. Vritur etiã carbonibus succensis efflatum, quoad flagret. Si enim paulo magis concremetur, plumbum fit. Lauatur vt cadmia & æs. Sunt qui vt plumbi recrementum eluant.

De molibdæna seu plumbagine. CAP. XCXI.

m Olibdæna optima est flaua, argenteæ spumæ æmula, modice splendens, cum teritur ruffa. Cocta cum oleo iocineris colorem trahit. Vitiosa est, quæ aerem aut colorem plumbeum refert. Gignitur ex auro & argento. Est etiam quædam fossilis, iuxta sebastiã & corycum inuenta. Quo in genere probatur quæ lapidosa nõ sit, aut recrementosa, sed nitens & flaua. Vim habet spumæ argenti, aut recremento plumbi similem. Vritur lauaturq; eodem modo. Miscetur conuenientissime medicamentis, quæ liparas vocant, atq; emplastris minime mordentibus. Carnem recreat, & vlcera ad cicatricem perducit. Glutinantibus tamen medicamentis, aut abstergentibus non conuenit.

De Recremento argenti. CAP. XCII.

r Ecrementum argẽti quod scoriam vocant, aut helcysma, aut encauma, molibdænæ vim habet. Quare emplastris quæ phæas appellant, additur, ac medicamentis quæ cicatricem obducunt, vt pote cum adstringat, extrahatq;.

Di Spuma argenti. CAP. XCIII.

s Puma argenti quædam gignitur ex harena, quam molibditin vocant in fornacibus conflata, donec perfecte incandescat. Altera ex argẽto. Tertia ex plumbo. Probatissima est attica. Secunda hispaniensis. Has sequitur quæ fit dicæarchiæ idest puteolis, baijs, in campania, & Sicilia. Plurima enim hijsce locis e flagrantibus laminis plumbeis gignitur. Quæ flauo colore splendet, chrysitis appellatur, melior cæteris. Quæ in Sicilia, argyritis. Quæ ex argento, calabritis. Vis autem adstringere, mollire, explere caua, excrescentia in carne reprimere, ad cicatricẽ ducere, refrigerare, & occludere. Vrit̃ argẽti spuma, cõfractis partibus ad magnitudinẽ iuglãdiũ, ita accẽsa follibus. Abstergitur insidẽs spurcicia, & recõditur. Aliqui quater aceto aut vino restiguẽtes, iterũ vrũt & eadẽ prosequuti, reponunt. Lauatur vt cadmia. Vt argyritidi nominatæ, aut si desideretur, alteri candor detur, ea in parteis magnitudine fabarũ cõfracta, chœnicis atticæ mẽsura,

fictili nouo superfusa aqua, adiectis candidi tritici quattuor sextarijs, priuatimq; pugillo hordei, linteolo raro auribus vasis alligato, coquitur, donec hordeum fractum dehiscat. Deinde omnia in nouum craterem oris ampli transfunduntur. Triticum abijcitur. Spuma argenti vehemēter manibus affricando, aqua lauatur, afficcataq; in thebaico mortario teritur, affusa feruēte aqua. donec dissoluatur. Exolcata aqua, iterum tota die teritur, & vesperi infusa calida aqua finitur. Mane colis excernitur. Alia infunditur atq; ter die excolatur. Id septē diebus fieri solet. Postea additis ad singulas minas spumæ argenti, quinis salis fossilis drachmis, infusaq; calida aqua, ter in die teritur, & addita aqua excolatur. Cumq; inalbuerit, calida infunditur, dum nullā prorsus salsedinem resipiat. Demum ardentissimo sole siccata, eiecto prius humore, reconditur. Sin minus, mina spumæ argyritidis diligenter teritur, addito sale fossili trito, triplicato pondere, in fictile nouum conijcitur. Aqua infunditur ita vt superemineat. Mouetur quotidie mane et vesperi, aquaq; superinfūditur, priore nequaq̄ effusa. Hoc fit triginta diebus. Nāq; nisi moueatur crassescit, vsq; in duriciē testæ. Post hæc effusa leniter muria, in thebaico mortario spuma argenti teritur, coniectaq; in fictile aquam continens, manibus diligenter agitatur, mutata subinde aqua, donec nullum salsedinis inditiū præbeat. Deinde quod ex argenti spuma candidum apparet, in vas aliud transfertur, & redactum in pastillos, plumbea pixide conditur. Alij spumam argenti in fabarum magnitudines confractam, in ventre suillo crudo ex aqua coquunt, dum viscus eliquescat, exemptamq; cum sale pari terunt, & vt supra dictum est lauant. Sunt qui salis libram vnam, & spumæ argenti tantundem, in sole terant, aqua continue mutata, dum candor ei detur. Alia ratio: Sumito quantamuis argenti spumā, vbi lana candida inuolueris, fictili nouo indita aqua, cum pugillo fabarum recentium repurgatarūq; decoquito. Cumq; fabæ disruptæ fuerint, lanaq; dealbuerit, exemptam argenti spumam, & altera lana inuolutam, iterum coquito, cyathum aquæ & parem fabarum modum adijciens. Eadem tertio quæ supra, facito. In summa tantisper, dum lana iam non inficiatur. Insuper transfundens in mortarium, ad singulas salis fossicij libras, adijcito octogenas spumæ argēti drachmas atticas, & terito, intermittensq; nitri q̄albissimi cum aqua diuisi, drachmas. xlvij. indito. Iterum terito, donec satis candoris contraxisse videatur. Ita autem fundēs eam ex alto in fictile oris āpli, adiecta largiore aqua, vbi cōsidere desierit, colato. Vicissim eadē prosequere, dū pura aqua dulcisq; effluat, & nullam salsedinem præ se ferat. Postremo in fictile nouum translatam, colato sensim omni humore, soli quadraginta diebus, sub caniculæ sidus

exponito,& ficcata vtitor. Elotam autem constat ad oculorum collyria prodesse, & ad cicatricum fœditates tollendas, ad rugosas facies, & cicatricosas, laceratasq; et macularum plenas.

De Cerusa. CAP. XCIIII.

Erusa fit hoc modo, infuso in vrseum oris lati aut fictile labellum q̄ acerrimo aceto, laminam plumbeam supra fictilis spiraculum, subiecta prius arundinea tegete, firmato, superiectisq; velaminibus, ne halitum expiret acetum, vbi resoluta fuerit, defluensq; deciderit, humorem purum ad summa delatum colato. Crassamentumq; transfundito. Debet quoq; siccari in sole, mox trusatili mola teri, alioquin tritum cribrari. Postea quod superest duri, in tenues partes redigendum, cribrandumq;. Vicissim eadem tertio quartoq; facienda. Melior quæ primo cribrata est, & medicamentis oculorum assumenda. Secundum locum tenet sequens, & reliquæ suo ordine. Nec desunt qui ligneam rudem, in medio vase appendant, & supra cratem plumbū imponant, ita vt acetū nō contingat, inditoq; operculo circū linentes dimittunt. Post dies aliquot, laxato obturamēto visunt. Cūq; resoluta materia fuerit, reliqua vt supra diximus exequuntur. Si autem quis in pastillos velit digerere, aceto acri subacta diuiditur, in pastillos qui in sole siccantur. Aestate tamē supradictū opus obeūdū est. Ita enī cādida atq; efficax redditur. Quinetiā hyeme paratur, vrseis supra furnos, balnea, aut fornaces impositis. Ascendens enī calor, idē quod sol præstat. Laudatissimam fieri putāt rhodi, & corinthi, aut lacedemone. Proximā puteolis. Torretur hoc modo. Flagrantibus igni carbonibus, fictili nouo maxime attico, tritā cerusā īponito, & assidue versato. Cūq; cinereū colorē traxit, eximens refrigerato, & vtitor. Est & aliud vrendi genus. Trita patinis supra prunas imponitur, & ferulacea rude mouetur, donec similis sādarachæ fiat. Extractaq; ad vsus ministratur. Quæ vero ita parata est, sandyx a quibusdam dicitur. Lauatur cerusa cadmiæ modo. Vis ei adstringere occlūdere, emollire & explere. Insuper excrescentia reprimere, & ad cicatricem perducere. Miscetur cæratis & emplastris quæ liparæ vocantur, pastillisq;. Est autem letalis eius potus.

De Chrysocolla. CAP. XCV.

Hrysocolla laudatissima Armeniaca, colorem porri q̄ simillime reddens. Secundum locum sibi vendicat macedonica & proximum cypria. Quo in genere præfertur pura. Damnatur quæ terram aut calculos collegerit. Ratio lauandi hæc est. Tusam infusa aqua, mortario expassa manu ad pilam vehementer fricato,

& statim q̄ consederit colato. Alteram infundens aquam, rursum terito. Hæc vicissim prosequere, donec pura syncæraq; spectetur. Dein siccato in sole, & ad vsus recondito. Quod si vrere volueris, ex ea teres quod satis esse videbitur, patinis supra carbones adponito, & alia facito quæ supra diximus. Dos chrysocollæ ad purgandas cicatrices. Excrescentem carnem coercet. Adstringit, purgat, excalfacit, & modice corpus mordendo exest. Inter medicamenta intelligitur, quæ vomitiones concitant, & necem inferre possunt.

De Armenio lapide. CAP. XCVI.

a Rmenius lapis præfertur læuis, colore cæruleo, perq̄ æquabilis, calculo carens, & friabilis. Eadem quæ chrysocolla præstat, sed inefficacius. Quinetiam vsum habet ad pillos in palpebris alendos.

De Cæruleo. CAP. XCVII.

c Aerulei origo ex ærarijs metallis in cypro. Copiosius ex harena littorali, secundū quosdam sub cauatos specus maris inuenitur, quod magis probatur. Eligi debet merum. Vritur vt chalcitis. Lauatur vt cadmia. Vim habet reprimentem & modice erodentem. Crustas gignit, & exulcerat.

De Indico. CAP. XCVIII.

i Ndici duo genera, vnum sua sponte nascitur, tanquam spuma germinatione, indicis harūdinibus exiens. Alterum infectoriæ dant officinæ. Et est spuma purpurea innatans cortinis, quam detractam artifices siccant. Optimum existimatur, quod cærulei speciem præbet, succosum, & læue. Inter medicamenta est quæ velociter adstringunt, & inflammationes tumoresq; rumpunt. Purgat & reprimit vlcera.

De Ochra. CAP. XCIX.

o Chram leuissimam, & vehementer luteam eligere oportet, meram & aliena materia vacantem, non lapidosam, friabilem, natione atticā. Vritur hæc, & lauatur cadmiæ modo. Vis eius adstringere, erodere, collectiones & tubercula dissipare. Excrescentia in carne reprimit. Caua cum cærato explet. Et articulorum tofos comminuit.

De Cinnabari. CPA. C.

h Allucinantur qui cinnabarin minio eamdem esse existimāt. Minium enim in hispanijs ex ladiqe quodam argenteæ harenæ permisto, temperari solet. Alioqui nō dignoscitur. Fornacibus autem in florentissimum flagrantissimumq; colorem permutatur. In metallis vero strangulantem halitum eructat. Itaq; facies

incolæ vesicis obuelant, vt per illas spectent, nec respirando noxium aerem attrahant. Ea pictores ad sumptuosa parietum honestaměta vtũtur. Cinnabaris quæ ex Aphrica defertur, magno cõstat. Hactenus inuenitur, vt vix versicoloribus pictorũ lineis satisfaciat. Densũ nec dilutum colorem reddit. Quare quidem sanguinem esse draconis existimauerũt. Vim habet cinnabaris hæmatitæ lapillo eamdem, verum efficaciorem. Cõuenit ad oculorum medicamenta. Magis enim adstringit, & sanguině cohibet. Ambustis igni, & papularum eruptionibus cærato excepta medetur.

De Argento viuo. CAP. CI.

a Rgentum viuum fit ex minio, quod abusiue cinnabaris dicitur. Patinis fictilibus, imposita ferrea concha cinnabarin continente, & calice cooperta, argilla superlita, carbonibus succendunt. Siquidem detersa fuligo, quæ calici insidet, refrigerata in argentum viuum coit. Quinetiam inuenitur in argenti fodinarum tectis, stillatim concretum. Alij per sese in metallis inueniri tradunt. Seruatur in vitreis, aut plumbeis, aut stagneis, aut argenteis vasis. Siquidem aliam materiam omnem exedit, & defluere facit. Potum vim pernicialem habet. Suo enim pondere interna exest. Remedio est lac multum, subinde potum, & vomitionibus reiectum, aut vinum cũ absinthio, aut apij decoctum, aut semen ormini, aut origanum, vel hyssopum cum vino. Auri limata scobs, idest ramětum q̃ tenuissimum epotum, mirabili est auxilio.

De Rubrica ceu minio sinopico. CAP. CII.

m Inium sinopicum maxime probatur graue, densum, ad iocineris imagině vergens, calculorũ expers, cõcolor, in resolutione succosum. Effoditur in capadocia speluncis quibusdã, expurgatumq; defertur in sinopen vrbem, in qua vænditur. Vnde cognomentum accœpit. Vim habet exiccatoriam, quasi inducendo obstruentem, & adstrictoriam. Quapropter vulnerarijs emplastris, & pastillis exiccantibus, & adstrictorijs commisceri solet. Aluum sistit, in ouo sumptum, aut clystere infusum. Datur iocineris vitio laborantibus.

De Rubrica fabrili. CAP. CIII.

r Vbrica fabrilis, ad omnia sinopide inferior est. Optima ægyptia. & cartaginensis, lapidum expers, friabilis. Gignitur in Iberia quæ ad occidentem spectat, ochra exusta, & degenerãte in rubricam.

De Lemnia terra. CAP. CIIII.

Emnia terra, cuniculoso in specu nata e Lemno insula, palustri loco defertur, inibi electa, & caprino sanguini permista. Quam incolæ cogunt in pastillos, & imagine capræ signant. Vnde & sphragida appellauere. Vim antidoti habet, contra perniciosa venena singularem. Pota cum vino & præsumpta euomi venena cogit. Contra ictus morsusq; animalium, quæ exitiale virus eiaculantur, prodest. Antidotis familiaris. Sunt qui hac ad sacrificia vtantur. Est & dysenteriæ vtilis.

De Attramento sutorio. CAP. CV.

Ttramẽtum sutorium genere quidem vnum & idem est, molle & concretum. Sed in specie differentias treis habet. Vnum nãq; humoribus stillatim in cuniculos quosdam colatis, cõcrescit. Quare ab ijs qui cypria metalla perficiunt, stalactis appellatur. Peteesius ipsum pinarion vocat, alij stalacticon idest stillaticium, alij pecton, Ephthon, Aracton, Lonchoton. Alterum simplici ratione fit in speluncis. Postea transfusum in excauatos scrobes, concrementum capessit. Quod pecton, id est concreticium, proprie nominatur. Tertium dicitur coctile, & in hispania fieri solet. Sed inutile, ac inualidissimum esse constat. Ratio parãdi hæc est. Aqua madefactum decoquũt, mox in piscinas trãsfundunt, & residere patiuntur. Hoc certis diebus coalescit, in complureis formulas digestum, tesserarum speciem reddẽtes, quæ racematim inter se cohærescunt. Optimum esse creditur, cæruleum, graue, concretum, trãslucens. Cuiusmodi stillaticium est. Ab alijs lonchoton nominatum. Proximum concreticium. Coctile vero ad infectus & denigrationes, aptius cæteris esse cõpertum est. Sed ad medicinæ vsum inualidius esse, experimenta docent. Valet adstringere, calfacere, & crustas inducere. Latas ventris tineas necat, drachmæ pondere deuoratum, aut cũ melle linctũ. Vomitus ciet. Aduersus hausta fungorum venena, ex aqua potum auxiliatur. Purgat caput aqua dilutum, & in vellere naribus instillatum. Vritur vt paulopost in mentione chalcitis ostendemus.

De Chalcite. CAP. CVI.

Halcitis præfertur similis æri, friabilis, nec lapidosa, nec inueterata, intercursantibus oblongis venis, splẽdẽtibusq;. Huic absterforia vis inest, excalfaciens, & crustas vlceribus obducens. Purgat quæ oculis & eorumdem angulis hærent. Ad ignem sacrum, & vlcera quæ serpunt, efficax est. Sanguinem e vulua & naribus erumpentem, cum succo porri sistit. Carunculam gingiuis enatam, depascentia vlcera, tonsillasq;, eius farina compescit. Vsta & cũ melle tri-

ta, oculorum medicamentis longe vtilior redditur. Callū genarum & ſcabriciam abſumit, abſtergetq;. Fiſtulas tollit collyrij modo, in eas adacta.

De Pſorico. CAP. CVII.

f It ex ea medicamentum quod pſoricon vocant, duabus chalcitis partibus, cum vna cadmiæ additis, & ex aceto tritis. Oportet autem in fictili, obruere fimo, diebus quadraginta per caniculæ ardores, ſic enim fit acrius. Idem quod chalcitis poteſt. Alij pares vtriuſq; portiones in vino terunt. Vritur chalcitis fictili nouo, viuis carbonibus ſuperpoſito. Modus autē vſtionis in humidioribus, eſt dum ipſa chalcitis bullas excitare deſierit, & perfecte inaruerit. In reliquis vero dum mutata in floridum colorem fuerit, & ſanguineum aut miniatum colorem contraxerit. Tum demū eximenda eſt. Inſidens autē ſpurcicia flatu expellenda. Mox reponēda. Torretur etiā nū perflatis carbonibus, vſq; dū luteo colore paleſcat. Aut fictili ſubditis candentibus prunis, ſubinde verſata, donec conflagret & colorē mutet.

De Miſy. CAP. CVIII.

m Iſy aſſumendum natione cyprium, auri ſimile, durum, quod friando auri colorem imitatur, & ſtellæ modo ſplendet. Vim habet & vſtionem cum chalcitide eamdem, citra pſorici compoſitionem, exceſſu defectuq; differēs. Aegyptium autem cæteris præſtat, vt pote quod efficacius habeatur. Sed ad ocularia medicamenta multo ſupradicto inferius.

De Melanteria. CAP. CIX.

m Elanteria geminæ eſt originis, quædam in faucibus cuniculorum quibus æs eruitur, ſalis modo concreſcit. Alia vero in ſumma facie ſupradictorū locorū coit, quæ terrena eſt. Quinetiam inuenitur in Cilicia, & alijs quibuſdā regionibus, foſſilis quædam. Præſtat quæ ſulphuris colorem trahit, læuis, pura, æquabilis & quæ cōtactu aquæ confeſtim nigreſcit. Vim cauſticam obtinet miſy ſimilem.

De Sory. CAP. CX.

ſ Ory exiſtimarūt aliqui melanteriā eſſe, aberrātes. Siquidem ſui generis eſt ſory, ei nō abſimile. Verū ſory virus ineſt graue, & nauſeā mouens. Inuenitur etiam in ægypto, & alijs quibuſdā regionibus, vt in libya, hiſpania, & cypro. Præfertur ægyptiū quodq; frianti nigrius apparet, ſpōgioſum, ſuppingue, inſuper adſtringens, & olfactu deuorationeq;, magnum virus olens, ita vt ſtomachus in vomitiones effundatur. Quod autem friatum ſcintillas miſyos mo-

do non emittit,& alterius generis esse,& inualidũ censendum est. Vim & vstionem supradictis similem habet. Dolori dentium, cauernis inditum medetur. Labantes firmat dentes. Ischiadicis ex vino infusum auxiliatur. Illitum cum aqua varos extinguit. Medicamentis ammiscetur, quæ capillos denigrant. Hæc autem fere omnia quæ vstionem experta non sunt, perustis validiora esse existimantur, præter salem & vini fecem, nitrum, calcem, & consimilia, quæ cruda remissiora sunt. Cõbusta enim viribus efficaciora redduntur.

De Diphryge. CAP. CXI.

Diphrygis tria genera esse creduntur. Quoddam enim metallicum est, quod in cypro sola gignitur. Lutosum namq; defertur, ex luto cuiusdam inibi regionis, postea delatum, sole siccatur, mox circũpositis sarmentis vritur. Diphryges ideo vocatũ est, q & a sole & a sarmentis vratur, arescat, & ferme torreatur. Alterum perfecti æris, quasi subsidens fex est. Siquidem post frigidæ aquæ offusionem, vt supra retulimus, cum de flore æris dissereremus, sublato ære fornacum ima parte cohærens id genus inuenitur, & adstrictionem & gustum æris habens. Tertium sic fit. Lapidem pyriten vt calcem cremant, in camini aliquot diebus, cumq; colorem rubricæ contraxerit, eximentes recondunt. Quidam tradunt ex sola materia lapidem æris gignẽte fieri, quoties in dictis areis assata & in scrobes trãslata peruratur. Tunc enim ambientem scrobis locum compræhendit, & exemptis lapidibus æquale nihil inuenitur. Præfertur quod saporem æris reddit, rubiginosum, adstringens, & linguam vehemẽter exiccans. Quod sibi exusta ochra n õ vẽdicat, quæ cremata diphrygis vice vænit. Vis eius adstringere, perpurgare, excrescentia consumere, vlcera serpentia & quæ cacoethe vocant, ad cicatricem perducere. Suppurationes terebinthina aut cærato exceptum discutit.

De Auripigmento. CAP. CXII.

Auripigmẽtum in eisdem metallis, quibus sandaracha, gignitur. Optimum existimatur crustosum, aureo colore micans, nulli materiæ permistum, fissile. Quale mysiæ & helesponto nascitur. Huius duo genera fluxerunt. Vnum supradictum est. Alterum glandis effigie, pallidum, & colore sandaracham imitans, glebosum. Ex ponto & cappadocia defertur. Secundum locum tenet, has nactum dotes. Torretur in testa noua viuis carbonibus subiectis. Assiduoq; versatur, donec igne flagret, & mutet colorem. Deinde refrigeratum, tritumq; reconditur. Vim habet adstrictoriam & erodẽtem. Crustas cum vehementi punctione excitat. Reprimit quæ excrescunt, & capillos euellit.

De Sandaracha. CAP. CXIII.

S Andaracha probatur ruffa, & aliena materia vacans, friabilis, cinnabaris colore, sulphuris virus redolens. Dos eadem & vstio, quæ auripigmento. Explet alopecias, resina excepta. Scabros vngues eximit. Contra phthiriasin ex aceto efficax est. Tubercula cum adipe discutit. Prodest ad narium orisq; vlcera, & cæteras papularũ eruptiones cum rosaceo. Item condylomata. Datur ex mulso purulenta extussientibus. Suffitur quoq; cũ resina, aduersus veterem tussim, rapto per fistulam nidore. Vocem expedit, cũ melle delincta. Suspiriosis cum resina in catapotio, optime datur.

De Alumine. CAP. CXIIII.

O Mne aluminis genus fere in ægypto, & eisdẽ metallis inueniatur. Est enim, scissile quoddam, quasi flos sudorve eiecticius terræ. Gignitur & in alijs quibusdã locis, in melo, in macedonia, in Liparis, Sardonia, Hierapoli Phrygiæ, Aphrica, Armenia, & plerisq; alijs regionibus, rubricæ modo. Plurimæ eius species, verũ ad medendi vsum, scissile, rotundum & liquidum expetuntur. Optimũ est scissile, præsertim recens, candidissimum, gustu perq; adstringens. Calculorum expers, nec glebulose aut assulose compactũ, sed sigillatim in capillamenta quædam canescentia dehiscens. Quale est quod trichitis, quasi capillare nominatur, in ægypto natum. Reperitur quoq; lapis huic alumini persimilis, qui gustus iudicio dignoscitur, q; nõ adstringat. Damnatur in rotundi genere, quod manu cõfictum est. Sed ex figura depræhenditur. Assumendum autem suapte natura rotundum, builis turgens, albo proprius, atq; validius adstringẽs. Præterea nonnihil paloris cũ quadam pinguedine præ seferens, sine harenis, friabile, natione ægyptium, aut ex insula melo. Liquidi probatio, vt sit lympidũ, lacteum, æquale, & semper succo madẽs, sine lapidibus, atq; quẽdam caloris igniculum expirans. Vim habent excalfaciendi, stringendi, sanandi, & expurgandi, quæ caliginem pupillis oculorũ offundũt. Genarum carnem, cæterasq; excrescentias extenuant. Scissile rotundo efficacius intelligitur. Vri & torreri chalcitidis modo debẽt. Putrescẽtia vlcera compescunt. Sanguinis fluctiones inhibẽt. Gingiuas humore prægnantes comprimunt. Motus dentium cum aceto & melle firmant. Prosunt cum melle vlceribus oris, eruptionibus papularum, & fluctionibus aurium, cum sanguinalis hærbæ succo. Lepris conueniũt cum brassicæ folijs aut melle cocta. Item pruritui & vnguium scabricijs, pterigijs & pernionibus, aspersa cum aqua. Valent cum aceto, fæce & galla, pari pondere cremata, ad phagedænas vlcerum, & cũ salis duabus partibus, ad vitia quæ pascunt. Furfures cum eruo & pice

illita abstergunt. Ad lendes, pediculos, ambusta, cum aquæ illita auxilio sunt. Contra tumores, & graue alarum inguinumq; virus, illiniuntur. Ex melo autem aduectum mulieribus præstat ne concipiant, ante coitum ori vuluæ inditum. Partus quoq; extrahit. Gingiuis si caro excreuit, vuæ, ac tonsillis, accommodantur. Auribus et verendis cũ melle illinitur.

De Sulphure. CAP. CXV.

SVlphur optimum existimatur viuum, quod apyron vocãt, nitedulæ modo splendidum, perlucens, minime lapidosum. Probatur in genere sulphuris ignẽ nõ experti, quod viret, ac præpingue spectatur. Plurimũ in melo & lipara gignitur. Supradictũ sulphur calfacit, discutit, & celeriter concoquit. Prodest tussibus, suspiriosis, purulenta extussientibus, in ouo sumptum, aut suffitum. Præterea partus, vsti nidore extrahit. Lichenas, scabros vngues, cum resina terebinthina mistũ, aufert. Cũ aceto autẽ, illitũ ad lepras efficax est. Vitiligines tollit. Scorpionis ictibus addita resina medetur. Cũ aceto vero, draconis marini scorpionisq; plagas sanat. Pruritus toto corpore erũpentes, cũ nitro detersũ sedat. Regiũ morbũ emẽdat, insparsũ fronti cochlearis mẽsura, aut in sorbili ouo sumptũ. Facit ad grauedinẽ, & destillationes. Sudores quoq; cõspersum inhibet. Podagricis cũ aqua et nitro illitũ, conducit. Grauitatẽ auditus, suffiti nidore raptim per fistulam hausto, sanat. Lethargicos suffitu excitat. Eumpentem vndecunq; sanguinem sistit. Fractis auribus cum vino & myrrha illitum medetur.

De Pumice. CAP. CXVI.

PVmicis probatio, vt magnopere leuis, spongiosus, teri facilis, nec harenosus, item fragilis, & cãdidus. Crematur flagrãtissimis carbonibus obrutus, & vbi canduerint, extractus, vino restringuitur odorato. Iterũq; incensus extinguitur, & tertia vstione exemptus & per se refrigeratus, ad vsus conditur. Vis eius adstringere, gingiuas abstergere. Purgat cum calfactione, quæ caliginem pupillis offundunt. Explet vlcera & ad cicatricem perducit. Excrescentia cohibet. Fit ex farina eius dentifricium. Corpori crustam obducit. Auellendis capillis aptus. Theophrastus author est, si quisq̃ in bullientem vrseum vini pumicem iniecerit, feruorem statim sedari.

De Sale. CAP. CXVII.

SAl fossilis efficacior est, cõmuniter si est candidus, calculis vacans, & perspicuus, densus, æquali compage. Peculiariter ammoniacũ genere laudatur, si modo findi facile possit, rectisq; segminibus diduci. In marino sale eligendus est candidus, æqualis,

Probatissimus in cypro fit & salamine cypri, & megaris, in Sicilia & Aphrica. Sed inter dicta salis genera lacustris præfertur, sed multo validissimus est phrygius, noīe tapeus aut tritæus aut gantæus. Salis natura. In cōmune perq̄ vtilis est. Adstrigit, absterget, expurgat, dissipat, reprimit, extenuat, & crustas inducit. Sed hoc interest, q̄ alius alio sit præstātior. Quin & a putredine vīdicat. Ammiscetur medicamētis psoras abstergētibus. Excrescētia in oculis reprimit, & pterygia cōsumit. Cæteraſq; carnis extuberationes tollit. Clysteribus infūditur. Discutit lassitudines ex oleo illitus. Cōtra hydropicorū tumores auxiliatur. Dolores in saccis fotu mitigat. Et pruritus sedat, ex oleo & aceto infrictus, donec ad ignē sudent. Itē lichenas, lepras, psoraſq;. Anginā ex melle, aceto, & oleo illitus leuat. Tonsillis vuæq; cū melle tostus, vlceribus in ore manantibus, gingiuis quas humor vexat, & phagedænis vlcerum cum polenta crematus illinitur. Aduersus scorpionū ictus cum lini semine. Contra serpentium morsus cum origano, melle, hyssopo. Aduersus cerasten cum pice aut cedria aut melle auxiliatur. Contra scolopendræ morsus cum melle & aceto. Aduersus vesparum ictus, & crabrones, albidaſq; capitis pustulas, thymos, & tubercula cū seuo vitulino. Furunculos cum vua passa, aut suillo adipe, aut melle discutit. Testium tumores cum origano & fermento maturius concoquit. Crocodilorū morsibus auxiliatur, tritus in linteolo & intinctus aceto, ita vt vinculis loca constringantur. Prodest ad bestiarum morsus, sugillationes in facie, ex melle. Contra haustum opium & fungos, cum aceto mulso bibitur. Luxatis imponitur cum farina & melle. Ambustis igni cum oleo impositus, pustulas erumpere nō patitur. Podagricis itidem imponitur, & aurium doloribus cum aceto. Ignes sacros & vlcera quæ serpunt cum aceto aut hyssopo illitus sistit. Vritur fictili, diligenter opertus, conditusq; prunis, vsq; dum efferuescat. Aliqui fossilem subacto polline, obliniunt & carbonibus subijciunt, vsq; dum pollen exuratur. Solet & sal cōmunis eodē modo vri. Sed aqua semel abluitur & siccatus in ollam cōopertam mittitur, subdito igne, mouetur q; donec iam non exiliat.

De Spuma salis. CAP. CXVIII.

h Alos achne spumosi salis ramentum, in exilibus petris inuentum, cui vis eadem quæ sali.

De Muria CAP. CXIX

m Vria effectus salis præbet: Abstergitq;. Dysentericis infunditur, etiam si nome intestina corripit. Ischiadicis veteribus ad fotus, aquæ marinæ vsum præstat.

De Flore salis. CAP. CXX.

f Los salis flumine nilo defluit. Lacubus tamen quibusdam innatat. Assumēdus qui crocei coloris est, odore ingrato, ceu gari. Interdum longe magis virus olet, gustuq; mordacior, et pinguiter lētus. Fucatus autem rubrica, aut scrupulosus, improbatur. Præterea syncærus nō nisi oleo resoluitur. Adulteratus nonnulla ex parte, etiam aqua diluēte facticium colorem. Ad vlcera quæ cacoethe vocantur, & phagedænas, genitalium nomas, & purulētasq; aureis, efficax est. Oculorum hebetudines, cicatrices, albuginesq; tollit. Emplastris vnguentisq; coloris causa, vt rosaceo, miscetur. Sudorem cit. Aluum turbat in vino aut aqua sumptus. Stomachum male habet. Additur acopis & smegmatis, quæ albandi capilli gratia componuntur. Et in vniuersum acris est, & feruentis naturæ vt sal.

De Nitro. CAP. CXXI.

p Ræfertur nitrū leue, roseo colore, aut candido, in foramina dehiscens, perinde quasi spongiosum quiddā. Quale ex illyrico affertur, a buniorum ciuitate. Humores transfert qui alicubi concreuerunt.

De Spuma nitri. CAP. CXXII

f Puma nitri optima esse putatur, leuissima, glebosa, friabilis, colore pene purpureo, aut spumosa, & mordens. Qualis ex philadelphia lydiæ defertur. Secunda est ægyptia. Quin & in magnesia cariæ gignitur. Vim & vstionem salis habet, tam nitrum q̄ spuma eius. Præterea nitrum tormina sedat, si tritum cum cumino bibatur, in hydromelite, aut sapa, aut aliquibus quæ inflationes discutere possunt, vti ruta vel anetho. Febribus circuitu redeuntibus illinitur, ante suspectam accessionem. Miscetur emplastris, quæ extrahunt, & discutiunt, extenuant, & lepras abstergunt. Cum aqua autem calida aut vino infusa inflationes, purulentas aureis, & sonitus earumdem sanat. Sordes expurgat, cum aceto instillata. Canum morsibus ex asinino adipe aut suillo medet. Resinæ admista furunculos aperit. Aquæ inter cutem cum fico illinitur, opisthotonisq; iam remissioribus & luxatis cum cærato. In resolutione linguæ, pani cōmode permiscetur. Aliqui supradicta carbonibus vrunt subiecta prius testa noua, donec incādescant.

De Fæce. CAP. CXXIII.

e Ligenda fæx maxime a vino vetere, italico, sin minus ab alio consimili. Fæx aceti viribus longe acrior est. Crematur vt alcyonium ante diligēter siccata. Sunt qui noua testa igni lar-

go, vrant, vsq; dum penitus incandescat. Alij viuis carbonibus fæcis glebam obruunt, & idem opus prosequuntur. Experimentum est legitimæ vstionis, vt aerio nitore inalbescat, linguamq; tactu vrere videatur. Eadem vrendæ fæcis aceti ratio. Vis ei supra modum vrens, & abstergens: Vlcera ad cicatricem perducit. Vehemēter exest, siccatq;. Sed recenti vtendum est, quoniam celeriter exnimatur, aperta, & nullo vase cōdita. Lauatur vt Pompholyx. Quæ vstionem experta non est, tumores & per sese, & cum myrto cohibet. Ventris stomachiq; fluctiones illita sistit. Muliebre profluuium, imo ventri aut genitalibus imposita, mitigat. Panos discutit, nōdũ exulceratos, & tubercula. Turgentes mãmas suiq; lactis impatientes, cum aceto peruncta extinguit. Cum resina vero ambusta & scabros vngues aufert. Addito lentiscino oleo illita nocte tota, ruffat capillum. Elota oculorum medicamentis vt spodos adijcitur. Cicatrices & eorum caligines eadem abstergit.

De Calce. CAP. CXXIIII.

c Alx hoc modo fit. Marinorũ buccinorum testas igni condito, aut feruenti clibano nocte dimittito, postera die si candidissima fuerit, extrahito. Sin aliter, iterũ vrito, vsq; dũ vehemēter inalbuerit. Dein vbi in aquam frigidam immersa fuerit, in fictile nouum conijcito, et exacte pannis operiens, noctem vnam conquiescere sinito. Mane eam extrahens, si ad intentum finem perducta est, recōdito. Fit & e glebis lapidum crematis, necnon e vili marmore, quæ cæteris præfertur. Vis omni calci in commune ignea, mordens, adurens, & crustas inducens. Quibusdam alijs immista vt adipi, oleo, concoquendi vim assumit & dissipat. Vlcera ad cicatricē perducit. Efficacior existimatur recens nec aspersa aquis.

De Gypso. CAP. CXXV.

g ypsum vim habet adstringendi, obstruendi. Sanguinis eruptiones sudoresq; cohibet. Sed potũ strangulat, quodam suffocationis modo.

De Sarmenticio cinere. CAP. CXXVI.

f Armentorum cinis vrendi vim habet. Cum axungia autem vel aceto illitus, fractis neruis, articulorum collisionibus, & neruorum nodis prodest. Cũ nitro & aceto excrescentias carnis in scroto reprimit. Serpentium canumq; morsibus illitus ex aceto medetur. Crustas obducentibus medicamentis ammiscetur. Fit ex eo lixiuium contra præcipitationes, & fungorum venena, cum aceto sale & melle.

De Alcyonio. CAP. CXXVII.

a Lcyonij quinq; esse genera compertum est. Vnum enim spissum, acerbi saporis, spōgiosa facie, Item tetri odoris, ponde-

rosum, & piscem olens, quod plerumque in littoribus inuenitur. Alterũ pinnulæ oculorũ aut spongiæ simile, fistulosum, & leue, odorem algæ referens. Tertium vermiculi forma, & colore, magis purpureum, quod milesium vocant. Quartum succidis velleribus nõ dissimile, spõgiosum, leue. Quintum figura fungi, sine odore, asperum, parte interna quodammodo punicosum, foris læue, acre. Quod plurimũ in propõtide iuxta insulam besbicon appellatam gignitur. Patrio nomine halos achnen vocant. Duo priora, in fœminarum smegmata assumuntur. Cõtra lentigines, lepras, vitiligines, nigricias, & maculas in facie reliquoque corpore. Tertium ijs qui difficili vrina vexantur, aut harenulas in vesica colligũt, idoneum est. Item renibus affectis, aquæ inter cutẽ, lieni. Vstum autem & ex vino illitum alopecias replet. Postremum dealbandis dentibus aptum est. In alia absterforia, psilothraque assumitur cum sale mistum. Si quisquam alcyonium cremare velit, in crudum fictile mittat, & oblinens vasis spiraculum luto, ita fornaci mandet, & cum figlinum percoquetur, extrahens ad vsus recondat. Lauatur vt cadmia.

De Adarche. CAP. CXXVIII.

f It in cappadocia quod adarches appellatur. Est autẽ concreta salsilago, humidis & palustribus locis siccitate emergens, & harundinibus ac hærbis agglutinata, colore flori lapidis asiatici similis, & omni forma molli alcyonio, & aliquantum cauo proxima, tanq̃ lacustre alcyonium esset. Ad euellendas lepras, lentigines, lichenas, & vicia cutis in facie, accomodatur. Et in summa vis ei acris. Humorem euocat qui in aliqua parte concreuit & ischiadicis prodest.

De Spongijs. CAP. CXXIX.

e Spongijs alias mares appellauere, tenui fistula, spissas, quarũ duriores tragos nominarunt. Fœminas autem quæ contrarias dotes habent. Vruntur eæ vt alcyonium. Recẽtes sine pinguitudine vulnerariæ sunt, & tumores reprimũt. Recentia vulnera ex aqua poscave conglutinant. Veteres sinus ex decocto melle iungũt. Vetustæ autẽ inutiles. Aridæ & ligatæ lino, si penicilli modo adigantur, occlusa vlcera, callosque laxant. Recentes & vacuæ senilia vlcera, & quæ fluctione laborant, aut cuniculatim exedunt, imposita siccãt. Sanguinis profluuium sistunt. Crematarum cinis ex aceto, aridæ lippitudini auxiliatur. Et vbi quid abstergere aut adstringere opus est. Vtilius, in oculorum medicamentis lauare cinerem. Omnium cinis cum pice crematarum, profluentem sanguinem sistit. Candidæ cura fiunt, e mollissimis recẽtes, per æstus tinctæ salis spuma, quæ petris cohæ

ret,insolantur inuersæ,hoc est parte caua sursum spectãte.& qua adhæ-sere,deorsum.Si vero æstiua serenitate ad lunam sternantur,perfusæ sa lis spuma,aut maris aqua,maximum candorem referent.

De Corallio. CAP. CXXX.

c Oralliū quod aliqui lithodẽdron appellarunt, marinū esse fruticẽ cõstat,qui imo extractus duratur statim atq; emergit, tanq̄ offuso aere protinus concrescat. Plurimū inuenitur sy-racusis, in promontorio cui pachyno nomen est. Laudatissimum ru-bens, colore hastulæ regiæ,aut sandycis meri,nec secus tereti facile ce-dens,æquabili vsquequaq; cõcremẽto,rursus algæ aut fuci marini odo re,q̄ramosissimum,cinnamomi æmulum,forma fruticis. Quod autem in lapidis duritiam coit, scrupulosum, inane, & lacunosum,vitiosum existimatur.Adstringit & mediocriter refrigerat. Excrescẽtia coercet. Oculorum cicatrices abstergit. Vlcerum caua,& cicatrices explet. Cõ tra sanguinis reiectiones magnopere efficax est. Vrinæ difficultati au-xiliatur.Quin & potum ex aqua lienem absumit.

De Antipathe. CAP. CXXXI.

q Vod antipathes vocant,corallium esse arbitrantur,specie tã-tum distãs. Est autem colore nigro,arboris figura, ramosum magis. Vires supradicti habet.

De Phrygio lapide. CAP. CXXXII.

p Hrygius lapis quo infectores in phrygia vtũtur,a qua nomẽ accœpit. Nascitur in cappadocia. Optimus habetur palli-dus,modice grauis,inæquali compage corporis, intercedẽti-bus albis segmẽtis,vt in cadmia. Vritur autẽ vino optimo perfusus, viuisq; carbonibus obrutus perflatur assidue follibus, donec mutato colore ruffescat.Rursus eodem vino restinguitur. Hoc iterum & ter-tio faciendum. Attendendum tamen, ne minutim confringatur, & in fuliginem euanescat. Vis crudo vstoq; adstrictoria,expurgans. Vlceri-bus crustas quadamtenus inducit.Ambustis cum cærato medetur. La-uatur vt cadmia.

De Asio lapide. CAP. CXXXIII.

a Sius lapis assumi debet pumicosus,leuis,fungosus,item fria-bilis, scissiles venas melini coloris ad imũ actas habẽs. Eius flos,salsugo subflaua est,sũmo lapide insidẽs, cõpage tenui,co lore in aliquib⁹ albo,i alijs pumici simili,ad luteũ vergẽte.Admotus li-guæ aliquãtũ mordet. Vim habet vterq; adstrictoriã,et modice erodẽtẽ,

Ammistus liquidæ pici, aut terebinthinæ, tubercula discutit. Lõge va lidior flos existimatur. Ceterũ siccatus flos, vetera vlcera & cicatrici repugnãtia sanat. Excrescẽtia cohibet. Tetra vlcera & fungis similia, cũ melle expurgat. Vlcerũ caua explet, depascentiaq; cũ cærato sistit. Fit cataplasma ex eo podagris, misto fabæ lomento, & lienosis ex aceto & calce. Prodest phthisicis linctu. Podagrici iuuãtur pedibus in solio ex eo lapide excauato inditis. Fiunt quoq; loculi, qui corpora erodunt, & luxuriantem carnem, & corporum crassitiem absumunt, vice nitri in balneo. Si lauare libet, cadmiæ modo lauatur.

De Pyrite lapide. CAP. CXXXIIII.

P yrites lapidis genus est, a quo æs extrahitur. Eligi debet æris similitudine, facile scintilas ædẽs. Vritur sic: Melle irrigatus molli pruna continuo flatur follibus, donec ruffescat. Alij in carbones igni candentes, lapidem melle perfusum deijciunt, et vbi ad fuluũ colorẽ vergere cœperit, extrahũt. Efflatoq; cinere, rursus madefactũ cremãt, donec æquabili tenore afficatus, friabilis reddatur. Siquidẽ sæpe facies summa solũ vritur. Ita crematus siccatusq; reconditur. Si eloto opus sit, lauari debet vt cadmia. Tã crudi quã vsti vis est, excalfacere, abstergere, offusam oculis caliginem expurgare, duricias concoquere, & concoctas discutere. Resina exceptus excrescentia in carne cohibet, sed calorem quemdam & adstrictionem parit. Ita vstum nonnulli diphryges appellant.

De Hæmatite lapide. CAP. CXXXV.

H aematites optimus habetur friabilis, puro colore niger, durus in se & æqualis, nulla sorde ammista, nulloq; zonarũ discursu. Vim habet adstringentẽ, & excalfactoriã aliquantum. Oculorum cicatrices & scabriciam cum melle purgat. Cum lacte autẽ muliebri, lippitudini, collisionibus, & oculis cruore suffusis conuenit. Bibitur contra difficultatem vrinæ, & fluctiones mulierum in vino, et ab ijs qui sanguinem reiecerunt, cum succo punici mali. Fiunt ex eo cotes & collyria oculorũ vitijs apta. Vritur vt phrygius, vino tantũ subtracto. Modus vstionis est, vt modice leuis fiat, & bullis quibusdã inturgescat. Sunt qui hæmatiten ita adulterant, densam glebã rotundãq; schisti lapidis, cuiusmodi sunt quæ radices vocantur, vase figlini operis, quod feruentem cinerem contineat, condunt, paucaq; interiecta mora eximunt, experiunturq; si trita ad cotem hæmatitæ colorem

reddat, ꝙ si ita res se habet, reponũt, sin minus, iterum obruũt, & subinde conspicientes periculum faciũt. Siquidem in cinere diu dimissus colore mutato dissipatur. Coarguitur male cõfictus, scissilibus venis. Quippe in rectos venarum discursus refringitur, & longe secus se in colore habet. Namꝗ floridum reddit. Hæmatites vero sanguineum tꝗ cinnabarin imitantem, Inuenitur in sinopico minio. Fit & e magnete lapide, vehemẽter ambusto. In ægypto sponte naturæ cum metallis enascitur.

De Schisto lapide. CAP. CXXXVI.

Chistos lapis in Iberia Hispaniæ cõtermina gigniur. Proba
f tur maxime, quæ croci colorẽ æmulatur, friabilis, suapte natura fissilis, concremẽto & serie cohærentiũ venarum, ammoniaco sali similis. Vim exhibet hæmatitæ, sed ad omnia infirmiorem. Quin & caua replet muliebri lacte perfusus. Ad procidentia, rupta, itẽ genarum crassitiem, & vuas oculorum, magnopere efficax est.

De Gagate lapide. CAP. CXXXVII.

N Gagatarum lapidum genere, præferendus qui celeriter ac
i cenditur, & odorem bituminis reddit. Niger est communi ex parte, squallidus, crustosus, perq̃ leuis. Vis ei molliendi & discutiendi. Depræhendit sonticum morbum suffitus. Recreatꝗ vuluæ strangulationes. Fugat serpentes nidore. Podagricis medicaminibus, & acopis additur. In Cilicia nasci solet, qua influens amnis in mare effunditur, proxime oppidum, quod plagiopolis dicitur. Vocatur autem & locus & amnis gagas, in cuius faucibus ij lapides inueniũtur.

De lapide Thracia. CAP. CXXXVIII.

Apis thracias dictus, nascitur in flumine quodã scythiæ, cui
l ponto nomen est. Vis ei gagatæ. Traditur aqua accendi, & oleo restingui. Quod in bitumine accidit.

De Magnete lapide. CAP. CXXXIX.

Agnes lapis optimus est, qui ferrum facile trahit, colore ad cæ
m ruleum vergente, nec admodum grauis. Datur cum aqua mulsa, trium obolorum pondere, vt crassos humores eliciat. Sunt qui magnetem crematum pro hæmatite vændant.

De Arabo lapide. CAP. CXL.

Rabus lapis elephãti maculæ similis. Is tritus illitu hæmor
a rhoidas exiccat. Eius cinis dentifricio optimus.

De Galactite. CAP. CXLI.

Alactites appellatur ꝙ lacteum reddat. Cinerei tamen est co-
g loris, ac gustu dulcis. Ad oculorum fluctiones conuenienter
illinitur. Oportet autem in aqua tritum, pixide plūbea recon
dere, propter vim glutini, quod obhæret.

De Melitite. CAP. CXLII.

Elitites omnia galactitæ similis. Hoc tantum interest, ꝙ dul-
m ciorem succum remittit. Eiusdem vt galactites effectus.

De Morochtho lapide. CAP. CXLIII.

Orochthus lapis quem aliqui galaxiam, aut leucographida
m vocauerunt, in ægypto nascitur, quo vtpote molli, & facile
liquescente, linteones dealbandis vestibus vtūtur. Spiracula
corporis obstruere videtur, conueniens ijs qui sanguinem expuunt, cœ
liacis, & vesicæ doloribus, cum aqua potus. Itidem fluctionibus vul-
uæ, impositus velleri. Mollibus oculorum collyrijs miscetur. Explet
enim caua, atq; delachrymationes sistit. Idem cærato exceptus, vlcera
quæ fiunt in teneris partibus corporis, ad cicatricem perducit.

De Alabastrite lapide. CAP. CXLIIII.

Labastrites vocatus onyx, crematus, resina aut pice assūpta
a duricias discutit. Stomachi dolores cum cærato leuat. Gingi
uas comprimit.

De Thyite lapillo. CAP. CXLV.

Apis nomine Thyites, in æthiopia gignitur, subuiridi colo-
l re iaspidem imitatus. Liquescens tamen lacteum succum red-
dit. Vehementer mordet. Tenebras quæ pupillis obuersan-
tur expurgat.

De Iudaico lapide. CAP. CXLVI.

Vdaicus lapis in Iudæa nascitur, glādis effigie, candidus, sci-
i ta admodum configuratione, discurrentibus lineis quasi in-
dustria detornatis. Solutus nullā qualitatem manifestā gu-
stui repræsentat. Potest ciceris magnitudine tritus ad cotem, vt colly
rium, cum calidæ aquæ cyathis tribus, potu difficultati vrinæ auxilia-
ri, & calculos in vesica comminuere.

De Amianto. CAP. CXLVII.

Miātus lapis in Cypro nascitur, scisso alumini similis, quo vt
a pote flexili, pannos tantū ostentationis gratia texunt, qui ad

ignes cõiecti ardent quidem sed flammis inuicti splendidiores exeunt.

De Sapphiro. CAP. CXLVIII.

Apphirus lapis, percussis a scorpione potu, prodesse existi-
s matur. Contra intestinas exulcerationes bibitur. Excrescen-
tia in oculis vuasq; & pustulas inhibet, & ruptas membra-
nas cogit.

De Memphite. CAP. CXLIX.

Emphites in ægypto iuxta Mẽphin inuenitur, calculorum
m magnitudine, versicolor. Tradunt trito & illito, quæ vrenda
aut secanda sunt, sine periculo obstupescere, ita vt non sentiãt
cruciatum.

De Selenite lapide. CAP. CL.

Elenites lapis quem aliqui aphroselenon appellarunt, quo-
s niam noctu plenus, crescẽte luna reperiatur. Nascitur in Ara-
bia, candidus, trãslucens, leuis. Huius ramenta comitialibus
iu potu dari iubent. Eo ad amuleta mulieres vtuntur. Arbores adalli-
gato eodem frugiferæ redduntur.

De Iaspide lapide. CAP. CLI.

Aspidum quædam smaragdum imitatur, alia chrystallum, si-
i milis pituitæ, alia non dissimilis aeri, ob id vocatur aerizou-
sa, alia veluti fumo infecta, quæ capnias ex argumento voca-
tur. Quædam lineis albis & resplendentibus præcingitur, assyrios ap-
pellata. Alia therebinthinæ similis, quæ terebinthizusa dicitur. Alia
colore calaida gemmam æmulatur: Omnes amuleta esse traduntur,
& accelerare partum fœmoribus appensæ.

De Aetite lapide. CAP. CLII.

Etites lapis est veluti prægnans, cum quatitur alio in vtero
a sonante. Grauidis continet partus, cum lubricæ sunt vuluæ
& parum tenaces, sinistro brachio adalligatus. Sed parturien
tibus e brachio amoueatur & fœminibus alligetur, vt sine doloribus
pariant. Furem deprædhendit, si quis in pane conditum offerat. Fur enĩ
mansum deuorare non poterit. Quinetiam concoctus, furem coarguit.
Quippe decocta cum eo, deuorare non poterit. Tritus & cærato exce-
ptus, ciprino, aut gleucino, aut alio excalfaciẽte, comitiales magnifice
iuuat.

De Ophite lapide. CAP. CLIII.

Phitæ genera multa. Quidā grauis eſt odoris, niger. Alter ci
o nereo colore ſpectatur, punctis diſtinctus. Tertius lineis qui-
buſdam candidis intercinctus eſt. Omnes contra capitis do
lores, & ſerpentium ictus proſunt. Feruntur qui lineas habent, lethar-
go & capitis doloribus auxiliari.

De Lapidibus ſpongiarum. CAP. CLIIII.

Apides in ſpongijs inueniūtur, qui veſicæ calculos rumpūt,
l in vino poti.

De Lithocolla. CAP. CLV.

Ithocolla glutinum, quo lapides coniunguntur. Fit autem ex
l marmore, lapide pario, & taurino glutine. Poteſt candente
ſpecillo admotum, incommodos oculis pilos replicare.

De Oſtracite. CAP. CLVI.

Stracites teſtæ ſimilitudinē habet, glebosus, & in laminas fiſ-
o ſilis, quo mulieres ad detrahendos pilos, pro pumice vtūtur.
Menſes drachmæ pondere potus, ex vino ſiſtit. Si quattuor
diebus a coitu bibatur ſicilici pondere, fœminis præſtat ne concipiāt,
Cum melle autem impoſitus, mammarum inflammationes lenit, & no
mas cohibet.

De Smyride. CAP. CLVII.

Myris lapis eſt, quo annularij ſcalptores lapides expurgāt,
ſ ad erodēdum, & vrendum vtilis. Gingiuis quas humor ve-
xat, prodeſt. Dentifricio commendatur.

De Harena. CAP. CLVIII.

Arena e littoribus ſole feruefacta, hydropicorum tumores
h exugit, ſi capite tenus, in ea obruantur. Torreri ſolet ad ari-
dos fotus, pro milio aut ſale.

De Cote. CAP. CLIX.

Cote naxia, quod exacuendo ferro deteritur, illitū alopecias
c ad pilum reducit. Virginum mammas cohibet, nec increſce-
re patitur. Potum ex aceto lienem abſumit.

De Lapide Geode. CAP. CLX.

Eodes lapis, adſtringit, ſiccat. Caligines oculorum diſcutit.
g Illitus autem ex aqua, teſtium mammarumq; inflāmationes
ſedat.

De Terra. CAP. CLXI.

Omnis terra ad medendi vsum recepta, summam & primam vim habet occludendi. Sed specie distant, cũ alia adiunctis quibusdam, ad alia fit vtilis.

De Erethriade. CAP. CLXII.

Erethriæ due sunt, vna vehementer alba est, altera cinericia. Optima habetur ad cinereum colorem vergẽs, perq̃ mollis quæ si per æramenta tractim ducatur, lineam violaceam refert. Lauatur vt cerusa, aut hunc in modũ. Teritur ex aqua, & vbi pessum ierit, humor leuiter excollatur. Siccata solibus iterũ teritur, interdiu adiecta aqua, vt vespere considat. Antelucanis colo excernitur & demũ in sole trita si fieri potest, digeritur in pastillos. Quod si tosta desideretur, pastilli magnitudine ciceris in fictile perforatum conijciuntur, oreq; vasis diligenter obturato, supra carbones continenter follibus perflantur. Vbi vero cinis in fauillas se conuertit, aut æreum colorem contraxit, exempti reconduntur. Vim habet adstringentem & refrigeratoriam, leuiter mollientem. Caua explet & sanguinolenta cõglutinat.

De Terra samia. CAP. CLXIII.

Samia præfertur candida, leuis, tangenti linguæ glutinosa, mollis, succosa, friabilis. Cuiusmodi est quã aliqui collyrion, & vocarunt & vocant. Duæ enim species eius. Vnam antediximus. Altera aster appellatur, crustacea, & cotis modo prædensa. Vrĩtur ac lauatur vt erethria. Vimq; cõsimilem habet. Sanguinis reiectiones sistit. Fœminis fluctione vuluæ laborantibus, cum flore syluestris punici datur. Testium & mammarum inflammationes illita ex rosaceo & aqua refrigerat. Sudores arcet. Contra serpentium morsus & venena pota ex aqua auxiliatur.

De Samio lapide. CAP. CLXIIII.

Samius lapis, in samia terra inuenitũr, quo aurifices vtuntur polliendo auro vt resplendeat. Probatur candore & duritia. Vis ei adstrictoria, & refrigerans. Prodest stomachicis potus. Sensus hebetat. Verum ad lachrymationes oculorum & vlcera cũ lacte efficax est. Partus, vt tradunt, adligatus accelerat, & concœptus fœminarum custodit.

De Chia terra. CAP. CLXV.

Chia eligi debet candida, vergens ad cinereum, samiæ similis. Est autem glebosa, albaq;. Sed ficticijs formis differẽs. Vis eadem quæ & samiæ. Extendit faciem, & erugat, atq; splendidã reddit. Colorem in facie & corpore toto cõmẽdat. In balneis pro ni-

tro deterget.

De Selinusia terra. CAP. CLXVI.

Adē præstat selinusia. Maxime laudatur quæ vehemēter re-
e splendet, candida, friabilis & aqua dilui celerrima.

De Cimolia. CAP. CLXVII.

Imoliæ duo genera, cādida, & ad purpureū inclinans, Opti-
c ma existimatur quæ innatam habet pinguitudinem, tactuq; frigida sentitur. Vtraq; aceto diluta parotidas, & alia tubercula discutit. Ambusta igni si statim cimolia oblinātur, pustulas non sentient. Testium duricias, & totius corporis collectiones cohibet. Igni sacro imponitur. In summa vtraq; multum in medicina commē datur, si incorruptæ originis, nec spuria assumatur.

De Pnigite terra. CAP. CLXVIII.

Væ pnigitis dicitur, colore erethriæ similis est, grādioribus
q tantum glebis. Manum si quis admoueat, refrigerabit. Tactu linguæ, vsq; adeo glutinosa, vt pensilis hæreat. Cui effectus idem qui cimoliæ, paulo tamen infirmior. Hanc aliqui pro erethriade vændunt.

De Testis. CAP. CLXIX.

Ornaceæ testæ vehemēter tostæ, crustas vlceribus obducūt.
f Quare prurigini & papularum eruptionibus medētur. Podagricis prosunt. Strumas discutiunt, cærato exceptæ.

De Terra fornacum. CAP. CLXX.

Ornacum terra, quæ retorrida fuluescit, eiusdem cū testa effe-
f ctus.

De Melia terra. CAP. CLXXI.

Elia colore cineream erethriam imitatur, aspera tactu. Ea di-
m gitis friata, derasi pumicis modo crepitat. Vim habet aluminosam, sed remissiusculā, id quod gustu deprædēditur. Modice linguam siccat, purum corpus reddit, & colorem cōmendat. Pilos extenuat. Vitiligines & lepras abstergit. Pictoribus vsum præbet vt colores diutius perennent. Emplastris quæ chloræ dicūtur, efficaciter inseritur. Ex omni Melia terra & omni alia in vniuersum, eligi debet, recens, mollis, non lapidosa, friabilis, quæ cum humorem attigerit facile resoluatur.

De Ampelitide terra. CAP. CLXXII.

Xampelitide terra quæ pharmacitis nomine, in seleucia iu-
e xta syriam nascitur, laudatur in primis nigra, piceæ carbones referēs, assulosa, æquabili splendore, quæ detrita, accepto oleo statim eliquescit. Vitiosa censetur candida, & cinerea, quæ in liquorem

non resoluitur. Vim dissipandi & refrigerandi habet. Ad calliblephara additur, tingendis capillis idonea. Vsus eius ad illinendas vites sub germinationis tempus. Vt pote cum innascentes vermiculos enecet.

De Fuligine pictoria. CAP. CLXXIII.

f Vligo qua pictores vtuntur, ex vitrarijs officinis colligi solet. Siquidem ei palma tribuitur. Vis ei ad adstringendum et erodendum efficax. Fracta cum rosaceo cærato ad cicatricem perducit.

De Attramento librario. CAP. LXXIIII.

a Ttramentum quo scribimus, fuligine e tedis coacta colligitur. In singulas libras gummis, ternæ fuliginis vnciæ adijciuntur. Fit etiã e resinæ fumo, & pictoria fuligine, de qua paulo ante diximus. Assumitur autem fuliginis mina, gonus sesquilibra, glutinis taurini, attramenti sutorij, singulorũ sesquũcia. Additur cõuenienter erodentibus medicamentis. Ambustis ex aqua cõmode illinitur. Sed nõ ante soluatur q̃ cicatricẽ induxerit. Sanatis siquidẽ vlceribus, sua sponte decidit. Cæterũ habes amicissime ari abũde, quæ tradenda duximus, non pro operis modo, quem destinaueramus, sed pro materiæ & auxiliorum medicinalium copia.

Pedacij Dioscoridis Anazarbei De medicinali materia, Ioanne Ruellio Suessionẽsi interprete Quinti libri

F I N I S

PEDACII DIOSCORIDIS

PEDACII DIOSCORIDIS ANAZARBEI DE VENENIS, QVOQVE MODO ARCEANTVR, VITENTVRQVE, LIBER SEXTVS.

SVperioribus amicissime Ari libris, tradidimus de aromatibus, oleis, vnguentis, arboribus, & eorundem fructibus, lachrymisq;, Item animalibus, melle, lacte, seuo, frumentis, oleribus, hærbis, radicibus, liquamentis, vinis metallisq;. In hoc vero totius operis vltimo, facultates eorum recensebimus, quæ prodesse nobis, aut officere possunt. Vitantes itaq; nomenclationis tædia, ad institutũ reuertemur. Huiuscemodi autem tractatus, cum bifariam distributus sit, in partem venena præcauẽtem, ita vt ne fallant sumentes, aut siquando per imprudentiam dentur, vt tum quoq; innoxia fiant, irritaq;. Et in partem auxiliatricẽ. Primum differam de præcauendi modo, quem esse difficillimũ pleriq; maiorum arbitrantur, ꝙ dantes clam venena, ita insidias tẽperãt, vt peritissimum quemq; decipiant. Siquidem venena sua amaritudine, permistis dulcibus spoliant, & graue odoris virus mistura odoramentorũ eximunt. Aut medicamenta immiscent, quæ leuandæ valetudinis gratia dari solent, et præsertim quæ infirmioribus, vt absinthiũ, tragoriganum, cunillam, aut hyssopum. Quinetiam thymum, irim, origanũ, castorium, aut siquid medicamentis, cognatum habere saporem videatur. Aut potionibus inserunt, aut vinis, aut iuribus, aut passo, aut mulsæ aquæ, musto, succis, lenti, polẽtis, aut medicaminibus. Aut concinnantes ipsi, edulijs admiscent. Quare qui in ea suspicione sunt, condita edulia vitare debent, omniq; intensa saporis qualitate, dulcium, aut salsorum, aut acrium, abstinere, nec sitibundi affatim bibere, aut esurientes voraciter comesse, semperq; ad saporem esitatorum diligenter attendere, præsertimq; bibentes, frigidam aquam præsumere. Satiato enim appetitu qualitates ægerrime concoquuntur. In infirmis quidem facile vitare possumus potiones auxilij gratia dari solitas, quas offerunt improbi, qui beneficia moliuntur. Itaq; ob id laborantes morbo, non perinde audẽtium iniurijs patent. Et hæc quidem ne facile, seducti homines capiãtur dolis veneficorum, occasio est & facultas. Sed alia expeditior, vt suspiciosi aliqua præsumant, quæ venenorum vires hebetent & inefficaces irritasq; reddant, cuiusmodi caricæ sunt cum iuglan-

dium nucibus manducatæ, & quæ cedromela vocant ideſt citria,ſeminis napi drachma cum vino. Item folia calaminthæ,aut terra quæ lemnia ſphragis appellatur,pondere pari cum vino. Aut rutæ folia & nucis iuglandis nucleum aut caricas duas & ſalis callum ieiuni ſumant, & nullo veneni genere lædentur. Antidota ex vino ſumpta eũdem effectum præbent. Inter quæ intelligitur magnum metridatium, quod ſcinco & ſanguine temperatur. Quin & ſæpe venenis obſiſtunt peculiares affectus in corporibus certo quodam modo conſtitutis, & quadam cibi potuſq; qualitate, aut vini copia, ita temperatis vt cum venenis diſſentiant. Siquidem ingeſti veneni vires frangunt, atq; iam priore alimẽto farctis præcluſiſq; meatibus, obſtant ne mẽbratim per digeſtionem inſinuetur. Verumenimuero, quoniam fortunæ temeritas interdum ſimilia diſcrimina, peregre agentibus affert, abſq; vllis inſidijs hominũ,nõnihil differẽdũ michi de hac re neceſſariũ duco. Iã primum igitur culinam apparare loco ſub diali conuenit,ciboſq; & potus in huiuſcemodi loco ſtruere. Si id fieri commode nequit, ſecunda erit conditio hæc,apparandi apponendiq; ſub tecto. Sed tum diligẽter laquearia animaduertenda. Frequenter enim a ſuperioribus contabulamentis animalia decidunt,exigua quidem,ſed quæ non modicam perniciem moliãtur, vt phalangia,ſtelliones, & alia quædam reptilia. Porro vinaria vaſa diligenter intueri oportet. Namq; reptilia odore vini illiciũtur,quæ interdum ſorbentia,noxium virus eructant,interdum vero delapſa immerſaq; moriuntur,& exitij cauſas haurientibus afferunt. Sed hæc hactenus dicta ſint, cauti & prouidi inſidijs ne pateant. Quod ſiqui ſua ſponte, aut ex quorumdam inſidijs ſumpſerunt, auxiliari primo quoq; tempore oportebit. Siquidem dum comites ſingulorum venenorum notæ expectantur, immedicabile fit venenum, & pauliſper neglectum, medicamẽtis ægre cedit. Quare ſiqui compotes mentis,ſe virus ſumpſiſſe fateantur,aut eorum qui aderant teſtimonio conſtet,protinus ad idonea remedia tranſeuntes,facile peculiari natiuæq; conſtitutioni, reſtituemus. Neq; enim ijs aſſentimur, qui prorſus auxilia in hniuſcemodi, fruſtra adhiberi contendunt. Quo enim modo vitia, quorum cauſæ corporibus inſident, medicinam admittut,& quæ forinſecus incurrunt venena, medendi rationem aſpernantur. Aeque vero omnes morbi pro cauſarũ ingruentiũ magnitudine,aut priſtinis affectionibus,qualitatibuſq;,quibus fit opportunũ corpus,vel medicabiles ſunt,vel nullis cedunt medicamẽtis. Quod ſi qui forſan obmuteſcentes,aut temulẽti, aut nolẽtes alioqui venenũ egeri, nullã nobis eius cognitionẽ præbeant, tum protinus accedendum ad ea quæ cõmuniter epotis quibuſcũq; venenis opitulari conſueuerunt.

Atqui nullum magis in omnia valens auxilium dari potest, q̃ vt proximo loco virus foras exhauriatur, priusq̃ inualescat. Quare sine mora, calidum oleum ex aqua, aut seorsum, vt vomitare cogantur, dari conuenit. Aut si oleum natura loci negat, butyrum cum aqua calida, aut malua, aut lini semine, aut trago, vrtica, fœnogræco, aut halicæ decocto, vicem eius exhibebit. Hæc enim non modo vomitionibus exigent vi illa sua laxatrice, aut nauseam ciente, sed aluum quoq; subducent, & corporũ inanitione ita aduersabũtur, vt acrimonias eorum hebetent. Id quod euidenter huiuscemodi argumẽto depræhendere licet. Esto vt quisquam viua calce, vel vini fæce, aut cantharidibus, aut alio quouis acri, corpus exulcerare statuerit, is si ipsum oleo leniter illinat, exulceratioñe non accipiet. Atqui neq; vehementer adstringi corpus neq; refrigerari poterit, si antea perungatur. Quinetiam vomitus non ob id modo q vacuet, & noxium humorem excernat, iuuamẽtum adfert, sed quod assumptũ virus nonnũq̃ odore, coagulatis globulis, aut colore, prodat. Quippe cum odore & amaritudine, meconium colore, cerusam gypsumve, globulis lac aut sanguinem animalis recens iugulati ostendat. Nam grauis odor regestorum, leporis marini, aut rubetæ veneficia depræhendit. Ita vt nonnulla ab ijs remedia peti possint, ad idonea singulorum auxilia transeuntibus. Oleo, maluæ decoctum ammiscetur, aut glaucium, aut adeps anserinus, aut pinguium carnium iura, lixiuium lignorum cinere factum. Vbi vero vomitus diligenter citatus fuerit, ne quid in vẽtre coierit, quæ hæserunt intestinis reliquiæ clystere acri deuocentur. Facit & nitrum tritum & cum hydromelite sumptum. Vina vetera liberalius epota, gallinacea iura, præpingues pisces, vetustæ carnes pinguesq;, & quæ adipe aut recenti butyro parantur. Aluum namq; subducunt vti diximus, & stomachum resoluentia, proniorem ipsum ad vomitionem reddũt. Et venenorum acrimonias hebetant, atq; meatus obstruentia, celerem virium penetrationem inhibent. Quinetiam medicamenta dantur, quæ communi dote prosunt, vt lemnia terra, agaricũ, abrotonum, irio, radix eringij, semen pastinacæ & calaminthæ, nardum gallicum, castorium, ferulæ virentis medula, flos rhododendri, succus marrubij, laser aut laserpitium, sagapenium, peucedani succus, aut panacis, & radix quam magudarim appellarũt, aristolochia longa, syluestris rutæ semen, & betonicæ quam cestron nominãt, folia. Singula cum vino drachmæ pondo sumi debent. Effectũ præbet polij decoctum, & seseli, & liquida pix lincta. Magnifice ferunt opẽ, antidota quæ in calce operis scripta reliquimus. Communis ratio præstandi auxilij, ita se habet. Cæterũ ab ijs quæ consueuerunt euenire, communia remedia sumptitari possunt. Fere enim vires venenorũ

quamplurimorum, in affectus consimiles, corpus tandem redigunt. Quam ob causam plerisque, communia conducunt auxilia. Permulta etenim venenorũ genera, communes tamẽ nec multi iisdem affectus oriũtur. Neque fieri potest, vt omnia quæ contingere solita sunt, vnum venenum sequantur. Alioquin superuacaneus esset venenorum tractatus, sigillatim remedijs ab authoribus traditis. Neque vero in vno eodemque promptum est inuenire, vt stomachi, iecoris, renũ & vesicæ dolore vehementer crucietur, vt singultuat, erodatur, contremiscat, refrigeretur, obmutescat, conuellatur, pulsus elanguescat, veterno prematur, caligent sensus, stranguletur, sitiat, sanguis erũpat, febre conflictetur, ægre lotiũ reddat, torminibus vexetur, crebro vomitet, nausea prematur, rubescat, liuore suggilletur, pallescat, desipiat, stertat, viribus deficiatur, & pleraque alia eueniant. Vnumquodque venenum in generales affectus diducitur, vt pauca numero & communia demonstrentur, quæ euenire consueuerunt. Quare in singulis quæ supra diximus nõ facile fuerit deuoratum virus cognoscere. Nam stomachi & linguæ erosio, ventris ac renum inflammatio, vehemens vrinæ difficultas, & interdum cruoris exitus, laceratio, & in plurimis partibus quiddam adustionis sensus, non in cantharidibus modo potis reperiuntur, sed in erucis quoque pinorum, & bupreste, & salamandra. Porro eos qui meconium hauserunt, non modo veterno aut sopore premi, stertere, liuore sugillari, torpere, refrigerari, stupescere, sensu priuari constat. Sed eos etiam qui mandragorã aut cicutam deuorarũt. Deliriũ non hyoschyamus tantum infert, verum etiam quæ toxica appellantur. Itidem aconitum, & mel quod in heraclea pontica gignitur. Strangulatio non minus in fungis q̃ in sanguine taurino, lacte, aconito, cerusa, gypso conspicitur. In summa difficile vnum vni veneno proprium inuenire signum, quod haustum virus prodere possit. Maxime quod hæc cæterorũ etiam vitiorũ quæ in corpore exoriuntur communia sequi solent. Cæterum in his quæ celeriter enecãt, adnotari fortasse, quod inspectũ fuerit licet, vt postea trademus. Sed ijs qui ad longas ægritudines spectant nihil ad medendi rationem difficile, dumtaxat quod pertineat ad indicia noxæ, vtpote cum venena statim atque præsentaneam vim illam perdiderunt transmutata in longos affectus communia reliquorum vitiorum remedia, compositionesque flagitent. Cum venefica proprietas non amplius insit. Si vero longa fit affectio, in aliquod diuturnorum morborum genus recidet, a quibus facile fuerit medendi rationem assumere. Sed de ijs quæ generaliter auxilantur, hactenus. Consequenter quæ priuatim singulis prosunt, scriptis mandabimus, si prius simul exposuerimus, quæ ex singulis ordinibus exitialem aut maleficã

vim sortiũtur, vt medicinæ studiosi intra obseruationẽ cauti, quibusdã eorũ medicamẽtorum misturis vtãtur quæ memoriæ literarũ tradita sunt & ab authoribus descripta. Imprudẽtia enim magnas adfert noxas, & sæpe continuo vsu eorũ, homo in perniciẽ agitur. Proinde animalia quæ exitiosam vim habent, hæc sunt. Cantharides, Buprestis, Salamandra, pinorum erucæ, Lepus marinus, rubeta, & rana palustris muta, deuoratæ hirudines. Semina sunt, hyoscyamus, coriandrũ, cicuta, gith, mãdragora, psylion. Liquamẽta, meconiũ, opocarpason, thapsiæ succus, elaterium. Radices quas mittit chamæleo, aconitum thapsia, veratrum, ixia, agaricum nigrum, ephemerũ, quod aliqui colchicum vocant, ꝙ in colchide nascatur. Hærbæ oleraꝗ, smilax quam aliqui thymion appellant, romani taxũ, solanum manicum, quod et doricnium dicitur, sardonia hærba quæ ranũculi genus est, corniculatum papauer, phtharicumt, toxicum, ruta syluestris, fungi. Ab animalibus taurinus sanguis recens, coagulatum lac, mel heracleæ in ponto genitum. Metălla gypsum, cerusa, calx, auripigmentum, duo sandarachæ genera, spuma argenti, adarce, plumbum, & quod argentum viuum dicitur. E vitibus vinum abunde post balneas potum, aut passum & frigida aqua similiter.

De Cantharidibus. CAP. I

q Vibus datæ sunt cantharides, signa eueniunt grauissima. Ab ore enim ad vesicam vsꝗ, cuncta erodi sentiuntur. Picem aut simile quiddam cedriæ resipiunt. Dextra præcordia inflammantur. Vrinam ægre reddunt. Et subinde cum lotio sanguinem emittunt. Strigmenta non secus atꝗ dysentericis, aluo deferũtur. Fastidia vrgent. Animo liquuntur. Obortaꝗ vertigine concidunt. Postremo mente abalienantur. Ergo antea q̃ tale nonnihil accidat, dato oleo, aut supradictorum aliquo, vomere cogantur. Mox vbi vomitione plurima reiecerunt, halicæ aut oryzæ, tragi aut ptisanæ cremor, aut decoctum maluæ, aut seminis lini, aut fœnigræci, aut radicum althææ, quam latinus sermo ebiscum appellat, clystere infundatur. Præterea nitrum eisdem dandum, ex hydromelite, vt quæ stomacho adhuc aut intestinis adhærent, lingendo excernãtur, ac descendant. Quæ nisi intercidãtur, ingesta ex nitro aqua mulsa, vacuari debent. Detur deinde vinum aut passum, in quo pineoli nuclei, aut cucumeris semina contrita sint, aut ex lacte, aut mulsa, aut anserinus adeps in passo liquefactus. Inflãmatæ autem partes, hordei farina aut mulsa perungãtur. Ab initio admota cataplasmata nocent, ꝙ citatus ab eis calor, illapsum virus ita remoratur, vt in principes se parteis insinuet. Ipsa tamen interiecto tempore, molestissimis inflammationibus opitulantur. Vtpote quæ dolo-

res & permulceant & leniant. Quo tempore corpus calfaciente oleo, quo facilius introeat, eluere par eſt. Cæterum omnibus medicina, vt noxium virus per ſumma corporis excernatur. Deiectiones multifariam moliri oportet, ne affectus infigatur, & ſtabilitatem capeſſat. Gallinaceis carnibus & hædinis, aut ſuillis, catullis, maxime pinguibus, & tenerrimis veſci debent. Siquidẽ aluum cient, atq; venenorum acrimonias hebetant. Vinũ dulce liberalius ebibatur. Prodeſt thuris cortex, & ſamia terra quæ aſter appellatur, ſi quaternæ ſingulorum drachmæ cum paſſo ſumãtur. Item pulegium ex aqua tritum. Irinum aut roſaceum cum rutæ decocto, recentes vitis ramuli, cum paſſo detriti. Longe omnium potentiſſime, antidota auxiliantur, in quattuor drachmis aquæ mulſæ pota.

De Pinorum eruca. CAP. II.

i Is qui erucas pinorum hauſerunt, illico dolor in ore & palato exoritur. Vehemẽs alui, linguæ ac ſtomachi, inflammatio torquet. Inteſtina dolor excruciat, ita vt pruriginem ſentire videantur. Corpus totum exæſtuat, faſtidium vrget. Quibus eſt ſuccurrendum, remedijs, quæ deuoratis cantharidibus dantur. Peculiariter tamen pro ſimplici oleo & irino, melinum quod e cotoneis pomis & oleo temperatur, accipiemus.

De Bupreſte. CAP. III.

q Vi bupreſtin biberunt, non diſſimile nitro virus ſapiunt. Stomachi ventriſq; vehemens dolor inſequitur. Tã venter q̃ ſtomachus mirũ in modũ vt in aqua intercutem difflatus, inturgeſcit. Vniuerſa corporis facies contẽditur. Vrina ſupprimitur. Quibus eadem quæ potis cantharidibus auxiliantur. Priuatim poſt vomitus & vacuationes quas clyſteribus molimur, aridæ ficus proſunt. Itẽ earum decoctum, ex vino. Vbi vero iam fere pericula inclinantur, thebaicarum palmularum cibo, aut earũdem tritarum in mulſo aut lactis potu, iuuantur. Pirorum etiamnum omne genus eſſe, et lac humanũ bibere, conuenit.

De Salamandra. CAP. IIII.

ſ I Salamandrã hauſerunt, linguæ inflammatio conſequitur, mens præpeditur. Tremor cum torpore aut horrore quodam ac exolutione accedit. Partes nonnullæ corporis liuoribus circumquaq; ſuggillantur. Sæpeq; diutius immorante veneno, putreſcentes defluũt. Quibus præſtabimus cuncta quæ potis cãtharidibus. Peculiaria vero remedia, reſina pinus, aut galbanum ex melle linctum & triſaginis decoctum, in quo nuclei pinei conterantur, vrticæ quoq; folia, cum lilijs & oleo decocta. Proſunt etiam oua teſtudinis marinæ

aut terrestris, cocta. Item ranarum ius cum quibus eringij radix incocta sit.

De Ephemero. CAP. V.

f Vmpto ephemero, quod aliqui colchicon, aut syluestrem bulbum appellant, pruritus in toto corpore excitatur, non secus atq; ijs qui vrtica aut scylla lacessuntur. Interna rosionē sentiunt. Stomachus cum ingenti grauitate exæstuat. Cæterū inualescente morbo, cruor strigmentis ammistus, per aluum exigitur. Quibus vt ijs qui salamandram hauserunt, vomitione aut clysteribus auxiliari conueniet. Sed antea q̄ venenum inualescat dandum est decoctum frondium quærquus, aut glandium, aut florum mali granatæ. Lac bibere prodest, in quo serpyllum sit decoctum. Item succum sanguinalis hærbæ, aut ramorum vitis, aut rubi, aut medullæ recentis ferulæ, aut myrti. Baccæ autem myrti tusæ tritæq;, et aqua maceratæ, vt liquor inde sumatur, opem ferunt. Medius sardoniarum glandium liber, similē effectū præbet, si crudus in aliquo supradictorum succo sumptitetur. Origanum quoq; cum lixiuio epotum. Eximie iuuantur asinini lactis aut bubuli potu, etiam si in ore contineant. Ita vt quibus copia lactis huius adsit, non aliud desideretur.

De Dorycnio. CAP. VI.

d Orycnion quod & aliqui manicon solanum appellarunt, epotum lactis saporem in gustu refert. Vehemētes singultus ciet. Humor linguam vexat. Sanguis subinde reijcitur. Strigmentosa quædam perinde quasi dysentericis, aluo egerūtur. Itaq; anteq̄ aliquid ex ijs eueniat, auxilio sūt ātedicta, vomitus, clyster, & quæcunq; potum venenū expellere possunt. Priuatim ijs opitulatur aqua mulsa, lac caprillum, aut asininum, dulce vinum quod tepidū cum aniso bibatur, nuces amaræ, gallinacea pectora decocta. Quinetiam conchylia omnia, tam cruda quam tosta, esse salutare est. Conueniunt & locustæ marinæ & gammari, & pota eorumdem iuscula.

De Aconito. CAP. VII.

a Conitum statim in lingua inter bibendum, cum adstrictione quadā dulcescit, gustātibusq; maxime cū exurgere conantur, vertigines offundit. Lachrymas ciet. Grauitatem pectori & præcordijs adfert. Simulq; crebri spiritus deflantur. Quare venenum vomitione abigi, aut clystere per aluū egeri opus est. Vtimur inter arcētes potus, origano, ruta, marrubio, vel absinthij decocto, cum vino absinthite, vel sēperuiuo, vel abrotono, vel chamælæa, aut trisagine. Prodest etiamnum opobalsami drachma, cum melle aut lacte, cum castorio, pipere, & ruta, æquis ponderibus ex vino. Coagulū hædi, leporis, aut

hinnuli, cum aceto. Ferri quoq; stercus. Item vinum in quo aurũ, ferrum, argentũve candens restinguatur, potum. Lixiuiaq; cum gallina & vino decocta, aut carnium præpinguium iura cũ vino sumpta. Fertur & aiuga priuatim ipsis subuenire.

De Venenato heracliæ melle. CAP. VIII.

m El heracliæ in ponto, vbi aconitum gigni solet, athenis ionia, euboice siderites nominatur, quod qui edunt bibuntve non secus afflictantur, q̃ qui aconitum ebiberunt. Ijs eadem quæ poto aconito conueniunt. Adiuuantur in primis continuo vini mulsi potu, cui rutæ folia sint adiecta.

De Coriandro. CAP. IX.

c Oriandrum ob odorem latere non potest. Epotum autem densam vocem facit. Insaniam adfert, a temulentis nõ abhorrentem. Qui sumpserunt pudenda dictu blaterãt, totiusq; corporis odore venenum fatentur. Quibus post vomitionẽ irino oleo concitatam, vti retulimus, merum & per sese, & ex absinthio potum auxiliatur. Item oleum. Nec secus oua in eodem exinanita, si liquefacta in muria sorbeãtur, & epota muria & ius salsũ ex gallina & ansere. Passum quoq; cum lixiuia sumptum.

De Psyllio. CAP. X.

p Syllion epotum, corpori toti frigus & torporem cum exolutione et mœrore quodam affert. Cui omnia quæ exhausto coriano auxiliantur.

De Cicuta. CAP. XI.

c Icuta pota vertiginem excitat, oculisq; caliginem offundit, ita vt eminus nõ cernatur. Singultus ciet. Mẽtẽ turbat. Extremi artus gelantur. Deniq; conuulsi suppresso arteriæ spiritu, strangulantur. Quare inter initia, vti in reliquis, cicutam vomitu excutiemus. Postmodum deiectionem moliemur, vt quod ad intestina prolapsum sit, excernamus. Tum demum in meracam potionem, quæ maximo est auxilio, deueniemus, dãtes nõnihil intermissionis, in qua proderit lac bubulum potui datum, aut absinthium cum pipere, & vino castorio ruta menta cum vino, aut amomi cardamomi aut styracis vncia, aut piperis cũ semine vrticæ & vino, aut lauri folia. Item laser ex oleo & passo. Passum per sese largius potum proficit.

De Taxo CAP. XII.

f Milax a quibusdã thymion, a Latinis taxus appellatur. Frigiditatem vniuerso corpori, strangulatus & celerem interitum infert, cui eadem quæ cicutæ conueniunt.

De Carpasi succo. CAP. XIII.

Potus carpasi succus soporem, citamq; strangulationem ad-
e ducit. Adiuuantur autem qui hauserunt, epotæ cicutæ reme-dijs.

De Sardonia hærba. CAP. XIIII.

Ardonia ranũculi hærbæ generi assignatur, quæ vescenti-
f bus mentem adimit, & quadam neruorum distentione labia in rictum contrahit, vt risus speciem præbeant. A qua quidem affectione, de sardonio risu adagium, in vulgus aperte manauit. Post vomitum peculiariter cõuenit aqua mulsa liberalius epota, lac, irrigatio, perunctioq; a pinguibus totum corpus excalfacientibus. In calidam aquam oleumq; descendant. Sed tum multum perfricare & inungere expedit. Et in summa, curam omnẽ quæ conuulsioni neruorum adhibetur, exequi oportet.

De Hyosciamo. CAP. XV.

yosciamũ potum aut comesum similem ebrijs abalienationẽ
h mouet. Sed facile medicamẽtis cedit. Auxiliatur aqua mulsa copiose data, lacq; præsertim asininum, si id desideratur, caprillũ, vel bubulũ, vel aridarum ficuum decoctum. Faciunt ad id etiam nuclei pinei, aut cucumis semen ex passo sumptum, & vinum salsum cum adipe suilla recenti passoq;, itidem vrticæ semẽ, aut nitrũ ex aqua, & intubus erraticus, & sinapis & nasturcium, radix cæpæ & allium. Et hæc singula cum vino sumantur, post conquiescant, vt vinum con coquatur.

De Mandragora. CAP. XVI.

Andragora si bibatur, confestim sopor insequitur, exolutio,
m ac vehemens veternum, nihil temere distans a lethargo. Cui anteq̃ aliquid ex ijs accidat, vomitus ex aqua mulsa proderit. Postea nitrum & absinthium, ex vino dulci aut passo sumantur. Caput rosaceo & aceto perfundatur. Proficit excitatio & motus corporis, & olfactus eupatorij, & piperis, sinapis, castorij & rutæ, tritorum in aceto & liquidæ picis, & odor e lucernarum extinctu. Quod si ægre ij reuocentur, sternutamenta mouere alijsq; communibus auxilijs vti conueniet.

De Meconio. CAP. XVII.

Poto papaueris succo, quem meconion vocant, consequi-
e tur veternum, cum perfrictione & pruritu vehementi, ita vt sæpe inualescente veneno tanta erũpat prurigo, vt hominẽ excitet. Corpus id medicamẽtũ olet. Post citatã oleo vomitionẽ, acres clysteres auxiliantur, acetũq; mulsum cũ sale potum, aut mel cũ rosaceo calido, merũ cũ absinthio aut cinnamomo copiosum, aut calidũ per sese

acetum, nitrũ ex aqua, & origanum cum lixiuia aut passo, & rutæ syluestris semen cum pipere vino & panace, piperq; cum castorio & aceto mulso vel cum satureia aut origani decocto cum vino. Ij olfactilibus excitãdi. Ob enatam pruriginem in balneas descendãt & foueantur. Post lauacrum prodest iurium pinguium vsus, cũ vino aut passo. Medulla etiam ex oleo pota.

De Corniculato papauere. CAP. XVIII.

q Vod corniculatum papauer appellant, & potu & cibo eadem inferre cõsueuit, quæ papaueris succus. Nec alijs expugnatur auxilijs.

De Pharico. CAP. XIX.

q Vod pharicon vocãt, sapore syluestre nardum imitatur. Resolutionem neruorum potum affert, cum conuulsione & delirio. Oportet autem post vacuationes vinum absinthiten potui dare, cũ cinnamomo, aut myrrha, aut nardo gallico, quod serinen aliqui vocauerunt, aut spicæ nardi duas drachmas, & myrrhæ totidem obolos, cum passo, iri, & rosis ex vino. Derasumq; caput illinire hordeacea farina cum aceto, & trita ruta.

De Toxico. CAP. XX.

t Oxicum ex eo nominari videtur, q; barbarorum sagittæ eo illinebantur. Qui biberint, labiorum & linguæ inflatione torquẽtur. Incoercitus furor varias ijs imagines obuersat. Quare vix medicinæ locus est, raroq; qui hauserũt, euadent. Vinculis ergo cohibendi, vt vinum dulce cum rosaceo bibere, & reuomere cogantur. Rapi semen bibẽdũ. Priuatim ijs cõuenit, quinquefolij radix, & hircinus sanguis, aut caprillus, eodem modo sumptus. Roboris, fagi, aut illicis cortex cum lacte tritus. Malaq; cotonea trita esse, aut cum pulegio & aqua bibere, cõueniet. Amomum & balsami semẽ ex vino. Sed qui periculis defuncti sunt, diu lecticis decũbũt, et vbi surrexere, stupidi reliquum vitæ tempus degunt.

De Ixia. CAP. XXI.

i Xia quæ vlophonõ appellatur, interpotãdũ aliquid ocimo simile redolet. Vehemẽtem linguæ inflammationem excitat. Mẽtẽ mouet. Omnes excremẽtorũ exitus supprimit. Strepitũ cũ animi deliquio ciet. Ijs intestina latrãt, ne secedit quicq̃. Post vomitionẽ aluumq; resolutam auxiliũ præstat, aqua in qua absinthiũ maduerit, ex vino largiore, aut aceto mulso pota. Rutæq; syluestris semẽ

aut laseris radix. Item tragorigani decoctum, cum aliquo supradictorum, aut lacte, ant resina terebinthina, aut nardo, aut castorio, aut laserpicio, quorũ singuli oboli cõueniũt. Quin & nuces iuglandes, cum resina, castorio, & ruta tritæ, ita vt singula drachmæ pondus æquent. Itidem chamelææ aut thapsiæ aut absinthij succi sicilicum cum aqua mulsa, & acetum calidum potum.

De Cerusa CAP. XXII

c Erusa suo colore proditur. Quippe palatum, gingiuæ, lingua, & commissuræ denti, candamore quodã inficiũtur. Singultus, tussim ac linguæ ariditatem excitat. Ijs extrema frigescunt. Mens labat. Membra torpescunt. Quibus dare conuenit aquam mulsam, aut ficuum aut maluæ decoctum, aut lac calidum, aut sesamam ex vino tritam, vel lixiuiam ex sarmentis factam. Amaracinum oleum aut irinum, persicorum ossa cum lilij decocto. Columbina oua cum thure, aut hordei decocto, aut prunis, aut gummi quod vlmus plorauit, aut humore quem vlmea folia reddiderunt, cum tepida aqua. Sed tum quoq; vomant. Conuenit etiam thapsiæ succus, aut scammoniæ cum aqua mulsa potus.

De Fungis. CAP. XXIII.

f Vngorum alij genere, alij copia lædunt. Omnes tamen strãgulatus suspendio similes concitant. Quibus confestim succurrendum. Communiter ex oleo vomere cogendi. Mirifice iuuat lixiuia ex sarmentis aut pyrastri surculis, epota cum sale, posca, & nitro. Pyra aut folia pyrastri cum fungis decocta, strangulantem illam vim auferunt, mansaq; eisdem auxiliantur. Aduersus fungos gallinacea oua cum posca proficiunt, adiecta aristolochiæ drachma. Item absinthium cũ vino melleq; sumptum & ex aqua potum. Apiastrũ ex nitro. Panacis radix in vino. Fæx vini cremata cũ aqua. Aeris flos ex aceto. Radix sinapis & nasturcium esu prosunt.

De Gypso CAP. XXIIII.

l Apidescens gypsum strangulationem creat. Quare eadem proferenda sunt, quæ mansis fungis auxilia. Inter quæ habetur maluæ decoctum, quod etiam olei vicem pensat. Vtpote cum pingue sit, euomendoq; lubricitatem inducens, deradi corpora non sinit. Quod vbi duratur in lapidem, efficit. Quinetiam prodest oleum ex aqua mulsa, aut ficorum decocto. Lixiuia e ficulneo cinere aut sarmentis facta cum vino copiosiore pota. Origanum aut

thymum cum lixiuia aut aceto aut passo. Loca decocto maluæ pro-luenda.

De sanguine tauri. CAP. XXV.

t Auri recens iugulati sanguis epotus, spirãdi difficultatẽ strã gulatumq; concitat. Faucium meatus cum neruorum distentione præcludit. Lingua rubescit. Cruore dentes inficiuntur. Quædam concreti sanguinis vestigia, inter eorum commissuras restãt. Quare vomitum vitabimus, Sanguinis enim globi per extractionem eleuati, magis stomacho inculcantur. Darĩ ergo opus est quæ concretũ sanguinem discutiunt, aluum subducunt. Grossi lacteo succo turgentes ex posca, & nitrum per sese auxiliantur. Nec secus coagulum omne cum aceto & laserpitij radice, aut lasere. Itidẽ & brassicæ semen, cinisq; ficulneus. Conyzæ folia cum pipere, et rubi succus ex aceto. Aluus resoluẽda. Seruatis fluida per sedem ingeri consueuerunt. Stomachum aluũq; hordeacea farina ex aqua mulsa perungere oportet.

De Coagulato lacte. CAP. XXVI.

c Os qui coagulatum lac hauserũt, frequens strangulatio inuadit, q; in globulos quosdam lac coalescat. Quibus pro antidoto iuuandis, coagulum ex aceto damus. Et bibere sæpius cogimus. Damus & calaminthæ folia arida, item succum. Aut laserpitij radicem, aut laser cum posca. Thymũq; ex vino & lixiuiam. Sed nulla salsilago obijciatur, quoniam magis lac coiret, & in caseum densaretur. Neq; illos vomere conuenit. Siquidem concretum lac sese in stomachĩ angustias insinuans, strangulat.

De argenti spuma. CAP. XXVII.

ſ Puma argenti pota, stomacho, ventri, & interaneis grauitatem cum magnis torminibus affert. Et nonnunq̃ pondere suo intestina vulnerat. Vrinã supprimit. Corpus intumet, plũbeamq; deformitatem concipit. Quibus subuenit secundum vomitionem, potum syluestris horminij semen, myrrhæ drachmæ septem. Absinthium, hyssopum, apij semen, aut piper, aut ligustri flos ex vino. Aridum palumbis fimun, cum nardo & vino.

De argento viuo. CAP. XXVIII.

a Rgentum viuum potum eadem quæ spuma argenti infert. Eisdemq; vtẽdũ auxilijs. Lac copiose potum auxiliari constat, sed postea euomant, qui hauseruut.

De Calce,ſandaracha,et auripigmento. CAP.XXIX.

c alx,ſandaracha,& auripigmentũ ,pota aluum et inteſtina cũ vehementi eroſione excruciant. Præbenda cuncta quæ ſuffrenare & ſoluere poſſunt, & facilem lubricamꝗ aluum reddunt. Cuiuſmodi maluæ ſuccus eſt.Dandum decoctum ſeminis lini, vel fructus Tragi hærbæ,vel Orizæ,lacꝗ cũ aqua mulſa copioſum,iura pinguia, & boni ſucci.

De Lepore marino CAP.XXX.

q Vi leporem marinum biberunt,piſcium virus olent. Intercedente aliquo tempore,aluus dolore afficitur.Vrina ſiſtitur.Et ſi quãdo eã reddere cõtingat,purpureũ colorẽ referet.Omne piſcis genus auerſantur,& odio habẽt.Fœtido ac graui ſudore manãt. Billioſus vomitus interdum ſanguini promiſcuus ſubſequitur.His dãdum lac aſininum , vel paſſum continue, aut radicis maluæ foliorumꝗ decoctum, aut trita cyclamini radix cũ vino,aut veratri nigri,aut ſcamonij drachma cum aqua mulſa puniciꝗ mali acinis. Cedria contrita cũ vino efficax eſt.Anſerinus ſanguis vt tepebit potus.Sed cum piſces omnes reſpuant ,aſpernẽturꝗ, ſolis fluuiatilibus cãcris veſci poſſunt. bibũtꝗ eos admiſto vino,adiutiꝗ precoquunt.Cumꝗ comeſſe piſces cœperint,ſuæ ſalutis indicium eſt.

De Rubeta. CAP.XXXI.

r Vbeta aut rana paluſtris aſſumpta tumores ciet.Pallor corpus vehementer decolorat,vt plane buxeum ſpectetur.Spirãdi difficultas torquet & grauis halitus oris,ſingultuſꝗ.Inuita geniture profuſio conſequitur . Adiuuantur ſecũdum vomitionẽ multo meri potu,et harundinis radicis binis drachmis,aut cyperi.Breuiter cogendi ſunt vt exercitationi & curſui ſe credaut ob torporem quo corripiuntur.Quinetiam quotidie lauandi ſunt.

De Hirudine. CAP. XXXII.

d Euoratæ cũ aqua hirudines,ſi ori ventri adhærent,tractione partium , nonnullam ſuctionis imaginem præbent. Eo enim argumento hauſta hirudo depræhẽditur.Has muria ſorbitione excutit, & ſyrenaicus ſuccus,aut laſerpitij folia,aut betæ,cum aceto,aut pota niuis glebula,cum poſca.Nitrun ex aqua gargazetur,aut attramentum ſutorium aceto dilutum.Si faucibus hæreant,iniecta lupinorum farina,aqua frigida ore contineatur & ad eam hirudines exilient.Prouidendum etiam ijs,quæ & ſi ferendi auxilij gratia tradantur,non minora tamen cæteris venenis pericula ſæpius adferunt.Qualia ſũt albũ veratrum, tapſia, elaterium, agaricum nigrum . Siquidem ea ſtrangulatus concitant . Aut immodicas deiectiones mouent.

Quibus ea medentur quæ in fungorum mentione & similibus retulimus. Nimios autem deiectionum impetus, medicamentis quæ excrementa supprimunt coercebimus. Neq; negligenda quæ gliscente sensim nocumento, pericula ingerunt. Quo in numero sunt syluestris ruta, gith & nouæ glacies.

De Axe. CAP. XXXIII.

Xos flos est spinæ eiusdem nominis. Eos qui vescantur sola
a vomitio recreat.

De Aqua frigida. CAP. XXXIIII.

Qua frigida habunde pota, aut meracum vinum liberalius
a epotum, aut passum, præsertim a balneo, aut cursu, aut vehementi exercitatione, strangulatus, & dolores infert. Vbi sanguinis missio protinus, & vacuatio imminentia soluunt pericula. Sed de notis veneficiorum remedijs, & cauẽdi modo, hactenus dicta sint. Subiungeremus etiam antidota necessaria quæ præclare auxiliãtur, quibus vtimur, quale metridatium est præsertim quod sanguine & scincho temperatur. Verũ quoniam alijs in locis diligentissime scripta sunt, hic ab eorum descriptione supersedemus.

F I N I S

PEDACII DIOSCORIDIS

PEDACII DIOSCORIDIS ANAZARBEI DE VENENATIS ANIMALIBVS ET RABIOSO CANE LIBER.

De bestijs quæ virus eiaculantur, et exitialibus venenis, vt circuitus medicinalis ad vmbilicũ perueniat, sermonẽ facere proposuimus, et quidem cæteris nõ minus necessariũ, ijs qui medecinæ artem exercent. Vt pote cũ adminiculo eorum quæ in eo traduntur, doloribus, periculis, et cruciatibus, homines liberari cõueniat. Hic tractatus in summas parteis duas, sicuti ab initio relatũ est, distribuitur. Nam qui de feris virus inspuentibus differit, theriacus dici solet. Qui vero de amoliẽdis veneficijs, alexipharmacus, de quo cum commẽtabimur, simul quæ sequi consueuerunt, quæq; nõnihil auxilij ferunt, explicabimus. Omnia in promptu et ad manum artificem habere oportet, propter vrgentem sepenumero necessitatem. Siquidem pauca e venenis et virulentis animantibus, tarda et grassantia sensim pericula ciẽt, ita vt dillationem admittãt. Pleraq; vero præsentaneã perniciem afferunt. Hominum autẽ partim male alteris cogitantes, ingenita prauitate maleficium ita temperare statuerunt, vt spatium curanti liberum non relinquant. Partim tristi aliquo euentu oppressi, hausto spõte veneno, mortem sibi cõciscere conãtur. Qui postea depræhensi, aut resipiẽtes, et vitæ cupidi, præsentaneã opẽ poscunt. Non desunt qui hostiles sagittas illinentes, aut fontes aquasq; puteanas hac labe poluẽtes, citam aduersarijs perniciem moliũtur. In quibus ipsis maleficiũ nõ subito, sed aliquãto post respõdere natura sua cõparatũ est, tũ nisi primo quoq; tempore coerceatur, et remedijs subinde excipiatur veneficiũ, frustra postea succurritur, occupatis iã corporibus exitiali vi veneni. Proinde non vulgari industria diligentiaq; in ea re vtẽdũ est, vt quod in alijs incõmodis ars cõsueuit, in his quoq; salutẽ mortalibus præbeat. Quin et apud priscos modus hic vnus existimabatur eius partis. Sed recentiores ipsum discreuerunt, nominantes præcautionem et modum præcauẽtem, salubris sanantisq; medium statuentes. Qui parua et leui supramodum persuasione freti, magno in errore versantur. Siquidẽ treis in humanis corporibus constitutiones esse contendunt. Vnam qua sani degimus. Alteram qua sinistra valetudine corpora laborãt. Tertia mediũ inter vtramq; locum sibi vẽdicat.

In qua positi,sanitatem specie mētiuntur facileq; in morbos & pericu-la cōcidunt, propter mortiferam vim quæ in eorum corpus incumbit. Quemadmodum in ijs videre licet,quos excādescens rabie canis mormorderit,necdum tamen aquam horrent.In ijs quoq; qui cantharidas hauserunt,sed nōdū vrinæ tormēto cruciantur. Tripartito igitur artē digeri triplicíq; constitutioni respondere tradunt. Salubrē partē esse volunt, quæ sanitatem tuetur. Præcauentem eamdemq; prohibentem, quæ obstat quo minus in morbos incidāt. Et in sanātē,qua vitia discu tiūtur. Quibus ita respōderi potest. Quod primū per illud additamē-tū nō treis corporis tantū,sed quattuor haberi constitutiones fatendū esset.Quippe vt aliqui sunt,qui necdum morbo laborant,morbo tamē maxime ob impendentem causam sunt obnoxij,ita sunt qui iam priore morbo defuncti, nondū tamē secūdæ valetudini restituti sunt.Id quod a morbo proximo sese recolligentibus cernere licet,qui virium recrea tionē et robur desiderāt. Sed quemadmodū ægrotantiū cura ad partē medicamentariā pertinet,ita quod morbos amolitur,eidem subijci par est. Ad arcēdas enim valetudines vehemētibus vtimur auxilijs,altio re scarificatu,vstionibus,āputatione,derodētibus epithematis, potio-nibus perniciei occurrētibus, & plerisq; alijs. Verūeniuero sūt vsq; eo rudes nonnulli,vt ne remedia quidem appellent,quæ morbos arceant. Cuius sententiæ inire rationem haud promptum est. Etenim cum ver-bum ipsum præcauere tum opus præcauentis,modum omnino auxilia rem remediariumq; præ se ferunt. Mirum vero,nisi etiam sua illa distri butione partium,eos complectuntur qui in pestilentis cæli statu mor-bo nōdum correpti sunt,pesti tamē propter obuersantis aeris occasio-nē,opportuni et in morbū proni reddūtur. Dicere forsitan quis posset salubris institutionis alimētaria præcepta non aliud esse, q̄ arcendorū morborū rationē. Quippe cum firma reddere corpora, et minus vitijs obnoxia nitamur, vt inoffensa valetudine degāt,nec morbis conflictē tur. Neq; id silentio prætereundum,quod pēculiariter ad rem pertinet, non oportere medicinæ partium distributionem,totidem corporis cō stitutionibus respondere, sed naturas peculiaribus vniuscuiusq; notis conijcere,vt suis locis ostendimus. Cum ijs igitur non pluribus agen-dum. Illud magis adnotare conuenit,affectus qui a virulentis animali bus venenisq; contrahuntur,cæcos vocari. Quin & ea quæ eisdē auxi liantur, nulli sūt addicta causæ. Quapropter quæstionibus obseruato-riæ artis,quæ ratione fulciatur,annumerari solent. Neq; ex se verū de-præhenditur affectus huiusmodi cæcos esse. Nam quod semper se pro trahit & nullum in quibusdam necessarijs vsum exhibet non facili cō-iectura colligi potest. Et si secundum proprietates prorsus cæcos eos

affectus concedimus, qui ab exitialibus venenis & animantibus quæ virulento morsu sæuiunt, contrahuntur, nō tamē quod ad opus nōnullum vsum præbet datq; medendi occasionem, aut imperceptibile, aut cæcum nullive causæ obnoxium reputatur. Sed magis ab ipso quis impulsus, fidē quā habet & opinionē de abditorum cognitione confirmare poterit. Nam etsi sæpe minora sunt q̄ vt sensibus percipiantur, euidenter tamē ex alijs correspōdentibus depræhendūtur. Diocles autem in eo commentario quem Plistarcho dicauit, satis modos perstrinxit, ad hanc verborum sententiam scribens. Nosse quis hoc potest cum in alijs non paucis, tum in viperis & scorpionibus, & reliquis id genus, secum animo reputans vt quamuis exiguo sint corpore vixq; conspectui subijciantur, magnorum tamen discriminum ac dolorum causas inferunt. In quibus nihil præter quandam corporis exiguitatem vehementiamq; præ cæteris animantibus datam illis, facile fuerit spectare. Quanta enim scorpij magnitudo aut corporis moles existimari potest: si ad eius ictum cōparauerimus aut reliquorū id genus carne perimentium. Quorum aliqua vehemētes cruciatus excitant. Alia erodunt, & putredines cient. Nec desunt quæ præsentaneā perniciem moliantur. Nonne quod a phalangij morsu virus ingeritur, vniuersum corpus excruciat: At neq; quis vehementiam ipsorum a mole depræhendere posset, cū prorsus exiguo corpore cōstent. Ergo q̄ hæc ad affectus referantur, constitit inter omnes. Verum q̄ exacte depræhēsum sit, vim quandam ipsis inesse mortiferam, quæ permista corporibus molestiarum quæ exoriuntur causa sit, in confesso est, & omnium consensu defenditur. Nec quisq̄ offendi posset vsq; adeo contentionis studio flagrans, qui aliunde exoriri molestias asseueraret, q̄ a materia mortifera partem corporis attingēte. Porro id fuit quod inter vtilia artis opera dicere cogit, nos nihil prorsus lædi ab incōpræhēsione per proprietatem communis causæ, cum euidenter tum indicari possit cum depræhensa est. Ideo Erasistratus empiricorū pertinaciam graui cauillatione incessens, cæcis affectibus causas assignauit, Inficiatus communem causā quæ morbis accessit, esse incompræhensibilem. Et hanc in eo quem de causis scripsit commentario aptissime prodidit. Nec ferendos eos esse censuit, qui se dicant in quibusdam, vt in venenis, serpentium ictibus, & cæteris id genus, trita medendi ratione contentos esse. Obseruatio igitur compræhēsionis causarum, nobis perfecte diuidētibus satisfaciet. Primum enim per genus compræhendi non possunt. Quod autem sit lætifera vis corporaq; permutans, ita vt perimat, ex ijs quæ per genus, non per speciem vagātur, medelam subscribit, qua hæc hebetare, & prorsus expugnare liceat

Quando subiunxit, Ad aquã dulcem & potui idoneã venit quis, & ãte obseruationem in vomitum, propter ferientis vehementiam, & demorsæ partis fracturam, Cucurbitulas adfixit. Vrentia medicamẽta, aut ea quæ vim eandem adipiscuntur admouit, postremo partem amputauit. Secum reputauit medicamina, quæ ad summa cutis adijciuntur, immissæ ad intima perniciei repugnare. Hæc itaq; quæ proposuit Erasistratus, veritati consentanea sunt, nec arti refragantur. Sed methodicos demirari licet, qui mortiferam vim corporibus illapsam negociorum quæ ipsa facessit, esse causam diffiteantur. Verum rudiuscule nomini attendũt. Nam apud ipsos palam immisa vis φθοροποιὸς id est mortifera nominatur, φθοροποιὸν autẽ aliquid esse volunt, quod nullius rei sit causa. Aiũt hæc nomina μάρσιππος & ἀρακαλίπτειν esse reliquis omnibus similia, in quibus partes quædam dictionum nõ pro virtute, sed nuda prolatione compræhẽduntur. Enimuero quemadmodum in his vocibus μάρσιππος & ἀρακαλίπτειν partes, vernaculos & præcedẽtes nõ retinent significatus, sic in hoc verbo φθοροποιεῖν partes productionis gratia nõ pro virtute coalluerũt. Hinc ad causarũ differentias trãseunt. Affirmãtq; causarũ aliquas euidẽtes esse, quæ dũ aduersam valetudinem crearũt, separantur. Cuiusmodi sunt frigus, labor, insolatio, æstus, et similia. Quasdã cõtinẽtes, quæ permanẽt postq̃ morbũ excitarũt, hoc est, cũ præsentes sũt, et effectus eorũ adsũt, cũ increscũt, effectus augẽtur, cũ decrescunt, minuuntur, et cum desinũt, finiuntur. Quin per se prodeuntes effectus, alicuius finis gratia esse possũt. Tales quidem probatissimæ sunt causarum differentiæ, quarum nulli phthoropœon subijci potest. Euidens enim causa non est, quoniam morbus ipse permanet, nec corpore separatur. Nec continens causa dici potest, cum magna ex parte hæc adsit. Quemadmodum accidit, ijs qui a rabioso cane sunt demorsi. Quod si neq; euidens causa neq; cõtinens fuerit, neq; ad finem coadiuuãtẽ causam referri potest. Si vero a nulla causarũ differentia pthoropœon deducere possumus, causam non esse fatebimur. Quod autem asserunt, nomina quædam in se non habere parteis rerum significatiuas, sed nuda & simplici prolatione ficta esse, fateri necesse est. Verum non omnia sed perpauca talẽ nãcisci conditionem existimandũ est. Nanq; ποιεῖν in hoc nomine φθοροποιὸν, perinde atq; adsumpta profertur. Sed peculiarissimã vsurpat significationem. Quẽadmodum enim φθορᾶς id est corruptionis nomẽ mutationem in peius significat, sic hoc verbum ποιεῖν sumi debet, vt nihil in dictione φθορὰ sortiri se declaret, neq; prorsus id significat quod omnes audiunt, & hinc simile redditur, παιδὰ ἔχειν λίφος. Si dant a

corruptione salubrē fieri morbū, cōcedūt vtiq; vi huiusce verbi ποιεῖν, nisi quid corruptionem efficiat. Omne autem quod aliquid efficit, ostēditur per singulas causas quæ corporibus subijciuntur, præsertim in immissis venenis. Verum nonnihil subiacere causarum differētijs prodūt. Quinetiam aberrarūt nō exactam diuisionem assumentes. Qui vero se dogmaticos profitētur, causam esse partim præparantem, partim continentem asserunt, vt inguinum vlcus & inguinariam febrim, quod effectui tum assistant, tum etiam separentur, vt a fractis præcipitatio. In summa quoties quidpiam suapte natura causa fuerit, nec vlla diuisione compræhēditur, vitiosum est, neq; causæ adscribitur, eorum quæ idem genus sortiūtur. Sed quod phthoropœon id est mortiferū causa sit, nomen ipsum argumento est, & in ijs quæ cōtingunt apertius ostēditur. Quid aliud causæ arbitrantur esse post impressum a serpentibus ictum, q̄ ex animante vim & illapsum in corpora virus. Neq; enim frigus, neq; æstum, neq; cruditatem, neq; aliud quicq̄, causari possunt. Verum quoniam causarum differentijs gaudent, & aliquas continentes, alias euidentes appellant, ipsis dicēdum, altero istorum modorum euidentem dici causam, q; effectum præcedit, & corporis compagem occupat. Continentem vero q; morbis præsentibus adest, qua separata recedunt, quæ cum ipsa euenerant. Sed de ijs hactenus. Fatendum itaq; mortiferā vim intrinsecus manifestissimam esse causam. Ipsamq; principem facere scopum oportet. Et anteq̄ morbis conflictentur, varijs modis est certandum, donec vis tota corporibus excutiatur. Modo in loco præsertim principatum non obtinente, ante coerceatur, q̄ altius irrepens viscera tangat. Aut eius pernicies eluatur, aut iam membratim peruagatura suffrenetur. Itaq; venena si hausta sunt, crebris vomitionibus, si morsu impressa, scarificatione, affixis cucurbitulis, exuctu, carnis circumscriptione, nonnunq̄ amputatione extremæ partis, euocantur. Clysteribus, & impositu medicamentorum acrium cohibētur. Hæc simul vtiq; arcere virus & eluere possunt. Restinguuntur meratiore potu, aut passo nulla aqua diluto, vel contrariorum esu, quæ acrimonia sint prædita. Postremo deiectio alui, euocatus sudor, & alia quædam in commune quæ membratim demonstrabimus, auxiliantur. Verumenimuero non lætiferam modo materiam, sed & magnitudinem, & tempus efficere scopum & propositum oportet. Etenim ab ijs remedia q̄plurimum discrimē capessunt. A magnitudine quidē, cum nōnulla ex venenis, & virosis animalibus pericula minantur. Alia putredines altas aut exteriores excitāt. Alia vehementissimos dolores aut cæcos cient. Alia vix medicamentis cedunt, & magis minusve molestias excitant. Oportet autem ea quæ pericula

ferunt euincentibus auxilijs expugnari, & minus infesta mitioribus. Quippe absurdum fuerit in maioribus, tardiore medicamentorũ vsu homines in discrimẽ afferre. In minoribus vero vehementiũ auxiliorũ iniuria lacessere. Finitio a temporibus in promptu est, aut enim subito in pericula & præsentes molestias adducit, aut sensim & dillatas in tẽpus. Itaq; præsentibus multa simul auxilia repræsentari oportet. Reliquis paulatim. Hæc quadam artis formula breuiter definita sint. Iam membratim procedamus.

Signa rabiosi canis & demorsorum ab eo. CAP. I.

d E rabiosi canis morsu sermonẽ alijs præposuim⁹, q; id animal domesticũ ac frequẽs esse cõsueuit, et rabie sæpius corripit, ac perit, ab eoq; caueri difficile. Inde periculũ ineuitabile hominẽ manet, nisi multis vtaẽ auxilijs. Canis plærũq; flagrãtissimis æstib⁹ in rabiẽ efferatur. Interdũ quoties frigora incesserũt. Rabiosus autẽ potũ & escã auersatur. Largã spumãtẽq; pituitã narib⁹ et ore proijcit. Torue & solito tristius intueẽ. In omnes passim sine latratu irruit. Aeque feras hominesq; tã familiares q̃ ignotos mordet. Nec protinus infestũ quicq̃ infligit, nisi vt vulnus dolorẽ. Exinde morbus ille qui ab aquæ metu hydrophobicus graia est voce appellatus, contrahitur. Euenit autẽ cũ distentione neruorũ, totiusq; corporis rubore, præserti faciei cum sudore & lãgore quodam. Aliqui auræ splendorem fugiũt. Alij sine vlla doloris intercapedine vexantur. Sunt etiã qui canũ more latratus ædant, interuenientesq; morsu adoriuntur, ac mordentes simili vitio labefactant. Nisi forsitan narratione vnum aut alterum euasisse audiamus. Siquidem Eudemus superasse quendam affirmat. Themisonem aliqui demorsum in idem vitium incidisse & euasisse fatentur. Alij amico aquam expauescenti morem gerẽtem & officiũ exhibẽtem, quadam naturarum concordia similem subijsse affectum. Sed post multos tandem cruciatus seruatum extitisse. Molestissimum itaq; genus morbi, a quo multos anteq̃ ipsum experirentur vindicauimus. Et complures ab alijs medicis seruatos nouimus.

Remedia demorsorum a cane rabioso. CAP. II.

r Atio medẽdi duplex. Vna communis qua vtendũ in omnes morsus, quos virulentæ animantes impresserunt. Alia peculiaris priuataq;, eorum duntaxat quos rabiosi canes momorderint. Quæ nonnullis quidem summam opem ferre consueuit. Alijs vero inutilis, maxime qui ex multo iam tempore, ictum accœperunt. Quæ ad hãc pertinent, primum exponemus. Deinde cursim perstringemus, quæ ad communem medendi rationem pertinent. Cancros itaq; fluuiatiles cum sarmentis albæ vitis cremare oportet, & cinerem

eorum q̃ minutissime tritum habere reconditum. Itidem gentianæ radicem tusam cribratãq; reponere. Quoties autem canis rabiosus morsum intulerit, in quaternos cyathos vini bina cineris cancrorum cochlearia vnũq; gentianæ conijciãtur. Hæc in polẽtæ madefactæ modũ subacta, quatriduo bibantur. Inter principia medicamentum hoc modo detur. Atqui si ab illato morsu duo aut tres dies fluxerint, curationem auspicabimur a triplicato pondere, supra id quod ab initio retulimus. Optimum hoc aduersus rabiosorum morsus auxiliũ, quod & multis vnum satisfecit, eoq; cum fiducia vti licet. Sed vt alijs etiamnũ auxilijs cõtra ineuitabile periculum muniamur, nihil cæteris vti prohibet. Satius autem multo fuerit medicamentorum sæuitiam tolerare, q̃ propter negligentiam in discrimen adduci. Nec ita in demorsis a rabioso animali maiora vulnera vereri oportet, vti minora, & vlcusculis cutis similia. Quippe maiori vulnere copiosus sanguis emanans, potest nõnihil virulenti liquoris exhaurire, quod in minoribus non accidit. Quin a maioribus abscedentes carnes hinc auferre, & labia acie scapelli circumscribere, & præhensam hamo carnem amputare oportet. In vtrisq; circumstantia loca altioribus vlcusculis scarificanda, vt sanguinis vacuatio resistat, ne venenum membratim insinuetur. Cucurbitulæ cum multa flamma agglutinatæ id iuuamenti præstant, vt veneni vis extrahatur.

De Vstione. CAP. III.

c Ontra virulentos ictus, vstio expeditissimum est auxilium, vt pote cum ignis cætera viribus præstet. Simul quod virus domet, & ferri penitus non patiatur, simul q; pars ignem experta deinceps non vilem nec indecoram loci instaurationem efficiat, manente diutius exulceratione. Animaduertendum ex eo tẽpore cum crustæ decident, ne vlceris oræ coalescãt, & cicatrice induãtur, sed si fieri potest ad præfinitũ tempus vlcerationes & sordidas adhuc et inflãmationẽ minantes, prorogari conuenit. Quod inditum ijs salsamentũ optime præstabit, et syluestre alliũ detritũ. Itẽ cæpe succusq; præsertim cyrenaicus, aut qui medicus aut parthicus appellatur. Tritici grana tam mansa q̃ non mansa imponantur, siquidẽ subacta pistave ob perfusionem vulnera dilatant. Sunt qui a mandentium ieiunio, sibi aliquid asciscere arbitrentur, quod suapte natura resistat. Verumtamen id non constat. Cæterum tempestiue his vtendum. Si vero quod persæpe accidit, ante dies præfinitos cicatrices coirent committerenturq;, manũ postulabunt. Namq; eas diducere carnemq; scapello circinare, aut iterum inurere expediet. Vbi vero propositum tẽpus præterijt, vlcus ad cicatricem ducendum, & emplastro quod e salibus cõficitur locus cõ

præhendendus. Nec multo post sinapismo vendum.

De Ratione victus in morsu rabiosi canis. CAP. IIII.

Quæ ad partem istã pertinent præsidia, ita se habent. Cæterũ victus rationẽ ex ijs quæ veneno aduersantur, cõiectura quadam colligere oportet, simul vt veneni vires hebetet restinguatq;, simul vt arceat, quominus ad itima pernicies illabatur. Etenim assũpta perniciosarũ viriũ penetrationi resistũt. Quorũ vtrũq; præstare potest vini meratioris passi & lactis potus. Quippe qui hæc omnia capiũt ad curã, nõnihil veneno obijciũt, quod omnẽ eius acrimoniam obtũdat. Simili modo alliorũ pororũ cæparũq; cibus, q̃ ea difficulter cõficiãtur & aboleãtur. Nã multos dies huius cibi qualitates remanẽt, quo tẽpore nec euincuntur nec permutãtur a mortifera vi. Cõtrarijs illa vis expugnatur. Cui rei antidotorũ vsus accõmodatur, & theriaces metridatij & eius quod eupatorio tẽperatur, deniq; omniũ quæ magnã aromatũ partẽ sibi vẽdicãt. Quippe aromata omnia viribus & substãtia ægre permutãtur. Quare in corporibus euincunt. Victus ratio hoc modo se habet. Nosse cõuenit pauorẽ aquæ nõ stato definitoq; tẽpore exoriri. Plurimũ tamẽ ad quadragesimum vsq; diẽ neglectis differri cõsueuit. Post semestre etiã nõnullos inuadit. Quẽdã post annũ aquã horruisse nobis præsertim cõpertũ est. Narrãt & aliquos post septẽniũ aquæ metu fuisse tẽtatos. Inter principia demorsorũ a cane rabioso curãdi ratio talis est. Verũenimuero si ea quæ retulimus auxilia primis dieb⁹ prætermissa fuerint, nec scalpro carnẽ circinare, nec vstionẽ experiri operæpreciũ est. Nõ eni quod iã pertrãsijt satis euocare possent. Nulla vtiq; adiectionis vtilitas, sed in cassũ corpora doloribus sternẽtur. Alter vero curationis modus accedat. Deiectio magnũ præbet iuuamẽtũ, vt pote cũ mouẽdo, corporis habitũ trãsmutet. Et quæ colocyntidẽ recipit hiera, item lac scissum quod simul deiectionem moueat & venenũ domare possit. Cibi acres & meraculi potus, quibus vis veneni vehementer retunditur, quotidie sumi debent. Cæterum sudores ante cibos & post etiam ciendi. Dropacismi sinapismiq; particulatim per corpus totum adijciendi. Sed longe omnium efficacissimum auxilium heleborismus cognoscitur, quo cum fiducia non semel atq; iterum sed frequentius ante quadragesimũ vel post hoc tẽpus vti licet. Tantam enim vehementiam hoc auxilium habere fertur, vt quidam qui iam aquæ metum sentirent, sumpto heleboro, simulac primum morbi impetum experirentur, fuerint seruati. Nam & iam vitio tentatos neq; parum adiuuare potest. Itaq; primum curam cõtra rabiosi canis morsus breui sermone exposuimus. Iã ad alia quæ venenatis morsibus sæuire consueuerũt, transeundum. Notas vno prætextu, deinde commu-

nem medendi modum, qui omnibus conuenire possit, explicabimus. Cursim postremo subiungemus ea, quæ sua proprietate nonnullis auxilium præstare possunt. Subnectemus etiam venenata quæ nullis cedunt remedijs.

Pedacij Dioscoridis Anazarbei de venenatis animalibus & rabioso cane Septimi Libri

F I N I S

PEDACII DIOSCORIDIS ANAZARBEI DE NOTIS EORVM QVI A VENENATIS DEMORSI SVNT, LIBER OCTAVVS.

De Phalangijs. CAP. I.

D Emorsis a phalangijs locus quidẽ ipse, quasi ab impacto aculeo rubet, non intumescens, nec per ambitum calidus, sed mediocriter subrubens. Vbi vero contrariorum occursu refrixit, consequitur corpore toto tremor, distentiones circa poplites & inguina, conuulsionibus non dissimiles. In lumbis collectio exoritur. Perpetua vrinæ libido lacessit, multaq; reddendis excrementis colluctatio. Vniuersa cute frigidus sudor emanat. Collachrymant oculi, offusisq; nebulis caligant.

De Scolopendra. CAP. II.

f I scolopẽdra aũt dicta ophioctene, morsum intulit, locus per ambitũ liuore sugillatur et cõputrescit, iterdũq; licet raro, fæculẽtus atq; ruber cernitur. A morsu ipso exulcerari locus incipit. Vlcus id negocium exhibet, fere remedijs inuictum. Præterea toto corpore prurigo sentitur.

De Scorpione. CAP. III.

f Corpionis morsu inflammari statim incipit locus, & indurescit, ac intentus rubet, vicissimq; dolore premitur. Modo si quidem exæstuat, modo frigore occupatur, labor repente fatigata aliquando meliuscule habet, aliquando recrudescit. Consequitur

ſudor, horroris ſenſus et tremor. Extremæ corporis partes refrigeſcũt. Inguina extolluntur. Tubercula in ſede proſiliunt. Capilli erigũtur. Pallor mẽbra decolorat. Dolor tanq̃ ex pũgente acu, per vniuerſam cutem ſentitur.

De Paſtinaca marina. CAP. IIII.

f I marina paſtinaca percuſſit, protinus accidũt moleſti dolores, aſſiduæ cõuulſiones, labor, & ĩbecillitas. Mẽs percuſſis labat. Poſtea obmuteſcũt. Oculi calligãt. Percuſſus autẽ locus in ambitu cũ vicinis partibus denigratur, & ita obſtupeſcit, vt tãgentem non ſentiat. Hunc ſi quis premat, atra ſanies, craſſa & male olens excernitur.

De Mure araneo. CAP. V.

a Mure araneo percuſſis, circa morſum in orbem inflammatio exoritur, nigraq; puſtula diluta ſanie turgens exurgit. Proximæ partes liuent. Rupta puſtula, deuorans vlcus, nõ ei diſſimile quod ſerpit occupat. Inteſtinorũ quoq; tormina, difficultas vrinæ, & humoris offuſio conſequuntur.

De Vipera. CAP. VI.

f I vipera momordit, corpus intumet, vehemẽter areſcit, ſubalbidumq; colorem concipit. Sanies a vulnere profunditur, ſuppinguis, mox cruenta. Puſtulæ aduſtis ſimiles erumpũt, & antea depaſcens vlcus, quod in proxima repens non ſumma modo corporis, ſed intima quoq; corripit. Gingiuæ ijs cruore ſuffunduntur. Inflammatio circa iecur erumpit. Tormina & bilioſi vomitus ſequũtur. Sopor & vrinæ difficultas accedit, & frigidus ſudor offunditur.

De Amphiſbæna. CAP. VII.

c Onſimilia eueniunt ijs qui ab ſcytala nomine, aut amphiſbæna demorſi ſunt. Eademq; fere auxiliantur. Quare hoc venenũ priuatam deſcriptionem ſortitum nõ eſt, q̃uis non eidem generi aſſignandum ſit.

De Druino. CAP. VIII.

a Druino morſis puſtulæ moleſtiq; dolores incidũt, præſertim qua dilutæ ſaniei emiſſariũ ſubeſt. Quinetiam eroſio torminaq; conſequuntur.

De Hæmorrhoo. CAP. IX.

a B Hæmorrhoo ictis vehemẽtes cruciatus accidũt, qui breuẽ ſtrigoſamq; prorſus raritatem ex continuo dolore præbent. Ex plaga copioſus cruor effluit. Et ſi qua cicatrix corpore nonnuſq̃ adfuerit, frangetur, & ſanguine manabit. Excrementa per aluum cruenta eijciũtur. Profluenſq; ſanguis in globos coijt. A pulmo-

ne sanguinem extussiunt, & nullo deniq; remedio euomunt.

De Dipsade. CAP. X.

q Vos dipsas percussit, intolerabilis ardor premit. Sitisq; vsq; eo pertinax, vt satiari nõ possit, ac sine vlla intercapedine excruciet. Et si potũ affatim trahãt, illico in eamdẽ sitim relabũtur. Is vero qui per initia potum non hauserunt simile quiddam prorsus accidit. Quare propter continuam sitim & prester & causon aut psas appellatur.

De Hydro. CAP. XI.

a B hydro demorsis vlcus dilatatur, & liuidum ac ingens euadit. Sanies ex eo multa & atra & male olens nõ secus atq; ijs quæ serpunt vlceribus expuitur.

De Cenchro. CAP. XII.

e Enchri morsum, qui viperino ictui similis est, putridũ vlcus sequitur. Carnes antea vt in aqua inter cutem prætumide desinũt. Letargo corripiũtur, et veterno pressi somnos captãt. Erasistratus eos iocinere, vesica, coloq; conflictari author est. Quippe disectis ipsis omnes fere partes corruptæ reperiantur.

De Ceraste. CAP. XIII.

a Ceraste percussis locus attollitur, cum duricia pustulosus. E plaga sanies profluit, modo atra, modo pallidior, sed circa concrementum totum rutilescit, genitale intenditur, mens labat, oculorũ caligo exoritur, deniq; rigore neruorum distenti cõmoriuntur.

De Aspide. CAP. XIIII.

a B aspide ictis, vulnus exiguum prorsus, quasi ab adacta acu citra eleuationem conspicitur. Sanguis exiguus ille quidem sed ater destillat. Caligo velox oculos obnubit. Labor in totum corpus multiplex, omnino leuis & non sine voluptate consequitur. Ideo Nicander perpulchre cecinit. At vir perit ab(s)q; labore, discolor atq; virens. Aliquãtulus cordis æstus afficit. Frons perpetuo reuellitur. Genæ contremiscunt, quasi sine sensu in somno vacillent. Hos mors tollit ad diei trientem non dillata.

De Basilisco. CAP. XV.

e Rasistratus in libro quem de medicaminibus & venenis condidit, de vocato basilisco scite ita refert. Cum basiliscus mormorderit vulnus ad auri colorem exflauescit. Itaq; in plurimis quæ virus eiaculantur comites notæ ita se habent. Transeuntes vtiq; ad medendi rationẽ primũ, vt fieri poterit, de communibus disseremus.

Cõmunis curatio in oẽs ictus virulẽtos. CAP. XVI.

Dversus quidẽ omnẽ animalis ictũ, quod venenũ vibrat, oris
a suctio conuenit. Sugentẽ vero oportet ieiunũ nõ esse, sed et cibũ sumpsisse, et vino os abluisse. Postea exiguũ olei in ore continẽs ictũ exugat. Locus ipse spõgia fouendus. Deinde scarificandus. Sed vlcuscula altius ĩprimere expedit, quo virosa materies profundo euocetur. Circinatio autẽ carnis, & sectio, scarificatione longe potẽtius opitulãtur. Nãq; ab ijs duo peculiaria præsidia fiunt. Vnũ quod virus e loco tollitur. Alterum q; ante occurrens q̃ interna subeat, cum sanguine copioso excernitur. Q; si locus carnis circũscriptionem nõ admittat, cucurbitulæ cũ largiori flãma adfigẽdæ sũt. Sed iã de vstione supra in rabiosorũ morsu, disseruimus. Si vero icta pars vtpote extrema, sectionẽ cõmode nõ respuat, præsertim in omnibus serpentibus vt aspide, ceraste & similibus, proculdubio amputanda est. Conueniẽtiora supradictis auxilia sũt quæ epithemata vocãt. Imponãt fermẽti cius cinis, aut ficulnus, cũ lixiuio, subacta stacte, garo, & acri salsamẽto. Porri cæpæ & allia modo minutissime cõtrita illinũt, modo cremata vulneribus inijciũtur. Quinetiã dissecti gallinarũ pulli cũ maxime tepent, percusso loco cõuoluuntur. Nec desunt qui hisce tanq̃ discordia quadã naturali pugnãtibus vtantur, verũ huius rationẽ inire facillimum fuerit. Gallinæ enim calida natura præditæ sunt, argumento, q; deuoratũ insigne virus eliquẽt, & aridissima quæq; semina cõsumant. Item nõnunq̃ harenas lapillosq; quos faucibus insinuarint, dissoluũt. Itaq; animantis calore, spiritus ictæ partis impetũ capescens, venenũ exigit. Nec me fugit, quid ĩ ægypto fieri soleat. Cũ spicas ægyptij metũt, ollã picis paratã habẽt, & appẽsã fasciã. Tũc eni maxime serpẽtiũ iniurias expauescũt, tũ propter spicilegij tẽpus, tũ q; opacis simul abditæ spelũcis, & cauernis, densoq; aruorũ cespite delitescũt. Molestiora enim animalia & virus eructantia, ægyptus in cãpis ferre cõsueuit. Vbi ergo aut in pedẽ aut partẽ aliã morsum intulerunt, assidentes, fasciam in ollã picis conijciunt, & semel aut iterũ brachiũ aut crus paulum supra vulnus obligant, et arctissime duo e præsentibus distringũt locũq; secãtes qua circũactus est laqueus, picẽ instillãt. Cũq; satis vulnus excepisse videtur, laqueũ resoluũt, & cæpis alijsq; supra memoratis illiniunt. Præterea pix liquida cum sale trito et feruente illita, præsentaneo est auxilio, si iugiter innouetur. Conuenit et cedrus, & fimũ caprarum ex vino decoctum. Locũ aceto calido, calamintha in lotio, maris aqua, aut acida muria decocta, foueri salutare est. Quinetiam nõ desunt emplastra vehemẽtissima, et calidissima, quæ venenum ellicere, expugnare & discutere possunt. Cuiusmodi sunt quæ ex sale aut ni-

tro sinapi et semine rorismarini componuntur. De quibus consequenter erit tractandum. Erasistratus autem non iniusta repræhensione eos incessit, qui incognitas ad hunc vsum facultates conscripserūt, vt elephanti fel, testudinis sanguinem, aut crocodili oua, et consimilia. Nā cū iuuantia quædam literis tradidisse vidētur, plane in hæc sola incidentibus imposuerūt. Quare talia deuitanda sunt, cum difficile nisi regia facultate, peruestigari possint, neq; quo nostra fides ijs obstringatur frequēti obseruatione, sufficiens experimentum præstiterint. Quæ autē ad cōmunē omniū vsū pertinēt, quæq; facile suppeditari, & omnibus a serpente percussis auxiliū ferre queunt, subiungenda videntur. Intubus itaq; & erica & astragalus cū aceto potus, cōtra omnes serpētium morsus auxiliantur. Item bitumen & virentes platani pillulæ in vino diluto coctæ, & paliuri decoctum, radix aristolochiæ et eringij. Decoctæ etiam lauri baccæ & deuoratæ piperq; largius esitatum, ruta anetum, & cyclaminus. Coma porrorū priuatim ex pane, aut alliū aut cæpe, salsamentaq; q̄ acerrima, origani decoctū cū vino potū, fœniculi, pulegij, calamithæ porrorūq; succus cū melle desorbtus. Hæc quidē a plantis conquiruntur. Ab animantibus vero quædā commode peti solent, gallinaceorum cerebella in cibo, leporinum coagulū cum vino. Itidem castorij sextās. Testes marinæ testudinis sumpti multum prodesse traduntur. Mustella sale inueterata inter auxiliaria medicamenta est. Inuenitur etiam prius exenterata, saleq; siccescens inueteratur, ex aqua binas drachmas cū vino bibisse satis est. Sed de simplicibus quæ dari solēt hactenus. Percussis a serpente prodest alui deiectio, diffluēs sudor, vrina copiose reddita. Cōposita etiā quædā recēter remedia polliceri tradūtur, vt & opij & myrrhæ singuli oboli, piperis quincūx. Ea melle excipiūtur & instar ægyptiæ fabæ dātur. Itidē syluestris rutæ seminis, gith, cumini æthiopici, aristolochiæ, galbani, singulorū pares portiones tritæ & cū erucæ succo subactæ, digerūtur i pastillos, qui drachmæ pondus æquēt. Dantur ex ijs terni cyathi cū vino. Hæc habui de cōmunibus auxilijs quæ dicerē. De peculiaribus remedijs cōtra bestias quæ venena vibrant, consequenter est dicendum.

Pedacij Dioscoridis Anazarbei de venenatis animalibus & rabioso cane Octaui Libri

FINIS

PEDACII DIOSCORIDIS ANAZARBEI DE REMEDIIS CONTRA VENENATOS MORSUS LIBER NONUS.

I Nter ferientiũ venenatorũ notas nihil de vespis et apibus articulatim digessimus, ꝗ conspicuæ omnibus forent, et nihil excellens aut notatu dignum in his obseruaretur, inter remedia tamẽ, earum meminisse non fuit alienum.

De Remedijs cõtra vesparũ apũq; ictus. CAP. I.

a Duersus apũ vesparũq; ictus, prodest illita malua & hordeacea farina cũ aceto, ficulneũ lac in vulnus instillatũ, a muria aut maris aqua fotus.

De ictis a Phalangio. CAP. II.

p Halangiorũ ictibus ficulneũ cinerẽ adiecto sale trito & vino imponere oportet, aut radicẽ syluestris punici q̃ tenuissime tritam, aut aristolochiam hordei farina & aceto subactam. Vlcera aqua maris proluenda, aut apiastri decocto. Folia eiusdem illinenda. Lauacris perpetim vtendum, & potionibus quæ hæc medicamenta recipiant, abrotoni semen, anisum, aristolochiã, cicer syluestre, cuminũ æthiopicũ, cedrides tritas, platani corticẽ, & trifoliæ hærbæ semẽ. Priuatim autẽ singulorũ ex ijs binas drachmas dare cũ vini hemina cõuenit. Itẽ myricæ fructus & chamæpityos, & viridiũ cupressi pillularũ decoctũ, ammisto vino. Sunt qui fluuiatilẽ cancrũ in succũ redactum, cum aqua aut lacte, assumpto apij semine cõfestim molestijs liberare prodant.

De morsu Scolopendræ. CAP. III.

s I scolopendra morsum infixit, sal q̃leuissime tritus ex aceto vulneri ĩspargẽdus, aut ruta syluestris superponẽda. Locus acida muria perluendus. Dãda in potu aristolochia cum vino, aut serpillum aut calamintha, aut ruta syluestris.

Remedia ad scorpionis ictum. CAP. IIII.

p Ercussis a scorpione, præsenti est auxilio ficulnũ lac in vulnus instillatum. Scorpius ipse qui ictũ vibrauit, tritus et percusso loco impositus, suæ plagæ remedium est, ob quamdã vt cõstat discordiã. Præterea tritus et impositus cũ sale, lini semine, & althæa conuenit. Sulphur ignẽ non expertum resina terebinthina exceptum, et emplastri modo adiectũ auxiliatur. Itidẽ galbanũ ad sple-

nij formã ductum & calamintha quæ trita illinatur. Et farina hordei in vino parata, in decocto rutæ. Semen trifoliæ herbæ tritũ & vulneri iniectũ opitulatur. Hæc ad affectum locũ pertinent. Posthæc q̃ efficacissimis potionibus vtẽdũ, cuiusmodi sunt aristolochiæ præsertim corticis binæ drachmæ cũ vino. Tusa gentiana & pulegium decoctũ & baccæ lauri pauco numero tritæ, & calamintha cũ posca, i qua magno pere discoqui debet. Cupressus cum vino & ruta. Nec secus ficulneum lac, laserpitiũ si adsit, sin desyderetur, peucedani succo vtendũ. Efficax est potus trifolij sucus, & ocimi semen. Omnibus autẽ ijs perppetuus lauacri vsus, euocatus sudor, & dilutæ vini potiones registrum.

Aduersus marinæ pastinacæ, Scorpij marini et draconis ictus. CAP .V.

I qui marina pastinaca icitur, omnia quæ de viperarum morsu
e paulo post referemus, simili modo cõueniunt. Peculiariter autẽ ictus a marino scorpione et dracone inferuntur, qui molestos cruciatus cient. Interdũ autẽ sed raro nomas excitãt. Quibus absinthij saluiæ aut sulfuris ex aceto triti potio subuenit. Pastinaca diuulsa et vulneri imposita, sui ictus medela est.

De morsu muris aranei. CAP. VI.

I mus araneus momorderit, auxiliatur ex galbano splenium
f per se vulneri exterius impositum, aut medicamenti modo aceto tritũ, & hordeacea farina cum aceto mulso illita. Quin etiam mus ipse qui morsum intulit si dissectus apponatur, ictus sui veneficia luit. Resistunt quoq; acini dulcis punici decocti & illiti. Item porri & allia cõtrita, necnon aquæ calidæ fotus. Sed hæc ad locũ pertinent. Prodest potum abrotoni decoctum, maxime si in vino detur. Præterea serpyllũ & galbanũ & eruca vino madefacta, recentes cupressi pillulæ cũ aceto, et cyclaminus ex aceto mulso, & pyrethrũ cũ vino & chamælæonis herbæ radix. Nec desunt qui litterarũ monumẽtis tradiderũt, tritũ murẽ araneũ cõtra suos ictus cõmode bibi. Quã historiã apud alios inuentam, dignam duntaxat censuimus, quæ annotaretur Alij asseuerant demorsum non alias exulcerari, nisi extrinsecus mus araneus astiterit, tum quoq; auxiliari referunt.

Ad morsum viperæ remedia. CAP. VII.

I vipera morsum impressit, fimũ caprinũ cũ vino impositum
f opitulatur. Item laurus & abrotonũ & galbanũ splenij loco superiectũ. Origanũ viride inditũ. Pulli gallinarũ discerpti et cõfestĩ admoti. Herui farina aceto mulso subacta. Radicis cortex vsq; eo tusus, vt in puluerem solutus abeat, & scylla tosta detritum chamæmelum, hordeaceũ cataplasma in aceto mulso præparatũ, sed locus ante

calida foueatur. Hæc loco imponuntur. Contra viperinos ictus rubus cũ vino prodest. Aliqui anchusã tenui folio cõstãtẽ auxiliari produnt. Leporini coaguli in vino terni oboli bibũtur, & porracei succi hemina in mero, & foliorum apiastri succus, & syluestris ruta. Hæc in vino potari debent, merũ continuo bibendũ, allia mandẽda & cæpe & porri recẽtes, salsamẽta acerrima et opipara. Simplicia hæc sũt. Percussis a serpente præclare auxiliatur medicamentũ, quod myrrhæ, piperis, castorij, floris portulacæ seminisq;, dimidio acetabulo constat. Hæc omnia in cretico passo teruntur aut in alio probato vino. Erasistratus in eo libro qui περὶ δυνάμεων id est de viribus inscribitur pleraq; alia tradidit, quæ ictis ab vipera auxiliũ ferre possũt. Inter quæ talia maxime laudantur, gallinacea cerebella cũ vino pota, semen satiuæ brassicæ tritũ & acetabuli mẽsura cũ vino potũ. Quinetiã bonum est digitũ in liquidã picẽ intingere, deinde vinũ quo digitus fuerit elutus bibere. Hæc sunt quæ contra serpentium ictus auxiliantur.

De Amphisbænæ morsu. CAP. VIII.

d E amphisbæna mẽtionẽ hoc loco fecimus, quoniã fere remedijs ad viperas scriptis, percussi ab ea adiuuari soleant.

Contra druini ictus remedia. CAP. IX.

a Druino ictis cõuenit aristolochia cũ vino pota, trifoliũ hærba, radix hastulæ regiæ similiter assũpta, & fructus ex oĩ quærcus genere. Tusæ illicis radices & illitæ parti ictæ auxiliãtur

De Hæmorrhoi & dipsadis ictu. CAP. X.

h Aemorrhoi dipsadisq; morsus velut immedicabiles a plerisq; maiorum deplorati relinquebantur. Quare si peculiaribus contra dipsadem remedijs egeamus, communia experiri operæ precium erit. Protinus autem scarificatione vti, vstionem facere, etsi locus patiatur ãputatione opus erit. Consequẽter q̃ acerrima cataplasmata admouere, de quibus sepenumero diximus. Nec me fugit acres cibos maxime a salsamentis vtiles esse. Meracæ potiones & lauacra prosunt, quæ subinde interiecto breui spacio assumenda sunt priusq̃ morbi genus emerserit, quo semel erumpente opem ferre non potest vlla medici opera. In ictu hæmorrhoi eadem prosunt. Insuper quæ in commune opitulantur vt scarificationes, vstiones, acres cibi, meraci potus, & quæ nunc in dipsade definiuimus. Quinetiam decocta vitis folia & cum melle trita.

De morsu Hydri. CAP. XI.

f I morsum hydrus adegit, prodest origanũ tritũ, et aqua subactũ, lixiuia cũ oleo indita, aut aristolochiæ cortex, aut quærna radix minutim contrita, & hordei farina cum aqua & mel-

le colliquato. Bibuntur etiam binæ aristolochiæ drachmæ in diluto vino, aut poscæ cyathis duobus, deinceps marrubij succus, vel decoctū vtriusq; cum vino. Fauus recens datur in aceto.

De morsu Cenchridij. CAP. XII.

Orsis a cenchridio auxiliatur lactucæ fructus cum lini semi
m ne illitus, et satureia trita & syluestris ruta & serpyllum cū
xij. hastulæ regiæ drachmis et tribus vini cyathis, aut aristolochiæ radix. Item cardamomū, & gentiana.

De percussis a Ceraste. CAP. XIII.

I cerastes aut aspis percusserit, cita partis amputatio suffra-
s gatur. Quare sine mora ictam partē amputare, aut scalpro cō
festim circūcidere, & ijs similia prosequi oportet. Vrentia insuper admouenda. Siquidem virus hoc veneno basilici simile est.

De morsu Aspidis CAP. XIIII.

Is qui ab aspide feriuntur, quæ de ceraste scripta sunt auxilia
i dari debēt. Nam venenum hocquemadmodum basilisci, aut
sanguis bubulus, celerrime in arterijs sanguinem cogit.

De Basilisci morsu. CAP. XV.

D basilisci morsum, vt Erasistratus author est, auxiliatur ca-
a storij drachma in vino pota. Item papaueris succus. Ictuum remedia ita se habent.

QVAE SEQVVNTVR NON VIDENTVR ESSE DIOSCORIDIS.

De Rhamno.

¶ Rhamnum si quis eruat silente luna, & secum ferat, contra venena & improbos homines proderit. Pecoribus iuuādis appenditur. Nauigijs circumponi solet. Valet contra capitis dolores & laruas.

De Artemisia.

¶ Artemisiam hærbam si quis teneat, dum iter facit, lassitudinē discutiet, & si in pedibus ferat, bestias & lemures abiget. Si sanguis circa artus coaluerit, ramulos ex rosaceo in olla feruefacito, & locum totum oblinito, cū somno indulgendum est. Strangulatui vuluæ mirū in modum auxiliatur. Vrinæ stillicidia & opisthothonū leuat.

De Pentadactylo.

¶ Pentadactylū si quis circum corpus portet, nullo dolore afficietur. Oculos, strumas, callosos tonsillarum tumores, vuam, articulos sub lingua, neruorum dolores & dentes, psorā perniciali fame contractā

iuuat. Remoratos a partu mẽses eijcit. Infusa manibus ex aqua tepida contra terrores fascinum & laruas, mirum in modum commendatur. Vellito hærbam cum luna crescit oriente sole.

De Verbenaca

¶ Verbenaca recta genitale intendit, sed supina exiccat. Recta appẽsa, doloribus oculorum auxiliatur. Contra hebetudines eorumdem et capitis dolorem efficax est. Trita ex aceto lassitudinẽ reficit. Strumas, callosos farcium tumores statim discutit. Febrium horrores sanat, si quis solum ex aduerso stans ramulos tenuerit.

De Dictammo

¶ Dictammum siccatum manibus terito, & redigens in farinam adiecta vini stilla corpus tangito. Siquidem contra omnes serpentium iniurias auxiliatur. Vlcera & putrescẽtes nomas præpurgans explet. Adactis corpori aculeis oblinitur, vt præsenti sit auxilio. Ad lienẽ & in abditis locis vitia inflãmatione turgentia, redactum in farinã illinito. Hærbam vere, magnis æstibus, autũnoq; eruito.

De Saluia.

¶ Saluia singultũ tussimq; discutit. Oibus malis vlceribus cũ cæra & rosaceo sũpta auxiliatur. Lienis dolorẽ dysẽteriãq; pota cũ vino albo pari modo sanat. Sãguinẽ excreantibus, potu medetur. Ad extrahenda vuluæ onera efficax est. Pessimæ mulieres pessum ex ea subijciunt, vt partus excutiant.

De Cupresso.

¶ Cupressus hærba contra raucedines auriculasq; prodest. Induratos tonsillarum tumores, aquam intercutem, & coxendicum cruciatus persanat.

De Centaurio

¶ Centaurium contra inflammata vitia & pulsantes ictus valet. Fœminis vuluæ malo loborantibus auxiliatur. Stillicidij vrinæ calculorũq; tormenta leuat. Hærbam vere oriente sole legito.

De Buphthalmo

¶ Buphthalmũ crescente Luna legere oportet. Facit autẽ cõtra pauores, laruas et mala medicamẽta, fascinationes, vt pote cum eas auertat. Radicẽ si quis mandat, dentẽ expuet, fluctionemq; confestim sistens auxiliatur. Quin & ventrem resoluit.

De Pæonia.

¶ Pæonia hærba per æstus caniculæ ãte solis ortũ vellitur, appẽsaq; cõtra venena, fascinũ, pauores & laruas prodest. Itẽ cõtra febrẽ cum horrore venientẽ, diurnam nocturnamve, & aduersus tertianam. Proditur lemures a monte in quo nascebatur fugasse.

De Moly hærba.

¶ Moly hærba si secta radice feratur, veneficiorū & fascinationis amuletū est.

De Marina quærcu. G

¶ Marinā quærcū cū rosaceo et oleo misceto, et faciē illinito cū ad negocia te conferes. Vegetiores reddit pueros imo vētri appēsa, & ad arcēdos pauores nocturnos manu teneto. Contra fascinū & omnia maleficia prodest. Corpus tuetur. Cum enim fascinantes recedunt, arescentem ramulum occludit, & cū propius accedunt aperit.

De Chrysanthemo.

¶ Chrysanthemon si terra ante solis ortū eruatur, et collo appēdatur veneficas mulieres omneisq; fascinantes amolitur.

De Erysimo

¶ Erysimon cū vino tritum, aduersus ventris dolorē bibitur. Si quis grana septem domum ingesserit, rixæ & iurgia cōcitabuntur.

De Helleborine

¶ Helleborine aliquibus Epipactis alijs Borion dicit. Frutex est exiguus, minimis folijs constans. Bibitur contra omne venenum et iocineris vitia.

Impressum est in præclarissimo Parrhisiorum Gymnasio hoc celeberrimum Dioscoridis opus in officina Henrici Stephani e regione scholæ decretorum. Absolutumq; octauo Calendas Maias. Anno domini M.D.XVI.

¶ ERRATA EX OFFICINA RECOGNITA

Euphorbium legendum fo.j. superficie prima. versu Siquidem.
Iuuenta legendum fol.j. superfi.ij. versu .sua cognitione.
Accœpimus legen.fol.j.super.ij. versu.los vernacularum.
Celerius leg. serius fol.j.super.ij.versu, mentia maturus
Adstiterit et non astiterit legen.fol.j.super.ij.versu hæ dumtaxat.

ERRATA.

FO.	CAP.	VERSV	LEGENDVM.
ii	i	ne nomen	accœpit
ii	ii	obliquum tendentes	interceptas
iii	iii	culorum doloribus	eclegmate
iii	iii	autem illitæ	imo
iii	iiii	gie,quod	vim
iiii	viii	rem profert	eadem ad quæ
iiii	x	reis	Radice ſuperius ad digiti
iiii	xi	ſtomacho	prodeſt malabathri vis
v	xv	validi odoris	zingiber
vi	xix	Calamus	Melior
vii	xxviii	eſt Sumitur	ſumito
ix	xlv	de melano	de melanthino
xii	lxiii	contra vuluæ	cacoethe
xii	lxiii	emollit humect.	glaucedines
xv	lxxxiiii	videaris	aceruaſſe
xvi	xci	let atq; olim	Colophoniæ
xviii	xcix	Impoſitu.	gagatæ
xix	cix	aures	offendit
xx	cxviii	ſtri cætera	inequaliter aſperſum
xxiii	cxxxvii	loſa pelle	molem
xxiii	cxxxviii	phrenitide	ſubſtratu
xxiii	clx	Sanguinis	eruptiones
xxv	cl	lore viridi.	q; ſi
xxvii	clxxviii	auxiliantur Et	delinctu
xxviii	clxxxiiii	coctæ illitæq;	Parotidas et furũculoes mol
xxxii	xxvi	ex aqua victum	capeſſit diiunt. Panos ad
xxxii	xxxi	abolet. Eius	garum
xxxii	xxxiiii	exulcerat	laceſſenda
xxxiiii	lv	reiectionibus	rheumatiſmis
xxxiiii	lxiii	tuſum,crudo	fictili
xxxiiii	lxv	rimi halitum,	exanimentur
xxxiiii	lxv	tentiſſime	luteis
xxxv	lxxv	ſum turbant	clematidem
xxxv	lxxv	tibus calculis	in ſumma
xxxvii	lxxxiii	tuli,verucula	concerptas
xxxviii	lxxxv	iexemptis mẽbris	aqua marina
xxxviii	lxxxvi	gue & excolatum	Imbuitur
xliii	cxi	atq; obſonijs	ammiſcetur
xliiii	cxvii	malis coroneis	integris

FO.	CAP.	VERSV	LEGENDVM.
xlv	cxxi	quescat	exulceratis pernionibus
xlv	cxxiii	tice. Ea	vomitione bilem
li	clxv	aphaca in	lente
lii	clxxi	Siquidem	calfaciendum
lii	lxxi	andum	pituitam
lii	lxxvi	lius. Sed	antedictis
liii	clxxvi		acoitu
liii	clxxvii	leniter emollit	vtilis
lvi	cxvi	tit. Cribrata	experto,
lvi	cxcvii	quæ	phœniceo
lvi	cxcviii	no	si bibatur
lix	i	brarunt,	subfixerunt
lxv	xxx	passo, si	gypsum
lxvi	xli	losos,	pulegio
lxxi	lxxi	Romani	syluestrem
lxxv	xcv	& acre	mistione
lxxx	ixxvi	ductus,	contrita,
lxxxij	cxliii	let	fistulas
lxxxii	cxliiii	cumbendi	proniores
lxxxiii	clii	uiduntur	flauescentia
lxxxiii	cliiii	tera est folijs	aiugæ similis
lxxxiii	cliiii	tæ. vulneribus.	autem aiugæ
lxxxiiii	clviii	roet nigro.	stomachicis & erosionib⁹ ea
lxxxiiii	clix	semen	duritia
lxxxiiii	clx	men	cochlearis
lxxxv	clxx	sa,	conuexaq;
lxxxviii	ix	crion, Romani	viticulosũ emittit ramulum
lxxxix	xv	ginis	folliculis (rubescẽtẽ, lentũ
xciii	li	de cocco	seu vacat
xciii	li		Vltimũ ex oibus hispanicũ
xciiii	lvi	Asperginosis	Is illitus
xcv	lxv	tes. Nascitur	niualibus
xcv	lxvi	bulbaceam	pubertatem
xcv	lxvii	bis, qualis	accersẽdus est
xcvii	lxii	terrarumq;	partium, inflammationes
xcix	lxxix	phure ignem	experto rubra
c	lxxxv	contra serpẽ.	addita. Imbecillæ
c	xc	viperalem	vocant
ciii	cviii	purulenta	in artubus astricti⁹ vinctis
cxiii	clxxxiii	re candido,	rotundo

Fo.	CAP.	VERSV	LEGENDVM.
cxv	cxciii	prodest	attonitis
cxv	cc	da,alioqui	anguloso
cxvii	i	folia vitium	illitu
cxvii	v	carbonibus	Reduuias
cxviii	vii	vino vetere	quod gustu
cxviii	vii	male habent	obtinet
cxviii	vii	leuius & aluo	Ephygela
cxix	vii	timemus	sæpe
cxx	xvi	nomas	instillare,Hirudines
cxxii	xxxii	palmulas	pertusum
cxxii	xxxiiii	rat,q̃m	non ita
cxxiiii	li	dysenteriam,	hybernos
cxxiiii	lvi	riaci drachmæ	casiæ
cxxvi	lxxvi	spodios	spodos
cxxvii	lxxvi	A lij paulatim	harenas
cxxxiii	cxi	mant	in caminis
cxxxiiii	cxiiii	nihil	palloris
cxxxiiii	cxv	fistulam hausto	Erumpentem
cxxxv	cxvii	natura	natura in commune
cxxxvi	cxxiii	recenti vtendum	examinatur
cxxxviii	cxxxv	tq; cnnabarin	atq; cinnabarin
cxxxviii	cxxxvi	scistos lapis	gignitur
cxli	lxxiiii	lo ante	gonus lege gomis
cxli		improbi	beneficia.le. veneficia
cxlii		modo vitia	admittunt legendum
cxliii		papauer,	lege phtharicum
cxliiii	iiii	et trisaginis	lege & aiugæ decoctum
cxlv	ix	densam vocem	a temulẽtijs
cxlvi	xxi	itidem chamelææ	scilicus legendum
clxvi	xxii	gua,& commissuræ	dentiũ,cãdore quodam
cxlvii	xxvii	nem,potum	hormini
cxlvii	xxix	ctus Tragi	vel Orizæ,
cxlvii	xxx	bibuntq; eos	adiutiq; percoquunt
cxlviii	xxxiiii	ne & scinco	scincho
cxlviii		minus	medicinæ
cxlix		Et hanc in eo	apertissime
cl		neq; continens	le.neq; ad finem neq; ad
cl		cisci conditionem	Namq;.lege Neq;
clii	iiii	aromatum partem	et substantijs
clii	iii	quidem exæstuat.	fatigat aliquando

REGISTRVM

a	j	Pedacij:	l	i	tūculum
	ij	um ꝓceritates		ii	mile, a
	iij	Admuliebres		iii	De altera
	iiij	odoris radice		iiii	nues emittit
b	j	hit,ſextario	m	i	ad rupta
	ij	De lentiſcino		ii	farinam
	iij	nionibus		iii	De Echio
	iiij	aſſumuntur		iii	Aphri
c	j	ſo manarunt	n	i	cato humore
	ij	De bitumine		ii	tex,in vino
	iij	ſa mortuorū		iii	Item
	iiij	linteiſq;		iiii	graui
d	j	Candida	o	i	quoq;
	iiij	quoq; in.		ii	renitent
	iij	De pyraſtro		iii	los,alijs
	iiij	abſceſſibus		iiii	matin
e	j	De iure piſciū	p	i	nigri,et
	ii	Subdita		ii	De Apio
	iii	ac imbecille		iii	lita ex
	iiii	ri,vt		iiii	tur.
f	j	cum melle	q	i	ligenter
	ii	teretes		ii	nes internas,
	iii	coctā		iii	maioris
	iiii	um,verrucas.		iiii	ctis.
g	j	ſtrion magis	r	i	gia ex
	ii	Gontra adu.		ii	carbonibus
	iii	De Aphaca.		iii	expoſita
	iiii	Siquidem		iiii	incolæ
h	j	ſpectatur,et	ſ	i	ret,
	iiii	thoth,Daci		ii	reddat
	iii	De Teliphio		iii	ignes
	iiii	nunc ex aqua		iiii	De Terra
i	j	nutim inciſis	t	i	hinnuli
	ii	De Pulegio		ii	acetum,
	iii	oblōgioribus		iii	thymum
	iiii	De Maro		iiii	Quibus
K	i	radix	v	i	ſudor
	ii	De roſmarino		ii	Communis
	iii	Et lac		iii	Origanum
	iiii	niæ ratione		iiii	Pedacij,